បទានុក្រមធម្មបទ

ភាគទី ៣

ប-ហ

ព្រះសាសនមុនី កិម-តួរ ចន្ទមង្គលោ

ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ក្រុងភ្នំពេញ

រៀបរៀង

បោះពុម្ពលើកទី ៤

ចំនួន ២០០០ ច្បាប់

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព.ស. ២៥៣៨ គ.ស. ១៩៩៤

PADANUKRAM DHAMMAPADA

Volume III

by

Phreah Sasanamuni KIM TŪ
Member of the Tripitaka Committee
of the Buddhist Institute

4th Edition 2000 Copies

PHNOM PENH
Published by Buddhist Institute
1994

សេចក្តីបញ្ជាក់

ចំពោះការបោះពុម្ពឡើងវិញ

សៀវភៅ " បឋមានុក្រមធម្មបទ " នេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩៤ ដោយមានការឧបត្ថម្ភពីអង្គការជំនួយសូតូស៊ូជប៉ុន Japan Sotoshu Relief Committee (JSRC) និងមូលនិធិតូយ៉ូតា (The Toyota Foundation) ។

គោលបំណងនៃការបោះពុម្ពឡើងវិញ ហើយចែកផ្សាយបទូលាយទៅដល់មូលដ្ឋាន គឺសំដៅ ៖

- ផ្តល់អោយសិស្ស និងគ្រូ បានឧបករណ៍សំរាប់ស្រាវជ្រាវយ៉ាងល្អប្រសើរ ដើម្បីរៀន និងបង្រៀន ពោលគឺ បានមធ្យោបាយបកប្រែបាលីមកជាខ្មែរដោយខ្លួនឯងបានត្រឹមត្រូវ និងឆាប់រហ័ស ។

- រក្សាបេតិកវប្បធម៌ អក្សរសាស្ត្រសាសនា អក្សរសាស្ត្រជាតិ អោយគង់វង្សឡើងវិញ និងរីកចំរើន ។

- ពង្រីកចំណេះចេះដឹងទូទៅខាងភាសាបាលី ដែលជាទំនោរកម្ពុជ ជួយទ្រទ្រង់ភាសា អក្សរសាស្ត្រ និងការប្រតិបត្តិពុទ្ធសាសនា ក្នុងភាពបរិសុទ្ធត្រឹមត្រូវ ក្នុងចំណោមពុទ្ធមាមកជន ទាំងនៅទីក្រុង ទាំងនៅជនបទ ។

ការបោះពុម្ពក្នុងគ្រាទី ២ នេះ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ រក្សាអត្ថន័យដើមសោរ គ្រប់ទាំងអក្ខរាវិរុទ្ធរបស់អ្នករៀបរៀងទាំងស្រុង ហើយបោះពុម្ពផ្សេងៗតាមភាគនីមួយៗ ជាបន្តបន្ទាប់ ។

សូមឧទ្ទិសសៀវភៅ " បឋមានុក្រមធម្មបទ " នេះ ចំពោះការរីកចំរើនពុទ្ធិកសិក្សា, ពុទ្ធិកស្របច្បាប់ និង លើកស្ទួយអក្សរសាស្ត្រជាតិ ហើយជា

ពិសេស ស្មារតីបង្រួបបង្រួមជាតិ ដើម្បីសុខសន្តិភាពដ៏ស្ថិតស្ថេរ នៅកម្ពុជា ។

សូមព្រះពុទ្ធសាសនា បានចំរើនរុងរឿងស្ថិតស្ថេរ ជាស្ថាពរ !

សូមជនានុជនក្នុងកម្ពុជរដ្ឋ បានចំរើនលូតលាស់ដុះដាលដោយវិជ្ជា និងវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ ហើយរួបរួមគ្នាកសាងប្រទេសជាតិ និងលើកស្ទួយព្រះពុទ្ធសាសនា អោយបានរីកចំរើនជាភិយ្យោភាព តរៀងទៅ !

ដោយអានុភាពនៃកុសលកម្មនេះ សូមអោយវិញ្ញាណក្ខន្ធ របស់ព្រះគ្រូ សិរីសោភ័ណ កិម ទួរ បានសំរេចឥដ្ឋមនុញ្ញផលគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះអង្គការជំនួយសូតូស៊ូជប៉ុន និង អង្គការតូយ៉ូតាហ្វោនដេហ្សិន ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភយ៉ាងឧត្តុង្គឧត្តមដល់ការបោះពុម្ពសៀវភៅនេះ ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិថុនា ព.ស ២៥៣៨ គ.ស ១៩៩៤

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ごあいさつ

この本は、

トヨタ財団

からの御寄付により、曹洞宗国際ボランティア会によって印刷
れました。

この本が、日本とカンボジアの人々との友情のきずなとなり、カンボジアの文化発展に貢献できれば幸いです。

ACKNOWLEDGEMENT

This book has been printed by Japan Sotoshu Relief Committee (JSRC) with the contribution from

THE TOYOTA FOUNDATION

We pray that this book would contribute to the friendship with Cambodian people and their cultural preservation.

និវេទនកថា

សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយគណៈកម្មាធិការជំនួយសូតូស៊ូជប៉ុន (JSRC) ដោយមានការឧបត្ថម្ភពី

មូលនិធិ តូយ៉ូតា

យើងអធិដ្ឋាន សូមអោយសៀវភៅនេះ បានជាវិភាគទានរក្សាមិត្តភាពជាមួយប្រជាជនកម្ពុជា និង ថែរក្សាសម្បត្តិវប្បធម៌របស់ប្រជាជនកម្ពុជា ។

អារម្ភកថា

សៀវភៅ បទានុក្រមធម្មបទ ភាគទី៣នេះ ខ្ញុំរៀបរៀងបាន ចំនួន ៨០ ទំព័រសរសេរដៃ តាំងពី ព.ស២៤៩៨ គ.ស ១៩៥៤ម្ល៉េះ ហើយក៏ ផ្អាកទុកចោលរស់កាលជាច្រើនឆ្នាំ ដោយនឹកឃើញថា សៀវភៅនេះ មាន ទំហំក្រាស់ផង បើទុកជាធ្វើចប់ទៅ ក៏មិនងាយនឹងមានអ្នកណាមួយ អាច ទទួលយក ទៅចាត់ការបោះពុម្ពបានឆាប់ៗដែរ ស្រាប់តែដល់មកខែមេសា គ.ស ១៩៦២ ប៉ោ-ហ៊ាក់ ផ្ទះលេខ ១៤០ វិថីព្រះបាទអង្គរវង់ ក្រុងភ្នំពេញ ដែលធ្លាប់បាន ទទួលយកបទានុក្រមធម្មបទភាគទី ១ ទៅបោះពុម្ពពីឆ្នាំមុននោះ, បានចូលមកនិយាយ សុំយកបទានុក្រមធម្មបទភាគទី៣នេះទៅបោះទៀត ខ្ញុំក៏ មានអំណរជាច្រើន ដោយគិតឃើញថា គោលបំណងរបស់ខ្លួន នឹងបានសំរេច នៅពេលនេះ

១ . បំណងថា នឹងធ្វើបទានុក្រមធម្មបទ រំលែកជា ៣ ភាគឱ្យ ចប់ក្នុងធម្មបទដ្ឋកថាទាំង ៨ ភាគ កាលបើចប់វិធីនេះហើយ, តទៅបើមាន ឱកាស នឹងចាប់ធ្វើវិធីផ្សេងៗ មាន អភិធានប្បទីបិកា និង ធាតុប្ប-ទីបិកា ជាដើមទៀត ឱ្យជាបែបផែនមានសម្បូរក្នុងប្រទេស សម្រាប់ សិក្ខាកាម កុលបុត្រទាំងឡាយ ត្រូវការសិក្សាផ្នែកខាងបាលីភាសា ឱ្យមាន ការចេះដឹងទូទៅទូលំទូលាយ ទាំងកុំឱ្យចាញ់ប្រៀបប្រទេសដទៃទៀតផង,

២ . ចំណែកខាងសិក្ខាកាមកុលបុត្រក្ដី ភិក្ខុ-សាមណេរទាំងឡាយ ដែលបានទទួលយកបទានុក្រមធម្មបទភាគទី ១ និងភាគទី ២ ទៅសិក្សាហើយ ក៏មានសេចក្ដីពេញអធ្យាស្រ័យនឹងវិធីនេះណាស់ ម្ល៉ោះហើយក៏មានលោកជា ច្រើនរូប ចេះតែមកសួរខ្ញុំជាញឹកញាប់ដើម្បីរកភាគទី៣ នេះ, លោកខ្លះនិយាយ ទទូចបង្ខំឱ្យខ្ញុំចាប់បន្តធ្វើភាគទី៣នេះ បន្តទៅទៀត ព្រោះសៀវភៅនេះ លោកអ្នកសិក្សាបាលី ទន្ទឹងចង់បានស្មើរតែគ្រប់គ្នា ។

អាស្រ័យហេតុដូចខាងលើនេះឯង ដែលចូលមកជំរុញទឹកចិត្តខ្ញុំឱ្យផ្តួងវីរិយភាពជាថ្មីឡើងទៀត ។ ខ្ញុំក៏បានប្រគល់សំណៅសរសេរដៃ ចំនួន ៨០ ចំព័រឱ្យ ចៅ-ហ៊ត់ យកទៅបោះពុម្ពបណ្តើរ ខ្លួនឯងក៏តាំងចាប់ផ្តើមសរសេររៀបរៀងបណ្តើរទៅមុខជាមួយគ្នា អស់រយៈកាលជាង៣ខែ ទើបចប់ ។

ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំមិនមែនបានមានះប្រកាន់ថាឥតភ្លាត់ ឥតឆ្គងនោះទេ គង់មានខ្លះ ព្រោះការធ្វើបែបនេះមានទម្ងន់ស្មើរតែហួសកម្លាំងរបស់ខ្លួនទៅហើយ, ហេតុនេះ ខ្ញុំសូមផ្ញើសេចក្តីភ្លាំងភ្លាត់ចំពោះត្រង់បទណាទីមួយ លើលោកវេយ្យាករណបណ្ឌិតទូទៅ សូមមេត្តាជួយកែតម្រង់ដោយសុទ្ធចិត្តផង តែសុំកុំឱ្យមើលរិះគន់ដោយអសុទ្ធចិត្ត ដែលជាហេតុនាំឱ្យរំខានប្រយោជន៍ ព្រោះថា ក្នុងលោកទាំងមូលតាមតែកិច្ចការអ្វីក៏ដោយអ្នកធ្វើ រមែងតែមានការភ្លាំងភ្លាត់ខុសខ្លះជាធម្មតា ឯការដែលគ្មានភ្លាត់ខុសសោះនោះ ចំពោះតែអ្នកដែលគ្មានធ្វើអ្វីប៉ុណ្ណោះ ។

ឯយោបល់ និងគោលបំណងរបស់ខ្ញុំ ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងណាៗនោះ ខ្ញុំបានពណ៌នាទុកក្នុងអារម្ភកថា នៅភាគទី ១ និងភាគទី ២ ឯណោះ រួចសព្វគ្រប់ហើយ ។ ក្នុងទីនេះ គ្រាន់តែប្រាប់ថា មេពាក្យដែលប្រើក្នុងភាគទី ៣ នេះ គឺកំណត់ពីអក្សរ ប ដល់ ហ ។

អ្នកសិក្សា កាលបើបានមើលបាលីក្នុងធម្មបទដ្ឋកថាទាំង ៨ ភាគ ៗ ណាមួយ ឃើញបាលីណាដែលទើសទាក់និងគំនិតរបស់ខ្លួន មិនយល់ពាក្យប្រែនិងធាតុ, បច្ច័យ ឬ វិគ្គហៈ ..ល.. ចូរបើករកតាមលំដាប់បទ អក្សរទៅ គង់នឹងប្រទះឃើញភ្លាមៗ ទាន់បំណងរបស់ខ្លួន ពុំខាន ។

ដោយអំណាចកម្លាំងព្យាយាម ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំសូមឧទ្ទិសកុសលនេះ ជូនចំពោះបុព្វការីបុគ្គលទាំងឡាយ មានមាតាបិតារបស់ខ្ញុំជាដើម សូមឱ្យអស់លោកទាំងអម្បាលនោះ បានសម្រេចនូវឥដ្ឋផលគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាត ! ទាំងសូមឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទូទៅក្នុងកម្ពុជរដ្ឋទាំងមូល បានសន្តិភាព ហើយបានចំរើនល្អឥតលាស់ដុះដាលដោយវិជ្ជា និងវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លាតឆ្ងាយទៅជាប្រការដទៃឡើយ !

ធ្វើនៅថ្ងៃទី ៩ សីហា ព.ស. ២៥០៥ គ.ស. ១៩៦២

ព្រះសាសនមុនី គិម-ទូរ
វត្តឧណ្ណាលោម, ភ្នំពេញ

អាស្រ័យហេតុដូចខាងលើនេះឯង ដែលចូលមកជំរុញទឹកចិត្តខ្ញុំឱ្យផ្ដងវិរិយភាពជាថ្មីឡើងទៀត ។ ខ្ញុំក៏បានប្រគល់សំណៅសរសេរដៃ ចំនួន ៨០ ទំព័រឱ្យ ចៅ-ហ៊ត់ យកទៅបោះពុម្ពបណ្ដើរ ខ្លួនឯងក៏តាំងចាប់ផ្ដើមសរសេររៀបរៀងបណ្ដើរទៅមុខជាមួយគ្នា អស់រយៈកាលជាង៣ខែ ទើបចប់ ។

ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំមិនមែនមានមានះប្រកាន់ថាឥតភ្លាត់ ឥតឆ្គងនោះទេ គង់មានខ្លះ ព្រោះការធ្វើបែបនេះមានទម្ងន់ស្មើរតែហួសកម្លាំងរបស់ខ្លួនទៅហើយ, ហេតុនេះ ខ្ញុំសូមផ្ញើសេចក្ដីភ្លាំងភ្លាត់ចំពោះត្រង់បទណានីមួយ លើលោកវេយ្យាករណបណ្ឌិតទូទៅ សូមមេត្តាជួយកែតម្រង់ដោយសុទ្ធចិត្តផង តែសុំកុំឱ្យមើលរិះគន់ដោយអសុទ្ធចិត្ត ដែលជាហេតុនាំឱ្យរិខានប្រយោជន៍ ព្រោះថា ក្នុងលោកទាំងមូលតាមតែកិច្ចការអ្វីក៏ដោយ អ្នកធ្វើ រមែងតែមានការភ្លាំងភ្លាត់ខុសខ្លះជាធម្មតា ឯការដែលគ្មានភ្លាត់ខុសសោះនោះ ចំពោះតែអ្នកដែលគ្មានធ្វើអ្វីប៉ុណ្ណោះ ។

ឯយោបល់ និងគោលបំណងរបស់ខ្ញុំ ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងណាៗនោះ ខ្ញុំបានពណ៌នាទុកក្នុងអារម្ភកថា នៅភាគទី ១ និងភាគទី ២ ឯណោះ រួចសព្វគ្រប់ហើយ ។ ក្នុងទីនេះ គ្រាន់តែប្រាប់ថា មេពាក្យដែលប្រើក្នុងភាគទី ៣ នេះ គឺកំណត់ពីអក្សរ ប ដល់ ហ ។

អ្នកសិក្សា កាលបើបានមើលបាលីក្នុងធម្មបទដ្ឋកថាទាំង ៨ ភាគ ៗ ណាមួយ ឃើញបាលីណាដែលទើសទាក់និងគំនិតរបស់ខ្លួន មិនយល់ពាក្យប្រែនិងធាតុ, បច្ច័យ ឬ វិគ្គហៈ . ល . ចូរបើករកតាមលំដាប់បទ អក្សរទៅគង់នឹងប្រទះឃើញភ្លាមៗ ទាន់បំណងរបស់ខ្លួន ពុំខាន ។

ដោយអំណាចកម្លាំងព្យាយម ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំសូមឧទ្ទិសកុសលនេះ ជូនចំពោះបុព្វការីបុគ្គលទាំងឡាយ មានមាតាបិតារបស់ខ្ញុំជាដើម សូមឱ្យអស់លោកទាំងអម្បាលនោះ បានសម្រេចនូវឥដ្ឋមនុញ្ញផលគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាត ! ទាំងសូមឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទូទៅក្នុងកម្ពុជរដ្ឋទាំងមូល បានសន្តិភាព ហើយបានចំរើនលូតលាស់ដុះដាលដោយវិជ្ជា និងវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លាតឆ្ងាយទៅជាប្រការដទៃឡើយ !

ធ្វើនៅថ្ងៃទី ៩ សីហា ព.ស. ២៥០៥ គ.ស. ១៩៦២

ព្រះសាសនមុនី គិម-តូរ
វត្តឧណ្ណាលោម, ភ្នំពេញ

អក្សរសង្ខេប

ប្រើក្នុងបទានុក្រមធម្មបទនេះ

អ.	គឺ	អព្យយកិរិយា ឬអព្យយសព្ទ
អ.ន	-	អសាធារណនាម
អា.ន	-	អាលបននាម
អា.និ	-	អាលបននិបាត
អា.ឥ	-	អា.ការន្តឥត្ថីលិង្គ
ឥ.	-	ឥត្ថីលិង្គ
ឥ.អា	-	ឥ.អាគម
ឦ.អជ្ជ	-	ឦ.អជ្ជត្តនីវិភត្តិ
ឯយ្យ.ស	-	ឯយ្យ.សត្តមីវិភត្តិ
ក.ស	-	ក.សក្តៈ
កា.ស	-	កាលសត្តមី
កិ.	-	កិរិយា ឬកិរិយាសព្ទ
គុ.	-	គុណ ឬគុណនាម
តិ.វ	-	តិ.វត្តមានាវិភត្តិ
តុ.ប	-	តុ.បញ្ចមីវិភត្តិ
ត្ថ.ហិ	-	ត្ថ.ហិយត្តនីវិភត្តិ
ន.	-	នាម
បុំ.	-	បុំលិង្គ
នបុំ.	-	នបុំសកលិង្គ

និ.	គឺ	និបាត
និ.អា	-	និគ្គហិតអាគម
ប.ស	-	បកតិសំខ្យា
បុ.ស	-	បុរិសសព្វនាម
បូ.សំ	-	បូរណសំខ្យា
ស.អា	-	ស.អាគម
សព្វ.	-	សព្វនាម
សិ.វិ	-	សិ.វិភត្តិ
សំ.ស	-	សំខ្យាសព្វនាម
ស្សតិ.ភ	-	ស្សតិ-ភវិស្សន្តីវិភត្តិ
វិ.	-	វិគ្គហៈ
វេ.	-	វេចនសព្ទ
ស្សា.កា	-	ស្សា-កាលាតិបត្តិវិភត្តិ
ហ.អា	-	ហ-អាគម

បទានុក្រមធម្មបទ

ប

បកត គុ. [ប+ករ+ត] ដែល...ធ្វើហើយដោយប្រការៈ, ដែល...ធ្វើទូទៅហើយ (ប្រែត្រឹមតែថា«ដែល...ធ្វើហើយ» ក៏បាន); វិ. **បការេន ករីយិត្ថាតិ> បកតោ, បកតា, បកតំ** ។

បកតត្ត គុ. [បកតិ+អត្ត] មានខ្លួនជាប្រក្រតី (មិនជាប់ទោសដោយហេតុណាមួយ); វិ. **បកតិ អត្តា យេសំ តេ> បកតត្តា** ។

បកតិ ឥ. [ប+ករ+តិ] កិ.ធ្វើដោយប្រការៈ, កិ.ធ្វើទូទៅ, កិ.ធ្វើ (ប្រក្រតី); វិ. **បករណំ> បកតិ** ។ - **កថាសទ្ទ** បុំ. សំឡេង (សូរ) នៃវាចាជាគ្រឿងពោលដោយប្រក្រតី; វិ. **បកតិយា កថា> បកតិកថា; បកតិកថាយ សទ្ទោ> បកតិកថាសទ្ទោ** ។ - **គមន** នបុំ. កិ.ទៅដោយប្រក្រតី, -តាមប្រក្រតី; ដំណើរជាប្រក្រតី ។ - **ធម្មស្សវន** នបុំ. កិ.ស្ដាប់នូវធម៌ដោយប្រក្រតី; វិ. **បកតិយា ធម្មស្ស សវនំ> បកតិធម្មស្សវនំ** ។ - **និយាម** បុំ. និយាមៈ (ការកំណត់, ដំណើរ, ទំនង, លំនាំ) ជាប្រក្រតី ។ - **បង្កទុគ្គ** នបុំ. ទីជាទីទៅបានដោយលំបាកគឺភក់ជាប្រក្រតី, ផ្លូវប្រកបដោយភក់ជាប្រក្រតី (ទុគ្គ<ទុ+គម+ក្វិ = វិ. **ទុក្ខេន គច្ឆន្តិ ឯត្ថាតិ> ទុគ្គំ**) ។ - **បញ្ញត្ត** គុ. ដែល...តែងតាំងហើយដោយប្រក្រតី, -បញ្ញត្តហើយដោយប្រក្រតី ។ - **បរិហារ** នបុំ. វត្ថុជាគ្រឿងនាំទៅ

ជុំវិញជាប្រក្រតី, វត្ថុជាគ្រឿងរក្សាជាប្រក្រតី, កិ.រក្សាដោយប្រក្រតី ។ - **បាទវីតិហារណេសទិសនិក្ខេប** បុំ. ឬ គុ. ជាទីដាក់ចុះប្រាកដស្មើដោយកិ.ឈានទៅនៃព្រះបាទជាប្រក្រតី, ជាទីដាក់ចុះដូចជាជំហាននៃព្រះបាទជាប្រក្រតី ។ - **មន** បុំ., នបុំ. ចិត្តជាប្រក្រតី ។ - **យាន** នបុំ. យានជាប្រក្រតី ។ - **វន** នបុំ. ព្រៃជាប្រក្រតី ។ - **សយន** នបុំ. កិ.ដេកដោយប្រក្រតី ។

បកាសក បុំ. [ប+កស+ណ្វុ] អ្នកប្រកាស, អ្នកសម្តែង, អ្នកថ្លែង; វិ. **បកាសេតីតិ> បកាសកោ** ។ ឥ. បកាសិកា ។

បកាសន នបុំ. [ប+កស+យុ] ការប្រកាស, ការសម្តែង, ការថ្លែង; វិ. **បកាសិយតេតិ> បកាសនំ** ។

បកាសនីយកម្ម នបុំ. [បកាសនីយ+កម្ម] កម្មគឺសង្ឃគប្បីប្រកាស; វិ. **បកាសេតព្វន្តិ> បកាសនីយំ, បកាសនីយំ កម្មំ> បកាសនីយកម្មំ** = កម្មគឺសង្ឃគប្បីធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកបានអធិករណ៍ដែលសង្ឃគប្បីប្រកាស ។

បកាសេន្ត បុំ. [ប+កស+ណេ+អន្ត] កំពុងប្រកាស, កាលប្រកាស; វិ. **បកាសេតីតិ> បកាសេន្តោ** ។ ឥ. បកាសេន្តី ។

បកាសេន្តិ កិ. [ប+កស+ណេ+អន្តិ.វ.] ប្រកាស, សម្តែង, ថ្លែង, ប្រាកដ ។

បកាសេន្តី ឥ. [ប+កស+ណេ+អន្ត+ឦ] កាលប្រកាស, កំពុងប្រកាស...។

បកាសេតុកាម គុ. [បកាសេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីប្រកាស; វិ. **បកាសេតុំ កាមេតីតិ> បកាសេតុកាមោ** ។ អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីប្រកាស; វិ. **បកាសេតុំ កាមោ អស្សាតិ> បកាសេតុកាមោ** ។

បកាសេត្វា អ. [ប+កស+ណេ+ត្វា] ប្រកាសហើយ, សម្តែងហើយ, ថ្លែងហើយ ។

បកាសេសិ កិ. [ប+កស+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុរ.ស.ក.] ប្រកាសហើយ, សម្តែងហើយ, ថ្លែងហើយ, ប្រាកដហើយ ។

បកាសេស្សាមិ កិ. [ប+កស+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងប្រកាស, នឹងសម្តែង, នឹងថ្លែង ។

បកិណ្ណកវត្តវណ្ណនា ឥ. [បកិណ្ណកវត្ត+វណ្ណ+យុ+អា.ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវបកិណ្ណកវត្ត; វិ. **បកិណ្ណកវត្តំ វណ្ណេតិ ឯតាយាតិ> បកិណ្ណកវត្តវណ្ណនា** ។

បក្ក គុ. [បច+ត, ត>ក្ក, លុបច] ដែល...ចម្អិនហើយ, -ដណ្តាំហើយ, -ស្ងោរហើយ, -ឲ្យឆ្អិនហើយ; ឆេះហើយ, ឆ្អិន, ទុំ; វិ. **បចិតន្តិ> បក្កំ, បចិយតេតិ វា> បក្កំ** ។ - **ឱទន** បុំ. បាយដែល...ចម្អិនហើយ, -ឲ្យឆ្អិនហើយ ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃ...គឺ...ចម្អិនហើយ, -ទុំហើយ ។ - **បណ្ណ** នបុំ. ស្លឹកឈើ (បន្លែ, អន្លក់) ដែល...ចម្អិនហើយ, -ឲ្យឆ្អិនហើយ ។ - **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែឆ្អិនហើយ, គ្រាន់តែគឺ...ចម្អិនហើយ ។

បក្កន្ត គុ. [ប+កម+ត] ចៀសចេញទៅហើយ, ចេញទៅហើយ; វិ. **បក្កមតីតិ> បក្កន្តោ** ។ - **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែចៀសចេញហើយ, ទើបតែចៀសចេញទៅហើយ ។

បក្កមធុ នបុំ. [បក្ក+មធុ] ទឹកឃ្មុំឆ្អិន, ទឹកឃ្មុំដែល...ចម្អិនហើយ ។

បក្កមន្ត បុំ. [ប+កម+អ+អន្ត] ចៀសចេញទៅ, កំពុងចៀសចេញទៅ, កាលចៀសចេញទៅ; វិ. **បក្កមតីតិ> បក្កមន្តោ** ។

បក្កមិតុកាម គុ. [បក្កមិតុំ+កម+ណ ឬ កាម] អ្នកចង់ដើម្បីចៀសចេញទៅ, អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីចៀសចេញទៅ (វិ. ចូរមើល **បកាសេតុកាម**) ។

បក្កមិស្សតិ កិ. [ប+កម+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងចៀសចេញទៅ ។

បក្កមឹសុ កិ. [ប+កម+អ+ឧំ.អជ្ជ.] ចៀសចេញទៅហើយ ។

បក្កាមិ កិ. [ប+កម+អ+ឦ.អជ្ជ.] ចៀសចេញទៅហើយ, ចេញទៅហើយ ។

បក្កុដ្ឋិត គុ. [បក្ក+ឧដ្ឋិត] ដែលពុះហើយ, ដែលពុះកញ្ជ្រោលហើយ, កំពុងពុះ, កំពុងពុះកញ្ជ្រោល, គឺភ្លើងឱ្យឆ្អិនតាំងឡើងហើយ ។ - **តេល** នបុំ. ប្រេងកំពុងពុះ, ប្រេងគឺភ្លើងឱ្យឆ្អិនតាំងឡើងហើយ ។ - **សប្បិ** នបុំ. សប្បិ (ទឹកដោះថ្លា) កំពុងពុះ ។

បក្កោស កិ. [ប+កុស+ណេ+ហិ.ក., លុបហិ.ប.] ចូរហៅ, ចូរហៅមក ។

បក្កោសាបេត្វា អ. [ប+កុស+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យហៅហើយ, -ឱ្យហៅមកហើយ ។

បក្កោសាបេសិ កិ. [ប+កុស+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អ.] ញុំាង...ឱ្យហៅហើយ, -ឱ្យហៅមកហើយ ។

បក្កោសាបេស្សន្តិ កិ. [ប+កុស+ណាបេ+ស្សន្តិ.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យហៅ, -ឱ្យហៅមក ។

បក្កោសិ កិ. [ប+កុស+អ+ឦ.អជ្ជ.] ហៅហើយ, ហៅមកហើយ ។

បក្កោសិត្វា អ. [ប+កុស+ឥ.អា.+ត្វា] ហៅហើយ, ហៅមកហើយ ។

បក្ខដ្ឋិ នបុំ. [បក្ខ+អដ្ឋិ] ឆ្អឹងនៃស្លាប; វិ. **បក្ខានំ អដ្ឋិ> បក្ខដ្ឋិ** ។

បក្ខន្ត គុ. [ប+ខទ ឬខន្ទ+ត] ស្ទុះទៅហើយ, លឿនទៅហើយ ។

បក្ខន្តភាវ បុំ. [បក្ខន្ត+ភាវ] ភាវៈនៃ...នោះជា...ស្ទុះទៅហើយ, -លឿនទៅហើយ ។

បក្ខន្តរ គុ. [បក្ខ+អន្តរ] ពួកដទៃ, ចំណែកដទៃ, ចន្លោះនៃពួក ។

បក្ខន្តរិយ គុ. [បក្ខន្តរ+ឥយ] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកដទៃ, -ក្នុងចំណែកដទៃ, វិ. **បក្ខន្តរេ ចរតីតិ> បក្ខន្តរិយោ** ។ មានក្នុងពួកដទៃ; មានក្នុងចំណែកដទៃ; វិ. **បក្ខន្តរេ ភវោ> បក្ខន្តរិយោ** ។

បក្ខន្ទចារី បុំ. [បក្ខន្ទ+ចរ+ណី] អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តស្ទុះទៅជាប្រក្រតី, អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តលឿនទៅជាប្រក្រតី; វិ. **បក្ខន្ទចរិតុំ សីលមស្សាតិ> បក្ខន្ទចារី** ។

បក្ខន្ទាបេន្ត គុ. [ប+ខទ ឬខន្ទ+ណាបេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យស្ទុះទៅ,

-ឱ្យលឿនទៅ ។

បក្ខន្ទិ កិ. [ប+ខទ+ ឬខន្ទ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ស្ទុះទៅហើយ, លឿនទៅហើយ ។

បក្ខន្ទិត្វា អ. [ប+ខទ ឬខន្ទ+ឥ.អា.+ត្វា] ស្ទុះទៅហើយ, លឿនទៅហើយ ។

បក្ខន្ទី បុំ. [ប+ខទ ឬខន្ទ+ណី] អ្នកស្ទុះទៅ (អ្នកវាតមុខ) ឬ អ្នកមានកិ.ស្ទុះទៅជាប្រក្រតី (អ្នកមានកិ.វាតមុខជាប្រក្រតី); វិ. **បក្ខន្ទតីតិ> បក្ខន្ទី; បក្ខន្ទិតុំ សីលមស្សាតិ វា> បក្ខន្ទី** ។

បក្ខ បុំ. [បត+ខ, ត>ក] បក្ស, ពួក, ស្លាប, ប៉ែកម្ខាង, ប៉ែកនៃអវយវៈម្ខាង ។ - **បហារណបត្ត** គុ. (កាល) ត្រឹមតែកិ.ចទះនៃស្លាប, ត្រឹមតែកិ.ប្រហារនៃស្លាប ។ - **ហតឯកបក្ខបីឋសប្បិកុណិភាវកុដ្ឋរោគាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយរោគមានភាវៈនៃបុគ្គលជាអ្នកមានប៉ែកនៃអវយវៈម្ខាងគឺខ្យល់កំចាត់បង់ហើយ (បៀតបៀនហើយ) និងមានភ្នែកខ្វាងនិងខ្វិននិងក្ញែងនិងរោគឃ្លង់ជាដើម ។

បក្ខិកភត្ត នបុំ. [បក្ខិក+ភត្ត] ភត្តគឺទាយកគប្បីឱ្យក្នុងបក្ស, -ក្នុងថ្ងៃបក្ស; វិ. **បក្ខេ ទាតព្វំ (ភត្តំ) > បក្ខិកំ, បក្ខិកំ ភត្តំ> បក្ខិកភត្តំ** ។

បក្ខិត្ត គុ. [ប+ខិប+ត] ដែល...ដាក់ហើយ, -ដាក់ចុះហើយ, -ដាក់ចូលហើយ, -បង់ហើយ ។ - **គន្ធ** បុំ. គ្រឿងក្រអូបដែល...ដាក់ចុះហើយ, វត្ថុមានក្លិនដែល...ដាក់ចូលហើយ។- **លោណតក្កុ** បុំ. ដុំនៃអំបិលដែល...ដាក់ចុះហើយ, -ពោះទៅហើយ ។ - **សីហតេល** នបុំ. ប្រេង (ខ្លាញ់) នៃសីហៈដែល...ដាក់ចូលហើយ ។

បក្ខី បុំ. [បក្ខ+ឦ] (សត្វ) មានស្លាប, (បក្សី); វិ. **បក្ខា យស្ស អត្ថីតិ> បក្ខី** ។

បក្ខិបន្ត គុ. [ប+ខិប+អ+អន្ត] កាលដាក់ចុះ, -ដាក់ចូល, ...។

បក្ខិបាបេត្វា អ. [ប+ខិប+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យដាក់ចុះហើយ, ឱ្យដាក់ចូលហើយ ។

បក្ខិបិត្វា អ. [ប+ខិប+ឥ.អា.+ត្វា] ដាក់ចុះហើយ, ច្រកហើយ ។

បក្ខិបិស្សន្តិ កិ. [ប+ខិប+អ+ឥ.អា.+ស្សន្តិ.ភ.] នឹងដាក់ចុះ, នឹងដាក់ចូល ។

បគព្ភ គុ. [ប+គព្ភ+អ] អ្នកឃ្លើសឃ្លង, ច្រឡើសបើស, ឈ្លានពាន; (**តំខណុប្បត្តិញាណំ បដិភា, តាយ យុត្តោ បគព្ភោ** = ញាណដែលកើតឡើងក្នុងខណៈនោះឈ្មោះបដិភា, អ្នកដែលប្រកបដោយបដិភានោះឈ្មោះថា **បគព្ភោ** ។ **សីឃមេវ គព្ភតីតិ> បគព្ភោ** = អ្នកទ្រទ្រង់, អ្នកចាំទុកបាន ។ បគព្ភនេះជាគុណរបស់ទុស្សីលជន) ។

បគុណ គុ. [ប+គុណ+អ] ស្ទាត់, ជំនាញ; វិ. **កិលេសាពាធាភាវា បការេន គុណីយតេតិ> បគុណោ** = ធម្មដែលគេគណនាដោយប្រការៈព្រោះមិនមាននៃការបៀតបៀន

នៃកិលេស) ។

បគុណតា ឥ. [បគុណ+តា] ភាវៈនៃ...នោះជារបស់គឺ...ឱ្យស្ទាត់ហើយ, ឱ្យជំនាញហើយ; វិ. **បគុណស្ស ភាវោ> បគុណតា** ។

បគុណភាវ បុ. [បគុណ+ភាវ] ភាវៈនៃគាថាជារបស់គឺខ្លួនឱ្យស្ទាត់ហើយ ។

បគ្គណ្ហាតិ គិ. [ប+គហ+ណ្ហា+តិ.វ.] ផ្គង, ផ្គងឡើង, ផ្គូផ្គង, ប្រុងប្រៀប ។

បគ្គយ្ហ អ. [ប+គហ+ត្វា] ផ្គងហើយ, ផ្គងឡើងហើយ...។

បគ្គហិតវិរិយ ត្រ. [បគ្គហិត+វិរិយ] អ្នកមានព្យាយាមផ្គងហើយ, -ប្រុងប្រៀបហើយ; វិ. **បគ្គហិតំ វិរិយំ យេន សោ> បគ្គហិតវិរិយោ** ។

បគ្គហេត្វា អ. [ប+គហ+ឯ+ត្វា] ផ្គងហើយ, ផ្គងឡើងហើយ, ប្រណម្យហើយ ។

បឃរណ នបុ. [ប+ឃរ+យុ] ការហូរចេញ, កិ.ហូរចេញ; វិ. **បឃរិយតេតិ> បឃរណំ** ។

បឃរន្ត ត្រ. [ប+ឃរ+អ+អន្ត] កាលហូរចេញ, កំពុងហូរចេញ ។

បឃរតិ គិ. [ប+ឃរ+អ+អតិ.វ.] ហូរចេញ, ខ្ទរចេញ, ស្រកចេញ ។

បឃរាបេន្ត ត្រ. [ប+ឃរ+ណាបេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យហូរចេញ.... ។

បឃរិ គិ. [ប+ឃរ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ហូរចេញហើយ, ខ្ទរចេញហើយ ។

បឃរិត ត្រ. [ប+ឃរ+ឥ.អា.+ត] ហូរចេញហើយ, ដែលហូរចេញហើយ ។ -**អស្សុ** នបុ. ទឹកភ្នែកដែលហូរចេញហើយ ។ -**សេទសរីរ** នបុ. សរីរៈមានញើសហូរចេញហើយ ។

បង្ក បុ. [កប្ប+ក] ភក់, កិ.ដេកលើភក់, (ផ្លាស់ កប្ប ជា បំ; វិ. **កប្បតិ ចលតីតិ> បង្កោ**) ។

បំសុបិសាចក បុ. [បំសុ+បិសាចក] បិសាចអ្នកលេងនូវរាចមដី; វិ. **បំសុកីឡិកោ បិសាចកោ> បំសុបិសាចកោ** ។ បិសាចអាស្រ័យនូវរាចមដី; វិ. **បំសុនិស្សិតោ បិសាចកោ> បំសុបិសាចកោ** ។

បចន នបុ. [បច+យុ] ការចំអិន, កិ.ចំអិន, កិ.ដុត, កិ.ដាំ, កិ.ដណ្តាំ, កិ.ស្ល; វិ. **បចិយតេតិ> បចនំ** ។ (វត្ថុ) ជាគ្រឿងចំអិន, -សម្រាប់ចំអិន; វិ. **បចតិ ឯតេនាតិ> បចនំ** ។ -**កម្ម** នបុ. កម្មគឺកិ.ចំអិន, -កិ.ដណ្តាំ, -កិ.ស្ល, -កិ.ដុត; វិ. **បចនំ ឯវ កម្មំ> បចនកម្មំ** ។

បចនត្ថ បុ. [បចន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ចំអិន, ត្រូវការដល់កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យឆ្អិន; វិ. **បចនស្ស អត្ថោ> បចនត្ថោ** ។

បចននិយាម បុ. [បចន+និយាម] ទំនងនៃកិ.ចំអិន, កំណត់នៃកិ.ចំអិន; វិ. **បចនស្ស និយាមោ> បចននិយាមោ** ។

បាចាបេតិ គិ. [បច+ណាបេ+តិ.វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យចំអិន, -ឱ្យដណ្តាំ, -ឱ្យស្ល ។

បាចាបេត្វា អ. [បច+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យចំអិនហើយ, ...។

បចាហិ កិ. [បច+អ+ហិ_ប.] ចូរចំអិន, ចូរដណ្តាំ, ចូរស្ល, ចូរដុត ។

បចិ កិ. [បច+អ+ឦ_អជ្ជ.] ចំអិនហើយ, ... ។

បចិត គុ. [បច+ឥ_អា.+ត] គឺ...ចំអិនហើយ, ស្លហើយ, ... ។

បចិតុកាម គុ. [បចិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីចំអិន, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីចំអិន; វិ. **បចិតុំ កាមេតីតិ> បចិតុកាមោ** ។ អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីចំអិន; វិ. **បចិតុំ កាមោ អស្សាតិ> បចិតុកាមោ** ។

បចិតុំ អ. [បច+ឥ_អា.+តុំ] កិ.ចំអិន, ដើម្បីចំអិន ។

បចិត្វា អ. [បច+ឥ_អា.+ត្វា] ចំអិនហើយ, ដណ្តាំហើយ, ស្លហើយ, ឆេះហើយ ។

បចិនន្ត គុ. [ប+ចិ+នា+អន្ត] កាលជ្រើសរើស, កំពុងជ្រើសរើស, កាលបេះ, ... ។

បចិនិស្សាមិ កិ. [ប+ចិ+នា+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងជ្រើសរើស, នឹងលៃលក,...។

បចេយ្យ កិ. [បច+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីចំអិន, គប្បីដណ្តាំ, គប្បីស្ល ។

បចេស្សតិ កិ. [ប+ចិ+អ+ស្សតិ_ភ.] នឹងជ្រើសរើស, នឹងលៃលោក, នឹងពិចារណា ។

បច្ចក្កោសន្ត គុ. [បតិ+អា+កុស+អ+អន្ត] កាលជេរតប, កាលជេរត ។

បច្ចក្ខាត គុ. [បតិ+អា+ខា+ត] គឺ...ពោលចំពោះហើយ, ប្រាប់ចំពោះហើយ, លះបង់ហើយ, លាហើយ (ជូនពាក្យហើយ) ។

បច្ចក្ខាយ អ. [បតិ+អា+ខា+ត្វា] ពោលចំពោះហើយ, ប្រាប់ចំពោះហើយ, លះបង់ហើយ, លាហើយ ។

បច្ចតិ កិ. [បច+យ+តិ_វ.] គឺ...ចំអិន, រមែងឱ្យផល ។

បច្ចត្តំ កិ.វិ. [បតិ+អត្ត+សិ_វិ.] ចំពោះខ្លួន (ប្រព្រឹត្តអាស្រ័យនូវខ្លួន = **បដិច្ច អត្តានំ វត្តតីតិ> បច្ចត្តំ**) ។

បច្ចត្ថរណ នបុំ. [បតិ+អា+ថរ+យុ] (វត្ថុ) ជាគ្រឿងក្រាល, សម្រាប់ក្រាល (កម្រាល); វិ. **បច្ចត្ថរតិ ឯតេនាតិ> បច្ចត្ថរណំ** ។

បច្ចន្ត បុំ., នបុំ. ឬ គុ. [បតិ+អន្ត] ទីបំផុតតប, ទីបំផុតនៃដែនតប (ព្រំប្រទល់); វិ. **បដិវជ្ជស្ស អន្តោ> បច្ចន្តោ** ។ . **គាម** បុំ. បច្ចន្តគ្រាម, ស្រុកដែលតាំងនៅក្នុងទីបំផុតនៃដែនតប; វិ. **បច្ចន្តេ ឋិតោ គាមោ> បច្ចន្តគាមោ** ។

បច្ចន្តិម គុ. [បច្ចន្ត+ឥម] មានក្នុងទីបំផុតនៃដែនតប, មានក្នុងទីបំផុតនៃព្រំដែន; វិ. **បច្ចន្តេ ភវំ> បច្ចន្តិមំ** ។ បទនេះប្រើជា «ជាតតទ្ធិត» វិញក៏បាន ។

បច្ចមាន គុ. [បច+យ+មាន] កាលឆេះ, កាលឱ្យផល, គឺកម្មកាលឱ្យឆេះ, ... ។

បច្ចយ បុំ. [បតិ+ឥ+ណ] (ហេតុ) ជាដែនអាស្រ័យនូវផលប្រព្រឹត្តទៅ (ជាបច្ច័យ, ជាទីពឹង, ការពឹងផ្អែក); វិ. **បដិច្ច ផលមេតស្មា ឯតីតិ បច្ចយោ** ។ . **ទាយក** បុំ. (បុគ្គល) អ្នកឱ្យ

នូវបច្ច័យ; វិ. បច្ចយេ ទេតីតិ> បច្ចយទាយកោ ។ - ប្បដិសំយុត្ត គុ. ប្រកបព្រមចំពោះហើយដោយបច្ច័យ ។ - សន្និចយ ចុំ. កិ.សន្សំព្រមនូវបច្ច័យ, សភាពជាគ្រឿងសន្សំព្រមនូវបច្ច័យ; វិ. បច្ចយេ សន្និចិនាតិ ឯតេនាតិ> បច្ចយសន្និចយោ ។ - សន្និស្សិត គុ. ដែលអាស្រ័យព្រមហើយនូវបច្ច័យ ។ - សម្បទា ឥ. ធម្មជាតិជាគ្រឿងដល់ព្រមគឺបច្ច័យ; វិ. សម្បជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្បទា, បច្ចយោ ឯវ សម្បទា> បច្ចយសម្បទា ។

បច្ចយាការ ចុំ. [បច្ចយ+អាការ] អាការគឺបច្ច័យ, អាការគឺធម៌ជាដែនអាស្រ័យនូវគ្នានិងគ្នាប្រព្រឹត្តទៅ ។

បច្ចវេក្ខណា នចុំ. [បតិ+អវ+ឥក្ខ+យុ] កិ.ឃើញចុះចំពោះ (កិ.ពិចារណា, ការពិចារណា); វិ. បច្ចវេក្ខិយតេតិ> បច្ចវេក្ខណំ ។ - មត្តា ឥ. ប្រមាណក្នុងកិ.ឃើញចុះចំពោះ, ប្រមាណក្នុងការពិចារណា ។

បច្ចវេក្ខន្ត គុ. [បតិ+អវ+ឥក្ខ+អន្ត] កាលឃើញចុះចំពោះ, កាលពិចារណា ។

បច្ចវេក្ខិតព្វ គុ. [បតិ+អវ+ឥក្ខ+ឥ-អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីឃើញចុះចំពោះ, -គប្បីពិចារណា ។

បច្ចវេក្ខិត្វា អ. [បតិ+អវ+ឥក្ខ+ឥ-អា.+ត្វា] ឃើញចុះចំពោះហើយ, ពិចារណាហើយ ។

បច្ចស្សោសិ កិ. [បតិ+អ+សុ+អ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អក.] បានស្តាប់ចំពោះហើយ, បានឮចំពោះហើយ, បានទទួលស្តាប់ហើយ, ទទួលយកហើយ ។

បច្ចាគច្ឆ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+ហិ-ប.] ចូរត្រឡប់មក, ចូរត្រឡប់មកវិញ ។

បច្ចាគច្ឆតិ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+តិ-វ.] ត្រឡប់មក, រមែងត្រឡប់មក ។

បច្ចាគច្ឆតុ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+តុ-ប.] ចូរត្រឡប់មក ។

បច្ចាគច្ឆិ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+ឦ-អជ្ជ.] ត្រឡប់មកហើយ, ត្រឡប់មកវិញហើយ ។ ប្រើជា បច្ចាគញ្ឆិ ក៏មាន ។

បច្ចាគត គុ. [បតិ+អា+គម+ត] ត្រឡប់មកហើយ, ត្រឡប់មកវិញហើយ ។

បច្ចាគន្ត្វា អ. [បតិ+អា+គម+ត្វា] ត្រឡប់មកហើយ, ត្រឡប់មកវិញហើយ ។

បច្ចាគមន នចុំ. [បតិ+អា+គម+យុ] កិ.ត្រឡប់មក, កិ.វិលមកវិញ; វិ. បច្ចាគម្យតេតិ> បច្ចាគមនំ ។

បច្ចាគមិ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+ឦ-អជ្ជ.] ត្រឡប់មកហើយ, វិលមកវិញហើយ ។

បច្ចាមិត្ត ចុំ. [បតិ+អម+ឥ-អា.+ត.] បុគ្គលអ្នកទៅដោយភាពជាប្រតិបក្ស (សត្រូវ); វិ. បដិបក្ខភាវេន អមតិ គច្ឆតីតិ> បច្ចា-

មិត្តោ ។

បច្ចាសីសតិ កិ. [បតិ+អា+សីស+អ+តិ_វ.] ប្រាថ្នាចំពោះ, នឹកប៉ង, ប៉ុនប៉ង ។

បច្ចាសីសមាន គុ. [បតិ+អា+សីស+មាន] កាលប្រាថ្នាចំពោះ, នឹកប៉ង, ប៉ុនប៉ង ។

បច្ចាសីសាមិ កិ. [បតិ+អា+សីស+អ+មិ_វ.] ប្រាថ្នាចំពោះ, នឹកប៉ង, ប៉ុនប៉ង ។

បច្ចាហារ បុំ. [បតិ+អា+ហរ+ណ] កិ.នាំមកចំពោះ, កិ.នាំត្រឡប់មក, កិ.នាំត្រឡប់មកវិញ; វិ. **បច្ចាហរណំ> បច្ចាហារោ, បច្ចាហារិយតេតិ វា> បច្ចាហារោ** ។

បច្ចាហរិត្វា អ. [បតិ+អា+ហរ+ឥ_អា.+ត្វា] នាំមកចំពោះហើយ, នាំត្រឡប់មកហើយ, នាំត្រឡប់វិញហើយ ។

បច្ចិស្សំ កិ. [បច+យ+ឥ_អា.+ស្សំ_ភា.] នឹងឆេះហើយ, នឹងឆេះ, ពីកឬនឹងឱ្យឆេះ, ... ។

បច្ចុគ្គច្ឆន្ត គុ. [បតិ+ឧ+គម+អន្ត] កាលក្រោកទទួល, កាលជូនដំណើរ ។

បច្ចុគ្គន្ត្វា អ. [បតិ+ឧ+គម+ត្វា] ក្រោកទទួលហើយ, ... ។

បច្ចុគ្គមន នបុំ. [បតិ+ឧ+គម+យុ] កិ.ក្រោកឡើងទទួល; វិ. **បច្ចុគ្គមិយតេតិ> បច្ចុគ្គមនំ** ។

បច្ចុដ្ឋាយ អ. [បតិ+ឧ+ឋា+ត្វា] តាំងឡើងចំពោះហើយ, ក្រោកឡើងចំពោះហើយ, ត្រឡប់ក្រោកឡើងហើយ ។

បច្ចុបការ បុំ. [បតិ+ឧបការ] អ្នកមានឧបការៈតប; វិ. **បតិ ឧបការោ យស្ស សោ> បច្ចុបការោ** (បច្ចុបការ+ណ) អ្នកមានឧបការៈតប; វិ. **បច្ចុបការោ យស្ស អត្ថីតិ> បច្ចុបការោ** (បតិ+ឧប+ករ+ណ) អ្នកទំនុកបំរុង, អ្នកធ្វើនូវសេចក្ដីទំនុកបំរុង; វិ. **បច្ចុបករោតីតិ> បច្ចុបការោ** ។

បច្ចុបដ្ឋាបេតុំ អ. [បតិ+ឧប+ឋា+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យចូលទៅតាំងនៅចំពោះ, ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យតាំងនៅមាំ, ... ។

បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា អ. [បតិ+ឧប+ឋា+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យចូលទៅតាំងនៅចំពោះហើយ, ឱ្យចូលទៅតម្កល់នៅចំពោះហើយ ។

បច្ចុបដ្ឋាសិ កិ. [បតិ+ឧប+ឋា+អ+ឦ_អជ្ជ.] ចូលទៅតាំងទុកចំពោះហើយ, ចូលទៅតម្កល់ទុកចំពោះហើយ, ប្រាកដចំពោះហើយ ។

បច្ចុបដ្ឋិត គុ. [បតិ+ឧប+ឋា+ត] ចូលទៅតាំងនៅចំពោះហើយ, ប្រាកដចំពោះហើយ ។

បច្ចុបដ្ឋេន្តិ កិ. [បតិ+ឧប+ឋា+អ+អន្តិ_វ.] ចូលទៅតាំងនៅចំពោះ, ចូលទៅតម្កល់ទុក, ប្រាកដ ។

បច្ចុប្បន្ន គុ. [បតិ+ឧ+បទ+ត] កាលដែលកើតឡើងចំពោះ ឬកាលដែលកើតឡើងចំពោះមុខ (ដែលកើតឡើងអាស្រ័យនូវហេតុ; វិ. **ការណំ បដិច្ច ឧប្បន្នោ> បច្ចុប្បន្នោ**) ។ បច្ចុប្បន្ន, កាលជាបច្ចុប្បន្ន ។ -វត្ថុ នបុំ. រឿងក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ន, រឿងដែលកើតឡើងចំពោះមុខ ។ -ហិត នបុំ. ប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន,

វត្ថុជាររបស់អព្រក្នុងបច្ចុប្បន្ន, សេចក្តីទំនុកបំរុងដល់គ្នានឹងគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

បច្ចូស ពុំ. [បតិ+ឧស+អ] កាលជាទឹកប្លាត់បង់ខ្លួវងងឹត; វិ. **បច្ចូសេតិ តមមេត្តាតិ> បច្ចូសោ** (កាលោ) ។ - **សម័យ** ពុំ. សម័យជាទឹកប្លាត់បង់ខ្លួវងងឹត ។

បច្ចេកពុទ្ធ ពុំ. [បច្ចេក+ពុធ+ត] អ្នកត្រាស់ដឹងដោយចំណែកមួយ ។

បច្ចេកសម្ពុទ្ធ ពុំ. [បច្ចេក+សំ+ពុធ+ត] អ្នកចេះដឹងព្រមដោយចំណែកមួយ ។

បច្ចេកសម្ពោធិ ឥ. [បច្ចេក+សំ+ពុធ+តិ] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងព្រមដោយចំណែកមួយ ។

បច្ចេតិ កិ. [បតិ+ឥ+អ+តិ.វ.] វិលមកត្រឡប់ដល់, ត្រឡប់មក (បច្ច+ឯោ+តិ.វ. = សង្រួម, ជឿ) ។

បច្ចោរ នបុំ. [បតិ+ឧរ] ទីចំពោះទ្រូង (បច្ចោរស្មិ=ក្នុងទីចំពោះទ្រូង) ។

បច្ចោរោហិត្វា អ. [បតិ+អវ+រុហ+ឥ.អា.+ត្វា] ចុះចំពោះហើយ, ត្រឡប់ចុះហើយ ។

បច្ឆតោ អ. [បច្ឆា+តោ] ក្នុងខាងក្រោយ, អំពីខាងក្រោយ, ខាងក្រោយ ។

បច្ឆាគព្ភ ពុំ. [បច្ឆា+គព្ភ] បន្ទប់ឬល្វែងក្នុងខាងក្រោយ (បន្ទប់មានក្នុងខាងក្រោយ, ខាងក្រោយនៃបន្ទប់; វិ. **បច្ឆា គព្ភោ> បច្ឆាគព្ភោ, គព្ភស្ស បច្ឆា> បច្ឆាគព្ភោ**) ។

បច្ឆាគេហ នបុំ. [បច្ឆា+គេហ] ផ្ទះមានក្នុងខាងក្រោយ, ខាងក្រោយនៃផ្ទះ; វិ. **បច្ឆា ភវំ គេហំ> បច្ឆាគេហំ, គេហស្ស បច្ឆា> បច្ឆាគេហំ** ។

បច្ឆានិវេសន នបុំ. [បច្ឆា+និវេសន] ខាងក្រោយនៃនិវេសន៍, ខាងក្រោយនៃផ្ទះជាទីនៅអាស្រ័យ (ខាងក្រោយនៃផ្ទះ) ។ ដូច បច្ឆាគេហំ ។

បច្ឆានុតប្ប នបុំ. [បច្ឆា+អនុតប្ប] សេចក្តីក្តៅក្រហាយតាមក្នុងខាងក្រោយ, សេចក្តីក្តៅក្រហាយរឿយៗក្នុងខាងក្រោយ; វិ. **បច្ឆា អនុតប្បនំ> បច្ឆានុតប្បំ** ។ អនុតប្ប<អនុ+តប+ណ ។

បច្ឆានុតាប នុំ. [បច្ឆា+អនុតាប] សេចក្តីក្តៅក្រហាយតាមក្នុងខាងក្រោយ, សេចក្តីក្តៅក្រហាយរឿយៗ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ; វិ. **អនុតបនំ> អនុតាបោ, បច្ឆា អនុតាបោ> បច្ឆានុតាបោ** ។

បច្ឆាពាហុំ កិ.វិ. [បច្ឆា+ពាហ+អំ.វិ.] ឱ្យមានដើមដៃក្នុងខាងក្រោយ ។ ប្រើជា **បច្ឆាពាហុំ** ក៏មាន ។

បច្ឆាភត្ត នបុំ. [បច្ឆា+ភត្ត] កាលជាខាងក្រោយនៃភត្ត; វិ. **ភត្តស្ស បច្ឆា> បច្ឆាភត្តំ** ។

បច្ឆាភាគ ពុំ. [បច្ឆា+ភាគ] កាលជាចំណែកក្នុងខាងក្រោយ, ទីជាចំណែកក្នុងខាងក្រោយ ។

បច្ឆាមុខករណ នបុំ. [បច្ឆាមុខ+ករណ] កិ.ធ្វើឱ្យមានមុខក្នុងខាង

ក្រោយ, កិ.ធ្វើឱ្យជាអ្នកមានមុខក្នុងខាងក្រោយ; វិ. **បច្ឆា មុខំ យស្ស សោ> បច្ឆាមុខោ** ។

បច្ឆាសមណ ប៉ុ. [បច្ឆា+សមណ] សមណៈក្នុងខាងក្រោយ ។

បច្ឆិជ្ជ ក. [ប+ឆិទ+យ+ញ្ញ.អជ្ជ.] ដាច់ទូទៅហើយ, ដាច់សូន្យហើយ ។

បច្ឆិជ្ជិស្សតិ ក. [ប+ឆិទ+យ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ក.] នឹងដាច់ទូទៅ, នឹងដាច់សូន្យ, នឹងផ្តាច់បង់ ។

បច្ឆិ នប៉ុ. [បស+ឆិ] ទ្រែង ឬ កញ្ច្រែង, កញ្ជើ, កញ្ជេ វិ. **បសីយតិ ពាធិយតិ ឯត្ថាតិ> បច្ឆិ** ។ . **បសិព្វក** នប៉ុ. កញ្ច្រែងនិងការុង, កញ្ច្រែងនិងស្បោង ។

បច្ឆិន្ទិត្វា អ. (ប+ឆិទ+ឥ.អា.+ត្វា, ចុះនិ.អ.) កាត់ទូទៅហើយ, កាត់ដាច់ហើយ, ផ្តាច់ហើយ, ដាច់សូន្យហើយ ។

បច្ឆិន្ន គុ. [ប+ឆិទ+ត] ដាច់ទូទៅហើយ, ដាច់សូន្យហើយ ។

បច្ឆិម គុ. [បច្ឆា+ឥម] មានក្នុងខាងក្រោយ, កើតក្នុងខាងក្រោយ; វិ. **បច្ឆា ភវោ> បច្ឆិមោ, បច្ឆា ជាតោ> បច្ឆិមោ** ។ . **កាយ** ប៉ុ. កាយមានក្នុងខាងក្រោយ ។ . **កាល** ប៉ុ. កាលមានក្នុងខាងក្រោយ ។ . **គេហ** នប៉ុ. ផ្ទះមានក្នុងខាងក្រោយ, ទីមានក្នុងខាងក្រោយនៃផ្ទះ ។ . **ចក្កវាឡមុខវដ្ដិ** ឥ. កណ្តាប់នៃមាត់នៃចក្កវាឡមានក្នុងទិសខាងលិច ។ . **ទស្សន** នប៉ុ. កិ.ឃើញមានក្នុងខាងក្រោយ, កិ.ឃើញជាទីបំផុត ។ . **បស្ស** នប៉ុ. ខាងមានក្នុងខាងក្រោយ ។ . **ភវិកសត្ត** ប៉ុ. សត្វកើតក្នុងភពមានក្នុង

ខាងក្រោយ (**ភវេ ជាតោ (សត្តោ)> ភវិកោ, ភវិកោ សត្តោ> ភវិកសត្តោ**) ។ . **ភវ** ប៉ុ. ភពមានក្នុងខាងក្រោយ ។ . **ភាគ** ប៉ុ. ចំណែកមានក្នុងខាងក្រោយ, ទីជាចំណែកមានក្នុងខាងក្រោយ ។ . **យាមាវសាន** នប៉ុ. កាលជាទីបំផុតនៃយាមមានក្នុងខាងក្រោយ, កាលជាទីបំផុតនៃបច្ឆិមយាម ។ . **វត្ថុ** នប៉ុ. ទីជាទីនៅមានក្នុងបច្ឆិមទិស, មានក្នុងខាងក្រោយ, រឿងមានក្នុងខាងក្រោយ ។ . **ភិត្តិ** ឥ. ជញ្ជាំងមានក្នុងបច្ឆិមទិស, ជញ្ជាំងមានក្នុងខាងក្រោយ ។

បជហ ក. [ប+ហា.ហា+អ+ហិ.ច.] ចូរលះ, ចូរលះបង់ ។

បជហន្ត គុ. [ប+ហា.ហា+អន្ត] កាលលះ, កាលលះបង់ ។

បជហិស្សថ ក. [ប+ហា.ហា+អ+ឥ.អា.+ស្សថ.ក.] នឹងលះ, នឹងលះបង់ ។

បជា ឥ. [ប+ជន+ក្វិ] អ្នកកើតដោយប្រការៈ (សត្វ,ពួកសត្វ); វិ. **បការេន ជនេតីតិ> បជា** ។

បជានាសិ ក. [ប+ញា+នា+សិ.វ.] ដឹងទូទៅ, ដឹងច្បាស់, ដឹងជាក់ ។

បជាបតិ ប៉ុ. [បជា+បតិ] ម្ចាស់នៃសត្វ ឬ អ្នករក្សានូវសត្វ (ព្រហ្ម); វិ. **បជានំ បតិ> បជាបតិ, បជំ បាលេតីតិ វា> បជាបតិ** ។

បជ្ជន្តិ ក. [បទ+យ+អន្តិ.វ.] ដល់, រមែងដល់ ។

បជ្ជលន្ត គុ. [ប+ជល+អន្ត] កាលរុងរឿង, កាលរុងរឿងទូទៅ, កាលភ្លឺ

ព្រោង,...។

បជ្ជលិ ក. [ប+ជល+អ+ឦ.អជ្ជ.] រុងរឿងទូទៅហើយ, ឆេះសព្វហើយ, ... ។

បជ្ជលិត គុ. [ប+ជល+ឥ.អាគ.+ត] គឺ...ឱ្យរុងរឿងទូទៅហើយ, ...ឱ្យឆេះសព្វហើយ ។

បជ្ជលិំសុ ក. [ប+ជល+អ+ឧំ.អជ្ជ.] រុងរឿងទូទៅហើយ, ឆេះសព្វហើយ, សន្ធោសន្ធៅហើយ ។

បញ្ច ប.សំ. ប្រាំ ។ - **អគ្គទាន** នបុំ. ទានដ៏លើស (ដ៏ប្រសើរ, ដ៏ថ្លៃថ្លា) ប្រាំ ។ - **អច្ឆរសត** នបុំ. រយនៃស្រីអប្សរប្រាំ ។ - **កាមគុណធម្ម** បុំ. ធម៌គឺកាមគុណប្រាំ ។ - **កាមគុណមជ្ឈ** នបុំ. ពាក់កណ្ដាលនៃកាមគុណប្រាំ ។ - **កាមគុណរតិ** ឥ. សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងកាមគុណប្រាំ ។ - **កាមគុណសេវី** បុំ. អ្នកសេពនូវកាមគុណប្រាំ; វិ. **បញ្ចកាមគុណេ សេវតីតិ> បញ្ចកាមគុណសេវី** ។ - **កាមគុណាលយាភិរត** គុ. ត្រេកអរចំពោះហើយក្នុងអាល័យគឺកាមគុណប្រាំ ។ - **កូដាគារសត** នបុំ. រយនៃផ្ទះគឺបុគ្គលសង្គ្រោះហើយដោយកំពូលប្រាំ, រយនៃផ្ទះប្រកបហើយដោយកំពូលប្រាំ ។ - **គោរស** បុំ. គោរសប្រាំ, រសនៃគោប្រាំ, រសដែលកើតអំពីគោប្រាំ ។ - **អគ្គទាយក** បុំ. ឈ្មោះបញ្ចគ្គទាយក, អ្នកឱ្យនូវទានដ៏ប្រសើរប្រាំយ៉ាង ។ - **អង្គិកតុរិយឃោស** បុំ. គឺ.គឹកកង (សំឡេងដ៏គឹកកង) នៃតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គប្រាំ ។ - **ចង្កមសត** នបុំ. រយនៃទីជាទីចង្ក្រមប្រាំ ។

- **ឆិទ្ទគេហ** នបុំ. ផ្ទះមានប្រហោងប្រាំ ។ - **ថាលិកាបាកសត** នបុំ. រយនៃភាជន៍ (ស្មៅន, ថាស, ចាន) ដែលបុគ្គលឱ្យឆ្អិនប្រាំ, រយនៃសម្រាប់ដែលបុគ្គលឱ្យឆ្អិនប្រាំ (រយនៃសម្រាប់ប្រាំ) ។ - **ទស** ប.សំ. ដប់ដ៏លើសដោយប្រាំ (១៥); វិ. **បញ្ចហិ អធិកា ទស> បញ្ចទស** ។ - **ទសី** ឥ. តិថីទីដប់ប្រាំ (មានក្នុងតិថីដប់ប្រាំ); វិ. **បញ្ចទសន្នំ បូរណី> បញ្ចទសី (តិថី)** ។ - **ទុស្សីលកម្មការក** បុំ. អ្នកធ្វើនូវកម្មនៃបុគ្គលអ្នកមានសីលគឺទោសប្រទូស្តហើយប្រាំ, អ្នកធ្វើនូវកម្មនៃបុគ្គលអ្នកទ្រុស្តសីលប្រាំ ។ - **បញ្ចភិក្ខុសតបរិវារ** គុ. មានរយនៃភិក្ខុប្រាំ១ជាបរិវារ ។ - **បតិដ្ឋិត** នបុំ. គិ.តំកល់ចុះចំពោះនូវអង្គប្រាំ, គិ.តំកល់ចុះចំពោះនូវអវយវៈប្រកបដោយអង្គប្រាំ ។ - **មហានិធិ** បុំ. កំណប់ធំប្រាំ, កំណប់ទ្រព្យធំប្រាំ ។ - **មាសកមត្ត** គុ. មានមាសកប្រាំជាប្រមាណ, ត្រឹមតែមាសកប្រាំ ។ - **យោជនសតុព្វេធ** គុ. មានកិ.ខ្ពស់ឡើងអស់ទីមានរយនៃយោជន៍ប្រាំជាប្រមាណ, មានកំពស់អាននយនៃយោជន៍ប្រាំជាប្រមាណ ។ - **វណ្ណកុសុមវស្ស** នបុំ. ភ្លៀងគឺផ្កាមានពណ៌ប្រាំ ។ - **សង្គាតីត** គុ. ប្រព្រឹត្តកន្លងហើយនូវធម៌ជាគ្រឿងជំពាក់ប្រាំ ។ - **សតគ្ឃនិក** គុ. មានកិ.ដល់នូវតម្លៃមានរយប្រាំជាប្រមាណ, មានតម្លៃមានរយប្រាំជាប្រមាណ ។ - **ហត្ថិថាមធរ** គុ. អ្នកទ្រទ្រង់នូវកម្លាំងនៃដំរីប្រាំ ។

បញ្ចវិធ គុ. [បញ្ច+វិធ] មានប្រការប្រាំ, មានប្រាំយ៉ាង; វិ. **បញ្ច វិធា បការា អស្សាតិ> បញ្ចវិធំ** ។

បញ្ចវីសតិ ឥ.សំ. [បញ្ច+វីសតិ] ម្ភៃលើសដោយប្រាំ (២៥); វិ. **បញ្ចហិ អធិកា វីសតិ> បញ្ចវីសតិ** ។

បញ្ចវីសតិម ចូ.សំ. [បញ្ចវីសតិ+ម] ជាទីពេញនៃ...ម្ភៃប្រាំ (គំរប់២៥, ទី២៥); វិ. **បញ្ចវីសតិយា បូរណោ> បញ្ចវីសតិមោ** ។

បញ្ចវីសតិយោជនិក គុ. [បញ្ចវីសតិយោជន+ឥក ឬណិក] ប្រកបដោយយោជន៍២៥ ឬមានយោជន៍២៥; វិ. **បញ្ចវីសតិយោជនេហិ និយុត្តោ> បញ្ចវីសតិយោជនិកោ, បញ្ចវីសតិយោជនានិ យស្សាត្ថីតិ វា> បញ្ចវីសតិយោជនិកោ** ។

បញ្ចវីសតិវស្សាវាស ចុំ. [បញ្ចវីសតិវស្ស+អាវាស] សម័យជាទីនៅអាស្រ័យរបស់វស្សា២៥, ចាំរបស់វស្សា២៥ ។

បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយសំយោជន នចុំ. [បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយ+សំយោជន] សំយោជនៈប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងលើ៥; វិ. **បញ្ចុទ្ធម្ភាគេសុ ចត្តតីតិ> បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយំ, បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយំ សំយោជនំ> បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយសំយោជនំ** ។

បញ្ចោរម្ភាគិយសំយោជន នចុំ. [បញ្ចោរម្ភាគិយ+សំយោជន] សំយោជនៈប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងក្រោម៥ (វិ. ដូច **បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយសំយោជនំ**) ។

បញ្ញ គុ. [បញ្ញា+ណ] អ្នកមានប្រាជ្ញា; វិ. **បញ្ញា យស្ស អត្ថីតិ> បញ្ញោ** ។

បញ្ញត្ត គុ. [ប+ញប+ត] គឺ...បញ្ញត្តហើយ, តែងតាំងហើយ ។

បញ្ញត្តាសន នចុំ. [បញ្ញត្ត+អាសន] អាសនៈដែល...តែងតាំងហើយ, ...តាក់តែងហើយ, ...ក្រាលហើយ, ...រៀបចំហើយ ។

បញ្ញត្តិ ឥ. [ប+ញប+តិ] ការបញ្ញត្តិ, សេចក្តីបញ្ញត្តិ, សេចក្តីឃាមព្រាម, សេចក្តីតែងតាំង; វិ. **បញ្ញាបនំ> បញ្ញត្តិ** ។

បញ្ញវន្តុ គុ. [បញ្ញា+វន្តុ] អ្នកមានប្រាជ្ញា; វិ. **បញ្ញា យេសមត្ថីតិ> បញ្ញវន្តា** ។

បញ្ញវា គុ. [បញ្ញា+វន្តុ] អ្នកមានប្រាជ្ញា; វិ. **បញ្ញា យស្ស អត្ថីតិ> បញ្ញវា** ។

បញ្ញា ឥ. [ប+ញា+អ+អា.ឥ.] ធម្មជាតិដឹងដោយប្រការៈ (ប្រាជ្ញា); វិ. **បការេន ជានាតីតិ> បញ្ញា** ។ ធម្មជាតិជាគ្រឿងដែលគេដឹងច្បាស់ (ប្រាជ្ញា); វិ. **បញ្ញាយតេ ឯតាយាតិ> បញ្ញា** ។

បញ្ញាចក្ខុ នចុំ. [បញ្ញា+ចក្ខុ] ចក្ខុគឺបញ្ញា; វិ. **បញ្ញា ឯវ ចក្ខុ> បញ្ញាចក្ខុ** ។ បញ្ញាដូចជាចក្ខុ; វិ. **បញ្ញា ចក្ខុ ឥវ> បញ្ញាចក្ខុ** ។

បញ្ញាត គុ. [ប+ញា+ត] គឺ...ដឹងទូទៅហើយ, ...ដឹងច្បាស់លាស់ហើយ, ប្រាកដហើយ; វិ. **បញ្ញាយិត្ថាតិ> បញ្ញាតោ** ។

បញ្ញាតេជ ចុំ. [បញ្ញា+តេជ] តេជះនៃប្រាជ្ញា ។

បញ្ញានុរូប គុ. [បញ្ញា+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់ប្រាជ្ញា ។

បញ្ញាបក ចុំ. [ប+ញប+ណ្វុ] អ្នកតែងតាំង, អ្នកតាក់តែង, អ្នកក្រាល,

អ្នករៀបចំ; វិ. បញ្ញាបេតីតិ> បញ្ញាបកោ ។

បញ្ញាបដិលាភ ចុំ. [បញ្ញា+បដិលាភ] គឺ.បានចំពោះនូវប្រាជ្ញា; វិ. បដិលភនំ> បដិលាភោ, បញ្ញាយ បដិលាភោ> បញ្ញាបដិលាភោ ។

បញ្ញាបន នចុំ. [ប+ញប+យុ ឬប+ញា+ណាបេ+យុ] គឺ.តែងតាំង, គឺ.ពាក់តែង, គឺ.ក្រាល, គឺ.រៀបចំ ឬគឺ.ញ៉ាំង...អោយដឹងច្បាស់; វិ. បញ្ញាបិយតេតិ> បញ្ញាបនំ ។

បញ្ញាបាសាទ ចុំ. [បញ្ញា+បាសាទ] ប្រាសាទគឺប្រាជ្ញា; វិ. បញ្ញា ឯវ បាសាទោ> បញ្ញាបាសាទោ ។ ប្រាជ្ញាដូចជាប្រាសាទ; វិ. បញ្ញា បាសាទោ ឥវ> បញ្ញាបាសាទោ ។

បញ្ញាបេតព្វ គុ. [ប+ញប+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីតែងតាំង, .ពាក់តែង, .ក្រាល... ។

បញ្ញាបេតុំ អ. [ប+ញប+ណេ+តុំ] វិគឺ.តែងតាំង, ដើម្បីតែងតាំង, ...។

បញ្ញាបេត្វា អ. [ប+ញប+ណេ+ត្វា ឬប+ញា+ណាបេ+ត្វា] តែងតាំងហើយ, ពាក់តែងហើយ, ក្រាលហើយ, ឬញ៉ាំង... ឲ្យដឹងច្បាស់ហើយ ។

បញ្ញាបេសិ គិ. [ប+ញប+ណេ+ឦ-អជ្ជ.+ស.អាគ.] តែងតាំងហើយ, ក្រាលហើយ, បញ្ញត្តហើយ ។ (ប+ញា+ណាបេ=ញ៉ាំង...ឲ្យដឹងទូទៅហើយ) ។

បញ្ញាបេស្សាម គិ. [ប+ញប+ណេ+ស្សាម.ភ.] នឹងតែងតាំង, នឹងក្រាល,

...(<ប+ញា+ណាបេ=នឹងញ៉ាំង...ឲ្យដឹងទូទៅ) ។

បញ្ញាបេហិ គិ. [ប+ញប+ណេ+ហិ.ប.] ចូរតែងតាំង, ចូរក្រាល, ចូរបញ្ញត្ត (<ប+ញា+ណាបេ=ចូរញ៉ាំង...ឲ្យដឹងច្បាស់) ។

បញ្ញាយតិ គិ. [ប+ញា+យ+តិ.វ.] គឺ...ដឹងទូទៅ, .ដឹងច្បាស់, ប្រាកដ ។

បញ្ញាយន នចុំ. [ប+ញា+យ+យុ] គឺ.ដឹងទូទៅ, ប្រាកដ, ជាទីប្រាកដ; វិ. បញ្ញាយតេតិ> បញ្ញាយនំ, បញ្ញាយតិ ឯត្ថាតិ> បញ្ញាយនំ ។

បញ្ញាយមាន គុ. [ប+ញា+យ+មាន] កាលដឹងទូទៅ, ប្រាកដ ។

បញ្ញាយិ គិ. [ប+ញា+យ+ឦ-អជ្ជ.] ដឹងទូទៅហើយ, ប្រាកដហើយ ។

បញ្ញាយិត្ថ គិ. [ប+ញា+យ+ត្ថ.ហី.+ឥ.អាគ.] គឺ...ដឹងទូទៅហើយ, ប្រាកដហើយ ។

បញ្ញាយិស្សតិ គិ. [ប+ញា+យ+ស្សតិ.ភ.+ឥ.អាគ.] គឺ...នឹងដឹងច្បាស់, នឹងប្រាកដ ។

បញ្ញាវិមុត្តិ ឥ. [បញ្ញា+វិមុត្តិ] គឺ.រួចវិសេសដោយប្រាជ្ញា, គឺ.ផុតស្រឡះដោយប្រាជ្ញា; វិ. វិមុច្ចនំ> វិមុត្តិ, បញ្ញាយ វិមុត្តិ> បញ្ញាវិមុត្តិ ។

បញ្ញាវុធ ចុំ. [បញ្ញា+អាវុធ] អាវុធគឺប្រាជ្ញា, ប្រាជ្ញាដូចជាអាវុធ; វិ. បញ្ញា ឯវ អាវុធោ> បញ្ញាវុធោ, បញ្ញា អាវុធោ ឥវ> បញ្ញាវុធោ ។

បញ្ញាវេយ្យត្តិសមន្នាគត គុ. [បញ្ញាវេយ្យត្តិ+សមន្នាគត] ប្រកបហើយដោយភាវៈនៃសេចក្ដីឈ្លាសដោយប្រាជ្ញា ។

បញ្ញាសម្បទា ឥ. [បញ្ញា+សម្បទា] សម្បទាគឺបញ្ញា, គឺ.ដល់ព្រមដោយបញ្ញា; ធម្មជាតិជាហេតុដល់ព្រមដោយបញ្ញា, .គឺបញ្ញា; វិ. **សម្បជ្ជន្តំ> សម្បទា, សម្បជ្ជតិ ឯកាយាតិ វា> សម្បទា, បញ្ញាយ សម្បទា> បញ្ញាសម្បទា** ។

បញ្ញាសម្បន្ន គុ. [បញ្ញា+សម្បន្ន] អ្នកដល់ព្រមហើយដោយប្រាជ្ញា, អ្នកមានប្រាជ្ញាដល់ព្រមហើយ; វិ. **បញ្ញាយ សម្បន្នោ> បញ្ញាសម្បន្នោ, បញ្ញា សម្បន្នា យស្ស សោ> បញ្ញាសម្បន្នោ** ។

បញ្ញាស ប.សំ. ហាសិប ។ - យោជន គុ. មានយោជន៍ ៥០ជាប្រមាណ; វិ. **បញ្ញាសមត្តានិ យោជនានិ យេសំ តេ> បញ្ញាសយោជនា** ។ - យោជនិក គុ. ប្រកបដោយយោជន៍៥០; វិ. **បញ្ញាសយោជនេហិ និយុត្តោ> បញ្ញាសយោជនិកោ**; (មានយោជន៍៥០ជាប្រមាណ, ប្រើជាបទសមាសវិញក៏បាន) ។ - វស្សាយុសំវត្តនិក គុ. ប្រកបក្នុងកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅព្រមដើម្បីអាយុមានឆ្នាំហាសិបជាប្រមាណ, មានកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅព្រមនៃអាយុមានឆ្នាំ៥០ជាប្រមាណ ។

បញ្ញាសារ បុ. [បញ្ញា+សារ] ធម៌ជាសារៈគឺប្រាជ្ញា, ធម៌គឺបុគ្គលគប្បីរលឹកគឺប្រាជ្ញា, ធម៌មានខ្លឹមគឺប្រាជ្ញា, ខ្លឹមគឺប្រាជ្ញា ។

បញ្ញាសីលសមាហិត គុ. [បញ្ញាសីល+សមាហិត] អ្នកតាំងមាំក្នុងប្រាជ្ញានិងសីល, អ្នកមានប្រាជ្ញានិងសីលតំកល់មាំហើយ ។

បញ្ហ បុ. [បញ្ហ+អ] ន័យដែលគេគប្បីសួរ, ន័យដែលគេចង់ដឹង (បញ្ហា, ប្រស្នា); វិ. **បញ្ហីយតេ បុច្ឆីយតេតិ> បញ្ហោ, បញ្ហិយតិ ញាតុំ ឥច្ឆីយតីតិ វា> បញ្ហោ** ។ ប្រើជាឥត្ថីលិង្គមានដោយច្រើន ។

បដ បុ. [បដ+អ] របស់តែងដល់នូវភាពជីតាំគ្រា ((សំពត់); វិ. **បដតិ ចិណ្ណភាវំ គច្ឆតីតិ> បដោ** ។ ប+ដិ+អ = របស់ជាគ្រឿងដែលគេបិទបាំងនូវសេចក្ដីខ្មាស់ដោយប្រការៈ (សំពត់); វិ. **បការេន ដយតិ អច្ឆាទិយតិ ហិរិមេតេនាតិ> បដោ** ។ - វិរហិតាចារត្តា ឥ. ព្រោះភាវៈនៃនាងបដាចារានោះជាអ្នកមានអាចារៈប្រាសហើយចាកសំពត់ ។

បដង្គ បុ. [បដ+គម+ឥ] មមាច, កណ្ដូប, មេអំបៅ, ខ្មូត; (វិ. **បដំ គច្ឆតីតិ> បដង្គោ**) ។

បដាក ឧបុ. [បដ+អា+ក] វត្ថុដែលធ្វើដោយសំពត់ (ទង់, ទង់ជ្រុង); វិ. **បដេន កាយតីតិ> បដាកំ** ។

បដិអទាសិ កិ. [បដិ+អ+ទា+អ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] បានឱ្យតបហើយ, បានត្រឡប់ឱ្យហើយ, បានសងហើយ ។

បដិកច្ចេវ និ. [បដិកច្ច+ឯវ] មុនមែនពិត, ...។

បដិកណ្ណក បុ. [បដិ+កណ្ណក] ពីនេះប្រើជាគុណ«ជាបន្ទាប, ជាចម្បង,

ជាសត្រូវ» ។

បដិករណ នបុំ. [បដិ+ករ+យុ] កិ.ធ្វើតប (ការសម្ដែង) ។

បដិករិត្វា អ. [បដិ+ករ+ឥ.អា.+ត្វា] ធ្វើតបហើយ, ត្រឡប់ធ្វើហើយ (សម្ដែងហើយ) ។

បដិកុជ្ជិត្វា អ. [បដិ+កុជ្ជ+ឥ.អា.+ត្វា] គ្របហើយ, ផ្កាប់ហើយ ។

បដិកុជ្ជីសុ កិ. [បដិ+កុជ្ជ+អ+ឥំ.អជ្ជ.] គ្របហើយ, ងត្រឡប់ហើយ, ងចូលហើយ, គួរហើយ ។

បដិកុជតិ កិ. [បដិ+កុជ+អ+តិ.វ.] ងត្រឡប់, កោងត្រឡប់, រួញ, ខួរ ។

បដិក្កន្ត គុ. [បដិ+កម+ត] ឈានត្រឡប់ហើយ, ឈានថយហើយ, ត្រឡប់មកហើយ ។

បដិក្កម កិ. [បដិ+កម+អ+ហិ.ប., លុបហិ.ប.] ចូរឈានត្រឡប់, ចូរឈានថយ ។

បដិក្កមិតព្វ គុ. [បដិ+កម+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីឈានត្រឡប់, .គប្បីឈានថយ ។

បដិក្កមន្តី គុ. [បដិ+កម+អន្ត+ឦ] កាលឈានត្រឡប់, កាលឈានថយ ។

បដិក្កមិត្វា អ. [បដិ+កម+ឥ.អា.+ត្វា] ឈានត្រឡប់ហើយ, ឈានថយហើយ ។

បដិក្កមីសុ កិ. [បដិ+កម+អ+ឥំ.អជ្ជ.] ឈានត្រឡប់ហើយ, ឈានថយហើយ ។

បដិក្កូល គុ. [បដិ+កូល+អ] ជាបដិក្កូល, ជារបស់បដិក្កូល, ជារបស់គួរខ្ពើម ។ . **មនសិការ** បុំ. កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថាជារបស់បដិក្កូល, កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វត្ថុនេះជារបស់បដិក្កូល ។ . **សញ្ញាវស** បុំ. អំណាចនៃសញ្ញា (សេចក្ដីសំគាល់) ថាជារបស់បដិក្កូល, .ថាវត្ថុនេះជារបស់បដិក្កូល ។

បដិក្កោសតិ កិ. [បដិ+កុស+អ+តិ.វ.] ហាម, ឃាត់ ។

បដិក្កោសន នបុំ. [បដិ+កុស+យុ] កិ.ហាម, កិ.ឃាត់; វិ. **បដិក្កោសិយតេតិ> បដិក្កោសនំ** ។

បដិក្កោសន្ត គុ. [បដិ+កុស+អន្ត] កាលហាម,កាលឃាត់ ។

បដិក្កោសេយ្យ កិ. [បដិ+កុស+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីហាម, គប្បីឃាត់ ។

បដិក្ខិត្ត គុ. [បដិ+ខិប+ត] គឺ...បោះទៅចំពោះហើយ, ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, .ប្រកែកហើយ ។ . **កាល** បុំ. កាលនៃ...គឺ...ហាមហើយ, ... ។

បដិក្ខិបតិ កិ. [បដិ+ខិប+អ+តិ.វ.] ហាម, ឃាត់, ប្រកែក ។

បដិក្ខិបិ កិ. [បដិ+ខិប+អ+ឦ.អជ្ជ.] បោះទៅចំពោះហើយ, ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, ប្រកែកហើយ ។

បដិក្ខិបិត្វា អ. [បដិ+ខិប+ឥ.អា.+ត្វា] បោះទៅចំពោះហើយ, ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, ប្រកែកហើយ ។

បដិខមាបិត គុ. [បដិ+ខម+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ឱ្យអត់តបហើយ,

.ព្យួរត់ចំពោះហើយ, .ឱ្យរត់ទោសហើយ ។

បដិគីត នពុំ. [បដិ+គេ+ត] កិ.ច្រៀងតប, ចម្រៀងតប; វិ. **បដិគាយនំ> បដិគីតំ** ។ ចម្រៀងពីពុគ្គលគប្បីច្រៀងតប; វិ. **បដិគាយិតព្វន្តិ> បដិគីតំ** ។

បដិគុណ ពុំ. [បដិ+គុណ] គុណតប, កិ.តបគុណ ។

បដិគ្គណ្ហន្ត គុ. [បដិ+គហ+ណ្ហា+អន្ត] កាលទទួល, កាលទទួលយក ។

បដិគ្គណ្ហាតុ កិ. [បដិ+គហ+ណ្ហា+តុ.ប.] ចូរទទួល, ចូរទទួលយក ។

បដិគ្គហ កិ. [បដិ+គហ+អ+ហិ.ប, លុបហិ.ប.] ចូរទទួល, ចូរទទួលយក ។

បដិគ្គហ ពុំ. [បដិ+គហ+អ] កិ.ទទួល, កិ.ទទួលយក; វិ. **បដិគ្គហណំ> បដិគ្គហោ** ។

បដិគ្គហណ នពុំ. [បដិ+គហ+យុ] កិ.ទទួលយក; វិ. **បដិគ្គហិយតេតិ> បដិគ្គហណំ** ។ . វត្ថុ គុ. ប្រមាណក្នុងកិ.ទទួល, ប្រមាណក្នុងកាលជាទីទទួល ។

បដិគ្គាហក ពុំ. [បដិ+គហ+ណ្វុ] អ្នកកាន់យកចំពោះ, អ្នកទទួល, អ្នកទទួលយក; វិ. **បដិគ្គណ្ហាតីតិ> បដិគ្គាហកោ** ។

បដិគ្គហិត គុ. [បដិ+គហ+ឥ.អា.+ត] ពី...កាន់យកចំពោះហើយ, .ទទួលយកហើយ ។ . មត្ត គុ. គ្រាន់តែពី... ។

បដិគ្គហេតព្វ គុ. [បដិ+គហ+អ+តព្វ] ពី...គប្បីទទួល, .គប្បីទទួលយក ។

បដិគ្គហេតុំ អ. [បដិ+គហ+អ+តុំ] ដើម្បីទទួល, .ដើម្បីត្រង ។

បដិគ្គហេត្វា អ. [បដិ+គហ+អ+ត្វា] ទទួលហើយ, ទទួលយកហើយ, ត្រងហើយ, គ្រាហើយ ។

បដិឃ ពុំ. [បតិ>បដិ+ហន+អ, ហន>ឃ] បដិឃៈ, សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់, សេចក្តីខ្នាំងខ្នប់; វិ. **អារម្មណេ ហញ្ញតីតិ> បដិឃោ** ។ . វស ពុំ. អំណាចនៃសេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់, .នៃសេចក្តីខ្នាំងខ្នប់, .នៃទោសៈជាគ្រឿងខ្នាំងខ្នប់ ។ . សម្បយុត្ត គុ. សម្បយុត្តដោយបដិឃៈ, ប្រកបព្រមហើយដោយសេចក្តីខ្នាំងខ្នប់, .ដោយទោសៈជាគ្រឿងខ្នាំងខ្នប់ ។

បដិឃាត ពុំ [បដិ+ហន+ណ, ហន>ឃាត] កិ.បៀតបៀនចំពោះ, កិ.កម្ចាត់បង់, កិ.បំបាត់បង់, កិ.ការពារ, សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់; វិ. **បដិឃាតនំ> បដិឃាតោ** ។ . ការណ នពុំ. ហេតុនៃកិ.... ។ . សទ្ទ ពុំ. សម្លេងនៃកិ.ប៉ះទង្គិច ។

បដិឃាតន នពុំ. [បដិ+ហន+យុ] កិ.កម្ចាត់បង់, កិ.បំបាត់បង់, កិ.ការពារ ។ . អត្ថ ពុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.កម្ចាត់បង់,... ។

បដិចរន្ត គុ. [បដិ+ចរ+អន្ត] កាលត្រាច់ទៅចំពោះ, ... ។

បដិចោទេថ កិ. [បដិ+ចុទ+ណេ+ថ.ប.] ចូរចោទចំពោះ, ចូរដាស់តឿនចំពោះ ។

បដិច្ច អ. [បដិ+ឥ+ត្វា, ត្វា>ច្ច, លុបឥ] អាស្រ័យហើយ, ព្រោះអាស្រ័យ ។

បដិច្ឆ កិ. [បដិ+ឥសុ+យ+ហិ.ប; លុបហិ] ចូរបិទបាំង, ចូរទទួល, ... ។

បដិច្ឆន្ន គុ. [បដិ+ឆទ+ត] ដែល...បិទបាំងចំពោះហើយ, ដែលគំបាំង, ដ៏

កំបាំង ។ . **គុណ** ថុំ. គុណដែលបុគ្គលបិទបាំងហើយ, គុណដ៏កំបាំង ។ . **ត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...ដ៏បុគ្គលបិទបាំងហើយ ។ . **បរិស្សយ** នថុំ. អន្តរាយដ៏កំបាំង ។ . **មហាយោគ្គ** នថុំ. យានធំដែលគេបិទបាំងហើយ, យានធំដែលបិទបាំងជិតហើយ ។ . **យាន** នថុំ. យានដែល...បិទបាំងហើយ, យានដ៏កំបាំង ។

បតិច្ឆាទន នថុំ. [បតិ+ឆទ+យុ] វត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំង; វិ. *បតិច្ឆាទេតិ ឯតេនាតិ> បតិច្ឆាទនំ* ។

បតិច្ឆាទនីយ ត្រ. [បតិ+ឆទ+អនីយ] វត្ថុដែល...គប្បីបិទបាំង; វិ. *បតិច្ឆាទេតព្វន្តិ> បតិច្ឆាទនីយំ* ។

បតិច្ឆាទយមាន ត្រ. [បតិ+ឆទ+ណយ+មាន] កាលបិទបាំង, កាលគ្រប ។

បតិច្ឆាទេតិ កិ. [បតិ+ឆទ+ណេ+តិ.វ.] បិទបាំង, គ្រប, ទទួល ។

បតិច្ឆាទេតុំ អ. [បតិ+ឆទ+ណេ+តុំ] ដើម្បីបិទបាំង, -គ្រប, -ទទួល ។

បតិច្ឆាទេត្វា អ. [បតិ+ឆទ+ណេ+ត្វា] បិទបាំងហើយ, គ្របហើយ, លាក់ហើយ, ទទួលហើយ ។

បតិច្ឆាទេន្ត ត្រ. [បតិ+ឆទ+ណេ+អន្ត] កាលបិទបាំង, កាលគ្រប ។

បតិច្ឆាបេន្តិ កិ. [បតិ+ឆទ+ណាបេ+អន្តិ.វ.] ញ៉ាំង...ឲ្យបិទបាំង, -ឲ្យគ្រប ។

បតិច្ឆាបេតុំ អ. [បតិ+ឆទ+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឲ្យបិទបាំង, -ឲ្យទទួល, ... ។

បតិច្ឆាបេត្វា អ. [បតិ+ឆទ+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឲ្យបិទបាំងហើយ, -ឲ្យគ្រប, ឲ្យទទួល ។

បតិច្ឆាបេសិ កិ. [បតិ+ឆទ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ញ៉ាំង...ឲ្យបិទបាំងហើយ, -ឲ្យគ្របហើយ, ឲ្យទទួលហើយ ។

បតិច្ឆិត្វា អ. [បតិ+ឥស+យ+ត្វា] បិទបាំងហើយ, ទទួលហើយ ។

បតិច្ឆេយ្យាសិ កិ. [បតិ+ឥស+យ+ឯយ្យាសិ.ស.] គប្បីបិទបាំង, -ទទួល ។

បតិជគ្គន នថុំ. [បតិ+ជគ្គ+យុ] កិ.ជម្រះ, កិ.សម្អាត, កិ.ថែទាំ, កិ.ចំនុកបំរុង, សេចក្តីប្រតិបត្តិ; វិ. *បតិជគ្គិយតេតិ> បតិជគ្គនំ* ។ . **ភាវ** ថុំ. ភាវៈគឺកិ.ជម្រះ, -គឺកិ.សម្អាត, ...; ភាវៈនៃកិ....។

បតិជគ្គន្ត ត្រ. [បតិ+ជគ្គ+អន្ត] កាលជម្រះ, កាលសម្អាត, កាលចំនុកបម្រុង, ...។

បតិជគ្គន្តិ កិ. [បតិ+ជគ្គ+អ+អន្តិ.វ.] ជម្រះ, ថែទាំ, ចំនុកបំរុង, ផ្គត់ផ្គង់, បម្រើ ។

បតិជគ្គាម កិ. [បតិ+ជគ្គ+អ+ម.វ.] ថែទាំ, ចំនុកបំរុង, ...។

បតិជគ្គិតព្វ ត្រ. [បតិ+ជគ្គ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...ជម្រះ, -ថែទាំ, -ចំនុកបំរុង, ... ។

បតិជគ្គិតុំ អ. [បតិ+ជគ្គ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីថែទាំ, -ចំនុកបំរុង, -បម្រើ, ... ។

បដិជគ្គិត គុ. [បដិ+ជគ្គ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ថែទាំហើយ, .ទំនុកបំរុងហើយ, .បម្រើហើយ, .ផ្គត់ផ្គង់ហើយ ។

បដិជគ្គិត្វា អ. [បដិ+ជគ្គ+ឥ.អា.+ត្វា] ថែទាំហើយ, ជម្រះហើយ, បោសសម្អាតហើយ, ទំនុកបំរុងហើយ, បម្រើហើយ, ផ្គត់ផ្គង់ហើយ, ប្រតិបត្តិហើយ ។

បដិជានន្ត គុ. [បដិ+ញា+នា+អន្ត] កាលដឹងចំពោះ, កាលប្តេជ្ញា ។

បដិជានាបេត្វា អ. [បដិ+ញា+នា+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យដឹងចំពោះហើយ, .អោយប្តេជ្ញាហើយ ។

បដិជានិត្វា អ. [បដិ+ញា+នា+ត្វា] ដឹងចំពោះហើយ, ដឹងតបហើយ, ប្តេជ្ញាហើយ ។

បដិជានីសុ កិ. [បដិ+ញា+នា+ឩំ.អជ្ជ.] ដឹងចំពោះហើយ, ប្តេជ្ញាហើយ ។

បដិជិនាហិ កិ. [បដិ+ជិ+នា+ហិ.ប.] ចូរឈ្នះវិញ, ចូរត្រឡប់ឈ្នះ ។

បដិជិនិត្វា អ. [បដិ+ជិ+នា+ត្វា] ឈ្នះវិញហើយ, ត្រឡប់ឈ្នះហើយ ។

បដិញ្ញា ឥ. [បដិ+ញា+អ+អា.ឥ.] សេចក្តីប្តេជ្ញា ឬវាចាតីបុគ្គលគប្បីដឹងតប; វិ. បដិជាននំ> បដិញ្ញា, បដិជានិតព្វា តិ ឋា> បដិញ្ញា ។

បដិញ្ញាត គុ. [បដិ+ញា+ត] គឺ...ដឹងចំពោះហើយ, .ប្តេជ្ញាហើយ ។

បដិតិដ្ឋតិ កិ. [បដិ+ឋា+អ+តិ.វ.] តាំងនៅចំពោះ, ឋិតនៅស៊ប់, តាំងនៅស៊ប់, ឈរស៊ប់ ។

បដិទណ្ឌ ចុំ. [បដិ+ទណ្ឌ] អាជ្ញាតប, ពិន័យតប ។

បដិទាតុំ អ. [បដិ+ទា+តុំ] ដើម្បីឱ្យវិញ, សងវិញ ។

បដិទាបេសិ កិ. [បដិ+ទា+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យឱ្យវិញហើយ, .ឱ្យសងវិញហើយ ។

បដិទិស្សតិ កិ. [បដិ+ទិស+យ+តិ.វ.] ឃើញចំពោះ, ប្រាកដចំពោះ ។

បដិទេន្តិ កិ. [បដិ+ទា+អ+អន្តិ.វ.] ឱ្យតប, ឱ្យវិញ, សងវិញ ។

បដិនិវត្ត គុ. [បដិ+និ+វត ឬវត្ត+ត] ត្រឡប់វិញហើយ, វិលវិញហើយ ។

បដិនិវត្តិ កិ. [បដិ+និ+វត្ត+ឦ.អជ្ជ.] ត្រឡប់វិញហើយ, វិលវិញហើយ ។

បដិនិវត្តិត្វា អ. [បដិ+និ+វត្ត+ឥ.អា.+ត្វា] ត្រឡប់វិញហើយ, វិលវិញហើយ, បែរវិញហើយ, ងាកវិញហើយ ។

បដិនិវេទេត្វា អ. [បដិ+និ+វិទ+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យដឹងចំពោះហើយ, ទូលតបហើយ, ក្រាបទូលហើយ ។

បដិនិស្សគ្គសង្ខាត គុ. [បដិនិស្សគ្គ+សង្ខាត] ពោលគឺកិ.រលាស់ចោល, .កិ.លះបង់, គឺបណ្ឌិតពោលថាកិ.រលាស់ចោល; .កិ.លះបង់ ។ បដិនិស្សគ្គ<បដិ+និ+សជ+អ = វិ. បដិនិស្សជ្ជនំ> បដិនិស្សគ្គោ ។

បដិបក្ខភូត គុ. [បដិបក្ខ+ភូត] ជាប្រតិបក្សកើតហើយ, ជាសត្រូវ (ភូតដែលនៅចុងបទនៃគុណនាម ឬនាមនាមដូច្នេះជាដើមទុកជា «សកត្ថ» មិនបាច់ប្រែថា «កើត» ថា «មាន» ក៏បាន) ។

បដិបជ្ជតិ កិ. [បដិ+បទ+យ+តិ.វ., ទ+យ>ជ្ជ] ប្រតិបត្តិ, ដើរទៅ ។

បដិបជ្ជន្ត គុ. [បដិ+បទ+យ+អន្ត] កាលប្រតិបត្តិ, ... ។

បដិបជ្ជន្តិ កិ. [បដិ+បទ+យ+អន្តិ.វ.] ប្រតិបត្តិ, ដល់ចំពោះ ។

បដិបជ្ជាហិ កិ. [បដិ+បទ+យ+ហិ.ប.] ចូរប្រតិបត្តិ, ចូរដល់ចំពោះ, ចូរគ្រប់គ្រង ។

បដិបជ្ជិ កិ. [បដិ+បទ+យ+ឦ.អជ្ជ.] ប្រតិបត្តិហើយ, ដើរទៅហើយ ។

បដិបជ្ជិតព្វ គុ. [បដិ+បទ+យ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីប្រតិបត្តិ ។

បដិបជ្ជិតុំ គុ. [បដិ+បទ+យ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីប្រតិបត្តិ, -ដើរទៅ ។

បដិបជ្ជិត្វា អ. [បដិ+បទ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ប្រតិបត្តិហើយ, គ្រប់គ្រងហើយ, ដើរទៅហើយ ។

បដិបត្តិគន្ធ ពុំ. [បដិបត្តិ+គន្ធ], ក្លិនគឺសេចក្ដីប្រតិបត្តិ; វិ. **បដិបត្តិ ឯវ គន្ធោ> បដិបត្តិគន្ធោ** ។

បដិបត្តិប្បដិវេធធម្ម ពុំ. [បដិបត្តិ+បដិវេធ+ធម្ម] ធម៌ជាគ្រឿងចាក់ធ្លុះចំពោះដោយអំណាចនៃសេចក្ដីប្រតិបត្តិ, បដិបត្តិធម៌និងបដិវេធធម៌ ។

បដិបត្តិសម្បទា ឥ. [បដិបត្តិ+សម្បទា] កិ.ដល់ព្រមដោយសេចក្ដីប្រតិបត្តិ; វិ. **សម្បជ្ជនំ> សម្បទា, បដិបត្តិយា សម្បទា> បដិបត្តិសម្បទា** ។

បដិបថ ពុំ. [បដិ+បថ] ផ្លូវតប, ផ្លូវជួបគ្នា ។

បដិបន្ន គុ. [បដិ+បទ+ត] ប្រតិបត្តិហើយ, -ដើរទៅហើយ ។ -ត្តា ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកប្រតិបត្តិហើយ, -ជាអ្នកដើរទៅហើយ ។

បដិប្បស្សម្ភតុ កិ. [បដិ+ប+សម្ភ+អ+តុ.ប.] ចូររម្ងាប់, ចូរស្ងប់, ចូរស្ងប់រម្ងាប់,...។

បដិប្បស្សម្ភន្តិ កិ. [បដិ+ប+សម្ភ+អ+អន្តិ.វ.] រម្ងាប់, ស្ងប់, ស្ងប់រម្ងាប់ ។

បដិប្បស្សម្ភិ កិ. [បដិ+ប+សម្ភ+អ+ឦ.អជ្ជ.] រម្ងាប់ហើយ, ស្ងប់ហើយ, ស្ងប់រម្ងាប់ហើយ, សះស្បើយហើយ ។

បដិប្បហារន្ត គុ. [បដិ+ប+ហរ+អន្ត] កាលប្រហារតប ។

បដិប្បហិណីសុ កិ. [បដិ+ប+ហិ+ណា+ឧ.អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅចំពោះហើយ, បញ្ជូនត្រឡប់ហើយ ។

បដិបាដិ ឥ. [បដិ+បត+ឥ, ត>ដ, ប>បា] ការធ្លាក់ចុះទៅតាមសមគួរ (លំដាប់, លំដាប់និងលំដាប់); វិ. **បដិរូបេន បតនំ> បដិបាដិ** ។

បដិបាទេយ្យាសិ កិ. [បដិ+បទ+ណេ+ឯយ្យាសិ.ស.] គប្បីឱ្យដល់ចំពោះ; -តាក់តែង, -ចាត់ចែង ។

បដិបាទេសិ កិ. [បដិ+បទ+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យដល់ចំពោះហើយ, តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ,។

បដិបីឡនត្ត ពុំ. [បដិបីឡន+ត្ត] សេចក្ដីជាកិ.បៀតបៀនចំពោះ, កិ.របជាន់ (បដិបីឡន<បដិ+បីឡ+យុ = វិ. **បដិបីឡិយតេ.**

កិ> បដិបន្នំ) ។

បដិបុច្ឆិតាពោ ចុ. [បដិ+ពុច្ឆ+ឥ.រក.+តុ+ពោ.វិ.] រីជនអ្នកសួរតប ទាំងឡាយ, ... ។

បដិបុច្ឆិស្សាមិ កិ. [បដិ+ពុច្ឆ+អ+ឥ.រក.+ស្សាមិ.ក.] នឹងសួរតប ។

បដិប្បស្សទ្ធទរថ គុ. [បដិប្បស្សទ្ធ+ទរថ] អ្នកមានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយរម្ងាប់ចំពោះហើយ, -ស្ងប់ហើយ; វិ. បដិប្បស្សទ្ធោ ទរថោ យស្ស សោ> បដិប្បស្សទ្ធទរថោ ។ បដិប្ប-ស្សទ្ធ<បដិ+ប+សមភ+ត ។

បដិប្បស្សទ្ធិវិមុត្តិ ន. [បដិប្បស្សទ្ធិ+វិមុត្តិ] កិ.ផុតវិសេសដោយអំណាចនៃកិ.រម្ងាប់ចំពោះ, កិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃសេចក្តីស្ងប់ ។

បដិប្ផរតិ កិ. [បដិ+ផរ+អ+តិ.វ.] រំពេងផ្សាយទៅចំពោះ, ... ។

បដិពទ្ធ គុ. [បដិ+ពធ ឬពន្ធ+ត] គឺ...ចងចំពោះហើយ, ជាប់ចំពោះហើយ, ប្រតិព័ទ្ធហើយ ។ -ចិត្ត គុ. មានចិត្តជាប់ចំពោះហើយ, មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធហើយ; វិ. បដិពទ្ធំ ចិត្តំ យេហិ តេ> បដិ-ពទ្ធចិត្តា ។ -មន គុ. មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធហើយ; វិ. បដិពទ្ធោ មនោ យេន សោ> បដិពទ្ធមនោ ។

បដិពាហតិ កិ. [បដិ+វហ+អ+តិ.វ.] ហាម, ឃាត់, រាំង, ការពារ ។

បដិពាហនការណ នបុំ. [បដិពាហន+ការណ] ហេតុនៃកិ.នាំត្រឡប់, -កិ.ហាម, -កិ.ឃាត់, -កិ.ការពារ; ហេតុជាគ្រឿងនាំត្រឡប់, -ជាគ្រឿងហាម, -ជាគ្រឿងឃាត់, -ជាគ្រឿងការពារ, -ជាគ្រឿង

រាំង ។ បដិពាហន<បដិ+វហ+យុ = វិ. បដិពាហតិ ឯតេនាតិ> បដិពាហនំ ។

បដិពាហនុបាយ បុំ. [បដិពាហន+ឧបាយ] ឧបាយនៃកិ.ហាម, ឧបាយជាគ្រឿងឃាត់,... ។

បដិពាហន្ត គុ. [បដិ+វហ+អន្ត] កាលហាម, កាលឃាត់, ... ។

បដិពាហិតុំ អ. [បដិ+វហ+ឥ.រក.+តុំ] ដើម្បីហាម, -ឃាត់, -ការពារ...។

បដិពាហិត្វា អ. [បដិ+វហ+ឥ.រក.+ត្វា] ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, ការពារហើយ, ... ។

បដិមគ្គ បុំ. [បដិ+មគ្គ] ផ្លូវតប, ផ្លូវជួបគ្នា ។

បដិមណ្ឌិត គុ. [បដិ+មណ្ឌ ឬមឌិ+ឥ.រក.+ត] ប្រដាប់ចំពោះហើយ, តាក់តែងហើយ, ស្អិតស្អាងហើយ ។

បដិមំសេ កិ. [បដិ+មាន+អ+សរ.រក.+ឯយ្យ.ស., មាន>មំ] គប្បីពិចា-រណា ។

បដិមានេត្វា អ. [បដិ+មាន+ណេ+ត្វា] រាប់ចំពោះហើយ, រាប់អានចំពោះហើយ ។

បដិមានេសិ កិ. [បដិ+មាន+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.រក.] រាប់ចំពោះ ហើយ, រាប់អានចំពោះហើយ ។

បដិមុក្ក គុ. [បដិ+មុច+ត, ត>ក្ក] ពាក់ហើយ, ដែល...ពាក់ហើយ ។

បដិយត្ត គុ. [បដិ+យត+ត] គឺ...តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ ។ **. ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...តាក់តែងហើយ ។ **. ភិក្ខា** ឥ. ភិក្ខា (ចង្ហាន់) ដែល...ចាត់ចែងហើយ ។ **. ភត្តាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានភត្តដែលបុគ្គលតាក់តែងហើយជាដើម វិ. **បដិយត្តំ ភត្តំ> បដិយត្តភត្តំ, បដិយត្តភត្តំ អាទិ យស្ស តំ> បដិយត្តភត្តាទិ** ។

បដិយាទាបេត្វា អ. [បដិ+យត+ណាបេ+ត្វា ត>ទ] ញុំាង...ឱ្យតាក់តែងហើយ, ឱ្យចាត់ចែងហើយ ។

បដិយាទាបេសិ កិ. [បដិ+យត+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.,ត>ទ] ញុំាងឱ្យតាក់តែងហើយ, ឱ្យចាត់ចែងហើយ, ឱ្យរៀបចំហើយ ។

បដិយាទិត គុ. [បដិ+យត+ឥ.អា.+ត] គឺ...តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ ។ **. ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...តាក់តែងហើយ, ... ។ **. សក្ការ** បុំ. សក្ការៈដែល...ចាត់ចែងហើយ ។

បដិយាទេតិ កិ. [បដិ+យត+ណេ+តិ.វ.] តាក់តែង, ចាត់ចែង ។

បដិយាទេត្វា អ. [បដិ+យត+ណេ+ត្វា] តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ; ញុំាង...ឱ្យ... ។

បដិយាទេយ្យ កិ. [បដិ+យត+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីតាក់តែង, ... ។

បដិយាទេសិ កិ. [បដិ+យត+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ, រៀបចំហើយ ។

បដិយាទេស្សាមិ កិ. [បដិ+យត+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងតាក់តែង, នឹងចាត់ចែង, នឹងរៀបចំ ។

បដិរាជ បុំ. [បដិ+រាជ] ស្តេចជាប្រតិបក្ស, ស្តេចជាសត្រូវ; វិ. **បដិ. បក្ខោ រាជា> បដិរាជា** ។

បដិរូប គុ. [បដិ+រូប] មានរូបប្រៀប, សមគួរ ។

បដិរូបក គុ. [បដិ+រូប+ក] រូបប្រៀប, មានរូបប្រៀប, រូបជាជំនួស ។

បដិលទ្ធ គុ. [បដិ+លភ+ត] គឺ...បានចំពោះហើយ, ត្រឡប់បានហើយ ។ **. ក្ខណ** បុំ. ខណៈនៃ...គឺ...បានចំពោះហើយ ។ **. គុណ** បុំ. គុណដែល...បានចំពោះហើយ ។ **. មហាលាភ** គុ. មានលាភធំបានចំពោះហើយ; វិ. **បដិលទ្ធោ មហាលាភោ យេន សោ> បដិលទ្ធមហាលាភោ** ។ **. អស្សាស** គុ. មានកិ. ដកដង្ហើមចេញបានចំពោះហើយ, មានសេចក្តីត្រេកអរបានចំពោះហើយ ។

បដិលភន្តិ កិ. [បដិ+លភ+អ+អន្តិ.វ.] បានចំពោះ, ត្រឡប់បាន ។

បដិលភិ កិ. [បដិ+លភ+អ+ឦ.អជ្ជ.] បានចំពោះហើយ, ត្រឡប់បានហើយ, បានទៀតហើយ ។

បដិលភិត្វា អ. [បដិ+លភ+ឥ.អា.+ត្វា] បានចំពោះហើយ, ត្រឡប់បានហើយ ។

បដិលាភ បុំ. [បដិ+លភ+ណ] កិ.បានចំពោះ, កិ.ត្រឡប់បាន; វិ. **បដិលភនំ> បដិលាភោ** ។ **. ការណត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជាហេតុនៃកិ.បានចំពោះ ។

បដិលាភយាមិ កិ. [បដិ+លភ+ណាយ+ស្សាមិ.ភ., លុបស្ស] នឹងញុំាង ឲ្យបានចំពោះ ។

បដិវចន នាមុ. [បដិ+វចន] ពាក្យតប, ពាក្យត ។

បដិវេទយ្យំ កិ. [បដិ+វទ+អ+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីពោលតប ។

បដិវេសតិ កិ. [បដិ+វស+អ+តិ.វ.] នៅអាស្រ័យ, រមែងនៅអាស្រ័យ ។

បដិវាត នាមុ. [បដិ+វាត] ទីប្រព្រឹត្តច្រាសនូវខ្យល់; វិ. **វាតំ បដិ. ចត្តតីតិ> បដិវាតំ** ។ ទីច្រាសនៃខ្យល់; វិ. **វាតស្ស បដិ> បដិវាតំ** ។

បដិវិជ្ឈតិ កិ. [បដិ+វិធ+យ+តិ.វ.] ចាក់ធ្លុះចំពោះ, ត្រាស់ដឹង ។

បដិវិជ្ឈន្ត គុ. [បដិ+វិធ+យ+អន្ត] កាលចាក់ធ្លុះចំពោះ, កាលត្រាស់ដឹង ។

បដិវិជ្ឈិតព្វ គុ. [បដិ+វិធ+យ+តព្វ] គឺ...គប្បីចាក់ធ្លុះចំពោះ, ...គប្បីត្រាស់ដឹង ។

បដិវិជ្ឈិតុំ អ. [បដិ+វិធ+យ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីចាក់ធ្លុះចំពោះ, ...ត្រាស់ដឹង ។

បដិវិជ្ឈិត្វា អ. [បដិ+វិធ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ចាក់ធ្លុះចំពោះហើយ, ត្រាស់ដឹងហើយ ។

បដិវិជ្ឈិស្សតិ កិ. [បដិ+វិធ+យ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងចាក់ធ្លុះចំពោះ, នឹងត្រាស់ដឹង ។

បដិវិទ្ធ គុ. [បដិ+វិធ+ត] គឺ...ចាក់ធ្លុះចំពោះហើយ, ...ត្រាស់ដឹងហើយ ។

ណា ថុំ. គុណដែល...ចាក់ធ្លុះចំពោះហើយ, គុណដែល... រដឹងហើយ ។ **លោកុត្តរធម្មតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមាន កុត្តរធម៌ចាក់ធ្លុះចំពោះហើយ ។

ៈ. [បដិ+វិ+នី+អ+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីនាំចេញ, គប្បីបន្ទោ .. ។

កិ. [បដិ+វិ+នុទ+ណោ+ព្យ.អជ្ជ.+ស.អា.] បន្ទោបង់ ះហើយ, ... ។

រដិ+វិ+វេម+ត] វៀរចំពោះហើយ, វៀរស្រឡះហើយ ។

[បដិ+វិស+ណ] អ្នកស្និទ្ធស្នាល, អ្នកជិតដិត, វិ. **បដិ. ភីតិ> បដិវិស្សកោ** ។

បដិ+វិស, ចុះនិ.អា.] ចំណែក ។ ដូច **កោដ្ឋាស** ។

បដិ+វិធ+ណោ] កិ.ចាក់ធ្លុះចំពោះ កិ.ត្រាស់ដឹង; វិ. **ជ្ឈនំ> បដិវេធោ** ។ ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីចាក់ធ្លុះ , ...គប្បីត្រាស់ដឹង; វិ. **បដិវិជ្ឈិតព្វោតិ> បដិវេ.** ។

ៈ. [បដិ+សំ+ចិក្ខ+អ+តិ.វ.] ឃើញព្រមចំពោះ, ពិចារ. ពិនិត្យពិច័យ ។

អ. [បដិ+សំ+ចិក្ខ+ឥ.អា.+ត្វា] ឃើញព្រមចំពោះហើយ, រណាហើយ ។

[បដិ+សំ+ចរ+ណា] កិ.ក្រាលព្រមចំពោះ, កិ.ប្រាស្រ័យ,

កិ.ទទួលរាក់ទាក់, (បដិសន្ថារៈ); វិ. **បដិសន្ថរណំ> បដិសន្ថារោ** ។ វាចះជាគ្រឿងក្រាលព្រមចំពោះ, .រៀបរៀងព្រមចំពោះ; វិ. **បដិសន្ថរតិ ឯតេនាតិ> បដិសន្ថារោ** ។ .ការក ថុ. អ្នកធ្វើនូវបដិសន្ថារៈ; វិ. **បដិសន្ថារំ ករោតីតិ> បដិសន្ថារការកោ** ។ .កុសល គុ. អ្នកឈ្លាសក្នុងបដិសន្ថារៈ។ .វុត្តិ គុ. អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវបដិសន្ថារៈ, កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវបដិសន្ថារៈ ។

បដិសន្ធិ ឥ. [បដិ+សំ+ធា+តិ] កិ.ប្រព្រឹត្តព្រមចំពោះ, កិ.តចំពោះ (បដិសន្ធិ); វិ. **បដិសន្ធានំ> បដិសន្ធិ** ។ .ក្ខណកាល ថុ. កាលជាទីចាប់នូវបដិសន្ធិ, កាលនៃកិ.ចាប់នូវ ... ។ .ក្ខណ. **ណាតចជហានវិស្សជ្ជនិទ្ទោក្កមនសជាតិយាមេថុនសេវនចុតិសំខាត** ពោលគឺកិ.ចាប់នូវបដិសន្ធិនិងកិ.លះបង់ (សក) នូវសំណាក និងកិ.ឈានចុះកាន់កិ.ដេកលក់ដ៏ប្រាសចាកសេចក្តីរង្កៀស និងកិ.សេពនូវមេថុនដោយជាងនាគីមានជាតិស្មើគ្នា និងកិ.ច្យុតិ, គឺបណ្ឌិតពោលថាកិ... ។ .វិញ្ញាណ ថុ. វិញ្ញាណគឺបដិសន្ធិ; វិ. **បដិសន្ធិ ឯវ វិញ្ញាណំ> បដិសន្ធិវិញ្ញាណំ** ។

បដិសម្ភិទា ឥ. [បដិ+សំ+ភិទ+អ+អា.ឥ.] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងបែកព្រមចំពោះ (បដិសម្ភិទា); វិ. **បដិសម្ភិន្ទតិ ឯកាយាតិ> បដិសម្ភិទា** ។ .បត្ត គុ. អ្នកដល់ហើយនូវបដិសម្ភិទា; វិ. **បដិសម្ភិទាយោ បត្តា> បដិសម្ភិទប្បត្តា** ។ អ្នកបានបដិសម្ភិទាដល់ហើយ; វិ. **បដិសម្ភិទាយោ បត្តា យេហិ តេ> បដិសម្ភិទប្បត្តា** (ឥណាកវចា) ។

បដិសម្មោទន នថុ. [បដិ+សំ+មុទ+យុ] កិ.រីករាយព្រមចំពោះ; វិ. **បដិសម្មោទិយតេ> បដិសម្មោទនំ** ។

បដិសល្លាន គុ. [បដិ+សលេ+លាន] (ទិ) ជាទីគេចចេញអំពីពួកហើយសម្ងំនៅ; វិ. **គណតោ បដិក្កមិត្វា សលតិ ឯត្ថាតិ> បដិសល្លានំ** ។ ជាទីគេចចេញហើយសម្ងំនៅ; វិ. **បដិក្កមិត្វា សលតិ ឯត្ថាតិ> បដិសល្លានំ** ។

បដិសល្លានារាម គុ. [បដិសល្លាន+អារាម] អ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរទូទៅក្នុងកិ.គេចចេញចាកពួកហើយសម្ងំនៅ; វិ. **បដិសល្លានេ អារាមោ អស្សាតិ> បដិសល្លានារាមោ** ។

បដិសល្លីន គុ. [បដិ+សលេ+ត, ត>ល្លីន] (ប្រទេស) ជាទីគេចចេញអំពីពួកហើយសម្ងំនៅ; វិ. **គណតោ បដិក្កមិត្វា សលតិ ឯត្ថាតិ> បដិសល្លីនោ** (បទេសោ) ។ អ្នកគេចចេញអំពីពួកហើយសម្ងំនៅ; វិ. **គណតោ បដិក្កមិត្វា សលតីតិ> បដិសល្លីនោ** ។

បដិសំវេទិ កិ. [បដិ+សំ+វិទ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ដឹងព្រមចំពោះហើយ, ទទួលហើយ, សោយហើយ, បានហើយ ។

បដិសំវេទិយមាន គុ. [បដិ+សំ+វិទ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលដឹងព្រមចំពោះ, .កាលទទួល, .សោយ, .បាន ។

បដិសំវេទេសិ កិ. [បដិ+សំ+វិទ+ណេ+ឦ.អជ្ជ+ស.អា.] ដឹងព្រមចំពោះ

ហើយ, ទទួលហើយ, សោយហើយ, បានហើយ ។

បដិសំហរិត្វា អ. [បដិ+សំ+ហរ+ឥ.អ.+ត្វា] នាំទៅព្រមចំពោះហើយ, ប្រមូលហើយ, បត់ហើយ, ... ។

បដិសាមនដ្ឋាន នបុំ. [បដិសាមន+ឋាន] ទីជាទីទុកដាក់, ទីជាទីថែទាំ ។

បដិសាមិតកាល បុំ. [បដិសាមិត+កាល] កាលនៃ...គឺ...ទុកដាក់ហើយ, ...ថែទាំហើយ ។

បដិសាមេតព្វ គុ. [បដិ+សាម+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីទុកដាក់, ...គប្បីថែទាំ ។

បដិសាមេតិ កិ. [បដិ+សាម+ណេ+តិ.វ.] ទុកដាក់, ថែទាំ ។

បដិសាមេន្ត គុ. [បដិ+សាម+ណេ+អន្ត] កាលទុកដាក់, កាលថែទាំ ។

បដិសារណីយកម្ម នបុំ. [បដិសារណីយ+កម្ម] កម្មគឺសង្ឃគប្បីធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកមានអធិករណ៍ដែលសង្ឃគប្បីឱ្យលើកគប, កម្មដែលសង្ឃគប្បីញុំាងភិក្ខុអ្នកមានអធិករណ៍ឱ្យលើកគប ។

បដិសាសន នបុំ. [បដិ+សាសន] ពាក្យបណ្ដាំតប, ដំណឹងតប, សំបុត្រតប,... ។

បដិស្សុណិ កិ. [បដិ+សុ+ណា+ឦ.អជ្ជ.] ទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួលយកហើយ ។

បដិស្សុណិត្វា អ. [បដិ+សុ+ណា+ឥ.អ.+ត្វា] ទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួលយកហើយ ។

បដិស្សុណឹសុ កិ. [បដិ+សុ+ណា+ឧំ.អជ្ជ.] ទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួលយកហើយ ។

បដិសេធេតិ កិ. [បដិ+សិធ+ណេ+តិ.វ.] ហាម, ឃាត់,... ។

បដិសេធេត្វា អ. [បដិ+សិធ+ណេ+ត្វា] ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ,... ។

បដិសេវតិ កិ. [បដិ+សិវ+អ+តិ.វ.] សេពចំពោះ, អាស្រ័យសេព ។

បដិសេវិតព្វ គុ. [បដិ+សិវ+ឥ.អ.+តព្វ] គឺ...គប្បីសេពចំពោះ, ...គប្បីអាស្រ័យសេព ។

បដិស្សត គុ. [បដិ+សរ+ត ឬបដិ+សតិ] អ្នករឭកចំពោះ, អ្នកត្រឡប់រឭក, អ្នកទទួលយក, អ្នកមានសតិចំពោះមុខ ។

បដិស្សរណ នបុំ. [បដិ+សរ+យុ] សេចក្ដីរឭកតប, ជាទីពឹងអាស្រ័យ, ធម្មជាតជាគ្រឿងរលឹកអាស្រ័យ, ធម្មជាតជាគ្រឿងរលឹកតប; វិ. បដិស្សរិយតេតិ> បដិស្សរណំ, បដិស្សរតិ ឯតេនាតិ> បដិស្សរណំ ។

បដិស្សវ បុំ. [បដិ+សុ+អ] សេចក្ដីប្ដេជ្ញា; វិ. បដិស្សវណំ> បដិស្សវោ ។

បដិស្សុត គុ. [បដិ+សុ+ត] គឺ...ស្ដាប់តបហើយ, ...ទទួលស្ដាប់ហើយ, ...ទទួលហើយ ។

បដិស្សុត្វា អ. [បដិ+សុ+ត្វា] ស្ដាប់តបហើយ, ទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួលហើយ ។

បដិហញ្ញតិ កិ. [បដិ+ហន+យ+តិ.វ.] បៀតបៀនចំពោះ, លំបាក, ខ្លាំង

ខ្ទប់, ប៉ះ, ជល់, ទង្គិច ។

បដិហញ្ញមាន គុ. [បដិ+ហន+យ+មាន] កាលបៀតបៀនចំពោះ, -លំបាក, ខ្ទាំងខ្ទប់, ... ។

បដិហញ្ញិ កិ. [បដិ+ហន+យ+ឭ.អជ្ជ.] បៀតបៀនចំពោះហើយ, លំបាកហើយ, ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយ,...។

បដិហញ្ញិត្វា អ. [បដិ+ហន+យ+ឥ.អក.+ត្វា] បៀតបៀនចំពោះហើយ, លំបាកហើយ, ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយ, ... ។

បដិហញ្ញេយ្យ កិ. [បដិ+ហន+យ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបៀតបៀនចំពោះ, គប្បីលំបាក, គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់,...។

បដិហត គុ. [បដិ+ហន+ត] គឺ...គប្បីបៀតបៀនចំពោះហើយ, -ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយ, -ទង្គិចហើយ ។

បដិហននដ្ឋាន នបុំ. [បដិហនន+ឋាន] ទីជាទីបៀតបៀនចំពោះ, ទីជាទីខ្ទាំងខ្ទប់, ទីជាទីទង្គិច ។

បដិហនិត្វា អ. [បដិ+ហន+ឥ.អក.+ត្វា] បៀតបៀនចំពោះហើយ, កម្ចាត់បង់ហើយ, ប៉ះទង្គិចហើយ, ...។

បដិហន្តិ កិ. [បដិ+ហន+អ+តិ.វ.] បៀតបៀនចំពោះ, ខ្ទាំងខ្ទប់, កម្ចាត់, ... ។

បដី បុំ. [បដ ឬ ប+ដី+អ] វត្ថុដល់នូវភាពជារបស់គ្រាំគ្រា ឬវត្ថុបិទបាំងនូវអវយវៈដែលញុាំងសេចក្ដីខ្មាសឱ្យកើត (សំពត់, ផ្ទាំងសំពត់); វិ. **បដតិ ជិណ្ណភាវំ គច្ឆតីតិ> បដោ, បំ ហរ.**

កោបិនំ ដេតិ បដិច្ឆាទេតីតិ វា> បដោ ។

បដោទ បុំ. [ប+តុទ+ណ] ប្រដាប់សម្រាប់ចាក់, -សម្រាប់ចោះ (ជន្លួញ); វិ. **បតុជ្ជតិ អនេនាតិ> បដោទោ** ។ ប្រើជា «ប៉តោទោ» ក៏បាន ។

បដ្ឋបន នបុំ. [ប+ឋប+យុ] កិ.តាំងទុក, កិ.តម្កល់ទុក, កិ.តាំងផ្ដើម; វិ. **បដ្ឋបិយតេតិ> បដ្ឋបនំ** ។

បដ្ឋបេតុំ អ. [ប+ឋប+ណេ+តុំ] ដើម្បីតាំងទុក, -តម្កល់ទុក, -តាំងផ្ដើម ។

បដ្ឋបេត្វា អ. [ប+ឋប+ណេ+ត្វា] តាំងទុកហើយ, តម្កល់ទុកហើយ, តាំងផ្ដើមហើយ ។

បដ្ឋបេថ កិ. [ប+ឋប+ណេ+ថ.ប.] ចូរតាំងទុក, ចូរតម្កល់ទុក, ចូរតាំងផ្ដើម ។

បដ្ឋបេសិ កិ. [ប+ឋប+ណេ+ឭ.អជ្ជ.+ស.អក.] តាំងទុកហើយ, តម្កល់ទុកហើយ, តាំងផ្ដើមហើយ ។

បដ្ឋាយ និ. ចាប់ផ្ដើម, តាំងតែ, តាំងពី ។

បដ្ឋិតបត្ថន គុ. [បដ្ឋិត+បត្ថន] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាតាំងទុកហើយ, -តម្កល់ទុកហើយ; វិ. **បដ្ឋិតា បត្ថនា យេន សោ> បដ្ឋិតបត្ថនោ** ។

បឋម គុ. [បថ+អម] ធម្មជាតិដែលគេពោលក្នុងខាងដើម (ជាដំបូង, ជាប្រថម); វិ. **បថិយតេ អាទិម្ហិ ឧច្ចារិយតេតិ> បឋមំ** ។ -ឱម្មារ បុំ. ធរណីជាដំបូង, ...។ -តល្ល បុំ. តក (បន្ទប់, ល្វែង)

ជាដំបូង ។ . តរ គុ. មុនជាង ។ . ទ្វារកោដ្ឋក ចុំ. ស៊ុមនៃទ្វារជាប្រថម, .ជាដំបូង ។ . ទស្សន នចុំ. កិ.ឃើញជាប្រថម , .ជាដំបូង ។ . បទទ្វយ នចុំ. ប្រជុំនៃពីរនៃបទជាប្រថម, .ជាដំបូង ។ . យាមសមនន្តរ នចុំ. កាលមិនមានកាលដទៃស្មើដោយយាមជាប្រថម, កាលជាទីលំដាប់ស្មើនៃយាមជាប្រថម ។ . យាមាតិក្កម ចុំ. កាលជាទីឈានកន្លងនៃយាមជាប្រថម, កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងនៃយាមជាប្រថម ។ . យាមាវសាន នចុំ. កាលជាទីបំផុតចុះនៃបឋមយាម ។ . យោព្វន នចុំ. វ័យជាដំបូង ។ . សង្ឃាទិសេសកម្ម នចុំ. កម្មគឺសង្ឃាទិសេសជាប្រថម, កម្មគឺពួកនៃអាបត្តិពោនសង្ឃគឺភិក្ខុអ្នកត្រូវហើយគប្បីប្រាថ្នាក្នុងកាលខាងដើមនិងកាលដ៏សេសជាប្រថម ។

បឋមុបគត គុ. [បឋម+ឧប+គម+ត] អ្នកចូលទៅដល់ហើយជាដំបូង, អ្នកចូលទៅនៅមុន, អ្នកនៅមុន, វិ. **បឋមំ ឧបគច្ឆិ ឧបគច្ឆតិ ចាតិ> បឋមុបគតោ** ។

បឋវី ឥ. [បុថុ+ណី, ឧ នៃបុ>អ, ថុ នៃថុ>ឋវ] ធម្មជាតិក្រាស់ (ផែនដី) ។ បឋវី<ប+ឋវ+ណី = ធម្មជាតិជាទីដើរទៅនៃសត្វ, វិ. **បឋចតិ ឯត្ថាតិ> បឋវី** ។ . ប្បទេស ចុំ. ប្រទេសនៃផែនដី ។ . ប្បវេសន នចុំ. កិ.ចូលទៅកាន់ផែនដី (ឦការន្តឥត្ថីលិង្គ កាលបើរួមចូលជាបទសមាសមានសំយោគដូច្នេះ ត្រូវប្តូរជា ឥ វិញ) ។ . ឧទ្រិយនសទ្ទ ចុំ. សម្លេងនៃកិ.ស្រុតនៃផែនដី, សម្លេងជាទីស្រុតចុះនៃផែនដី ។ . កម្ប ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោរ

នូវផែនដី ។ . កម្បន នចុំ. កិ.ញ៉ាំងផែនដីឲ្យកក្រើក, .ឲ្យញាប់ញ័រ, .ឲ្យរញ្ជួយ; កិ.កក្រើកនៃផែនដី, កិ.ញាប់ញ័រនៃផែនដី ។ . កថាបសុតបញ្ចសតភិក្ខុវត្ថុ នចុំ. រឿងនៃភិក្ខុមានរយប្រាំជាប្រមាណ អ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងវាចាជាហេតុពោលប្រារព្ធនូវផែនដី ។ . កថាបសុត គុ. អ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងវាចាជាហេតុពោលប្រារព្ធនូវផែនដី ។ . គត គុ. ទៅហើយក្នុងផែនដី ។ . និស្សិត គុ. អាស្រ័យហើយនូវផែនដី ។ . បរិយន្ត គុ. មានផែនដីជាទីបំផុតជុំវិញ ។ . សមចិត្តតា ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមានចិត្តស្មើដោយផែនដី; វិ. **បឋវិយា សមំ> បឋវិសមំ, បឋវិសមំ ចិត្តំ យស្ស សោ> បឋវិសមចិត្តោ, បឋវិសមចិត្តស្ស ភាវោ> បឋវិសមចិត្តតា** ។

បឋវោជា ឥ. [បឋវី+ឱជា] ឱជានៃផែនដី, ឱជាដែលកើតអំពីផែនដី ។

បណ្ឌរង្គបព្វជ្ជា ឥ. [បណ្ឌរង្គ+បព្វជ្ជា] កិ. បួសនៃបុគ្គលអ្នកមានអវយវៈដ៏ស ។

បណ្ឌវបព្វតបស្ស បុំ. [បណ្ឌវបព្វត+បស្ស] ផ្នែកនៃភ្នំឈ្មោះបណ្ឌវៈ ។

បណ្ឌិច្ច នបុំ. [បណ្ឌិត+ណ្យ] ភាវៈនៃបណ្ឌិត, ភាវៈនៃបុគ្គលជាបណ្ឌិត; វិ. **បណ្ឌិតស្ស ភាវោ> បណ្ឌិច្ចំ** ។

បណ្ឌិត បុំ. [ប+ឌិ+ឥត ឬបឌិ+ត ឬបណ្ឌា+ឥ+ត] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រាជ្ញា, មួយទៀត អ្នកមានប្រាជ្ញាកើតព្រមហើយ, អ្នកទៅដោយញាណគតិ (បណ្ឌិត, អ្នកប្រាជ្ញ); វិ. **សុខុមេសុបិ អត្ថេសុ បណ្ឌតិ គច្ឆតិ ទុក្ខាទីនំ បច្ចយានាទិកំបិ អាការំ ជានា**

តីតិ> បណ្ឌា, បណ្ឌាយ ឥតោ គតោ បវត្តោតិ> បណ្ឌិតោ ។ អថវា សញ្ជាតា បណ្ឌា ឯតស្សាតិ> បណ្ឌិតោ, បណ្ឌតិ ញាណគតិយា គច្ឆតីតិ> បណ្ឌិតោ ។ -តរ ចុំ. ជាបណ្ឌិតជាង, ជាបណ្ឌិតវិសេស ។ -តា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាបណ្ឌិត ។ -ទារក ចុំ. ទារក (ក្មេង) ជាបណ្ឌិត ។ -មានី គុ. អ្នកមានមានះថាខ្ញុំជាបណ្ឌិត (ឬថា) អ្នកមានមានះថាខ្លួនជាបណ្ឌិត; វិ. **បណ្ឌិតោ (អហំ) ឥតិ មានោ> បណ្ឌិតមានោ, បណ្ឌិតមានោ យស្សាត្ថីតិ> បណ្ឌិតមានី** ។

បណ្ឌុ គុ. [បឌិ+ឧ] លឿង, ពណ៌លឿង ។ -កម្ពលសិលាសន នចុំ. សិលាសនៈឈ្មោះបណ្ឌុកម្ពល, អាសនៈជាវិការៈនៃថ្មមានពណ៌ដូចជាពណ៌នៃសំពត់កម្ពលលឿង ។ -កាសាវបារុបនអគ្គិអញ្ជនសីសមក្ខនាទិ នចុំ. កិច្ចមានកិ.ដណ្ដប់នូវសំពត់កាសាវៈមានពណ៌លឿង និងកិ.បន្ដក់នូវភ្នែក និងកិ.លាបនូវក្បាលជាដើម ។ -បលាសវណ្ណ គុ. មានពណ៌ដូចជាពណ៌នៃស្លឹកឈើលឿង -បលាសសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយស្លឹកឈើមានពណ៌លឿង ។ -រោគាភិភូត គុ. គឺរោគលឿងគ្របសង្កត់ហើយ ។ -រោគី ចុំ. អ្នកមានរោគលឿង; វិ. **បណ្ឌុ រោគោ> បណ្ឌុរោគោ, បណ្ឌុរោគោ យស្សាត្ថីតិ> បណ្ឌុរោគី** ។

បណាមេត្វា អ. [ប+នម+ណេ+ត្វា, ន>ណ] ញុំាង...ឱ្យឱនទៅហើយ, ប្រណម្យហើយ, បណ្ដេញហើយ ។

បណាមេន្ត គុ. [ប+នម+ណេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យឱនទៅហើយ, កាលបណ្ដេញ ។

បណាមេសិ កិ. [ប+នម+ណេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] ញុំាង...ឱ្យឱនទៅហើយ, បង្អោនទៅហើយ, បណ្ដេញហើយ ។

បណិធាន នចុំ. [បណិ+ធា+យុ] សេចក្ដីតាំងទុកខ្លួនទៅ, សេចក្ដីប្រាថ្នា; វិ. **បណិធិយតេតិ> បណិធានំ** ។

បណីត គុ. [បធាន+នីត, ន>ណ] វត្ថុដែលគេនាំទៅគឺដល់នូវភាពជាប្រធាន (ប្រណីត, ថ្កើតថ្កង់, ឧត្ដម, ថ្លៃថ្លា); វិ. **បធានភាវំ នីតំ គតំ> បណីតំ** ។ -ប្បណីត គុ. ប្រណីតៗ, ថ្កើតថ្កង់ៗ (គុណនាម ឬនាមនាមដែលមានបទដូនត្រូវគ្នាដូច្នេះត្រូវយកបទមួយខាងដើមទុកដូចជានិបាត ត្រូវប្រែថា «ប្រណីតដ៏ក្រៃលែង, ថ្កើតថ្កង់ដ៏ក្រៃលែង,...») ។ -បិណ្ឌបាត ចុំ. បិណ្ឌបាតដ៏ប្រណីត, -ដ៏ថ្កើតថ្កង់ ។

បណោតិ កិ. [បណ+ណេ+តិ-វ.] បញ្ជូត, តែងតាំង, បង្គាប់ ដាក់ធុរៈ ។

បណ្ណ នចុំ. [បណ+ណ] ស្លឹកឈើ, បន្លែ, ក្រដាស, សំបុត្រ, បញ្ជី; (វិ. **បូរយតីតិ> បណ្ណំ, បណិយតិ វោហារិយតីតិ> បណ្ណំ**) ។ -សន្ថរ នចុំ. កម្រាលជាវិការៈនៃស្លឹកឈើ ។ -សាលា ឥ. សាលា (រោង) ដែលគេប្រក់ហើយដោយស្លឹក; វិ. **បណ្ណេហិ ឆទិតា សាលា> បណ្ណសាលា** ។ -សូបេយ្យ នចុំ. បន្លែនិងវត្ថុជាប្រយោជន៍ដល់សម្ល, បន្លែនិងគ្រឿង

សច្ច ។ -ច្ឆត្ត នថុំ. ឆត្រជាវិការៈនៃស្លឹកឈើ ។ -អត្ថ ថុំ. ប្រយោជន៍ដល់ស្លឹកឈើ, -ដល់ចន្លៃ, ... ។

បណ្ណរស ឋ.សំ. [បញ្ច+ទស] ដប់ដំរីក្រលែងដោយប្រាំ (១៥); វិ. **បញ្ចហិ អធិកា ទស> បណ្ណរស** ។ -**បញ្ញ** ថុំ., ឥ. បញ្ញា ១៥, ប្រស្នា១៥ ។ -**យោជនពហល** គុ. មានកម្រាស់មានយោជន៍១៥ជាប្រមាណ ។ -**សោឡសវស្សុទ្ទេសិក** គុ. មានឆ្នាំ ១៥ ឬ១៦ គឺជនគប្បីសម្តែងឡើង, -គឺជនគប្បីទាយបាន; គឺជនគប្បីទាយបានថាស្ត្រីនេះមានឆ្នាំ១៥ ឬ១៦ ។

បណ្ណរសម បូ.សំ. [បណ្ណរស+ម] ទី១៥, គំរប់១៥; វិ. **បណ្ណរសន្នំ បូរណោ> បណ្ណរសមោ** ។

បណ្ណរសី បូ.សំ. [បណ្ណរស+ឦ] (តិថី) ទី១៥, គំរប់១៥; វិ. **បណ្ណរសន្នំ បូរណី> បណ្ណរសី** ។ ចុះអបច្ច័យនិងឦសម្រាប់ឥត្ថីលិង្គផង ។

បណ្ណាការ ថុំ. [បណ្ណ+អា+ករ+ណ] របស់ដែលបុគ្គលនាំមកឲ្យអន្លើដោយបណ្ណ, -សំបុត្រ, បញ្ជី (បណ្ណាការ, ជំនូន, ចង្វាយ); វិ. **បណ្ណេន សទ្ធិំ អាភរិយតេ អានិយតេតិ> បណ្ណាការោ** ។

បណ្ណាការាភិហារ ថុំ. [បណ្ណាការ+អភិហារ] កិ.នាំទៅចំពោះនូវបណ្ណាការ, កិ.នាំទៅនូវគ្រឿងបណ្ណាការ ។

បណ្ណាស ឋ.សំ. ហាសិប ។ -**បណ្ណាសហត្ថ** គុ. មានហត្ថហាសិបនិងហាសិបជាប្រមាណ ។ -**យោជនវិត្ថត** គុ. មានទទឹងពេញ

យោជន៍ហាសិបជាប្រមាណ ។ -**យោជនាយាម** គុ. មានបណ្ដោយមានយោជន៍ហាសិបជាប្រមាណ ។ -**សដ្ឋិសតវី-សតិសតគមនសមត្ថ** គុ. អាចក្នុងកិ.ទៅរស់ទីហាសិបនិងហុកសិបនិងមួយរយនិងមួយរយម្ភៃ ។

បតតិ កិ. [បត+អ+តិ.វ.] ធ្លាក់ចុះ, ធ្លាក់ទៅ, ដួល, ជ្រុះ ។

បតនបណ្ឌុបលាស ថុំ. [បតន+បណ្ឌុ+បលាស] ស្លឹកឈើមានពណ៌លឿងដែលជ្រុះចុះ, -ជាទីធ្លាក់ចុះ ។

បតនាការប្បត្ត គុ. [បតនាការ+បត្ត] ដល់ហើយនូវអាការគឺកិ.ធ្លាក់ចុះ ។

បតន្ត គុ. [បត+អន្ត] កាលធ្លាក់ចុះ. -ដួល, -រលំ, -ជ្រុះ ។

បតិ កិ. [បត+អ+ឦ.អជ្ជ.] ធ្លាក់ចុះហើយ, ដួលហើយ, រលំហើយ, ជ្រុះហើយ ។

បតិ ថុំ. [បា+តិ] អ្នករក្សា (ម្ចាស់, ប្តី); វិ. **បាតិ រក្ខតីតិ> បតិ** ។ -**កុល** នថុំ. ត្រកូលនៃប្តី ។

បតិដ្ឋបេតព្វ គុ. [បតិ+ឋប+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីញុំាង...ឲ្យតាំងនៅចំពោះ, -ឲ្យឋិតនៅចំពោះ ។

បតិដ្ឋសិ កិ. [ប+ឋា+អ+សិ.វ., ឋា>តិដ្ឋ] តាំងនៅចំពោះ, តាំងនៅស៊ប់, ឋិតនៅចំពោះ, ឋិតនៅស៊ប់ ។

បតិដ្ឋហន្តិ កិ. [ប+ឋា+អ+អន្តិ.វ.+ហ.អា., ឋា>តិដ្ឋ] តាំងនៅចំពោះ,... ។

បតិដ្ឋាសិ កិ. [ប+ឋា+អ+ឦ.អជ្ជ.+ហ.អា., ឋា>តិដ្ឋ] ឋិតនៅចំពោះហើយ

ចំពោះហើយ, ឋិតនៅស៊ប់ហើយ ។

បតិដ្ឋហិស្ស គ. [ប+ឋា+អ+ស្សា.ក.+ហ.អា., ឋា>តិដ្ឋ] នឹងតាំងនៅចំពោះហើយ,... ។

បតិដ្ឋហិស្សតិ គ. [ប+ឋា+អ+ស្សតិ.ក.+ហ.អា., ឋា>តិដ្ឋ] នឹងឋិតនៅចំពោះ, ... ។

បតិដ្ឋហេយ្យ គ. [ប+ឋា+អ+ឯយ្យ.ស., ឋា>តិដ្ឋ] គប្បីឋិតនៅចំពោះ ។

បតិដ្ឋាតិ គ. [ប+ឋា+អ+តិ.វ.] តាំងនៅចំពោះ, ឋិតនៅស៊ប់ ។

បតិដ្ឋាតុំ អ. [ប+ឋា+តុំ.,ឋា>តិដ្ឋ] ដើម្បីតាំងនៅចំពោះ, -ឋិតនៅស៊ប់ ។

បតិដ្ឋានកតភាវ ពុំ. [បតិដ្ឋាន+កត+ភាវ] ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកបានទីជាទីតាំងនៅចំពោះធ្វើហើយ, -ជាអ្នកមានទីពឹងធ្វើហើយ; ភាវៈនៃទីពឹងជាគុណជាតគឺ...ធ្វើហើយ ។

បតិដ្ឋានត្ថ ពុំ. [បតិដ្ឋាន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់ធម្មជាតជាទីពឹង, -ដល់កិ.តាំងនៅ ។

បតិដ្ឋានភូត គុ. [បតិដ្ឋាន+ភូត] ជាទីពឹង ឬជាទីពឹងកើតហើយ, ជាធម្មជាតជាទីតាំងនៅចំពោះកើតហើយ ។

បតិដ្ឋានារហ គុ. [បតិដ្ឋាន+អរហ] គួរដល់កិ. តាំងនៅចំពោះ, គួរនូវកិ. ឋិតនៅស៊ប់ ។

បតិដ្ឋាបយមាន គុ. [ប+ឋា+ណាបយ+មាន, ឋា>តិដ្ឋ] កាលញុំាង...ឱ្យឋិតនៅចំពោះ, ... ។

បតិដ្ឋាបិតបត្តិក គុ. [បតិដ្ឋាបិត+បត្តិក] មានដីស្អិតគឺ...ឱ្យប្រតិស្ឋានហើយ, មានដីខ្មៅគឺ...ញុំាងអ្នកណាមួយឱ្យតាំងទុកចំពោះហើយ, ...; រី. **បតិដ្ឋាបិតា បត្តិកា យស្ស តំ> បតិដ្ឋាបិតបត្តិកំ** ។

បតិដ្ឋាបិត គុ. [ប+ឋា+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ឱ្យតាំងនៅចំពោះហើយ, -ឱ្យតម្កល់នៅចំពោះហើយ ។

បតិដ្ឋាបេតុំ អ. [ប+ឋា+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យឋិតនៅចំពោះ,...។

បតិដ្ឋាបេត្វា អ. [ប+ឋា+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យតាំងនៅចំពោះហើយ, ... ។

បតិដ្ឋាបេថ គិ. [ប+ឋា+ណាបេ+ថ.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យតាំងនៅចំពោះ, ...។

បតិដ្ឋាបេយ្យ គិ. [ប+ឋា+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យឋិតនៅស៊ប់, ... ។

បតិដ្ឋាបេសិ គិ. [ប+ឋា+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ.+ស.អា.] ញុំាង...ឱ្យតាំងនៅចំពោះហើយ, ... ។

បតិដ្ឋាយ អ. [ប+ឋា+ត្វា] ឋិតនៅស៊ប់ហើយ, តាំងនៅចំពោះហើយ, ...។

បតិដ្ឋាសិ គិ. [ប+ឋា+អ+ឦ-អជ្ជ.+ស.អា.] ឋិតនៅស៊ប់ហើយ, ... ។

បតិដ្ឋិត គុ. [ប+ឋា+ឥ.អា.+ត] ឋិតនៅចំពោះហើយ, តម្កល់នៅហើយ, ... ។ - **ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ...នោះតាំងនៅចំពោះហើយ ។

- ដ្ឋាន នបុំ. ទីនៃ...នោះឋិតនៅចំពោះហើយ ។ - ត្តា ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...នោះជា...តាំងនៅចំពោះហើយ ។ - ទិវស បុំ. ថ្ងៃនៃ...នោះតាំងនៅចំពោះហើយ ។ - ប្បត្ថន គុ. មានសេចក្តីប្រាថ្នាតម្កល់ទុកហើយ; វិ. បតិដ្ឋិតា បត្ថនា យេន សោ> បតិដ្ឋិតបត្ថនោ ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...នោះជា...តាំងនៅចំពោះហើយ ។

បតិត គុ. [បត+ឥ.រក.+ត] ធ្លាក់ចុះហើយ, ជ្រុះចុះហើយ ។ - កាល បុំ. កាលនៃ... ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីនៃ...នោះធ្លាក់ចុះហើយ ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...នោះជា...ធ្លាក់ចុះហើយ ។

បតិតុំ អ. [បត+ឥ.រក.+តុំ] ដើម្បីធ្លាក់ចុះ, ដើម្បីជ្រុះចុះ, ... ។

បតិតោទកពិន្ទុ នបុំ. [បតិត+ឧទក+ពិន្ទុ] តំណក់នៃទឹកដែលធ្លាក់ចុះហើយ។

បតិត្វា អ. [បត+ឥ.រក.+ត្វា] ធ្លាក់ចុះហើយ, ដួលហើយ, រលំហើយ, ជ្រុះចុះហើយ ។

បតិទេវតា ឥ. [បតិ+ទេវតា] មានប្តីដូចជាទេវតា; វិ. បតិ ទេវតា ឥវ យស្សា សា> បតិទេវតា ។

បតិស្សតិ កិ. [បត+អ+ឥ.រក.+ស្សតិ.ភ.] នឹងធ្លាក់, នឹងធ្លាក់ទៅ ។

បតីសុ កិ. [បត+អ+ឦ.អជ្ជ.] ធ្លាក់ហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

បតេយ្យ កិ. [បត+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីធ្លាក់ចុះ, ... ។

បតោទ បុំ. [ប+តុទ+ណ] គ្រឿងប្រហារសម្រាប់ចាក់ (ជន្លួញ); វិ.

បតុជ្ជតិ ឯតេនាតិ> បតោទោ ។ - យដ្ឋិ ឥ. ដងនៃជន្លួញ ។ - សញ្ញា ឥ. សញ្ញា (សេចក្តីសម្គាល់) នៃជន្លួញ ។

បត្វា អ. [បត+ត្វា] ដល់ហើយ, លុះហើយ ។

បត្ត គុ. [បត ឬ អាប+ត] ដល់, ដល់ហើយ, លុះហើយ ។ បុំ. បាត្រ, ភាជនៈ = (វិ. បតតិ យត្ថ សោ> បត្តោ) ។ នបុំ. ស្លាប, ត្របក, ស្លឹក, ស្លឹកឈើ = (វិ. បតតិ អចិរេនាតិ> បត្តំ) ។ - កាល បុំ. កាលនៃ...នោះដល់ហើយ ។ - ចីវរកាយពន្ធនាទិ គុ. (បរិក្ខារ) មានបាត្រនិងចីវរនិងសំពត់សម្រាប់ចងនូវកាយជាដើម; វិ. បត្តោ ច ចីវរំ ច កាយពន្ធនំ ច> បត្តចីវរកាយពន្ធនំ, បត្តចីវរកាយពន្ធនំ អាទិ យស្ស សោ> បត្តចីវរកាយពន្ធនាទិ ។ - ចីវរគ្គាហក បុំ. អ្នកកាន់យកនូវបាត្រនិងចីវរ; វិ. បត្តចីវរំ គណ្ហាតីតិ> បត្តចីវរគ្គាហកោ ។ - ចីវរប្បដិគ្គហណ នបុំ. កិ.ទទួលយកនូវបាត្រ និងចីវរ ។ - ចីវរមូល នបុំ. តម្លៃនៃបាត្រនិងចីវរ ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីដែលដល់ហើយ, ទីនៃ...ដល់ហើយ ។ - ធម្ម បុំ. ធម៌ដែល...ដល់ហើយ; គុ. មានធម៌ដល់ហើយ ។ - នាឡិ ឥ. ទងនៃស្លាប, នាឡិនៃ... ។ - បចនចីវររជនាទិ គុ. (កិច្ច) មានកិ.ដុតនូវបាត្រនិងកិ.ជ្រលក់នូវចីវរជាដើម ។ - បុដ បុំ. កញ្ចប់នៃស្លឹក ។ - មណ្ឌន នបុំ. កិ.ប្រដាប់នូវបាត្រ ។ - សព្វញ្ញុតញ្ញាណ គុ. មានសព្វញ្ញុតញ្ញាណដល់ហើយ ។

បត្តាភិសេក គុ. [បត្ត+អភិសេក] មានអភិសេកដល់ហើយ; វិ. បត្តោ

អភិសេកោ យស្ស សោ> បត្តាភិសេកោ ។

បត្តាសនមូល នបុំ. [បត្តាសន+មូល] ប្រទេសជាទីតាំងនៃអាសនៈដែលដល់ហើយ ។

បត្តិ ឥ. [បទ+តិ] កិ.ដល់, កិ.លុះ; វិ. **បជ្ជនំ> បត្តិ** ។ ចំណែកគឺបុគ្គលគប្បីដល់ ឬចំណែកជាគ្រឿងដល់ (ចំណែកបុណ្យ); វិ. **បជ្ជិតព្វាតិ> បត្តិ, បជ្ជតិ ឯតាយាតិ វា> បត្តិ** ។

បត្តិក គុ. [បត្តិ+ណិក] មានចំណែកគឺបុគ្គលគប្បីដល់, មានចំណែកបុណ្យ; វិ. **បត្តិ យស្ស អត្ថីតិ> បត្តិកោ** ។

បត្ថដ គុ. [ប+ថរ+ត] គឺ...លាតហើយ, ...លាហើយ, ...ត្រដាងហើយ, ...ក្រាលហើយ ។

បត្ថនតា ឥ. [បត្ថន+តា] ភាវៈនៃសេចក្តីប្រាថ្នា; វិ. **បត្ថនស្ស ភាវោ> បត្ថនតា** ។

បត្ថនា ឥ. [បត្ថ+យុ+អា.ឥ.] សេចក្តីប្រាថ្នា, សេចក្តីចង់បាន; វិ. **បត្ថនំ> បត្ថនា** ។ . វស បុំ. អំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នា, ...។

បត្ថបត្ថមូលក គុ. [បត្ថ+បត្ថ+មូល+ក] មានបាយមួយទូកដៃនិងមួយទូកដៃជាប្រមាណ, មានបាយមួយកំបង់និងមួយកំបង់ជាប្រមាណ ។

បត្ថយមាន គុ. [បត្ថ+ណយ+មាន] កាលប្រាថ្នា; កាលប៉ុនប៉ង ។

បត្ថយេ កិ. [បត្ថ+ណយ+ឯ.ហេ. ឬ អជ្ជ.] ប្រាថ្នា, ប្រាថ្នាហើយ ។

បត្ថយិ កិ. [បត្ថ+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] ប្រាថ្នាហើយ, ប៉ុនប៉ងហើយ ។

បត្ថរិ កិ. [ប+ថរ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ក្រាលហើយ, លាតហើយ, លាហើយ, ត្រដាងហើយ, ផ្សាយទៅហើយ ។

បត្ថរិតាសន នបុំ. [បត្ថរិត+អាសន] អាសនៈដែល...ក្រាលហើយ, ... ។

បត្ថរិត្វា អ. [ប+ថរ+ឥ.អា.+ត្វា] ក្រាលហើយ,... ។

បត្ថិត គុ. [បត្ថ+ឥ.អា.+ត] ដែល...ប្រាថ្នាហើយ, ...តាំងទុកហើយ (ប្រើជា«បដ្ឋិត»ក៏មាន ។ . ប្បត្ថន គុ. មានសេចក្តីប្រាថ្នាតាំងទុកហើយ, មានសេចក្តីប្រាថ្នាប្រាថ្នាហើយ; វិ. **បត្ថិតា បត្ថនា យេហិ តេ> បត្ថិតប្បត្ថនា** ។ . ប្បត្ថិត គុ. ឋាននូវដែល...ប្រាថ្នាហើយៗ, តំណែងដែល...ប្រាថ្នាហើយៗ ។

បត្ថេត្វា អ. [បត្ថ+ណេ+ត្វា] ប្រាថ្នាហើយ, ប៉ុនប៉ងហើយ ។

បត្ថេន្តិ កិ. [បត្ថ+ណេ+អន្តិ.វ.] ប្រាថ្នា, ប៉ុនប៉ង, ចង់បាន ។

បត្ថោទន បុំ. [បត្ថ+ឱទន] បាយគឺ... ចម្អិនដោយអង្ករមួយទូកដៃ, ...មួយកំបង់, បាយមានមួយទូកដៃជាប្រមាណ ។

បទ នបុំ. [បទ+អ] បទ, ចំណែកជាគ្រឿងដល់ (ផ្លូវ, ជើង, ស្នាមជើង, ហេតុ, និព្វាន); វិ. **បជ្ជន្តិ ឯតេនាតិ> បទំ** ។

បទក្ខិណ គុ. [ប+ទក្ខ+ឥណ] ប្រទក្សិណ, កិ.វិលទៅក្នុងខាងស្តាំ, ឲ្យតាំងនៅក្នុងខាងស្តាំ ។ . គ្គាហី បុំ. អ្នកកាន់យកដោយខាងស្តាំ, អ្នកកាន់យក (នូវឱវាទ) ខាងស្តាំ; វិ. **បទក្ខិណំ (ឱវាទំ) គណ្ហាតីតិ> បទក្ខិណគ្គាហី** ។

បទចេតិយ នបុំ. [បទ+ចេតិយ] ចេតិយគឺស្នាមនៃព្រះបាទ ។

បទជាត នបុំ. [បទ+ជាត] ស្នាមជើង (ជាត ជា «សកត្ថ»មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។

បទទ្វយ នបុំ. [បទ+ទ្វយ] ប្រជុំនៃពីរនៃបទ, ពួកនៃពីរនៃបទ; វិ. **ទ្វិន្នំ សមូហោ> ទ្វយំ, បទានំ ទ្វយំ> បទទ្វយំ** ។ **ទ្វយ** <ទ្វិ+ណ ។

បទនិក្ខេប បុំ. [បទ+និក្ខេប] កិ.ដាក់ចុះនូវជើង ។ **និក្ខេប** <និ+ខិប+ណ ។

បទភាណ បុំ. [បទ+ភាណ] កិ.ពោលដោយបទ, កិ.សូត្រដោយបទ ។ **ភាណ**<ភណ+ណ ។ - **អត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ពោលដល់បទ ។

បទរ នបុំ. [ប+ទរ+អ] រនាប ។

បទលក្ខណ នបុំ. [បទ+លក្ខណ] លក្ខណៈនៃជើង, - នៃស្នាមជើង ។

បទវលញ្ជ បុំ. [បទ+វលញ្ជ] ស្នាមនៃជើង, -នៃព្រះបាទ ។

បទវារ បុំ. [បទ+វារៈ] វារៈនៃជើង, ជំហាននៃជើង ។

បទហន្ត តុ. [ប+ធា+អន្ត] កាលតាំងទុក, កាលផ្តើមតាំង (កាលតាំងព្យាយាម) ។

បទហិត្វា អ. [ប+ធា+ឥ.អា.+ត្វា] តាំងទុកហើយ, តម្កល់ទុកហើយ, តាំងព្យាយាមហើយ ។

បទានុបទិក តុ. [បទានុបទ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅតាមស្នាមជើងតាលំដាប់នៃស្នាមជើង, -ដោយលំដាប់នៃស្នាមជើង ។

បទានុសារ បុំ. [បទ+អនុ+សរ+ណ] កិ.រលឹកតាមនូវស្នាមជើង, -នូវជើង, លំអាននៃស្នាមជើង ។

បទាលេត្វា អ. [ប+ទល+ណេ+ត្វា] ទំលាយហើយ, បំបែកហើយ ។

បទីប បុំ. [ប+ទិប+អ] ប្រទីប, ចង្កៀង, ភ្លើង (វិ. **បការេន ទិប្បតីតិ> បទីបោ**) ។

បទីបុជ្ជលន នបុំ. [បទីប+ឧជ្ជលន] កិ.រុងរឿងឡើងនៃប្រទីប, -ដោយប្រទីប (ឧជ្ជលន<ឧ+ជល+យុ = វិ. **ឧជ្ជលីយតេតិ> ឧជ្ជលនំ, បទីបស្ស បទីបេន វា ឧជ្ជលនំ> បទីបុជ្ជលនំ** ។

បទុដ្ឋ តុ. [ប+ទុស+ត] គឺទោសប្រទូស្តហើយ ។ - **កម្មន្ត** តុ. អ្នកមានការងារគឺទោសប្រទូស្តហើយ; វិ. **បទុដ្ឋោ កម្មន្តោ យស្ស សោ> បទុដ្ឋកម្មន្តោ** ។ - **ចិត្ត** តុ. អ្នកមានចិត្តគឺទោសប្រទូស្តហើយ ។ - **មានសតា** ឥ. ភាវៈនៃបុគ្គលជាអ្នកមានចិត្តគឺទោសប្រទូស្តហើយ; វិ. **បទុដ្ឋំ មានសំ យស្ស សោ> បទុដ្ឋមានសោ, តស្ស ភាវោ> បទុដ្ឋមានសតា** ។

បទុម នបុំ. [បទ+កុម ឬប+ទរ+ឧម] ផ្កាដល់នូវការបូជាមានការបូជានៃទេវតាជាដើម ឬជលជាគដុះក្នុងភក់ (ឈូក, ផ្កាឈូក); វិ. **បជ្ជតិ ទេវបូជាទី យាតីតិ> បទុមំ, បទ្មំ បទុមំ ចបតិ រុហ.**

គព្ភ ចា> បទុមំ ។ . កណ្ណិកា ឥ. កំពូលនៃផ្កាឈូក, ជាច់នៃផ្កាឈូក, ជន្ទាប់នៃផ្កាឈូក ។ . គព្ភនិបន្ន គុ. ដែលដេកក្នុងគភ៌នៃផ្កាឈូក, អ្នកដេកហើយក្នុងគភ៌នៃផ្កាឈូក ។ . នាឡ បុំ. ទងនៃផ្កាឈូក ។ . បត្ត នបុំ. ស្លឹកនៃឈូក ។ . លក្ខណ នបុំ. លក្ខណៈនៃផ្កាឈូក, ធម្មជាតជាគ្រឿងកំណត់គឺផ្កាឈូក ។

បទុមិនិគច្ឆ នបុំ. [បទុមិនី+គច្ឆ] គុម្ពមានឈូក, គុម្ពនៃឈូក, .នៃផ្កាឈូក ។

បទុមិនិបត្ត នបុំ. [បទុមិនី+បត្ត] ស្លឹកនៃគុម្ពមានឈូក, ស្លឹកនៃឈូក ។

បទុមុត្តរបាទមូល នបុំ. [បទុមុត្តរ+បាទ+មូល] ប្រទេសជាទីតាំងនៃព្រះបាទ ឬ ទីជិតនៃព្រះបាទ ឬ បាទមូលនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុមុត្តរៈ ។

បទុស្សេត្វា អ. [ប+ទុស+យ+ណេ+ត្វា] ប្រទូស្តហើយ ។

បទុស្សតិ កិ. [ប+ទុស+យ+តិ.វ.] ប្រទូស្ត ។

បទុស្សិត្វា អ. [ប+ទុស+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ប្រទូស្តហើយ ។

បទេស បុំ. [ប+ទិស+ណ] ប្រទេស, ដំបន់, គ្រឿងសម្តែងអាង, សភាវៈជាគ្រឿងប្រាកដ ។ . ញាណ នបុំ. ញាណជាគ្រឿងសម្តែងអាង, ញាណគឺចំណែកដែលបណ្ឌិតគប្បីសំដែងអាង ។ . រាជ បុំ. ព្រះរាជា (ស្តេច) ក្នុងប្រទេស, ព្រះរាជាជាធំក្នុងប្រទេស ។

បទោស បុំ. [ប+ទុស+ណ] ការប្រទូស្ត, សេចក្តីប្រទូស្ត; វិ. បទុ

ស្សនំ> បទោសោ ។

បទ្ម នបុំ. ឈូក, ផ្កាឈូក (មើល បទុម) ។

បធាន នបុំ. [ប+ធា+យុ] ព្យាយាមជាគ្រឿងតម្កល់ទុកទូទៅ, .ជាគ្រឿងតាំងទុកទូទៅ (ប្រើតែ«ព្យាយម»ប៉ុណ្ណោះក៏បាន; វិ. បធហន្តិ ឯតេនាតិ> បធានំ ។ . កម្មិកតិស្សត្ថេរ បុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះបធានកម្មិកតិស្សៈ, ព្រះថេរៈឈ្មោះតិស្សៈអ្នកប្រកបក្នុងកម្មគឺព្យាយមជាគ្រឿងតាំងទុកទូទៅ, ។ . ចរិយា ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តនូវព្យាយាមជាគ្រឿងតាំងទុកទូទៅ, កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវព្យាយាម ។

បន និ. ក៏, ឯ, ចំណែកខាង, ប៉ុន្តែ, ប៉ុន្តែថា, ... ។

បនយេ កិ. [ប+នី+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីនាំទូទៅ, គប្បីបង្គាប់, គប្បីដាក់ចុះ (ប្រើជា «បណយេ» ក៏មាន) ។

បនសកទលិផលាទិ គុ. [បនស+កទលិ+ផល+អាទិ] (ផ្លែ) មានផ្លែនៃខ្នុរនិងផ្លែនៃចេកជាដើម; វិ. បនសោ ច កទលិ ច> បនសកទលិ, តស្ស ផលំ> បនសកទលិផលំ, តំ អាទិ យស្ស តំ> បនសកទលិផលាទិ ។

បនុណ្ណប្បមាទ គុ. [បនុណ្ណ+បមាទ] អ្នកមានសេចក្តីប្រមាទបន្ទោបង់ហើយ (បនុណ្ណ<ប+នុទ+ត); វិ. បនុណ្ណោ បមាទោ យេន សោ> បនុណ្ណប្បមាទោ ។

បនុទ កិ. [ប+នុទ+អ+ហិ.ប.] ចូរបន្ទោបង់ ។

បនុទិត្វា អ. [ប+នុទ+ឥ.អា.+ត្វា] បន្ទោបង់ហើយ ។

បន្ត គុ. [ប+អម+ត] ដ៏ស្ងាត់, ដែលស្ងប់ស្ងាត់ ។ . **សេនាសន-វាសី** ពុំ. អ្នកនៅក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ដោយប្រក្រតី ឬ អ្នកមានគិ.នៅក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ជាប្រក្រតី; វិ. **បន្តសេនាសនេ វសតិ សីលេនាតិ> បន្តសេនាសនវាសី, បន្តសេនាសនេ វសិតុំ សីលមស្សាតិ វា> បន្តសេនាសនវាសី** ។

បន្ថ ពុំ. [បថិ+អ, ចុរាទិ.គ.] ប្រទេសជាទីទៅនៃជន (ផ្លូវ); វិ. **បថយន្តិ យន្តស្មិន្តិ> បន្ថោ** ។

បន្នភារ គុ. [បន្ន+ភារ] អ្នកមានភារៈដាក់ចុះហើយ; វិ. **បន្នោ ភារោ យេន សោ> បន្នភារោ** ។ បន្ន<បទ+ត ។

បបញ្ច ពុំ. [ប+បចិ+អ, ចុរាទិ.គ.] កិ.យឺតយូរ, ដំណើរយឺតយូរ, កាលដ៏យឺតយូរ; វិ. **បបញ្ចិយតេតិ> បបញ្ចោ** ។

បបញ្ចន្ត អ. [ប+បចិ+អន្ត, ចុរាទិ.គ.] កាលយឺតយូរ ។

បបញ្ចាភិរត គុ. [បបញ្ច+អភិ+រម+ត] អ្នកត្រេកអរស៊ប់ហើយក្នុងធម៌ដ៏យឺតយូរ, ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងញុំាងសត្វឱ្យយឺតយូរ; វិ. **បបញ្ចេ អភិរមិត្ថាតិ> បបញ្ចាភិរតោ** ។

បបតន្តិ កិ. [ប+បត+អ+អន្តិ.វ.] ធ្លាក់ចុះ, ធ្លាក់ចុះទៅ, រលំ, ដួល, ជ្រុះ ។

បបតិត្វា អ. [ប+បត+ឥ.អា.+ត្វា] ធ្លាក់ចុះហើយ, ដួលហើយ, រលំហើយ, ... ។

បបា ឥ. [ប+បា+អ+អា.ឥ.] អណ្ដូង, អណ្ដូងទឹក (វិ. **បំ បិវន្តស្សំ-មិតិ> បបា**) ។

បបាត ពុំ. [ប+បត+ណ] ប្រទេសជាដែនធ្លាក់ចុះនៃជន (ជ្រោះ, ជ្រោះភ្នំ); វិ. **បបតន្ត្យស្មាតិ> បបាតោ** ។ . **តដ** នពុំ. ច្រាំងនៃជ្រោះ ។

បបុប្ផក នពុំ. [ប ឬបធាន+បុប្ផ+ក] ផ្កាជាប្រធាន (តេភូមិកវដ្ដៈជាទីរីកទូទៅ); វិ. **បធានំ បុប្ផំ> បបុប្ផកំ** ។ . **សំខាត** គុ. ពោលគឺផ្កាជាប្រធាន, ពោលគឺទីជាទីរីកទូទៅ ។

បប្បដិកា ឥ. [បប្បដ+ឥក+អា.ឥ.] ក្រមរ, ក្រមរឈើ ។

បប្បោតិ កិ. [ប+អប្ប+ឱ+តិ.វ.] ដល់, លុះ, បាន ។

បពុជ្ឈន្ត គុ. [ប+ពុធ+យ+អន្ត] កាលដឹងច្បាស់, កាលភ្ញាក់, កាលភ្ញាក់រលឹក ។

បពុជ្ឈន្តិ កិ. [ប+ពុធ+យ+អន្តិ.វ.] ភ្ញាក់, ភ្ញាក់រលឹក ។

បពុជ្ឈិត គុ. [ប+ពុធ+យ+ឥ.អា.+ត] ដែលភ្ញាក់ហើយ ។ . **កាល** ពុំ. នៃ...ភ្ញាក់ហើយ ។

បពុជ្ឈិត្វា អ. [ប+ពុធ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ភ្ញាក់ហើយ, ភ្ញាក់រលឹកហើយ ។

បពុជ្ឈេយ្យ កិ. [ប+ពុធ+យ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីភ្ញាក់, គប្បីភ្ញាក់រលឹក ។

បពុទ្ធ គុ. [ប+ពុធ+ត] ភ្ញាក់ហើយ, ភ្ញាក់រលឹកហើយ; វិ. **បពុជ្ឈិ-ត្ថាតិ> បពុទ្ធោ** ។

បពោធនចោទនកម្ម នបុំ. [បពោធន+ចោទន+កម្ម] កម្មគឺកិ.ញ៉ាំងជនឱ្យភ្ញាក់និងកិ.ដាស់តឿន ។

បព្វជតិណ នបុំ. [បព្វជ+តិណ] ស្មៅដំណេកទន្សាយ ។

បព្វជន នបុំ. [ប+វជ+យុ] កិ.វៀរចេញទៅ, កិ.បួស; វិ. បព្វជិយតេតិ> បព្វជនំ ។

បព្វជនត្ថ បុំ. [បព្វជន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.បួស ។

បព្វជន្តិ កិ. [ប+វជ+អន្តិ_វ.] វៀរចេញទៅ, បួស ។

បព្វជបាទុកា ឥ. [បព្វជ+បាទុក] ទ្រនាប់ (ឬស្បែក) ជើងជាវិការៈនៃស្មៅដំណេកទន្សាយ ។

បព្វជាបិត គុ. [ប+វជ+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ឱ្យបួសហើយ, គឺ...ញ៉ាំងឱ្យបួសហើយ ។

បព្វជាហិ កិ. [ប+វជ+អ+ហិ_ប.] ចូរបួស ។

បព្វជិត [ប+វជ+ឥ_អា.+ត] បុំ. អ្នកវៀរចេញទៅ, អ្នកបួស; គុ. បួសហើយ; វិ. បព្វជតីតិ> បព្វជិតោ ។ ‑ **កាល** បុំ. កាលនៃ...បួសហើយ, កាលនៃ...ជាបព្វជិត ។ ‑ **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចនៃបព្វជិត ។ ‑ **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកបួសហើយ ។ ‑ **វេស** បុំ. ភេទនៃបព្វជិត ។

បព្វជិតុកាម គុ. [បព្វជិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីបួស, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីបួស; វិ. បព្វជិតុំ កាមេតីតិ> បព្វជិតុកាមោ ។

បព្វជិតុំ អ. [ប+វជ+ឥ_អា.+តុំ] កិ.បួស, ដើម្បីបួស ។

បព្វជិស្ស កិ. [ប+វជ+អ+ឥ_អា.+ស្សា_ក.] នឹងបួសហើយ ។

បព្វជិស្សន្តិ កិ. [ប+វជ+អ+ឥ_អា.+ស្សន្តិ_ភ.] នឹងបួស ។

បព្វជឹសុ កិ. [ប+វជ+អ+ឧំ_អជ្ជ.] បួសហើយ ។

បព្វជ្ជន្តរាយ បុំ. [បព្វជ្ជា+អន្តរាយ] អន្តរាយនៃបព្វជ្ជា, ‑នៃផ្នួស ។

បព្វជ្ជា ឥ. [ប+វជ+អ+អា_ឥ.] កិ.វៀរចេញទៅ, កិ.វៀរមុន, កិ.បួស, ផ្នួស; វិ. បព្វជនំ> បព្វជ្ជា ។ ‑ **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែ (ឬត្រឹមតែ) បព្វជ្ជា ។ ‑ **សក្ការ** បុំ. សក្ការៈដើម្បីបព្វជ្ជា, សក្ការៈគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយអំណាចនៃបព្វជ្ជា ។

បព្វត បុំ. [បព្វ+ត] ភ្នំ; វិ. បព្វំ ឯកស្មិំ អត្ថីតិ> បព្វតោ (សេលោ) ។ ‑ **កុច្ឆិ** ឥ. ផ្ទៃនៃភ្នំ ។ ‑ **កូដ** បុំ. កំពូលនៃភ្នំ ។ ‑ **គហណ** នបុំ. ទីស្បាតនៃភ្នំ, ទីដ៏ចង្អៀតស្បាតនៃភ្នំ ។ ‑ **ដ្ឋ** គុ. អ្នកឋិតនៅលើភ្នំ, អ្នកឈរនៅលើភ្នំ; វិ. បព្វតេ តិដ្ឋតីតិ> បព្វតដ្ឋោ ។ ‑ **នទី** ឥ. មេទឹក (ស្ទឹង, ទន្លេ) ដែលហូរមកអំពីភ្នំ; វិ. បព្វតតោ សន្ទិតា នទី> បព្វតនទី ។ ‑ **អន្តរ** នបុំ. ចន្លោះនៃភ្នំ, ខាងក្នុងនៃភ្នំ ។ ‑ **អន្ត** បុំ. ទីបំផុតនៃភ្នំ, ជាយនៃភ្នំ ។ ‑ **បព្ភារ** បុំ. ជ្រោះមានក្នុងភ្នំ, ជ្រោះនៃភ្នំ ។ ‑ **បាទកម្មិក** គុ. អ្នកធ្វើនូវការងារទៀបជើងនៃភ្នំ; វិ. បព្វតបាទេ កម្មំ ករោតីតិ> បព្វតបាទកម្មិកោ ។ អ្នកប្រកបក្នុងកម្មទៀបជើងនៃភ្នំ; វិ. បព្វតបាទកម្មេ និយុត្តោ>

បព្វតបាទកម្ពិតោ ។ . **មត្ថក** ឧបុ. ទីបំផុតនៃភ្នំ, កំពូលនៃភ្នំ ។ . **មុទ្ធនិដ្ឋិត** គុ. ឋិតនៅហើយលើកំពូលនៃភ្នំ ។

បព្វតានុសារ បុ. [បព្វត+អនុសារ] លំអាននៃភ្នំ, ផ្លូវនៃភ្នំ ។

បព្វាជនីយកម្ម ឧបុ. [បព្វាជនីយ+កម្ម] កម្មគួរដល់កិ. បណ្តេញ, កម្មគឺសង្ឃគប្បីធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកមានអធិករណ៍ដែលសង្ឃគប្បីបណ្តេញ ។ . **ករណត្ថ** បុ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវកម្មគួរដល់កិ.បណ្តេញ, ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវបព្វាជនីយកម្ម ។

បព្វាជន ឧបុ. [ប+វជ+យុ] កិ.បណ្តេញ, កិ.បណ្តេញបង់, កិ.កម្ចាត់បង់ ; វិ. **បព្វាជិយតេតិ> បព្វាជនំ** ។

បព្វាជយន្ត គុ. [ប+វជ+ណាយ+អន្ត] កាលបណ្តេញ, កាលបណ្តេញបង់ ។

បព្វាជយំ គុ. [ប+វជ+ណាយ+អន្ត+សិ.វិ.] កាលបណ្តេញ, កាលបណ្តេញបង់ ។

បព្វាជយឹសុ កិ. [ប+វជ+ណាយ+ឧំ.អជ្ជ.] ញុំាង...ឱ្យបួសហើយ, បំបួសហើយ ។

បព្វាជេតុ កិ. [ប+វជ+ណេ+តុ.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យបួស, ចូរបំបួស, ចូរបណ្តេញ ។

បព្វាជេត្វា អ. [ប+វជ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបួសហើយ, បំបួសហើយ ។

បព្វាជេន្តិ កិ. [ប+វជ+ណេ+អន្តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យបួស, បំបួស ។

បព្វាជេម កិ. [ប+វជ+ណេ+ម.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យបួស, ចូរបំបួស ។

បព្វាជេយ្យ កិ. [ប+វជ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យបួស, គប្បីបំបួស ។

បព្វាជេសិ កិ. [ប+វជ+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អក.] ញុំាង...ឱ្យបួសហើយ, បំបួសហើយ ។

បព្ភារ បុ. ញក, ញកភ្នំ ។ . **ដ្ឋាន** ឧបុ. ទីមានញក, ទីជាទីតាំងនៃញក ។

បភង្គុណ បុ. ពុកផុយ, ពុករលួយ ។ . **ភាវ** បុ. ភាវៈនៃ...ជារបស់ពុកផុយ, ...ពុករលួយ ។

បភស្សរ គុ. [បភា+សរ+អ] (សរីរៈ) ជាដែនផ្សាយចេញនៃពន្លឺ; វិ. **បភា សរតិ គស្មាតិ> បភស្សរោ** ។ ប្រែថាមានរស្មីផ្សាយចេញក៏បាន ។

បភាវេន្ត គុ. [ប+ភូ+ណេ+អន្ត] កាលសម្តែង ។

បភាសេតិ កិ. [ប+ភាស+ណេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យភ្លឺ, ...ឱ្យភ្លឺច្បាស់, បំភ្លឺ ។

បភិជ្ជន្តិ កិ. [ប+ភិទ+យ+អន្តិ.វ.] បែក, ធ្លាយ, បែកធ្លាយ, បំបែក, ទំលាយ ។

បភិជ្ជឹសុ កិ. [ប+ភិទ+យ+ឧំ.អជ្ជ.] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, បែកធ្លាយហើយ ។

បភិន្ន គុ. [ប+ភិទ+ត] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, បែកធ្លាយហើយ, ទំលាយហើយ ។

បភេទន នបុំ. [ប+ភិទ+យុ] កិ.រំបែក, កិ.បំបែក, កិ.ធ្លាយ, កិ.ទំលាយ, កិ.បែកធ្លាយ ។

បមជ្ជនភាវ បុំ. [បមជ្ជន+ភាវ] ភាវៈគឺកិ.ស្រវឹងទូទៅ, ភាវៈគឺសេចក្ដីប្រមាទ, ភាវៈនៃ... ។ បមជ្ជន<ប+មទ+យ+យុ ។

បមជ្ជសិ កិ. [ប+មទ+យ+សិ.វ.] ប្រមាទ, ធ្វេសប្រហែស ។

បមជ្ជិត្វា វ. [ប+មទ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ប្រមាទហើយ, ធ្វេសប្រហែសហើយ ។

បមជ្ជិត កិ. [ប+មទ+យ+ឥ.អា.+ត.ហេ.] ប្រមាទហើយ, ធ្វេសប្រហែសហើយ ។

បមត្ត គុ. [ប+មទ+ត] អ្នកប្រមាទហើយ, អ្នកធ្វេសប្រហែសហើយ; ឧ. **បមជ្ជិត្វាតិ> បមត្តោ** ។ - **ចារី** បុំ. អ្នកប្រព្រឹត្តប្រមាទហើយ, អ្នកប្រព្រឹត្តដោយភាវៈជាអ្នកប្រមាទ, ...ជាអ្នកធ្វេសប្រហែស ។

បមាណ នបុំ. [ប+មា+យុ] ការប្រមាណ, កិ.កាត់ទូទៅ; ឧ. **បមិយ. តេតិ> បមាណំ** ។ - **ជាន** នបុំ. កិ.ដឹងនូវប្រមាណ ។ - **យុត្តក** គុ. គួរដល់ប្រមាណ, ប្រកបហើយដោយប្រមាណ ។

បមាទ គុ. [ប+មទ+ណ] សេចក្ដីប្រមាទ, សេចក្ដីធ្វេសប្រហែស; ឧ. **បមជ្ជនំ> បមាទោ** ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃសេចក្ដីប្រមាទ, កាលនៃ...មានសេចក្ដីប្រមាទ ។ - **ចារ** បុំ. កិ.ប្រព្រឹត្តិដោយសេចក្ដីប្រមាទ, កិ.ប្រព្រឹត្តិដោយអំណាចនៃសេចក្ដីប្រមាទ ។

- **ជីវិត** កិ.វិ. រស់នៅដោយសេចក្ដីប្រមាទ ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ជាហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្ដីប្រមាទ ។ - **មរណ** នបុំ. កិ.ស្លាប់គឺសេចក្ដីប្រមាទ, កិ.ស្លាប់ព្រោះសេចក្ដីប្រមាទ ។ - **វិហារី** បុំ. អ្នកនៅដោយសេចក្ដីប្រមាទ ឬអ្នកមានកិ.នៅដោយសេចក្ដីប្រមាទជាប្រក្រតី; ឧ. **បមាទេន វិហរតីតិ> បមាទ. វិហារី, បមាទេន វិហរិតុំ សីលមស្សាតិ វា> បមាទវិហារី** ។

បមាទី បុំ. [បមាទ+ឦ] អ្នកមានសេចក្ដីប្រមាទ; ឧ. **បមាទោ យស្ស អត្ថីតិ> បមាទី** ។

បមុខ [ប+មុខ] មុខជាប្រធាន (ជាប្រមុខ, ជាប្រធាន) ឧ. **បធានំ មុខំ> បមុខំ** ។

បមុច្ចតិ កិ. [ប+មុច+យ+តិ.វ.] រួចទូទៅ, រួចស្រេច ។

បមុញ្ចតិ កិ. [ប+មុច+អ+តិ.វ., ចុះនិ.អក] រួចទូទៅ, រួចស្រឡះ, ដោះលែង ។

បមុញ្ច គុ. [ប+មុច+អ+ឯយ្យ.ស., ចុះនិ.អក.] គប្បីលែងទៅ, ...គប្បីរួចស្រេច, ... ។

បមុដ្ឋ គុ. [ប+មុស+ត] ដែល...វង្វេងហើយ, ភ្លេចហើយ ។ - **ភណ្ឌក** នបុំ. ភណ្ឌៈដែល...ភ្លេចហើយ; គុ. មានភណ្ឌៈភ្លេចហើយ ។

បមុក្ខ្យ នបុំ. [បមុក្ខ+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នករួចទូទៅ, ...រួចស្រឡះ; ឧ. **បមុក្ខស្ស ភាវោ> បមុក្ខ្យំ** ។

បមុទិតមន គុ. [បមុទិត+មន] មានចិត្តរីករាយហើយ; វិ. **បមុទិ-តោ មនោ យស្ស សោ> បមុទិតមនោ** ។

បមុយ្ហាមិ កិ. [ប+មុហ+យ+មិ.វ.] វង្វេង, ងេងងោង, ភាន់ភាំង ។

បមុស្សិ កិ. [ប+មុស+យ+ឦ.អជ្ជ.] ភ្លេចហើយ ។

បមុស្សន្តិ កិ. [ប+មុស+យ+អន្តិ.វ.] ភ្លេច, រមែងភ្លេច ។

បមុស្សិត្វា អ. [ប+មុស+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ភ្លេចហើយ ។

បមោចន្តិ កិ. [ប+មោចូ+អ+អន្តិ.វ.] រួចស្រឡះ, ផុតស្រឡះ ។

បមោទតិ កិ. [ប+មុទ+អ+តិ.វ.] រីករាយចូលទៅ ។

បមោទន្ត គុ. [ប+មុទ+អន្ត] កាលរីករាយចូលទៅ ។

បយតបាណី ឥ. [បយត+បាណិ+ឦ.ឥ.] អ្នកមានដៃលាងហើយ, មានដៃស្អាត, មានដៃត្រៀមចាំហើយ ; វិ. **បយតោ បាណិ យស្ស សោ> បយតបាណិ** ។ បយត<ប+យត+អ = លាង, ជម្រះ, សម្អាត ។

បយាត គុ. [ប+យាត+ណ] គឺ...តាក់តែងហើយ, .តាក់តែងហើយ ។

បយិរុបាសតិ កិ. [បរិ+ឧប>បយិរុប+អាស+អ+តិ.វ., ចុះយ.អា.(១)] ចូលទៅអង្គុយជិត ។

បយិរុបាសិតព្វ គុ. [បរិ+ឧប>បយិរុប+អាស+ឥ.អា+តព្វ.ចុះយ.អា.] គឺ...គប្បីចូលទៅអង្គុយជិត ។

បយិរុបាសេថ កិ. [បរិ+ឧប>បយិរុប+អាស+អ+ឯថ.ស., ចុះយ.អា.] គប្បីចូលទៅអង្គុយជិត ។

បយុត្ត គុ. [ប+យុជ+ត] ដែល... ប្រកបចូលទៅហើយ ។ - **ចោរ** បុំ. ចោរដែល...ប្រកបចូលទៅហើយ, .ប្រើទៅហើយ ។ - **បុរិស** បុំ. បុរសដែល...ប្រកបចូលទៅហើយ ។

បយោគករណ នបុំ. [បយោគ+ករណ] កិ.ធ្វើនូវព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបចូលទៅ (បយោគ<ប+យុជ+ណ = វិ. **បយុជ្ជតិ ឯតេ-នាតិ> បយោគោ**) ។

បយោជិត គុ. [ប+យុជ+ណ+ឥ.អា.] គឺ...ប្រកបហើយ, .ប្រកបចូលទៅហើយ, គឺ...ឱ្យប្រកបហើយ, .ឱ្យប្រកបចូលទៅហើយ ។ - **ត្ត** នបុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...ឱ្យប្រកបចូលទៅហើយ ។ - **បលោភន** នបុំ. កិ.ប្រលោមដែល...ប្រកបចូលទៅហើយ (បលោភន<ប+លុភ+យុ = កិ.ប្រលោម, កិ.លួងលោម, កិ.ល្បួង; វិ. **បលោភិយ-តេតិ> បលោភនំ**) ។

បយោជិស្ស កិ. [ប+យុជ+អ+ស្សា.ត.+ឥ.អា.] នឹងប្រកបហើយ, នឹងប្រកបចូលហើយ ។

បយោជេត្វា អ. [ប+យុជ+ណេ+ត្វា] ប្រកបហើយ, ប្រកបចូលទៅហើយ ។

បយោជេសិ កិ. [ប+យុជ+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ប្រកបហើយ, ប្រកប

១. យក រ ទៅដាក់ពើ ឧ, យក យ ទៅដាក់ទីង ឥ ។

ចូទៅហើយ ។

បរកុដ្ឋ នបុ. [បរ+កុដ្ឋ] ជញ្ជាំងផ្ទះនៃបុគ្គលដទៃ (កុដ្ឋ<កុដ+អ = វិ. **កុដតិ ឆិន្ទតិ មក្កដិ>កុដ្ឋំ**) ។ ប្រើជា កុដ្ឌ ក៏មាន ។

បរកុល នបុ. [បរ+កុល] ត្រកូលដទៃ, ត្រកូលនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរក្កម កិ. [បរ+កម+អ+ហិ.ប.] ចូរឈានទៅក្នុងខាងក្នុង, ចូរព្យា-យាម, ចូរប្រឹងប្រែង ។

បរក្កម បុ. [បរ+កម+អ] កិ.ឈានទៅក្នុងខាងមុខ, កិ.ព្យាយាម, កិ.ប្រឹងប្រែង; វិ. **បរក្កមនំ> បរក្កមោ** ។

បរក្កមិ កិ. [បរ+កម+អ+ឦ.អជ្ជ.] ឈានទៅក្នុងខាងមុខហើយ, ព្យាយាមហើយ, ប្រឹងប្រែងហើយ ។

បរក្កមិត្វា អ. [បរ+កម+ត្វា+ឥ.អា.] ឈានទៅក្នុងខាងមុខហើយ, ព្យាយាមហើយ, ប្រឹងប្រែងហើយ ។

បរក្កមេ កិ. [បរ+កម+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឈានទៅមុខ, គប្បីព្យា-យាម, គប្បីប្រឹងប្រែង ។

បរគង្គា ឥ. [បរ+គង្គា] ត្រើយខាងនាយនៃទន្លេគង្គា, ខាងនាយនៃ... ។

បរគុណមក្ខលក្ខណ គុ. [បរគុណមក្ខ+លក្ខណ] មានកិ.លុបនូវគុណនៃជនដទៃជាលក្ខណៈ ។

បរគេហ នបុ. [បរ+គេហ] ផ្ទះដទៃ, ផ្ទះនៃជនដទៃ ។

បរចិត្ត នបុ. [បរ+ចិត្ត] ចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ។ - **ជាននភិក្ខុ** ពុ. ភិក្ខុអ្នកដឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរតីរ នបុ. [បរ+តីរ] ត្រើយខាងនាយ, ឆ្នេរខាងនាយ ។

បរត្ថ បុ. [បរ+អត្ថ] ប្រយោជន៍នៃបុគ្គលដទៃ ។

បរទត្តូបជីវី បុ. [បរទត្ត+ឧប+ជីវ+ណី] អ្នកមានកិ. ចូលទៅរស់នៅដោយទានដែលបុគ្គលដទៃឱ្យហើយជាប្រក្រតី; វិ. **បរេន ទិន្នំ(ទានំ)> បរទត្តំ (ផ្លាស់ ទិន្ន ជា ទត្ត), បរទត្តេន ឧបជីវិតុំ សីលមស្សាតិ> បរទត្តូបជីវី** ។ អ្នកមានកិ.រស់នៅរកស៊ីដោយទានដែលបុគ្គលដទៃឱ្យហើយជាប្រក្រតី; វិ. **បរទត្តំ ឧបាទាយ ជីវិតុំ សីលមស្សាតិ> បរទត្តូបជីវី** ។

បរទារ បុ. [បរ+ទារ] ប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ។ - **កម្ម** នបុ. កម្មគឺកិ.សេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ឬ កម្មគឺកិ.ប្រព្រឹត្តិកន្លងនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ; វិ. **បរទារសេវនំ ឯវ កម្មំ> បរទារកម្មំ, បរទារាតិចរណំ ឯវ វា កម្មំ> បរទារកម្មំ** ។ - **កម្មា-ភិរត** គុ. អ្នកត្រេកអរចំពោះហើយក្នុងកម្មគឺកិ.សេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ។ - **សេវនា** ឥ. កិ.សេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរទារូបសេវន នបុ. [បរទារ+ឧបសេវន] កិ. ចូលទៅសេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរទារូបសេវី បុ. [បរទារ+ឧប+សិវ+ណី] អ្នកមានកិ.ចូលទៅសេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃជាប្រក្រតី, អ្នកចូលទៅសេពនូវប្រពន្ធនៃ

បុគ្គលដទៃជាប្រក្រតី; វិ. **បរោ ឧបសេចិកំ សីល.**
មស្សាតិ> បរោបសេចី, បរោ ឧបសេចតីតិ>
បរោបសេចី ។

បរទុក្ខូបធាន នពុំ. [បរទុក្ខ+ឧបធាន] កិ. ចូលទៅតាំងទុកនូវទុក្ខដល់
បុគ្គលដទៃ, កិ.ផ្ដល់នូវទុក្ខក្នុងបុគ្គលដទៃ (ឧបធាន<ឧប+ធា+
យុ) ។

បរទុក្ខុប្បាទន នពុំ. [បរទុក្ខ+ឧប្បាទន] កិ.ញ៉ាំងទុក្ខឱ្យកើតឡើងដល់
បុគ្គលដទៃ (ឧប្បាទន<ឧប+បទ+យុ) ។

បរបរិត្តាបិត គុ. [បរ+បរិត្តាបិត] ដែល...ដទៃកំណោត់តាន់យកហើយ,
ដែលបុគ្គលដទៃក្ដៅក្រហាយហើយ (បរិត្តាបិត<បរិ+តប+ត+ត.
ភា.) ។

បរបក្ស នពុំ. [បរ+បក្ស] ខាងនៃបុគ្គលដទៃ, ខាងដទៃ ។

បរមត្ថ ពុំ. [បរម+អត្ថ] ប្រយោជន៍យ៉ាងក្រៃលែង, .ដ៏ក្រៃលែង,
.ដ៏ឧត្តម, .ដ៏ប្រសើរ ។ . **និព្វានសុខ** នពុំ. សុខគឺនិព្វានជា
ប្រយោជន៍យ៉ាងក្រៃលែង ។ . **បារមី** ឥ. បារមីជាប្រយោជន៍ដ៏
ក្រៃលែង ។ . **ភូត** គុ. ជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង, ជាប្រយោជន៍
ដ៏ក្រៃលែងកើតហើយ ។ . **សច្ចបក្ខិក** គុ. ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
ចំណែកនៃបរមត្ថសច្ចៈ, .នៃសច្ចៈជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង ។
. **សារ** ពុំ. ធម៌ជាសារៈរកនប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង, ធម៌មាន
សារៈជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង ។

បរមទាន នពុំ. [បរម+ទាន] ទានយ៉ាងក្រៃលែង, ទានដ៏ប្រសើរ, ... ។

បរមទុក្ករ នពុំ. [បរម+ទុក្ករ] ដែល...ធ្វើដោយលំបាកយ៉ាងក្រៃលែង
(ទុក្ករ<ទុ+ករ+អ = (អំពើ) ដែលគេធ្វើបានដោយលំបាក,
.ដោយកម្រ; វិ. **ទុក្ខេន ករីយតីតិ> ទុក្ករំ** ។

បរមប្បិច្ឆ គុ. [បរម+អប្បិច្ឆ] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាតិចដ៏ក្រៃលែង
(អប្បិច្ឆ<អប្ប+ឥច្ឆា = វិ. **អប្បា ឥច្ឆា យស្ស សោ>**
អប្បិច្ឆោ) ។ . **ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាតិច
ដ៏ក្រៃលែង ។

បរមវិសុទ្ធសទ្ធាពុទ្ធិវីរិយប្បដិមណ្ឌិត គុ. [បរម+វិសុទ្ធ+សទ្ធា+ពុទ្ធិ
+វីរិយ+បដិមណ្ឌិត] ប្រដាប់ចំពោះហើយដោយសទ្ធានិងប្រាជ្ញា
និងព្យាយាមដោយហ្មត់ចត់យ៉ាងក្រៃលែង (វិសុទ្ធ<វិ+សុធ+ត =
ស្អាត, ហ្មត់ចត់, បរិសុទ្ធ) ។

បរមវោទានប្បត្ត គុ. [បរម+វោទាន+បត្ត] ដល់ហើយនូវសេចក្ដីផូរផង់
យ៉ាងក្រៃលែង (វោទាន<វិ+អវ+ទា+យុ = សេចក្ដីស្អាត, ហ្មត់
ចត់, .ផូរផង់, វិ. **វោទិយតេតិ> វោទានំ, វោទាយ.**
តីតិ វា> វោទានំ) ។

បរមសណ្ហ គុ. [បរម+សណ្ហ] ល្អិតយ៉ាងក្រៃលែង, ឆ្មារដ៏ក្រៃលែង ។

បរមសុខតា ឥ. [បរមសុខ+តា] ភាវៈនៃ...ជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង; វិ.
បរមំ សុខំ> បរមសុខំ, បរមសុខស្ស ភាវោ>
បរមសុខតា ។

បរមសុខុមាល គុ. [បរម+សុខុមាល] ល្អិតល្អយ៉ាងក្រៃលែង, ល្អិតទន់

យ៉ាងក្រៃលែង, ចម្រើននៅក្នុងសេចក្តីសុខយ៉ាងក្រៃលែង ។

បរម្បរាភត គុ. [បរម្បរ+អាភត] គឺអាចារ្យដទៃនិងអាចារ្យដទៃទៀតនាំមកហើយ, គឺអាចារ្យតៗគ្នានាំមកហើយ (គឺអាចារ្យនាំមកហើយតៗគ្នា) ។

បរម្មុខា និ. ក្នុងទីដទៃនៃមុខ, ក្នុងទីកំបាំង, ក្នុងទីកំបាំងមុខ ។

បរលោក បុំ. [បរ+លោក] លោកដទៃ, លោកខាងមុខ ។ -**គមនមគ្គ** បុំ. ផ្លូវជាទីទៅកាន់លោកខាងមុខ, -កាន់បរលោក ។ -**សង្គហ** បុំ. សេចក្តីសង្គ្រោះក្នុងបរលោក ។

បរវជ្ជានុបស្សី បុំ. [បរវជ្ជ+អនុ+ទិស+ណី] អ្នកមានកិ.ឃើញរឿយៗនូវទោសនៃជនដទៃជាប្រក្រតី; វិ. **បរវជ្ជំ អនុបស្សិតុំ សីលមស្សាតិ > បរវជ្ជានុបស្សី** ។

បរវាទមោចន នបុំ. [បរវាទ+មុច+យុ] កិ.ដោះនូវវាទៈនៃជនដទៃ, កិ.រួចចាកវាទៈនៃជនដទៃ ។

បរវិសយ បុំ. [បរ+វិសយ] វិស័យនៃបុគ្គលដទៃ, ដែននៃបុគ្គលដទៃ ។

បរសន្តក គុ. [បរ+សន្តក] ជារបស់នៃបុគ្គលដទៃ ។

បរសេនា ឥ. [បរ+សេនា] សេនានៃស្តេចដទៃ ។

បរសេល បុំ. [បរ+សេល] ភ្នំដទៃ, ភ្នំជាវិការៈនៃថ្មដទៃ, ខាងនាយនៃភ្នំ, ខាងនាយនៃភ្នំជាវិការៈនៃថ្ម វិ. **សិលានំ រាសិ > សេលោ, សិលានំ វិការោ (បព្វតោ) > សេលោ)** ។

បរស្វេ និ. ខានស្អែក, ក្នុងថ្ងៃខានស្អែក ។

បរហត្ថគត គុ. [បរ+ហត្ថ+គត] ទៅហើយក្នុងដៃនៃបុគ្គលដទៃ, នៅក្នុងដៃនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរាគារ នបុំ. [បរ+អគារ] ផ្ទះនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរាជយ បុំ. [បរា+ជិ+ណ] កិ.ឈ្នះក្នុងខាងមុខ, កិ.ចាញ់, បរាជ័យ; វិ. **បរាជយនំ > បរាជយោ** ។

បរាជិត គុ. [បរា+ជិ+ត] ចាញ់ហើយ, ចាលចាញ់ហើយ, គឺ...ឱ្យចាញ់ហើយ ។

បរាជិត្វា អ. [បរា+ជិ+ត្វា] ចាញ់ហើយ ។

បរាជិយមាន គុ. [បរា+ជិ+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យចាញ់, គឺ...កាលផ្ចាញ់ ។

បរាជិស្សន្តិ កិ. [បរា+ជិ+អ+ស្សន្តិ-ភ.] នឹងចាញ់ ។

បរាជិតុំ អ. [បរា+ជិ+តុំ] ដើម្បីផ្ចាញ់, ដើម្បីញុំាង...ឱ្យចាញ់ ។

បរានុទយា ឥ. [បរ+អនុ+ទយ+អ+អា-ឥ.] សេចក្តីអាណិតរឿយៗនូវបុគ្គលដទៃ, សេចក្តីអាណិតតាមនូវបុគ្គលដទៃ ។

បរាមសិត្វា អ. [បរ+អា+មស+ត្វា+ឥ-អា.] ស្ទាបហើយ, អង្អែលហើយ, ស្ទាបអង្អែលហើយ, ចាប់ហើយ, កាន់ហើយ ។

បរាមាស បុំ. [បរ+អា+មស+ណ] កិ.ស្ទាប, កិ.អង្អែល, កិ.ស្ទាបអង្អែល,...; វិ. **បរាមសនំ > បរាមាសោ** ។

បរិកឌ្ឍមាន គុ. [បរិ+កឌ្ឍ+មាន] កាលទាញ, កាលកន្ត្រាក់ ។

បរិកឌ្ឍិត្វា អ. [បរិ+កឌ្ឍ+ត្វា+ឥ.អា.] ទាញហើយ, កន្ត្រាក់ហើយ ។

បរិកម្ម នបុំ. [បរិ+ករ+រម្ម] បរិកម្ម, គឺ.ធ្វើជុំវិញ វិ. **បរិករោតិ ឈានំ បដិសង្ខរោតីតិ> បរិកម្មំ, បរិករណំ វា> បរិកម្មំ** ។ . មហន្តតា ឥ. ភាវនៃ...ជាអ្នកមានបរិកម្មដ៏ធំ ។

បរិករ បុំ. [បរិ+ករ+អ] គ្រោះ, គ្រឿងគ្រោះ ។ . ពន្ធនដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីចងនូវគ្រឿងគ្រោះ ។

បរិកស្សមាន គុ. [បរិ+កស្ស+មាន] កាលទាញមក, កាលទាញត្រឡប់ (កាលភ្ជួរជុំវិញ) ។

បរិក្ខយ បុំ. [បរិ+ខិធាតុ+អ ឬណ] គឺ.អស់ទៅជុំវិញ, គឺ.អស់រលីង; វិ. **បរិក្ខយនំ> បរិក្ខយោ** ។

បរិខា ឥ. [បរិ+ខនធាតុ+ក្វិ+អា.ឥ.] ទីដែលគេជីកដោយជុំវិញក្នុងខាងក្រៅនៃក្រុង (គូ, ស្នាមភ្លោះ); វិ. **បរិ សមន្តតោ នគរស្ស ពាហិរេ ខញ្ញតេតិ> បរិខា** ។ . បិដ្ឋ នបុំ. ខ្នងនៃគូ, -នៃស្នាមភ្លោះ ។

បរិក្ខារ បុំ. [បរិ+ករ+ណ] បរិក្ខារ ។ . គ្គហណ នបុំ. គឺ.កាន់យកនូវបរិក្ខារ ។ . ប្បដិជគ្គន នបុំ. គឺ.ជម្រះនូវបរិក្ខារ, គឺ.ថែទាំនូវគ្រឿងបរិក្ខារ ។

បរិក្ខិត្ត គុ. [បរិ+ខិប+ត] គឺ...បិទបាំងហើយ, គឺ...ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។ . ភាវ បុំ. ភាពនៃ...ជាអ្នកគឺ...បិទបាំងហើយ, ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ, -រួបរឹតហើយ ។

បរិក្ខិបន្ត គុ. [បរិ+ខិប+អន្ត] កាលបិទបាំង, កាលព័ទ្ធព័ទ្ធ, កាលរួបរឹត ។

បរិក្ខិបាបេត្វា អ. [បរិ+ខិប+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបិទបាំងហើយ, ឱ្យព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។

បរិក្ខិបិត្វា អ. [បរិ+ខិប+ត្វា+ឥ.អា.] បិទបាំងហើយ, ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ រួបរឹតហើយ ។

បរិក្ខិបិស្សាមិ គិ. [បរិ+ខិប+អ+ស្សាមិ-ភ.+ឥ.អា.] នឹងបិទបាំង, នឹងព័ទ្ធព័ទ្ធ, នឹងរួបរឹត ។

បរិក្ខីណ គុ. [បរិ+ខិ+ត] អស់ជុំវិញហើយ, អស់រលីងហើយ ។ . ភវ គុ. អ្នកមានភពអស់រលីងហើយ, វិ. **បរិក្ខីណោ ភវោ យស្ស សោ> បរិក្ខីណភវោ** ។ . តណ្ហ គុ. អ្នកមានតណ្ហាអស់រលីងហើយ ។ . បត្ត គុ. មានស្លាបអស់រលីងហើយ ។ . ភារ គុ. មានភារអស់រលីងហើយ ។ . វិភវ គុ. មានសម្បត្តិអស់រលីងហើយ, មានភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយអស់ជុំវិញហើយ ។

បរិគ្គហណ នបុំ. [បរិ+គហ+យុ] គឺ.កាន់យកជុំវិញ, គឺ.កំណត់កាន់យក, គឺ.ហួងហែង, គឺ.ឃ្លាំមើល, គឺ.គន់មើល ។

បរិគ្គហិត គុ. [បរិ+គហ+ត+ឥ.អា.] គឺ...កំណត់កាន់យកហើយ, -ហួងហែងហើយ ។

បរិគ្គហិតុំ អ. [បរិ+គហ+តុំ+ឥ.អា.] ដើម្បីកំណត់កាន់យក, -ចាប់យក, -ឃ្លាំមើល, -ហួងហែង ។

បរិគ្គណ្ហិត្វា អ. [បរិ+គហ+ណ្ហា+ត្វា+ឥ.អា.] កំណត់កាន់យកហើយ, ចាប់យកហើយ, ឃ្លាំមើលហើយ, ហួងហែងហើយ ។

បរិគ្គណ្ហិស្សាមិ កិ. [បរិ+គហ+ណ្ហា+ស្សាមិ.ភ.+ឥ.អា.] នឹងកំណត់កាន់យក, នឹងចាប់យក, នឹងឃ្លាំមើល, នឹងហួងហែង ។

បរិគិលន្ត គុ. [បរិ+គិល+អន្ត] កាលលេប, កាលលេបចូលទៅ, កាលលេបជុំវិញ ។

បរិគុយ្ហន្តិ កិ. [បរិ+គុហ+យ+អន្តិ.វ.] លាក់, លាក់ទុក, បិទបាំង ។

បរិគ្គាហិក គុ. [បរិ+គហ+ណ្ហ+ឥ.អា.] អ្នកកំណត់កាន់យក, អ្នករក្សា, អ្នកគ្រប់គ្រង; វិ. **បរិគ្គណ្ហាតីតិ> បរិគ្គាហិកោ** ។

បរិចយ បុំ. [បរិ+ចិ+អ] កិ.សន្សំជុំវិញ, កិ.ថ្នឹក, កិ.ស្វាធ្យាយន៍; វិ. **បរិចយនំ> បរិចយោ** ។

បរិចរណ នបុំ. [បរិ+ចរ+យុ] កិ.បំរើ; វិ. **បរិចរិយតេតិ> បរិចរណំ** ។

បរិចរតុ កិ. [បរិ+ចរ+អ+តុ.ប.] ចូរបំរើ, ចូរប្រព្រឹត្តជុំវិញ ។

បរិចរាហិ កិ. [បរិ+ចរ+អ+ហិ.ប.] ចូរបំរើ, ចូរប្រព្រឹត្តជុំវិញ ។

បរិចរិតព្វ គុ. [បរិ+ចរ+តព្វ+ឥ.អា.] គឺ...គប្បីបំរើ ។

បរិចរេ កិ. [បរិ+ចរ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបំរើ ។

បរិចារិក គុ. [បរិ+ចរ+ណី+ក.ស.] អ្នកបំរើ; វិ. **បរិចរតីតិ> បរិចារី, បរិចារី ឯវ> បរិចារិកោ** ។

បរិចារិយមាន គុ. [បរិ+ចរ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបំរើ ។

បរិចារេម កិ. [បរិ+ចរ+ណេ+ម.វ. ឧត.] បំរើ, នឹងបំរើ ។

បរិចិត គុ. [បរិ+ចិ+ត] គឺ...សន្សំជុំវិញហើយ, -អប់រំហើយ, -កកូនហើយ ។

បរិចុម្ពិត្វា អ. [បរិ+ចុម្ព ឬចុក+ត្វា+ឥ.អា.] ជប់ហើយ, ជញ្ជក់ហើយ, (ជប់ដោយមាត់ មិនមែនប្រែថា ថើប ដោយច្រមុះទេ, បើបំណងសេចក្តីថាថើប ឬ ហិត គេប្រើ ឃាយិត្វា វិញ) ។

បរិច្ច អ. [បរិ+ឥ+ត្វា] កំណត់ហើយ ។

បរិច្ចជន្តិ កិ. [បរិ+ចជ+អ+អន្តិ.វ.] បរិច្ចាគ, លះ, លះបង់ ។

បរិច្ចជន្ត គុ. [បរិ+ចជ+អន្ត] កាលបរិច្ចាគ, កាលលះ, កាលលះបង់ ។

បរិច្ចជិ កិ. [បរិ+ចជ+អ+ឦ.អជ្ជ.] បរិច្ចាគហើយ,លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

បរិច្ចជិត្វា អ. [បរិ+ចជ+ត្វា+ឥ.អា.] បរិច្ចាគហើយ, លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

បរិច្ចជិស្សាមិ កិ. [បរិ+ចជ+អ+ស្សាមិ.ភ.+ឥ.អា.] នឹងបរិច្ចាគ, នឹងលះ, នឹងលះបង់ ។

បរិច្ចត្ត គុ. [បរិ+ចជ+ត] គឺ...បរិច្ចាគហើយ, -លះហើយ, -លះស្រឡះហើយ ។

បរិច្ចាគ បុំ. [បរិ+ចជ+ណ] កិ.បរិច្ចាគ, ការលះ, ការលះបង់; វិ.

បរិច្ឆេទនំ> បរិច្ឆេទោ ។

បរិច្ឆិជ្ជមាន គុ. [បរិ+ឆិទ+យ+មាន] គឺ...កាលកំណត់, កាលកំណត់កាត់ ។

បរិច្ឆិន្ទតិ កិ. [បរិ+ឆិទ+អ+អន្តិ.វ.+និ.អា.] កំណត់, កំណត់កាត់ ។

បរិច្ឆិន្ទិតុំ អ. [បរិ+ឆិទ+ឥ.អា.+តុំ+និ.អា.] ដើម្បីកំណត់, ដើម្បីកំណត់កាត់ ។

បរិច្ឆិន្ទិត្វា អ. [បរិ+ឆិទ+ឥ.អា.+ត្វា+និ.អា.] កំណត់ហើយ, កំណត់កាត់ហើយ ។

បរិច្ឆិន្ន គុ. [បរិ+ឆិទ+ត] គឺ...កំណត់ហើយ, -កំណត់កាត់ហើយ ។

បរិច្ឆេទ បុំ. [បរិ+ឆិទ+ណ] កិ.កំណត់, កិ.កំណត់កាត់; វិ. បរិច្ឆេ.ទនំ> បរិច្ឆេទោ ។ - វចន នបុំ. ពាក្យជាគ្រឿងកំណត់, ពាក្យជាគ្រឿងពោលដោយអំណាចនៃសេចក្តីកំណត់ ។

បរិជន បុំ. [បរិ+ជន] ជនជាបរិវារ (ជនជាបរិស័ទ, ជនជិតខាង); វិ. បរិវារោ ជនោ> បរិជនោ ។

បរិជានន នបុំ. [បរិ+ញា+យុ] កិ.កំណត់ដឹង; វិ. បរិញ្ញាយតេតិ> បរិជាននំ ។

បរិជានន្ត គុ. [បរិ+ញា+នា+អន្ត] កាលកំណត់ដឹង, កាលដឹងជុំវិញ ។

បរិជានិតព្វ គុ. [បរិ+ញា+នា+តព្វ] គឺ...គប្បីកំណត់ដឹង, -គប្បីដឹងជុំវិញ ។ - វត្ថុ បុំ. សេចក្តីជាគឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។ - ធម្ម បុំ. ធម៌គឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។

បរិជិណ្ណ គុ. [បរិ+ជរ+ត] ចាស់, ចាស់ទ្រុមហើយ, ចាស់ជុំវិញ, ចាស់ជុំវិញហើយ, គ្រាំគ្រា ។ - កុល នបុំ. ត្រកូលចាស់, -គ្រាំគ្រា ។ - ហត្ថិសាលាទិ គុ. (ផ្ទះ) មានរោងនៃដំរីចាស់ហើយជាដើម, -គ្រាំគ្រាហើយជាដើម ។

បរិញ្ញា ឥ. [បរិ+ញា+អ+អា.ឥ.] កិ.កំណត់ដឹង ឬគុណជាតិជាគ្រឿងកំណត់ដឹង; វិ. បរិជាននំ> បរិញ្ញា ។

បរិញ្ញាត គុ. [បរិ+ញា+ត] គឺ...កំណត់ដឹងហើយ ។ - ភោជន គុ. អ្នកមានភោជនកំណត់ដឹងហើយ; វិ. បរិញ្ញាតំ ភោជនំ យេហិ តេ> បរិញ្ញាតភោជនា ។

បរិញ្ញាភិសមយាទិ គុ. [បរិញ្ញា+អភិសមយ+អាទិ] (គុណជាតិ) មានកិ.ត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងជាដើម, មានកិ.ដល់ព្រមចំពោះដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងជាដើម ។

បរិញ្ញេយ្យ គុ. [បរិ+ញា+ណ្យ] ធម៌គឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង; វិ. បរិជា.និតព្វាតិ> បរិញ្ញេយ្យា ។

បរិឌយ្ហមាន គុ. [បរិ+ឌហ+យ+មាន] គឺ...កាលដុត ។

បរិណត គុ. [បរិ+នម+ត, ន>ណ] បង្អោនទៅហើយ, ប្រែប្រួលហើយ ។ - ត្តា ឥ. ភាវៈនៃ...ជា ...បង្អោនទៅហើយ ។

បរិណាមតិ កិ. [បរិ+នម+អ+តិ.វ.] បង្អោនទៅ, ប្រែប្រួល, ក្លាយទៅ ។

បរិតស្សតិ កិ. [បរិ+តស+ស+តិ.វ.] តក់ស្លុត, ខ្វល់ ។

បរិត្តក គុ. [បរិត្ត+ក] មានប្រមាណតិច, -តូច, ស្ដួចស្ដើង; វិ. **បរិត្តានិ បរិមាណានិ អស្សាតិ> បរិត្តកំ** ។ -វីជ នបុំ. ពូជមានប្រមាណតិច, ពូជមានប្រមាណបន្តិចបន្តួច ។

បរិត្ត គុ. [បរិ+អត្ត] គឺ.កាន់យកដោយជុំវិញ(តិច, បន្តិច, បន្តិចបន្តួច, តូច, ស្ដួចស្ដើង); វិ. **បរិតោ អត្តំ> បរិត្តំ** ។ -តា ឥ. ភាវៈនៃ...ជារបស់តូច, -តិច ។ -ប្បមាណ គុ. មានប្រមាណតិច, -ដ៏តូច ។ -សទ្ធតា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសទ្ធាតិច, -មានសទ្ធាស្ដួចស្ដើង; វិ. **បរិត្តា សទ្ធា យស្ស សោ> បរិត្តសទ្ធោ, តស្ស ភាវោ> បរិត្តសទ្ធតា** ។ -សុខ នបុំ. សុខតិច, សុខតូច, សុខបន្តិចបន្តួច ។

បរិតាយថ គិ. [បរិ+តា+យ+ថ.ប.] ចូររក្សា, ចូរការពារ ។

បរិតាស បុំ. [បរិ+តស+ណ] សេចក្ដីតក់ស្លុត, សេចក្ដីស្លុត, រន្ធត់; វិ. **បរិតសនំ> បរិតាសោ** ។

បរិទហាបេត្វា អ. [បរិ+ធា+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យស្លៀកដណ្ដប់ហើយ, ញ៉ាំង...ឱ្យ... ។

បរិទហិត្វា អ. [បរិ+ធា+ត្វា+ឥ.អា.] ស្លៀកដណ្ដប់ហើយ ។

បរិទហេស្សតិ គិ. [បរិ+ធា+អ+ស្សតិ.ភ.] នឹងស្លៀកដណ្ដប់ ។

បរិទេវន្តី ឥ. [បរិ+ទេវ+អន្ត+ឦ] កាលខ្សឹកខ្សួល, កាលអណ្ដើតអណ្ដក ។

បរិទេវមាន គុ. [បរិ+ទេវ+មាន] កាលខ្សឹកខ្សួល, កាលអណ្ដើតអណ្ដក ។

បរិទេវិត [បរិ+ទេវ+ឥ.អា.+ត] ន. សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល, គុ. ដែលខ្សឹកខ្សួលហើយ, ដែលអណ្ដើតអណ្ដកហើយ ។

បរិទេវិំសុ គិ. [បរិ+ទេវ+អ+ឥំសុ.អជ្ជ.] ខ្សឹកខ្សួលហើយ, អណ្ដើតអណ្ដកហើយ ។

បរិនិដ្ឋិត គុ. [បរិ+និ+ឋា+ឥ.អា.+ត] សម្រេចហើយ, សម្រេចសព្វហើយ, ចប់ហើយ ។

បរិនិព្វន្តិ គិ. [បរិ+និ+វា+អ+អន្តិ.វ.] បរិនិព្វាន, រលត់ជុំវិញ ។

បរិនិព្វាន នបុំ. [បរិ+និ+វា+យុ] បរិនិព្វាន, គឺ.រលត់ជុំវិញ ។ -កាល បុំ. កាលជាទីបរិនិព្វាន, កាលនៃកិ.រលត់ជុំវិញ ។ -មញ្ចក បុំ. គ្រែជាទីបរិនិព្វាន ។

បរិនិព្វាយន្តិ គិ. [បរិ+និ+វា+ណយ+អន្តិ.វ.] រលត់ដោយជុំវិញ, បរិនិព្វាន ។

បរិនិព្វាយិ គិ. [បរិ+និ+វា+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] រលត់ដោយជុំវិញហើយ, បរិនិព្វានហើយ ។

បរិនិព្វាយិំសុ គិ. [បរិ+និ+វា+ណយ+ឥំសុ.អជ្ជ.] រលត់ដោយជុំវិញហើយ, បរិនិព្វានហើយ ។

បរិនិព្វុត គុ. [បរិ+និ+វា+ត] បរិនិព្វានហើយ, រលត់ជុំវិញហើយ ។ -ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកបរិនិព្វានហើយ ។

បរិបក្ក គុ. [បរិ+បច+ត] ចាស់ជុំវិញហើយ, ឆ្អិនជុំវិញហើយ, ទុំហើយ ។ -អម្ពបិណ្ឌិផល គុ. ច្រង្រង់ ទួងចង្កោមនៃស្វាយទុំ ។ -ភាវ

បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...ចាស់ជុំវិញហើយ, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានញាណចាស់ជុំវិញហើយ, -ទុំហើយ ។ - **សរីរ** គុ. អ្នកមានសរីរៈចាស់ជុំវិញហើយ, -ទុំហើយ, -ជោរហើយ; វិ. **បរិបក្កំ សរីរំ យស្ស សោ> បរិបក្កសរីរោ** ។

បរិបន្ថ បុំ. [បរិ+បថ+អ,ធុះនិ.ភា.] សេចក្ដីអន្តរាយ (អន្តរាយជាគ្រឿងបៀតបៀនក្នុងផ្លូវ) ។

បរិបាក បុំ. [បរិ+បច+អ ឬណ] កិ.ចាស់ជុំវិញ, កិ.ទុំ; វិ. **បរិបចនំ> បរិបាកោ** ។ - **គតត្ត** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...ដល់ហើយនូវកិ. ចាស់ជុំវិញ ។

បរិបុច្ឆា ឥ. [បរិ+បុច្ឆ+អ+អា.ឥ.] កិ.សាកសួរ; វិ. **បរិបុច្ឆនំ> បរិបុច្ឆា** ។

បរិបុច្ឆន្ត គុ. [បរិ+បុច្ឆ+អន្ត] កាលសាកសួរ ។

បរិបុណ្ណ គុ. [បរិ+បុរ+ត] បរិបូណ៌ហើយ, ពេញជុំវិញហើយ, ពេញលេញហើយ, គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។ - **គព្ភ** គុ. មានគភ៌បរិបូណ៌ហើយ, មានគភ៌គ្រប់កំណត់ហើយ ។ - **បត្តចីវរ** គុ. មានបាត្រនិងចីវរគ្រប់គ្រាន់ហើយ; វិ. **បរិបុណ្ណំ បត្តចីវរំ យស្ស សោ> បរិបុណ្ណបត្តចីវរោ** ។ - **វស្សកាល** បុំ. កាលនៃ...មានភ្លៀងបរិបូណ៌ហើយ ។ - **វស្សភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...មានភ្លៀងបរិបូណ៌ហើយ ។ - **វីរិយ** គុ. មានព្យាយាមបរិបូណ៌ហើយ ។

បរិបូរតិ កិ. [បរិ+បុរ+អ+តិ.វ.] បរិបូរ, ពេញជុំវិញ, ពេញលេញ, គ្រប់គ្រាន់ ។

បរិបូរិ កិ. [បរិ+បុរ+អ+ល្យ.អជ្ជ.] បរិបូណ៌ហើយ, ពេញជុំវិញហើយ, ពេញលេញហើយ, គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

បរិបូរេតិ កិ. [បរិ+បុរ+ណេ+តិ.វ.] ឱ្យបរិបូរ, បំពេញ; ...។

បរិប្លវតិ កិ. [បរិ+ប្លុវ+អ+តិ.វ.] អណ្តែតទៅ, រសាត់ទៅ, លឿនទៅ ។

បរិប្លវប្បសាទ គុ. [បរិប្លវ+បសាទ] មានសេចក្ដីជ្រះថ្លាអណ្ដែតទៅ; ... វិ. **បរិប្លវោ បសាទោ យស្ស សោ> បរិប្លវប្បសាទោ** ។

បរិប្ផោសិត គុ. [បរិ+ផុស+ឥ.អា.+ត] គឺ...ប្រោះព្រំហើយ, ស្រោចស្រប់ហើយ ។

បរិប្ផោសិត្វា អ. [បរិ+ផុស+ឥ.អា.+ត្វា] ប្រោះព្រំហើយ, ស្រោចស្រប់ហើយ ។

បរិផន្ទតិ កិ. [បរិ+ផន្ទ+អ+តិ.វ.] ញាប់ញ័រ, ស្ទុះស្ទា, ឆ្វេឆ្វា, អន្ទះអន្ទែង ។

បរិពាហិរ គុ. [បរិ+ពហិ+ឥរ] មានក្នុងខាងក្រៅ, កើតក្នុងខាងក្រៅ; វិ. **បរិពហិ ភវំ> បរិពាហិរំ; បរិពហិ ជាតំ> បរិពាហិរំ** ។

បរិព្ពជតិ កិ. [បរិ+វជ+អ+តិ.វ.] វៀរ, វៀរជុំវិញ, លះ, បណ្ដេញ ។

បរិព្ពយ នបុំ. [បរិ+វយ+អ] (វត្ថុ) ជាហេតុរស់នៅជុំវិញ(ស្បៀង); វិ.

បរិព្វយតិ បរិទ័យតិ ឯតេនាតិ> បរិព្វយំ ។ . **អាហរណត្ថំ** ដើម្បីកិ.នាំមកនូវស្បៀង ។

បរិព្វាជក ចុំ. [បរិ+វជ+ណ្វុ] អ្នកវៀរ, អ្នកវៀរជុំវិញ, (អ្នកបួសពួកមួយខាងក្រៅពុទ្ធសាសនា; វិ. **បរិព្វជតីតិ> បរិព្វាជកោ** ។ . **បរិសា** ឥ. បរិស័ទនៃបរិព្វាជក, បរិស័ទគឺបរិព្វាជក, បរិព្វាជកគឺបរិស័ទ ។ . **វរារាមាភិមុខ** គុ. មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់អារាមនៃបរិព្វាជក ។

បរិព្ភមិ ក. [បរិ+ភម+អ+ឦ.អជ្ជ.] វិលទៅជុំវិញហើយ, វង្វេងវង្វាន់ហើយ, សឹកហើយ ។

បរិភណ្ឌ ចុំ. [បរិ+ភណ្ឌ+អ,តុទិ.រភា.] កិ.ក្រោះព្រំ ។

បរិភវាមិ ក. [បរិ+ភូ+អ+មិ.វ.] កើតជុំវិញ, មើលងាយ ។

បរិភវិ ក. [បរិ+ភូ+អ+ឦ.អជ្ជ.] កើតជុំវិញហើយ, មើលងាយហើយ ។

បរិភាសន្តិ ក. [បរិ+ភាស+អ+អន្តិ.វ.] ជេរ, ប្រទេច, ផ្ដាសា ។

បរិភាស ចុំ. [បរិ+ភាស+អ] កិ.ជេរ, កិ.ប្រទេច, កិ.ផ្ដាសា; វិ. **បរិភាសនំ> បរិភាសោ** ។

បរិភាសិត្វា អ. [បរិ+ភាស+ឥ.អា.+ត្វា] ជេរហើយ, ប្រទេចហើយ, ផ្ដាសាហើយ ។

បរិភិន្ទិស្សាមិ ក. [បរិ+ភិទ+និគ្គហិតអា.+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ភ.] នឹងបំលាយជុំវិញ, នឹងញុះញង់, នឹងល្បួង ។

បរិភិន្ទិសុ ក. [បរិ+ភិទ+និគ្គហិតអា.+អ+ឧំ.អជ្ជ.] បំលាយជុំវិញហើយ, ញុះញង់ហើយ, ល្បួងហើយ ។

បរិភុញ្ជន នបុំ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+យុ] កិ.បរិភោគ, កិ.ប្រើប្រាស់; វិ. **បរិភុញ្ជិយតេតិ> បរិភុញ្ជនំ** ។ . **បញ្ញា** ឥ. ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងបរិភោគ, ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាហើយទើបបរិភោគ ។

បរិភុញ្ជនក ចុំ. ឬនចុំ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+ណ្វុ] អ្នកបរិភោគ, អ្នកប្រើប្រាស់; វិ. **បរិភុញ្ជតីតិ> បរិភុញ្ជនកោ** ។ . **សាមិសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយជនជាម្ចាស់អ្នកបរិភោគ ។

បរិភុញ្ជន្ត គុ. [បរិ+ភុជឬភុញ្ជ+អន្ត] កាលបរិភោគ, កាលប្រើប្រាស់, ឬកំពុង... ។

បរិភុញ្ជមាន គុ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+មាន] ប្រែដូច បរិភុញ្ជន្ត ។

បរិភុញ្ជិយមាន គុ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបរិភោគ, គឺ...ប្រើប្រាស់ ។

បរិភុញ្ជិតុំ អ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីបរិភោគ, ដើម្បីប្រើប្រាស់; កិ.បរិភោគ, កិ.ប្រើប្រាស់ ។

បរិភុញ្ជិត្វា អ. [បរិ+ភុជ+និ.អា+ឥ.អា+ត្វា] បរិភោគហើយ, ប្រើប្រាស់ហើយ ។

បរិភុញ្ជិស្សតិ ក. [បរិ+ភុជ+និ.អា.+ឥ.អា.+អ+ស្សតិ.ភ.] នឹងបរិភោគ, នឹងប្រើប្រាស់ ។

បរិភុត្ត គុ. [បរិ+ភុជ+ត] គឺ...បរិភោគហើយ, ប្រើប្រាស់ហើយ ។

បរិភុត្តាវសេស គុ. [បរិភុត្ត+អវសេស] ដ៏សេសចុះចាកភត្តដែល...បរិភោគហើយ, ភត្តដ៏សេសសល់ដែល...បរិភោគហើយ ។

បរិភោគ ពុំ. [បរិ+ភុជ+ណ] ការបរិភោគ, ការប្រើប្រាស់, ឬកិ...; វិ. **បរិភុញ្ជនំ> បរិភោគោ** ។ - **អត្ថ** ពុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.បរិភោគ, ត្រូវការដល់កិ.បរិភោគ,... ។ - **ភាជន** នពុំ. ភាជន៍នៃគ្រឿងបរិភោគ, ភាជន៍សម្រាប់ដាក់នូវវត្ថុជាគ្រឿងបរិភោគ ។ - **មត្ត** គុ. ប្រមាណក្នុងកិ.បរិភោគ, ប្រមាណក្នុងកាលជាទីបរិភោគ, ប្រមាណក្នុងកាលជាទីប្រើប្រាស់ ។

បរិភោគាវសាន នពុំ. [បរិភោគ+អវសាន] ទីបំផុតចុះនៃកិ.បរិភោគ, កាលជាទីបំផុតចុះនៃកិ...., កាលជាទីស្រេចនៃកិ... ។

បរិមជ្ជន គុ. [បរិ+មជ+ណ+អន] កាលដុះ, កាលខាត់, កាលដុះខាត់, កាលច្របាច់, កាលញី, កាលទួត ។

បរិមជ្ជសិ ក. [បរិ+មជ+យ+សិ.វ.] ដុះ, ខាត់, ដុះខាត់, ច្របាច់, ញី, ទួត ។

បរិមជ្ជិ ក. [បរិ+មជ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ដុះហើយ, ខាត់ហើយ, ដុះខាត់ហើយ, ញីហើយ, ច្របាច់ហើយ ។

បរិមជ្ជិត្វា អ. [បរិ+មជ+អ+ឥ.អា.+ត្វា] ដុះហើយ; ខាត់ហើយ, ដុះខាត់ហើយ, ច្របាច់ហើយ, ញីហើយ, ទួតហើយ ។

បរិមិលាត គុ. [បរិ+មិលេ ឬមិល+ត] ដែលស្វិតជុំវិញហើយ, ស្រពោនជុំវិញហើយ, ស្វិតហើយ, ស្រពោនហើយ, រញូមហើយ, ។ កិរិយា-

សព្ទ មិលាយតិ ។

បរិមុច្ចតិ ក. [បរិ+មុច+យ+តិ.វ.] រួចជុំវិញ, រួចស្រឡះ, ផុតស្រឡះ ។

បរិមោចេស្សាមិ ក. [បរិ+មុច+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញ៉ាំ...ឱ្យរួចជុំវិញ, នឹងឱ្យរួចស្រឡះ, នឹងឱ្យផុតស្រឡះ, នឹងដោះស្រាយ ។

បរិយត្តិ ឥ. [បរិ+អប+ត្តិ] សព្វជាតិដែលបណ្ឌិតគប្បីរៀន (បិដក ព្រះត្រៃបិដក); វិ. **បរិយាបុណិតព្វាតិ> បរិយត្តិ** ។ - **ធម្ម** ពុំ. ធម៌គឺបរិយត្តិ, បរិយត្តិធម៌, ធម៌គឺកុលបុត្រគប្បីរៀន ។ - **សាសន**, - **នា** នពុំ. ឬ ឥ. សាសនៈគឺបរិយត្តិ, ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅគឺបរិយត្តិ, ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅគឺកុលបុត្រគប្បីរៀន; វិ. **បរិយត្តិ ឯវ សាសនំ> បរិយត្តិសាសនំ** ។

បរិយន្ត គុ. [បរិ+អន្ត+យ.អា.] ទីបំផុតជុំវិញ, ជាយ, ចុងកាត់ ។

បរិយាទយិត្វា អ. [បរិ+អា+ទា+ឥ.អា.+ត្វា] កាន់យកជុំវិញហើយ, គ្របសង្កត់ហើយ, រួបរឹតហើយ ។

បរិយាទាយ អ. [បរិ+អា+ទា+យ.អា.+ត្វា] កាន់យកជុំវិញហើយ, គ្របសង្កត់ហើយ, រួបរឹតហើយ ។

បរិយាបន្ន គុ. [បរិ+អា+បទ+ត+យ.អា.] ដល់ជុំវិញហើយ, រាប់ចូលហើយ, រាប់បញ្ចូលហើយ ។

បរិយាបុណាតិ ក. [បរិ+អប+ឧណា+អន្តិ.វ.+យ.អា.] រៀន, សិក្សា ។

បរិយាបុណិតុំ អ. [បរិ+អប+ឧណា+ឥ.អា.+តុំ+យ.អា.] ដើម្បីរៀន, កិ.រៀន, កិ.សិក្សា ។

បរិយាបុណិត្វា អ. [បរិ+អាប+ឧណា+ឥ.អា.+ត្វា+យ.អា.] រៀនហើយ, សិក្សាហើយ ។

បរិយាបុណិស្សាម ក. [បរិ+អាប+ឧណា+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ក.+យ.អា.] នឹងរៀន, នឹងសិក្សា ។

បរិយាយ បុំ. [បរិ+អយ+ណ+យ.អា.] ហេតុជាទីប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, កិ.ប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, (បរិយាយ, សេចក្ដីបរិយាយ, សេចក្ដីអម); វិ. **បរិយាយនំ បរិចត្តនំ> បរិយាយោ** ។

បរិយុដ្ឋាន នបុំ. [បរិ+ឧ+ឋា+យុ+យ.អា.] កិ.តាំងឡើងជុំវិញ, កិ.ស្ទាក់, កិ.ស្កាត់, កិ.ខ្វល់ខ្វាយ, កិ.ដាលឡើង; វិ. **បរិយុដ្ឋិយតេតិ> បរិយុដ្ឋានំ** ។

បរិយុដ្ឋិត គុ. [បរិ+ឧ+ឋា+ឥ.អា.+ត+យ.អា.] គឺ...តាំងឡើងជុំវិញហើយ, .ស្ទាក់ហើយ, .ស្កាត់ហើយ,... ។ . **ត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...នោះជា... គឺ...តាំងឡើងជុំវិញហើយ, .ចាំស្ទាក់ហើយ ។ . **មគ្គសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្លូវគឺចោរតាំងឡើងជុំវិញហើយ, .ចាំស្ទាក់ហើយ ។

បរិយុដ្ឋីសុ ក. [បរិ+ឧ+ឋា+ឥ+ឧំ.អជ្ជ., ចុះយ.អា.] តាំងឡើងជុំវិញហើយ, ស្ទាក់ហើយ, ស្កាត់ហើយ, ចាំស្កាត់ហើយ ។

បរិយេសន នបុំ. [បរិ+ឥស ឬឯស+យុ, ចុះយ.អា.] កិ.ស្វែងរក, ការស្វះស្វែង; វិ. **បរិយេសិយតេតិ> បរិយេសនំ** ។ ជាទីស្វែងរក; វិ. **បរិយេសតិ ឯត្ថាតិ> បរិយេសនំ** ។ . **អត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ស្វែងរក ។ . **មត្ត** គុ. ប្រមាណក្នុងកិ.ស្វែងរក, ប្រមាណក្នុងកាលជាទីស្វែងរក ។

បរិយេសន្ត គុ. [បរិ+ឥស ឬឯស+អន្ត+យ.អា.] កាលស្វែងរក, កំពុងស្វែងរក ។

បរិយេសន្តិ ក. [បរិ+ឥស ឬឯស+អ+អន្តិ.វ.+យ.អា.] ស្វែងរក, ស្វះស្វែង ។

បរិយេសមាន គុ. [បរិ+ឥស ឬឯស+មាន+យ.អា.] កាលស្វែងរក, កំពុងស្វែងរក ។

បរិយេសាបេត្វា អ. [បរិ+ឥស+ណាបេ+ត្វា+យ.អា.] ញុំាង...ឱ្យស្វែងរកហើយ, ឱ្យស្វះស្វែងហើយ ។

បរិយេសិតព្វ គុ. [បរិ+ឥស+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីស្វែងរក ។

បរិយេសិតុំ អ. [បរិ+ឥស+ឥ.អា.+តុំ] កិ.ស្វែងរក, ដើម្បីស្វែងរក ។

បរិយេសិត្វា អ. [បរិ+ឥស+ត្វា+យ.អា.] ស្វែងរកហើយ, ស្វះស្វែងហើយ ។

បរិយេសិស្សាមិ ក. [បរិ+ឥស+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ក.+យ.អា.] នឹងស្វែងរក, នឹងស្វះស្វែង ។

បរិយោទបេយ្យ ក. [បរិ+អវ+ទា+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.+យ.អា.] គប្បីញុំាង...ឱ្យផូរផង់, គប្បីឱ្យល្អត់ចត់, គប្បីឱ្យបរិសុទ្ធ, គប្បីឱ្យស្អាត ។

បរិយោទាត គុ. [បរិ+អវ+ទា+ត+យ.អា.] ផូរផង់, ល្អត់ចត់, បរិសុទ្ធ,

ស្អាត ។

បរិយោនទ្ធតិ ក. [បរិ+អវ+នហ+យ+តិ.វ.+ព.អក.] រួបរឹត, គ្របសង្កត់, ស្រោប, ចាក់ស្រែះ ។

បរិយោនទ្ធិត្វា អ. [បរិ+អវ+នហ+យ+ឥ.អក.+ត្វា+យ.អក.] រួបរឹតហើយ, គ្របសង្កត់ហើយ, ស្រោបហើយ, ចាក់ស្រែះហើយ ។

បរិយោសាន នបុំ. [បរិ+អវ+សា+យុ+យ.អក.] ទីបំផុតចុះជុំវិញ, ទីចប់, កាលជាទីចប់, កាលជាទីហើយស្រេច ។

បរិយោសាបេន្ត គុ. [បរិ+អវ+សា+ណាបេ+អន្ត+ព.អក.] កាលញុំាង...ឱ្យផុតចុះជុំវិញ, កាលឱ្យចប់, កាលបញ្ចប់, កាលឱ្យហើយស្រេច ។

បរិយោសិត គុ. [បរិ+អវ+សា+ឥ.អក.+ត+យ.អក.] គឺ...ឱ្យផុតចុះជុំវិញហើយ, ..ឱ្យចប់ហើយ, ..បញ្ចប់ហើយ ។

បរិវជ្ជតិ ក. [បរិ+វជ្ជ+អ+តិ.វ.] វៀរជុំវិញ, វៀរស្រឡះ, វៀរ, ចៀសវាង ។

បរិវជ្ជន នបុំ. [បរិ+វជ្ជ+យុ] កិ.វៀរជុំវិញ, កិ.វៀរស្រឡះ, កិ.វៀរ, កិ.ចៀសវាង; វិ. **បរិវជ្ជិយតេតិ> បរិវជ្ជនំ** ។ . **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.វៀរ, ... ។

បរិវជ្ជយស្សុ ក. [បរិ+វជ្ជ+ណយ+ស្សុ.ប.] ចូរវៀរ, ចូរចៀសវាង,... ។

បរិវជ្ជយេ ក. [បរិ+វជ្ជ+ណេយ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីវៀរ, គប្បីចៀសវាង, ... ។

បរិវជ្ជេតព្វ ក. [បរិ+វជ្ជ+អ+តព្វ] គឺ...គប្បីវៀរ, ..គប្បីចៀសវាង, ...។ . **យុត្តក** គុ. គួរគឺ...គប្បីវៀរ, ជារបស់គួរគឺ...គប្បីចៀសវាង ។

បរិវជ្ជេតិ ក. [បរិ+វជ្ជ+អឬណេ+តិ.វ.] វៀរ, ចៀសវាង, ឱ្យវៀរ, ឱ្យចៀសវាង ។

បរិវជ្ជេតុំ អ. [បរិ+វជ្ជ+អ+តុំ] កិ.វៀរ, កិ.ចៀសវាង, ដើម្បីវៀរ, ដើម្បីចៀសវាង ។

បរិវជ្ជេយ្យ ក. [បរិ+វជ្ជ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីវៀរ, គប្បីចៀសវាង, ...។

បរិវត្តន្ត គុ. [បរិ+វត្ត+អ+អន្ត] កាលវិលជុំវិញ,... ។

បរិវត្តតិ ក. [បរិ+វត្ត+អ+តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, ប្រែ, ប្រែប្រួល, ប្រែត្រឡប់, វាយ,ប្រកាច់ ។

បរិវត្តមាន គុ. [បរិ+វត្ត+មាន] កាលប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, ... ។

បរិវត្តាបេត្វា អ. [បរិ+វត្ត+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញហើយ, ញុំាង...ឱ្យវាយហើយ, ... ។

បរិវត្តិត្វា អ. [បរិ+វត្ត+ឥ.អក.+ត្វា] ប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញហើយ, ប្រែហើយ, ប្រែប្រួលហើយ, ប្រែត្រឡប់ហើយ, វាយហើយ, ប្រកាច់ហើយ ។

បរិវត្តិយមាន គុ. [បរិ+វត្ត+ឥ.អក.+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, ... ។

បរិវត្តេត្វា អ. [បរិ+វត្ត+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញហើយ,

ញុាំង...ឱ្យរាបហើយ ។

បរិវត្តេន្ត ត្រ. [បរិ+វត្ត+ណេ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, ... ។

បរិវត្តេសិ កិ. [បរិ+វត្ត+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញុាំង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញហើយ, -ឱ្យប្រែហើយ, -ឱ្យប្រែប្រួលហើយ, -ឱ្យប្រែត្រឡប់ហើយ, -ឱ្យរាយហើយ, -ឱ្យប្រកាច់ហើយ ។

បរិវារណា ឥត្ថី. [បរិ+វរ+យុ] កិ.ចោមរោម, កិ.ឡោម, កិ.ព័ទ្ធ, កិ.ឡោមព័ទ្ធ, កិ.ហែហម, កិ.ដង្ហែ; វិ. **បរិវារិយតេតិ> បរិវារណំ** ។ - **ត្ថំ** ដើម្បីកិ.ចោមរោម, ... ។ - **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ចោមរោម,... ។

បរិវារ បុំ. [បរិ+វរ+ណ] ការចោមរោម (បរិវារ, គ្នីគ្នា); វិ. **បរិវារណំ> បរិវារោ** ។ - **ភិក្ខុ** បុំ. ភិក្ខុជាបរិវារ ។ - **យក្ខ** បុំ. យក្សជាបរិវារ ។

បរិវារយិត្វា កិ. [បរិ+វរ+ណយ+ត្វា-អព្ព.] ចោមរោមហើយ, ឡោមហើយ, ព័ទ្ធហើយ, ឡោមព័ទ្ធហើយ, ហែហមហើយ, ដង្ហែហើយ ។

បរិវារសម្បទា ឥ. [បរិវារ+សម្បទា] កិ.ដល់ព្រមដោយបរិវារ, កិ.បរិបូរដោយបរិវារ ។ (**សម្បទា** <សំ+បទ+អ+អា-ឥ); វិ. **សម្បជ្ជនំ> សម្បទា** ។ (ធម្មជាតិ) ជាហេតុដល់ព្រម; វិ. **សម្បជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្បទា** ។

បរិវារិក ត្រ. [បរិវារ+ណិក] អ្នកចោមរោម, អ្នកហែហម (បរិវារ) ។

- **បុរិសសហស្ស** ឥ. សំ. ពាន់នៃបុរសអ្នកហែហម, -ជាបរិវារ ។

បរិវារិត ត្រ. [បរិ+វរ+ណ-អា.+ត] គឺ...ចោមរោមហើយ, គឺ...ហែហមហើយ ។

បរិវារេត្វា អ. [បរិ+វរ+ណេ+ត្វា] ចោមរោមហើយ, ហែហមហើយ ។

បរិវារេថ កិ. [បរិ+វរ+ណេ+ថ-ក.] ចូរចោមរោម, ចូរហែហម ។

បរិវារេសុំ កិ. [បរិ+វរ+ណេ+ឧំ-អជ្ជ. ចុះស-អា.] ចោមរោមហើយ, ហែហមហើយ ។

បរិវិតក្ក បុំ. [បរិ+វិ+តក្ក+ណ] សេចក្ដីត្រិះរិះ, សេចក្ដីគិត (បរិវិតក្ក); វិ. **បរិវិតក្កនំ> បរិវិតក្កោ** ។

បរិវិតក្កេត្វា អ. [បរិ+វិ+តក្ក+ណេ+ត្វា] ត្រិះរិះហើយ,...។

បរិវិសតិ កិ. [បរិ+វិស+អ+តិ-វ.] អង្គាស, បំរើ ។

បរិវិសាន ត្រ. [បរិ+វិស+មាន] កាលអង្គាស, កាលបំរើ ។

បរិវិសិ កិ. [បរិ+វិស+អ+ឦ-អជ្ជ.] អង្គាសហើយ, បំរើហើយ ។

បរិវិសិតុំ អ. [បរិ+វិស+ឥ-អា.+តុំ] ដើម្បីអង្គាស, កិ.អង្គាស, -បំរើ ។

បរិវិសិត្វា អ. [បរិ+វិស+ឥ-អា.+ត្វា] អង្គាសហើយ, បំរើហើយ ។

បរិវិសិស្សតិ កិ. [បរិ+វិស+អ+ឥ-អា.+ស្សតិ-ភ.] នឹងអង្គាស, នឹងបំរើ ។

បរិវិសេយ្យាសិ កិ. [បរិ+វិស+អ+ឯយ្យាសិ-ស.] ដើម្បីអង្គាស, គប្បី

បំពេ ។

បរិវិមំស គិ. [បរិ+មាន+ស+ហិ.ប., អក្សរៈជាអា.ពាន, ផ្លាស់ ម នៃ អក្សរ>វ, អ នៃអក្សរ>អ ឬ ជា ញ្ញ, ផ្លាស់ពាន>មំ, លុបហិ] ចូរពិចារណា, ចូរល្បង ។

បរិវុត គុ. [បរិ+វុ+ត] គឺ...ចោមរោមហើយ, ...ហ៊ុមហើយ, ...ឡោមហើយ, ...ព័ទ្ធហើយ ។

បរិវេណ នបុំ. [បរិ+វី+ណ, ណ>ណ] ទីដែលគេរៀបចំជុំវិញខាងក្រៅនៃផ្ទះ (បរិវេណ) ។ . **ទ្វារ** នបុំ. ទ្វារនៃបរិវេណ ។ . **វិហារ-បត្តិវិភាទិ** គុ. (វត្ត ឬមិ) មានបរិវេណនិងវិហារនិងបរិក្ខារមានបាត្រនិងចីវរជាដើម ។

បរិវេសន-នា នបុំ., ឥ. [បរិ+វិស+យុ] កិ.អង្គាស, កិ.បំរើ; វិ. **បរិវិ-សិយតេតិ> បរិវេសនំ, -នា** ។

បរិសក្កតិ គិ. [បរិ+សក+យ+តិ.វ.] ព្យាយាម, ខ្វល់ខ្វាយ, ករកេះករកាយ, កខ្វេសកខ្វាស ។

បរិសក្កន នបុំ. [បរិ+សក្ក+យុ] សេចក្តីព្យាយាម; សេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ, កិ.ករកេះករកាយ, កិ.កខ្វេសកខ្វាស; វិ. **បរិសក្កិយតេតិ> បរិសក្កនំ** ។ . **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីកេះកកាយ, ... ។

បរិសង្កមាន គុ. [បរិ+សកិ+មាន, ចុះនិគ្គហិតអា.] កាលរង្កៀស, កាលពិភាល់, កាលសង្ស័យ ។

បរិសង្កិត គុ. [បរិ+សកិ ឬសង្ក+ឥ.អា.+ត] គឺ...រង្កៀសហើយ,

-សង្ស័យហើយ ។

បរិសង្កិត្វា អ. [បរិ+សកិ ឬសង្ក+ឥ.អា.+ត្វា] រង្កៀសហើយ, សង្ស័យហើយ, ពិភាល់ហើយ ។

បរិស-សា នបុំ. ឬឥ. [បរិ+សី+អ+អា.ឥ.] បរិស័ទ(អភិធានប្បទីបិកា វិ. **បរិ សមន្តតោ សេន្តស្សន្តិ> បរិសា** ៖ ខាងអភិធម្មត្ថវិភាវិនី; វិ. **បរិ សមន្តតោ សេន្តិ គស្មិំ ឋានេតិ តំ បរិសំ**) ។ . **អន្តរ** នបុំ. ចន្លោះនៃបរិស័ទ, រវាងនៃបរិស័ទ, ខាងក្នុងនៃបរិស័ទ ។ . **បរិយន្ត** បុំ. ទីបំផុតជុំវិញនៃបរិស័ទ, ទីចុងកាត់នៃបរិស័ទ, ជាយនៃបរិស័ទ ។ . **មជ្ឈ** គុ. កណ្តាលនៃបរិស័ទ ។

បរិសប្បន្តិ គិ. [បរិ+សប្ប+អ+អន្តិ.វ.] ទៅដោយជុំវិញ, លូនទៅ, វារទៅ ។

បរិសម្ពាហន្ត គុ. [បរិ+សំ+វាហ+អន្ត] កាលច្របាច់, កាលនួត ។

បរិសុទ្ធ គុ. [បរិ+សុធ+ត] បរិសុទ្ធ, ម៉ត់ចត់, ស្អាត; វិ. **បរិសុជ្ឈ-តីតិ> បរិសុទ្ធោ** ។ . **កម្ម** គុ. អ្នកមានកម្មបរិសុទ្ធហើយ; វិ. **បរិសុទ្ធំ កម្មំ យស្ស សោ> បរិសុទ្ធកម្មោ** ។ . **ចិត្ត** គុ. អ្នកមានចិត្តដ៏បរិសុទ្ធ ។ . **គណ្ឋលាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានអង្ករដ៏បរិសុទ្ធជាដើម, មានអង្ករសំរាំងជាដើម, មានអង្ករដើមជាដើម ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...បរិសុទ្ធ ។ . **សមណ** បុំ. សមណៈអ្នកបរិសុទ្ធ, -អ្នកម៉ត់ចត់ ។ . **សីលាទិមត្តក** គុ. ហេតុត្រឹមតែគុណជាតមានសីលបរិសុទ្ធជាដើម ។

បរិសុស្សតិ គិ. [បរិ+សុស+យ+តិ.វ.] រីងស្ងួត, ហួតហែង, ក្រៀម

ព្រោះ ។

បរិសោធេតិ កិ. [បរិ+សុធ+ណេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យបរិសុទ្ធ, -ឱ្យម៉ត់ចត់, -ឱ្យស្អាត ។

បរិសោធេយ្យ កិ. [បរិ+សុធ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យបរិសុទ្ធ, ... ។

បរិស្សយ នបុំ. [បរិ+សិ+អ] សភាវៈជាគ្រឿងដេកដោយជុំវិញ (អន្តរាយ, សេចក្តីអន្តរាយ); វិ. **បរិ សមន្តតោ សេតិ ឯតេនាតិ** (១)**បរិស្សយោ** ។ - **មោចនត្ថំ** ដើម្បី កិ.បញ្ចៀសនូវអន្តរាយ, ដើម្បីកិ.ឱ្យរួចផុតចាកសេចក្តីអន្តរាយ ។

បរិស្សាវន នបុំ. [បរិ+សុ+យុ] (វត្ថុ) សម្រាប់ត្រងនូវទឹក (សំពត់សម្រាប់ត្រងទឹក, តម្រងទឹក) ; វិ. **បរិស្សាវេតិ ឯតេនាតិ បរិស្សាវនំ** ។ - **ករណមត្ត** គុ. ត្រឹមតែ ឬ គ្រាន់តែ កិ.ធ្វើនូវសំពត់សម្រាប់ត្រងទឹក ។

បរិស្សាវិត គុ. [បរិ+សុ+ឥ.អា.+ត] ពី...ត្រងហើយ ។ - **ត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជារបស់ពី...ត្រងហើយ ។

បរិស្សាវេត្វា អ. [បរិ+សុ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យត្រងហើយ ។

បរិស្សាវេន្តី គុ. [បរិ+សុ+ណេ+អន្ត, ចុះឦ.ឥ.] កាលត្រង, កាលញុំាង...ឱ្យត្រង ។

បរិហរណ នបុំ. [បរិ+ហរ+យុ] កិ.នាំទៅជុំវិញ, (កិ.រក្សា, កិ.គ្រប់គ្រង, សេចក្តីបរិហារ) ; វិ. **បរិហរិយតេតិ បរិហរណំ** ។

---

១. តាំងវិគ្គហៈ ជាអធិករណសាធនៈ ក៏បាន ។

បរិហរន្តិ កិ. [បរិ+ហរ+អ+អន្តិ.វ.] នាំទៅជុំវិញ, រក្សា, វិលទៅ, ដើរក្រឡឹង ។

បរិហរមាន គុ. [បរិ+ហរ+មាន] កាលនាំទៅជុំវិញ, កាលរក្សា, កាលគ្រប់គ្រង ។

បរិហរិតព្វ គុ. [បរិ+ហរ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីនាំទៅជុំវិញ, -គប្បីរក្សា ។ - **តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជារបស់ដែល...គប្បីនាំទៅជុំវិញ, -គប្បីរក្សា ។

បរិហរិតុំ អ. [បរិ+ហរ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីនាំទៅជុំវិញ, កិ.រក្សា ។

បរិហរិយមាន គុ. [បរិ+ហរ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលនាំទៅជុំវិញ, -កាលរក្សា ។

បរិហរិស្សាមិ កិ. [បរិ+ហរ+ឥ.អា.+អ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងនាំទៅជុំវិញ, នឹងរក្សា, នឹងគ្រប់គ្រង ។

បរិហានា ឥ. [បរិ+ហា+យុ+អា.ឥ.] សេចក្តីសាបសូន្យ ។

បរិហានិមុខ នបុំ. [បរិហានិ+មុខ] មាត់នៃសេចក្តីសាបសូន្យ ។

បរិហានី ឥ. [បរិ+ហា+យុ+ឦ.ឥ.] សេចក្តីសាបសូន្យ ។

បរិហាបេយ្យាសិ កិ. [បរិ+ហា+ណាបេ+ឯយ្យាសិ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យសាបសូន្យ ។

បរិហាយតិ កិ. [បរិ+ហា+ណយ+តិ.វ.] រមែងសាបសូន្យ ។

បរិហាយិ ក. [បរិ+ហា+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] សាបសូន្យហើយ ។

បរិហាយិត្វា អ. [បរិ+ហា+ណយ+ឥ.អា.+ត្វា] សាបសូន្យហើយ ។

បរិហាយិស្សតិ ក. [បរិ+ហា+ណយ+ឥ.អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងសូន្យ, នឹងសាបសូន្យ ។

បរិហារ បុំ. [បរិ+ហរ+ណ] កិ.នាំទៅជុំវិញ, កិ.រក្សា; (វត្ថុជាគ្រឿងរក្សា); វិ. បរិហរណំ> បរិហារោ ។

បរិហាស បុំ. [បរិ+ហស+ណ] កិ.សើចខ្លាំង, កិ.សើចចំអក; វិ. បរិហសនំ> បរិហាសោ ។

បរិហីន គុ. [បរិ+ហា+ត, ត>ឦន] សូន្យហើយ, សាបសូន្យហើយ, បាត់បង់ហើយ ។ - **ជ្ឈាន** គុ. អ្នកមានឈានសាបសូន្យហើយ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...សាបសូន្យហើយ ។ - **ភោគ** គុ. អ្នកមានភោគៈសាបសូន្យហើយ ។ - **លាភសក្ការ** គុ. អ្នកមានលាភនិងសក្ការៈសាបសូន្យហើយ ។

បរូបឃាតី គុ. [បរ+ឧប+ហន+ណី, ហន>ឃាត] អ្នកចូលទៅសម្លាប់នូវសត្វដទៃ; វិ. បរំ ឧបឃាតេតីតិ> បរូបឃាតី ។ អ្នកចូលទៅសម្លាប់នូវសត្វដទៃដោយប្រក្រតី; វិ. បរំ ឧបហនតិ សីលេនាតិ> បរូបឃាតី ។ អ្នកមានកិ.ចូលទៅសម្លាប់នូវសត្វដទៃជាប្រក្រតី; វិ. បរំ ឧបហន្តុំ សីលមស្សាតិ> បរូបឃាតី ។

បរុឡ្ហ គុ. [ប+រុហ+ត] ដុះទូទៅហើយ, ដុះទ្រុបទ្រុលហើយ ។

- **កេសនខ** គុ. មានសក់និងក្រចកដុះទ្រុបទ្រុលហើយ ។ - **កេសមស្សុកាល** បុំ. កាលនៃ...មានសក់និងពុកមាត់ដុះទូទៅហើយ, ដុះទ្រុបទ្រុលហើយ ។

បរោទិ ក. [ប+រុទ+អ+ឦ.អជ្ជ.] យំទូទៅហើយ, យំរៀបរាប់ហើយ, យំរកហើយ ។

បរោសហស្ស គុ. [បរោ+សហស្ស] ជាខាងមុខនៃពាន់, ខាងមុខអំពីពាន់; (មានពាន់ជាខាងមុខ, មានពាន់ដ៏ច្រើន, ច្រើនពាន់); វិ. សហស្សស្ស បរោ> បរោសហស្សំ, សហស្សតោ វា បរោ> បរោសហស្សំ ។

បលាត គុ. [បល+ត] រត់ទៅហើយ, ពោលទៅហើយ, ហើរទៅហើយ ។

បលាបិយមាន គុ. [បល+ណាបេ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យរត់ទៅ,... ។

បលាបេតុំ អ. [បល+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យរត់ទៅ, កិ.ញុំាង...ឱ្យពោលទៅ ។

បលាបេត្វា អ. [បល+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យរត់ទៅហើយ, ... ។

បលាបេថ ក. [បល+ណាបេ+ថ.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យរត់ទៅ, ... ។

បលាបេសិ ក. [បល+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញុំាង...ឱ្យរត់ទៅហើយ, ... ។

បលាបេស្សាមិ ក. [បល+ណាបេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យរត់ទៅ,... ។

បលាយន្តោ គុ. [បល+ណាយ+អន្ត+ស.វិ., ផ្លាស់អន្ត+ស.វិ.>ន្តោ] កាលរត់ទៅ, ... ។

បលាយន នបុំ. [បល+ណាយ+យុ] កិ.រត់ទៅ, ជាហេតុញុំាង...ឱ្យរត់ទៅ...។ - **ពន្តិ** ឥ. ខ្សែជាហេតុញុំាងដីរឱ្យរត់ទៅ, ... ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.រត់ទៅ, ភាវៈគឺកិ.រត់ទៅ ។ - **មន្ត** នបុំ. មន្តជាគ្រឿងញុំាងដីរឱ្យរត់ទៅ, ... ។

បលាយន្តិ កិ. [បល+ណាយ+អន្តិ.វ.] រត់ទៅ, គេចទៅ, ហើរទៅ ។

បលាយមាន គុ. [បល+ណាយ+មាន] កាលរត់ទៅ, ... ។

បលាយិតព្វ កិ. [បល+ណាយ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីរត់ទៅ, ...។

បលាយិតុកាម គុ. [បលាយិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីរត់ទៅ, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីរត់ទៅ; វិ. បលាយិតុំ កាមេតីតិ> បលាយិតុកាមោ ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកចង់ដើម្បីរត់ទៅ,...; វិ. បលាយិតុកាមស្ស ភាវោ> បលាយិតុកាមតា ។

បលាល នបុំ. [បល+អល] (ធម្មជាត) ហើរទៅដោយខ្យល់ (ស្លឹកឈើ, ចំបើង); វិ. វាតេន បលតិ គច្ឆតីតិ> បលាលំ ។ - **បិណ្ឌ** បុំ. ដុំនៃចំបើង, ..នៃស្លឹកឈើ ។

បលាស បុំ. ឬនបុំ. [ប+លស+អ, អនៃល>អា] (សភាវៈ) ទៅប្រាសដោយខ្យល់ (ស្លឹកឈើ, ចំបើង); វិ. បេន វាតេន លសតិ អបគច្ឆតីតិ> បលាសោ ។ - **អគ្គិ** បុំ. ភ្លើងឆេះឆួរចំបើង (ភ្លើងចំបើង) ។

បលិខតិ កិ. [ប+លិខ+អ+តិ.វ.] ពេប, បួញ, ញាក់ ។

បលិគុណ្ឋិត គុ. [បរិ+គុណ្ឋ+ឥ.អា.+ត, រ>ល] គឺ...ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ, ..រុំព័ទ្ធហើយ ។

បលិត គុ. [បច+ឥ.អា.+ត, ច>ល] ភ្លិន, ម៉ុ (ស្កូវ), (បាល+ឥ.អា.+ត, បា>ប) (ធម្មជាត) ដែលគេរក្សា; វិ. បាលិយតីតិ> បលិតំ ។ - **កេស** គុ. អ្នកមានសក់ស្កូវ ។ - **សិរ** គុ. អ្នកមានក្បាលស្កូវ ។

បលិបថ បុំ. [បរិ+បថ, រ>ល] ផ្លូវអម, ផ្លូវអន្តរាយ ។

បលិពុទ្ធន បុំ. [បរិ+ពុធ+យុ, រ>ល] កិ.កង្វល់, កិ.ព័ទ្ធព័ទ្ធ.កិ.ជាប់ចំពាក់, កិ.រួបរឹត ។ - **វត្ថុ** បុំ. សេចក្តីជាកិ.កង្វល់, សេចក្តីជាកិ.ព័ទ្ធព័ទ្ធ, វត្ថុជាកិ.ព័ទ្ធព័ទ្ធ ។ ច្បាប់ខ្លះជា **បលិពុន្ធន**<បរិ+ពុធិ+យុ ។

បលិពុទ្ធន្ត គុ. [បរិ+ពុធ+អន្ត, រ>ល] កាលព័ទ្ធព័ទ្ធ, កាលជាប់នៅ ។

បលិពោធ បុំ. [បរិ+ពុធ+ណ, រ>ល] សេចក្តីខ្វល់, កង្វល់, សេចក្តីរវល់, បលិពោធ ។

បលិវេដ្ឋិត គុ. [បរិ+វេឋ+ឥ.អា.+ត, រ>ល] រុំហើយ, ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។ - **កណ្ឋ** គុ. មានកព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។

បលិវេឋេត្វា អ. [បរិ+វេឋ+ណេ+ត្វា, រ>ល] ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ, រុំព័ទ្ធហើយ, ... ។

បលិវេធន នបុំ. [បរិ+វិធ+យុ, រ>ល] កិ.ព័ទ្ធព័ទ្ធ, កិ.រុំព័ទ្ធ, កិ.ញាប់ញ័រ ។ - **វត្ថុ** បុំ. សេចក្តី គឺកិ.ព័ទ្ធព័ទ្ធ, វត្ថុជាកិ.ព័ទ្ធព័ទ្ធ, ..រុំព័ទ្ធ ។

បលុជ្ជ គុ. [ប+លុជ ឬលុញ្ជ+ត] រង្គោះហើយ, ជ្រុះហើយ, រុះហើយ, រដកហើយ ។ . **មក្ខជី** ឥ. ស្លាមានរោមរង្គោះហើយ, ... ។

បលុទ្ធ គុ. [ប+លុភ+ត] ជាប់នៅហើយ, លោភទៅហើយ ។

បលេតិ កិ. [បល+អ ឬឯ+តិ.វ.] ហើរទៅ, អណ្តែតទៅ ។

បលោភិយមាន គុ. [ប+លុភ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលល្បួង, .កាលប្រលោម, .កាលល្បួងលោម ។

បលោភិស្សាមិ កិ. [ប+លុភ+អ+ស្សាមិ.ក.+ឥ.អា.] នឹងល្បួង, នឹងប្រលោម, នឹងល្បួងលោម ។

បលោភេតុំ អ. [ប+លុភ+ណេ+តុំ] ដើម្បីល្បួង, .ប្រលោម, .ល្បួងលោម ។

បលោភេត្វា អ. [ប+លុភ+ណេ+ត្វា] ល្បួងហើយ, ប្រលោមហើយ, ល្បួងលោមហើយ ។

ប្លវមាន ឬ **បលវមាន** គុ. [ប្លវ ឬបល+អវ+មាន] កាលអណ្តែតទៅ, កាលរសាត់ទៅ ។

បល្លង្ក បុំ. [បរិ+អង្ក+ណ, លុបឥ, រ>ល] បល្ល័ង្ក, ទីន, ព្រះទីន, ព្រះទែន (គ្រែមានបង្អែក កៅអីវែង) **បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ និសីទិ** អង្គុយផ្គត់ (ឬពត់) នូវភ្លៅ តម្រង់កាយ ។

បល្លល នបុំ. [បល+អល] ភក់, ស្រះ (មើលអភិធាន.សូចិ) ។

បវដ្តមាន គុ. [ប+វដ្ត+មាន] កាលវិលទៅ, កាលបម្រះនឡៀល, កាលប្រមៀល ។

បវដ្តិត្វា អ. [ប+វដ្ត+ឥ.អា.+ត្វា] វិលទៅហើយ, បម្រះនឡៀលហើយ ។

បវដ្តេន្ត គុ. [ប+វដ្ត+ណេ+អន្ត] កាលវិលទៅ, កាលបម្រះនឡៀល ។

បវដ្តេសិ កិ. [ប+វដ្ត+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ទុះស.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យវិលទៅហើយ, .ឱ្យបម្រះនឡៀលហើយ ។

បវឌ្ឍតិ កិ. [ប+វឌ្ឍ+អ+តិ.វ.] ចម្រើនទូទៅ, ចម្រើន, រុងរឿង ។

បវឌ្ឍន្តិ កិ. [ប+វឌ្ឍ+អ+អន្តិ.វ.] ចម្រើនទូទៅ, ចម្រើន ។

បវត្ត គុ. [ប+វត្ត+អ] ប្រព្រឹត្តទៅហើយ, ដែលប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។ . **ចេតនា** ឥ. ចេតនាដែលប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។ . **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃ...ប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។ . **សិនេហវេគ** បុំ. អំណាចនៃសេចក្តីស្នេហាប្រព្រឹត្តទៅហើយ, អំណាចនៃសេចក្តីស្រឡាញ់... ។

បវត្តន្ត គុ. [ប+វត្ត+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តទៅ, កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តតិ កិ. [ប+វត្ត+អ+តិ.វ.] រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តមាន គុ. [ប+វត្ត+មាន] កាលប្រព្រឹត្តទៅ, កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តយមាន គុ. [ប+វត្ត+ណយ+មាន] កាលញ៉ាំង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តយិំសុ កិ. [ប+វត្ត+ណយ+ឧំ.អជ្ជ.] ញ៉ាំង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បវត្តារ គុ. [ប+វទ+តុ, ទ>ត, ត+តុ>ត្តុ+អា.?, ឧនៃត្តុ>អារ] អ្នកពោល, អ្នក

ប្រាប់, អ្នកបង្ហាញ ។ ក្នុងអដ្ឋកថាឃើញចេញទៅជាឆដ្ឋីវិភត្តិពហុ-វចនៈជា អាចិក្ខន្តានំ គួរតែជាអាចិក្ខន្តានំ ឬ អាចិក្ខន្តំ ឬក៏យ៉ាងណា ? សូមផ្ញើមតិនេះលើវេយ្យាករណបណ្ឌិតទូទៅ ។

បវត្តិ ឥ. [ប+វត ឬវតុ+តិ] កិ.ប្រព្រឹត្តិទៅ, ដំណើរប្រព្រឹត្តិទៅ (ដំណើរ, រឿង, ប្រវត្តិ, បវត្តិកាល, វេលាជាទីប្រព្រឹត្តិទៅ, ហេតុជាទីប្រព្រឹត្តិទៅ); វិ. **បវត្តនំ> បវត្តិ** ។ . ជាននត្ថំ ដើម្បីកិ.ដឹងនូវដំណើរ, -នូវហេតុជាទីប្រព្រឹត្ត ។ . **ស្សវនដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីដឹងនូវដំណើរ ។

បវត្តិត គុ. [ប+វត្ត+ឥ_អា.+ត] ដែល...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ, គឺ...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។ . **បវរធម្មចក្ក** គុ. មានចក្រគឺធម៌ដ៏ប្រសើរដែល...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ; វិ. **ធម្មោ ឯវ ចក្កំ> ធម្មចក្កំ, បវរំ ធម្មចក្កំ> បវរធម្មចក្កំ , បវត្តិតំ បវរធម្មចក្កំ យេន សោ> បវត្តិតបវរធម្មចក្កោ** ។ មានធម៌ដូចជាចក្រដ៏ប្រសើរដែល...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ; វិ. **ធម្មោ ចក្កំ ឥវ> ធម្មចក្កំ**, ...(ក្រៅពីនេះដូចខាងដើម) ។

បវត្តិត្ត កិ. [ប+វត្ត+អ+ត្ត_ហេ., ចុះឥ_អា.] ប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បវត្តិស្សតិ កិ. [ប+វត្ត+អ+ស្សតិ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តេត្វា អ. [ប+វត្ត+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បវត្តេថ កិ. [ប+វត្ត+ណេ+ថ_ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តេន្ត គុ. [ប+វត្ត+ណេ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តទៅ, កាលញុំាង...ឱ្យ

ប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តេសិ កិ. [ប+វត្ត+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បវន នបុំ. [ប+វន] ព្រៃជាប្រធាន (ព្រៃភ្នំ, ព្រៃស្បាត); វិ. **បធានំ វនំ> បវនំ** ។

បវរ គុ. [ប+វរ] ប្រសើរទូទៅ, ប្រសើរបំផុត, (ថាត្រឹមតែ «ប្រសើរ» ក៏បាន) ។

បវស្សិ កិ. [ប+វស្ស+អ+ឦ_អជ្ជ.] ធ្លាក់ចុះទូទៅហើយ, បង្អុរចុះហើយ ។

បវារណា ឥ. [ប+វរ+យុ+អា_ឥ.] ពិធីជាទីញុំាងសង្ឃឱ្យប្រាថ្នាទូទៅ, -ឱ្យព្រេកអរទូទៅ (បវារណា, បវារណាកម្ម); វិ. **បវារេតិ ឯតិស្សាតិ> បវារណា** (ពិធី) ។

បវារិត គុ. [ប+វរ+ណេ+ត, ចុះឥ_អា.] គឺ...បវារណាហើយ, គឺ...ឱ្យបវារណាហើយ ។

បវារេតព្វ កិ. [ប+វរ+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីញុំាង...ឱ្យប្រាថ្នាទូទៅហើយ, គឺ...គប្បីបវារណា ។

បវារេត្វា អ. [ប+វរ+ណេ+ត្វា] បវារណាហើយ, ញុំាង...ឱ្យប្រាថ្នាទូទៅហើយ ។

បវារេសិ កិ. [ប+វរ+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] បវារណាហើយ, ញុំាង...ឱ្យប្រាថ្នាទូទៅហើយ ។

បវាឡ ន.ពុំ. [ប+វល+ណ, ល>ឡ] កែវប្រវាឡៈ ឬកែវប្រពាឡ ។ -**ធជា** ឥ. ទង់ជាវិការៈនៃកែវប្រពាឡ ។ -**មយ** គុ. ជាវិការៈនៃកែវប្រពាឡ, សម្រេចហើយដោយកែវប្រពាឡ, គឺ...ធ្វើហើយដោយកែវប្រពាឡ (វិការតទ្ធិត, និប្ផន្នតទ្ធិត, បកតតទ្ធិត)។ -**យដ្ឋិ** ឥ. ដងជាវិការៈនៃកែវប្រពាឡ ។

បវាយតិ កិ. [ប+វេ+អ+តិ.វ.] ផ្សាយទៅ, បក់ទៅ, ផាត់ទៅ ។

បវាស ពុំ. [ប+វស+ណ] ទីជាទីនៅប្រាស, ទីជាទីនៅព្រាត់ប្រាស; វិ. **បវសនំ> បវាសោ** ។

បវាសី គុ. [ប+វស+ណី] អ្នកនៅប្រាស, អ្នកនៅព្រាត់ប្រាស; វិ. **បវសតីតិ> បវាសី** ។

បវាហេត្វា អ. [ប+វហ+ណេ+ត្វា] បណ្ដេញហើយ, បន្សាត់បង់ហើយ ។

បវិជ្ជិត្វា អ. [ប+វិច+យ+ត្វា, ចុះឥ.អា.] ប្រមៀលហើយ ។

បវិដ្ឋ គុ. [ប+វិស+ត] ចូលទៅហើយ, ចូលមកហើយ ។ -**កាល** ពុំ. កាលនៃ...ចូលទៅហើយ ។ -**ក្ខណ** ពុំ. ខណៈនៃ...ចូលទៅហើយ ។ -**ឆិទ្ទ** ន.ពុំ. ប្រហោង...ចូលទៅហើយ ។ -**បវិដ្ឋ** គុ. ចូលទៅហើយ១ ។ -**បុព្វ** គុ. ធ្លាប់ចូលទៅហើយ ។ -**ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកចូលទៅហើយ ។ -**មត្ត** គុ. គ្រាន់តែចូលទៅហើយ; គ្រាន់តែគឺ...ចូលទៅហើយ ។

បវិទ្ធ គុ. [ប+វិធ+ត] គឺ...ប្រមៀលហើយ, បោះទៅហើយ ។ -**ត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...ប្រមៀលហើយ ។

បវិវិត្ត គុ. [ប+វិ+វិច+ត] ស្ងាត់ទៅហើយ, ស្ងប់ស្ងាត់ហើយ ។

បវិវេក គុ. [ប+វិ+វិច+ណ, ច>ក] ទីស្ងាត់, ទីជាទីស្ងាត់, ទីស្ងប់ស្ងាត់ ។ -**រស** ពុំ. រសដែលកើតអំពីទីស្ងាត់, -ទីស្ងប់ស្ងាត់; វិ. **បវិវេកតោ ឧប្បន្នោ រសោ> បវិវេករសោ** ។

បវិស កិ. [ប+វិស+អ+ហិ.ប., លុបហិ] ចូរចូលទៅ, ចូរចូលមក ។

បវិសតិ កិ. [ប+វិស+អ+តិ.វ.] ចូលទៅ, ចូលមក ។

បវិសថ កិ. [ប+វិស+អ+ថ.ប.] ចូរចូលទៅ, ចូរចូលមក ។

បវិសន ន.ពុំ. [ប+វិស+យុ] កិ.ចូលទៅ; វិ. **បវិសិយតេតិ> បវិសនំ** ។ (ទី) ជាទីចូលទៅ; វិ. **បវិសតិ ឯត្ថាតិ> បវិសនំ** ។ -**អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ចូលទៅ ។ -**សមយ** ពុំ. សម័យនៃកិ.ចូលទៅ ។ -**អាការ** ពុំ. អាការនៃកិ.ចូលទៅ, អាការជាទីចូលទៅ ។

បវិសន្តិ កិ. [ប+វិស+អ+អន្តិ.វ.] ចូលទៅ, ចូលមក ។

បវិសិត្វា អ. [ប+វិស+ត្វា, ចុះឥ.អា.] ចូលទៅហើយ, ចូលមកហើយ ។

បវិស្ស អ. [ប+វិស+ត្វា] ចូលទៅហើយ ។

បវិស្សេ កិ. [ប+វិ+សស+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីស្និទ្ធស្នាល, រាប់អាន ។

បវុត្ថ ឥ. [ប+វត+ត, អនៃវ>ឧ] ពាក្យប្រែដូច បវត្ថ ។

បវេក្ខាមិ កិ. [ប+វិស+ខ+ស្យាមិ.ភ., ស>ក, ស្យាមិ>ខាមិ, ិ>េ] នឹងចូលទៅ ។

បវេដ្ឋន្ត គុ. [ប+វិស+ធ+អន្ត, ស>ដ, ិ>េ] កាលញុំាង...ឱ្យហូរទៅ, កាលបង្ហូរទៅ ។

បវេណិ ឬ **បវេណី** ឥ. [ប+វី+ណិ ឬណី] បវេណី, ប្រពៃណី (បែបផែន, សណ្ដាប់ធ្នាប់) ។ - **វជ្ជ** នបុំ. ការៈនៃ...ជាព្រះរាជាដោយប្រពៃណី ។ - **បាលក** គុ. អ្នករក្សានូវប្រពៃណី ។ (បាលក <បាល+ណ្វុ); វិ. **បវេណឹ បាលេតីតិ> បវេណិ.បាលកោ** ។

បវេទយន្តិ កិ. [ប+វិទ+ណេយ+អន្តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យដឹងទូទៅ, ប្រាប់, សម្ដែង, ប្រកាស ។

បវេទយមាន គុ. [ប+វិទ+ណយេ+មាន] កាលញុំាង...ឱ្យដឹងជាទូទៅ, កាលប្រាប់, កាលសម្ដែង, កាលប្រកាស ។

បវេទិត គុ. [ប+វិទ+ត, ចុះឥ.អា.] គឺ...ឱ្យដឹងទូទៅហើយ, គឺ...ប្រាប់ហើយ, គឺ...សម្ដែងហើយ ។

បវេទេត្វា អ. [ប+វិទ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យដឹងទូទៅហើយ, សម្ដែងហើយ, ប្រាប់ហើយ ។

បវេទេសិ កិ. [ប+វិទ+ណេ+ឰ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យដឹងទូទៅហើយ, សម្ដែងហើយ, ប្រាប់ហើយ ។

បវេធន្ត គុ. [ប+វិធ+អន្ត] កាលញាប់ញ័រ, កាលញាក់ញ័រ, កាលខ្ទ្រាក់

ខ្ទ្រើក ។

បវេធមាន គុ. [ប+វិធ+មាន] ប្រែដូច **បវេធន្ត** ។

បវេធិ កិ. [ប+វិធ+អ+ឰ.អជ្ជ.] ញាប់ញ័រហើយ, ... ។

បវេសន នបុំ. [ប+វិស+យុ] កិ.ចូលទៅ, ការចូលទៅ; វិ. **បវិសិយតេតិ> បវេសនំ** ។ (ទី) ជាទីចូលទៅ; វិ. **បវិ-សតិ ឯត្ថាតិ> បវេសនំ** ។

បវេសយិស្សុ កិ. [ប+វិស+ណយ+ឧំ.អជ្ជ.] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅហើយ ។

បវេសេតុំ កិ. [ប+វិស+ណេ+តុំ] គឺ...គប្បីញុំាង...ឱ្យចូលទៅ, គឺ...គប្បីឱ្យចូលទៅ ។

បវេសេតុកាម គុ. [បវេសេតុំ+កម+ណ] ចង់ដើម្បីចូលទៅ, ប្រាថ្នាដើម្បីចូលទៅ; វិ. **បវេសេតុំ កាមេតីតិ> បវេសេតុ.កាមោ** ។ មានសេចក្ដីប្រាថ្នាដើម្បីចូលទៅ; វិ. **បវេសេតុំ កាមោ អស្សាតិ> បវេសេតុកាមោ** ។

បវេសេត្វា អ. [ប+វិស+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅហើយ, បញ្ចូលទៅហើយ, ឱ្យចូលទៅហើយ ។

បវេសេន្តិ កិ. [ប+វិស+ណេ+អន្តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅ, ឱ្យចូលទៅ ។

បវេសេសិ កិ. [ប+វិស+ណេ+ឰ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅហើយ, ឱ្យចូលមកហើយ ។

បសត្ថ ឬ **បសដ្ឋ** គុ. [ប+សំស+ត] គឺ... សរសើរហើយ; វិ. **បសំ-**

សិយិក្ខាតិ> បសន្នោ, បសន្នោ ។

បសន្ន គុ. [ប+សទ+ត, ត>អន្ន, លុប ទ] ថ្លា, ជ្រះថ្លា, ជ្រះថ្លាហើយ; វិ. **បសីទតីតិ> បសន្នំ, បសីទិតិ ថា> បសន្នំ** ។ . **ឧទកប្បាទសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយអន្លង់នៃទឹកដ៏ថ្លា ។ . **ឧទករហទ** នបុំ. អន្លង់នៃទឹកដ៏ថ្លា ។ . **ឧទក** នបុំ. ទឹកថ្លា, ទឹកដ៏ថ្លា ។ . **កាល** បុំ. កាលនៃ...ជ្រះថ្លាហើយ ។ . **ចិត្ត** គុ. មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ; វិ. **បសន្នំ ចិត្តំ យស្ស សោ> បសន្នចិត្តោ** ។ . **មានស** គុ. មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ, មានឆន្ទះមានក្នុងចិត្តជ្រះថ្លាហើយ ។

បសន្នោទក គុ. [បសន្ន+ឧទក] មានទឹកដ៏ថ្លា; វិ. **បសន្នំ ឧទកំ យស្ស កំ> បសន្នោទកំ** ។

បសយ្ហរូប នបុំ. [បសយ្ហ+រូប] (ក្នុងបីនេះប្រើជាបទគុណ) មានរូបគឺ...គប្បីកំហែងបាន, មានសភាពគឺ...គប្បីសង្កត់សង្កិនបាន, ..គប្បីញាំញីបាន, ..គ្របសង្កត់បាន (បសយ្ហ<ប+សហ+ណ្យ) ។

បសវតិ កិ. [ប+សុ+អ+តិ.វ.] សោយ, បាន, ប្រសព្វ, ទទួល, ហូរទៅ ។

បសវិស្សាមិ កិ. [ប+សុ+អ+ស្សាមិ.ភ., ចុះឥ.អា.] នឹងសោយ, នឹងបាន, ... ។

បសុ បុំ. [បស+ឧ] សត្វគឺគេគប្បីចងមុក (សត្វចិញ្ចឹម); វិ. **បសិតព្វោ ពន្ធិតព្វោតិ> បសុ** ។ សត្វដែលគេគប្បីចិញ្ចឹម; វិ. **បសេតព្វោ បោសេតព្វោតិ> បសុ** ។ បើជាពហុវចនៈ

តាំងជា បសុ+យោ.វិ., ផ្លាស់ឧ>អ, យោ>វោ = បសវោ ។

បសំសការណ នបុំ. [បសំស+ការណ] ហេតុនៃសេចក្ដីសរសើរ ។

បសំសន នបុំ. [ប+សំស+យុ] សេចក្ដីសរសើរ, កិ.សរសើរ; វិ. **បសំសិយតេតិ> បសំសនំ** ។ . **មត្ត** គុ. ពាក្យ គ្រាន់តែសេចក្ដីសរសើរ, សព្វបើសេចក្ដីសរសើរ ។

បសំសន្តិ កិ. [ប+សំស+អ+អន្តិ.វ.] រមែងសរសើរ ។

បសំសតិ កិ. [ប+សំស+អ+តិ.វ.] សរសើរ, រមែងសរសើរ ។

បសំសា ឥ. [ប+សំស+អ+អា.ឥ.] ការសរសើរ, សេចក្ដីសរសើរ; វិ. **បសំសនំ> បសំសា** ។ . **មត្ត** គ្រាន់តែសេចក្ដីសរសើរ ។

បសំសិតព្វ កិ. [ប+សំស+តព្វ, ចុះឥ.អា.] គឺ...គប្បីសរសើរ ។

បសំសិត គុ. [ប+សំស+ត, ចុះឥ.អា.] គឺ...សរសើរហើយ ។

បសំសិត្វា អ. [ប+សំស+ត្វា, ចុះឥ.អា.] សរសើរហើយ ។

បសំសិយភាវ បុំ. [បសំសិយ+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...គប្បីសរសើរ ។ **បសំសិយ**<ប+សំស+ណ្យ, ចុះឥ.អា. = វិ. **បសំសិតព្វោតិ> បសំសិយោ** ។

បសំសុប្បាទន នបុំ. [បសំស+ឧប្បាទន] កិ.ញុំាងសេចក្ដីសរសើរឱ្យកើតឡើង ។

បសាទកាយ បុំ. [បសាទ+កាយ] កាយដ៏ថ្លាស្អាត ។ (**បសាទ**<ប+សទ+ណ) = សេចក្ដីជ្រះថ្លា; វិ. **បសាទនំ> បសាទោ** ។

អាការដែលបុគ្គលជ្រះថ្លាដោយវិសេស; វិ. វិសេសេន បសាទិយតីតិ> បសាទោ ។

បសាទពហុល គុ. [បសាទ+ពហុល] ច្រើនដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា, ក្រាស់ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា ។

បសាទភញ្ញ នថុំ. [បសាទ+ភញ្ញ] ពាក្យដែលបុគ្គលគប្បីពោលដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា; គប្បីពោលដោយអំណាចនៃសេចក្តីជ្រះថ្លា ។

បសាទានុរូប គុ. [បសាទ+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់សេចក្តីជ្រះថ្លា ។

បសាទេតុកាម គុ. [បសាទេតុំ+កប+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីញុំាង...ឱ្យជ្រះថ្លា; វិ. បសាទេតុំ កាមេតីតិ> បសាទេតុកាមោ ។

បសាទេតុំ អ. [ប+សទ+ណេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យជ្រះថ្លា, គឺ.ញុំាង...ឱ្យជ្រះថ្លា ។

បសាទេត្វា អ. [ប+សទ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យជ្រះថ្លាហើយ ។

បសាទេន្ត គុ. [ប+សទ+ណេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យជ្រះថ្លា ។

បសាទេសិ គិ. [ប+សទ+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញុំាង...ឱ្យជ្រះថ្លាហើយ ។

បសាធន នថុំ. [បសាធ+យុ] វត្ថុជាគ្រឿងញុំាងកិច្ចឱ្យសម្រេច ឬ វត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់ (គ្រឿងប្រដាប់, គ្រឿងបសាធនៈ); វិ. បសាធេតិ ឯតេនាតិ> បសាធនំ ។ - **បេឡិកា** ឥ. ហិបសម្រាប់ដាក់នូវវត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់, ហិបសម្រាប់ដាក់នូវភណ្ឌៈជាគ្រឿងប្រដាប់, ហិបសម្រាប់ដាក់នូវគ្រឿងប្រដាប់ (បេឡិកសព្ទនេះប្រែបានន័យផ្សេងទៀតថា : ល្អិត, កំប្រោង) ។ - **ភណ្ឌ** នថុំ. ភណ្ឌៈគឺគ្រឿងប្រដាប់, ភណ្ឌៈគឺវត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់ ។ - **យោគ្គ** គុ. គួរដល់គឺ.ប្រដាប់ ។

បសាធិតុំ អ. [ប+សាធ+តុំ, ចុះឥ-អា.] ដើម្បីប្រដាប់ ។

បសាធេត្វា អ. [ប+សាធ+ណេ+ត្វា] ប្រដាប់ហើយ, ស្អិតស្អាងហើយ ។

បសាធេស្សាមិ គិ. [ប+សាធ+ណេ+ស្សាមិ-ភ.] នឹងប្រដាប់, នឹងញុំាង...ឱ្យប្រដាប់ ។

បសារេតិ គិ. [ប+សរ+ណេ+តិ-វ.] សណ្តូក, លាត, លា, លាចេញ, សន្ធឹង ។

បសារេត្វា អ. [ប+សរ+ណេ+ត្វា] សណ្តូកហើយ, លាតហើយ, លាហើយ, លាចេញហើយ, សន្ធឹងហើយ ។

បសារេន្ត គុ. [ប+សរ+ណេ+អន្ត] កាលសណ្តូក, ... ។

បសារេសិ គិ. [ប+សរ+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] លាហើយ, លាចេញហើយ,... ។

បសីទន្តិ គិ. [ប+សទ+អ+អន្តិ-វ., សទ>សីទ] ថ្លា, ជ្រះថ្លា ។

បសីទិត្វា អ. [ប+សទ+ត្វា, សទ>សីទ, ចុះឥ-អា.] ជ្រះថ្លាហើយ ។

បសុត គុ. [ប+សុ+ត] ខ្វល់ខ្វាយ, អ្នកខ្វល់ខ្វាយ; វិ. បសវតីតិ> បសុតោ ។

បសូតិ ឥ. [ប+សូ+តិ] (ផ្ទះ) ជាទីប្រសូតិ; វិ. បសវតិ ឯត្ថាតិ> បសូតិ ។ កិ.ប្រសូតិ; វិ. បសវនំ> បសូតិ ។ . ឃរ នបុំ. ផ្ទះជាទីប្រសូតិ ។

បសេនទិ ន. ព្រះនាមនៃព្រះរាជាជាធំក្នុងដែនកោសល ។

បស្ស ក. [ទិស+អ+ហិ_ប., ទិស>បស្ស, លុបហិ_ប.] ចូរឃើញ, ចូរមើល ។

បស្ស ន. ខាង, ម្ខាង (ទក្ខិណបស្ស ខាងស្តាំ, វាមបស្ស ខាងឆ្វេង) ។

បស្សតា គុ. [បស្សន្ត+នា_វិ, ន្ត+នា>តា] កាលឃើញ, កាលមើល ។

បស្សតិ ក. [ទិស+អ+តិ_វ.] ឃើញ, មើល ។

បស្សតុ ក. [ទិស+អ+តុ_ប.] ចូរឃើញ, ចូរមើល ។

បស្សតោ គុ. [បស្សន្ត+ស_វិ., ន្ត+ស>តោ] កាលឃើញ, កាលមើល ។

បស្សថ ក. [ទិស+អ+ថ_ប.] ចូរមើល, ចូរឃើញ ។

បស្សទ្ធ គុ. [ប+សម្ភ+ត, ត>ទ្ធ, ស>ស្ស, លុបនិគ្គហិត] ស្ងប់ហើយ, រម្ងាប់ហើយ, ស្ងប់រម្ងាប់, សះស្បើយ; វិ. បសម្ភតីតិ> បស្សទ្ធោ ។ . ទរថ គុ. អ្នកមានសេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយរម្ងាប់ហើយ ។

បស្សនសីល គុ. [បស្សន+សីល] អ្នកមានកិ. ឃើញជាប្រក្រតិ; វិ. បស្សនំ សីលមស្សាតិ> បស្សនសីលោ ។ បស្សន< ទិស+យុ = វិ. បស្សិយតេតិ> បស្សនំ ។

បស្សន្ត គុ. [ទិស+អន្ត, ទិស>បស្ស] កាលឃើញ, កាលមើល ។

បស្សសិ ក. [ទិស+អ+សិ_វ.] ឃើញ, មើល ។

បស្សិ ក. [ទិស+អ+ឦ_អជ្ជ.,] ឃើញហើយ, មើលហើយ ។

បស្សិតុកាម គុ. [បស្សិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីឃើញ ។

បស្សិតុំ អ. [ទិស+តុំ, ចុះឥ_អា.] ដើម្បីឃើញ, កិ.ឃើញ ។

បស្សិត្វា អ. [ទិស+ត្វា, ចុះឥ_អា.] ឃើញហើយ ។

បស្សិស្សតិ ក. [ទិស+អ+ស្សតិ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងឃើញ ។

បស្សេយ្យ ក. [ទិស+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីឃើញ ។ ន. ទីខាង, ក្បែរខាង ។

បស្សេសុ ន. [បស្ស+សុ, ផ្លាស់ អនៃស្ស>ឯ] ក្នុងខាងទ., ទៀបខាងទ. ។

បហដ្ឋ គុ. [ប+ហស+ត] រីករាយទូទៅហើយ, រីករាយហើយ ។ . មានស គុ. អ្នកមានចិត្តរីករាយទូទៅហើយ, អ្នកមានឆន្ទៈមានក្នុងចិត្តរីករាយហើយ ។

បហត គុ. [ប+ហរ+ត ឬហន+ត] គឺ...ប្រហារហើយ, -គោះហើយ, -វាយហើយ, ខ្ទប់ហើយ ។ . ភាវ នបុំ. ភាវៈនៃ...ជា...គឺ...ប្រហារហើយ ។ . បហតដ្ឋាន នបុំ. ទីនៃ...គឺ...ប្រហារហើយៗ ។

បហន្ត្វា អ. [ប+ហន+ត្វា] កម្ចាត់បង់ហើយ, សម្លាប់ហើយ ។

បហរ ក. [ប+ហរ+អ+ហិ_ប.] ចូរប្រហារ, ចូរវាយ, ... ។

បហរណាទិ គុ. [បហរណ+អាទិ] (កម្ម) មានកិ.ប្រហារជាដើម;

វិ. បហរណំ អាធិ យេសំ តានិ> បហរណាធិនិ (គម្ពានិ) ។ បហរណ<ប+ហរ+យុ = វិ. បហរិយតេតិ> បហរណំ ។

បហរន្តុ ក. [ប+ហរ+អ+អន្តុ.ប.] ចូរប្រហារ, ចូរវាយ, ... ។

បហរាបេសិ ក. [ប+ហរ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អក.] ញុំាង...ឱ្យប្រហារហើយ, ... ។

បហរិតព្វ ក. [ប+ហរ+តព្វ, ចុះឥ.អក.] គឺ...គប្បីប្រហារ ។

បហរិតុកាមតា នបុំ. [បហរិតុកាម+តា] ភាវៈនៃ... ជាអ្នកចង់ដើម្បីប្រហារ; វិ. បហរិតុំ កាមេតីតិ> បហរិតុកាមោ, តស្ស ភាវោ> បហរិតុកាមតា ។

បហរិត្វា អ. [ប+ហរ+ត្វា, ចុះឥ.អក.] ប្រហារហើយ ។

បហរិស្សតិ ក. [ប+ហរ+អ+ស្សតិ.ភ., ចុះឥ.អក.] នឹងប្រហារ ។

បហរឹសុ ក. [ប+ហរ+អ+ឩំ.អជ្ជ.] ប្រហារហើយ ។

បហរេយ្យ ក. [ប+ហរ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីប្រហារ ។

បហស្សថ ក. [ប+ហា+អ+ស្សថ.ភ.] នឹងលះ, នឹងលះបង់ ។

បហំសិ ក. [ប+ហំស+អ+ឦ.អជ្ជ.,] រីករាយហើយ, ស្រស់ស្រាយហើយ, ត្រេសត្រោះហើយ, ញញឹមញញែមហើយ ។

បហំសិតមុខ គុ. [បហំសិត+មុខ] មានមុខស្រស់បំព្រង, មានមុខរីករាយហើយ ។

បហំសិត្វា អ. [ប+ហំស+ត្វា, ចុះឥ.អក.] រីករាយហើយ, ញញឹមញញែមហើយ ។

បហាតព្វ ក. [ប+ហា+តព្វ] គឺ... គប្បីលះ, ..គប្បីលះបង់ ។ - អត្ថ បុំ. សេចក្តីជាគឺ...គប្បីលះបង់ ។

បហាតវេ អ. [ប+ហា+តវេ] ដើម្បីលះបង់ ។

បហាតុំ អ. [ប+ហា+តុំ] ដើម្បីលះបង់ ។

បហាន នបុំ. [ប+ហា+យុ] កិ.លះ, កិ.លះបង់(ជាទីលះបង់); វិ. បហីយតេ> បហានំ ។ - ការ បុំ. អ្នកធ្វើនូវកិ.លះបង់ ។ - អត្ថាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.លះបង់ ។ - បរិញ្ញា ឥ. ធម្មជាតិគឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹងដោយអំណាចនៃកិ.លះបង់, ឈ្មោះបហានបរិញ្ញា ។

បហាយ អ. [ប+ហា+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ, លះចោលហើយ, ទុកហើយ ។

បហារ បុំ. [ប+ហរ+ណ] កិ.ប្រហារ; វិ. បហរណំ> បហារោ ។ - ទាន នបុំ. កិ.ឱ្យនូវកិ.ប្រហារ ។

បហិណាតុ ក. [ប+ហិ+ណា+តុ.ប.] ចូរបញ្ជូនទៅ, ចូរបញ្ជូនមក, ចូរផ្ញើទៅ ។

បហិណាមិ ក. [ប+ហិ+ណា+មិ.វ.] បញ្ជូនទៅ, បញ្ជូនមក, ផ្ញើទៅ ។

បហិណិ ក. [ប+ហិ+ណា+ឦ.អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅហើយ, បញ្ជូនមកហើយ,

ផ្ញើទៅហើយ ។

បហិណិត្វា អ. [ប+ហិ+ណា+ត្វា, អាទៃណា>ឥ] បញ្ជូនទៅហើយ, បញ្ជូនមកហើយ, ផ្ញើទៅហើយ ។

បហិណិត្វ គិ. [ប+ហិ+ណា+ត្វ.អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅហើយ,... ។

បហិណិស្សតិ គិ. [ប+ហិ+ណា+ស្សតិ.ភ.] នឹងបញ្ជូនទៅ, ... ។

បហិណិសុ គិ. [ប+ហិ+ណា+ឪ.អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅហើយ,... ។

បហិត គុ. [ប+ហិ+ត] គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ ។ - **ត្ត** គុ. មានខ្លួនបញ្ជូនទៅហើយ ។ - **បហិតំ** គុ. គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ១ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ ។ - **សញ្ញាណ** នបុំ. សញ្ញា ឬសញ្ញាណនៃ...គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ, សេចក្តីសំគាល់នៃ...គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ ។ - **សាសន** នបុំ. ដំណឹង, សំបុត្រ, ពាក្យបណ្តាំគឺ...បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ ។

បហាយិ គិ. [ប+ហា+យ+ឦ.អជ្ជ., អាទៃបហ>:] សាបសូន្យហើយ, លះបង់ហើយ ។ ប្រើជា **បហាយិ** ក៏បាន ។

បហីន គុ. [ប+ហា+ត, ត>ឦន] គឺ...លះបង់ហើយ, បន្សាត់បង់ហើយ ។ - **កសាវ** គុ. អ្នកមានទឹកចត់គឺរាគាទិក្កិលេសបន្សាត់បង់ហើយ, លះបង់ហើយ, អ្នកមានកិលេសដូចជាទឹកចត់លះបង់ហើយ, អ្នកមានទឹកចត់លះបង់ហើយ ។ - **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺ...លះបង់ចោលហើយ ។ - **បាប** គុ. អ្នកមានបាបលះបង់ចោលហើយ, បន្សាត់បង់ហើយ ។ - **បុញ្ញ** គុ. អ្នកមានបុណ្យលះបង់ហើយ,

- **មាន** គុ. អ្នកមានមានះលះបង់ហើយ ។

បហីនសោកសល្លតា ឥ. [បហីនសោកសល្ល+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសរគឺសេចក្តីសោកលះបង់ហើយ; វិ. **សោកោ ឯវ សល្លំ> សោកសល្លំ, បហីនំ សោកសល្លំ យេន សោ> បហីនសោកសល្លោ, បហីនសោកសល្លស្ស ភាវោ> បហីនសោកសល្លតា** ។

បហីយតិ គិ. [ប+ហា+យ+តិ.វ., អាទៃហា>ឦ] គឺ...លះ, លះបង់, បន្សាត់បង់ ។

បហុត គុ. [ប+ហូ+ត] ច្រើន, ល្មម, ល្មមគ្រាន់, គ្រប់គ្រាន់ ។ - **អន្នបាន** គុ. មានបាយគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីនឹងទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកដ៏ច្រើន, មានបាយនិងទឹកច្រើន ។

បហោតិ គិ. [ប+ហូ+អ+តិ.វ.] ល្មម, ល្មមគ្រាន់, ត្រឹមល្មម, គ្រប់គ្រាន់ ។

បហោនក គុ. [ប+ហូ+យុ+ក.ស.] ល្មម, ល្មមគ្រាន់, ត្រឹមល្មម, គ្រប់គ្រាន់ ។ - **និយាម** បុំ. ចំនួននៃ...ល្មមគ្រាន់, លំអាននៃ...។

បហោសិ គិ. [ប+ហូ+អ+ឦ.អជ្ជ., ទុះស.អា.] ល្មមហើយ, គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

បហោស្សតិ គិ. [ប+ហូ+អ+ស្សតិ.ភ.,] នឹងល្មម, នឹងល្មមគ្រាន់, នឹងគ្រប់គ្រាន់ ។

បំសុ នបុំ. [បំស+ឧ] រាចធូលី, ផង់ដី, លំអងដី ។

បំសុកូល នពុំ. [បំសុ+កូល] សំពត់ដល់នូវភាពដែលគេគួរខ្ពើមដូចជារាចម៌ដី (សំពត់បង្សុកូល) វ៉ិ. **បំសុំ ឥវ កុច្ឆិតភាវំ ឧល្លតីតិ> បំសុកូលំ** ។ . **សញ្ញា** ឥ. សេចក្តីសំគាល់ថាសំពត់បង្សុកូល ។

បំសុកូលិក គុ. [បំសុកូល+ណិក] អ្នកមានកិ.ទ្រទ្រង់នូវសំពត់បង្សុកូលជាប្រក្រតី ; វ៉ិ. **បំសុកូលធារណំ សីលមស្សាតិ> បំសុកូលិកោ** ។ អ្នកមានកិ.ទ្រទ្រង់នូវសំពត់បង្សុកូលជាវត្ត; វ៉ិ. **បំសុកូលធារណំ វត្តមស្សាតិ>បំសុកូលិកោ** ។ . **ត្ថេរី** ឥ. ព្រះថេរីអ្នកមានកិ.ទ្រទ្រង់នូវសំពត់បង្សុកូលជាប្រក្រតី ។

បំសុខន្ធ ពុំ. [បំសុ+ខន្ធ] ដុំនៃរាចម៌ដី, គំនរនៃ... ។

បំសុចុណ្ណ នពុំ. [បំសុ+ចុណ្ណ] កម្ទេចនៃរាចម៌ដី, ផង់នៃ..., លំអិតនៃ...។

បំសុបរិមាណ គុ. [បំសុ+បរិមាណ] មានរាចម៌ដីជាប្រមាណ ។

បាកដ គុ. [ប+កដ+អ, ប>បា] (សភាវៈ) ដល់នូវកិ.ឃើញ (ប្រាកដ, ជាក់ស្តែង, ល្បីល្បាញ); វ៉ិ. **ធស្សនំ ភជតិ គច្ឆតីតិ> បាកដោ** ។ . **បរិស្សយ** ពុំ. អន្តរាយប្រាកដ, អន្តរាយជាក់ស្តែង ។

បាកដីភូត គុ. [បាកដ+ភូត, ចុះឦ] ជាធម្មជាតមានសេចក្តីប្រាកដកើតហើយ ។

បាកតិក គុ. [បកតិ+ណិក] (សភាវៈ) តាំងនៅដោយប្រក្រតី ឬតាំងនៅដោយសភាវៈជាប្រក្រតី; វ៉ិ. **បកតិយា តិដ្ឋតីតិ>បាកតិកោ**។

. **អគ្គិសន្តាប** ពុំ. កម្តៅនៃភ្លើងដែលតាំងនៅដោយភាវៈជាប្រក្រតី ។ . **សរីរ** គុ. មានសរីរៈតាំងនៅដោយប្រក្រតី ។

បាកវត្ត នពុំ. [បាក+វត្ត] វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីឲ្យឆ្អិនប្រព្រឹត្តទៅ (ស្បៀង, គ្រឿងសម្ល, ម្ហូប) ។ . **មូល** នពុំ. ទ្រព្យជាមូល (តម្លៃ) នៃវត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីឲ្យឆ្អិនប្រព្រឹត្តទៅ ។

បាការ ពុំ. [ប+ករ+ណ] (ប្រទេស) ដែលគេធ្វើដោយជុំវិញ (កំពែង); វ៉ិ. **បរិ សមន្តតោ ករិយតីតិ> បាការោ** ។ . **អន្តរ** នពុំ. ចន្លោះ ឬវាងនៃកំពែង, ខាងក្នុងនៃកំពែង ។ . **បរិក្ខិត្ត** គុ. ដែលបុគ្គលបិទបាំងហើយដោយកំពែង, ដែល...ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយដោយកំពែង, ដែល...ហ៊ុមព័ទ្ធហើយដោយកំពែង ។ . **បរិក្ខេប** ពុំ. កិ.បិទបាំងដោយកំពែង, វត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំងដោយកំពែង ។

បាចីន គុ. [ប+អញ្ច+ឦន, ចុះន.ស.] ទិសដែលព្រះអាទិត្យលេចចេញជាដំបូង (ទិសខាងកើត); វ៉ិ. **បឋមំ ជាតោ អញ្ចតិ វទិ យស្សំ សា> បាចី, បាចី ឯវ> បាចីនំ** ។ . **ចក្កវាឡមុខវដ្ដិ** ឥ. កណ្តាប់នៃមាត់នៃចក្រវាឡក្នុងទិសខាងកើត ។ . **ទិសា** ឥ. ទិសខាងកើត ។ . **ទ្វារ** នពុំ. ទ្វារមានក្នុងទិសខាងកើត ។ . **និន្ន** គុ. ដែលឱនទៅហើយក្នុងទិសខាងកើត, ទេរទៅហើយកាន់ទិសខាងកើត ។ . **បច្ឆិមទ្វារ** នពុំ. ទ្វារមានក្នុងទិសខាងកើតនិងទ្វារមានក្នុងទិសខាងលិច ។ . **វិសមិគទាយ** នពុំ. ព្រៃជាទីឲ្យនូវអភ័យដល់ម្រឹគជិតស្រុកឈ្មោះបាចីនវិសៈ, ព្រៃឈ្មោះបាចីនវិសមិគទាយៈ ។

បាជិយមាន គុ. [បជ+យ+មាន, ធុ.ឥ.អ.] គឺ...កាលបរទៅ, កាល កៀងទៅ ។

បាជេតិ កិ. [បជ+ណេ+តិ.វ.] រមែងបរទៅ, កៀងទៅ, ដើរទៅ ។

បាជេត្វា អ. [បជ+ណេ+ត្វា] បរទៅហើយ, កៀងទៅហើយ ។

បាជេថ កិ. [បជ+ណេ+ថ.ប.] ចូរបរទៅ, ចូរដើរទៅ ។

បាជេន្ត គុ. [បជ+ណេ+អន្ត] កាលបរទៅ, កាលកៀងទៅ ។

បាជេសិ កិ. [បជ+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ធុ.ស.អ.] បរទៅហើយ ។

បាជេហិ កិ. [បជ+ណេ+ហិ.ប.] ចូរបរទៅ, ចូរកៀងទៅ ។

បាដិកង្ខ គុ. [បដិ+កង្ខ+អ] គឺ...គប្បីប្រាថ្នាចំពោះ, ប្រាកដ ។

បាដិត្ត គុ. [បាដិ+អត្ត] មានដីរើសដែលបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាបិណ្ឌស ដាក់ក្នុងភាជន៍, មានដីប្រសើរ... ។ ប្រើជា បាតិ ក៏មាន ។

បាដិភោគ គុ. [បតិ+ភុជ+ណ, ជ>គ] អ្នករក្សា (អ្នកធានា, អ្នករ៉ាប់រង) វិ. បតិភុញ្ជតិ បាលយតីតិ> បាដិភោគោ ។

បាដិមោក្ខ នបុំ. [បដិ+មោក្ខ+អ ឬមុច+អ] (ធម្មជាត ឬសីល) ញ៉ាំង បព្វជិតឱ្យផុតចាកទុក្ខ មានអបាយទុក្ខជាដើម ឬចាកភ័យមាន អត្តានុវាទភ័យជាដើម; វិ. សីលំ យោ នំ បាតិ រក្ខតិ តំ មោក្ខេតិ មោចេតិ អាបាយិកាទីហិ ទុក្ខេហិ អត្តានុវាទាទីហិ ចា ភយេហីតិ> បាដិមោក្ខំ ។ - សីល នបុំ. សីលគឺបាដិមោក្ខ ។ ឥឡូវប្រើ បាតិមោក្ខ វិញ ។

បាដិយេក្ក គិ.វិ. ឬនិ. ផ្សេងគ្នា, ផ្នែកផ្សេងៗ, ដោយឡែកពីគ្នា ។

បាដិហារិយ នបុំ. [បដិ+ហរ+ណ្យ, អនៃរ>ឥ.] (ធម្មជាត) នាំទៅនូវ ធម៌ជាប្រតិបក្ស ឬនាំចេញនូវធម៌ជាសត្រូវ (បាដិហារ្យ); វិ. បដិ. បក្ខេ ហរតីតិ> បាដិហារិយំ ។ - ករណវេលា ឥ. វេលាជាទីធ្វើនូវបាដិហារ្យ ។

បាដិហេរ នបុំ. [បដិ+ហរ+ណ, ហរ>ហេរ ឬហារ, អនៃហ>ឥ>ឯ] (ពាក្យ ប្រែនិងវគ្គហៈដូច បាដិហារិយ)

បាឋ បុំ. [បឋ+ណ] អត្ថគឺបណ្ឌិតពោល (បាឋៈ, បាលិ); វិ. បឋិយ. តេតិ> បាឋោ ។

បាឋសេស បុំ. [បាឋ+សេស] សេសនៃបាលី, បាឋៈដ៏សេស, បាលីដ៏ សេស ។

បាវេយ្យកភិក្ខុ បុំ. [បាវេយ្យក+ភិក្ខុ] ភិក្ខុអ្នកនៅក្នុងដែនបាវា; ភិក្ខុ អ្នកនៅក្នុងក្រុងបាវា; វិ. (បាវេយ្យក<បាវា+ឯយ្យក = វិ. បាវាយំ វសន្តីតិ> បាវេយ្យកា) ។

បាណ បុំ. [ប+អន+ណ] (សភាវៈ) ជាហេតុរស់នៅនៃសត្វ (សត្វ, ជីវិត); វិ. បានន្តិ ជីវន្តិ សត្តា ឯតេនាតិ> បាណោ ។ - កោដិ ឥ. កោដិនៃសត្វ ។ - ឃាតី គុ. បុគ្គលអ្នកសម្លាប់នូវសត្វ; វិ. បាណំ ហនតីតិ> បាណឃាតី ។ - សម គុ. ស្មើដោយ ជីវិត ។ - សហស្ស ន.សំ. ពាន់នៃសត្វ ឬពាន់នៃសត្វមានជីវិត ។

បាណក បុំ. [បាណ+ក] សត្វតូច, សត្វល្អិត, ដង្កូវ ។ - វិទ្ធ គុ. គឺសត្វ

ល្អិតចោះហើយ, គឺដង្កូវចោះហើយ ។

បាណាតិបាត បុំ. [បាណ+អតិ+បត+ណ] (ចេតនាធម៌) ជាហេតុញុំាងសត្វមានជីវិតឱ្យធ្លាក់ចុះកន្លង ឬចេតនាធម៌ជាហេតុសម្លាប់នូវសត្វមានជីវិត; វិ. **បាណំ អតិបាតេតិ ឯតេនាតិ> បាណាតិបាតោ** ។

បាណាតិបាតី គុ. [បាណ+អតិ+បត+ណី] អ្នកញុំាងសត្វមានជីវិតឱ្យធ្លាក់ចុះកន្លង ឬអ្នកសម្លាប់នូវសត្វមានជីវិត; វិ. **បាណំ អតិបាតេតីតិ> បាណាតិបាតី** ។

បាណិ បុំ. [បណ+ឥ ឬបា+ណិ] ដៃ, បាតដៃ ។ **- អាទិ** គុ. (បហរណវត្ថុ) មានបាតដៃជាដើម ។ **- តល** នបុំ. ផ្ទៃនៃដៃ, ផ្ទៃនៃបាតដៃ ។ **- ប្បហារាទិ** គុ. (គ្រឿងប្រហារ) មានកិ.ប្រហារដោយបាតដៃជាដើម ។ **- សទ្ទ** បុំ. សូរនៃបាតដៃ ។

បាតន នបុំ. [បត+យុ] កិ.ធ្លាក់ទៅ, កិ.ធ្លាក់ចុះ, កិ.ញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ, កិ.ទម្លាក់ចុះ; វិ. **បាតិយតេតិ> បាតនំ** ។

បាតព្វ គិ. [បា+តព្វ] គឺ...គប្បីផឹក; វិ. **បិវិតព្វន្តិ> បាតព្វំ** ។ **- យុត្តក** គុ. គួរគឺ...គប្បីផឹក, ជារបស់គួរគឺ... ។

បាតយិស្សាមិ គិ. [បត+ណយ+ស្សាមិ.ភ., ចុះឥ.អា.] នឹងញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ, នឹងទម្លាក់ចុះ ។

បាតរាស នបុំ. [បាតោ+អស+ណ, ចុះរ.អា.] (ភោជន) គឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹក; វិ. **បាតោ អសិតព្វន្តិ> បាតរាសំ** ។

- អត្ថាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភោជនគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹក ។ **- វេលា** ឥ. វេលានៃភោជនគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹក ។

បាតិត គុ. [បត+ណេ+ត] គឺ...ឱ្យធ្លាក់ចុះហើយ, គឺ...ទម្លាក់ចុះហើយ (ផុះដាក់, ស្ពោះដាក់) ។

បាតុ គិវិ. ឱ្យជាក់, ប្រាកដ ។ **- កម្យាយ** ដើម្បីបាតុកម្ម, ដើម្បីកិ.ធ្វើឱ្យប្រាកដ ។ **- ភូតមត្ត** គុ. គ្រាន់តែកើតប្រាកដហើយ ។

បាតុករិត្វា អ. [បាតុ+ករ+ត្វា, ចុះឥ.អា.] ធ្វើឱ្យប្រាកដហើយ, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

បាតុកាម គុ. [បាតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីផឹក; វិ. **បាតុំ កាមេតីតិ> បាតុកាមោ** ។

បាតុភវិ គិ. [បាតុ+ភូ+អ+ឦ.អជ្ជ.] មានប្រាកដហើយ, កើតប្រាកដហើយ ។

បាតុភវិស្សតិ គិ. [បាតុ+ភូ+អ+ស្សតិ.ភ.ចុះឥ.អា.] នឹងមានប្រាកដ, នឹងកើតប្រាកដ ។

បាតុរហោសិ គិ. [បាតុ+រ+ហុ+អ+ឦ.អជ្ជ., ចុះរ+ស.អា.] បានមានប្រាកដហើយ, បានកើតប្រាកដហើយ ។

បាតុំ អ. [បា+តុំ] ដើម្បីផឹក, កិ.ផឹក ។

បាតេតិ គិ. [បត+ណេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ, ទម្លាក់ចុះ (ផុះដាក់, ស្ពោះដាក់) ។

បាតេត្វា អ. [បត+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះហើយ, ...។

បាតេយ្យាថ កិ. [បត+ណេ+ឯយ្យាថ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ... ។

បាតេសិ កិ. [បត+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

បាតេស្សាមិ កិ. [បត+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ, នឹងឱ្យដួល, នឹងឱ្យរលំ ។

បាតោ និ. ក្នុងពេលព្រឹក, អំពីព្រឹក, អំពីព្រលឹម ។

បាថេយ្យ នបុំ. [បថ+ណេយ្យ] (វត្ថុ) ជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវ, ឬជាប្រយោជន៍ដល់ផ្លូវ (ស្បៀង); វិ. **បថេ បថស្ស វា ហិតំ> បាថេយ្យំ** ។ - **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចដោយវត្ថុជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវ, កិច្ចដោយស្បៀង ។

បាទ បុំ. [បទ+ណ] (អវយវៈ) ជែងដើរទៅ (ជើង); វិ. **បជ្ជតិ គច្ឆតិ អនេន> បាទោ** ។ - **កបលិក** ន. គ្រឿងជាទីរងនូវជើង, អំបែងសម្រាប់រងនូវជើង, ។ - **កុក្កុច្ច** នបុំ. កិ.រពឹសដោយជើង, កិ.រពឹសនៃជើង ។ - **អគ្ឃនក** គុ. ដល់នូវតម្លៃបាទមួយ, គួរនូវតម្លៃបាទមួយ ។ - **គុដ្ឋក** បុំ. មេព្រាមនៃជើង, មេជើង ។ - **ចលន** នបុំ. កិ.កម្រើកនៃជើង, កិ.ញាប់ញ័រនៃជើង ។ - **ច្ឆិទ្ទ** នបុំ. ប្រហោងនៃជើង, ចង្អៀតនៃជើង ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីតាំងនៃជើង, ទីនៃជើង ។ - **តល** នបុំ. ផ្ទៃនៃជើង ។ - **ធោវន-នយោនាទិកាល** បុំ. កាលមានកាលជាទីលាងនូវជើងនិងកាល

ជាទីង្គូតជាដើម ។ - **ធោវនមត្ត** គុ. វត្ថុគ្រាន់តែទឹកសម្រាប់លាងនូវជើង, សព្វបើទឹកសម្រាប់លាងនូវជើង ។ - **ធោវនុទក** នបុំ. ទឹកសម្រាប់លាងនូវជើង ។ - **អន្ត** នបុំ. ទីបំផុតនៃជើង, ចុងនៃជើង ។ - **បរិកម្មាទិការក** គុ. អ្នកធ្វើនូវកិច្ចមានបរិកម្មនូវជើងជាដើម។ - **បរិចារិកា** ឥ. ស្ត្រីអ្នកបំរើនូវជើង, ស្ត្រីអ្នកបំរើទៀបជើង (ប្រពន្ធ) ។ - **បស្ស** នបុំ. ខាងនៃជើង ។ - **បំសុ** នបុំ. អាចម៍ដីដែលជាប់ធូលីជើង, លំអិតដីនៃជើង ។ - **បិដ្ឋិ** ឥ. ខ្នងនៃជើង, ខ្នងនៃព្រះបាទ ។ - **បីឋិកា** ឥ. តាំងជាទីរងនៃជើង ។ - **បីឋ** នបុំ. តាំងជាទីរងនូវព្រះបាទ, -សម្រាប់ទ្រនូវព្រះបាទ ។ - **បុញ្ឆនក** គុ. ឱ្យជាសំពត់ជូតនូវជើង ។ - **មត្ត** គុ. ទ្រព្យត្រឹមតែបាទមួយ, -ត្រឹមតែមួយបាទ ។ - **មូល** នបុំ. ប្រទេសជាទីតាំងនៃជើង, ជាទីតាំងនៃជើង, ទីជិតនៃជើង ។ - **មូលិក** គុ. បុរសអ្នកប្រកបក្នុងប្រទេសជាទីតាំងនៃជើង, អ្នកប្រកបក្នុងទីជិតនៃជើង ។ - **សញ្ញាត** គុ. អ្នកបានជើងសង្រួមហើយ, អ្នកសង្រួមហើយដោយជើង ។ - **សម្ពាហន** នបុំ. កិ.ច្របាច់នូវជើង, កិ.ទូតនូវជើង ។

បាទាសិ កិ. [ប+អ+ទា+អ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស.អា.] បានឱ្យទៅហើយ, បានប្រគល់ឱ្យហើយ, បានថ្វាយហើយ ។

បាទុកបត្តថាលកធមករកកាយពន្ធនអំសពន្ធនមណ្ឌន នបុំ.

[បាទុក+បត្ត+ថាលក+ធមករក+កាយពន្ធន+អំសពន្ធន+មណ្ឌន] កិ.ប្រដាប់ដោយទ្រនាប់ជើង និងបាត្រនិងស្បៀននិងធមក្រកនិងវត្ថុ

ពន្ធនិងអង្រែក (កាយពន្ធន សំពត់សម្រាប់ចងនូវកាយ, អំសពន្ធន សំពត់សម្រាប់ពាក់ឆ្លងស្មា)

បាទុកមណ្ឌន នបុំ. [បាទុក+មណ្ឌន] កិ.ប្រដាប់នូវទ្រនាប់ជើង, កិ.ប្រដាប់ដោយទ្រនាប់ជើង ។

បាទុកមណ្ឌនានុយោគ ពុំ. [បាទុក+មណ្ឌន+អនុយោគ] ការប្រកបតាមនូវកិ.ប្រដាប់ដោយទ្រនាប់ជើង ។

បាទោទក នបុំ. [បាទ+ឧទក] ទឹកសម្រាប់លាងនូវជើង ។

បាន នបុំ. [បា+យុ] កិ.ផឹក; វិ. **បិវិយតេតិ> បានំ** ។ ជាទីផឹក; វិ. **បិវតិ ឯត្ថាតិ> បានំ** ។ ជាគ្រឿងផឹក; វិ. **បិវតិ ឯតេនាតិ> បានំ** ។ ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹក; វិ. **បាតព្វន្តិ> បានំ** ។ . **ភោជន** នបុំ. ទឹកនិងភោជន, ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកនិងបាយគឺបុគ្គលគប្បីស៊ី ។ . **អាគារ** នបុំ. ផ្ទះជាទីផឹក (រោងស្រា) ។

បានីយ គុ. [បា+អនីយ] (ទឹក) គឺបុគ្គលគប្បីផឹក; វិ. **បាតព្វន្តិ> បានីយំ** ។ . **ឃដ** ពុំ. ក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹក, ក្អមដ៏ពេញដោយទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹក ។ . **ឃដបរិភោជនីយឃដ** ពុំ. ក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកនិងក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកគឺបុគ្គលគប្បីប្រើប្រាស់, ក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកឆាន់និងក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកប្រើប្រាស់ ។ . **វារក** ពុំ. បំពង់សម្រាប់ដាក់នូវទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹក, ដបសម្រាប់ដាក់នូវ... ។

បាប នបុំ. ឬគុ. [ប+អប+អ] (អកុសល) ញ៉ាំងសត្វឲ្យដល់នូវទុក្ខមាន

អបាយទុក្ខជាដើម (បាប,លាមក,អាក្រក់); វិ. **សត្តេ អបាយទុក្ខំ បាបេតីតិ> បាបំ** ។

បាបក គុ. [បាប+ក] ជាបាប, ដ៏លាមក, អាក្រក់ ។

បាបកម្ម នបុំ. [បាប+កម្ម] កម្មជាបាប, កម្មដ៏លាមក, កម្មដ៏អាក្រក់ ។

បាបកម្មី គុ. [បាបកម្ម+ណី] អ្នកមានបាបកម្ម, អ្នកមានកម្មដ៏លាមក; វិ. **បាបំ កម្មំ> បាបកម្មំ, បាបកម្មំ យស្ស អត្ថីតិ> បាបកម្មី** ។

បាបការី គុ. [បាប+ករ+ណី] អ្នកធ្វើនូវបាប; វិ. **បាបំ ករោតីតិ> បាបការី** ។ អ្នកធ្វើនូវបាបដោយប្រក្រតី; វិ. **បាបំ ករោតិ សីលេនាតិ> បាបការី** ។ អ្នកមានកិ.ធ្វើនូវបាបជាប្រក្រតី; វិ. **បាបំ កាតុំ សីលមស្សាតិ> បាបការី** ។

បាបគរហី គុ. [បាប+គរហ+ណី] អ្នកតិះដៀលនូវបុគ្គលបាប, .នូវបុគ្គលលាមក, .នូវបុគ្គលអាក្រក់; វិ. **បាបំ គរហតីតិ> បាបគរហី** ។ ចែកវិគ្គហៈជា ៣ តាមនេះដូច «បាបការី»ក៏បាន ។

បាបជីវិត នបុំ. [បាប+ជីវិត] ជីវិតដ៏លាមក, ការរស់នៅដ៏លាមក, ការរស់នៅដោយលាមក ។

បាបតរ គុ. [បាប+តរ] បាបជាង, លាមកជាង, អាក្រក់ជាង (បាបវិសេស, លាមកវិសេស) ។

បាបធម្ម ពុំ. ឬគុ. [បាប+ធម្ម] ធម៌ជាបាប, ធម៌លាមក, អ្នកមានធម៌ជាបាប, អ្នកមានធម៌លាមក ។

បាបនិន្ន គុ. [បាប+និន្ន] ឱនទៅក្នុងបាប, បង្អោនទៅក្នុងបាប ។ និន្ន<និ+នម+ណ, ម>ន, លុបណ ។

បាបភាវ បុំ. [បាប+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកបាប, ...ជាអ្នកលាមក ។

បាបមិត្ត បុំ. ឬគុ. [បាប+មិត្ត] មិត្រជាបាប, មិត្រលាមក, អ្នកមានមិត្រលាមក ។ ... **សំសដ្ឋ** បុំ. កិ.ច្រឡូកច្រឡំដោយបាបមិត្ត, កិ.ជាប់ជំពាក់ដោយ...។ **សំសដ្ឋ**<សំ+សជ+ណ ។

បាបយិត្វា កិ. [ប+អប+ណយ+ត្វា.អដ្ឋ., ចុះឥ.អា.] ញុំាង...ឱ្យដល់ហើយ, ...ឱ្យលុះហើយ ។

បាបរាសិ បុំ. [បាប+រាសិ] គំនរនៃបាប, គងនៃបាប ។

បាបវត្តវណ្ណនា ឥ. [បាបវត្ត+វណ្ណ+យុ+អា.ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវបាបវត្ត, កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្ដីនៃបាបវត្ត; វិ. **បាបវត្តំ បាបវត្តស្ស វា អត្ថំ វណ្ណេតិ ឯតាយាតិ> បាបវត្តវណ្ណនា** ។

បាបវូបសមន នបុំ. [បាប+វិ+ឧប+សម+យុ] កិ.ចូលទៅរម្ងាប់វិសេសនូវបាប, កិ.ចូលទៅរម្ងាប់នូវបាប; វិ. **វូបសមីយតេតិ> វូបសមនំ, បាបស្ស វូបសមនំ> បាបវូបសមនំ** ។

បាបសុបិន បុំ. [បាប+សុបិន] សុបិនដ៏លាមក, កិ.យល់សប្ដដ៏លាមក, កិ.យល់សប្ដអាក្រក់ ។

បាបិក គុ. [បាប+ណិក ឬឥក] លាមក, អាក្រក់, មានបាប, នាំមកនូវបាប ។

បាបិច្ឆ គុ. [បាប+ឥច្ឆា] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាដ៏លាមក, អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាជាបាប; វិ. **បាបា ឥច្ឆា យេសំ តេ> បាបិច្ឆា** ។

បាបិត គុ. [ប+អប+ត, ចុះឥ.អា.] គឺ...ឱ្យដល់ហើយ; វិ. **បាបិយិត្ថាតិ> បាបិតោ** ។

បាបិម គុ. [បាប+ឥមន្តុ] អ្នកមានបាប, អ្នកប្រាថ្នានូវបាប; វិ. **បាបំ យស្ស អត្ថីតិ> បាបិមា, បាបំ ឥច្ឆតីតិ> បាបិមា** ។

បាបិយ គុ. [បាប+ឥយ] បាបជាង, លាមកជាង, បាបដោយវិសេស, លាមកដោយវិសេស (អាក្រក់ជាង); វិ. **ឥមេ បាបា អយមិមេសំ វិសេសេន បាបោតិ> បាបិយោ** ។

បាបុណន្ត គុ. [ប+អប+ឧណា+អន្ត] កាលដល់, កាលលុះ ។

បាបុណន្តិ កិ. [ប+អប+ឧណា+អន្តិ.វ.] រមែងដល់, រមែងលុះ ។

បាបុណាតុ កិ. [ប+អប+ឧណា+តុ.ប.] ចូរដល់, ចូរលុះ ។

បាបុណិ កិ. [ប+អប+ឧណា+ឦ.អជ្ជ.] ដល់ហើយ, លុះហើយ, ទាន់ហើយ ។

បាបុណេ កិ. [ប+អប+ឧណា+ឯយ្យ.ស.] គប្បីដល់, គប្បីលុះ, គប្បីទាន់ ។

បាបុណេយ្យំ កិ. [ប+អប+ឧណា+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីដល់, ... ។

បាបេ អា.ឥ. [បាបា+សិ.វិ., យកស្រះអានៃបា+សិ>ឯ] ម្នាលស្រីបាប, ម្នាលស្រីលាមក ។

បាបេតិ គិ. [ប+អប+ណេ+តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យដល់,...។

បាបេតុំ អ. [ប+អប+ណេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យដល់, គិ.ញុំាង...ឱ្យដល់ ។

បាបេត្វា [ប+អប+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យដល់ហើយ ។

បាបេយ្យ គិ. [ប+អប+ណេ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីញុំាង... ឱ្យដល់ ។

បាបេសិ គិ. [ប+អប+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញុំាង...ឱ្យដល់ហើយ ។

បាបេស្សតិ គិ. [ប+អប+ណេ+ស្សតិ_ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យដល់ ។

បាភតំ នបុំ. [បឋម+អាភត] ទ្រព្យដែលគេនាំមកហើយជាដំបូង (ទ្រព្យជាដើមទុន); វិ. **បឋមំ អាភតំ> បាភតំ** ។ ទ្រព្យដែលបុគ្គលអ្នកប្រាថ្នានាំមក; វិ. **បត្ថេន្តេហិ អាភរីយតេតិ> បាភតំ** ។ អាភត<អា+ភរ+ត, ត>ត, លុបរ ។

បាមោក្ខ គុ. [បមុខ+ណ] អ្នកឋិតនៅក្នុងភាវៈនៃខ្លួនជាប្រមុខ (ជាប្រធាន); វិ. **បមុខភាវេ ឋិតោតិ> បាមោក្ខោ** ។

បាមោជ្ជ នបុំ. [បមុទិត+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នករីករាយទូទៅ, ភាវៈនៃចិត្តរីករាយទូទៅ (សេចក្ដីរីករាយទន់); វិ. **បមុទិតស្ស បុគ្គលស្ស ចិត្តស្ស វា ភាវោ> បាមោជ្ជំ** ។ . ពហុល គុ. ច្រើនដោយសេចក្ដីរីករាយទន់, ច្រើនដោយប្រាមោទ្យ ។

បាយមាន គុ. [បា+ណយ+មាន] កាលឱ្យផឹក, កាលញុំាង...ឱ្យផឹក ។

បាយាសបាតិ ឥ. [បាយាស+បាតិ] ភាជនៈនៃបាយបាយាស, ភាជនៈដាក់នូវបាយបាយាស, ភាជនៈដ៏ពេញដោយបាយបាយាស ។

បាយាសបិណ្ឌ បុំ. [បាយាស+បិណ្ឌ] ដុំនៃបាយបាយាស ។ បាយាស < បា+អស = បាយទាំងគឺបុគ្គលគប្បីផឹកទាំងគឺបុគ្គលគប្បីស៊ី (យកអានៃបា>អាយ+អស>បាយាស) ។

បាយាសិ គិ. [ប+អ ឬអា+យា+អ+ឦ_អជ្ជ. ចុះស_អា.] ទៅហើយ, ដើរទៅហើយ, បរទៅហើយ ។

បាយិំសុ គិ. [ប+អា+យា+អ+ឧំ_អជ្ជ.] ទៅហើយ, ដើរទៅហើយ (<បា+ណយ+ឧំ.អជ្ជ.) ផឹកហើយ ។

បាយេតិ គិ. [បា+ណេ+តិ_វ., អានៃបា>អាយ] ផឹក, បៅ, ញុំាង...ឱ្យផឹក, -ឱ្យបៅ ។

បាយេត្វា អ. [បា+ណេ+ត្វា, អានៃបា>អាយ] ញុំាង...ឱ្យផឹកហើយ, -ឱ្យបៅហើយ ។

បាយេន្ត គុ. [បា+ណេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យផឹក, -ឱ្យបៅ...។

បាយេហិ គិ. [បា+ណេ+ហិ_ប., អានៃបា>អាយ] ចូរញុំាង...ឱ្យផឹក, -ឱ្យបៅ ។

បារគត គុ. [បារ+គត] អ្នកដល់ហើយនូវត្រើយ, អ្នកមានត្រើយដល់ហើយ; វិ. **បារំ គតោ> បារគតោ** ។ បារ<បារ+អ = ត្រើយ, និព្វាន, ខាងនាយ ។

បារគវេសី គុ. [បារ+គវេស+ណី] អ្នកស្វែងរកនូវត្រើយ, អ្នកមានកិ. ស្វែងរកនូវត្រើយជាប្រក្រតី; វិ. **បារំ គវេសតីតិ> បារគ-**

ចេសិ. បារំ គចេសិកុំ សីលមស្សាតិ> បារគចេសិ ។

បារគាមី គុ. [បារ+គម+ណី] អ្នកដល់នូវត្រើយ, អ្នកមានកិ.ដល់នូវត្រើយជាប្រក្រតី ។

បារគូ គុ. [បារ+គម+រូ] អ្នកដល់នូវត្រើយ; វិ. បារំ គច្ឆតីតិ> បារគូ ។

បារមី ឥ. [បរម+ឦ] ភាវៈនៃពោធិសត្វដ៏ឧត្តម ឬអំពើនៃពោធិសត្វដ៏ឧត្តម; វិ. បរមស្ស ឧត្តមស្ស ពោធិសត្តស្ស ភាវោ កម្មំ វា> បារមី ។

បារាជិកាបត្តិអាបជ្ជន នបុំ. [បារាជិក+អាបត្តិ+អាបជ្ជន] កិ.ត្រូវនូវអាបត្តិឈ្មោះបារាជិក ។

បារាបារ គុ. [បារ+អបារ] ត្រើយនិងមិនមែនត្រើយ, ត្រើយតូចនិងត្រើយធំ ។

បារាវតបាទសទិសបាទ គុ. [បារាវត+បាទ+សទិស+បាទ] មានជើងប្រាកដស្មើដោយជើងនៃព្រាប; វិ. បារាវតស្ស បាទា> បារាវតបាទា, បារាវតបាទេហិ សទិសា បាទា យេសំ តានិ> បារាវតបាទសទិសបាទានិ ។ ប្រើជា បារាបត ក៏បាន ។

បារិច្ឆត្តក បុំ. [បរិច្ឆត្ត+ណក] ដើមបារិច្ឆត្តកៈ, បារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស, ដើមឈើតាំងនៅដូចជាឆត្រដោយជុំវិញ; វិ. បរិ សមន្តតោ ឆត្តំ វិយ តិដ្ឋតីតិ> បារិច្ឆត្តកោ ។ - រុក្ខ បុំ. ដើមនៃបារិច្ឆត្តកៈ, បារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ។ - កុសុម បុំ. ផ្កានៃឈើឈ្មោះបារិច្ឆត្តកៈ ។

បារិបូរិការិតា ឥ. [បារិបូរិការី+តា] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវកិ.ពេញជុំវិញ, -នូវកិ.ពេញលេញ, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកធ្វើឱ្យបរិបូរ, -ឱ្យគ្រប់គ្រាន់; វិ. បរិបូរយតេ> បារិបូរិ ។ បារិបូរិ ករោតីតិ> បារិបូរិការី ។ បារិបូរិការិនោ ភាវោ> បារិបូរិការិតា ។

បារិមតីរ នបុំ. [បារិម+តីរ] ត្រើយ ឬ ឆ្នេរមានក្នុងទីខាងនាយ, ត្រើយខាងនាយ ។ បារិម<បារ+ឥម = មានក្នុងទីខាងនាយ; វិ. បារេ ភវំ> បារិមំ (តីរំ) ។ បារិមំ តីរំ> បារិមតីរំ ។ - វាសិក គុ. អ្នកនៅទៀបឆ្នេរខាងនាយ, អ្នកនៅនាត្រើយខាងនាយ (វាសិក<វស+ណី+ក.សកត្ថ) ។

បារិលេយ្យក ន.ន. ស្រុកឈ្មោះបារិលេយ្យកៈ ។ - វនសណ្ឌ បុំ. ដងនៃព្រៃឈ្មោះបារិលេយ្យកៈ ។ - ហត្ថិ បុំ. ដំរីឈ្មោះបារិលេយ្យកៈ ។

បារិសុទ្ធិសីល នបុំ. [បារិសុទ្ធិ+សីល] សីលគឺសេចក្ដីបរិសុទ្ធិ; វិ. បរិសុជ្ឈនំ> បារិសុទ្ធិ, បារិសុទ្ធិ ឯវ សីលំ> បារិសុទ្ធិសីលំ ។ បរិ+សុធ+យ+យុ>បរិសុជ្ឈន ។

បារិហារិយបក្ខ បុំ. [បារិហារិយ+បក្ខ] ប័ក្ខនៃបារិហារិយឧបោសថ, ប័ក្ខនៃឧបោសថដែលបុគ្គលគប្បីរក្សា, ប័ក្ខដែលបុគ្គលគប្បីនាំចង់នូវធម៌ជាសត្រូវ (បារិហារិយប័ក្ខ) បារិហារិយ<បរិ+ហរ+ណ្យ+ឥ.អា. ។

បារុតចីវរ នបុំ. [បារុត+ចីវរ] ចីវរដែល...ដណ្ដប់ហើយ, -ឃ្លុំហើយ (បារុត <ប+អា+រុប+ត, លុបប) = វិ. បារុបិយិត្ថាតិ>

បារុតំ ។

បារុបតិ កិ. [ប+អា+រុប+អ+តិ_វ.] ដណ្តប់, ឃ្លុំ, ទន្ទូរ ។

បារុបន នបុំ. [ប+អា+រុប+យុ] សម្រាប់ដណ្តប់, សម្រាប់ទន្ទូរ, សម្រាប់ឃ្លុំ; វិ. **បារុបតិ ឯតេនាតិ> បារុបនំ** ។ - **កម្ពល** បុំ. សំពត់កម្ពលសម្រាប់ដណ្តប់ ។ - **បដិ** នបុំ. សំពត់ផ្ទាំងសម្រាប់ដណ្តប់ ។ - **វត្ថ** នបុំ. សំពត់សម្រាប់ដណ្តប់ ។

បារុបន្ត គុ. [ប+អា+រុប+អន្ត] កាលដណ្តប់, កាលឃ្លុំ, កាលទន្ទូរ ។

បារុបមាន គុ. [ប+អា+រុប+មាន] កាលដណ្តប់, កាលឃ្លុំ ។

បារុបិតព្វ កិ. [ប+អា+រុប+តព្វ, ចុះឥ_អា.] គឺ...គប្បីដណ្តប់ ។

បារុបិត្វា អ. [ប+អា+រុប+ត្វា+ឥ_អា.] ដណ្តប់ហើយ, ឃ្លុំហើយ, ទន្ទូរហើយ ។

បារុបិស្សាមិ កិ. [ប+អា+រុប+អ+ស្សាមិ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងដណ្តប់, ...។

បារេម កិ. [បរ+ណេ+ម_វ.] រក្សា, បំពេញ, បាច ។

បារេវត អ.ន. (ដឹរ) ឈ្មោះបារេវតៈ ។

បារោហន្តរ នបុំ. [បារោហ+អន្តរ] ចន្លោះនៃឫសជ្រៃ, រវាងនៃឫសជ្រៃ ។

បាល អ.ន. ឈ្មោះបាលៈ ។

បាលយំ គុ. [បាលយន្ត+សិ_វិ., ន្ត+សិ>អំ] កាលរក្សា, កាលចិញ្ចឹម ។

បាលិត គុ. [បាល+ត, ចុះឥ_អា.] គឺ...រក្សាហើយ ។ អ.ន.ឈ្មោះបាលិត ។

បាលិភទ្ទក គិរិកណ្ណិក ជយកុសុមាទិភេទ គុ. ផ្សេងដោយផ្កាមានផ្ការលួសបាយ (ឬផ្កាធា) និងផ្កាអញ្ជ័នខៀវ (ឬផ្កាកណ្ណិកាភ្នំ) និងផ្កាច្បា (ឬផ្កាជយព្រឹក្ស) ជាដើម ។ បទសមាស ។

បាវក បុំ. [បុ+ណ្វុ] (សភាវៈ) តែងជម្រះចំផ្លាញ (ភ្លើង); វិ. **បុនាតីតិ> បាវកោ** ។

បាវចន នបុំ. [បធាន+វចន] ពាក្យជាប្រធាន (ពុទ្ធវចន); វិ. **បធានំ វចនំ> បាវចនំ** ។

បាវទិ កិ. [ប+អ+វទ+អ+ត្ត-អជ្ជ.] បានពោលទូទៅហើយ, ពោលផ្ទួនហើយ, ពោលបន្ថែមហើយ ។

បាវស្សិ កិ. [ប+វស្ស+អ+ត្ត-អជ្ជ., អនៃប>អា] ស្រោចចុះហើយ, បង្អុរចុះហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

បាវារិការាម បុំ. [បាវារិក+អារាម] អារាមឈ្មោះបាវារិកៈ ។

បាវិសិ កិ. [ប>បា+វិស+អ+ត្ត-អជ្ជ.] ចូលទៅហើយ, ចូលមកហើយ ។

បាវេយ្យក គុ. [បាវា+ឯយ្យក] អ្នកនៅក្នុងក្រុងឈ្មោះបាវា ។

បាសក បុំ. [បស+ណ្វុ] (ប្រែថា បៀតបៀន, ពាល់ត្រូវ) បាសកា, កូនបាសកា ។

បាស បុំ. [បា+ស] អន្ទាក់ (វិ. **បាតិ រក្ខតិ អត្តយោតិ> បាសោ**) ម្យ៉ាងទៀត (បស+ណ = ប្រែថា ចង់,ទាក់) វិ. **សត្តេ បសេតិ ឯតេនាតិ> បាសោ** ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីតាំងនៃអន្ទាក់,

ទីជិតនៃអន្ទាក់ ។ - សតិ ប.សំ. រយនៃអន្ទាក់ ។

បាសាណមណិ បុំ. [បាសាណ+មណិ] កែវមណីដែលកើតអំពីថ្ម, កែវមណីជាវិការៈនៃថ្ម ។

បាសាណមយ គុ. [បាសាណ+មយ] ជាវិការៈនៃថ្ម, សម្រេចហើយដោយថ្ម, កើតហើយអំពីថ្ម (វិការតទ្ធិត, និប្ផន្នតទ្ធិត, និព្វត្តតទ្ធិត) ។

បាសាណសម្ភវ គុ. [បាសាណ+សម្ភវ] កេនថ្មជាដែនកើតព្រម; វិ. បាសាណោ សម្ភវោ យស្ស តំ> បាសាណសម្ភវំ ។ បាសាណ<បស្យ+សន+អ, បស្យ>បា, ស>សា, ន>ណ=ប្រែថាដល់នូវខាង; វិ. បស្សំ សនតិ បាបេតីតិ> បាសាណោ ។

បាសាទ បុំ. [ប+សទ+ណ] ប្រទេសជាទីជ្រះថ្លានៃភ្នែកនិងចិត្ត (ប្រាសាទ); វិ. បសីទន្តិ នយនមនានិ អត្រាតិ> បាសាទោ ។ - **ភូមិ** នបុំ. កំពូលនៃប្រាសាទ ។ - **តល** នបុំ. ផ្ទៃនៃប្រាសាទ ។ - **បរិវេណ** នបុំ. បរិវេណនៃប្រាសាទ ។ - **អរហ** នបុំ. គឺ.បូជានូវប្រាសាទ, គឺ.ឆ្លងនូវប្រាសាទ ។

បាសាទិក គុ. [បសាទ+ណិក] នាំមកនូវសេចក្ដីជ្រះថ្លា; វិ. បសាទំ អាវហតីតិ> បាសាទិកោ ។ ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លា; វិ. បសាទេន និយុត្តោ> បាសាទិកោ ។ គួរដល់សេចក្ដីជ្រះថ្លា; វិ. បសាទស្ស អរហតីតិ> បាសាទិកោ ។ - **តរ** គុ. នាំមកនូវសេចក្ដីជ្រះថ្លាជាង ។

បាហាសិ កិ. [ប>បា+ហរ+អ+ឦ-អជ្ជ., ទុះស-រក.] ប្រហារហើយ ។

បាហុនក បុំ. [បាហុន+ណិក, លុបណ, ឥ>អ] អ្នកគួរដើម្បីទទួលនូវគ្រឿងបូជាដោយប្រការៈទាំងពួង (ភ្ញៀវ); វិ. សព្វប្បការេន អាហុនំ អរហតីតិ> បាហុនកោ ។ (បាហុន<ប+អា+ហុ+យុ ឬប+ហុ+យុ, ប>បា) ។

បាហុនទាន នបុំ. [បាហុន+ទាន] ទានដែលបុគ្គលតាក់តែងដោយសក្ការៈដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ញាតិនិងមិត្រដែលមកអំពីទិសតូចនិងទិសធំ, ទានដែលបុគ្គលគប្បីឱ្យដល់ភ្ញៀវ ។

បាហេសិ កិ. [ប>បា+ហិ+អ+ឦ-អជ្ជ., ទុះស-រក.] បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ, បណ្ដេញទៅហើយ ។

បិង្គលកិបិល្លក បុំ. [បិង្គល+កិបិល្លក] ស្រមោចលឿងនិងស្រមោចក្រហម (អង្ក្រង) ។

បិង្គល អ.ន. ឈ្មោះបិង្គលៈ; គុ. លឿង, មានភ្នែកលឿង ។

បិច្ឆិល គុ. [បិច្ឆ+ឥល] រអិល, ឱ្យជាទីរអិល ។ ន. ដើមរកា ។

បិញ្ឆ បុំ. [បត+ឆ អនៃប>ឥ, ទុះនិគ្គហិតរក., លុបត] កន្ទុយ, កំប៉ោយ, ស្លាប; វិ. បតិតុមិច្ឆតិ យេន តំ>បិញ្ឆំ ។ (ប្រើជាបិញ្ឆក៏មាន) ។

បិដក នបុំ. [បិដ+ណ្វុ] ប្រែថា បញ្ចេញសំឡេង, ពោល, សម្ដែង (ល្អី, កញ្ជើ, ទ្រុង); វិ. បិដិយតិ សទ្ទិយតិ កថិយតិ អត្ថោ ឯតេនាតិ> បិដកំ ។

បិដ្ឋ គុ. [បិស ឬបិស+ត] (វត្ថុ) គឺ...កិនហើយ; វិ. បិសិយិត្ថាតិ> បិដ្ឋំ ។ - **បិដ្ឋ** គុ. គឺខត្តិយធិតាទាំងឡាយកិនហើយ១ ។ **បិដ្ឋ** ន.

ខ្នង, ខាង, ខាងក្រោយ ។

បិដ្ឋិកច្ឆា ន. [បិដ្ឋិ+កច្ឆា] ខាងក្រោយនៃក្បិន ឬ ជាយក្បិន, ជាយក្បិនត្ត ដ៏ខាងក្រោយ, ជាយក្បិនមានក្នុងខាងក្រោយ ។ - **បិដ្ឋិ** ន. ប្រែថា ខ្នងក៏បាន, **កច្ឆា** ន. ប្រែថា ក្លៀក ក៏បាន ។

បិដ្ឋិកោដ្ឋក នបុំ. [បិដ្ឋិ+កោដ្ឋក] ខាងក្រោយនៃបន្ទប់, បន្ទប់មានក្នុងខាងក្រោយ ។

បិដ្ឋិបរិកម្ម នបុំ. [បិដ្ឋិ+បរិកម្ម] បរិកម្មនូវខ្នង, កិ.ធ្វើជុំវិញនូវខ្នង

បិដ្ឋិបស្ស នបុំ. [បិដ្ឋិ+បស្ស] ខាងនៃខ្នង ។

បិដ្ឋិបាសាណ បុំ. [បិដ្ឋិ+បាសាណ] ខ្នងនៃថ្ម, ថ្មមានខ្នង ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយខ្នងនៃថ្ម ។

បិដ្ឋិមជ្ឈ គុ. [បិដ្ឋិ+មជ្ឈ] កណ្ដាលនៃខ្នង, ពាក់កណ្ដាលនៃខ្នង ។

បិដ្ឋិវិស បុំ. ពេងក្លៀង, ពេងត្បាល់ក្លៀង ។

បិណ្ឌ បុំ. [បិណ្ឌ+អ] ប្រែថា ប្រមូល, ដុំ, ដុំនៃបាយ, ដុំនៃអាមិសៈ ។ - **មត្ត** គុ. វត្ថុគ្រាន់តែបិណ្ឌៈ, ដុំបាយ ។

បិណ្ឌិក បុំ. [បិណ្ឌ+ណ្វ] ដុំនៃសាច់ស្មង, កម្លាំងស្មង, កម្លាំងជើង ។ ប្រែថា កំភួន ក៏បាន ។

បិណ្ឌចារិក គុ. [បិណ្ឌ+ចរ+ណី+ក.ស.] អ្នកបានកិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌៈ (ឬបិណ្ឌបាត) ជាប្រក្រតី; វិ. **បិណ្ឌាយ ចរិតុំ សីលមស្សាតិ> បិណ្ឌចារី, បិណ្ឌចារី ឯវ> បិណ្ឌចារិកោ** ។

បើដាក់ វត្តព្រង់ សីល ត្រូវប្រែថា...ជាវត្ត ។ អ្នកត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌៈ (ឬបិណ្ឌបាត); វិ. **បិណ្ឌាយ ចរតីតិ> បិណ្ឌចារី, សោ ឯវ> បិណ្ឌចារិកោ** ។ - **វត្ត** នបុំ. វត្តនៃភិក្ខុអ្នក... ។

បិណ្ឌបាត បុំ. [បិណ្ឌ+បត+ណ] កិ.ធ្លាក់ចុះនៃដុំអាមិសៈ (បិណ្ឌបាត); វិ. **អាមិសបិណ្ឌានំ បាតោតិ> បិណ្ឌបាតោ** ។ កិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌៈ; វិ. **បិណ្ឌាយ បាតោ> បិណ្ឌបាតោ** ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃបិណ្ឌបាត, កាលជាទីត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ - **បដិក្កន្ត** គុ. មានបិណ្ឌបាតត្រឡប់វិញហើយ, ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត, ត្រឡប់មកអំពីកិ.ស្វែងរកនូវបិណ្ឌបាត ។ - **បដិលាភ** បុំ. កិ.បានចំពោះនូវបិណ្ឌបាត ។ - **បរិយេសន** នបុំ. កិ.ស្វែងរកនូវ... ។ - **វេលា** ន. វេលានៃ..., វេលាជាទីត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ។

បិណ្ឌបាតិក គុ. [បិណ្ឌ+បត+ណី+ក.ស.] អ្នកមានកិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌៈជាវត្ត; វិ. **បិណ្ឌាយ បតិតុំ វតមស្សាតិ> បិណ្ឌបាតី, បិណ្ឌបាតី ឯវ> បិណ្ឌបាតិកោ** ។ ន័យមួយទៀត: (បិណ្ឌបាត+ណិក) អ្នកស្វែងរកនូវបិណ្ឌបាត ឬ អ្នកប្រព្រឹត្តនូវបិណ្ឌបាត; វិ. **បិណ្ឌបាតំ គវេសតីតិ> បិណ្ឌបាតិកោ, បិណ្ឌបាតំ ចរតីតិ វា> បិណ្ឌបាតិកោ** ។

បិណ្ឌិកា ន. ប្រែដូច បិណ្ឌិក ។

បិតា បុំ. [បា+រិតុ] (បុរស) អ្នករក្សានូវកូន (បិតា, ឪពុក); វិ. **បុត្តំ បាតិ រក្ខតីតិ> បិតា** ។ - **បុត្ត** បុំ. បិតានិងបុត្រ ។

បិតាមហ បុំ. [បិតា+អមហ] បិតានៃបិតា, (តាឬជីតា); វិ. **បិតុនោ បិតា> បិតាមហោ** ។

បិតុបក្ខ បុំ. [បិតុ+បក្ខ, ឧនៃតុ>ឥ] ចំណែកនៃបិតា, ពួកនៃបិតា ។

បិតុច្ឆា ឥ. [បិតុ+ឆ្ឆ+អា_ឥ.] ប្អូនស្រីនៃបិតា; វិ. **បិតុនោ ភគិនី> បិតុច្ឆា** ។ - **ធីតា** ឥ. ធីតានៃប្អូនស្រីនៃបិតា ។ - **បុត្ត** កូននៃប្អូនស្រីនៃបិតា ។

បិតុបដ្ឋាន នបុំ. [បិតុ+ឧបដ្ឋាន] កិ.បម្រើនូវបិតា, ទីជាទីបម្រើនូវបិតា ។

បិតុវធ នបុំ. [បិតុ+វធ] កិ.សម្លាប់នូវបិតា, កិ.បៀតបៀននូវបិតា (វធ<ហន+ណ, ហន>វធ = វិ.ហននំ>វធោ) ។

បិតុសេនេហ បុំ. [បិតុ+សេនេហ] សេចក្តីស្នេហាក្នុងបិតា, សេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងបិតា, សេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះបិតា ។

បិត្វា អ. [បា+ត្វា, អានៃបា>ឥ] ផឹកហើយ, ហុតហើយ ។

បិត្វាន អ. [បា+ត្វាន, អានៃបា>ឥ] ផឹកហើយ, ហុតហើយ ។

បិត្ថ នបុំ. [អបិ+ធា+ត, លុបអ] ប្រហាត់, (វិ. **អបិធាតីតិ> បិត្ថំ**) ។

បិទហតិ កិ. [អបិ ឬបិ+ធា+អ+តិ_វ., លុបអនៃអបិ] បិទ, រាំង, ខ្ទប់ ។

បិទហន នបុំ. [អបិ+ធា+យុ, លុបអនៃអបិ] កិ.បិទ, កិ.រាំង; វិ. **បិធហិយតេតិ> បិធហនំ** ។ - **វេលា** ឥ. វេលាជាទីបិទ (វិ. **បិធហតិ ឯត្ថាតិ> បិធហនំ**) ។

បិទហន្ត គុ. [អបិ+ធា+អន្ត, លុបអ] កាលបិទ, កំពុងបិទ ។

បិទហាបេត្វា អ. [អបិ+ធា+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឲ្យបិទហើយ ។

បិទហាបេសិ កិ. [អបិ+ធា+ណាបេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា., លុបអ] ញុំាង...ឲ្យបិទហើយ ។

បិទហិត គុ. [អបិ+ធា+ត, ចុះឥ_អា., លុបអ] គឺ...បិទហើយ ។ - **ទ្វារវាតបាន** គុ. មានទ្វារនិងបង្អួចបិទហើយ ។

បិទហិត្វា អ. [អបិ+ធា+ត្វា, លុបអ] បិទហើយ, រាំងហើយ ។

បិទហី កិ. [អបិ+ធា+អ+ឦ_អជ្ជ.] បិទហើយ ។

បិធាន នបុំ. [អបិ+ធរ ឬធា+យុ, លុបអ] គ្រប, គម្រប (វិ. **អបិធរតិ អាវុណោតីតិ> បិធានំ**) ។

បិធាយ អ. [អបិ+ធា+ត្វា, លុបអ] បិទហើយ ។

បិបាសា ឥ. [បា_បា+ស, អានៃបាអព្ភាស>ឥ] សេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីផឹក (ការស្រេក, សេចក្តីស្រេក), វិ. **បាតុំ ឥច្ឆា> បិបាសា** ។

បិបាសិត គុ. [បិបាស+ឥ+ត] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីស្រេក ។ បិបាសិត<បា_បា+ស+ត, ចុះឥ_អា. = ស្រេកហើយ ។

បិប្ផលិ, -លី ឥ. [វិ+ផល+ឦ, វិ>បិ] ដីប្លី, ដើមល្វៀប, (ចាព្លូ) ។ - **គុហា** ឥ. គុហាគឺបណ្ដិតកំណត់ហើយដោយដើមល្វៀប, ឬដីប្លី, គុហាជិតដើមល្វៀប ។

បិយ គុ. [បី+យ] ជាទីស្រឡាញ់; វិ. **បិយេតិ តន្តិ> បិយោ** ។ សេចក្តីស្រឡាញ់ វិ. **បិយនំ សិនេហនំ> បិយោ** ។ - **កថា**

ឥ. វាចាជាហេតុពោលជាទីស្រឡាញ់, វាចាជាហេតុពោលនាំមកនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ ។ វាចាជាគ្រឿងពោល គឺបុគ្គលគប្បីស្រឡាញ់; វិ. ចិយិកព្វាក៍> ចិយា (កថា) ។ - **គ្គាហី** គុ. អ្នកកាន់យកនូវសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់, -គឺបុគ្គលគប្បីស្រឡាញ់ ។ - **ញាតិ** ចុំ. ញាតិជាទីស្រឡាញ់ ។ - **តរ** គុ. ជាទីស្រឡាញ់ជាង, ជាទីស្រឡាញវិសេស ។ - **ទស្សី** អ.ន. ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមបិយទស្សី ។ - **បុត្ត** ចុំ. កូនជាទីស្រឡាញ់ ។ - **ភរិយា** ឥ. ភរិយាជាទីស្រឡាញ់ ។ - **វត្តវណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្តីនៃបិយវត្ត ។ - **វចន** នចុំ. ពាក្យជាទីស្រឡាញ់, ពាក្យគឺបុគ្គលគប្បីស្រឡាញ់ ។ - **សហាយក** ចុំ. ឬ គុ. សម្លាញ់ជាទីស្រឡាញ់ ។ - **សហាយកវណ្ណ** ចុំ. វណ្ណៈ ឬភេទនៃបុគ្គលជាសម្លាញ់ជាទីស្រឡាញ់ ។ - **សហាយិកាវណ្ណ** ចុំ. ភេទនៃស្ត្រីជាសម្លាញ់ជាទីស្រឡាញ់ ។

បិយាបាយ ចុំ. [បិយ+អបាយ]. កិ.ទៅប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់, កិ.ទៅប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារគឺបុគ្គលគប្បីស្រឡាញ់។

បិយាបិយ ន. [បិយ+អបិយ] សេចក្តីស្រឡាញ់និងសេចក្តីមិនស្រឡាញ់ (អបិយ <ន+បិយ> អបិយ = វិ. ន ចិយនំ > អ ចិ. យោ) ។

បិយាយតិ កិ. [បិយ+អាយ+តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តនូវសេចក្តីស្រឡាញ់, ប្រព្រឹត្តស្រឡាញ់ ។

បិលន្ធន នចុំ. [បិលន្ធ+យុ ឬ បិលធិ+យុ, ចុះនិ.អា.] កិ.ប្រដាប់, កិ.ពាក់តែង; ចិលន្ធិយតេតិ> ចិលន្ធនំ ។ (គ្រឿងប្រដាប់, គ្រឿងពាក់តែង); (វត្ថុ) សម្រាប់ប្រដាប់, ជាគ្រឿងប្រដាប់; វិ. ចិលន្ធតិ ឯតេនាតិ> ចិលន្ធនំ ។ - **កាល** ចុំ. កាលជាទីប្រដាប់ ។ - **មុទ្ទិក** នចុំ. ចិញ្ចៀនជាគ្រឿងប្រដាប់, -សម្រាប់ពាក់ ។ - **វិកតិ** ចុំ. វត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់គឺបុគ្គលធ្វើឱ្យវិសេស, -ឱ្យប្លែក, កិ.ធ្វើឱ្យប្លែកនៃវត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់, គ្រឿងប្រដាប់ដ៏ប្លែក ។

បិលន្ធយិត្វា កិ. [បិលន្ធ+ណយ+ឌំ.អជ្ជ., ឬបិលធិ+ណយ+ឌំ.អជ្ជ.ចុះនិ.អា.] ប្រដាប់ហើយ, ពាក់ហើយ ។

បិលន្ធិ កិ. [បិលន្ធ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ប្រដាប់ហើយ, ពាក់តែងហើយ ។

បិលន្ធិតុំ អ. [បិលន្ធ+តុំ+ឥ.អា.] ដើម្បីប្រដាប់, ...។

បិលន្ធិត្វា អ. [បិលន្ធ+ត្វា+ឥ.អា.] ប្រដាប់ហើយ...។

បិលន្ធិស្សាមិ កិ. [បិលន្ធ+អ+ស្សាមិ.ភ.+ឥ.អា.] នឹងប្រដាប់, នឹងពាក់ ។

បិលន្ធេយ្យាថ កិ. [បិលន្ធ+អ+ឯយ្យាថ.ស.] គប្បីប្រដាប់,...។

បិលិន្ទវច្ឆ អ.ន. ឈ្មោះបិលិន្ទវច្ឆៈ ។ - **ត្ថេរវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះ...។

បិលោតិក គុ. សំពត់ចាស់, កំណាត់សំពត់ ។ - **ខណ្ឌនិវត្ថ** គុ. អ្នកស្លៀកនូវបំណែកនៃសំពត់ចាស់, អ្នកស្លៀកនូវកំណាត់នៃសំពត់ ។ - **ត្ថេរវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះបិលោតិកៈ ។

បិវន នពុំ. [បា+យុ, បា>បិវ] កិ.ផឹក; វិ. **បិវយតេតិ> បិវនំ** ។
- អត្ថាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ផឹក ។ - ភាវ ពុំ. ភាវៈនៃកិ.ផឹក, ភាវៈគឺកិ.ផឹក ។

បិវតិ កិ. [បា+អ+តិ.វ., បា>បិវ] ផឹក, ហុត ។

បិវន្ត គុ. [បា+អ+អន្ត] កាលផឹក, កំពុងផឹក ។

បិវសិ កិ. [បា+អ+សិ.វ.] ផឹក, រមែងផឹក ។

បិវំ គុ. [បិវន្ត+សិ.វិ., ន្ត+សិ>អំ] កាលផឹក, កំពុងផឹក ។

បិវាមិ កិ. [បា+អ+មិ.វ.] ផឹក, រមែងផឹក ។

បិវិ កិ. [បា+អ+ឦ.អជ្ជ.] ផឹកហើយ ។

បិវិតុកាម គុ. [បិវិតុំ+កម+ណ] ប្រាថ្នាដើម្បីផឹក, ចង់ដើម្បីផឹក; វិ. **បិវិតុំ កាមេតីតិ> បិវិតុកាមោ** ។

បិវិត្វា អ. [បា+ត្វា+ឥ.អា.] ផឹកហើយ ។

បិវិស្សាម កិ. [បា+អ+ស្សាម.ភ.+ឥ.អា.] នឹងផឹក ។

បិវិំសុ កិ. [បា+អ+ឧំ.អជ្ជ.] ផឹកហើយ ។

បិវេយ្យុំ កិ. [បា+អ+ឯយ្យុំ.ស.] គប្បីផឹក ។

បិសុណា ឥ. [បិស+ឧន, ន>ណ+អា.ឥ.] (វាចា) ធ្វើនូវភាពនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ឱ្យសូន្យ (វាចាជាហេតុញុះញង់); វិ. **បិយភាវំ សុញ្ញំ ករោតីតិ> បិសុណា** ។

បិហយន្ត គុ. [បិហ+ណយ+អន្ត] កាលស្រឡាញ់, កាលចង់, កាលចង់បាន, ប្រាថ្នា ។

បិហយន្តិ កិ. [បិហ+ណយ+អន្តិ.វ.] ស្រឡាញ់, ចង់, ចង់បាន, ប្រាថ្នា ។

បិហយំ គុ. [បិហយន្ត+សិ.វិ., ន្ត+សិ>អំ] កាលស្រឡាញ់... ។

បិហិត គុ. [អបិ ឬបិ+ធា+ត, លុបអ, ធ>ហ, អានៃធា>ឥ] គឺ...បិទហើយ, -រាំងហើយ, -ខ្ទប់ហើយ ។ - ត្ត ព្រោះភាវៈនៃ... នោះជារបស់គឺ...បិទហើយ ។ - ទ្វារ គុ. មានទ្វារបិទហើយ ។

បិហិតាបាយទ្វារ គុ. [បិហិត+អបាយ+ទ្វារ] មានទ្វារនៃអបាយបិទហើយ; វិ. **អបាយស្ស ទ្វារានិ> អបាយទ្វារានិ, បិហិតានិ អបាយទ្វារានិ យេន សោ> បិហិតាបាយទ្វារោ** ។

បិហេតិ កិ. [បិហ+ណេ+តិ.វ.] ស្រឡាញ់, ចង់, ចង់បាន, ប្រាថ្នា ។

បិឡក ន. [បិឡ+ណ្វុ] ប្រែថា បៀតបៀន (រលកកែវ, រោគរលាកកែវ,) ប្រើជា បីឡក ក៏មាន ។

បីឋ, បីឋក នពុំ. (អាសនៈសម្រាប់អង្គុយ) តាំង ។

បីឋសប្បី ពុំ. [បីឋ+សប្ប+ណី] (បុរស) ទៅដោយតាំង (បុរសខ្វិន, មនុស្សខ្វិន); វិ. **បីឋេន សប្បតិ គច្ឆតីតិ> បីឋសប្បី** ។

បីណិតិន្ទ្រិយ គុ. [បីណិត+ឥន្ទ្រិយ] មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ, មាន

ឥន្ទ្រិយស្រស់ថស់, មានឥន្ទ្រិយឆ្អែតហើយ (បីណិត<បីណ+ឥ.អា.+ត) ។

បីត គុ. [បី ធាតុ+ត] គឺ...ផឹកហើយ, លឿង (ចុះកសកត្តុៈ>បីតក) ។ -ត្តា ព្រោះភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...ផឹកហើយ ។ -សុរា ឥ. សុរាដែល...ផឹកហើយ ។

បីតិ ឥ. [បី ធាតុ+តិ] ធម្មជាតិញ៉ាំងកាយនិងចិត្តឱ្យឆ្អែត, -ឱ្យចម្រើន, (-ឱ្យត្រេកអរ); ឧ. កាយចិត្តំ បិនយតិ តប្បេតិ វា វឌ្ឍេតីតិ> បីតិ ។ -បាមោជ្ជវឌ្ឍន នបុំ. កិ.ញ៉ាំងបីតិនិងបាមោជ្ជៈឱ្យចម្រើន, កិ.ញ៉ាំងបីតិនិងសេចក្តីត្រេកអរទូទៅឱ្យចម្រើន, កិ.ញ៉ាំងសេចក្តីឆ្អែតចិត្តនិងសេចក្តីរីករាយឱ្យចំរើន ។ -ភក្ខ គុ. មានបីតិជាភក្សា, មានបីតិជាចំណី ។ -វេគ បុំ. កម្លាំងនៃបីតិ, សន្ទុះនៃបីតិ ។ -សុខ នបុំ. សុខដែលកើតអំពីបីតិ, សុខកើតឡើងដោយអំណាចនៃបីតិ ។ -សោមនស្សជាត គុ. មានបីតិនិងសោមនស្សកើតហើយ ។

បីឡន នបុំ. [បីឡ+យុ] កិ.បៀតបៀន, កិ.រឹបជាន់, កិ.គាប; ឧ. បីឡិយតេតិ> បីឡនំ ។ -កិច្ច នបុំ. កិច្ចដោយកិ.បៀតបៀន, -ដោយកិ.រឹបជាន់, -ដោយកិ.គាប ។

បីឡាបេតុំ កិ. [បីឡ+ណាបេ+តុំ.អព្ព.] ញ៉ាំង...ឱ្យបៀតបៀនហើយ, -ឱ្យគាបហើយ ។

បីឡិត គុ. [បីឡ+ត+ឥ.អា.] គឺ...បៀតបៀនហើយ, -គាបហើយ ។

បីឡិយមាន គុ. [បីឡ+យ+មាន, ចុះឥ.អា.] គឺ...កាលបៀតបៀន, -កាលគាប ។

បីឡេតិ កិ. [បីឡ+អ+តិ.វ.] បៀតបៀន, គាប, រឹបជាន់ ។

បីឡេត្វា អ. [បីឡ+អ+ត្វា] បៀតបៀនហើយ, គាបហើយ ។

បីឡេយ្យ កិ. [បីឡ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបៀតបៀន, គប្បីគាប, គប្បីរឹបជាន់ ។

បីសាបេត្វា អ. [បីស+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យកិនហើយ ។

បីសិស្សតិ កិ. [បីស+អ+ស្សតិ.ភ.+ឥ.អា.] និងកិន ។

បុក្កុស បុំ. [បុ+កុស+អ] អ្នកនាំចោល ឬ អ្នកចាក់ចោលនូវកំរើស (អ្នកចោលនូវសំរាម); ឧ. បុនតិ ករីសំ, តំ កុសេតិ អបនេតីតិ> បុក្កុសោ ។

បុក្កុសាតិ អ.ន. ឈ្មោះបុក្កុសាតិ ។

បុគ្គល បុំ. [បូតិ+គល+អ. លុបតិ, ត>គ្គ, ឩនៃបូ>ឧ] អ្នកស៊ីនូវអាហារគឺគ្រឿងស្អុយ; ឧ. បូតិសង្ខាតំ អាហារំ គលតិ អទតីតិ> បុគ្គលោ ។ ម្យ៉ាងទៀត (បុំ+គម+ត្វិ, លុបនិ.អា, លុបមីបំផុតធាតុ, លុបត្វិ, ចុះនិ.អា., ផ្លាស់និ.អា>ល) អ្នកទៅកាន់នរកៈ ឧ. បុំ និរយំ គច្ឆតីតិ> បុគ្គលោ ។ -សប្បាយ នបុំ. សប្បាយដោយ បុគ្គល, មានបុគ្គលជាទីសប្បាយ ។

បុគ្គលាធិដ្ឋាន គុ. [បុគ្គល+អធិដ្ឋាន] មានបុគ្គលជាទីតាំង ។

បុច្ឆ ក. [បុច្ឆ+អ+ហិ.ព., លុបហិ] ចូរសួរ, ចូរសាកសួរ ។

បុច្ឆថ ក. [បុច្ឆ+អ+ថ.ប.] ចូរសួរ, ចូរសាកសួរ ។

បុច្ឆន្ត គុ. [បុច្ឆ+អន្ត] កាលសួរ, កំពុងសួរ ។

បុច្ឆន្តិ ក. [បុច្ឆ+អ+អន្តិ.វ.] សួរ, រមែងសួរ ។

បុច្ឆស្សុ ក. [បុច្ឆ+អ+ស្សុ.ប.] ចូរសួរ, ចូរសាកសួរ ។

បុច្ឆាមិ ក. [បុច្ឆ+អ+មិ.វ. ឬស្សាមិ.ភ.] សួរ, នឹងសួរ ។

បុច្ឆាវិសជ្ជន នបុំ. [បុច្ឆា+វិសជ្ជន] កិ.សួរនិងកិ.ឆ្លើយ, បុច្ឆានិងវិ.សជ្ជនា (បុច្ឆា<បុច្ឆ+អ+អា.ឥ. = កិ.សួរ; វិ. បុច្ឆនំ> បុច្ឆា ។

បុច្ឆិត គុ. [បុច្ឆ+ត+ឥ.អា.] គឺ...សួរហើយ ។ . កាលេ ពុំ. កាលនៃ...ដែល...សួរហើយ ។ . បញ្ហា ឥ. បញ្ហា ឬ ប្រស្នាដែល...សួរហើយ ។ . បុច្ឆិត គុ. ដែល...សួរហើយៗ ។ . បុព្វ គុ. ដែល...ធ្លាប់សួរហើយ ។

បុច្ឆិយមាន គុ. [បុច្ឆ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលសួរ ។

បុច្ឆិស្សតិ ក. [បុច្ឆ+អ+ស្សតិ.ភ., ចុះឥ.អា.] នឹងសួរ, នឹងសាកសួរ ។

បុច្ឆីសុ ក. [បុច្ឆ+អ+ឥំសុ.អជ្ជ.] សួរហើយ ។

បុច្ឆេយ្យំ ក. [បុច្ឆ+អ+ឯយ្យំ.សត.] គប្បីសួរ

បុញ្ឆន នបុំ. [បុញ្ឆ+យុ] កិ.ជូត, ការជូត; វិ. បុញ្ឆិយតេតិ> បុញ្ឆនំ ។ . ត្ថាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ជូត ។

បុញ្ឆិ ក. [បុញ្ឆ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ជូតហើយ ។

បុញ្ឆិត្វា អ. [បុញ្ឆ+ត្វា+ឥ.អា.] ជូតហើយ ។

បុញ្ញ នបុំ. [បុ+ណ្យ, ណ្យ>ញ្ញ>ញ្ញ] (ធម្មជាត) ជម្រះនូវសន្តានរបស់ខ្លួន, សម្អាតនូវសន្តានរបស់ខ្លួន (បុណ្យ); វិ. អត្តសន្តានំ បុនាតិ សោធេតីតិ> បុញ្ញំ ។ . កម្ម នបុំ. កម្មគឺបុណ្យ ។ . ករណ នបុំ. កិរិយាធ្វើនូវបុណ្យ ។ . កិរិយាវត្ថុ នបុំ. វត្ថុជាទីតាំងនៃកិរិយាធ្វើនូវបុណ្យ ។ . ក្ខយ ពុំ. កិរិយាអស់ទៅនៃបុណ្យ ។ . ក្ខេត្តភូត គុ. ជាខេត្តនៃបុណ្យ, ជាស្រែនៃបុណ្យ, ឬជាស្រែនៃបុណ្យកើតហើយ ។ . តេជ ពុំ. តេជះនៃបុណ្យ ។ . ត្ថិក គុ. អ្នកមានសេចក្ដីត្រូវការដោយបុណ្យ, អ្នកមានប្រយោជន៍ដោយបុណ្យ; វិ. បុញ្ញេន អត្ថោ> បុញ្ញត្ថោ ។ បុញ្ញត្ថោ យស្ស អត្ថីតិ> បុញ្ញត្ថី, សោ ឯវ> បុញ្ញត្ថិកោ ។ . បាបប្បហីន គុ. មានបុណ្យនិងបាបលះបង់ហើយ; វិ. បុញ្ញបាបំ បហីនំ យេន សោ> បុញ្ញបាបប្បហីនោ ។ . បេក្ខ ពុំ. អ្នកសម្លឹងយកនូវបុណ្យ, អ្នកប្រាថ្នានូវបុណ្យ; វិ. បុញ្ញំ បេក្ខតីតិ> បុញ្ញបេក្ខោ ។ . ភាគ ពុំ. ចំណែកនៃបុណ្យ ។ . ភាគី គុ. អ្នកមានចំណែកនៃបុណ្យ; វិ. បុញ្ញស្ស ភាគោ> បុញ្ញភាគោ ។ បុញ្ញភាគោ យស្ស អត្ថីតិ> បុញ្ញភាគី ។

បុញ្ញវតី គុ. [បុញ្ញ+វន្តុ] អ្នកមានបុណ្យ; វិ. បុញ្ញំ យស្សា អត្ថីតិ> បុញ្ញវតី ។

បុញ្ញវន្តុ គុ. [បុញ្ញ+វន្តុ] អ្នកមានបុណ្យ; វិ. **បុញ្ញំ យេសមត្ថីតិ> បុញ្ញវន្តា** ៕

បុញ្ញវា គុ. [បុញ្ញ+វន្តុ] អ្នកមានបុណ្យ; វិ. **បុញ្ញំ យស្ស អត្ថីតិ> បុញ្ញវា** ៕

បុដ បុំ. [បុដ+អ] កញ្ចប់, សំបុក, ពំនូក, ផ្ទុក ៕

បុដ្ឋ គុ. ឬកិ. [បុច្ឆ+ត] គឺ...សួរហើយ; វិ. **បុច្ឆិយិត្ថាតិ> បុដ្ឋោ** ៕ - **កាល** បុំ. កាលនៃ...គឺ...សួរហើយ; ៕ - **បញ្ហា** ឥ. បញ្ហាដែល...សួរហើយ ៕

បុដ្ឋ គុ. ឬកិ. [បុស+ត] គឺ...ចិញ្ចឹមហើយ; វិ. **បោសិយិត្ថាតិ> បុដ្ឋោ** ៕

បុណ្ឌរីក នបុំ. ឈូកស, ល្វាយស ៕

បុណ្ណក អ.ន. ឈ្មោះបុណ្ណកៈ ៕

បុណ្ណ គុ. [បុរ+ត] ពេញ, ពេញហើយ; វិ. **បូរេតីតិ> បុណ្ណោ បូរយតីតិ វា> បុណ្ណោ** ៕ - **កាល** បុំ. កាលនៃ...ពេញហើយ ៕ - **ឃដ** បុំ. ក្អមពេញហើយ, ក្អមដ៏ពេញ ៕ - **ចន្ទ** បុំ. ព្រះចន្ទពេញហើយ, ព្រះចន្ទពេញវង់ ៕ - **ចន្ទមុខ** គុ. មានមុខដូចជាព្រះច័ន្ទដ៏ពេញ ឬមានមុខដូចជាព្រះច័ន្ទពេញវង់ ៕ - **ទាសីវត្ថុ** នបុំ. រឿងទាសីឈ្មោះបុណ្ណា ៕

បុណ្ណម បុំ. ឬគុ. [បុណ្ណ+ម] ព្រះចន្ទដ៏ពេញ, ព្រះចន្ទពេញវង់; វិ. **បុណ្ណោ មា> បុណ្ណមា** ៕ តិថី មានព្រះចន្ទពេញវង់; វិ. **បុណ្ណោ មា យស្សំ សា> បុណ្ណមា** (តិថី) ៕

បុណ្ណមីទិវស បុំ. [បុណ្ណមី+ទិវស] ថ្ងៃគឺតិថីមានព្រះចន្ទដ៏ពេញ, ថ្ងៃបូណ៌មី (ថ្ងៃពេញបូណ៌មី) ៕

បុណ្ណមុខ អ.ន. ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ ៕

បុត្ត បុំ. [បុស+ត, ស>ត] (ទារកឬអត្រជៈ) ដែលមាតានិងបិតាចិញ្ចឹម (កូន); វិ. **បោសិយតីតិ> បុត្តោ** ៕ - **តណ្ហា** ឥ. សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងកូន, សេចក្ដីប្រាថ្នានូវកូន ៕ - **ទារខេត្តវត្ថុគោមហិសាទិ** គុ. (សត្វនិងសង្ខារ) មានកូននិងប្រពន្ធនិងខេត្តនិងវត្ថុនិងគោនិងក្របីជាដើម (ខេត្ត = ទាំងស្រែទាំងចំការ, វត្ថុ = ទីភូមិ ឬទីដីភូមិ) ៕ - **ទារពន្ធន** នបុំ. វត្ថុជាគ្រឿងចងគឺកូននិងប្រពន្ធ, ចំណងគឺកូននិងប្រពន្ធ ៕ - **មជ្ឈ** គុ. ពាក់កណ្ដាលនៃកូននិងប្រពន្ធ ៕ - **នត្តុបនត្តុសន្តានវំស** បុំ. វំណាចនៃកិ.ត១ញានៃកូននិងចៅនិងចៅទួត ៕ - **នត្តុបរិវារ** គុ. មានកូននិងចៅជាបរិវារ ៕ - **បរិវុត** គុ. គឺកូននិងចៅចោមរោមហើយ, ហែហមហើយ ៕ - **បដិរូបក** គុ. មានរូបប្រៀបដោយកូន ៕ - **បដិលាភត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.បានចំពោះនូវកូន ៕ - **បសុសម្មត** គុ. អ្នកស្រើងព្រមហើយក្នុងកូននិងសត្វចិញ្ចឹម, អ្នកស្រើងជ្រប់ក្នុងកូននិងសត្វចិញ្ចឹម (**សម្មត**<សំ+មទ+ត) ៕ - **ភាតិក** បុំ. កូននិងបងប្អូន ៕ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាកូន ៕ - **រតិធីតុរតិធនរតិឥត្ថីរតិនច្ចគីតវាទិតាទិប្បភេទ** បុំ. ផ្សេងដោយសេចក្ដីត្រេកអរមានសេចក្ដីត្រេកអរក្នុងកូនប្រុសនិង

សេចក្តីត្រេកអរក្នុងកូនស្រីនិងសេចក្តីត្រេកអរក្នុងទ្រព្យនិងសេចក្តីត្រេកអរក្នុងស្ត្រី និងសេចក្តីត្រេកអរក្នុងតន្ត្រី មានកិ.រាំ និងកិ.ច្រៀង និងកិ.ប្រគំជាដើម, ប្រភេទនៃសេចក្តីត្រេកអរមាន... ។ -**រូប** នបុំ. រូបនៃកូន ។ -**លាភាទិ** (លាភ) មានលាភគឺកូនជាដើម ។ -**វិយោគទុក្ខិត** គុ. អ្នកដល់ហើយនូវទុក្ខព្រោះកិ.ព្រាត់ប្រាសចាកកូន (វិយោគ<វិ+យុជ+ណ, ជ>គ = កិ.ព្រាត់ប្រាស; វ. **វិយុជ្ជតិ> វិយោគោ, វិយុញ្ជិយតេ ឥតិ> វិយោគោ**; ទុក្ខិត<ទុក្ខ+ឥ+ត ឬឥត = អ្នកដល់ហើយនូវទុក្ខ; វ. **ទុក្ខំ ឥតោតិ> ទុក្ខិតោ**) ។ -**វិយោគទុក្ខ** នបុំ. ទុក្ខព្រោះកិ.ព្រាត់ប្រាសចាកកូន ។ -**វិយោគ** បុំ. កិ.ព្រាត់ប្រាសចាកកូន ។ -**សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកូន, ប្រហែលដោយកូន ។ -**សិនេហ** បុំ. សេចក្តីស្នេហាក្នុងកូន, សេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងកូន។ -**សោក** បុំ. សេចក្តីសោកព្រោះកូន ។ -**សោកាភិភូត** គុ. គឺសេចក្តីសោកព្រោះកូនគ្របសង្កត់ហើយ ។

បុថុ គុ. ច្រើន, ក្រាស់ ។

បុថុកកាល បុំ. [បុថុក+កាល] កាលនៃស្រូវជាអំបុក (បុថុក<បុថ+ឧក = ប្រែថា ពិស្តារ, ក្រាស់, ផ្សាយទៅ, រីកពេញទៅ; វ. **បុថតិ បត្ថរតិ អត្តនោ ពលភាវេនាតិ> បុថុកោ**) ។

បុថុកគ្គ គុ. [បុថុក+អគ្គ] ទានដ៏លើសគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលនៃស្រូវជាអំបុក; វ. **បុថុកកាលេ ទាតព្វំ អគ្គំ (ទានំ)> បុថុកគ្គំ** ។

បុថុជ្ជន បុំ. [បុថុ+ជន+អ] (បុគ្គល) អ្នកញុំាងកិលេសដ៏ក្រាស់ឱ្យកើត; វ. **បុថុ កិលេសេ ជនេតីតិ> បុថុជ្ជនោ**។ -**កាលកិរិយា** ឥ. កាលកិរិយានៃបុថុជ្ជន, កិ.ធ្វើនូវកាលៈជារបស់បុថុជ្ជន ។ -**ភិក្ខុ** បុំ. ភិក្ខុជាបុថុជ្ជន ។

បុថុភូត គុ. [បុថុ+ភូត] ច្រើន, ដ៏ច្រើន ឬ ដ៏ច្រើនកើតហើយ, កើតច្រើនហើយ, ដ៏ក្រាស់, ដ៏ក្រាស់កើតហើយ ។

បុនទិវស បុំ. [បុន+ទិវស] ថ្ងៃទៀត, ថ្ងៃព្រឹក, ថ្ងៃស្អែក ។ -**ត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ថ្ងៃព្រឹកទៀត ។

បុនប្បុនំ និ. រឿយៗ, ញយៗ , ទៀតៗ ដដែលៗ ។

បុនព្ភវ បុំ. [បុន+ភវ] ភពថ្មី, ភពម្តងទៀត ។

បុនេតិ កិ. [បុន+ឯ+អ+តិ.វ.] មកទៀត, មកម្តងទៀត, ត្រឡប់មក ។

បុប្ផ នបុំ. [បុប្ផ+អ] (ធម្មជាត) រីក(ផ្កា); **បុប្ផតីតិ> បុប្ផំ** ។ -**គន្ធ** បុំ. ក្លិននៃផ្កា, ក្លិនអំពីផ្កា ។ -**គន្ធាទិ** គុ. វត្ថុមានផ្កានិងវត្ថុមានក្លិនជាដើម, វត្ថុ មានផ្កានិងគ្រឿងក្រអូបជាដើម ។ -**គុម្ព** បុំ. សំណុំនៃផ្កា, ផ្លូងនៃផ្កា ។ -**ឆត្ត** នបុំ. ឆត្រជាវិការៈនៃផ្កា, ឆត្រដែលបុគ្គលធ្វើដោយផ្កា ។ -**ទាម** នបុំ. កម្រងនៃផ្កា, ផ្លូងនៃផ្កា ។ -**ទាមវាសចុណ្ណធូបាទិសក្ការ** បុំ. សក្ការៈមានផ្លូងនៃផ្កានិងលំអិតជាគ្រឿងអប់និងធូបជាដើម ។ -**បដ** នបុំ. ផែននៃផ្កា, ផ្ទាំងនៃផ្កា (ផ្ទាំងសំពត់ជាវិការៈនៃផ្កា) ។ -**បិលន្ធនដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីប្រដាប់ដោយផ្កា, -នូវផ្កា ។ -**បូជា** ឥ. កិ.បូជាដោយផ្កា ។ -**ផល**-

បុប្ផវាទិបាតន នបុំ. កិ.ញ៉ាំងវត្ថុមានផ្កានិងផ្លែនិងស្លឹកជាដើមឲ្យធ្លាក់ចុះ ។ -ផលសម្បន្ន គុ. ដល់ព្រមហើយដោយផ្កានិងផ្លែ, បានផ្កានិងផ្លែដល់ព្រមហើយ, បរិបូណ៌ដោយផ្កានិងផ្លែ ។ -អាសន នបុំ. អាសនៈជាវិការៈនៃផ្កា ។ -មុដ្ឋិ នបុំ. ក្ដាប់នៃផ្កា, ផ្កាមួយក្ដាប់ ។ -មុដ្ឋិមត្ត គុ. វត្ថុត្រឹមតែផ្កាមួយក្ដាប់, វត្ថុត្រឹមតែក្ដាប់នៃផ្កា ។ -មូល គុ. ជាតម្លៃនៃផ្កា ។ -រាសិគហណ នបុំ. កិ.កាន់យកនូវបុប្ផរាសិស័ត្ត, បុប្ផរាសិស័ត្ត ។ -រាសិ បុំ. គំនរនៃផ្កា ។ -វត្តវណ្ណនា ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវបុប្ផវត្ត ។ -វស្ស នបុំ. ភ្លៀងជាវិការៈនៃផ្កា ។ -វស្សវស្សន នបុំ. កិ.ធ្លាក់ចុះនៃភ្លៀងជាវិការៈនៃផ្កា, កិ.បង្អុរចុះនូវភ្លៀងគឺផ្កា ។ -វាហន អ.ន សេះឈ្មោះបុប្ផវាហនៈ ។

បុប្ផនកាល បុំ. [បុប្ផន+កាល] កាលជាទីរីក, កាលនៃកិ.រីក ។

បុប្ផារាម បុំ. [បុប្ផ+អារាម] ឧទ្យាននៃផ្កា, សួននៃផ្កា ។ -សទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយសួននៃផ្កា ។

បុប្ផាសនានុមោទន, -នា នបុំ., ឥ. [បុប្ផ+អាសន+អនុមោទនា] (ធម្ម.កថា) ជាគ្រឿងរីករាយតាមនូវអាសនៈជាវិការៈនៃផ្កា, អនុមោទនាចំពោះអាសនៈជាវិការៈនៃផ្កា ។

បុប្ផិត គុ. ឬកិ. [បុប្ផ+ត, ចុះឥ.អា.] ដែលរីកហើយ, ដែលផ្កាហើយ ។ -បុប្ផ នបុំ. ផ្កាដែលរីកហើយ ។

បុប្ផុបគផលុបគរុក្ខ បុំ. [បុប្ផុបគ+ផលុបគ+រុក្ខ] ឈើដែលចូលទៅដល់នូវផ្កាទាំងចូលទៅដល់នូវផ្លែ (បុប្ផ+ឧប+គម+ក្វិ>បុប្ផុបគ = វិ. បុប្ផំ ឧបគច្ឆតីតិ> បុប្ផុបគោ) ។ ឈើដែលកាន់នូវផ្កានិង... ។

បុព្វ គុ. [បុព្វ+អ] មុន, កាលមុន, ពីមុន, ខាងដើម, កាលដើម (ន.ខ្ពះ) ។ -កម្ម នបុំ. កម្មក្នុងកាលមុន, កម្មមានក្នុងកាលមុន ។ -អក្ខរ នបុំ. អក្ខរៈខាងដើម ។ -ង្គម គុ. ដល់មុន, ជាធម៌ដល់មុន ។ -ចរិត នបុំ. កិ.ប្រព្រឹត្តក្នុងកាលមុន, កម្មដែល...ប្រព្រឹត្តហើយក្នុងកាលមុន ។ -ចរិយា ឥ. ចរិយាក្នុងកាលមុន, កិ.ប្រព្រឹត្តក្នុងកាលមុន ។ -ដ្ឋាន នបុំ. ឋានៈជាខាងដើម, ហេតុជាទីតាំងក្នុងកាលមុន, ហេតុដើម ។

បុព្វណ្ណាបរណ្ណក្ខេត្ត នបុំ. [បុព្វណ្ណ+អបរណ្ណ+ខេត្ត] ស្រែ ឬចំការនៃបុព្វណ្ណជាតនិងអបរណ្ណជាត, ខេត្តនៃពូជគឺបុ.គប្បីស៊ីក្នុងកាលខាងដើមនិងពូជគឺបុ.គប្បីស៊ីក្នុងកាលខាងក្រោយ (បុព្វណ្ណ<បុព្វ+អស+ត = វិ. បុព្វេ អសិតព្វន្តិ> បុព្វណ្ណំ) ។ បាលីនេះប្រើជាបុព្វន្នាបរន្នក៏មាន ។

បុព្វណ្ណាបរណ្ណាទិ គុ. [បុព្វណ្ណាបរណ្ណ+អាទិ] វត្ថុមានបុព្វណ្ណជាតនិងអបរណ្ណជាតជាដើម ។

បុព្វណ្ហ បុំ. [បុព្វ+អហ] កាលជាខាងដើមនៃថ្ងៃ, វេលាព្រឹក; វិ. អហស្ស បុព្វោ> បុព្វណ្ហោ ។ -សមយ បុំ. បុព្វណ្ហសម័យ, សម័យជាខាងដើមនៃថ្ងៃ, សម័យព្រឹក ។

បុព្វភាគ បុំ. [បុព្វ+ភាគ] ចំណែកខាងដើម, ចំណែកក្នុងកាលមុន ។ -បដិបទាសង្ខាត គុ. ពោលគឺបដិបទាជាចំណែកខាងដើម,

គឺសេចក្ដីប្រតិបត្តិជាចំណែកក្នុងខាងដើម ។

បុព្វរត្តាបររត្ត ន. [បុព្វរត្ត+អបររត្ត] រាត្រីខាងដើមនិងរាត្រីខាងចុង, កាលជាខាងដើមនៃរាត្រីនិងកាលជាខាងចុងនៃរាត្រី ។

បុព្វលោហិតមក្ខិត គុ. [បុព្វលោហិត+មក្ខិត] ប្រឡាក់ហើយដោយខ្ទុះនិងឈាម, ដែលខ្ទុះនិងឈាមប្រឡាក់ហើយ ។ មក្ខិត<មក្ខ+ឥ - អា. + ត ។

បុព្វវដ្ដិ ឥ. [បុព្វ + វដ្ដិ] ខ្ទាញ់នៃខ្ទុះ, ខ្សែនៃខ្ទុះ ។

បុព្វសន្និវាសវស បុំ. [បុព្វ+សន្និវាស+វស] អំណាចនៃកិ.នៅអាស្រ័យរួមគ្នាក្នុងកាលមុន ។ (សន្និវាស<សំ+និ+វស+ណ) ។

បុព្វាចរិយ បុំ. [បុព្វ+អាចរិយ] បុព្វាចារ្យ, អាចារ្យក្នុងកាលមុន, អាចារ្យខាងដើម ។

បុព្វាចិណ្ណវស បុំ. [បុព្វាចិណ្ណ+វស] អំណាចនៃកម្មដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តហើយក្នុងកាលមុន, អំណាចនៃកម្មដែលខ្លួនសន្សំហើយក្នុងកាលមុន [បុព្វាចិណ្ណ<បុព្វ+អា+ចរ+ត ឬ បុព្វ+អា+ចិ+ត] ។

បុព្វាបរ គុ. [បុព្វ+អបរ] . ខាងដើមនិងខាងចុង, អក្ខរៈខាងដើមនិងអក្ខរៈខាងចុង ។

បុព្វារាម អ. ន. វិហារឈ្មោះបុព្វារាម ។

បុព្វុប្បត្តិក គុ. [បុព្វ+ឧប្បត្តិ+ក] មានកិ.កើតឡើងក្នុងកាលជាខាងដើម, -ក្នុងកាលមុន ។

បុព្វេនិវាស បុំ. [បុព្វេ+និវាស] ខន្ធបញ្ចកៈដែលខ្លួននិងបុគ្គលដទៃនៅអាស្រ័យក្នុងកាលមុន, កិ.នៅអាស្រ័យក្នុងកាលមុន ។ - **ញាណ** នបុំ. ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹងនូវខន្ធបញ្ចកៈដែលខ្លួននិងសត្វដទៃនៅអាស្រ័យហើយក្នុងកាលមុន ។ - **បដិច្ឆាទក** គុ. ជាគ្រឿងបិទបាំងនូវខន្ធបញ្ចកៈដែលខ្លួននិងសត្វដទៃនៅអាស្រ័យហើយក្នុងកាលមុន (និវាស<និ+វស+ណ) ។

បុរក្ខត គុ. [បុរ+ករ+ត, ករ>ខ] គឺ...ធ្វើក្នុងខាងមុខហើយ, គឺ...ចោមរោមហើយ ។

បុរក្ខត្វា អ. [បុរ+ករ+ត្វា, ករ>ខ] ធ្វើក្នុងខាងមុខហើយ, ចោមរោមហើយ ។

បុរតោ និ. [បុរ+តោ] ខាងមុខ, ក្នុងខាងមុខ. មុន, មុនចុះ, ក្នុងកាលមុន ។

បុរត្ថាភិមុខ គុ. [បុរត្ថ+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ទិសខាងមុខ, -ខាងកើត, មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ទិសដ៏តាំងនៅខាងមុខ, -ដ៏តាំងនៅខាងកើត ។

បុរត្ថិមកាយ បុំ. [បុរត្ថិម+កាយ] កាយមានក្នុងទិសខាងមុខ, -ខាងកើត; វិ. *បុរត្ថាយំ (ទិសាយំ) ភវោ> បុរត្ថិមោ (កាយោ)* ។ *បុរត្ថិមោ កាយោ> បុរត្ថិមកាយោ* ។ បុរត្ថិម<បុរត្ថា+ឥម ។

បុរត្ថិមទ្វារ នបុំ. [បុរត្ថិម + ទ្វារ] ទ្វារមានក្នុងទិសខាងមុខ, -ខាងកើត,

ទ្វារក្នុងបុរត្ថិមទិស ។

បុរត្ថិមភិត្តិ ឥ. [បុរត្ថិម+ភិត្តិ] ជញ្ជាំងមានក្នុងទិសខាងមុខ, -ខាងកើត ។

បុរត្ថិមវត្ថុ នបុ. [បុរត្ថិម+វត្ថុ] ទីជាទីនៅមានក្នុងទិសខាងមុខ, -ខាងកើត; ទីជាទីនៅក្នុងបុរត្ថិមទិស ។

បុរត្ថិមាទិទិសាភាគ បុ. [បុរត្ថិមាទិ+ទិសាភាគ] ចំណែកនៃទិសមានបុរត្ថិមទិសជាដើម ។

បុរត្ថិមាទិភេទ បុ. [បុរត្ថិមាទិ+ភេទ] ផ្សេងដោយខ្យល់ មានខ្យល់ក្នុងបុរត្ថិមទិសជាដើម ។

បុរាណ គុ. [បុរ +ន, ន>ណ] មានក្នុងកាលមុន, មានក្នុងកាលពីដើម (បុរាណ ឬចាស់); វិ. **បុរ ភវោ> បុរាណោ** ។ - **ចីវរ** នបុ. ចីវរមានក្នុងកាលមុន, ចីវរចាស់ ។ - **ចោរ** បុ. ចោរមានក្នុងកាលមុន; ចោរចាស់ ។ - **ទុតិយិកា** ឥ. ស្ត្រីជាគំរប់ពីរ ឬទីពីរមានក្នុងកាលមុន (ប្រពន្ធ, ប្រពន្ធចាស់) ។ - **បណ្ណ** នបុ. ស្លឹកឈើមានក្នុងកាលមុន, ស្លឹកឈើចាស់ ។ - **បាទបុញ្ឆន** នបុ. សំពត់សម្រាប់ជូតនូវជើងចាស់ ។ - **បុញ្ញ** នបុ. បុណ្យមានក្នុងកាលមុន, បុណ្យចាស់ ។ - **ភុម្មត្ថរណ** នបុ. សំពត់សម្រាប់ក្រាលលើផែនដីមានក្នុងកាលមុន, -ចាស់ ។ - **ភូត** គុ. ជារបស់មានក្នុងកាលមុន, -មានក្នុងកាលមុនកើតហើយ ។ - **សាលោហិត** នបុ. សាលោហិតមានក្នុងកាលមុន ។ - **សេដ្ឋី** បុ. សេដ្ឋីមានក្នុងកាលមុន, សេដ្ឋីចាស់ ។

បុរាណោទក នបុ. [បុរាណ+ឧទក] ទឹកមានក្នុងកាលមុន, ទឹកចាស់ ។

បុរិន្ទទ បុ. [បុរ+ទា-ទា+អ] អ្នកឱ្យនូវទានក្នុងកាលមុន ឬ អ្នកឱ្យនូវទានមានក្នុងកាលមុន, ឬ អ្នកបានឱ្យហើយនូវទានក្នុងកាលមុន (នាមរបស់សក្កទេវរាជ); វិ. **បុរេ បុរិមំ ទា ទទាតីតិ> បុរិន្ទទោ, បុរេ ទានំ អទទីតិ> បុរិន្ទទោ** ។

បុរិម គុ. [បុរ+ឥម] មានក្នុងកាលមុន, មានក្នុងកាលពីមុន; វិ. **បុរេ ភវោ . ភវា . ភវំ> បុរិមោ, -មា, -មំ** ។ - **កម្មផល** នបុ. ផលនៃកម្មមានក្នុងកាលមុន ។ - **តរ** គុ. មានក្នុងកាលមុនជាង, មានក្នុងកាលមុនវិសេស ។ - **អត្តភាវ** បុ. អត្តភាពមានក្នុងកាលមុន ។ - **ទិវស** នបុ. ថ្ងៃមានក្នុងកាលមុន, ថ្ងៃមុន ។ - **ទីប** នបុ. ប្រទីបមានក្នុងកាលមុន, ប្រទីបខាងមុខ ។ - **ទុច្ចរិតានុភាវ** បុ. អានុភាពនៃទុច្ចរិតមានក្នុងកាលមុន ។ - **នយ** បុ. ន័យមានក្នុងកាលមុន ។ - **បកតិ** ឥ. ប្រក្រតីមានក្នុងកាលមុន, ប្រក្រតីមុន, ប្រក្រតីដើម ។ - **បស្ស** បុ. ខាងមានក្នុងកាលមុន, ខាងខាងមុខ ។ - **បាតិ** ឥ. ភាជនៈមានក្នុងកាលមុន, ភាជនៈមានក្នុងខាងមុខ ។ - **បូវ** បុ. នំមានក្នុងកាលមុន ។ - **ពុទ្ធ** បុ. ព្រះពុទ្ធមានក្នុងកាលមុន ។ - **ភាគ** បុ. ចំណែកមានក្នុងកាលមុន ។ - **ទិសា** ឥ. ទិសមានក្នុងខាងមុខ, ទិសខាងមុខ, ទិសខាងកើត ។

បុរិស បុ. [បុរ+ឥស] អ្នកញុំាងហឫទ័យនៃមាតានិងបិតាឱ្យពេញ, ឬ អ្នកញុំាងសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ខ្លួនឱ្យពេញ (បុរស, ប្រុស); វិ. **មាតាបិតូនំ ហទយំ បូរេតីតិ> បុរិសោ** ។ - **អគ្គនោ**

មនោរថំ បូរេតិ ខោ> បុរិសោ ។ . **ការ** ចុំ. សេចក្តីព្យាយាមគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើជារបស់នៃបុរស, សេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងធ្វើនៃបុរស, សេចក្តីព្យាយាមរបស់បុរស ។ . **ការិក** គុ. ប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាមគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើជារបស់នៃបុរស ។ . **គុត្តិ** ឥ. សេចក្តីគ្រប់គ្រងនៃបុរស (គុត្តិ<គុប+តិ = វិ. **គោបនំ> គុត្តិ**) ។ . **ឃាតកកម្ម** នចុំ. កម្មនៃបុគ្គលអ្នកសម្លាប់នូវបុរស ។ . **អជ្ឈាសយ** ចុំ. អធ្យាស្រ័យនៃបុរស; គុ. អ្នកមានអធ្យាស្រ័យក្នុងបុរស, អ្នកមានអធ្យាស្រ័យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបុរស ។ . **ថាម** ចុំ. កម្លាំងនៃបុរស, (កម្លាំងចិត្តនៃបុរស) ។ . **បរក្កម** ចុំ. កិ.ឈានទៅក្នុងខាងមុខនៃបុរស, សេចក្តីព្យាយាមនៃបុរស, សេចក្តីប្រឹងប្រែងនៃបុរស (បរក្កម<បរ+កម+ណ = វិ. **បរក្កមនំ> បរក្កមោ**) ។ . **អព្ភន្តរ** គុ. ខាងក្នុងនៃបុរស ។ . **លិង្គ** នចុំ. ភេទនៃបុរស ។ . **លោលា** គុ. ជាស្ត្រីលេះលោះ ឬឡេះឡោះដោយបុរស, ជាស្ត្រីល្មោភក្នុងបុរស, ជាស្ត្រីរលោភរលាំដោយបុរស ។ . **វធទណ្ឌ** ចុំ. អាជ្ញា ឬ ពិន័យនៃបុគ្គលជាអ្នកសម្លាប់នូវបុរស, អាជ្ញាគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់បុគ្គលអ្នកសម្លាប់នូវបុរស ។ . **វីរិយ** នចុំ. ព្យាយាមនៃបុរស ។

បុរិសាជញ្ញ ចុំ. [បុរិស+អាជញ្ញ] បុរសអាជានេយ្យ, បុរសជាអាជានេយ្យ (អាជញ្ញ ចូរមើលភាគទី១ត្រង់អក្សរ អា) ។

បុរិសាជានីយ ចុំ. [បុរិស+អាជានីយ] បុរសអាជានេយ្យ (អាជានីយ ចូរមើលភាគទី១ត្រង់អក្សរ អា) ។

បុរិសាជានេយ្យ ចុំ. [បុរិស+អាជានេយ្យ] បុរសអាជានេយ្យ (ចូរមើលភាគទី១ត្រង់អក្សរ អា) ។

បុរិសាធម គុ. [បុរិស+អធម] បុរសថោកទាប, បុរសលាមក; វិ. **បុរិសោ អធមោ> បុរិសាធមោ** ។

បុរិសុត្តម គុ. [បុរិស+ឧត្តម] បុរសឧត្តម, បុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ។

បុរេ ន. [បុរ+ស្មិ.វិ., ស្មិ>ឯ] ក្នុងកាលមុន, ក្នុងខាងមុខ; ក្នុងបុរី ឬក្នុងក្រុង ។

បុរេក្ខារ ចុំ. [បុរ+ករ+ណ, ករ>ខរ, អនៃខ>អា] កិ.ចោមរោម; វិ. **បុរេ ករិយតេតិ> បុរេក្ខារំ** ។

បុរេចារិក គុ. [បុរេចារ+ណិក] ប្រកបដោយកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងខាងមុខ, ឱ្យជាចិត្តប្រកបដោយកិ.ត្រាច់ទៅក្នុងខាងមុខ; វិ. **បុរេ ចរិយ. តេតិ> បុរេចារោ, បុរេចារេន និយុត្តំ (ចិត្តំ) > បុរេ. ចារិកំ** ។ **បុរេចារ**<បុរ+ចរ+ណ ។

បុរេតរ គ.វិ. [បុរេ+តរ] មុនជាង, មុនដោយវិសេស ។

បុរេភត្ត នចុំ. [បុរេ+ភត្ត] ក្នុងកាលមុននៃភត្ត, ក្នុងកាលមុនអំពីកាលនៃភត្ត; វិ. **ភត្តស្ស បុរេ> បុរេភត្តំ , ភត្តកាលតោ បុរេ> បុរេភត្តំ** ។

បុរោហិត ចុំ. [បុរ+ហិត] បុរោហិត, ព្រាហ្មណ៍ជាបុរោហិត, ព្រាហ៍ជាអ្នកមានប្រយោជន៍ដល់បុរី ។ . **បុត្ត** ចុំ. កូននៃបុរោហិត ។

បុស្ស អ.ន. ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមបុស្សៈ ។

បុឡុវករាសិ ប៉ុ. [បុឡុវក+រាសិ] គំនរនៃដង្កូវ ។

បុឡុវកសញ្ញា ឥ. [បុឡុវក+សញ្ញា] សេចក្ដីសម្គាល់ថាដង្កូវ ។

បូជនា ឥ. [បូជ+យុ+អា.ឥ.] កិ.បូជា ។

បូជយេ កិ. [បូជ+ ណយ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបូជា ។

បូជា ឥ. [បូជ+អ+អា.ឥ.] កិ.បូជា; វិ. **បូជនំ> បូជា** ។ - **ការក** គុ. អ្នកធ្វើនូវកិ.បូជា; វិ. **បូជំ ករោតីតិ> បូជាការកោ** ។ - **សក្ការ** ប៉ុ. កិ.បូជានិងគ្រឿងសក្ការៈ ។

បូជិត គុ. ឫកិ. [បូជ+ត, ចុះឥ.អា.] គឺ... បូជាហើយ; វិ. **បូជិយិត្ថាតិ> បូជិតោ ។ បូជិយតេតិ វា> បូជិតោ** ។

បូជិយមាន គុ. [បូជ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបូជា ។

បូជិស្សតិ កិ. [បូជ+អ+ស្សតិ.ភ., ចុះឥ.អា.] នឹងបូជា ។

បូជេតុកាម គុ. [បូជេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីបូជា, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីបូជា; វិ. **បូជេតុំ កាមេតីតិ> បូជេតុកាមោ** ។ បូជេតុំ+កាម = អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាដើម្បីបូជា; វិ. **បូជេតុំ កាមោ អស្សាតិ> បូជេតុកាមោ** ។

បូជេត្វា អ. [បូជ+ណេ+ត្វា] បូជាហើយ (គោរពហើយ, រាប់អានហើយ) ។

បូជេថ កិ. [បូជ+ណេ+ថ.ប.] ចូរបូជា ។

បូជេន្តិ កិ. [បូជ+ណេ+អន្តិ.វ.] បូជា, រមែងបូជា ។

បូជេស្សាមិ កិ. [បូជ+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងបូជា ។

បូតិ គុ. [បូ+តិ] ស្អុយ ។

បូតិក គុ. [បូតិ+កស.] ស្អុយ, ជារបស់ស្អុយ ។

បូតិកាយ នប៉ុ. [បូតិ+កាយ] កាយស្អុយ, កាយសំអុយ ។

បូតិគត្តតិស្ស អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះបូតិគត្តតិស្សៈ, ឬ ព្រះថេរៈឈ្មោះតិស្សៈមានខ្លួនស្អុយ ។

បូតិភាវ ប៉ុ. [បូតិ+ភាវ] ភាវៈនៃ... ជារបស់ស្អុយ ។

បូតិមច្ឆាទិ គុ. [បូតិមច្ឆ+អាទិ] វត្ថុមានត្រីស្អុយជាដើម, មានព្រហុកជាដើម ។

បូតិលតា ឥ. [បូតិ+លតា] វល្លិស្អុយ, វល្លិជោម ។

បូតិលោម គុ. [បូតិ+លោម] មានរោមស្អុយ; វិ. **បូតិ លោមា យស្ស សោ> បូតិលោមោ** ។

បូរណកស្សប អ.ន. និគ្រន្ថឈ្មោះបូរណកស្សបៈ ។

បូរយមាន គុ. [បូរ+ណយ+មាន] កាលញុំាង...ឲ្យពេញ, កាលបំពេញ ។

បូរោ, បូរា, បូរំ គុ. [បុរ+ណ] ពេញ, ដ៏ពេញ; កិ.ពេញ, បំពេញ; វិ.

បូរណំ> បូរោ ។

បូរាបេសិ គិ. [បុរ+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ., ចុរស.ភា.] ញុំាងរោយ...ឱ្យពេញហើយ, បំពេញហើយ ។

បូរិត គុ. [បុរ+ត+ឥ.រក.] គឺ...ឱ្យពេញហើយ, គឺ...បំពេញហើយ ។
- **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺ...ឱ្យពេញហើយ, បំពេញហើយ ។
- **និយាម** ចុ. ចំនងនៃ...ពេញហើយ, គឺ...ឱ្យពេញហើយ ។
- **បារមី** គុ. អ្នកមានបារមីបំពេញហើយ; វិ. **បូរិតា បារមី យេន សោ> បូរិតបារមី** ។

បូរិសុ គិ. [បុរ+ណេ+ឥំ-អជ្ជ.] ពេញហើយ, បំពេញហើយ ។

បូរេតិ គិ. [បុរ+ណេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យពេញ, បំពេញ ។

បូរេតុកាម គុ. [បូរេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីញុំាង...ឱ្យពេញ, ... ។

បុរេតុំ អ. [បុរ+ណេ+តុំ] ដើម្បីឱ្យពេញ, ដើម្បីបំពេញ (ដើម្បីកសាង) ។

បូរេន្តុ គិ. [បុរ+ណេ+អន្តុ.ប.] ចូរពេញ, ចូរឱ្យពេញ, ចូរបំពេញ ។

បូរេយ្យ គិ. [បុរ+ណេ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យពេញ, គប្បីបំពេញ ។

បូរេសិ គិ. [បុរ+ណេ+ឥំ-អជ្ជ., ចុរស.អា.] ញុំាង...ឱ្យពេញហើយ, បំពេញហើយ ។

បូរេស្សតិ គិ. [បុរ+ណេ+ស្សតិ-ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យពេញ, នឹង

បំពេញ ។

បូវក្ខន្ធ ពុំ. [បូវ+ខន្ធ] ដុំនៃនំ, គំនរនៃនំ ។

បូវគន្ធ ពុំ. [បូវ+គន្ធ] ក្លិននៃនំ ។

បូវចុណ្ណ នបុំ. [បូវ+ចុណ្ណ] លម្អិតនៃនំ, កម្ទេចនៃនំ ។

បូវត្ថ ពុំ. [បូវ+អត្ថ] សេចក្ដីត្រូវការដល់នំ, ប្រយោជន៍ដោយនំ ។

បូវបចនដ្ឋាន នបុំ. [បូវ+បចន+ឋាន] ទីជាទីចម្អិននូវនំ, ទីជាទីញុំាងនំឱ្យឆ្អិន ។

បូវបច្ឆិ ឥ. [បូវ+បច្ឆិ] កញ្ច្រែងនៃនំ, កញ្ច្រែងដាក់នូវនំ, កញ្ច្រែងដ៏ពេញដោយនំ ។

បូវវិកតិ ឥ. [បូវ+វិកតិ] នំដែលបុគ្គលធ្វើឱ្យវិសេស, ឱ្យប្លែក, នំដ៏ប្លែក, នំចំឡែក ។

បេក្ខតិ គិ. [ប+ឥក្ខ+អ+តិ.វ.] សម្លឹង, សម្លឹងយក, ក្រឡេកមើល ។

បេច្ច អ. [ប+ឥ+ត្វា] ទៅហើយកាន់លោកខាងមុខ, ទៅហើយកាន់បរលោក ។

បេច្ចបទ នបុំ. [បេច្ច+បទ] បទគឺបេច្ច ។

បេត គុ. ឬបុំ. [ប+ឥ+ត] អ្នកទៅកាន់បរលោក, អ្នកទៅកាន់លោកខាងមុខ [ប្រេត]; វិ. **បរលោកំ ឯតិ គច្ឆតីតិ> បេតោ** ។
- **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់បុគ្គលអ្នកទៅកាន់បរលោក, -គឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់ប្រេត ។ - **អត្តភាវ** បុំ. អត្តភាពនៃប្រេត ។

- លោក ពុ. លោកជាទីនៅនៃប្រេត, ប្រេតលោក ។ - វត្ថុ នបុ. បេតវត្ថុ, រឿងនៃប្រេត ។ - សទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយប្រេត, ប្រាកដស្មើដោយបុគ្គលអ្នកទៅកាន់បរលោក ។

បេត្តិក គុ. [បិតុ+ណិក] ជារបស់នៃបិតា; វិ. **បិតុនោ សន្តកំ> បេត្តិកំ (ធនំ)** ។

បេត្តិវិសយ ពុ. [បេត្តិ+វិសយ] វិស័យនៃប្រេត, វិស័យជារបស់នៃប្រេត (ទីនៅនៃប្រេត) ។ ទីខ្លះ **បិត្តិវិសយ** ។

បេត្តេយ្យតា ឥ. [បេត្តេយ្យ+តា] សេចក្តីប្រតិបត្តិដោយប្រពៃចំពោះបិតា; វិ. **បិតុនោ សម្មាបដិបត្តិ> បេត្តេយ្យំ, បេត្តេយ្យំ ឯវ> បេត្តេយ្យតា** ។

បេម នបុ. [បិយ+ឥម, បិយ>ប] ភាវនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ (សេចក្តីស្រឡាញ់); វិ. **បិយស្ស ភាវោ> បេមំ** ។ - គារវយុត្ត គុ. ប្រកបដោយសេចក្តីស្រឡាញ់និងសេចក្តីគោរព ។

បេសការ ពុ. [បិស ឬបេស+ករ+ណ] អ្នកធ្វើនូវកម្មគឺកិ.បញ្ជូនទៅ (ជាងតម្បាញ); វិ. **បេសនំ> បេសោ, តំ ករោតីតិ> បេសការោ** ។ - គាម នបុ. ស្រុកនៃជាងតម្បាញ, ស្រុកជាទីនៅនៃជាងតម្បាញ ។ - គេហ នបុ. ផ្ទះនៃជាងតម្បាញ ។ - វណ្ណ ពុ. ភេទនៃជាងតម្បាញ ។ - សាលា ឥ. រោងនៃជាងតម្បាញ ។ - វីថិ ឥ. វិថី (ថ្នល់) ជាទីនៅនៃជាងតម្បាញ ។

បេសន នបុ. [បេស+យុ] កិ.បញ្ជូនទៅ, កិ.ផ្ញើទៅ, កិ.បម្រើ; វិ.

បេសិយតេតិ> បេសនំ ។ - ការិកា គុ. ឬឥ. អ្នកធ្វើនូវកម្មគឺកិ.បញ្ជូនទៅ, អ្នកធ្វើនូវកិ.បម្រើ; វិ. **បេសនំ ករោតីតិ> បេសនការិកា** ។ - អត្ថាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.បញ្ជូនទៅ, -ដល់កិ.បម្រើ ។ - ភាវ ពុ. ភាវៈនៃកិ.បញ្ជូនទៅ, ភាវៈនៃកិ.បម្រើ ។

បេសយិស្សុ កិ. [បិស+ណយេ+ឧំ.អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ, ផ្ញើមកហើយ ។

បេសល គុ. [បិយ+សីល, បិយ>បេ, ឦនៃសី>អ] អ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់; វិ. **បិយំ សីលំ យស្ស សោ> បេសលោ** ។

បេសិត គុ. ឬកិ. [បិស+ត, ចុរាទិ.ភា.] គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ; វិ. **បេសិយិត្ថាតិ> បេសិតោ** ។ - កាល ពុ. កាលនៃ...គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ ។

បេសិយមាន គុ. [បិស+មាន+យ, ចុរាទិ.ភា.] គឺ...កាលបញ្ជូនទៅ, -កាលផ្ញើទៅ ។

បេសុណេយ្យប្បហាយី គុ. [បេសុ+ណេយ្យ+ប+ហា+ណី] អ្នកលះបង់នូវពាក្យស៊កសៀត, អ្នកលះបង់នូវពាក្យញុះញង់, អ្នកមានកិ.លះបង់នូវពាក្យគឺបុគ្គលគប្បីញុះញង់ជាប្រក្រតី ។

បេសេតុ កិ. [បិស+ណេ+តុ.ប.] ចូរបញ្ជូនទៅ, ចូរបញ្ជូនមក ។

បេសេតុំ អ. [បេស+ណេ+តុំ] ដើម្បីបញ្ជូនទៅ, ដើម្បីបញ្ជូនមក, ផ្ញើទៅ ។

បេសេត្វា អ. [បិស+ណេ+ត្វា] បញ្ជូនទៅហើយ,... ។

បេសេថ កិ. [បិស+ណេ+ថ.ប.] ចូរបញ្ជូនទៅ ។

បេសេន្ត គុ. [បិស+ណេ+អន្ត] កាលបញ្ជូនទៅ ។

បេសេយ្យ កិ. [បិស+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបញ្ជូនទៅ ។

បេសេសិ កិ. [បិស+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.រភ.] បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ

បេសេហិ កិ. [បិស+ណេ+ហិ.ប.] ចូរបញ្ជូនទៅ ។

បេស្សាគតិ ន. គឺមនុស្សអ្នកបម្រើ (គឺមនុស្សដែលគេគប្បីបញ្ជូនទៅ បេស្ស<បិស+ណ, ស>ស្ស = វិ. **បេសេតព្វោតិ> បេស្សោ**) ។

បេឡា ឥ. [បេឡ្យ+អ+អា.ឥ.] ប្រែថា" ទៅ, ប្រព្រឹត្តទៅ" ; បេ+ឍ, ឍ>ឡ = ប្រែថា"រក្សា" ; បី+ឡ = ប្រែថា"បៀតបៀន" ; វិ. **បិឡេតីតិ> បេឡា** ។ **បេឡា** = ប្រែជាសេចក្ដីថា ហិប, កំប្រោង ។

បោក្ខរ ចុំ, នបុំ. [បុស+ខរ, ស>ក.] រាង, ស្នូក (រាងពិណ, ស្នូកពិណ ប្រហោងពិណ=វិ. **បោសេតិ ចន្ទ្រេតិ សទ្ទេតិ> បោក្ខរោ**); ឈូក, ស្លឹកឈូក=(វិ. **បោសិយតិ ជលេនាតិ> បោក្ខរំ**); រាងកាយ = (វិ. **បោសិយតីតិ> បោក្ខរោ**) ។

បោដ្ឋិល អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះបោដ្ឋិលៈ ។

បោថន នបុំ. [បុថ+យុ] កិ.វាយ, កិ.ខះ, កិ.បោក, កិ.គោះ, កិ.ប្រហារៈ; វិ. **បោថិយតេតិ> បោថនំ** ។

បោថយំ អ. [បោថយន្ត+សិ.វិ., ន្ត+សិ>អំ] កាលវាយ, ... ។

បោថាបេត្វា អ. [បុថ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យវាយហើយ ។

បោថិត គុ. ឬកិ. [បុថ+ត, ចុះឥ.រភ.] គឺ...វាយហើយ,... ។

បោថិយមាន គុ. [បុថ+មាន, ចុះឥ.រភ.+យ] គឺ...កាលវាយ ។

បោថុជ្ជនិក គុ. [បុថុជ្ជន+ណិក] ជារបស់នៃបុថុជ្ជន; វិ. **បុថុជ្ជនស្ស សន្តកំ> បោថុជ្ជនិកំ** ។

បោថេត្វា អ. [បុថ+ណេ+ត្វា] វាយហើយ,... ។

បោថេយ្យ កិ. [បុថ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីវាយ,.... ។

បោថេសិ កិ. [បុថ+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.រភ.] វាយហើយ, ... ។

បោរាណក គុ. [បុរាណ+ណក] មានក្នុងកាលមុន, កើតក្នុងកាលមុន (របស់បុរាណ, របស់ចាស់); វិ. **បុរាណេ ភវោ ជាតោ វា> បោរាណកោ** ។ . **បណ្ឌិត** ចុំ. បណ្ឌិតមានក្នុងកាលមុន (អ្នកប្រាជ្ញជាន់ចាស់) ។ . **វិនិច្ឆយិក** គុ. អ្នកវិនិច្ឆ័យមានក្នុងកាលមុន, អ្នកវិនិច្ឆ័យក្ដី (សេចក្ដី) មានក្នុងកាលមុន (អ្នកវិនិច្ឆ័យសេចក្ដីជាន់ចាស់) ។

បោស ចុំ. [បុស+ណ] អ្នកដែលគេចិញ្ចឹម (សត្វ, បុរស); វិ. **បោសិយតីតិ> បោសោ** ។

បោសាវនត្ថ ចុំ. [បោសាវន+អត្ថ] សេចក្តីត្រូវការដល់កិ.ចិញ្ចឹម, ប្រយោជន៍ដល់កិ.ចិញ្ចឹម ។

បោសាវនិក គុ. [បោសាវន+ណិក] ជាមូល (តម្លៃ) នៃកិ.ចិញ្ចឹម; វិ. **បោសាចនស្ស មូលំ> បោសាចនិកំ** ។

បោសាវនិយកោញ្ចសកុណ ចុំ. [បោសាវនិយ+កោញ្ចសកុណ] សត្វក្រៀល (បក្សីក្រៀល) គឺ បុគ្គលគប្បីចិញ្ចឹម ។

បោសិត គុ. ឬកិ [បុស+ត+ឥ.អា.] គឺ...ចិញ្ចឹមហើយ ។

បោសិយមាន គុ. [បុស+មាន, ចុះឥ.អា.+យ] គឺ...កាលចិញ្ចឹម ។

បោសិស្សំ កិ. [បុស+ណេ+ស្សំ.ភ., ចុះឥ.អា.] នឹងចិញ្ចឹម ។

បោសេតិ កិ. [បុស+ណេ+តិ.វ.] ចិញ្ចឹម ។

បោសេតុំ អ. [បុស+ណេ+តុំ] ដើម្បីចិញ្ចឹម, កិ.ចិញ្ចឹម ។

បោសេន្ត គុ. [បុស+ណេ+អន្ត] កាលចិញ្ចឹម ។

បោសេស្សតិ កិ. [បុស+ណេ+ស្សតិ.ភ.] នឹងចិញ្ចឹម ។

ផ

ផណ ចុំ. ពពារ, (ពពារពស់)

ផណគ្គ ចុំ. [ផណ+អគ្គ] ផ្ដៃនៃពពារ, រំលែងនៃពពារ ។

ផណប្ឫដក ចុំ. [ផណ+ចូដក] កញ្ចប់នៃពពារ ។

ផន្ទតិ កិ. [ផទិឬផន្ទ+អ+តិ.វ.] ញាប់ញ័រ, ស្ទុះស្ទា, ឆ្អែឆ្អា ។

ផន្ទន នចុំ. [ផទឬផទិ+យុ, ចុះនិ.អា.] កិ.ញាប់ញ័រ, កិ.ស្ទុះស្ទា, កិ.ឆ្អែឆ្អា; វិ. **ផន្ទិយតេតិ> ផន្ទនំ** ។

ផន្ទនាទិសភាវ ចុំ. [ផន្ទនាទិ+សភាវ] មានសភាវៈនៃចិត្តមានកិ.ញាប់ញ័រជាដើម, (មានចិត្ត) មានកិ.ញាប់ញ័រជាដើមជាសភាវៈ ។

ផរតិ កិ. [ផរ+អ+តិ.វ.] ផ្សាយទៅ ។

ផរន្ត គុ. [ផរ+អ+អន្ត] កាលផ្សាយទៅ ។

ផរមាន គុ. [ផរ+អ+មាន] កាលផ្សាយទៅ ។

ផរសុ ចុំ. [បរ+សសុ+ឧ, ប>ផ, លុបសដើមធាតុ] (បហរណវត្ថុ) បៀតបៀននូវវត្ថុដទៃ [ប៉ូវថៅ, ដឹង]; វិ. **ចរំ សសតិ ហឹសតីតិ> ផរសុ** ។

ផរិ កិ. [ផរ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ផ្សាយទៅហើយ ។

ផរិត្វា អ. [ផរ+ត្វា+ឥ.អា.] ផ្សាយទៅហើយ ។

ផរិស្សតិ កិ. [ផរ+អ+ស្សតិ.ភ., ចុះឥ.អា.] នឹងផ្សាយទៅ ។

ផរុស គុ. [បរ+ឧស+អ] (ពាក្យ) រមែងញុំាងជនដទៃឱ្យក្ដៅក្រហាយ

(អាក្រក់, ច្រពោះ); វិ. ផរំ ជនំ ឧស្សាទេតិ ធារេតីតិ> ផរុសំ; ផរុសំ ឯវ> ផារុសំ ។

ផលក នបុំ. [ផល+ណ្ក] ខែល, ផែនក្ដារ, បន្ទះក្ដារ (វិ. ផលតីតិ> ផលកំ) ។ . អន្តរកណ្ណិទន្តរាទិ ត្រ. (ចន្លោះ) មានចន្លោះនៃខែលនិងចន្លោះនៃប្រហោងនៃតុម្ពត្រចៀកជាដើម ។ . បីឋ-កា ឥ. តាំងជាវិការៈនៃក្ដារ, តាំងដែលបុគ្គលធ្វើហើយអំពីក្ដារ ។

ផលកាវុធ នបុំ. [ផលក+អាវុធ] ខែលនិងអាវុធ ។

ផលតិ កិ. [ផល+អ+តិ.វ.] ផ្លែ, ក្ដិប, សម្រេច, បែក ។

ផលតុ កិ. [ផល+អ+តុ.ប.] ចូរផ្លែ, ចូរបែក, ចូរសម្រេច ។

ផលវិភូតិ ឥ. [ផល+វិភូតិ] កិ.ជាក់ច្បាស់នៃផល, កិ.ប្រាកដនៃផល, កិ.កើតប្រាកដនៃផល (វិភូតិ<វិ+ភូ+តិ) ។

ផលសមាបត្តិរស បុំ. [ផល+សមាបត្តិ+រស] អំណាចនៃផលសមា-បត្តិ, អំណាចនៃសមាបត្តិដ៏សម្បយុត្តដោយផល ។

ផលសាមញ្ញ នបុំ. [ផល+សាមញ្ញ] ភាវៈនៃសេចក្ដីស្ងប់គឺផល ឬ សេចក្ដីស្ងប់គឺផល (សាមញ្ញ<សមាន+ណ្យ = វិ. សមេន្តីតិ> សមានា [គុណា] ។ សមានានំ ភាវោ> សាមញ្ញំ, សមានា ឯវ វា> សាមញ្ញំ) ន័យខ្លះថា : សាមញ្ញ <សមណ+ណ្យ = វិ. សមណស្ស ភាវោ> សាមញ្ញំ ។

ផលសុខ នបុំ. [ផល+សុខ] សុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងផល, សុខកើតអំពីផល ។

ផលាផល នបុំ. [ផល+អផល] ផ្លែនិងផ្លែដ៏ចំរើន, ផ្លែតូចនិងផ្លែធំ (អនៃអផល បង្គាប់ឲ្យប្រែថា ចំរើន, ជាធំ; បើអផលជាផ្លែធំ, ផលខាងដើម ត្រូវថា ផ្លែតូច) ។

ផលិ កិ. [ផល+អ+ឦ.អជ្ជ.] បែកហើយ, ទម្លាយហើយ, សម្រេចហើយ ។

ផលិកមយ ត្រ. [ផលិក+មយ] ជាវិការៈនៃកែវផលិក, (កែវថ្លុក), សម្រេចហើយដោយកែវផលិក (វិការតទ្ធិត និងនិប្ផន្នតទ្ធិត) ។

ផលិត ត្រ. [ផល+ត+ឥ.អា.] បែកហើយ, គឺ...ទម្លាយហើយ ។

ផលិស្សតិ កិ. [ផល+អ+ស្សតិ.ភ., ចុះឥ.អា.] នឹងបែក, នឹងបែកចេញ, នឹងសម្រេច ។

ផលេយ្យ កិ. [ផល+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបែក, គប្បីសម្រេច ។

ផាណិត នបុំ. [ផាណ+ត+ឥ.អា.] ទឹកអំពៅ, ស្ករអំពៅ ។ . បូរ ត្រ. ដ៏ពេញដោយទឹកអំពៅ ។

ផារុសក នបុំ. [ផរុសក+ណ] មាក់ប្រាង, ផ្លែមាក់ប្រាង ។

ផាល បុំ. [ផល+ណ] (សម្ភារៈ) ជាគ្រឿងទម្លាយនូវផែនដី (ផាល); វិ. ផាលយតិ បាដយតិ ភូមឹ យេន សោ> ផាលោ ។

ផាលិត ត្រ. [ផល+ត+ឥ.អា.] គឺ...ពុះហើយ, .វះហើយ, .ហែកហើយ, .បំបែកហើយ ។ . កាល បុំ. កាលនៃ...គឺ...ពុះហើយ, ... ។

ផាលេតិ កិ. [ផល+ណេ+តិ.វ.] ពុះ, ហែក, វះ, បំបែក, ទម្លាយ ។

ផាលេត្វា អ. [ផល+ណេ+ត្វា] ផុះហើយ, បែកហើយ ។

ផាលេស្សាមិ កិ. [ផល+ណេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងផុះ, នឹងបែក, ... ។

ផាលេហិ កិ. [ផល+ណេ+ហិ_ព.] ចូរផុះ, ចូរបែក, ចូរហាន់, ... ។

ផាសុក គុ. ឬនាម. [ផាសុ+ក] សប្បាយ, សេចក្ដីសប្បាយ, ស្រួល, សេចក្ដីស្រួល ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃ...មានសេចក្ដីសប្បាយ ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីមានសេចក្ដីសប្បាយ ។

ផាសុកា ឥ. [បា+សុ+ក_ស., ប>ផ] ឆ្អឹងជំនីរ ។

ផាសុវិហារ ចុំ. [ផាសុ+វិហារ] កិ.នៅដ៏សប្បាយ, កិ.នៅដោយសេចក្ដីសប្បាយ ។ - **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.នៅដោយសេចក្ដីសប្បាយ ។

ផីត គុ. [ផាយិ+ត, លុបយិ, អាទៃផា>ផី] ចំរើន, រុងរឿង, ផ្សាយទៅ, ធុះករ ។

ផុដ្ឋ គុ. [ផុស+ត] គឺ....ពាល់ត្រូវហើយ, .ប៉ះពាល់ហើយ ។ - **សរីរ** គុ. មានសរីរៈគឺ...ពាល់ត្រូវហើយ ។

ផុល្ល គុ. [ផុល្ល+អ] រីកហើយ, ... ។

ផុសតិ កិ. [ផុស+អ+តិ_វ.] ពាល់ត្រូវ, បាន ។

ផុសនា ឥ. [ផុស+យុ+អា_ឥ.] កិ.ពាល់ត្រូវ; វិ. ផុសិយតីតិ> ផុសនា ។ ធម្មជាតិគឺបុ.ពាល់ត្រូវ; វិ. ផុសិយតីតិ> ផុស.នា ។

ផុសន្តិ កិ. [ផុស+អ+អន្តិ_វ.] ពាល់ត្រូវ ។

ផុសាមិ កិ. [ផុស+អ+មិ_វ.] រមែងពាល់ត្រូវ, រមែងបាន ។

ផុសិ កិ. [ផុស+អ+ឦ_អជ្ជ.] ពាល់ត្រូវហើយ ។

ផុសិតុំ អ. [ផុស+តុំ+ឥ_អា.] ដើម្បីពាល់ត្រូវ, ... ។

ផុសិត្វា អ. [ផុស+ត្វា+ឥ_អា.] ពាល់ត្រូវហើយ ។

ផុសេយ្យុំ កិ. [ផុស+អ+ឯយ្យុំ_ស.] គប្បីពាល់ត្រូវ ។

ផុស្ស អ.ន. ព្រះពុទ្ធព្រះនាមផុស្សៈ ។ - **ពុទ្ធកាល** ចុំ. កាលនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមផុស្សៈ ។

ផេណបិណ្ឌ ចុំ. [ផេណ+បិណ្ឌ] ដុំនៃពពុះទឹក ។ - **សរិក្ខក** គុ. គឺបុគ្គលឃើញស្មើដោយដុំនៃពពុះទឹក, ប្រាកដស្មើដោយដុំនៃពពុះទឹក, ប្រហែលដោយដុំនៃពពុះទឹក (សរិក្ខក ប្រែដូច សទិស ចូរមើលកម្ពុសរិក្ខក ភាគទី ២) ។

ផេណូបម គុ. [ផេណ+ឧបមា] មានឧបមាដោយពពុះទឹក, មានសេចក្ដីប្រៀបដោយពពុះទឹក ។

ផោដ្ឋព្វ គុ. [ផុស+តព្វ, ស>ដ, ត>ឋ] អារម្មណ៍ដែលសត្វគប្បីពាល់ត្រូវ (ផោដ្ឋព្វៈ, ផុស្សព្វ); វិ. ផុសិតព្វន្តិ> ផោដ្ឋព្វំ ។ - **តណ្ហា** ឥ. សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងអារម្មណ៍...គប្បីពាល់ត្រូវ, សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។

ពក បុ. [វក+អ, វ>ព] កុក (កុកស, កុកក្រក); វិ. ចកតិ គោចរំ អាធធាតីតិ> ពកោ ។ - សកុណិកា ឥ. មេកុក, មេសត្វស្លាបកុក ។

ពជ្ឈិសុ កិ. [ពធ+ឍ+ឥំ.អជ្ជ., ធ+យ>ជ្ឈ] ជាប់ហើយ, ជាប់នៅហើយ, ចងហើយ ។

ពទ្ធ គុ. [ពធ+ត] ដែល... ចងហើយ, -ជាប់ហើយ ។ - កុណប នបុំ. សាកសពដែល...ចងហើយ; សាកសពដែលជាប់ហើយ ។ - ពទ្ធ គុ. គឺ...ចងហើយៗ, ដែលជាប់ហើយៗ ។ - មិគ បុំ. ម្រឹគដែលជាប់ហើយ ។ - វដ្ឋ ឥ. ខ្សែដែលចងហើយ, ខ្សែដែលជាប់ហើយ ។

ពធិរ គុ. [ពធ+ឥរ] ថ្លង់ វិ. អត្ថានំ ពាធិយតីតិ> ពធិរោ ។ - ធាតុក គុ. អ្នកមានធាតុថ្លង់, អ្នកមានធាតុនៃបុគ្គលថ្លង់ ។

ពធិរាមច្ច បុ. [ពធិរ+អមច្ច] អមាត្យថ្លង់, អមាត្យគថ្លង់ ។

ពន្ធ គុ. [ពន្ធ+អ] គឺ...ចងហើយ, ជាប់ហើយ ។ - កុណប នបុំ. សាកសពដែល...ចងហើយ, សាកសពដែលជាប់ហើយ ។

ពន្ធតិ កិ. [ពន្ធ+អ+តិ.វ.] ចង, ជាប់ ។

ពន្ធន នបុំ. [ពន្ធ+យុ] កិ. ចង; វិ. ពន្ធិយតេតិ> ពន្ធនំ ។ វត្ថុជាគ្រឿងចង (ចំណង); វិ. ពន្ធតិ ឯតេនាតិ> ពន្ធនំ ទីជាទីចង; វិ. ពន្ធតិ ឯត្ថាតិ> ពន្ធនំ ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីចង ។ - រជ្ជុក នបុំ. ខ្សែសំរាប់ចង, ខ្សែតូចសំរាប់ចង ។

ពន្ធនាគារ នបុំ. [ពន្ធន+អគារ] ផ្ទះជាគ្រឿងចង, -សម្រាប់ចង (គុក) ។

ពន្ធនិយាម បុ. [ពន្ធ+និយាម] ទំនង, លំនាំ, គឺ.កំណត់នៃ...ដែលចងហើយ, -ជាប់ហើយ ។

ពន្ធវេរ នបុំ. គុ. [ពន្ធ+វេរ] អ្នកមានពៀរចងហើយ, អ្នកមានពៀរគឺ...ចងហើយ, ពៀរគឺ...ចងហើយ ។ ប្រើជា ពទ្ធវេរំ ក៏មាន ។

ពន្ធាឃាដ បុ. [ពន្ធ+អាឃាដ] អាឃាដ, គំនុំដែល...ចងហើយ ។ អាឃាដ<អា+ហន, ហន>ឃាដ = កិ.បៀតបៀនខ្ទួទៅ ។ ប្រើជា អាឃាត ក៏មាន ។

ពន្ធាបេត្វា អ. [ពន្ធ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចងហើយ, ញុំាង...ឱ្យត្របែងហើយ, -ឱ្យជាប់ហើយ, -ឱ្យទប់ហើយ ។

ពន្ធាបេយ្យ កិ. [ពន្ធ+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យចង, -ឱ្យជាប់ ។

ពន្ធាបេសិ កិ. [ពន្ធ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យចងហើយ, -ទប់ហើយ ។

ពន្ធាហិ កិ. [ពន្ធ+អ+ហិ.ប.] ចូរចង, ចូរត្របែង ចូរទប់ ។

ពន្ធិតុកាម គុ. [ពន្ធិតុំ+កម+ណ ឬកាម] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីចង; វិ. ពន្ធិតុំ កាមេតីតិ> ពន្ធិតុកាមោ ។ អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាដើម្បីចង; វិ. ពន្ធិតុំ កាមោ អស្សាតិ> ពន្ធិតុកាមោ ។

ពន្ធិត្វា អ. [ពន្ធ+ឥ.អា.+ត្វា] ចងហើយ ។

ពន្ធិស្សាមិ កិ. [ពន្ធ+អ+ឥ_អា.+ស្សាមិ.ភ.] នឹងចង ។

ពន្ធិស្សុ កិ. [ពន្ធ+អ+ឧំ_អជ្ជ.] ចងហើយ, ត្រឹងហើយ, ទប់ហើយ ។

ពន្ធុមតី អ.ន. ឈ្មោះពន្ធុមតី ។ . **នគរ** នបុំ. នគរ ឬក្រុងឈ្មោះពន្ធុមតី ។

ពន្ធុលមល្ល អ.ន. [ពន្ធុល+មល្ល] អ្នកមល្លៈឈ្មោះពន្ធុល (អ្នកចំបាប់ឈ្មោះពន្ធុល) ។ . **សេនាបតិ** បុំ. សេនាបតីអ្នកមល្លៈឈ្មោះពន្ធុល ។

ពព្ពុ បុំ. [ពព្ព+ឧ] ឆ្មា, ឆ្មាព្រៃ, ខ្លាត្រី ។ . **ជាតក** នបុំ. ជាតកដ៏បណ្ឌិតពោលហើយដោយសត្វឆ្មា, ខ្លាត្រី ។

ពលកាយ បុំ. [ពល+កាយ] ពួកនៃពល, កងនៃពល ។ . **បរិវុត** គុ. គឺពួកនៃពលចោមរោមហើយ, ហែហមហើយ ។ . **កោដ្ឋក** បុំ. ទីនៅនៃពល, ទីសំណាក់នៃពល, ផ្ទះ ឬ រោងនៃពល, បន្ទាយនៃពល ។

ពលក្ការ បុំ. [ពល+ករ+ណ] កិ.ធ្វើនូវកម្លាំង, កិ.ធ្វើតាមកម្លាំង, កិ.ធ្វើដោយអំណាចនៃកម្លាំង (កិ.កំហែង); វិ. **ពលិនោ ពលេន វា ករណំ> ពលក្ការោ** ។

ពលនិកាយ បុំ. [ពល+និកាយ] ពួកនៃពល, កងនៃពល ។

ពលវ គុ. [ពល+វន្តុ] មានកម្លាំង; វិ. **ពលំ យស្ស អត្ថិតិ> ពលវា** ។ . **គវោ** បុំ. គោមានកម្លាំងទាំងឡាយ ។ . **គោណ** បុំ. គោមានកម្លាំង ។ . **តរ** គុ. មានកម្លាំងជាង, មានកម្លាំងវិសេស ។

. **ត្តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកម្លាំង ។ . **ន្តុ** គុ. មានកម្លាំង, វិ. **ពលំ យេសំ អត្ថិតិ> ពលវន្តោ** ។ . **បក្ខសន្និស្សិត** គុ. អាស្រ័យព្រមហើយនូវពួកមានកម្លាំង ។ . **បច្ចយ** បុំ. បច្ច័យមានកម្លាំង ។ . **បច្ចូសសមយ** បុំ. បច្ចូសសម័យដ៏មានកម្លាំង, សម័យជាទីកម្ចាត់បង់នូវងងឹតដ៏មានកម្លាំង ។ . **បីតិ** ឥ. បីតិដ៏មានកម្លាំង ។ . **បីតិបាមោជ្ជ** នបុំ. បីតិនិងបាមោជ្ជ (ប្រាមោទ្យ) ដ៏មានកម្លាំង ។ . **បីតិវេគ** បុំ. កម្លាំងនៃបីតិដ៏មានកម្លាំង, សន្ទុះនៃបីតិដ៏មានកម្លាំង ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...មានកម្លាំង ។ . **មច្ឆេរ** នបុំ. សេចក្ដីកំណាញ់មានកម្លាំង ។ . **វាត** បុំ. ខ្យល់ដ៏មានកម្លាំង ។ . **សិនេហ** បុំ. សេចក្ដីស្នេហាមានកម្លាំង, សេចក្ដីស្រឡាញ់មានកម្លាំង ។ . **សោកាភិភូត** គុ. គឺសេចក្ដីសោកដ៏មានកម្លាំងគ្របសង្កត់ហើយ; វិ. **ពលវា សោកោ> ពលវសោកោ, ពលវសោកេន អភិភូតោ> ពលវសោកាភិភូតោ** ។

ពលវាហន អ.ន. សេះឈ្មោះពលវាហនៈ ។

ពលសម្បន្ន គុ. [ពល+សម្បន្ន] អ្នកមានកម្លាំងដល់ព្រមហើយ; វិ. **ពលំ សម្បន្នំ យស្ស សោ> ពលសម្បន្នោ** ។ អ្នកដល់ព្រមហើយដោយកម្លាំង, អ្នកបរិបូរហើយដោយកម្លាំង; វិ. **ពលេន សម្បន្នោ> ពលសម្បន្នោ** ។

ពលាណិក គុ. [ពលៈ+អណិក] មានកម្លាំងនៃខន្តីជាពល, មានកម្លាំងនៃខន្តីជារេហ៍ពល, មានរេហ៍ពលគឺកម្លាំងនៃខន្តី, មានកម្លាំងគឺខន្តី

ជារបៀបពល ។ ប្រើជា **ពលានីក** ក៏មាន ។

ពលានុរូប គុ. [ពល+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់កម្លាំង, ដ៏គួរដល់កម្លាំង ។

ពលាភិភវ បុ. [ពល+អភិភវ] កិ.គ្របសង្កត់ដោយកម្លាំង ។

ពលាហកស្សរាជកុល នបុ. [ពលាហក+អស្ស+រាជ+កុល] ត្រ-កូលនៃស្តេចនៃសេះឈ្មោះពលាហកៈ, ត្រកូលនៃសេះជាស្តេចឈ្មោះពលាហកៈ ។

ពលិកម្ម នបុ. [ពលិ+កម្ម] ពលិកម្ម, កម្មពិធី.បួងសួង, កិ.ធ្វើនូវពលិ ។ - **ករណត្ថ** បុ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវពលិកម្ម ។ - **ភាជន** នបុ. ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវពលិកម្ម, ភាជនៈដ៏ពេញដោយគ្រឿងពលិកម្ម ។

ពលិវទ្ទ គុ. ឬនបុ. [ពលិ+វទ្ទ] គោមានកម្លាំងដ៏ចម្រើន, គោប្រើ ឬគោបម្រើ ។ ប្រើជា **ពលិពទ្ទ** ក៏មាន ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយគោបម្រើ ។

ពលិស បុ. ឬនបុ. [ពល+ឥស] (នេសាទុបករណ៍) សម្រាប់ចាប់នូវត្រី (សន្ទូច); វិ. **ពលតិ ឯតេន មច្ឆេ គណ្ហាតីតិ> ពលិសោ** ។ - **យដ្ឋិ** ឥ. ដងនៃសន្ទូច ។

ពលី គុ. [ពល+ឦ] មានកម្លាំង; វិ. **ពលំ យស្ស អត្ថីតិ> ពលី** ។ ឥ. គ្រឿងពលី, សំណែន, គ្រឿងបូជា ។

ពហល គុ. ក្រាស់, កម្រាស់, ច្រើន, ខាប់ ។ - **ភាវ** បុ. ភាវៈនៃ...ជារបស់ក្រាស់ ។ - **មំស** នបុ. សាច់ក្រាស់, សាច់ចំឡូក ។ - **រាគ**

គុ. អ្នកមានរាគៈដ៏ក្រាស់ ។ - **រាគរត្ត** គុ. អ្នកត្រេកអរក្នុងរាគៈដ៏ក្រាស់, អ្នកត្រេកអរដោយអំណាចនៃរាគៈដ៏ក្រាស់ ។

ពហិ និ. ខាងក្រៅ, ក្នុងខាងក្រៅ, ឰដ៏ខាងក្រៅ ។ - **អគ្គិ** បុ. ភ្លើងក្នុងខាងក្រៅ ។ - **អនិក្ខមនកុល** នបុ. ត្រកូលមិនជាទីចេញទៅក្នុងខាងក្រៅ, ត្រកូលដែលមិនធ្លាប់ចេញទៅក្នុងខាងក្រៅ ។ - **អភិតាប** បុ. ឬនបុ. ទីមានកំដៅក្នុងខាងក្រៅ ។ - **អាវដ្ដ** បុ. ក្នុងខាងក្រៅនៃទីជាទីវិលមក, ក្នុងខាងក្រៅនៃវង់មូល, ក្នុងខាងក្រៅនៃទីដ៏មូល ។ - **អាវាដ** បុ. រណ្ដៅមានក្នុងខាងក្រៅ, ខាងក្រៅនៃរណ្ដៅ ។ - **គតកាល** បុ. កាលនៃ...នោះទៅហើយក្នុងខាងក្រៅ ។ - **គមកាល** បុ. កាលជាទីទៅក្នុងខាងក្រៅ ។ - **គាម** បុ. ក្នុងខាងក្រៅនៃស្រុក ។ - **គេហ** នបុ. ក្នុងខាងក្រៅនៃផ្ទះ ។ - **ថល** នបុ. ទីទួលមានក្នុងខាងក្រៅ, ខាងក្រៅនៃទីទួល, ទីគោកមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **ទ្វារកោដ្ឋក** នបុ. ខាងក្រៅនៃស៊ុមនៃទ្វារ ។ - **ទ្វារកោដ្ឋសាមន្ត** គុ. ទីជិតនៃស៊ុមនៃទ្វារមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **នគរ** នបុ. ខាងក្រៅនៃនគរ ។ - **និគម** បុ. ខាងក្រៅនៃនិគម, និគមមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **មុខ** នបុ. មានមុខក្នុងខាងក្រៅ, ខាងក្រៅនៃមុខ ។ - **យន្តក** នបុ. យន្តមានក្នុងខាងក្រៅ, ខាងក្រៅនៃយន្ត ។ - **យាគុភត្តសិត្ថសប្បិផាណិតប្បវ-ចុណ្ណមក្ខិត** គុ. ពីគ្រាប់នៃបបរនិងបាយនិងទឹកដោះថ្លានិងទឹកអំពៅនិងលម្អិត (កម្ទេច) នៃនំប្រឡាក់ហើយឰដ៏ខាងក្រៅ, ប្រឡាក់ហើយដោយ... ។ - **វាត** បុ. ទីមានខ្យល់ក្នុងខាងក្រៅ ។

- វិហារ ពុំ. វិហារមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - សាណិ ឥ. ខាងក្រៅនៃរនាំង, ខាងក្រៅនៃរាំងនន ។

ពហិទ្ធា និ. ខាងក្រៅ, ក្នុងខាងក្រៅ, ឰដ៏ខាងក្រៅ, មានក្នុងខាងក្រៅ ។

ពហុ គុ. [ពហ+ឧ] ច្រើន ពិ. ពហតិ វឌ្ឍតីតិ> ពហុ ។ - អន្នបាន គុ. មានបាយគឺបុគ្គលគប្បីស៊ី និងទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកដ៏ច្រើន, មានបាយនិងទឹកដ៏ច្រើន ។ - កហាបណោ បញ្ញេ និ. ចំនួន ឬប្រហែលជាមានកហាបណៈច្រើន ។ - ខីរ គុ. មានទឹកដោះច្រើន, មានទឹកដោះស្រស់ច្រើន ។ - ចន្ទន គុ. មានខ្លឹមចន្ទន៍ច្រើន ។ - ជនហិតាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ។ - ជាគរ គុ. អ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងភ្ញាក់រឭកច្រើន, អ្នកមានសេចក្តីភ្ញាក់រឭកច្រើន ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីតាំងឡើងដ៏ច្រើន ។ - បការតា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន; វិ. ពហុឧបការោ យស្ស សោ> ពហុបការោ, ពហុបការស្ស ភាវោ> ពហុបការតា ។ - បុប្ផទស្សនត្ថ គុ. មានកិ.សម្តែងនូវផ្កាច្រើនជាប្រយោជន៍ ។ - ភណ្ឌិក អ្នកមានភណ្ឌៈច្រើន, អ្នកមានបង្វេចទ្រព្យច្រើន ។ - ភាណ នបុំ. កិ.ពោលច្រើន, កិ.និយាយច្រើន ។ - ភាណី គុ. អ្នកនិយាយច្រើន, អ្នកមានកិ.និយាយច្រើនជាប្រក្រតី ។ - មន្តា គុ. អ្នកមានមន្តច្រើន, អ្នកមានសេចក្តីគិតច្រើន ។ - មាយា គុ. មានមាយាច្រើន, មានពុតត្បុតច្រើន ។ - លក្ខ នបុំ. ខ្ចាច់ច្រើន ។ - សង្កប្ប ពុំ. សេចក្តីត្រិះរិះច្រើន, ដែលមហាជនត្រិះរិះដោយ

ច្រើន ។ - ស្សុត គុ. អ្នកមានកិ.ស្តាប់ច្រើន, អ្នកមាននូវធនៈច្រើនស្តាប់ហើយ ។ល។

ពហុក គុ. [ពហុ+ក] មានប្រមាណច្រើន, មានចំនួនច្រើន; វិ. ពហូនិ បរិមាណានិ អស្សាតិ> ពហុកំ ។

ពហូបការ គុ. [ពហុ+ឧបការ] អ្នកមានឧបការៈច្រើន, អ្នកធ្វើនូវសេចក្តីទំនុកបម្រុងច្រើន; វិ. ពហុ ឧបការោ យស្ស សោ> ពហូបការោ ។ ប្រើជា ពហុបការោ ក៏មាន ។

ពាណិជ, វាណិជ ពុំ. [វណ+ឥជ] អ្នកពោល, អ្នកនិយាយ (អ្នកជួញ, ឈ្មួញ); វិ. វណតីតិ> ពាណិជោ ។ - កម្ម នបុំ. កម្មនៃឈ្មួញ, ការងាររបស់ពាណិជ ។

ពាណិជ្ជ, វាណិជ្ជ នបុំ. [ពាណិជ+ណ្យ] កម្ម ឬអំពើរបស់ពាណិជ; វិ. ពាណិជានំ កម្មំ> ពាណិជ្ជំ ។

ពាធតិ កិ. [ពធ ឬពាធ+អ+តិ.វ.] បៀតបៀន, រមែងបៀតបៀន (ប្រើជា ពាធេតិ ក៏មាន) ។

ពាធយិស្សុ កិ. [ពធ+ណយ+ឥំ.អជ្ជ.] បៀតបៀនហើយ ។

ពាធិត គុ. [ពធ+ឥ.វក.+ត] គឺ...បៀតបៀនហើយ ។

ពាធេន្តិ កិ. [ពធ+ណេ+អន្តិ.វ.] បៀតបៀន, សង្កត់ ។

ពារាណសីវាសី គុ. [ពារាណសី+វស+ណី] អ្នកនៅក្នុងក្រុងពារាណសី វិ. ពារាណសិយំ វសតីតិ> ពារាណសីវាសី ។ អ្នកនៅក្នុងក្រុងពារាណសីដោយប្រក្រតី; វិ. ពារាណសិយំ វសតិ

សីលេនាតិ> ពារាណសីវាសី ។ អ្នកមានកំ.នៅក្នុងក្រុងពារាណសីជាប្រក្រតី; វិ. ពារាណសិយំ វសិតុំ សីលមស្សាតិ> ពារាណសីវាសី ។

ពាល គុ. [ពល+ណ] អ្នករស់នៅដោយគ្រាន់តែដកដង្ហើមចេញនិងដកដង្ហើមចូល (ទន់, ខ្លី, ក្មេង, ល្ងង់, កាច, សាហាវ); វិ. **ពលតិ អនតិ អស្សសិតបស្សសិតមត្តេន ជីវតីតិ> ពាលោ** ។ ពាល<ទ្វិ+លា = អ្នកកាន់យកនូវអំពើមិនមានប្រយោជន៍ពីរយ៉ាង; វិ. **ទ្វេ អនត្ថេ លាតិ គណ្ហាតីតិ> ពាលោ** ។ ពាល<ទ្វិ+លុ = អ្នកកាត់បង់នូវប្រយោជន៍ពីរយ៉ាង គឺប្រយោជន៍របស់ខ្លួននិងប្រយោជន៍របស់អ្នកដទៃ; វិ. **អត្តត្ថបរត្ថសំខាតេ ទ្វេ អត្ថេ លុនាតិ ឆិន្ទតីតិ> ពាលោ** ។ **. កលោណការាម** ពុំ. អារាមឈ្មោះពាលកលោណកៈ ។ **. កាល** ពុំ. កាលនៃខ្លួននៅក្មេង ។ **. ជន** ពុំ. ជនពាល, ជនល្ងង់ ។ **. តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាពាល ។ **. នក្ខត្ត** នពុំ. នក្ខត្តឫក្សនៃជនពាល ។ **. បុត្ត** ពុំ. កូនខ្ចី ។ **. មិគចោរាទិឧបទ្ទវ** ពុំ. ឧបទ្រព (អន្តរាយ) មានម្រឹគសាហាវនិងចោរជាដើម ។ **. វត្ថុវណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្តីនៃពាលវត្ថុ ។ **. សហាយ** ពុំ. សំឡាញ់ពាល, សំឡាញ់នៃជនពាល ។ **. សំគតចារី** ពុំ. អ្នកប្រព្រឹត្តរួមដោយជនពាល, អ្នកមានកំ.ត្រាច់ទៅព្រមដោយជនពាលជាប្រក្រតី, អ្នកប្រព្រឹត្តគប់រកដោយជនពាល ។ **. សុរិយ** ពុំ. ព្រះអាទិត្យទន់, ព្រះអាទិត្យនៅខ្ចី ។

ពាលធិ ពុំ. [ពាល+ធា+ឥ.] សក់កន្ទុយ (ប្រើជា **វាលធិ** ក៏មាន) ។

ពាលាតប ពុំ. ឬនពុំ. [ពាល+អាតប] កម្តៅដ៏ទន់, កម្តៅថ្ងៃដ៏ទន់ ។

ពាលិសិក គុ. [ពលិស+ណិក] អ្នកចាប់នូវត្រីដោយសន្ទូច (ព្រានសន្ទូច) វិ. **ពលិសេន (មច្ឆេ) គណ្ហាតីតិ> ពាលិសិកោ** ។

ពាលុកា ឥ. [វល+ណុ+អា.ឥ.] ដីខ្សាច់ (ប្រើជា **វាលុកា** ក៏មាន) ។

ពាល្យ នពុំ. [ពាល+ណ្យ] ភាវៈនៃ...ជាពាល; វិ. **ពាលស្ស ភាវោ> ពាល្យំ** ។ **. តរ** គុ. ជាបុគ្គលពាលជាង, ជាបុគ្គលល្ងង់ជាង, មានភាវៈនៃ...ជាបុគ្គលល្ងង់ជាង ។

ពាហា ឥ. [វហ+អ+អា.ឥ.] ធម្មជាតិជាហេតុនាំទៅ (ដើមដៃ, កំភួនដៃ); វិ. **វហតិ ឯតាយាតិ> ពាហា** ។

ពាហិតបាប គុ. [ពាហិត+បាប] អ្នកមានបាបបន្សាត់បង់ហើយ, អ្នកបានបាបបណ្តេតចោលហើយ; វិ. **ពាហិតំ បាបំ យេន សោ> ពាហិតបាបោ** ។

ពាហិតបាបតា ឥ. [ពាហិតបាប+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានបាបបន្សាត់បង់ហើយ; វិ. **ពាហិតបាបស្ស ភាវោ> ពាហិតបាបតា** ។

ពាហិយ អ.ន. បុរសឈ្មោះពាហិយៈ ។ **. ទារុចីរិយ** គុ. បុរសអ្នកស្លៀកនូវសំពត់ដែលគេក្រងហើយ ដោយសម្បកឈើឈ្មោះពាហិយៈ, បុរសឈ្មោះពាហិយៈអ្នកស្លៀកនូវសំពត់ដែលគេក្រងដោយសម្បកឈើ ។

ពាហិរ គុ. [ពហិ+ឥរ] មានក្នុងខាងក្រៅ, កើតក្នុងខាងក្រៅ; វិ. ពហិ ភវំ> ពាហិរំ, ពហិ ជា ជាតំ> ពាហិរំ ។ - **បថវី** ឥ. ផែនដីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **បព្វជ្ជា** ឥ. កិ.បួសនៃបុគ្គលមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **សមយ** បុំ. លទ្ធិជាគ្រឿងដល់ព្រមមានក្នុងខាងក្រៅ, លទ្ធិមានក្នុងខាងក្រៅ ។

ពាហិរក គុ. [ពហិ+ឥរ+ក.ស.] មានក្នុងខាងក្រៅ, កើតក្នុងខាងក្រៅ ។ - **ឥត្ថី** ឥ. ជាស្រីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **ឥត្ថីភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាស្រីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **បព្វជ្ជា** ឥ. កិ.បួសឬផ្នួសនៃបុគ្គលមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **មគ្គ** បុំ. ផ្លូវមានក្នុងខាងក្រៅ ។

ពាហុសច្ច នបុំ. [ពហុស្សុត+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានកិ.ស្តាប់ច្រើន, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានពុទ្ធវចនៈច្រើនស្តាប់ហើយ, ភាវៈនៃបុគ្គលជាពហុស្សូត; វិ. ពហុ សុតំ យស្ស សោ ពហុស្សុតោ, ពហុស្សុតស្ស ភាវោ> ពាហុសច្ចំ ។ - **មទ** បុំ. សេចក្តីស្រវឹងព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាពហុស្សូត ។

ពាឡ្ហ គុ. [ពហុ+លា+អ, លុបឧនៃហុ, ល>ឡ] ធ្ងន់, ខ្លាំង, មាំ, មាំមួន (វិ. ពហុំ លាតីតិ> ពាឡ្ហំ) ។ - **គិលាន** គុ. ឈឺធ្ងន់, ឈឺខ្លាំង ។

ពិម្ព នបុំ. [បន+វ, ប>ព, អ>ឥ, ន>ម, វ>ព] អត្តភាព, រូប (វិ. មញ្ញតេ ញាយតេ អនេនាតិ> ពិម្ពំ) ។ - **ផលសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្លែបាស, ដូចផ្លែបាស ។

ពិម្ពិសារ អ.ន. ព្រះរាជាឈ្មោះពិម្ពិសារៈ ។

ពិល នបុំ. [ពិល+អ] ទីអាស្រ័យនៅនៃសត្វ (រន្ធ, រូង); វិ. ពិលតិ សត្តានំ និស្សយំ ហោតីតិ ជា> ពិលំ ។

ពិលង្គទុតិយ គុ. [ពិលង្គ+ទុតិយ] មានទឹកជ្រក់ជាគំរប់ពីរ, មានទឹកជ្រក់ផ្អែមជាគំរប់ពីរ ។ ពិលង្គ<វាត+លង្គ +អ, វាត> ពិ = វិ. វាតំ លង្គតិ ហនំ ភវោតីតិ> ពិលង្គោ ។

ពិឡារ បុំ. [ពិល+អរ, ល>ឡ, អ>អា] ឆ្មា, ខ្លាត្រី (វិ. មូសិកាទិ-ខាទនេន ពលតិ ជីវតីតិ ជា> ពិឡារោ) ។

ពុជ្ឈតិ កិ. [ពុធ+យ+តិ_វ.] ដឹង, ត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈនដ្ឋ បុំ. [ពុជ្ឈន+អដ្ឋ] សេចក្តីថាគឺកិ.ត្រាស់ដឹង, អត្ថគឺកិ.ត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈមាន គុ. [ពុធ+យ+មាន] កាលត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈស្សុ កិ. [ពុធ+យ+ស្សុ_ប.] ចូរត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈិស្សតិ កិ. [ពុធ+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងត្រាស់ដឹង ។

ពុទ្ធ បុំ. [ពុធ+ត] អ្នកត្រាស់ដឹង (ព្រះពុទ្ធ) វិ. ពុជ្ឈតីតិ> ពុទ្ធោ ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃព្រះពុទ្ធ, ពុទ្ធកាល ។ - **គត** គុ. ទៅហើយក្នុងព្រះពុទ្ធ, អ្នកដល់ហើយនូវព្រះពុទ្ធ ។ - **គារវ** បុំ. សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះពុទ្ធ, សេចក្តីគោរពចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ - **អង្កុរ** គុ. ជាពន្លក ឬជាបណ្តូលនៃព្រះពុទ្ធ ។ - **ភាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នក

ពាហិរ គុ. [ពហិ+ឥរ] មានក្នុងខាងក្រៅ, កើតក្នុងខាងក្រៅ; វិ. ពហិ ភវំ> ពាហិរំ, ពហិ ជា ជាតំ> ពាហិរំ ។ -**បឋវី** ឥ. ផែនដីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ -**បព្វជ្ជា** ឥ. កិ.បួសនៃបុគ្គលមានក្នុងខាងក្រៅ ។ -**សមយ** បុំ. លទ្ធិជាគ្រឿងដល់ព្រមមានក្នុងខាងក្រៅ, លទ្ធិមានក្នុងខាងក្រៅ ។

ពាហិរក គុ. [ពហិ+ឥរ+ក.ស.] មានក្នុងខាងក្រៅ, កើតក្នុងខាងក្រៅ ។ -**ឥត្ថី** ឥ. ជាស្រីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ -**ឥត្ថីភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាស្រីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ -**បព្វជ្ជា** ឥ. កិ.បួសឬផ្នួសនៃបុគ្គលមានក្នុងខាងក្រៅ ។ -**មគ្គ** បុំ. ផ្លូវមានក្នុងខាងក្រៅ ។

ពាហុសច្ច នបុំ. [ពហុស្សុត+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានកិ.ស្តាប់ច្រើន, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានពុទ្ធវចនៈច្រើនស្តាប់ហើយ, ភាវៈនៃបុគ្គលជាពហុស្សុត; វិ. ពហុ សុតំ យស្ស យេន វា សោ> ពហុស្សុតោ, ពហុស្សុតស្ស ភាវោ> ពាហុសច្ចំ ។ -**មទ** បុំ. សេចក្តីស្រវឹងព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាពហុស្សុត ។

ពាឡ្ហ គុ. [ពហុ+លា+អ, លុបឧនៃហុ, ល>ឡ] ធ្ងន់, ខ្លាំង, មាំ, មាំមួន វិ. ពហុំ លាតីតិ> ពាឡ្ហំ ។ -**គិលាន** គុ. ឈឺធ្ងន់, ឈឺខ្លាំង ។

ពិម្ព នបុំ. [មន+វ, ម>ព, អ>ឥ, ន>ម, វ>ព] អត្តភាព, ពុម្ព វិ. មញ្ញតេ ញាយតេ អនេនាតិ> ពិម្ពំ ។ -**ផលសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្លែបាស, ដូចផ្លែបាស ។

ពិម្ពិសារ អ.ន. ព្រះរាជាឈ្មោះពិម្ពិសារៈ ។

ពិល នបុំ. [ពិល+អ] ទីអាស្រ័យនៅនៃសត្វ (រន្ធ, រូង); វិ. ពិលតិ សត្តានំ និស្សយំ ហោតីតិ វា> ពិលំ ។

ពិលង្គទុតិយ គុ. [ពិលង្គ+ទុតិយ] មានទឹកជ្រក់ជាគំរប់ពីរ, មានទឹកជ្រក់ផ្អមជាគំរប់ពីរ ។ ពិលង្គ<ភិទ+លង្គ+អ, ភិទ> ពិ = វិ. ចាតំ លង្គតិ ហីនំ ភវោតីតិ> ពិលង្គោ ។

ពិឡារ បុំ. [ពិល+អារ, ល>ឡ, អ>អា] ឆ្មា, ខ្លាត្រី វិ. មូសិកាទិ ខាទនេន ពលតិ ជីវតីតិ វា> ពិឡារោ ។

ពុជ្ឈតិ កិ. [ពុធ+យ+តិ_វ.] ដឹង, ត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈនដ្ឋ បុំ. [ពុជ្ឈន+អដ្ឋ] សេចក្តីថាគឺកិ.ត្រាស់ដឹង, អត្ថគឺកិ.ត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈមាន គុ. [ពុធ+យ+មាន] កាលត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈស្សុ កិ. [ពុធ+យ+ស្សុ_ប.] ចូរត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈិស្សតិ កិ. [ពុធ+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងត្រាស់ដឹង ។

ពុទ្ធ បុំ. [ពុធ+ត] អ្នកត្រាស់ដឹង (ព្រះពុទ្ធ) វិ. ពុជ្ឈតីតិ> ពុទ្ធោ ។ -**កាល** បុំ. កាលនៃព្រះពុទ្ធ, ពុទ្ធកាល ។ -**គត** គុ. ទៅហើយក្នុងព្រះពុទ្ធ, អ្នកដល់ហើយនូវព្រះពុទ្ធ ។ -**គារវ** បុំ. សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះពុទ្ធ, សេចក្តីគោរពចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ -**អង្កុរ** គុ. ជាពន្លក ឬជាបណ្តូលនៃព្រះពុទ្ធ ។ -**តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នក

ត្រាស់ដឹង ។ - **តេជ** ពុំ. តេជះនៃព្រះពុទ្ធ ។ - **អត្ថចរិយា** ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវប្រយោជន៍ដើម្បីជាព្រះពុទ្ធ ។ - **ទត្តិយ** គុ. ដែលព្រះពុទ្ធឱ្យហើយ, ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់ប្រទានហើយ ។

ពុទ្ធមាមក គុ. [ពុទ្ធ+មម+ណ្ក] អ្នករាប់អាននូវព្រះពុទ្ធ, អ្នកស្រឡាញ់នូវព្រះពុទ្ធ; វិ. **ពុទ្ធំ មមាយន្តិ ឥយា យន្តីតិ> ពុទ្ធមាមកា** ។

ពុទ្ធរំសី ឥ. [ពុទ្ធ+រំសិ] រស្មីនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធលីឡ្ហា ឥ. [ពុទ្ធ+លីឡ្ហា] កិ.យាងយាត្រនៃព្រះពុទ្ធ, កិ.កែក្រាយនៃព្រះពុទ្ធ, កិ.លីលានៃព្រះពុទ្ធ, ដំណើរនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធវេនេយ្យ គុ. [ពុទ្ធ+វេនេយ្យ] អ្នកដែលព្រះពុទ្ធគប្បីទូន្មាន, -គួរណែនាំ, -គួរប្រៀនប្រដៅ; វិ. **ពុទ្ធេន វិនេតព្វោតិ> ពុទ្ធវេនេយ្យោ** ។ វេនេយ្យ<វិ+នី+ណេយ្យ ។

ពុទ្ធសក្ការ ពុំ. [ពុទ្ធ+សក្ការ] សក្ការៈដើម្បីព្រះពុទ្ធ, គ្រឿងសក្ការៈចំពោះព្រះពុទ្ធ, ដំណើរនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធសាសន, -នា នពុំ., ឥ. [ពុទ្ធ+សាសន] ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅនៃព្រះពុទ្ធ, សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធសិរី ឥ. [ពុទ្ធ+សិរី] សិរីនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធសុខុមាល គុ. [ពុទ្ធ+សុខុមាល] ជាព្រះពុទ្ធចម្រើនដោយសេចក្ដីសុខ, ជាព្រះពុទ្ធឥតមានសេចក្ដីទុក្ខ (ចូរមើលភាគទី ២ ត្រង់ខត្តិយសុខុមាល) ។

ពុទ្ធសេយ្យា ឥ. [ពុទ្ធ+សេយ្យា] កិ.ផ្ទំនៃព្រះពុទ្ធ, ទីជាទីផ្ទំនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធានុស្សតិ ឥ. [ពុទ្ធ+អនុស្សតិ] ធម្មជាតិជាគ្រឿងរឭករឿយៗនូវគុណនៃព្រះពុទ្ធ ។ **អនុស្សតិ**<អនុ+សរ+តិ = វិ. **អនុស្សរតិ ឯតាយាតិ> អនុស្សតិ** ។ - **បរិចិតត្ថា** ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានពុទ្ធានុស្សតិសន្សំហើយ, -អប់រំហើយ, -ថ្នឹកហើយ ។

ពុទ្ធិ ឥ. [ពុធ+តិ>ទ្ធិ,លុបធ] (ប្រាជ្ញា) ជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង; វិ. **ពុជ្ឈតិ ឯតាយាតិ> ពុទ្ធិ** ។ - **សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង, អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងដល់ព្រមហើយ (តតិយាតប្បុរិស និង ឆដ្ឋីពហុព្វីហិ.) ។

ពុទ្ធិយ គុ. [ពុទ្ធិ+ឥយ] អ្នកមានប្រាជ្ញា, អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង; វិ. **ពុទ្ធិ យស្ស អត្ថីតិ> ពុទ្ធិយោ** ។

ពុទ្ធុបដ្ឋាក គុ. [ពុទ្ធ+ឧប+ឋា+ណ្ក] អ្នកជាឧបដ្ឋាកនៃព្រះពុទ្ធ, អ្នកបម្រើនូវព្រះពុទ្ធ; វិ. **ពុទ្ធំ ឧបដ្ឋហតីតិ> ពុទ្ធុបដ្ឋាកោ** ។

ពុទ្ធុបដ្ឋានាទីនិ គុ. [ពុទ្ធុបដ្ឋានាទិ+យោ.វិ.] (កិច្ចទ.) មានកិ.បម្រើនូវព្រះពុទ្ធជាដើម; វិ. **ពុទ្ធុបដ្ឋានំ អាទិ យេសំ តានិ> ពុទ្ធុបដ្ឋានាទីនិ (កិច្ចានិ)** ។

ពុទ្ធុប្បាទ ពុំ. [ពុទ្ធ+ឧប្បាទ] កិ.កើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ, កាលជាទីកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ។ - **ក្ខណ** ពុំ. ខណៈជាទីកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុព្ទុឡក នពុំ. [ពុព្ពុឡ+ក] ក្រពេញទឹក, ពពុះទឹក ។

ពុព្ទុឡសទិស គុ. [ពុព្ពុឡ+សទិស] ប្រាកដស្មើដោយក្រពេញទឹក, -ពពុះទឹក, ដូចក្រពេញទឹក ។

ពេលុវបណ្ឌុវិណ្ណ នថុំ. [ពេលុវ+បណ្ឌុ+វិណ្ណ] ពិណាមានពណ៌លឿងដូចជាពណ៌នៃផ្លែព្នៅ ។ ប្រើជា **វេឡុវ** ក៏មាន ។

ពេលដ្ឋសីស អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះពេលដ្ឋសីសៈ ។

ពោជ្ឈង្គ នថុំ. [ពោជ្ឈ+អង្គ] អង្គនៃធម៌ជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ។

ពោធនេយ្យពន្ធុ បុំ. [ពោធនេយ្យ+ពន្ធុ] ផៅពង្សនៃសត្វអ្នកគួរនូវកិ.ត្រាស់ដឹង, -គួរដល់កិ.ត្រាស់ដឹង ។

ពោធិ អ.ន. ឈើឈ្មោះពោធិ, ឈើជាទីត្រាស់ដឹង ។ - **ឃរ** នថុំ. ផ្ទះឬខឿននៃឈើឈ្មោះពោធិ, -នៃពោធិព្រឹក្ស ។ - **ញ្ញាណ** នថុំ. ពោធិញ្ញាណ, ញាណជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ។ - **បក្ខិយធម្មបទ** នថុំ. បទនៃធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ។ - **បល្លង្ក** បុំ. បល្លង្កមានក្នុងខាងក្រោមនៃពោធិព្រឹក្ស, បល្លង្កជាទីត្រាស់ដឹង ។ - **មណ្ឌ** បុំ. ប្រទេសជាទីផូរផង់នៃប្រាជ្ញាឈ្មោះពោធិ ។ - **មូល** បុំ. ប្រទេសជាទីតាំងនៃឈើឈ្មោះពោធិ, គល់នៃពោធិព្រឹក្ស ។ - **រាជកុមារ** បុំ. រាជកុមារឈ្មោះពោធិ ។ - **រុក្ខមូល** បុំ. គល់នៃពោធិព្រឹក្ស ។ - **សត្ត** បុំ. ព្រះពោធិសត្វ, បុគ្គលអ្នកជាប់នៅក្នុងញាណឈ្មោះពោធិ ឬបុគ្គលអ្នកជាប់នៅក្នុងពោធិញ្ញាណ ។ - **សត្តភូត** គុ. ជាពោធិសត្វ ឬជាពោធិសត្វកើតហើយ ។

ព្យគ្ឃានុចរិត គុ. [ព្យគ្ឃ+អនុចរិត] គឺខ្លាធំត្រាច់ទៅតាមហើយ, គឺខ្លាធំដើរទៅតាមហើយ ។

ព្យញ្ជន នថុំ. [វិ+អជ+យុ, ធុះនិ.អា.] វត្ថុមានត្រីនិងសាច់ជាដើមជាទីដល់នូវភាវៈនៃសេចក្ដីត្រេកអរដោយវិសេសនៃជន (ម្ហូប, ម្ហូបគោក, ម្ហូបក្រៀម, សម្លគោក); វិ. **វិសេសេន អញ្ជន្តិ អស្សាទភាវំ គច្ឆន្តិ ឯត្ថ មច្ឆមំសាទិម្ហិ ជនាតិ> ព្យញ្ជនំ** ។ វិ+អញ្ជ+យុ = ភេទជាគ្រឿងប្រកាសនូវការចែករំលែកថាស្រី ឬប្រុស (ចំណែក); វិ. **ព្យញ្ជយតិ អត្ថំ បរិ. សោតិ វិភាគំ បកាសេតិ តេនាតិ> ព្យញ្ជនំ** ។ - **បទ** នថុំ. បទនៃព្យញ្ជនៈ, បទគឺព្យញ្ជនៈ, ព្យញ្ជនៈនិងបទ ។ - **សមយ** បុំ. សម័យនៃព្យញ្ជនៈ, លទ្ធិជាគ្រឿងដល់ព្រមនៃព្យញ្ជនៈ ។

ព្យត្ត គុ. [វិ+អ+ត] ប្រព្រឹត្តទៅដោយវិសេស (ឈ្លាស, វាងវៃ, ប៉ិន, ប្រសប់) ។

ព្យន្តីកាហតិ កិ. [ព្យន្តិ+ករ+អ+ស្សតិ.ក., ករ>កាហ, លុបស្ស] នឹងធ្វើឱ្យវិនាស, នឹងធ្វើឱ្យសូន្យ, នឹងធ្វើនូវកិលេសឱ្យមានចំណែកជាទីបំផុតទៅប្រាស ។

ព្យសន នថុំ. [វិ+អស+យុ] ទុក្ខជាគ្រឿងញ៉ាំងសុខឱ្យវិនាស, សេចក្ដីវិនាស ។

ព្យាកត គុ. [វិ+អា+ករ+ត] គឺ...ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ, ព្យាករហើយ, ទាយហើយ; វិ. **ព្យាករិយិត្ថាតិ> ព្យាកតោ** ។

ព្យាករណ នថុំ. [វិ+អា+ករ+យុ] កិ.ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់, កិ.ព្យាករណ៍, កិ.ទាយ, ទំនាយ; វិ. **ព្យាករិយតេតិ> ព្យាករណំ** ។

ព្យាកិរិត្វា អ. [វិ+អា+ករ+ឥ.អា.+ត្វា] ព្យាករហើយ, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ, ទាយហើយ ។

ព្យាករោតិ កិ. [វិ+អា+ករ+ឱ+តិ.វ.] ព្យាករ, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់, ទាយ, ពោលអួត ។

ព្យាកាតុំ អ. [វិ+អា+ករ+តុំ] ដើម្បីព្យាករ, ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ។

ព្យាកាសិ កិ. [វិ+អា+ករ+អ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ព្យាករហើយ, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ, ទាយហើយ ។

ព្យាធិ ពុំ. [វិ+អា+ធា+ឥ] រោគតែងបៀតបៀន (នូវសត្វ) (ជម្ងឺ); វិ. ព្យាធេតិ បីឡេតីតិ> ព្យាធិ ។

ព្យាមប្បភាបរិក្ខិត្ត គុ. [ព្យាម+បភា+បរិក្ខិត្ត] គឺរស្មីមានព្យាមជាប្រមាណចោមរោមហើយ, ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ, ចោមរោមហើយ ឬព័ទ្ធព័ទ្ធហើយដោយរស្មីមានព្យាមជាប្រមាណ ។

ព្យាសត្តមនស គុ. [ព្យាសត្ត+មនស] មានចិត្តជាប់នៅផ្សេងៗ, មានចិត្តជាប់នៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ (ព្យាសត្ត<វិ+អា+សជ+ត) ។

ព្រហ្មអប្បោឋន នពុំ. [ព្រហ្ម+អប្បោឋន] កិ.ទះនៃព្រហ្ម, កិ.ទះដៃនៃព្រហ្ម (ព្រហ្ម<ព្រហ+ម = អ្នកដល់នូវសេចក្ដីចម្រើន; វិ. ព្រហតិ វឌ្ឍតីតិ> ព្រហ្មា) ។ . សទ្ទ ពុំ. សូរផែកិ.ទះនៃព្រហ្ម ។

ព្រហ្មចរិយ នពុំ. [ព្រហ្ម+ចរិយ] ធម្មជាតដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរ (ព្រហ្មចរិយៈ, ព្រហ្មចរិយធម៌); វិ. ព្រហ្មំ ឧត្តមំ

ចរិយំ> ព្រហ្មចរិយំ ។ ចរិយ<ចរ+ណ្យ+ឥ.អា. = វិ. ចរិតព្វន្តិ> ចរិយំ ។ កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ វិ. ព្រហ្មំ សេដ្ឋំ ចរិយន្តិ> ព្រហ្មចរិយំ ។ . **អន្តរាយ** ពុំ. អន្តរាយនៃព្រហ្មចរិយៈ ។ . **បរិយោសាន** នពុំ. ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ។ . **វាស** ពុំ. កិ.នៅដោយ ព្រហ្មចរិយៈ, កិ.នៅដើម្បីកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ។

ព្រហ្មចរិយវា គុ. [ព្រហ្មចរិយ+វន្តុ] មានព្រហ្មចរិយធម៌ឬមានកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ; វិ. ព្រហ្មចរិយំ យស្ស អត្ថីតិ> ព្រហ្មចរិយវា ។

ព្រហ្មចារី ពុំ. [ព្រហ្ម+ចរ+ណី] អ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ; វិ. ព្រហ្មំ ចរតីតិ> ព្រហ្មចារី ។ ឥ. ព្រហ្មចារិនី ។ តាំងវិគ្គហៈជាសមាសរូបតស្សីលសាធនៈ ក៏បាន ។

ព្រហ្មញ្ញតា ឥ. [ព្រហ្មញ្ញ+តា] ភាវៈនៃបុគ្គលជាព្រហ្ម ឬសេចក្ដីប្រតិបត្តិដោយប្រពៃចំពោះព្រហ្ម; វិ. ព្រហ្មុនោ ភាវោ> ព្រហ្មញ្ញំ . ព្រហ្មុនោ ហិតា សម្មាបដិបត្តិ> ព្រហ្មញ្ញំ, ព្រហ្មញ្ញំ ឯវ> ព្រហ្មញ្ញតា ។

ព្រហ្មត្ត នពុំ. [ព្រហ្ម+ត្ត] ភាវៈនៃ...ជាព្រហ្ម; វិ. ព្រហ្មុនោ ភាវោ> ព្រហ្មត្តំ ។

ព្រហ្មត្តភាវ ពុំ. [ព្រហ្ម+អត្តភាវ] អត្តភាពនៃព្រហ្ម, អត្តភាពដូចជាអត្តភាពនៃព្រហ្ម ។

ព្រហ្មទណ្ឌ ចុំ. [ព្រហ្ម+ទណ្ឌ] ព្រហ្មទ័ណ្ឌ, អាជ្ញានៃព្រហ្ម, អាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ។

ព្រហ្មទេយ្យ នចុំ. [ព្រហ្ម+ទេយ្យ] រង្វាន់ដ៏ប្រសើរ, រង្វាន់គឺបុគ្គលអ្នកប្រសើរគប្បីឱ្យ (ទេយ្យ<ទា+ណ្យ, ណ្យ>ឯយ្យ = វត្ថុដែល... គប្បីឱ្យ (រង្វាន់); វិ. ទាតព្វន្តិ> ទេយ្យំ) ។

ព្រហ្មរូបវណ្ណ គុ. [ព្រហ្ម+រូប+វណ្ណ] មានភេទដូចជាភេទនៃរូបនៃព្រហ្ម; វិ. ព្រហ្មុនោ រូបំ> ព្រហ្មរូបំ , ព្រហ្មរូបស្ស វណ្ណោ> ព្រហ្មរូបវណ្ណោ , ព្រហ្មរូបវណ្ណោ ឥវ វណ្ណោ យស្ស សោ> ព្រហ្មរូបវណ្ណោ ។

ព្រហ្មលោកមគ្គ ចុំ. [ព្រហ្មលោក+មគ្គ] ផ្លូវនៃព្រហ្មលោក, ផ្លូវជាទីទៅកាន់ព្រហ្មលោក ។

ព្រហ្មលោកុបគ គុ. [ព្រហ្មលោក+ឧប+គម+ក្វិ] អ្នកចូលទៅដល់នូវព្រហ្មលោក (អ្នកកើតនៅក្នុងព្រហ្មលោក); វិ. ព្រហ្មលោកំ ឧបគច្ឆតីតិ> ព្រហ្មលោកុបគោ ។

ព្រហ្មស្សរ ចុំ. [ព្រហ្ម+សរ] សម្លេងនៃព្រហ្ម, សម្លេងដូចជាសម្លេងនៃព្រហ្ម ។

ព្រាហ្មណ ចុំ. [ព្រហ្ម+ណ, តុះន.អា.] ជនជាផៅពង្សនៃព្រហ្ម; វិ. ព្រហ្មុនោ អបច្ចំ> ព្រាហ្មណោ ។ ព្រហ្ម+អណ+អ = អ្នកស្វាធ្យាយនូវមន្តដ៏ប្រសើរ; វិ. ព្រហ្មំ អណតីតិ> ព្រាហ្មណោ ។ ចំណែកខាងព្រះអរិយៈទាំងឡាយក៏ហៅថាព្រាហ្មណ៍ដែរ

ព្រោះភាវៈនៃលោកជាអ្នកមានបាបបន្សាត់ចង់ហើយ ។ - **បរិវេសនា** ឥ. វេលានៃកិ.អង្គាសនូវព្រាហ្មណ៍, វេលាជាទីអង្គាសនូវព្រាហ្មណ៍ ។ - **មហាសាលកុល** នចុំ. ត្រកូលនៃព្រាហ្មណ៍ជាមហាសាល, ត្រកូលនៃព្រាហ្មណ៍មានភោគៈជាសារៈដ៏ធំ ។ - **យោនិ** ឥ. កំណើតនៃព្រាហ្មណ៍ ។ - **វត្តវណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្តីនៃព្រាហ្មណវត្ត ។ - **វាចក** គុ. ទីជាទីពោលនៃព្រាហ្មណ៍, ទីជាទីសូត្រនៃ... ។ - **វេស** ចុំ. ភេទនៃព្រាហ្មណ៍, ភេទដូចជាភេទនៃព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រាហ្មណី ឥ. [ព្រាហ្មណ+ឦ] ព្រាហ្មណី, នាងព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រូហន្ត គុ. [ព្រូហ+អន្ត] កាលចម្រើន, កាលញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

ព្រូហយ កិ. [ព្រូហ+ណយ+ហិ.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

ព្រូហិ កិ. [ព្រូ+អះ+ហិ.ប.] ចូរពោល, ចូរប្រាប់, ចូរសម្តែង ។

ព្រូហេយ្យ កិ. [ព្រូហ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីចម្រើន, គប្បីញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

ភ

ភក្ខាមិ កិ. [ភក្ខ+អ+មិ_វ.] ស៊ី, បរិភោគ ។

ភគវតោវាទ ពុំ. [ភគវតោ+ឱវាទ] ឱវាទនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ភគវា ពុំ.ឬគុ. [ភគ+វន្តុ] ព្រះមានព្រះភាគ, ព្រះមានជោគ, ព្រះមានបុណ្យ(ភាគ<ភជ+អ=សេព, សេពគប់ វិ.ភជិតព្វាតិ> ភគា; យា លោកិយលោកុត្តរសម្បត្តិយោ បុគ្គលេហិ ភជិតព្វា សេវិតព្វា ឥតិ តស្មា តា សម្បត្តិយោ> ភគា ។ ភគា ឯតស្ស អត្ថីតិ> ភគវា; ភគា ឯតស្ស ពុទ្ធស្ស អត្ថិ ឥតិ តស្មា សោ ពុទ្ធោ> ភគវា ។

ភគិនី ឥ. [ភជ+ត, ចុះឥនិ, ជ>គ, លុបត] ស្ត្រីដែលគេគប្បីគប់រក (ប្អូនស្រី, បងប្អូនស្រី) ; វិ. ភជិតព្វាតិ> ភគិនី ។ _ បតិក ពុំ. ប្តីនៃបងប្អូនស្រី ។

ភគុ អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះភគុ ។

ភគ្គ គុ. [ភញ្ជ+អ] កាច់, បំបាក់, បំបាក់បង់ ។

ភជតិ កិ. [ភជ+អ+តិ_វ.] គប់, គប់រក, ភប់រក ។

ភជមាន គុ. [ភជ+មាន] កាលគប់, កាលគប់រក, កាលភប់រក ។

ភជស្សុ កិ. [ភជ+អ+ស្សុ_ប.] ចូរគប់, ចូរគប់រក ។

ភជិតព្វ កិ. [ភជ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីគប់, .គប្បីគប់រក ។

ភជេ កិ. [ភជ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីគប់, គប្បីគប់រក, គប្បីសេពគប់ ។

ភជេថ កិ. [ភជ+អ+ឯថ_ស.] គប្បីគប់, គប្បីគប់រក ។

ភញ្ជតិ កិ. [ភញ្ជ+អ+តិ_វ.] កាច់, បំបាក់, បំបែក, ទម្លាយ ។

ភញ្ជតុ កិ. [ភញ្ជ+អ+តុ_ប.] ចូរកាច់, ចូរបំបាក់, ចូរទម្លាយ ។

ភញ្ជិ កិ. [ភញ្ជ+អ+ឦ_អជ្ជ.] កាច់ហើយ, បំបាក់ហើយ, ទម្លាយហើយ ។

ភញ្ជិត្វា អ. [ភញ្ជ+ឥ_អា.+ត្វា] កាច់ហើយ, បំបាក់ហើយ, ទម្លាយហើយ ។

ភញ្ជ គុ. [ភញ្ជ+អ] អ្នកកាច់, អ្នកបំបាក់, អ្នកទម្លាយ ។

ភដ្ឋ គុ. [ភស+ត] របូតហើយ, ភ្លាត់ធ្លាក់ហើយ, ឃ្លាតហើយ, (វិ. អភស្សីតិ> ភដ្ឋោ) ។

ភណ កិ. [ភណ+អ+ហិ_ប.] ចូរពោល, ចូរនិយាយ, ចូរសូត្រ ។

ភណតិ កិ. [ភណ+អ+តិ_វ.] ពោល, និយាយ, សូត្រ ។

ភណតុ កិ. [ភណ+អ+តុ_ប.] ចូរពោល, ចូរនិយាយ, ចូរសូត្រ ។

ភណនសីល គុ. [ភណន+សីល] មានកិ.ពោលជាប្រក្រតី ។

ភណន្ត គុ. [ភណ+អន្ត] កាលពោល, កាលសូត្រ ។

ភណំ គុ. [ភណន្ត+សិ_វិ., ន្ត+សិ_វិ>អំ] កាលពោល .... ។

ភណាបេត្វា អ. [ភណ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង....ឱ្យពោលហើយ, ... ។

ភណិស្សាមិ កិ. [ភណ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងពោល,... ។

ភណេ អ.និ. នៃព្រះស្ដែង, នៃនាយ, រ៉ៃយ, ... ។ កិ. គប្បីពោល ។

ភណ្ឌគ្គ បុំ. [ភណ្ឌ+អគ្គ] ល្វែងជាទីទុកនូវភណ្ឌៈ, ល្វែងដាក់នូវភណ្ឌៈ, ល្វែងពេញដោយភណ្ឌៈ ។ ភណ្ឌ<ភឌិ+អ, ចុះនិ.អ. = វេច; វិ. ភណ្ឌិតព្វន្តិ> ភណ្ឌំ ។

ភណ្ឌន នបុំ. [ភណ្ឌ+យុ] សេចក្ដីប្រកួតប្រកាន់, កិ.បង្កហេតុ; វិ. ភណ្ឌិយតេតិ> ភណ្ឌនំ ។ - **កលហវិគ្គហវិវាទ** បុំ. កិ. ប្រកួតប្រកាន់ និងកិ.ឈ្លោះ និងកិ.ប្រកាន់ខុស និងកិ.ទាស់ទែង ។ - **ការក** ត្រ. អ្នកធ្វើនូវកិ.បង្កហេតុ ។ - **ជាត** ត្រ. អ្នកមានកិ.បង្កហេតុកើតហើយ ។

ភណ្ឌស្សាមិក បុំ. [ភណ្ឌ+សាមិក] អ្នកជាម្ចាស់នៃភណ្ឌៈ (ទ្រព្យ) ។

ភណ្ឌហារក ត្រ. [ភណ្ឌ+ហរ+ណ្វុ] អ្នកនាំទៅនូវភណ្ឌៈ; វិ. ភណ្ឌំ ហរតីតិ ភណ្ឌហារកោ ។

ភណ្ឌាគារិក ត្រ. [ភណ្ឌាគារ+ណិក] អ្នកប្រកបក្នុងផ្ទះជាទីទុកនូវភណ្ឌៈ (នាយឃ្លាំង, អ្នករក្សានូវឃ្លាំង) ; វិ. ភណ្ឌាគារេ និយុត្តោ> ភណ្ឌាគារិកោ ។

ភណ្ឌិក នបុំ. [ភណ្ឌ+ណិក] វត្ថុគឺ...ធ្វើឱ្យជាបង្វេច (បង្វេចទ្រព្យ) ។ - **សត** ប.សំ. រយនៃភណ្ឌៈ, រយនៃបង្វេចទ្រព្យ, រយនៃវត្ថុគឺ... ធ្វើឱ្យជាបង្វេច ។

ភតក បុំ. [ភតិ+ក, ឥនៃតិ>អ] អ្នកបរិភោគនូវថ្លៃឈ្នួល, អ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល (អ្នកស៊ីឈ្នួល, កម្មករ) ; វិ. ភតី វេតនំ ភុញ្ជតីតិ> ភតកោ ។ ភតី វេតនំ ភរោតីតិ> ភតកោ ។ - **វិថី** ឥ. វិថី (ផ្លូវ) នៃបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល, វិថីជាទីទៅនៃ... ។

ភតិ ឥ. [ភរ+តិ] ការងារជាហេតុចិញ្ចឹមនូវកម្មករ (ការស៊ីឈ្នួល, ថ្លៃឈ្នួល); វិ. ភរតិ កម្មករេ យាយ សា> ភតិ ។ - **កម្ម** នបុំ. កម្មគឺថ្លៃឈ្នួល ។ - **ការក** ត្រ. អ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីធ្វើនូវការឈ្នួល ។

ភតិក ត្រ. [ភតិ+ណិកប្បច្ច] អ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល, អ្នកប្រកបក្នុងការឈ្នួល ។ - **វាទ** បុំ. វាទៈថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះអ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល វាទៈថា ភិក្ខុឈ្មោះនេះដូចបុគ្គលអ្នកស៊ីឈ្នួល ។

ភត្ត នបុំ. [ភជ ឬ ភុជ+ត] វត្ថុជាគ្រឿងសេពនៃជន, ឬវត្ថុដែលបុគ្គលគប្បីបរិភោគ (បាយ); វិ. ភជីតិ យេន ភុញ្ជិតព្វន្តិ វា> ភត្តំ ។ - **ការកម្ម** នបុំ. កម្មនៃបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវភត្ត ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃភត្ត,កាលជាទីបរិភោគនូវភត្ត ។

ភត្តកិច្ច នបុំ. [ភត្ត+កិច្ច] កិច្ចដោយភត្ត, កិច្ចគឺកិ.បរិភោគនូវភត្ត ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃកិច្ចដោយភត្ត ។ - **បរិយោសាន** នបុំ. កាលជាទីបំផុតនៃភត្តកិច្ច, .នៃកិច្ចដោយភត្ត, កាលជាទីហើយស្រេចនៃកិច្ចដោយភត្ត ។

ភត្តកិច្ចាវសាន នបុំ. [ភត្តកិច្ច+អវសាន] ទីបំផុតនៃកិច្ចដោយភត្ត, កាលជាទីហើយស្រេចនៃកិច្ចដោយភត្ត ។

ភត្តកោដ្ឋាស បុំ. [ភត្ត+កោដ្ឋាស] ចំណែកនៃភត្ត ។

ភត្តគ្គ នបុំ. [ភត្ត+អគ្គ] រោងនៃភត្ត, រោងជាទីបរិភោគនូវភត្ត ។

ភត្តច្ឆេទនកុសលចេតនា ឥ. [ភត្ត+ឆេទន+កុសល+ចេតនា] ចេតនាជាកុសលជាហេតុកាត់បង់នូវភត្ត, កុសលចេតនាជាគ្រឿងកាត់បង់នូវភត្ត ។

ភត្តថាលិក នបុំ. [ភត្ត+ថាលិក] ភាជនៈដ៏ពេញដោយភត្ត, ថាសដ៏ពេញដោយភត្ត ។

ភត្តបក្ខិបនដ្ឋាន នបុំ. [ភត្ត+បក្ខិបន+ឋាន] ទីជាទីដាក់នូវភត្ត ។

ភត្តបចនកាល បុំ. [ភត្ត+បចន+កាល] កាលនៃកិ.ចំអិននូវភត្ត, កាលជាទីចំអិននូវភត្ត ។

ភត្តបចនទារុ នបុំ. [ភត្ត+បចន+ទារុ] ឧសសម្រាប់ចំអិននូវភត្ត ។

ភត្តប្បដិក្ខេប បុំ. [ភត្ត+បដិក្ខេប] កិ.ហាមនូវភត្ត, កិ.ឃាត់នូវភត្ត ។ បដិក្ខេប<បដិ+ខិប+ណ = វិ. **បដិក្ខិបនំ> បដិក្ខេបោ** ។

ភត្តបាតិ, បាតី ឥ. [ភត្ត+បាតិ] ភាជនៈដ៏ពេញដោយភត្ត, ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវភត្ត ។

ភត្តបិណ្ឌ បុំ. [.+បិណ្ឌ] ដុំនៃភត្ត, .នៃបាយ ។

ភត្តភតិក ន. ឬគុ. [.+ភតិក] បុរសអ្នកធ្វើនូវការឈ្នួលព្រោះភត្ត, បុរសឈ្មោះភត្តភតិកៈ ។ . **សេដ្ឋី** បុំ. សេដ្ឋី ឈ្មោះភត្តភតិកៈ ។

ភត្តភាជនសូបេយ្យភាជន នបុំ. [ភត្តភាជន+សូបេយ្យភាជន] ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវភត្ត និងភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវវត្ថុជាប្រយោជន៍ដល់សម្ល (**សូបេយ្យ**<សូប+ឯយ្យ = វត្ថុជាប្រយោជន៍ដល់សម្ល, គ្រឿងសម្ល; វិ. **សូបស្ស ហិតំ(វត្ថុ)> សូបេយ្យំ**) ។

ភត្តកុញ្ចនលីឡា ឥ. [.+កុញ្ចន+លីឡា] កិ.លីលា នៃកិ.បរិភោគនូវបាយ, កិ.កែក្រាយនៃកិ..., ដំណើរនៃកិ.. ។

ភត្តភោគ បុំ. [.+ភោគ] កិ.បរិភោគនូវភត្ត ។

ភត្តមត្តក នបុំ. [.+មត្តក] ទីបំផុតនៃ., កំពូលនៃ. ។

ភត្តមុដ្ឋិ ឥ. [.+មុដ្ឋិ] ក្ដាប់នៃភត្ត, ភត្តមួយក្ដាប់ ។

ភត្តវិចារណ នបុំ. [.+វិចារណ] កិ.ត្រួតត្រានូវភត្ត, កិ.ចាត់ចែងនូវភត្ត ។

ភត្តវិស្សគ្គ បុំ. [.+វិស្សគ្គ] កិ.ស៊ីនូវភត្ត, កិ.បរិភោគនូវភត្ត (**វិស្សគ្គ**<វិ+សជ+អ = កិ.ជាប់ចំពាក់) ។

ភត្តវីជហិរញ្ញសុវណ្ណាទិ គុ. [.+វីជ+ហិរញ្ញ+សុវណ្ណ+អាទិ] វត្ថុមានភត្តនិងពូជនិងប្រាក់ និងមាសជាដើម ។ ពហុព្វីហិសមាសមានទ្វន្ទសមាសជាផ្ទៃ ។

ភត្តវេយ្យាវដិក គុ. [.+វេយ្យាវដ+ណិក] អ្នកប្រកបក្នុងកិ.ខ្វល់ខ្វាយនូវភត្ត, អ្នកធ្វើនូវកិ.ខ្វល់ខ្វាយនូវភត្ត; វិ. **ភត្តវេយ្យាវដេ និយុត្តោ> ភត្តវេយ្យាវដិកោ, ភត្តវេយ្យាវដំ ករោតីតិ> ភត្តវេយ្យាវដិកោ** ។

ភត្តវេលា ឥ. [.+វេលា] វេលានៃភត្ត, វេលាជាទីបរិភោគនូវភត្ត ។

ភត្តសម្មទ បុ. [-+សម្មទ] សេចក្ដីស្រវឹងព្រមព្រោះភត្ត, កិ.ស្រវឹងងោងព្រោះភត្ត (សម្មទ<សំ+មទ+អ = ស្រវឹងព្រម, ស្រវឹងជ្រប់) ។

ភត្តានុមោទនា ឥ. [ភត្ត+អនុមោទនា] អនុមោទនានូវភត្ត, -ដល់ភត្ត, -ដ៏សមគួរដល់ភត្ត, ធម្មកថាជាគ្រឿងរីករាយតាមនូវភត្ត; វិ. **ភត្តំ អនុមោទតិ ឯតាយាតិ> ភត្តានុមោទនា** ។

ភត្តារ បុ. [ភរ+រិតុ] ភស្ដា, ប្ដី; (វិ. **ភរតីតិ> ភត្តា**) ។ ភត្តុ+អំបុត្តិ យាវិភត្តិ> **ភត្តារំ** ។

ភត្តុដ្ឋានដ្ឋាន នបុំ. [ភត្ត+ឧដ្ឋាន+ឋាន] ទីជាទីតាំងឡើងនៃភត្ត, ទីជាទីកើតនៃភត្ត ។

ភត្តុទ្ទេសក គុ. [ភត្ត+ឧ+ទិស+ណ្វុ] អ្នកសម្ដែងឡើងនូវភត្ត (អ្នកចាត់ចែងនូវភត្ត); វិ. **ភត្តំ ឧទ្ទិស្សតីតិ> ភត្តុទ្ទេសកោ** ។

ភទន្តំ គុ. [ភទន្ត+អំ.វិ.] នូវអ្នកដ៏ចម្រើន, នូវលោកដ៏ចម្រើន ។

ភទន្តា គុ. [ភទន្ត+យោ.វិ.] ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើនទ., ម្នាលលោកដ៏ចម្រើនទ. ។

ភទ្ទក គុ. [ភទ្ទ+ក.ស.] ល្អ, ចម្រើន, ធ្វើនូវសេចក្ដីចម្រើន (ភទ្ទ< ភិ+ទ = ល្អ, ចម្រើន; វិ. **ភន្ទតីតិ> ភទ្ទំ, ភទ្ទំ ឯវ> ភទ្ទកំ**) ។ -**វិហារី** គុ. អ្នកនៅដោយកម្មដ៏ចម្រើន ។

ភទ្ទយុគ នបុំ. [ភទ្ទ+យុគ] គូដ៏ចម្រើន, គូដ៏ល្អ ។

ភទ្ទវគ្គិយ គុ. [ភទ្ទវគ្គ+ឥយ] អ្នកបានពួកដ៏ចម្រើន (អ្នកព្រាច់ទៅដោយពួកដ៏ចម្រើន, អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកដ៏ចម្រើន) (វគ្គិតទ្ធិត, ចរិតទ្ធិត, វត្តិតទ្ធិត,) ។ -**កុមារ** បុ. កុមារមានពួកដ៏ចម្រើន, កុមារព្រាច់ទៅដោយពួកដ៏ចម្រើន ។

ភទ្ទវតិយនគរ នបុំ. [-+នគរ] នគរ (ក្រុង) ឈ្មោះភទ្ទវតិយៈ ។

ភទ្ទសាលមូល នបុំ. [ភទ្ទ+សាល+មូល] ប្រទេសជាទីតាំងនៃសាលព្រឹក្សដ៏ចម្រើន, គល់នៃ-, ទីជិតនៃ- (**សាល** = ដើមរាំង ឬដើមរាំងភ្នំក៏បាន) ។

ភទ្ទិយ អ.ន. ឈ្មោះភទ្ទិយៈ អ្នកនៅក្នុងក្រុងឈ្មោះភទ្ទិយៈ ។ -**រាជា** បុ. ព្រះរាជាព្រះនាម ភទ្ទិយៈ ។

ភទ្ទិយប្បមុខ គុ. [ភទ្ទិយ+បមុខ] មានសាក្យៈឈ្មោះភទ្ទិយៈជាប្រមុខ ។

ភទ្ទេ អា. ម្នាល ឬនែនាងដ៏ចម្រើន, -ប្អូនស្រីមានភក្ត្រដ៏ចម្រើន; -ភាន ។

ភទ្ទេករត្ត គុ. [ភទ្ទ+ឯក+រត្តិ] អ្នកមានរាត្រីមួយដ៏ចម្រើន (**ភទ្ទេករត្តោ ឥតិ** ជាជាអ្នកមានរាត្រីមួយដ៏ចម្រើន) ។

ភទ្រ គុ. (ដូចភទ្ទ) ល្អ, ចម្រើន ។ -**កម្ម** នបុំ. កម្មដ៏ចម្រើន ។ -**បុគ្គល** បុ. បុគ្គលដ៏ចម្រើន, បុគ្គលបានកម្មដ៏ចម្រើន ។ -**យោព្វន** គុ. អ្នកមានកម្មដ៏ចម្រើន ។

ភន្ត គុ. [ភម+ត] វិលហើយ, ភ្ញាក់ហើយ, ផ្អើល, ភ័ន្ត, ភ័ន្តរាំង, ស្លន់, សស្លន់សស្លោ, ។

ភន្តេ អា.និ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន, បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន, បពិត្រ

លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ។

ភព្វរូប គុ. [ភព្វ+រូប] មានរូបដ៏គួរ, មានសភាពដ៏គួរ ។

ភព្វាភព្វ គុ. [ភព្វ+អភព្វ] ហេតុដ៏គួរនិងមិនគួរ ។

ភមតុ កិ. [ភម+អ+តុ.ប.] ចូរវិលទៅ, ចូរក្រឡឹង ។

ភមន្តិ កិ. [ភម+អ+អន្តិ.វ.] រមែងវិលទៅ, ស្រវាំង, វេងវោង ។

ភមរ ពុំ. [ភម+អរ] សត្វតែងវិលទៅ ឬក្រឡឹងលើមិបំផុតនៃផ្កា (កន្លង់, ត្រពើកន្លង់ក៏ហៅភមរៈដែរ) វិ. **បុប្ផមត្ថកេ ភមតីតិ> ភមរោ** ។ - **មធុករ** គុ. កន្លង់ ឬសត្វធ្វើនូវទឹកផ្អែម, កន្លង់អ្នកធ្វើនូវទឹកផ្អែម ។

ភមស្សុ កិ. [ភម+អ+ស្សុ.ប.] ចូរវិល, ចូរក្រឡឹង ។

ភម នបុំ. [ភម+អ] កិ.វិល, គ្រឿងវិល, គ្រឿងក្រឡឹង, កន្លោក ។

ភមីសុ កិ. [ភម+អ+ឥំ.អជ្ជ.] វិលទៅហើយ, ក្រឡឹងហើយ ។

ភមុក ពុំ. [ភមុ+ក] ចិញ្ចើម ។ - **លោម** ពុំ. រោមនៃចិញ្ចើម ។

ភយ នបុំ. [ភី+ណ] មានអារម្មណ៍ដែល...គប្បីខ្លាច (ភ័យ, សេចក្តីខ្លាច) វិ. **ភាយិតព្វន្តិ> ភយំ** ។ - **ពដ្ឋិត** គុ. ពីភ័យគម្រាមហើយ ។ - **ទស្សី** គុ. អ្នកឃើញនូវគ្រោះភ័យ, អ្នកឃើញនូវភ័យដោយប្រក្រតី ។

ភយាភាវ ពុំ. [ភយ+អភាវ] កិ.មិនមាននៃភ័យ ។

ភរណបោសន នបុំ. [ភរណ+បោសន] កិ.ចិញ្ចឹម និងកិ.បំប៉ន ។

ភរិត គុ. ឬកិ. [ភរ+ឥ.អា.+ត] ពេញហើយ, ចិញ្ចឹមហើយ ។

ភរិយា ឥ. [ភរ+ណ្យ, ចុះឥ.អា.+អា.ឥ] ស្រីដែលបុរសគប្បីចិញ្ចឹម (ប្រពន្ធ); វិ. **ភរិតព្វាតិ> ភរិយា** ។ - **ភាវ** ពុំ. ភាវៈនៃ...ជាភរិយា ។

ភវ កិ. [ភូ+អ+ហិ.ប.] ចូរមាន, ចូរជា, ចូរកើត ។

ភវ ពុំ. [ភូ+អ] កិ.មាន, កិ.កើត, សេចក្តីចម្រើន (ភព); វិ. **ភវនំ> ភវោ** ។ - **គាមិក** គុ. ដែលពាញទៅក្នុងភព, ច្រានទៅក្នុងភព, ។ - **គាមិសល្ល** នបុំ. សរដែលញាំង...ឱ្យទៅក្នុងភព ។ - **អង្គចិត្ត** នបុំ. ភវង្គចិត្ត, ចិត្តជាអង្គនៃភព ។ - **ទុក្ខ** នបុំ. ទុក្ខក្នុងភព ។ - **និស្សរណ** នបុំ. ធម្មជាតជាគ្រឿងរលាស់ចេញចាកភព, ធម្មជាតជាគ្រឿងចេញទៅចាកភព ។ - **និស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវភព ។ - **នេត្តិ** ឥ. តណ្ហាជាគ្រឿងនាំទៅក្នុងភព ។ - **អន្តរ** នបុំ. ចន្លោះនៃភព, ភពដទៃ ។ - **បដិច្ឆន្នត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកដីភពបិទបាំងហើយ ។ - **បវត្តិ** ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តទៅនៃភព ។ - **សល្ល** នបុំ. សរគឺភព ។

ភវតិ កិ. [ភូ+អ+តិ.វ.] មាន, កើត ។

ភវន នបុំ. [ភូ+យុ] កិ.កើត, ជាទីកើត, លំនៅ (ភព) ។

ភវាថ កិ. [ភូ+អ+ថ.ប.] ចូរមាន, ចូរកើត, ចូរជា ។

ភវិតព្វ កិ. [ភូ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ... គប្បីមាន, គឺ... គប្បីជា ។

ភវិតុំ អ. [ភូ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីជា, ដើម្បីកើត, ដើម្បីមាន ។

ភវិស្សតិ កិ. [ភូ+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងមាន, នឹងកើត, នឹងជា ។

ភវេ កិ. [ភូ+អ+ឯយ្យ_ស., លុបយ្យ] គប្បីមាន, គប្បីកើត, គប្បីជា ។

ភវេយ្យ កិ. [ភូ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីមាន, គប្បីកើត, គប្បីជា ។

ភស្មមុដ្ឋិ ឥ. [ភស្ម+មុដ្ឋិ] កិ.ក្តាប់នៃផេះ, ផេះមួយក្តាប់ ។ ភស្ម<ភស+ម = វិ. **ភសតិ បត្សរតីតិ> ភស្មំ** ។

ភស្មាច្ឆន្ន គុ. [ភស្ម+ឆន្ន] គឺផេះបិទបាំងហើយ (ភស្ម+អាច្ឆន្ន = គឺផេះបិទបាំងចូលទៅហើយ, _បិទបាំងជិតហើយ) ។

ភស្សន្ត គុ. [ភស្ស+អន្ត] កាលរបូត, _របូតចុះ, _ធ្លាក់ចុះ, _ឃ្លាតចេញ ។

ភស្សិ កិ. [ភស្ស+អ+ឦ_អជ្ជ.] របូតហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ, ឃ្លាតចេញហើយ ។

ភាគ បុំ. [ភជ+ណ] របស់ដែលគេចែក (ភាគ, ចំណែក); វិ. **ភជនំ> ភាគោ, ភជិយតេតិ វា> ភាគោ** ។ . ភត្ត នបុំ. ភត្ត ឬបាយជាចំណែក ។

ភាគវា គុ. [ភាគ+វន្តុ] មានចំណែក; វិ. **ភាគោ យស្ស អត្ថីតិ> ភាគវា** ។

ភាគិនី គុ. [ភាគ+ឦ, ចុះឥនី, លុបឦ] មានចំណែក; វិ. **ភាគោ យស្សា អត្ថីតិ> ភាគិនី** ។

ភាគិនេយ្យ បុំ. ឬឥ. [ភគិនី+ណេយ្យ] អ្នកជាកូននៃបងប្អូនស្រី (ក្មួយ) វិ. **ភគិនិយា អបច្ចំ> ភាគិនេយ្យោ** ។

ភាគី គុ. [ភាគ+ឦ] អ្នកមានចំណែក; វិ. **ភាគោ យស្ស អត្ថីតិ> ភាគី** ។

ភាជន នបុំ. [ភជ+យុ] វត្ថុជាទីបែងចែក ឬវត្ថុជាទីតម្កល់ (ភាជនៈ); វិ. **ភជតិ បតិដ្ឋាតិ វា ឯត្ថាតិ> ភាជនំ** ។ . ភណ្ឌ, _ភ នបុំ. ភណ្ឌៈគឺភាជនៈ ។

ភាជិតដ្ឋាន នបុំ. [ភាជិត+ឋាន] ទីដែល...ចែកហើយ ។

ភាជិយមាន គុ. [ភាជ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលចែក ។

ភាជេតុំ អ. [ភជ+ណេ+តុំ] ដើម្បីចែក, វិកិ.គឺ...ចែក ។

ភាជេត្វា អ. [ភជ+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យចែកហើយ ។

ភាជេស្សាម កិ. [ភជ+ណេ+ស្សាម_ភ.] នឹងចែក ។

ភាតរោ បុំ. [ភាតុ+យោ_វិ., ឧ>អារ, យោ>ឱ] បងប្អូនប្រុសទ ។

ភាតិកភគិនី ឥ. [ភាតិក+ភគិនី] បងប្អូនប្រុសនិងបងប្អូនស្រី ។

ភាយន្តិ កិ. [ភី+អ+អន្តិ_វ.] ខ្លាច, រមែងខ្លាច ។

ភាយសិ កិ. [ភី+អ+សិ_វ.] ខ្លាច, រមែងខ្លាច ។

ភាយិ កិ. [ភី+អ+ឦ_អជ្ជ.] ខ្លាចហើយ ។

ភាយាម កិ. [ភី+អ+ម_វ.] រមែងខ្លាច ។

ភាវេត្វា អ. [ភូ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យភ្លាចហើយ ។

ភារ ន. ឬគុ. [ភរ+ណ] ភារៈ, គ្រឿងទ្រ, ធម្ងន់, ដីធ្ងន់ ។ . **រោបេន** នបុំ. កិ.ដាក់ចុះនូវភារៈ ។

ភារិយ គុ. [ភារ+ឥយ] គួរនូវភារៈ,មានធម្ងន់ (ឥទ្ធិត) ។

ភាវ បុំ. [ភូ+ណ] កិ.មាន, កិ.កើត, សេចក្ដីសរសើរ; វិ. **ភវនំ> ភាវោ** ។

ភាវនា ឥ. [ភូ+យុ+អា_ឥ.] កិ.ចម្រើន, កិ.អប់រំ; វិ. **ភាវិយតេ ចឌ្ឍិយតេ> ភាវនា** ។ គុណជាតជាគ្រឿងញុំាង...ឱ្យចម្រើន; វិ. **ភាវេតិ ឯតាយាតិ> ភាវនា** ។ . **មយ្ល** គុ. គុណជាតិត្រឹមតែភាវនា ។ . **បរិពន្ធ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកប្រាសហើយ (វៀរហើយ) ចាកភាវនា ។

ភាវនារាមតា ឥ. [ភាវនា+អារាម+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកត្រេកអរទូទៅក្នុងភាវនា, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានភាវនាជាទីត្រេកអរទូទៅ; វិ. **ភាវនា អារាមោ អស្សាតិ> ភាវនារាមោ, តស្ស ភាវោ> ភាវនារាមតា** ។

ភាវយតិ គិ. [ភូ+ណយ+តិ_វ.] រមែងញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

ភាវយំ គុ. [ភាវយន្ត+សិ.វិ., ន្ត+សិ.វិ>អំ] កាលចម្រើន, កាលញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

ភាវយិស្សុ គិ. [ភូ+ណយ+ឧំ_អជ្ជ.] ចម្រើនហើយ, ញុំាង...ឱ្យចម្រើនហើយ ។

ភាវយេ គិ. [ភូ+ណយ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីចម្រើន, គប្បីញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

ភាវិត គុ. [ភូ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ចម្រើនហើយ, .ឱ្យចម្រើនហើយ, .អប់រំហើយ ។ . **អត្ត** គុ. មានខ្លួនចម្រើនហើយ, មានខ្លួនអប់រំហើយ ។ . **ភាវនា** គុ. មានភាវនាចម្រើនហើយ ។

ភាវេតព្វត្ត បុំ. [ភាវេតព្វ+អត្ត] សេចក្ដីថាជា...គឺបុគ្គលគប្បីឱ្យចម្រើន ។

ភាវេតិ គិ. [ភូ+ណេ+តិ_វ.] ចម្រើន, ញុំាង....ឱ្យចម្រើន ។

ភាវេថ គិ. [ភូ+ណេ+ថ_ប.ឬឯថ.ស.] ចូរចម្រើន, ចូរញុំាង...ឱ្យចម្រើន, គប្បីចម្រើន ។

ភាស គិ. [ភាស+អ+ហិ_ប., លុបហិ] ចូរពោល, ចូរនិយាយ ។

ភាសា ឥ. [ភាស+អ+អា_ឥ.] វាចាជាគ្រឿងពោល (ភាសា, សម្ដី); វិ. **ភាសតិ ឯតាយាតិ> ភាសា** ។

ភាសតិ គិ. [ភាស+អ+តិ_វ.] រមែងពោល, រមែងនិយាយ ។

ភាសន្តរ នបុំ. [ភាស+អន្តរ] រវាងនៃភាសា, ភាសាដទៃ ។

ភាសរេ គិ. [ភាស+អ+តិ ឬអន្តិ_វ.>រេ] រមែងពោល, រមែងនិយាយ, .សូត្រ ។

ភាសិត គុ. [ភាស+ឥ_អា.+ត] គឺ...ពោលហើយ ។ . **អត្ត** បុំ. សេចក្ដីនៃភាសិត, សេចក្ដីដែល...ពោលហើយ ។

ភាសិតុកាម គុ. [ភាសិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីពោល, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីពោល; វិ. ភាសិតុំ កាមេតីតិ> ភាសិតុកាមោ ។

ភាសិត កិ. [ភាស+អ+ឥ-អា.+ត-អថ.] ពោលហើយ,និយាយហើយ ។

ភាសិស្សំ កិ. [ភាស+អ+ឥ-អា.+ស្សំ-ភ.] នឹងពោល, នឹងនិយាយ ។

ភាសេយ្យ កិ. [ភាស+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីពោល, គប្បីនិយាយ ។

ភិក្ខតិ [ភិក្ខ+អ+តិ-វ.] សូម, រមែងសូម ។

ភិក្ខតេ កិ. [ភិក្ខ+អ+តេ-វ.] សូម, រមែងសូម ។

ភិក្ខទាន នបុំ. [ភិក្ខ+ទាន] កិ.ឱ្យនូវភិក្ខា, -ចង្ហាន់ ។

ភិក្ខនមត្ត គុ. [ភិក្ខន+មត្ត] អាការគ្រាន់តែកិ.សូម, ហេតុត្រឹមតែកិ.សូម ។

ភិក្ខា ឥ. [ភិក្ខ+អ+អា-ឥ.] កិ.សូម (ភិក្ខា, ចង្ហាន់); វិ. ភិក្ខនំ> ភិក្ខា ។ ភិក្ខា<ភក្ខ+អ+អា-ឥ., អទែភា>ឥ = ធម្មជាតិគឺបុគ្គលគប្បីស៊ី (ភិក្ខា, ចង្ហាន់); វិ. ភក្ខិតព្វាតិ> ភិក្ខា ។ - ចរិយ-ធម្ម បុំ. ភិក្ខាចរិយធម៌, ធម៌គឺកិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា, -ដើម្បីកិ.សូម ។ - ចរិយា ឥ. កិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីកិ.សូម ។

ភិក្ខាចារ បុំ. [ភិក្ខា+ចារ] កិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា ។ ចារ<ចរ+ណ = កិ.ត្រាច់ទៅ; វិ. ចរណំ>ចារោ, ភិក្ខាយ ចារោ> ភិក្ខាចារោ ។ - កាល បុំ. កាលជាទីត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា ។ - គាម បុំ. ស្រុកជាទីត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា ។ - វេលា ឥ. វេលាជាទីត្រាច់

ទៅដើម្បីភិក្ខា ។

ភិក្ខាទាយក គុ. [ភិក្ខា+ទា+ណ្វុ] អ្នកឱ្យនូវភិក្ខា, អ្នកឱ្យនូវចង្ហាន់; វិ. ភិក្ខំ ទេតីតិ> ភិក្ខាទាយកោ ។ ឥ. ទាយិកា ។

ភិក្ខាភាជន នបុំ. [ភិក្ខា+ភាជន] ភាជនៈដ៏ពេញដោយភិក្ខា, ភាជនៈដាក់នូវភិក្ខា ។

ភិក្ខាមត្ត គុ. [ភិក្ខា+មត្ត] វត្ថុគ្រាន់តែភិក្ខា, វត្ថុត្រឹមតែភិក្ខា ។

ភិក្ខាហារ បុំ. [ភិក្ខា+អាហារ] អាហារគឺភិក្ខា ។

ភិក្ខុ បុំ. [ភយ+ឥ] អ្នកឃើញនូវភ័យ (ក្នុងសង្សារ); វិ. (សំសារេ) ភយំ ឥក្ខតីតិ> ភិក្ខុ ។ <ភិក្ខ+រូ = អ្នកសូម; វិ. ភិក្ខតីតិ> ភិក្ខុ ។ <ភិទ+រូ = អ្នកទម្លាយនូវកិលេស; វិ. កិលេសេ ភិន្ទតីតិ> ភិក្ខុ ។ - ទស្សនាទិ គុ. (កិច្ច) មានកិ.ឃើញនូវភិក្ខុជាដើម ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...ជាភិក្ខុ ។ - សតសហស្ស-បរិវារ គុ. មានសែននៃភិក្ខុជាបរិវារ ។ - សហស្សមជ្ឈ គុ. កណ្ដាលនៃពាន់នៃភិក្ខុ ។ - សំឃបរិវុត គុ. គឺពួកនៃភិក្ខុចោមរោមហើយ ។ សម័យបច្ចុប្បន្នច្រើនប្រើជា សង្ឃ វិញ ។

ភិក្ខុនី ឥ. [ភិក្ខ+រូ, ចុះឥនី] ភិក្ខុនី (សេចក្ដីប្រែនិងបទវិគ្គហៈដូចភិក្ខុ) ។ - ឧបស្សយ បុំ. ទីជាទីនៅនៃភិក្ខុនី, សំណាក់នៃភិក្ខុនី, លំនៅនៃភិក្ខុនី ។ - ឧបស្សយសមីប នបុំ. ទីជិតនៃទីជាទីនៅនៃភិក្ខុនី ។ - សំឃ បុំ. ពួកនៃភិក្ខុនី ។

ភិជ្ជតិ កិ. [ភិទ+យ+តិ-វ., ទ+យ>ជ្ជ] បែក, ធ្លាយ, ទម្លាយ ។

ភិជ្ជនត្ថ បុំ. [ភិជ្ជន+អត្ថ] សេចក្ដីថាគឺកិ.បែកធ្លាយ, អត្ថថាកិ.បែកធ្លាយ ។

ភិជ្ជនធម្ម គុ. [ភិជ្ជន+ធម្ម] (វត្ថុ) មានកិ.បែកធ្លាយជាធម្មតា ។

ភិជ្ជនាការប្បត្ត គុ. [ភិជ្ជន+អាការ+បត្ត] ដល់ហើយនូវអាការគឺកិ.បែកធ្លាយ ។

ភិជ្ជន្តុ កិ. [ភិទ+យ+អន្តុ.ប.] ចូរបែក, ចូរធ្លាយ, ចូរបែកធ្លាយ ។

ភិជ្ជន្តេ គុ. [ភិជ្ជន្ត+សត្ត.វិ.] កាលបែកធ្លាយ, ... ។

ភិជ្ជមាន គុ. [ភិទ+យ+មាន] កាលបែកធ្លាយ,... ។

ភិជ្ជិ កិ. [ភិទ+យ+ឦ.អជ្ជ.] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ ។

ភិជ្ជិត្វា អ. [ភិទ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, ... ។

ភិជ្ជិស្សតិ កិ. [ភិទ+យ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងបែកធ្លាយ, ... ។

ភិជ្ជិំសុ កិ. [ភិទ+យ+ឧំ.អជ្ជ.] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, បែកធ្លាយហើយ ។

ភិជ្ជេយ្យ កិ. [ភិទ+យ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបែក, គប្បីធ្លាយ,... ។

ភិត្តិ ឥ. [ភិទ+តិ] ទីដែលធ្វើដោយចំណែកពីរ (ជញ្ជាំង); វិ. **ភិជ្ជិយតិ ទ្វិធា ករិយតីតិ> ភិត្តិ** ។ - **អនុសារ** បុំ. កិ.សៀរទៅតាមនូវជញ្ជាំង, កិ.ប្រព្រឹត្តិទៅតាមនូវជញ្ជាំង (អនុសារ<អនុ+សរ+ណ = ទៅតាម, លំអាន) ។ - **អាទិ** គុ. (ប្រទេស) មានជញ្ជាំងជាដើម ។ - **ប្បទេស** បុំ. ប្រទេសនៃជញ្ជាំង ។ - **មត្តិកា** ឥ. ដីចូរីជញ្ជាំង, ដីស្អិតដែលបូកជូរីជញ្ជាំង ។

ភិទា កិ. [ភិទ+អ+អា.បរ.] បំបែកហើយ, ទម្លាយហើយ (អភិទា បានបំបែកហើយ, បានទម្លាយហើយ) ។

ភិន្ទន្ត បុំ. [ភិន្ទន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ទម្លាយ, -ដល់កិ.បំបែក ។ ភិន្ទន<ភិទ ឬភិទិ+យុ, ចុះនិ. = កិ.បំបែក, កិ.ទម្លាយ; វិ. **ភិន្ទិយតេតិ> ភិន្ទនំ** ។

ភិន្ទនសមត្ថ គុ. [ភិន្ទន+សមត្ថ] អាចក្នុងកិ.បំបែក, -កិ.ទម្លាយ, អាចដើម្បីកិ.បំបែក, -កិ.ទម្លាយ ។

ភិន្ទន្តេ គុ. [ភិទ ឬភិទិ+អន្ត, ចុះនិ.] កាលបំបែក, កាលទម្លាយ ។

ភិន្ទន្តិ កិ. [ភិទ ឬភិទិ+អ+អន្តិ.វ., ចុះនិ.] បំបែក, ទម្លាយ, សំពង ។

ភិន្ទិតព្វ កិ. [ភិន្ទ+ឥ.អា.+តព្វ, ចុះនិ.] គឺ...គប្បីបំបែក, -គប្បីទម្លាយ ។

ភិន្ទិតុកាម គុ. [ភិន្ទិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីបំបែក, -ទម្លាយ; វិ. **ភិន្ទិតុំ កាមេតីតិ> ភិន្ទិតុកាមោ** ។ <ភិន្ទិតុំ+កាម = អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាដើម្បីបំបែក, -ទម្លាយ; វិ. **ភិន្ទិតុំ កាមោ អស្សាតិ> ភិន្ទិតុកាមោ** ។

ភិន្ទិត្វា អ. [ភិទ+ឥ.អា.+ត្វា, ចុះនិ.] បំបែកហើយ, ទម្លាយហើយ ។

ភិន្ទិស្សាមិ កិ. [ភិទ+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ភ., ចុះនិ.] នឹងបំបែក, នឹងល្បង ។

ភិន្ន គុ. ឬកិ. [ភិទ+ត, ត>អន្ន, លុបទ] គឺ...បំបែកហើយ, -ទម្លាយហើយ,

បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, បាក់ហើយ, ផ្សេងគ្នា ។ . ក្កិលេស-ត្តា ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកិលេសបែកធ្លាយហើយ ។ វិ. ភិន្នោ កិលេសោ យស្ស សោ> ភិន្នក្កិលេសោ, តស្ស ភាវោ> ភិន្នក្កិលេសត្តំ ។ . ពណ្ឌល នថុំ. អង្ករបាក់, អង្ករខ្ទេច ។ . ត្តា ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺ...ទម្លាយហើយ ។

ភិយ្យោ និ. ក្រៃលែង, ដោយក្រៃលែង ។

ភិយ្យោសោ និ. ដោយក្រៃលែង ។

ភិសិពិម្ពោហាន នថុំ. (ភិសិ+ពិម្ពោហាន) ពូកនិងខ្នើយ ។

ភីត គុ. (ភី+ត) ខ្លាចហើយ ។ . បុរិស ថុំ. បុរសអ្នកខ្លាចហើយ ។ . រវ នថុំ. សម្រែកនៃបុគ្គលអ្នកខ្លាចហើយ ។

ភីរុកជាតិក គុ. (ភីរុក+ជាតិក) ប្រកបដោយជាតិនៃបុគ្គលអ្នកខ្លាច, មានជាតិនៃបុគ្គលអ្នកខ្លាច ។

ភីសមុឡាល ថុំ. (ភីស+មុឡាល) មើមឈូកនិងក្រអៅឈូក ។

ភុក្ករណ នថុំ. (ភុ+ករ+យុ) កិ.ធ្វើនូវសម្លេងថាភុៗ, កិ.ព្រុស ។

ភុក្ករិត្វា អ. (ភុ+ករ+ឥ-អា.+ត្វា) ធ្វើនូវសម្លេងថាភុៗហើយ, ព្រុសហើយ ។

ភុញ្ជ កិ. (ភុជ+អ+ហិ-ប., ចុះនិ.) ចូរបរិភោគ, ចូរឆាន់, ចូរប្រើប្រាស់ ។

ភុជិស្ស ថុំ. ឬគុ. (ភុជ+ឥស, ស>ស្ស) អ្នកបរិភោគដោយខ្លួនឯង, ឱ្យជាអ្នកបរិភោគដោយខ្លួនឯង, ឱ្យជាអ្នកជា ។

ភុញ្ជន នថុំ. (ភុជ+យុ+និគ្គហិត-អា.) កិ.បរិភោគ ។ . កាល ថុំ. កាលជាទីបរិភោគ ។ . ទិវស ថុំ. ថ្ងៃជាទីបរិភោគ ។ . សម្បត្តិ ឥ. សម្បត្តិគឺកិ.បរិភោគ ។

ភុញ្ជនាការ ថុំ. (ភុញ្ជន+អាការ) អាការនៃកិ.បរិភោគ, អាការគឺកិ.បរិភោគ ។

ភុញ្ជន្តិ កិ. (ភុជ+អ+អន្តិ-វ., ចុះនិ.) បរិភោគ, ឆាន់, ប្រើប្រាស់ ។

ភុញ្ជាបេតិ កិ. (ភុជ+ណាបេ+តិ-វ., ចុះនិ.) ញុំាង...ឱ្យបរិភោគ, ... ។

ភុញ្ជិតព្វ កិ. (ភុជ+ឥ-អា+តព្វ,ចុះនិ.) គឺ...គប្បីបរិភោគ,... ។

ភុញ្ជិតព្វក គុ. ចុះក.សកត្ថ ប្រែដូចភុញ្ជិតព្វ ។

ភុញ្ជិតុកាម គុ. (ភុញ្ជិតុំ+កម+ណ) អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីបរិភោគ ។ . កាល ថុំ. កាលនៃ...ជាអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីបរិភោគ ។

ភុញ្ជេថ កិ. (ភុជ+អ+ឯថ-ស., ចុះនិ.) គប្បីបរិភោគ ។

ភុញ្ជេយ្យ កិ. (ភុជ+អ+ឯយ្យ-ស., ចុះនិ.) គប្បីបរិភោគ ។

ភុត្ត គុ. (ភុជ+ត) គឺ...បរិភោគហើយ ។ . ការណ នថុំ. ហេតុនៃភត្តគឺ...បរិភោគហើយ ។ . កាល ថុំ. កាលនៃភត្តគឺ...បរិភោគហើយ ។ . គាម ថុំ. ស្រុកគឺ...បរិភោគហើយ (ស្រុកស្ងួយ) ។ . ដ្ឋាន នថុំ. ទីនៃ...គឺ...បរិភោគហើយ ។ . បាតរាស គុ. អ្នកមានភត្តគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹកបរិភោគហើយ; វិ. បាតោ អសិតព្វន្តិ> បាតរាសំ (ភត្តំ) ។ ចុះរ-អាគម ។ ភុត្តំ

បាកភាសំ យេន សោ> ភុត្តបាកភាសោ ។ . **ភោគ** បុំ. ភោគៈដែល...បរិភោគហើយ, .ប្រើប្រាស់ហើយ ។

ភុត្តាវសេសក គុ. [ភុត្ត+អវសេស+ក] ជាចំណែកដ៏សេសចុះ (ដ៏សេសសល់) ចាកភត្តដែល...បរិភោគហើយ, វត្ថុដ៏សេសសល់ដែល...បរិភោគហើយ ។

ភុត្តាហារ បុំ. [ភុត្ត+អាហារ] អាហារដែល...បរិភោគហើយ ។

ភុត្វា អ. [ភុជ+ត្វា] បរិភោគហើយ ។

ភុម្មដ្ឋក គុ. [ភុម្ម+ឋា+អ+កស. ឬណ្ម] អ្នកឋិតនៅលើផែនដី; វិ. **ភុម្មេ តិដ្ឋន្តីតិ> ភុម្មដ្ឋា, ភុម្មដ្ឋកា** ។ . **ទេវតា** ឥ. ទេវតាដែលឋិតនៅលើផែនដី, ទេវតាអ្នកមានវិមានតាំងនៅលើផែនដី ។ ប្រើជា **ភុម្មដ្ឋ** ក៏មាន ។

ភុម្មត្ថរណ នបុំ. [ភុម្ម+អត្ថរណ] សំពត់សម្រាប់ក្រាលលើផែនដី, កម្រាលលើផែនដី (អត្ថរណ<អា+ថរ+យុ = កិ.ក្រាល; វិ. **អត្ថរិយតេតិ> អត្ថរណំ**) ។ . **សំខេប** បុំ. កិ.បំប្រួញ ឬកិ. ប្រមូលនូវកម្រាលលើផែនដី ។

ភុម្មទេវ បុំ. [ភុម្ម+ទេវ] ទេវតាដែលឋិតនៅលើផែនដី ។

ភុស នបុំ. [ភស+អ,ផ្លាស់អនៃភ>ឧ] សំដីស្រវ, អង្កាម វិ. **ភសតិ អធោបតតីតិ> ភុសំ** ។ . **ភុសំ** និ. ក្រៃលែង) ។

ភុស្សន្ត គុ. [ភុស្ស+អន្ត] កាលព្រុស, កាលលូ ។

ភុស្សិត្វា អ. [ភុស្ស+ឥ.អាគ.+ត្វា] ព្រុសហើយ, លូហើយ ។

ភូត អ. [ភូ+ត] កើតហើយ, ដែលកើតហើយ, ដែលពិត ឬសេចក្តីពិត, ភូតរូប, សត្វ ។ . **កាយ** នបុំ. កាយដែលកើតហើយ, កាយគឺភូតរូប ។ . **អត្ថ** បុំ. សេចក្តីពិត ។ . **បុព្វ** គុ. ដែលធ្លាប់កើតហើយ, ដែលធ្លាប់មានហើយ ។

ភូមិ ឥ. [ភូ+មិ] ប្រទេសជាទីកើតនៃសត្វ (ផែនដី, ទី, ជាន់, ថ្នាក់); វិ. **ភវតិ អស្សំ ភូតានីតិ> ភូមិ** ។ . **គហណ** នបុំ. កិ.កាន់យកនូវផែនដី, កាលជាទីកាន់យកនូវផែនដី ។ . **តល** នបុំ. ផ្ទៃនៃផែនដី ។ . **ប្បទេស** បុំ. ប្រទេសនៃផែនដី ។ . **ភាគ** បុំ. ភូមិភាគ, ចំណែកនៃផែនដី ។ . **រាមណេយ្យក** គុ. មានផែនដីគឺ...គប្បីរីករាយ, មានផែនដីជាហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីត្រេកអរ ។ . **វត្ថុអារម្មណកិរិយាទិវិចិត្តតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...វិចិត្រដោយភូមិនិងវត្ថុនិងអារម្មណ៍និងចិត្តមានកិរិយាចិត្តជាដើម ។ . **សយ** គុ. អ្នកដេកលើផែនដី, អ្នកមានផែនដីជាទីដេក ។ . **សយន** នបុំ. កិ.ដេកលើផែនដី ។

ភូរិប្បញ្ញា ឥ. [ភូរិ+បញ្ញា] ប្រាជ្ញាស្មើដោយផែនដី, ប្រាជ្ញាដូចផែនដី; វិ. **ភូរិសមា បញ្ញា> ភូរិប្បញ្ញា** ។

ភូរិប្បញ្ញ គុ. [ភូរិ+បញ្ញា] អ្នកមានប្រាជ្ញាស្មើដោយផែនដី, អ្នកមានប្រាជ្ញាដូចផែនដី; វិ. **ភូរិសមា បញ្ញា អស្សាតិ> ភូរិប្ប-ញ្ញោ** ។

ភូរិសំខយ បុំ. [ភូរិ+សំខយ] កិ.អស់ទៅព្រមនៃប្រាជ្ញា, កិ.អស់ទៅព្រមនៃប្រាជ្ញាដូចផែនដី ។ . **សំខយ**<សំ+ខី+ណ = កិ.អស់ទៅ

ព្រម ។

ភូរិសំខាត គុ. [ភូរិ+សំខាត] គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាប្រាជ្ញ, ពោលគឺប្រាជ្ញដូចផែនដី ។

ភូសា និ. ក្រៃលែង, ដោយក្រៃលែង, ដ៏ក្លា, ដ៏ខ្លាំងក្លា ។

ភេទ បុំ. [ភិទ+ណ] កិ.បែកធ្លាយ, កិ.ទម្លាយ, សេចក្តីផ្សេងគ្នា, សេចក្តីប្លែកគ្នា, ប្រភេទ; វិ. ភេទនំ> ភេទោ ។

ភេទក្ខត្តគាម បុំ. [ភេទក្ខត្ត+គាម] ស្រុកឈ្មោះភេទក្ខត្តៈ, ភេទក្ខត្ត-គ្រាម ។

ភេទន នបុំ. [ភិទ+យុ] កិ.បែក, កិ.ធ្លាយ, កិ.ទម្លាយ, កិ.បែកធ្លាយ ។ - **ធម្ម** គុ. មានកិ.បែកធ្លាយជាធម្មតា ។ - **វិកិរណវិទ្ធំសនធម្ម** គុ. មានកិ.បែកធ្លាយ និងកិ.រាត់រាយ និងកិ.ខ្ចាត់ខ្ចាយជាធម្មតា ។

ភេទា អ. [ភិទ+ត្វា] ព្រោះទម្លាយ, ព្រោះបែកធ្លាយ, លុះទម្លាយហើយ, លុះបែកធ្លាយហើយ ។

ភេទាបេត្វា អ. [ភិទ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យទម្លាយហើយ, .ឱ្យបំបែកហើយ ។

ភេរវ ន. ឬគុ. [ភិរុ+ណ, ឥនៃភិ>ឯ, ឧនៃរុ>អវ] អារម្មណ៍នេះនៃបុគ្គលអ្នកខ្លាច (គួរខ្លាច, គួរសម្បើម); វិ. ភិរុនោ ឥទំ> ភេរវំ ។ ឥទំឥទ្ធិត ។ - **សទ្ទ** បុំ. សំឡេងគួរខ្លាច, សំឡេងគួរឱ្យខ្លាច, សំឡេងគឺបុគ្គលគប្បីខ្លាច ។

ភេរវារម្មណ នបុំ. [ភេរវ+អារម្មណ] អារម្មណ៍គួរខ្លាច ។

ភេរិ ឥ. [ភី+រិ] ស្គរ, ស្គរធំ (វិ. ភាយន្តិ សត្តុជនា ឯតេនាតិ> ភេរិ) ។ - **អាទិ** គុ. មានស្គរជាដើម ។ - **ចរណមគ្គ** បុំ. ផ្លូវជាទីត្រាច់ទៅនៃស្គរ ។ - **ចរណវិថី** ឥ. វិថី (ផ្លូវ) ជាទីត្រាច់ទៅនៃស្គរ ។ - **សញ្ញា** ឥ. សញ្ញានៃស្គរ, សញ្ញាដែលកើតអំពីស្គរ ។

ភេសកឡាវន អ.ន. វិហារឈ្មោះភេសកឡាវ័ន (ព្រៃជាទីនៅនៃយក្ខិនីឈ្មោះភេសកឡា) ។

ភេសជ្ជ នបុំ. [ភិសជ+ណ្យ] គ្រឿងនេះនៃពេទ្យ (ភេសជ្ជៈ, ថ្នាំ); វិ. ភិសជានំ ឥទំ> ភេសជ្ជំ ។ - **ជាននក** គុ. អ្នកដឹងនូវថ្នាំ, អ្នកចេះនូវថ្នាំ ។ - **អត្ថ** បុំ. សេចក្តីត្រូវការដល់ថ្នាំ, ប្រយោជន៍ដល់ថ្នាំ ។ - **ទាន** នបុំ. កិ.ឱ្យនូវថ្នាំ ។

ភោ អ.និ. នែអ្នកដ៏ចម្រើន,ម្នាលគ្នាយើងដ៏ចម្រើន, វ៉ៃយ ។

ភោគ បុំ. [ភុជ+ណ] គុណដែលបុគ្គលគប្បីបរិភោគ, កាមគុណដែលបុគ្គលគប្បីបរិភោគ (ភោគៈ, សម្បត្តិ, ភ្ញេន, ផ្ទត់); វិ. ភុញ្ជិតព្វោតិ> ភោគោ។ កិ.បរិភោគ, កិ.ប្រើប្រាស់; វិ. ភុញ្ជនំ> ភោគោ ។ - **ក្ខន្ធ** បុំ. គំនរនៃភោគៈ ។ - **តណ្ហា** ឥ. សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភោគៈ, សេចក្តីប្រាថ្នាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភោគៈ ។ - **សម្បទា** ឥ. កិ.ដល់ព្រមដោយភោគៈ, ភោគសម្បទ ។ - **ហានិ** ឥ. សេចក្តីសាបសូន្យនៃភោគៈ, សេចក្តីសាបសូន្យចាកភោគៈ ។

ភោជន នបុំ. [ភុជ+យុ] កិ.បរិភោគ, កិ.ប្រើប្រាស់; វិ. ភុញ្ជិយ

ភេតិ> ភោជនំ ។ (ទី) ជាទីបរិភោគ; វិ. ភុញ្ជតិ ឯត្ថា តិ> ភោជនំ ។ (វត្ថុ) ជាគ្រឿងបរិភោគ; វិ. ភុញ្ជតិ ឯតេនាតិ> ភោជនំ ។ (វត្ថុ) គឺបុគ្គលគប្បីបរិភោគ; វិ. ភុញ្ជិតព្វន្តិ> ភោជនំ ។ -កាល ចុំ. កាលនៃកិ.បរិភោគ, កាលជាទីបរិ-ភោគ ។ -ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីបរិភោគនូវភោជន ។ -អត្ថាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភោជន ។ -ទាន នបុំ. កិ.ឲ្យនូវភោជន ។ -ទោណបាក បុ. ភោជនមានទោណៈជាប្រមាណ ដែលបុគ្គលឲ្យឆ្អិនហើយ ។ -បាដិ ឥ. ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវភោជន, ភាជនៈពេញដោយភោជន ។ -វេលា ឥ. វេលានៃភោជន, -នៃកិ. បរិភោគ, -ជាទីបរិភោគ, -ជាទីបរិភោគនូវភោជន ។ -សទិស បុ. ប្រាកដស្មើដោយភោជន ។ -សាលា ឥ. សាលាជាទីបរិភោគ, រោងជាទីឆាន់ ។

ភោជនីយ នបុំ. [ភុជ+អនីយ] វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីបរិភោគ; វិ. ភុញ្ជិតព្វន្តិ> ភោជនីយំ ។

ភោជនុប្បត្តិដ្ឋានជានន នបុំ. [ភោជន+ឧប្បត្តិ+ឋាន+ជានន] កិ.ដឹងនូវទីជាទីកើតឡើងនៃភោជន ។ ឧប្បត្តិ<ឧ+បទ+តិ = កិ.កើតឡើង; វិ. ឧប្បជ្ជនំ> ឧប្បត្តិ ។ ជានន<ញា+យុ = កិ.ដឹង; វិ. ញាយតេតិ> ជាននំ ។

ភោជេតុកាម បុ. [ភោជេតុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីញុំាង...ឲ្យបរិភោគ; វិ. ភោជេតុំ កាមេតីតិ> ភោជេតុកាមោ ។

ភោជេត្វា អ. [ភុជ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឲ្យបរិភោគហើយ ។

ភោជេន្ត បុ. [ភុជ+ណេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឲ្យបរិភោគ ។

ភោជេសិ កិ. [ភុជ+ណេ+ឈី-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញុំាង...ឲ្យបរិភោគហើយ ។

ភោជេសុំ កិ. [ភុជ+ណេ+ឧំ-អជ្ជ., ចុះស-អា] ញុំាង..ឲ្យបរិភោគហើយ ។

ភោជេស្សាម កិ. [ភុជ+ណេ+ស្សាម-ភ.] នឹងញុំាង...ឲ្យបរិភោគ ។

ភោតិ អា. នែនាងដ៏ចម្រើន,ម្នាលនាង ។

ភោវាទី នាម ឈ្មោះថា ភោវាទី (ភោវាទី<ភោ+វទ+ណី = អ្នកពោលនូវពាក្យថាភោ ១ ដើម្បីកិ.សម្តែងនូវវត្ថុដែលល្អនិងវត្ថុដែលមិនល្អដោយប្រក្រតី; វិ. សុភាសុភកថនត្ថំ ភោ ភោតិ វទនំ វទតិ សីលេនាតិ> ភោវាទី) ។

មកចិបិលោតិកា ឥ. [មកចិ+ចិលោតិក] កំណាត់សំពត់ជាវិការៈនៃក្រចៅ, .នៃធ្មៃ, (ក្រចៅនិងក្រណាត់សំពត់) ។

មកចិវាកខណ្ឌ នបុំ. [មកចិវាក+ខណ្ឌ] កំណាត់នៃក្រចៅនិងសំបកឈើ ។

មក្កដី ចុំ. [មរ+អដឬមក+អត] ស្វា (វិ. មកតិ ចលតីតិ> មក្កដោ) ។ . យោនិ ឥ. កំណើតនៃស្វា ។

មក្កដក ចុំ. [ធាតុដូច មក្កដី ប្លែកតែចុះ កសកត្ត ឬ កបច្ច័យថែមទៀត] ពីងពាង (មក្កដោ ឋិយ សាខាយំ អក្កនោ គន្ត្វា តច្ឆតីតិ> មក្កដកោ) ។ . សុត្តមក្កដក គុ. មានសរសៃនៃពីងពាងជាប្រមាណ, ប៉ុនសរសៃនៃពីងពាង ។

មក្ខ បុំ. [មក្ខ+អ] កិ.លុប, កិ.លុបគុណ; វិ. មក្ខនំ> មក្ខោ ។

មក្ខយីសុ កិ. [មក្ខ+ណយ+ឥំ.អជ្ជ.] ប្រឡាក់ហើយ, លាបហើយ, ស្រឡាបហើយ, លុបហើយ ។

មក្ខាបេត្វា អ. [មក្ខ+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យលាបហើយ, .ឱ្យប្រឡាក់ហើយ, ... ។

មក្ខិកា ឥ. [មក្ខ+ណុ+អា.] រុយ (វិ. អសុចិអាទីហិ មក្ខតីតិ> មក្ខិកា) ។

មក្ខិតមត្តក គុ. [មក្ខិត+មត្តក] គ្រាន់តែគឺ...ប្រឡាក់ហើយ, ... ។

មក្ខិត្វា អ. [មក្ខ+ឥ.អា.+ត្វា] ប្រឡាក់ហើយ, លាបហើយ, ស្រឡាបហើយ, លុបហើយ ។

មក្ខេតុំ អ. [មក្ខ+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យលុប, ដើម្បីលុប, ដើម្បីលាប ។

មក្ខេត្វា អ. [មក្ខ+ណេ+ត្វា] លុបហើយ, លាបហើយ, ប្រឡាក់ហើយ, ... ។

មគធរដ្ឋ នបុំ. [មគធ+រដ្ឋ] ដែនឈ្មោះមគធៈ ។

មគ្គ បុំ. [មជ្ជ+ណ] ទីដែលពួកជនអ្នកដើរផ្លូវតែងជម្រះគឺតែងធ្វើមិនឱ្យមានតិណជាតិ (ផ្លូវ); វិ. បថិកេហិ មជ្ជតេ និត្តិណំ ករីយតេតិ> មគ្គោ ។ មគ្គ<មគ្គ+អ = ធម៌ស្វែងរកនូវនិព្វាន ឬធម៌ដែលបុគ្គលមានសេចក្តីត្រូវការនូវនិព្វានតែងស្វែងរក; វិ. និព្វានំ មគ្គតីតិ> មគ្គោ, និព្វានត្ថិកេហិ មគ្គិយតីតិ វា> មគ្គោ ។

មគ្គកថា ឥ. [មគ្គ+កថា] វាចាជាហេតុពោលនូវផ្លូវ, វាចាជាហេតុពោលប្រាប់នូវផ្លូវ ។

មគ្គកិលន្ត គុ. [មគ្គ+កិលម+ត] នឿយហើយក្នុងផ្លូវ, លំបាកហើយក្នុងផ្លូវ ។

មគ្គញ្ញាណ នបុំ. [មគ្គ+ញាណ] ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយមគ្គ; វិ. មគ្គេន សម្បយុត្តំ ញាណំ> មគ្គញ្ញាណំ ។ . មោន ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកស្ងៀមដោយញាណដ៏សម្បយុត្តដោយមគ្គ, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកដឹងដោយ......., ។

មគ្គត្តយ នបុំ. [មគ្គ+តយ] ប្រជុំនៃបីនៃមគ្គ; វិ. **តិណ្ណំ សមូហោ> តយំ, មគ្គានំ តយំ> មគ្គត្តយំ** ។

មគ្គទស្សន នបុំ. [មគ្គ+ទស្សន] កិ.ឃើញនូវមគ្គ ។

មគ្គទេសក បុំ. [មគ្គ+ទិស+ណ្វុ] អ្នកសម្ដែងនូវផ្លូវ, អ្នកបង្ហាញនូវផ្លូវ; វិ. **មគ្គំ ទេសេតីតិ> មគ្គទេសកោ** ។

មគ្គប្បដិបន្ន គុ. [មគ្គ+បដិបន្ន] អ្នកដើរទៅហើយក្នុងផ្លូវ ។

មគ្គបរាយន គុ. [មគ្គ+បរាយន] មានមគ្គជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ (បរាយន<បរា+ឥ ឬអយ+យុ = ជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ; វិ. **បរា អយន្តិ គច្ឆន្តិ ឯត្ថាតិ> បរាយនំ, មគ្គោ បរាយនំ អស្សាតិ> មគ្គបរាយនោ**) ។

មគ្គបរិបន្ថភយ នបុំ. [មគ្គ+បរិបន្ថ+ភយ] ភ័យ ឬសេចក្ដីខ្លាច អំពីអន្តរាយក្នុងផ្លូវ ។

មគ្គបរិព្វយ នបុំ. [មគ្គ+បរិព្វយ] វត្ថុជាគ្រឿងសូន្យជុំវិញក្នុងផ្លូវ, ស្បៀងក្នុងផ្លូវ ។ បរិព្វយ<បរិ+វយ+អ = វិ. **បរិព្វយតិ ឯតេនាតិ> បរិព្វយំ** ។

មគ្គផលដ្ឋ គុ. [មគ្គផល+ឋា+អ] អ្នកឋិតនៅក្នុងមគ្គនិងផល; វិ. **មគ្គផលេ តិដ្ឋតីតិ> មគ្គផលដ្ឋោ** ។

មគ្គផលទស្សនវិសុទ្ធិ ឥ. [មគ្គ+ផល+ទស្សន+វិសុទ្ធិ] សេចក្ដីស្អាតវិសេសនៃមគ្គ និងផល និងញាណទស្សនៈ ។

មគ្គផលនិព្វានសុខ នបុំ. [មគ្គផលនិព្វាន+សុខ] សុខដែលកើតអំពីមគ្គនិងផលនិងសុខគឺនិព្វាន, សុខដែលកើតអំពីមគ្គនិងផលនិងនិព្វាន ។

មគ្គផលប្បដិវេធ បុំ. [មគ្គផល+បដិវេធ] កិ.ចាក់ធ្លុះចំពោះនូវមគ្គផល, កិ.ត្រាស់ដឹងនូវមគ្គនិងផល (បដិវេធ<បដិ+វិធ+ណ = វិ. **បដិវិជ្ឈនំ> បដិវេធោ**)

មគ្គផលប្បត្ត គុ. [មគ្គផល+បត្ត] អ្នកដល់ហើយនូវមគ្គនិងផល, អ្នកមានមគ្គនិងផលដល់ហើយ ។

មគ្គផលាធិគមវស បុំ. [មគ្គផល+អធិគម+វស] អំណាចនៃកិ.លុះនូវមគ្គនិងផល, -នៃកិ. បាននូវ..., -នៃកិ.ត្រាស់ដឹងនូវ... ។

មគ្គផលាធិគមារហ គុ. [មគ្គផល+អធិគម+អរហ] អ្នកគួរដល់កិ.បាននូវមគ្គនិងផល ។

មគ្គផលាភាវ បុំ. [មគ្គផល+អភាវ] កិ.មិនមាននៃមគ្គនិងផល ។

បគ្គភាវនា ឥ. [មគ្គ+ភាវនា] កិ.ញុំាងមគ្គឱ្យចម្រើន, បញ្ញាជាគ្រឿងញុំាងមគ្គឱ្យចម្រើន ។

មគ្គព្រហ្មចរិយ នបុំ. [មគ្គ+ព្រហ្មចរិយ] មគ្គព្រហ្មចរិយៈ, ព្រហ្មចរិយៈដ៏សម្បយុត្តដោយមគ្គ ។

មគ្គមូឡ្ហ គុ. [មគ្គ+មូឡ្ហ] អ្នកវង្វេងហើយក្នុងផ្លូវ, អ្នកវង្វេងនូវផ្លូវ ។ -**បុរិស** បុំ. បុរសអ្នកវង្វេងហើយក្នុងផ្លូវ ។

មគ្គវត្តវណ្ណនា ឥ. [មគ្គវត្ត+វណ្ណ+យុ+អា.ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្ដីនៃមគ្គវត្ត; វិ. **មគ្គវត្តស្ស អត្ថំ វណ្ណេតិ ឯតាយាតិ> មគ្គវត្តវណ្ណនា** ។

មគ្គាមគ្គ ចុំ. [មគ្គ+អមគ្គ] មគ្គនិងមិនមែនមគ្គ ។

មគ្គុទ្ទេសនត្ថ ចុំ. [មគ្គ+ឧទ្ទេសន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.សម្តែងឡើងនូវមគ្គ, សេចក្តីត្រូវការដល់កិ.សម្តែងឡើងនូវមគ្គ ។

មឃមាណវ ចុំ. [មឃ+មាណវ] មាណពឈ្មោះមឃៈ ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃ...ជាមាណពឈ្មោះមឃៈ ។

មឃវា អ.ន. [មឃ+វន្តុ] ទេវរាជឈ្មោះមឃវៈ,ព្រះឥន្ទ (ឈ្មោះដើមជា មឃៈ; <មហ+អ, ផ្លាស់ហ>ឃ ប្រែថា អ្នកដែលគេគប្បីបូជា; វិ. **មហិតព្វោ មឃវា** ទេវរាជឈ្មោះថា មឃវៈ ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺជនគប្បីបូជា ។ ន័យមួយទៀត **មឃោតិ នាមំ អស្ស អត្ថីតិ> មឃវា**) ។

មង្កុ គុ. ឬ ន. អ្នកអៀន, អ្នកខ្មាស, អ្នកមានសេចក្តីអៀនខ្មាស, សេចក្តីអៀនខ្មាស ។

មង្កុកាតុំ អ. [មង្កុ+ករ+តុំ] ដើម្បីធ្វើនូវសេចក្តីអៀនខ្មាស ។

មង្កុគ គុ. [មង្កុ+គម+ក្វិ] អ្នកដល់នូវសេចក្តីអៀនខ្មាស; វិ. **មង្កុំ គច្ឆតីតិ> មង្កុគោ** ។

មង្កុត គុ. [មង្កុ+ឥ+ត] អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្តីអៀនខ្មាស; វិ. **មង្កុំ ឥតោ គតោតិ> មង្កុតោ** ។

មង្កុណសង្ឃ ចុំ. [មង្កុណ+សង្ឃ] ហ្វូងនៃសង្កើច, ពួកនៃសង្កើច ។

មង្កុភាវ ចុំ. [មង្កុ+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកអៀនខ្មាស, ភាវៈនៃសេចក្តី

អៀនខ្មាស ។ . **សំខាត** គុ. គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាភាវៈនៃ..., ពោលគឺភាវៈនៃ... ។

មង្កុភូត គុ. [មង្កុ+ភូត] ជាអ្នកអៀនខ្មាស, ជាអ្នកមានសេចក្តីអៀនខ្មាសកើតហើយ ។

មង្គល នចុំ. [មគិ ឬ មង្គ+អល,ចុះនិ.] ហេតុជាគ្រឿងដល់នូវសេចក្តីចម្រើន (មង្គល, ពាក្យជាមង្គល); វិ. **មង្គន្តិ សត្តា ឯតេន ការណេន ឥទ្ធិំ វុឌ្ឍិញ្ច បាបុណន្តីតិ> មង្គលំ** ។ . **ករណត្ថ** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវមង្គល ។ . **កាល** ចុំ. កាលជាទីធ្វើនូវមង្គល ។ . **កិរិយា** ឥ. កិ.ធ្វើនូវមង្គល ។ . **កិរិយាទិវស** ចុំ. អំណាចនៃកិច្ចមានកិ.ធ្វើនូវមង្គលជាដើម ។ . **គាថា** ឥ. គាថាសម្តែងនូវមង្គល ។ . **ឆណ** ចុំ. មហោស្រពព្រោះមង្គល, មហោស្រពគឺបុគ្គលគប្បីលេងក្នុងកាលជាទីធ្វើនូវមង្គល ។ . **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីធ្វើនូវមង្គល ។ . **ទិវស** ចុំ. ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវមង្គល ។ . **ទិវសាទិ** គុ. (ថ្ងៃ) មានថ្ងៃជាទីធ្វើនូវមង្គលជាដើម ។ . **បោក្ខរណីតីរ** នចុំ. ឆ្នេរនៃស្រះបោក្ខរណីជាមង្គល, ឆ្នេរនៃស្រះមានឈ្មោះជាមង្គល ។

មង្គលស្ស ចុំ. [មង្គល+អស្ស] សេះជាមង្គល ។

មង្គលាមង្គលដ្ឋាន នចុំ. [មង្គលាមង្គល+ឋាន] ទីជាមង្គលនិងមិនមែនជាមង្គល ។

មច្ច ចុំ. [មរ+ច, ច>ច្ច, លុបរ] អ្នកតែងស្លាប់ (សត្វ); វិ. **មរតីតិ> មច្ចោ** ។

មច្ចុ បុំ. [មរ+តុ] មច្ចុ, សេចក្ដីស្លាប់ ។ . **បរាយន** គុ. មានមច្ចុជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ . **មុខ** នបុំ. មាត់នៃមច្ចុ ។ . **រាជា** បុំ. ស្ដេចគឺមច្ចុ, មច្ចុដូចជាស្ដេច ។ . **សន្តិក** នបុំ. សំណាក់នៃមច្ចុ ។ . **សមីប** នបុំ. ទីជិតនៃមច្ចុ ។

មច្ឆ បុំ. [មស+ឆ] ត្រី ឧ. មសតិ អាមសតិ ជលន្តិ> មច្ឆោ ។ . **កច្ឆបភក្ខ** គុ. ជាភក្សាហារនៃត្រីនិងអណ្ដើក, ជាចំណីនៃត្រីនិងអណ្ដើក, ជាអ្នកគឺត្រីនិងអណ្ដើកគប្បីស៊ី ។ . **មំសបិដ្ឋតិលគុឡាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានត្រីនិងសាច់និងម្សៅនិងល្ងនិងស្ករអំពៅជាដើម ។

មច្ឆរាយតិ កិ. [មច្ឆរ+អាយ+តិ_វ.] ប្រព្រឹត្តនូវសេចក្ដីកំណាញ់ ។

មច្ឆរាយន្ត គុ. [មច្ឆរ+អាយ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តនូវសេចក្ដីកំណាញ់ ។

មច្ឆរាយិត្វា អ. [មច្ឆរ+អាយ+ឥ_អា.+ត្វា] ប្រព្រឹត្ត.កំណាញ់ហើយ ។

មច្ឆរិកោសិយសេដ្ឋី បុំ. [មច្ឆរី+កោសិយ+[illegible]] សេដ្ឋីឈ្មោះកោសិយៈអ្នកមានសេចក្ដីកំណាញ់ (មច្ឆរី<មច្ឆរ+ឦ = អ្នកមានសេចក្ដីកំណាញ់; ឧ. មច្ឆរំ យស្ស អត្ថីតិ> មច្ឆរី, មច្ឆរី កោសិយសេដ្ឋី> មច្ឆរិកោសិយសេដ្ឋី) ។

មច្ឆិកាសណ្ឌ អ.ន. ក្រុងឈ្មោះមច្ឆិកាសណ្ឌៈ ។

មច្ឆុទ្ទាន នបុំ. [មច្ឆ+ឧទ្ទាន] ត្រណោតនៃត្រី ។

មច្ឆេរ នបុំ. [មសុ ឬ មស+ឆេរ] កិ.ស្ទាបអង្អែលដោយតណ្ហា (សេចក្ដីកំណាញ់); ឧ. កណ្ហាយ មាមសនំ> មច្ឆេរំ ។ . **ចិត្ត** នបុំ. ចិត្តដ៏សម្បយុត្តដោយសេចក្ដីកំណាញ់, ចិត្តប្រកបដោយសេចក្ដីកំណាញ់; ឧ. មច្ឆេរេន សម្បយុត្តំ ចិត្តំ> មច្ឆេរចិត្តំ ។ . **មលមលិនោ** គុ. អ្នកសៅហ្មងដោយមន្ទិលគឺសេចក្ដីកំណាញ់, អ្នកមានមន្ទិល ដោយមន្ទិលគឺសេចក្ដីកំណាញ់ ។ . **វស** បុំ. អំណាចនៃសេចក្ដីកំណាញ់ ។ . **វិនយ** បុំ. កិ.នាំចេញនូវសេចក្ដីកំណាញ់, កិ.បន្ទោបង់នូវ... ។ . **សហស្ស** ពាន់នៃចិត្តដ៏សម្បយុត្តដោយសេចក្ដីកំណាញ់ ។

មច្ឆ បុំ. [មស+ឆ] ត្រី (សត្វអាស្រ័យនូវទឹក; ឧ. មសតិ អាមសតិ ជលន្តិ> មច្ឆោ) ។

មជ្ជនលក្ខណ គុ. [មជ្ជន+លក្ខណ] មានសេចក្ដីស្រវឹងជាលក្ខណៈ ។

មជ្ជវ នបុំ. [មុទុ+ណ្យ] ភាវៈនៃ...ជារបស់ទន់ (មានភាវៈជារបស់ទន់); ឧ. មុទុនោ ភាវោ> មជ្ជវំ ។

មជ្ជារ បុំ. [មជ្ជ+អារ] ឆ្មា ឧ. សីហណោន អត្តនោ សរីរំ មជ្ជតិ និម្មលត្តំ ករោតីតិ> មជ្ជារោ ។ ឥ. មជ្ជារី មេឆ្មា ។

មជ្ឈ ន. ឬ គុ. [មជ្ឈ+ណ] មានក្នុងកណ្ដាល (កណ្ដាល, ពាក់កណ្ដាល); ឧ. មជ្ឈេ ភវោ> មជ្ឈោ ។ . **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាកណ្ដាល, ទីពាក់កណ្ដាល ។ . **បរិយោសាន** នបុំ. អក្ខរៈកណ្ដាលនិងខាងចុង ។

មជ្ឈត្តធាតុក គុ. [មជ្ឈត្ត+ធាតុ+ក] មានធាតុនៃបុគ្គលអ្នកតាំងនៅក្នុង

ពាក់កណ្ដាល, មានធាតុតាំងនៅក្នុងទីជាកណ្ដាល ។ មជ្ឈត្ត<មជ្ឈ +អត្ត = សភាពតាំងនៅក្នុងទីកណ្ដាល; វិ. មជ្ឈេ ឋិតោ អត្តា សភាវោ> មជ្ឈត្តោ ។

មជ្ឈត្តុបេក្ខា ន. [មជ្ឈត្ត+ឧបេក្ខា] កិ.ចូលទៅសំឡឹងដោយសភាពតាំងនៅក្នុងទីពាក់កណ្ដាល ។

មជ្ឈន្តិក គុ. [មជ្ឈន្ត+ណិក] ព្រះអាទិត្យមានស្រមោលតាំងនៅក្នុងទីពាក់កណ្ដាល (ថ្ងៃត្រង់) ។ _កាល ចុំ. កាលនៃព្រះអាទិត្យមានស្រមោលតាំងនៅក្នុងទីពាក់កណ្ដាល ។

មជ្ឈិម គុ. [មជ្ឈ+ឥម] មានក្នុងកណ្ដាល, កើតក្នុងកណ្ដាល, ឋិតនៅក្នុងកណ្ដាល; វិ. មជ្ឈេ ភវោ> មជ្ឈិមោ, មជ្ឈេ កិជ្ជតីតិ> មជ្ឈិមោ ។ _កាល វ.ន. កុដុម្ពិឈ្មោះមជ្ឈិមកាល ។ _ខណ្ឌ ចុំ. កំណាត់ ឬ ចំណែកមានក្នុងកណ្ដាល ។ _ដ្ឋាន នចុំ. ទីមានក្នុងកណ្ដាល ។ _ទេសដ្ឋាន នចុំ. ទីនៃប្រទេសមានក្នុងកណ្ដាល ។ _បុត្ត ចុំ. កូនកណ្ដាល ។ _ពោធិ ន. វេលាជាទីត្រាស់ដឹងមានក្នុងកណ្ដាល, មជ្ឈិមពោធិកាល ។ _មាស ចុំ. ខែមានក្នុងកណ្ដាល ។ _យាមសមន្តរ នចុំ. ក្នុងកាលជាលំដាប់ស្មើនៃយាមមានក្នុងកណ្ដាល, _នៃមជ្ឈិមយាម, លំដាប់នៃមជ្ឈិមយាម ។ _វ័យ ចុំ. វ័យមានក្នុងកណ្ដាល, វ័យកណ្ដាល ។

មជ្ឈិមិត្ថីវណ្ណ ចុំ. [មជ្ឈិម+ឥត្ថី+វណ្ណ] ភេទនៃស្រីមានក្នុងកណ្ដាល, ភេទនៃស្រីកណ្ដាល ។

មញ្ច ចុំ. [មចិ+អ, ចុះនិ.អា.] គ្រែ (វិ. មញ្ចន្តិ បុគ្គលំ ធារេន្តីតិ> មញ្ចោ) ។ _បដិបាទក ចុំ. ជើងជាទីទ្រទ្រង់គ្រែ ។ _បដិបាទកាទិវស ចុំ. អំណាចនៃឧបករណវត្ថុមានជើងជាទីទ្រទ្រង់គ្រែជាដើម ។ _បីឋបច្ចត្ថរណាទិបតេលាទិ គុ. (វត្ថុ) មានគ្រែនិងតាំងនិងកម្រាលនិងប្រទីបនិងប្រេងជាដើម ។ _បីឋាទិភេទ គុ. ផ្សេងដោយបរិក្ខារមានគ្រែនិងតាំងជាដើម, មានបរិក្ខារនិងតាំងជាដើមជាប្រភេទ ។ _វាហន នចុំ. វាហនៈគឺគ្រែ, វត្ថុជាទីនាំទៅនូវគ្រែ ។ _មញ្ចក ចុំ. គ្រែ ឬគ្រែតូច ។

មញ្ចាតិមញ្ច ចុំ. [មញ្ច+អតិមញ្ច] គ្រែនិងគ្រែដ៏កន្លង, គ្រែដ៏កន្លងនូវគ្រែ, គ្រែតូចនិងគ្រែធំ (គ្រែត្រួតនូវគ្រែ) ។

មញ្ជុភាណក គុ. [មញ្ជុ+ភណ+ណ្វុ] អ្នកពោលដោយសំលេងដ៏ពិរោះ ។ មញ្ជុ<មន+រញ្ជ+ឧ, លុបន.រ = សព្ទជាតិញាំងចិត្តនៃអ្នកស្ដាប់ឱ្យរីករាយ; វិ. សុណន្តានំ មនំ រញ្ជេតីតិ> មញ្ជុ ។ មញ្ជុំ ភណតីតិ> មញ្ជុភាណកោ

មញ្ជេដ្ឋ គុ. ពណ៌ហង្សបាទ, ពណ៌ដូចជាជើងនៃហង្ស (ក្រហមចន់) ។

មញ្ញតិ កិ. [មន+យ+តិ.វ., ន+យ>ញ្ញ] ដឹង, សំគាល់, ស្មាន ។

មញ្ញថ កិ. [មន+យ+ថ.វ., ន+យ>ញ្ញ] ដឹង, សំគាល់, ស្មាន ។

មញ្ញន្តុ កិ. [មន+យ+អន្តុ.ប., ន+យ>ញ្ញ] ចូរដឹង, ចូរសំគាល់, ចូរស្មាន ។

មញ្ញាមិ កិ. [មន+យ+មិ.វ.] ដឹង, សំគាល់, ស្មាន ។

មញ្ញិត្ត កិ. [មន+យ+ឥ.រក.+ត្ត.រជ្ជ.] ដឹងហើយ, សំគាល់ហើយ, ស្មានហើយ ។

មដ្ឋ គុ. ម៉ដ្ឋ, រលីង, ស្អាត ។ . **សាដក** ចុំ. សាដកមានសាច់រលីង, ម៉ដ្ឋ ។

មដ្ឋកុណ្ឌលី ចុំ. [មដ្ឋកុណ្ឌល+ឦ] មាណពឈ្មោះមដ្ឋកុណ្ឌលី, មាណពមានកុណ្ឌលរលីង, មាណពមានទំហូរលីង; វិ. **មដ្ឋំ កុណ្ឌលំ> មដ្ឋកុណ្ឌលំ, មដ្ឋកុណ្ឌលំ យស្ស អត្ថិតិ> មដ្ឋកុណ្ឌលី** ។ . **ទេវបុត្ត** ចុំ. ទេវបុត្តឈ្មោះមដ្ឋកុណ្ឌលី ។ . **វណ្ណ** ចុំ. រឿងដូចជាភេទនៃមាណពឈ្មោះមដ្ឋកុណ្ឌលី ។

មណិ ចុំ. [មន+ឥ, ន>ណ] កែវមណី, កែវ វិ. **មនតិ មហគ្ឃភាវំ គច្ឆតីតិ> មណិ** ។ . **អាលោក** ចុំ. ពន្លឺនៃកែវមណី ។

មណិការ ចុំ. [មណិ+ករ+ណ] អ្នកធ្វើនូវកែវមណី, ជាងកែវមណី; វិ. **មណឹ ករោតីតិ> មណិការោ** ។ . **កុលូបក** ចុំ. អ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូលនៃបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវកែវមណី, អ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូលនៃជាងកែវមណី ។

មណិកុណ្ឌល នចុំ. [មណិ+កុណ្ឌល] កែវមណីនិងកុណ្ឌល, កុណ្ឌលជាវិការៈនៃកែវមណី ។ . **វត្ថវត្ថាទយោ** គុ. មានកែវមណីនិងកុណ្ឌលនិងសំពត់មានពណ៌ក្រហមជាដើម, មានកុណ្ឌលជាវិការៈនៃកែវមណីនិងសំពត់មានពណ៌ក្រហមជាដើម ។

មណិខចិត្ត គុ. [មណិ+ខចិត្ត] ដែលរចនាដោយកែវមណី, ដែលវិចិត្រ

ដោយកែវមណី ។

មណិចិត្ត គុ. [.+ចិត្ត] វិចិត្តដោយកែវមណី ។

មណិធជ ចុំ. [.+ធជ] ទង់ជាវិការៈនៃកែវមណី; វិ. **មណិស្ស វិការោ (ធជោ)> មណិមយោ, មណិមយោ ធជោ> មណិធជោ** ។

មណិបថវី ឥ. [.+បថវី] ផែនដីជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិបភា ឥ. [.+បភា] ពន្លឺនៃកែវមណី, រស្មីនៃកែវមណី ។

មណិបល្លង្ក ចុំ. [.+បល្លង្ក] បល្ល័ង្កជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិបាការ ចុំ. [.+បាការ] កំពែងជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិមយ គុ. [មណិ+មយ] ជាវិការៈនៃកែវមណី (វិការតទ្ធិត) ។ ដែលជនធ្វើហើយដោយកែវមណី (បកតិតទ្ធិត) ។ សម្រេចហើយដោយកែវមណី (និព្វត្តតទ្ធិត) ។

មណិមុត្តាទិ គុ. [មណិមុត្ត+អាទិ] (វត្ថុ) មានកែវមណីនិងកែវមុក្តាជាដើម ។

មណិយដ្ឋិ ឥ. [.+យដ្ឋិ] ដងជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិរតន នចុំ. [.+រតន] កែវគឺកែវមណី ។

មណិរូបក គុ. [.+រូប+ក] មានរូបប្រៀបជាវិការៈនៃកែវមណី, រូបជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិសោបាណ ចុំ. [.+សោបាណ] ជណ្ដើរជាវិការៈនៃកែវមណី,... ។

មណ្ឌនកជាតិ គុ. [មណ្ឌនក+ជាតិ] មានជាតិនៃបុគ្គលអ្នកប្រដាប់, .អ្នកស្អិតស្អាង ។

មណ្ឌប ចុំ. [មណ្ឌ+ប] មណ្ឌប, ពារាំ (រស្មីនៃព្រះអាទិត្យឈ្មោះមណ្ឌ; ប្រទេសផឹកនូវរស្មីនៃព្រះអាទិត្យគឺញុំាងរស្មីនៃព្រះអាទិត្យឱ្យវិនាស; វិ. **មណ្ឌា រវិរំសយោ, តេ បិវតិ វិនាសយតីតិ> មណ្ឌបោ** ។ មឌិ ធាតុ ប្រែថា ប្រដាប់; ប្រទេសប្រដាប់នូវជន ឬជនប្រដាប់; វិ. **មណ្ឌេតិ ជនំ មណ្ឌិយតិ ជនេហីតិ វា> មណ្ឌបោ** ។ ប្រទេសរក្សាទុកនូវរស្មីនៃព្រះអាទិត្យ វិ. **មណ្ឌំ បាតិ រក្ខតីតិ> មណ្ឌបោ** ។ . **ការក** គុ. អ្នកធ្វើនូវមណ្ឌប, .នូវពារាំ ។ . **មជ្ឈ** គុ. កណ្ដាលនៃពារាំ ។

មណ្ឌបាគារ ចុំ. [មណ្ឌប+អាគារ] អាគារដូចជាអាគារនៃមណ្ឌប, .នៃពារាំ ។

មណ្ឌលារាមវាសី គុ. [មណ្ឌលារាម+វស+ណី] អ្នកនៅក្នុងមណ្ឌលារាម ។

មណ្ឌសប្បិ នចុំ. [មណ្ឌ+សប្បិ] សប្បិដ៏ថ្លា, ទឹកដោះដ៏ថ្លា, ។

មណ្ឌិតបសាធិត គុ. [មណ្ឌិត+បសាធិត] ប្រដាប់ហើយស្អិតស្អាងហើយ ។

មណ្ឌុកភក្ខដ្ឋាន នចុំ. [មណ្ឌុក+ភក្ខ+ឋាន] ទីមានកង្កែបជាចំណី, ទីនៃសត្វមានកង្កែបជាភក្សាហារ ។ មណ្ឌុក<មណ្ឌ+ឧក = វិ.

មណ្ឌេតិ ជលំ ភូសេតីតិ> មណ្ឌូកោ ។

មណ្ឌេត្វា អ. [មណ្ឌ+ណេ+ត្វា] ប្រដាប់ហើយ (ញុំាង...ឱ្យថ្លាហើយ, .ឱ្យផូរផង់ហើយ) ។

មតកភត្ត នចុំ. [មតក+ភត្ត] ភត្តគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យចំពោះបុគ្គលអ្នកស្លាប់ហើយ, ភត្តគឺបុគ្គលឧទ្ទិសនូវបុគ្គលអ្នកស្លាប់ហើយឱ្យ (មតក<មរ+ត+ក = វិ. **មរតិ មរីតិ វា> មតោ, មតោ ឯវ> មតកោ. មតកស្ស ទាតព្វំ ភត្តំ> មតកភត្តំ** ។

មត គុ. [មរ+ត] ស្លាប់, ស្លាប់ហើយ; វិ. **មរតិ មរិត្ថាតិ វា> មតោ** ។ . **កលេវរ** នចុំ. សាកសពនៃបុគ្គលដែលស្លាប់ហើយ ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃ...ស្លាប់ហើយ ។ . **កុក្កុដ** ចុំ. មាន់ស្លាប់ហើយ ។ . **បុព្វ** គុ. ដែលធ្លាប់ស្លាប់ហើយ ។ . **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្លាប់ហើយ ។ . **សរីរ** នចុំ. សរីរៈនៃ...ស្លាប់ហើយ, សរីរៈដែលស្លាប់ហើយ ។

មតាមតភាវ ចុំ. [មតាមត+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជា...ស្លាប់ហើយនិងមិនទាន់ស្លាប់ហើយ ។

មត្ត គុ. [មា+ត] ប្រមាណ, គ្រាន់តែ, ត្រឹមតែ, សព្វបើ, តិច, បន្តិចបន្តួច; វិ. **មិយតេតិ> មត្តំ** ។ . **ញ្ញូ** គុ. អ្នកដឹងនូវប្រមាណ, អ្នកស្គាល់នូវប្រមាណ; វិ. **មត្តំ ជានាតីតិ> មត្តញ្ញូ** ។ . **ញ្ញុភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ....ជាអ្នកដឹងនូវប្រមាណ ។ . **ភោជន** គុ. អ្នកបរិភោគនូវភត្តតាមប្រមាណ, កិ.បរិភោគតាមប្រមាណ ។

មត្ត គុ. [មទ+ត] ស្រវឹងហើយ, ចុះប្រេងហើយ ។ . **វរវារណ-សីហវិក្កន្តវិលាស** ចុំ. កិ.កែក្រាយ ដោយកិ.ឈានទៅនៃដំរីដ៏ប្រសើរដែលស្រវឹងហើយនិងកិ.ឈានទៅនៃសីហៈ, កិ.យាងយាសដោយកិ.ឈានទៅនៃដំរីដ៏ប្រសើរដែលចុះប្រេងនិងកិ.ឈានទៅនៃសីហៈ ។ . **ហត្ថី** ចុំ. ដំរីចុះប្រេង, .ស្រវឹងហើយ ។

មត្តាសុខ នចុំ. [មត្តា+សុខ] សុខមានប្រមាណតិច, .បន្តិចបន្តួច ។ . **បរិច្ចាគា** ព្រោះកិ.លះនូវសុខតិច, .នូវសុខបន្តិចបន្តួច ។

មត្តិកា ឥ. [មត្ត+ណិក+អា.ឥ.] ដីស្អិត, ដី (វិ. **មទេសភគត្ថា មត្តេន មហាណេន យុត្តា> មត្តិកា**) ។ . **បាតិ** ឥ. ភាជនៈជាវិការៈនៃដី ។ . **បិណ្ឌ** ចុំ. ដុំនៃដីស្អិត,ដុំនៃដី ។ . **ភាជន** នចុំ. ភាជនៈជាវិការៈនៃដី, ភាជនៈដី ។

មត្តិសម្ភវ គុ. [មត្តិ+សម្ភវ] មានមាតាជាដែនកើតព្រម, ដែលកើតព្រមអំពីមាតា ។

មត្ថក ចុំ. [មស+ថ+កស., ស>ត] ទីបំផុត, កំពូល, ក្បាល, អំបែងក្បាល (វិ. **មសិយតីតិ> មត្ថកោ**) ។ . **មជ្ឈ** គុ. កណ្តាលនៃក្បាល, .នៃអំបែងក្បាល ។

មត្ថលុង្គ នចុំ. [មត្ថ+លុង្គ] ខួរក្នុងក្បាល, ខួរក្នុងអំបែងក្បាល ។

មទ ចុំ. [មទ+អ] កិ.ស្រវឹង, សេចក្តីស្រវឹង; វិ. **មជ្ជនំ> មទោ** ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃសេចក្តីស្រវឹង ។ . **វេគ** ចុំ. កំលាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង ។

មទ្ទថ កិ. [មទ្ទ+អ+ថ.ប.] ចូរញាំញី, ចូរច្របាច់, ចូរឈ្លី ។

មទ្ទនហត្ថី ចុំ. [មទ្ទន+ហត្ថី] ដំរីអ្នកញាំញី, .ជាន់ ។

មទ្ទនាមទ្ទនភាវ ចុំ. [មទ្ទនាមទ្ទន+ភាវ] ភាវៈនៃកិ.ញាំញី និងកិ.មិនញាំញី, ភាវៈគឺកិ.ជាន់និងកិ.មិនជាន់ ។

មទ្ទន្ត គុ. [មទ្ទ+អន្ត] កាលញាំញី, កាលជាន់, កាលឈ្លី ។

មទ្ទន្តុ កិ. [មទ្ទ+អ+អន្តុ.ប.] ចូរញាំញី,ចូរជាន់, ចូរឈ្លី, ចូរច្របាច់ ។

មទ្ទាបិត គុ. ឬ កិ. [មទ្ទ+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ញុំាង...ឱ្យញាំញីហើយ,... ។

មទ្ទាបេថ កិ. [មទ្ទ+ណាបេ+ថ.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យញាំញី, .ឱ្យជាន់,... ។

មទ្ទាបេត្វា អ. [មទ្ទ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យញាំញីហើយ, .ឱ្យឈ្លីហើយ,... ។

មទ្ទិតបទុម នចុំ. [មទ្ទិត+បទុម] ផ្កាឈូកដែលបុគ្គលញាំញីហើយ, .ឈ្លីហើយ ។

មទ្ទីសទិស គុ. [មទ្ទី+សទិស] ប្រាកដស្មើដោយនាងទេវីឈ្មោះមទ្ទី ឬ មទ្រី ។

មធុ នចុំ. [មធុឬមទ+ឧ] ឃ្មុំ, ទឹកឃ្មុំ (វិ. **មញ្ញតិ ញ្ញាយតិ មធុរត្តិ> មធុ**) ។ . **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ទឹកឃ្មុំ, ដើម្បីសេចក្តីត្រូវការដល់ទឹកឃ្មុំ ។ . **ករជាតិ** ឥ. ជាតិនៃសត្វធ្វើនូវទឹកផ្អែម ។ . **ករណត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវទឹក

ផ្អែម ។ . ករសិក្ខតា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺបណ្ឌិតឃើញស្មើដោយសត្វធ្វើនូវទឹកផ្អែម, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកប្រាកដស្មើដោយសត្វធ្វើនូវទឹកផ្អែម ។ . តេល នបុំ. ទឹកឃ្មុំនិងប្រេង ។ . បដល នបុំ. ផ្អិតនៃឃ្មុំ, ផ្អិតនៃទឹកឃ្មុំ ។ . បាយាស បុំ. បាយបាយាសដែលបុគ្គលធ្វើរួចហើយដោយទឹកឃ្មុំ ។ . មត្ត គុ. ស្រវឹងហើយដោយទឹកឃ្មុំ, ព្រោះទឹកឃ្មុំ, មានទឹកឃ្មុំជាប្រមាណ ។ . រស បុំ. រសនៃទឹកផ្អែម ។

មធុរ គុ. [មធុ+រ] មានរសផ្អែម, មានរសឆ្ងាញ់ (ពីរោះ, ឆ្ងាញ់); វិ. មធុយស្ស អត្ថីតិ> មធុរោ ។ . កថា ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោលដ៏ពីរោះ, វាចាជាគ្រឿងពោលនូវពាក្យដ៏ពីរោះ ។ . អគ្គ គុ. មានរសឆ្ងាញ់ជាទីបំផុត, មានរសឆ្ងាញ់ដ៏លើសលុប ។ . ធម្មកថា ឥ. ធម្មកថាដ៏ពីរោះ, វាចាជាហេតុសម្តែងនូវធម៌ពីរោះ ។ . បដិសន្ថារ បុំ. បដិសន្ថារៈដ៏ពីរោះ, ពាក្យប្រាស្រ័យតបដ៏ពីរោះ ។ . បាណិកា អ.ន. ឈ្មោះមធុរបាណិកា, មានដៃមានរសជាតិឆ្ងាញ់, មានបាតដៃឆ្ងាញ់ ។ . ព្យញ្ជនភត្ត គុ. មានម្ហូបនិងបាយមានរសជាតិឆ្ងាញ់ ។ . ភោជន គុ. មានភោជនមានរសឆ្ងាញ់ ។ . វចន នបុំ. ពាក្យដ៏ពីរោះ ។ . សទ្ទ បុំ. សំឡេងដ៏ពីរោះ ។ . ស្សរ បុំ. សំឡេងដ៏ពីរោះ ។ . ហត្ថរស គុ. មានរសនៃដៃដ៏ឆ្ងាញ់ ។

មធុរោជា គុ. [មធុរ+ឱជា] មានឱជាដ៏ឆ្ងាញ់, មានឱជៈដ៏ពីរោះ ។

មធុសក្ខរាទិ គុ. [មធុសក្ខរ+អាទិ] (វត្ថុ) មានទឹកឃ្មុំ និងស្ករជាដើម ។

មនសា [មន+នា] ដោយចិត្ត ។

មនសិកត្វា អ. [មនសិ+ករ+ឥ.អា.+ត្វា] ធ្វើទុកក្នុងចិត្តហើយ ។

មនសិករោតិ កិ. [មនសិ+ករ+ឱ+តិ.វ.] ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ។

មនសិកាតព្វ គុ. [មនសិ+ករ+តព្វ] គឺ....គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ។

មនសិការ បុំ. [មនសិ+ករ+ណ] កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត; វិ. មនសិករណំ> មនសិការោ ។

មនសោ [មន+ស] នៃចិត្ត ។

មនំនដ្ឋ គុ. [មនំ+នដ្ឋ] វិនាសហើយបន្តិចបន្តួច, ខូចតិច ។ (មនំ ប្រែថា តិច ចុះក្នុង អប្បត្ថ)

មនាប គុ. [មន+អប+អ] ជាទីគាប់ចិត្ត (ញ៉ាំងចិត្តឱ្យចម្រើន, ឱ្យរីករាយ; វិ. មនំ អប្បេតិ វឌ្ឍេតីតិ> មនាបោ)

មនាបជាតិក គុ. [មនាបជាតិ+ណិក] ប្រកបដោយជាតិជាទីគាប់ចិត្ត, ប្រកបដោយជាតិនៃបានៈជាទីគាប់ចិត្ត ។

មនាបស្សវនៃ គុ. [មនាប+សុ+យុ] ជាទីហូរទៅក្នុងអារម្មណ៍ជាទីគាប់ចិត្ត; វិ. មនាបេ អារម្មណេ សវតិ ឯត្ថាតិ> មនាបស្សវនំ ។

មនុជ គុ. [មនុ+ជាត] អ្នកកើតអំពីជនឈ្មោះមនុ (មនុ<មន+ឧ = វិ. មនតិ ជានាតិ សត្តានំ ហិតាហិតន្តិ> មនុ, តម្ហា មនុម្ហា ជាតោតិ> មនុជោ) ។

មនុញ្ញ គុ. [មន+ញប+អ] ញុំាំងចិត្តឱ្យត្រេកអរ, ..ឱ្យរីករាយ, ..ឱ្យខ្ពស់ឡើង (ជាទីគាប់ចិត្ត, ជាទីពេញចិត្ត); វិ. **មនំ ញាបេតិ តោសេតីតិ> មនុញ្ញំ** ។

មនុស្ស បុំ. [មន+ឧស្ស] ជនអ្នកមានចិត្តខ្ពស់; វិ. **មនោ ឧស្សន្នោ អស្សាតិ> មនុស្សោ** ។ <មន+ឧស្ស = ជនអ្នកដឹងនូវអំពើដែលមានប្រយោជន៍និងអំពើមិនមានប្រយោជន៍; វិ. **ហិតាហិតំ មនតិ ជានាតីតិ> មនុស្សោ** ។ . **គណនា** ឥ. កិ.រាប់នៃមនុស្ស ។ . **ជាតិ** ឥ. ជាតិនៃមនុស្ស, កំណើតនៃមនុស្ស ។ . **ទលិទ្ទ** គុ. ជាមនុស្សកំសត់, ជាមនុស្សទាល់ក្រ ។ . **ទោភគ្យ** នបុំ. ភាវៈនៃចំណែកនៃធម៌ដ៏អាក្រក់របស់មនុស្ស, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានចំណែកអាក្រក់ក្នុងមនុស្ស; វិ. **ទុដ្ឋធម្មស្ស ភាគោ> ទោភាគោ, ទោភាគស្ស ភាវោ> ទោភគ្យំ, មនុស្សានំ ទោភគ្យំ> មនុស្សទោភគ្យំ** ។ . **បដិលាភ** បុំ. កិ.បានចំពោះនូវអត្តភាពជាមនុស្ស, កិ.បានចំពោះនូវភាពជាមនុស្ស ។ . **ភូត** គុ. ជាមនុស្ស, ជាមនុស្សកើតហើយ, កើតជាមនុស្ស ។ . **អនាថ** គុ. មនុស្សឥតទីពឹង ។

មនុស្សត្ត នបុំ. [មនុស្ស+ត្ត] ភាវៈនៃមនុស្ស, ភាវៈនៃ...ជាមនុស្ស; វិ. **មនុស្សស្ស ភាវោ> មនុស្សត្តំ** ។

មនុស្សាវាស បុំ. [មនុស្ស+អាវាស] ជាទីនៅអាស្រ័យនៃមនុស្ស, ជាទីនៅកុះករនៃមនុស្ស ។

មនុស្សិត្ថីវណ្ណ បុំ. [មនុស្ស+ឥត្ថី+វណ្ណ] ភេទដូចជាភេទនៃស្រីមនុស្ស ។

មនោ បុំ. [មន+អ] ចិត្ត (វិ. **មនតិ ជានាតីតិ> មនោ**) ។ មនស័ព្ទនេះកាលបើរួមចូលជាបទសមាសហើយ ត្រូវយកស្រះអរបស់ ន ជា ឱ ។ . **កម្ម** នបុំ. មនោកម្ម, កម្មគឺបុគ្គលធ្វើដោយចិត្ត ។ . **ទុច្ចរិត** នបុំ. មនោទុច្ចរិត, កម្មគឺបុគ្គលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ហើយដោយចិត្ត ។ . **បកោប** បុំ. កិ.កម្រើកនៃចិត្ត, កិ.កក្រើកដោយចិត្ត ។ . **បទោស** បុំ. សេចក្ដីប្រទូស្តក្នុងចិត្ត, ..ដោយចិត្ត, ..នៃចិត្ត ។ . **បសាទមត្ត** គុ. កិច្ចគ្រាន់តែកិ.ញុំាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា ។ . **បុព្វង្គម** គុ. មានចិត្តដល់មុន; វិ. **មនោ បុព្វង្គមោ ឯតេសន្តិ> មនោបុព្វង្គមា** ។ . **មយ** គុ. សម្រេចហើយអំពីចិត្ត, ..ដោយចិត្ត; វិ. **មនតោ និព្វត្តាតិ> មនោមយា** ។ . **រថ** បុំ. សេចក្ដីប្រាថ្នា (សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងចិត្ត, សេចក្ដីប្រាថ្នាជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត) ។ . **រម** គុ. ជាទីរីករាយនៃចិត្ត; វិ. **មនោ រមតិ ឯត្ថាតិ> មនោរមំ** ។ . **សិលារស** បុំ. រសនៃមនោសិលា, ទឹកនៃមនោសិលា ។ . **សិលាហរិតាលចុណ្ណ** នបុំ. លំអិត ឬកំទេចនៃមនោសិលានិងហរិតាល ។ . **សុចរិត** នបុំ. កម្មគឺបុគ្គលប្រព្រឹត្តល្អហើយដោយចិត្ត ។ . **សេដ្ឋ** គុ. មានចិត្តប្រសើរបំផុត; វិ. **មនោ សេដ្ឋោ ឯតេសន្តិ> មនោសេដ្ឋា** ។

មន្តគហណ នបុំ. [មន្ត+គហណ] កិ.កាន់យកនូវមន្ត, កិ.រៀននូវមន្ត ។ មន្ត<មន+ត = វិ. **មុនាតិ ជានាតិ ធម្មំ អនេនាតិ> មន្តោ** ។

មន្តជ្ឈាយក គុ. [មន្ត+អធិ+ឥ+ណ្វុ, អធិ>អជ្ឈ, ឥ>អយ] អ្នកសាធ្យាយនូវមន្ត, អ្នករៀននូវមន្ត; វិ. **មន្តេ អជ្ឈាយតីតិ> មន្តជ្ឈាយកោ** ។ . **ព្រាហ្មណ** បុំ. ព្រាហ្មណ៍អ្នកសាធ្យាយនូវមន្ត ។

មន្តបទ នបុំ. [មន្ត+បទ] បទនៃមន្ត ។

មន្តភាណី បុំ. [មន្ត+ភណ+ណី] អ្នកពោលដោយប្រាជ្ញាឈ្មោះមន្តា, អ្នកមានកិ.ពោលដោយប្រាជ្ញាឈ្មោះមន្តាជាប្រក្រតី ។

មន្តយន្ត គុ. [មន្ត+ណយ+អន្ត] កាលប្រឹក្សា, កាលពិភាក្សា, កាលជជែក, កាលខ្សឹប ។

មន្តយមាន គុ. [មន្ត+ណយ+មាន] កាលប្រឹក្សា,... ។

មន្តយិ កិ. [មន្ត+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] ប្រឹក្សាហើយ, ខ្សឹបហើយ,... ។

មន្តយឹសុ កិ. [មន្ត+ណយ+ឧំ.អជ្ជ.] ប្រឹក្សាហើយ, ខ្សឹបហើយ,... ។

មន្តោសថ នបុំ. [មន្ត+ឱសថ] មន្តនិងឱសថ ។

មន្ទ គុ. [មទិ+អ, ចុះនិ.អា.] តិច, ទន់, ខ្លៅ, ខ្សោយ វិ. **មន្ទតិ អតិខីណភាវំ គច្ឆតីតិ> មន្ទោ** ។ . **ភាណី** គុ. អ្នកមានវាចាជាហេតុពោលតិច ។ . **ធាតុក** គុ. អ្នកមានធាតុនៃបុគ្គលខ្លៅ, អ្នកមានធាតុខ្លៅ ។ . **បញ្ញ** គុ. អ្នកមានប្រាជ្ញាតិច, អ្នកមានប្រាជ្ញាទន់ ។ . **ពុទ្ធិ** គុ. អ្នកមានប្រាជ្ញាតិច, ខ្សោយ ។ . **វាតេរិត** គុ. គឺខ្យល់រំភើយ១បក់ត្រូវហើយ, ដែលខ្យល់តិច១បក់មកហើយ ។

មន្ទីភូត គុ. [មន្ទ+ភូត,ចុះឦ.អា.] មានគ្នាតិចកើតហើយ, មានសភាព

ទន់ខ្សោយកើតហើយ (ភូត ចុះមកជាសកត្តសព្ទ មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។ . **មន្ធាតុ** អ.ន. (ព្រះរាជាឈ្មោះមន្ធាតុ ។ . **រាជាតក** នបុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយព្រះរាជាឈ្មោះមន្ធាតុ ។

មម បុ.ស. [អម្ហ+ស.វិ>មម] នៃអញ, ដល់អញ, ... ។

មមាយិត គុ. [មម+អាយ+ឥ.អា.+ត] ដែល...ប្រព្រឹត្តថាជារបស់នៃអញ, ដែល...ប្រកាន់ថាជារបស់នៃអញ, ដែលប្រកាន់ថារបស់អញ ។ . **វហិត** គុ. ប្រាសហើយចាក កិ.ប្រកាន់ថាជារបស់នៃអញ, វៀរហើយចាកកិ.ប្រកាន់ថាជារបស់នៃអញ ។

មម្មច្ឆេទវចន នបុំ. [មម្មច្ឆេទ+វចន] ពាក្យជាហេតុកាត់បង់នូវសេចក្តីស្រឡាញ់ (មម្មច្ឆេទ<មម្ម+ឆិទ+ណ = វិ. **ឆិន្ទតំ> ឆេទោ, មម្មស្ស ឆេទោ> មម្មច្ឆេទោ**) ។

មយា បុ.ស. [អម្ហ+នា.វិ.>មយា] គឺអញ, គឺយើង, ... ។

មយុរគីវសំកាស គុ. [មយុរ+គីវ+សំកាស] មានផ្ទៃកដូចជាផ្ទៃកនៃក្ងោក ។

មរណ នបុំ. [មរ+យុ] មរណៈ, កិ.ស្លាប់, សេចក្តីស្លាប់; វិ. **មរីយតេតិ> មរណំ** ។ . **កាល** បុំ. កាលនៃ កិ.ស្លាប់, កាលជាទីស្លាប់ ។ . **ធម្ម** គុ. (វត្ថុ) មានកិ.ស្លាប់ជាធម្មតា; វិ. **មរណំ ធម្មោ យស្ស តំ> មរណធម្មំ** ។ . **អន្ត** គុ. មានមរណៈជាទីបំផុត ។ . **អន្តិក** គុ. មានមរណៈជាទីបំផុត, ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសេចក្តីទុក្ខមានមរណជាទីបំផុត ។ . **បណ្ណ** នបុំ. សំបុត្រ (ប័ណ្ណ)

ជាគ្រឿងស្លាប់, សំបុត្រដែលញុំាងខ្លួនឱ្យស្លាប់ ។ - **បរិយោសាន** គុ. មានសេចក្ដីស្លាប់ជាទីបំផុត ។ - **បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវមរណៈ, មានមរណៈដល់ហើយ ។ - **ព្យសនំ** នថុំ. សេចក្ដីស្លាប់និងសេចក្ដីវិនាស, ទុក្ខជាគ្រឿងញុំាងសុខឱ្យវិនាសគឺកិ.ស្លាប់ ។ - **ភយតជ្ជិត** គុ. គឺភ័យអំពីមរណៈគម្រាមហើយ ។ - **ភយភីត** គុ. ខ្លាចហើយអំពីភ័យគឺមរណៈ ។ - **ភយំ** នថុំ. ភ័យគឺមរណៈ, កិ.ខ្លាចអំពីមរណៈ ។ - **ភាវ** ថុំ. មរណភាព, ភាវៈគឺមរណៈ ។ - **មច្ចុ** ថុំ. មច្ចុគឺមរណៈ ។ - **មញ្ចុ** ថុំ. គ្រែជាទីស្លាប់ ។ - **មារ** ថុំ. មារគឺមរណៈ ។ - **មុខ** នថុំ. មាត់នៃ... ។ - **វហិតកោដ្ឋាស** ថុំ. ចំណែកដែលប្រាសហើយ (វៀរហើយ) ចាកមរណៈ ។ - **សមយ** ថុំ. សម័យនៃ..., សម័យជិតនឹងស្លាប់ ។

មរណស្សតិ ឥ. [មរណ+សតិ] សតិប្រារព្ធនូវមរណៈ, ធម្មជាតិជាគ្រឿងរឭកនូវសេចក្ដីស្លាប់; វិ. **មរណំ សរតិ ឯតាយាតិ> មរណស្សតិ** ។ - **ភាវនាវស** ថុំ. អំណាចនៃកិ.ញុំាងមរណស្សតិឱ្យចម្រើន, អំណាចនៃកិ.ចម្រើននូវមរណស្សតិ ។

មរណសំខាត គុ. [មរណ+សំខាត] គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាមរណៈ, ពោលគឺមរណៈ ។

មរណាភិភូ គុ. [មរណ+អភិភូ] អ្នកគ្របសង្កត់នូវមរណៈ ។

មរណុបាយ ថុំ. [មរណ+ឧបាយ] ឧបាយនៃសេចក្ដីស្លាប់, ឧបាយជាគ្រឿងស្លាប់ ។

មរតុ កិ. [មរ+អ+តុ.ប.] ចូរស្លាប់ ។

មរន្ត គុ. [មរ+អន្ត] កាលស្លាប់, កំពុងស្លាប់ ។

មរន្តិ កិ. [មរ+អ+អន្តិ.វ.] ស្លាប់, រមែងស្លាប់ ។

មរិចជីរកមត្ត គុ. [មរិច+ជីរក+មត្ត] វត្ថុត្រឹមតែម្រិចនិងជីរ ។

មរិតព្វ កិ. [មរ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីស្លាប់ ។ - **សភាវតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកិ.គប្បីស្លាប់ជាសភាវៈ, ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនមានភាវៈជាអ្នកគឺខ្លួនគប្បីស្លាប់ជាសភាវៈ ។

មរិត្វា អ. [មរ+ឥ.អា.+ត្វា] ស្លាប់ហើយ ។

មរិស្សតិ កិ. [មរ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងស្លាប់ ។

មរិស្សាម កិ. [មរ+អ+ឥ.អា.+ស្សាម.ភ.] នឹងស្លាប់ ។

មរីចិ ន.តិល. [មរ+ឦចិ] រស្មី, ពន្លឺ, ថ្ងៃបណ្ដើរកូន (វិ. **មារេតិ អន្ធការំ វិនាសេតីតិ> មរីចិ**) ។

មរីចិកម្មដ្ឋាន នថុំ. [មរីចិ+កម្មដ្ឋាន] កម្មដ្ឋានមានថ្ងៃបណ្ដើរកូនជាអារម្មណ៍, កម្មដ្ឋានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយថ្ងៃបណ្ដើរកូន ។

មរីចិកម្មដ្ឋានិក គុ. [មរីចិកម្មដ្ឋាន+ណិក] អ្នករៀននូវកម្មដ្ឋានមានថ្ងៃបណ្ដើរកូនជាអារម្មណ៍, អ្នកបំពេញនូវកម្មដ្ឋានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយថ្ងៃបណ្ដើរកូន ។ - **ត្ថេរវត្ថុ** នថុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈអ្នករៀននូវ... ។

មរីចិធម្ម គុ. [មរីចិ+ធម្ម] មានថ្ងៃបណ្ដើរកូនជាធម៌, មានថ្ងៃបណ្ដើរ

កូនជាធម្មតា ។

មល នប៉ុ. ឬគុ. [មល+អ] មន្ទិល, ស្នឹម, ច្រេះ, សេចក្ដីសៅហ្មង; (វិ. **មលតិ សំកិលិស្សតិ ឯតេនាតិ> មលំ**) ។ - **គហិត** គុ. គឺមន្ទិល (ស្នឹម, ច្រេះ) ចាប់ហើយ ។ - **ដ្ឋានិយត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាហេតុជាទីតាំងនៃមន្ទិល ។ - **តរ** គុ. ជាមន្ទិលជាង, ជាមន្ទិលវិសេស, ជាមន្ទិលប្លែក ។ - **វត្ថុវណ្ណនា** ឥ. (ចូរមើលពាក្យប្រែនិងបទវិគ្គហៈនៃបិយវត្ថុវណ្ណនា) ។

មលិន គុ. [មល+ឥន, ឥ>ល្ង] សៅហ្មង ។ - **ធាតុក** គុ. មានធាតុដ៏សៅហ្មង ។ - **វត្ថ** នប៉ុ. សំពត់ដ៏សៅហ្មង ។

មល្ល ប៉ុ. អ្នកចំបាប់, ស្ដេចមល្លៈ ។ - **បុត្ត** ប៉ុ. កូននៃជនអ្នកចំបាប់ ។ - **មុដ្ឋិយុទ្ធ** ន. ឬ គុ. កិ.ច្បាំងដោយក្ដាប់ដៃនៃអ្នកចំបាប់, កិ.ប្រយុទ្ធដោយក្ដាប់ដៃនៃ... ។ - **រាជកុល** នប៉ុ. ត្រកូលនៃស្ដេចមល្លៈ ។ - **រាជធីតា** ឥ. ធីតានៃស្ដេចមល្លៈ ។

មល្លិកា អ.ន. ទេវីឈ្មោះមល្លិកា ។

មស្សុ នប៉ុ. [មស+សុ] ពុកមាត់ ឬពុកចង្កា (វិ. **មសិយតិ អាមសិយតីតិ> មស្សុ**) ។ - **កម្ម** នប៉ុ. កម្មគឺកិ.កោរនូវពុកមាត់, កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់ពុកមាត់ ។ - **ករណទិវស** ប៉ុ. ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវពុកមាត់ ។

មហគ្ឃ គុ. [មហ+អគ្ឃ] មានតម្លៃច្រើន, ថ្លៃច្រើន, គួរនូវតម្លៃច្រើន ។ - **កម្ពល** នប៉ុ. សំពត់កម្ពលមានតម្លៃច្រើន ។

មហគ្ឃស គុ. [មហា+ឃសឬមហគ្ឃ+អស] អ្នកស៊ីច្រើន, អ្នកស៊ីនូវវត្ថុមានតម្លៃច្រើន, អ្នកមានភោជនគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីមានតម្លៃច្រើន ។

មហជ្ឈាសយភាវ ប៉ុ. [មហជ្ឈាសយ+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានអធ្យាស្រ័យធំ, ទូលាយ ។

មហណ្ណវ ប៉ុ. [មហ+អណ្ណវ] អន្លង់ទឹកដ៏ធំ, សមុទ្រដ៏ធំ, មហាសមុទ្រ ។

មហទ្ធន គុ. [មហន្ត+ធន] អ្នកមានទ្រព្យច្រើន; វិ. **មហន្តំ ធនំ យស្ស សោ> មហទ្ធនោ** ។ - **ភាវ** ប៉ុ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន ។

មហន្ត គុ. [មហ+អន្ត] ធំ, ច្រើន, ប្រសើរ, ខ្លាំង (វិ. **មហតិ ពុឌ្ឍិំ បាបុណាតីតិ> មហន្តោ; មហន្តំ,មហន្តី ឬ មហតី**) ។ - **តរ** គុ. ធំជាង, ធំវិសេស ។ - **ភាវ** ប៉ុ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកធំ ។ - **តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ....ជា...ធំ ។ - **មហន្ត** គុ. ធំៗ, ធំដ៏ក្រៃលែង ។

មហន្តការ ប៉ុ. [មហន្ត+អន្ធការ] ងងឹតធំ, ងងឹតខ្លាំង ។

មហប្ផល គុ. [មហន្ត+ផល] មានផលធំ, មានផលច្រើន; វិ. **មហន្តំ ផលំ យស្ស សោ> មហប្ផលោ** ។ - **តរ** គុ. មានផលច្រើនជាង, ជាទានមានផលធំជាង ។ - **ភាវ** ប៉ុ. ភាវៈនៃ...ជារបស់មានផលធំ ។

មហព្វល គុ. [មហន្ត+ពល] មានកម្លាំងធំ, មានកម្លាំងច្រើន; វិ. **មហន្តំ ពលំ យស្ស សោ> មហព្វលោ** ។

មហព្ភយ នបុំ. ឬ គុ. [មហន្ត+ភយ] ភ័យធំ, មានភ័យធំ, កាលមានភ័យធំ ។

មហល្លក គុ. [មហ+លា+ណ្ុ] អ្នកកាន់យកនូវភារៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានអាយុច្រើន (ចាស់, មនុស្សចាស់, តាចាស់); វិ. អាយុមហត្តំ លាតិ គណ្ហាតីតិ> មហល្លកោ ។ ឥ. មហល្លិកា ។ - កាល ចុំ. កាលនៃ...ជា...ចាស់ ។ - តន្តវាយ ចុំ. ជាងតម្បាញចាស់, ជាជាងតម្បាញចាស់ ។ - តរ គុ. ចាស់ជាង, ចាស់ប្លែក ។ - ត្ត ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...ចាស់ ។ - ត្ថេរ ចុំ. ព្រះថេរៈចាស់ ។ - ភាវ ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាមនុស្សចាស់ ។ - វេស ចុំ. ភេទនៃបុគ្គលចាស់ ។

មហា គុ. [មហន្ត>មហា] ធំ, ច្រើន,ខ្លាំង, ប្រសើរ ។ - អកាល-មេឃ ចុំ. មេឃដែលតាំងឡើងក្នុងសម័យមិនមែនជាកាលដ៏ធំ, មេឃដែលធ្លាក់ចុះក្នុងសម័យមិនមែនជាកាលដ៏ធំ, អកាលមេឃដ៏ធំ ។ - អព្ភោកាសិក នបុំ. កិ.ទះដ៏ធំ, កិ.ទះដៃខ្លាំង, កិ.ទះខ្លាំង ។ - អរញ្ញ នបុំ. ព្រៃធំ ។ - ឧបដ្ឋាន ទីជាទីបម្រើធំ ។ - កច្ចុ-ផល នបុំ. ផ្លែនៃខ្ទៃធំ ។ - កុសីត គុ. អ្នកលិចចុះក្នុងអំពើគឺបណ្ឌិតគប្បីខ្ពើមដ៏ធំ, អ្នកខ្ជិលច្រអូសធំ ។ - កោលាហល នបុំ. កោលាហលធំ, កិ.ជ្រួលជ្រើមខ្លាំង, ។ - គោធា ឥ. ទន្សងធំ ។ - ឃដ ចុំ. ក្អមធំ, ។ - ចង្កម នបុំ. ទីជាទីចង្ក្រមធំ ។ - ជន-កាយ ចុំ. ពួកនៃមហាជន ។ - ជម្ពុក្ខន្ធ ចុំ. ដើមនៃព្រីងធំ ។ - ជម្ពុបេសិ ឥ. សាច់នៃព្រីងធំ, ចំណិតនៃព្រីងធំ ។ - ជម្ពុរុក្ខ

ចុំ. ដើមនៃព្រីងធំ, ជម្ពូព្រឹក្សដ៏ធំ ។ - ជានិក គុ. អ្នកមានសេចក្ដីសាបសូន្យធំ ។ - ជាលា ឥ. អណ្ដាតភ្លើងដ៏ធំ ។ - ផល គុ. មានផ្លែដ៏ធំ, មានផ្លែច្រើនលាយ ។ - តាលក្ខន្ធបរិមាណ គុ. មានដើមត្នោតជាធំបរិមាណ ។ - តុណ្ឌិល អ.ន. ជ្រូកឈ្មោះមហាតុណ្ឌិលៈ ។ - ទានបតិ គុ. ជាម្ចាស់នៃទានធំ ។ - ទុគ្គត គុ. អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីលំបាកធំ, មហាទុគ៌ត ។ - ទេវសន្និ-បាត ចុំ. កិ.ប្រជុំនៃទេវតាធំ ។ - ធនវាណិជ ចុំ. ពាណិជអ្នកមានប្រព្យច្រើន ។ - ធម្មស្សវន នបុំ. កិ.ស្ដាប់នូវធម៌ដ៏ធំ, ទីជាទីស្ដាប់នូវធម៌ដ៏ធំ; វិ. សុយ្យតេតិ> សវនំ, ធម្មស្ស សវ-នំ> ធម្មស្សវនំ ។ - នទី ឥ. ស្ទឹងធំ, ទន្លេធំ, មេទឹកធំ ។ - នទីឱឃ ចុំ. អន្លង់នៃមេទឹកដ៏ធំ, ជំនន់នៃមេទឹកដ៏ធំ ។ - នស ចុំ. រោងគ្រួធំ, រោងមានវត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីច្រើន (វិ. មហន្តានិ ពហូនិ អសិតព្វានិ ភវន្តិ ឯត្ថាតិ> មហានសំ) ។ - នសាភិមុខ គុ. មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់រោងគ្រួធំ ។ - នាគ ចុំ. នាគធំ, ដំរីធំ ។ - នាទ កិ.វិ. បន្លឺខ្លាំង ។ - បថ ចុំ. ឬ នបុំ. ផ្លូវសំពត់ធំ, សំពត់ផ្ទាំងធំ ។ - បថវីឧទ្រិយនសទ្ទ ចុំ. សំឡេងនៃកិ.ស្រុតនៃផែនដីធំ, សំឡេងជាទីស្រុតចុះនៃផែនដីធំ។ - បណ្ណា-ការ ចុំ. បណ្ណាការដ៏ធំ, -ដ៏ច្រើន, គ្រឿងបណ្ណាការដ៏ធំ។ - បតា-បរាជភូត គុ. ជាព្រះរាជាឈ្មោះមហាបតាបៈ, -ឈ្មោះមហាបតាបៈកើតហើយ, កើតហើយជាព្រះ... ។ - បថ ចុំ. ផ្លូវធំ ។ - បទុម នបុំ. ផ្កាឈូកធំ ។ - បធាន នបុំ. សេចក្ដីព្យាយាមដ៏ធំ, សេចក្ដីព្យាយាមជាទីតាំងទុកដ៏ធំ (បធាន<ប+ធា+យុ = ព្យា-

យោមជាគ្រឿងតម្កល់ទុក; វិ. **មធហតិ ឯតេនាតិ> មធានំ)** . បរាធិក គុ. អ្នកមានកំហុសដ៏ធំ, អ្នកមានទោសខុសដ៏ធំ, អ្នកប្រកបដោយកំហុសដ៏ធំ ។ . បរិច្ចាគ ចុំ. ការបរិច្ចាគដ៏ធំ ។ . បវារណា ឥ. បវារណាធំ, តិថិជាទីញ៉ាំងសង្ឃឲ្យប្រាថ្នាទូទៅដ៏ធំ ។ . បវារណាទិវស ចុំ. ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវមហាបវារណា, ថ្ងៃតិថិជាទីញ៉ាំងសង្ឃឲ្យប្រាថ្នាធំ ។ . បំសុកូលិក គុ. អ្នកមានកិ. ទ្រទ្រង់នូវសំពត់បង្សុកូលជាវត្តដ៏ធំ ។ . បាដិ ឥ. ភាជនៈធំ ។ . បាដិហារិយករណដ្ឋាន នចុំ. ទីជាទីធ្វើនូវបាដិហារ្យធំ ។ . បាសាណ ចុំ. ថ្មធំ ។ . បិតា ចុំ. ជាបិតាធំ ។ . បុញ្ញ គុ. អ្នកមានបុណ្យធំ; វិ. **មហន្តំ បុញ្ញំ យស្ស សោ> មហាបុញ្ញោ** ។ . បូវ ចុំ. នំធំ ។ . ភក្ខ គុ. មានភក្សាហារច្រើន, មានចំណីច្រើន ។ . ភយភីត គុ. ខ្លាចហើយអំពីភ័យដ៏ធំ, ខ្លាចហើយព្រោះភ័យដ៏ធំ ។ . ភារវហ គុ. អ្នករត់ធន់នូវភារៈដ៏ធំ, អ្នករត់ទ្រាំនូវភារៈដ៏ធំ ។ . ភិក្ខុសង្ឃបរិវារ គុ. មានពួកនៃភិក្ខុច្រើនជាបរិវារ; វិ. **ភិក្ខូនំ សង្ឃោ> ភិក្ខុសង្ឃោ, មហន្តោ ភិក្ខុសង្ឃោ> មហាភិក្ខុសង្ឃោ** ។ **មហាភិក្ខុសង្ឃោ បរិវារោ យស្ស សោ> មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវារោ** ។ . ភិក្ខុសង្ឃបរិវុត គុ. គឺពួកនៃភិក្ខុច្រើនចោមរោមហើយ, គឺភិក្ខុសង្ឃច្រើនចោមរោមហើយ ។ . ភិនិក្ខមន នចុំ. កិ.ចេញទៅដើម្បីគុណដ៏ធំក្រៃលែង, កិ.ចេញទៅចំពោះដើម្បីគុណដ៏ធំ, កាលជាទីចេញទៅដើម្បីគុណដ៏ក្រៃលែង, មហាភិនិ-ស្ក្រមន៍ (ការចេញបួស) ។ . ភោគកុល នចុំ. ត្រកូលនៃជន

អ្នកមានភោគៈច្រើន ។ . ភោគក្ខន្ធ ចុំ. គំនរនៃភោគៈដ៏ធំ, -ដ៏ច្រើន ។ . មច្ឆរី ចុំ. អ្នកមានសេចក្ដីកំណាញ់ធំ, -ខ្លាំង ។ . មេឃគជ្ជិតសទិស គុ. ព្រោកដស្មើដោយសំឡេងដែលមហាមេឃគ្រហឹមហើយ, -គម្រាមហើយ ។ . មោហតមោនទ្ធ គុ. គឺងងឹតគឺមោហៈដ៏ធំគ្របសង្កត់ហើយ ។ . រាជទត្តិយ គុ. ជារបស់គឺមហារាជប្រទានហើយ, -ឲ្យហើយ ។ . លតាបសាធន នចុំ. វត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់ឈ្មោះមហាលតា, គ្រឿងប្រដាប់ឈ្មោះមហាលតាបសាធនៈ ។ . វនគោសិង្គសាលវនាទីនិ គុ. មានព្រៃឈ្មោះមហាវ័ននិងព្រៃឈ្មោះគោសិង្គសាលវ័នជាដើម ។ . វន-សណ្ឌ ចុំ. ដងនៃព្រៃធំ ។ . វរាហ ចុំ. ជ្រូកធំ, ជ្រូកស្រុកធំ, (ដ៏រធំ) ។ . វាតបាន បង្អួចធំ, ទីជាទីផឹកនូវខ្យល់ធំ ។ . វា-លុករាសិ ចុំ. គំនរនៃខ្សាច់ដ៏ធំ ។ . វិភវ ចុំ. ភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយធំ, សម្បត្តិច្រើន ។ . វិរវ កិ.វិ. ស្រែកខ្លាំង ។ . វិ-សាលមាឡក ចុំ. រោងដ៏ទូលាយធំ ឬរោងធំទូលាយ ។ . វីចិ ឥ. រលកធំ ។ . វេណុគុម្ព ចុំ. គុម្ពនៃឫស្សីធំ ។ . វេយ្យា-ករណ នចុំ. កិ.ធ្វើអោយជាក់ច្បាស់ដ៏ធំ, អ្នកទ្រទ្រង់នូវវេយ្យា-ករណ៍ធំ, អ្នករៀននូវ...។ . សកដ នចុំ. រទេះធំ ។ . សកុណ-សង្ឃ ចុំ. ហ្វូងនៃសត្វស្លាបធំ ។ . សក្ការសម្មាន នចុំ. សក្ការៈនិងសេចក្ដីរាប់អានដ៏ធំ ។ . សាខាភញ្ជន នចុំ. កិ.បំបាក់នូវមែកធំ, កិ.កាច់នូវមែកធំ ។ . សាវកបរិវុត គុ. គឺសាវកធំចោមរោមហើយ, គឺសាវកច្រើនហែហមហើយ ។ . សេន គុ. អ្នកមានសេនាធំ ។ . ហាសិយ នចុំ. កិ.សើចខ្លាំង ។

មហិទ្ធិក គុ. [មហន្ត+ឥទ្ធិ+ក] អ្នកមានឫទ្ធិច្រើន; វិ. **មហតី ឥទ្ធិ អស្សាតិ> មហិទ្ធិកោ** ។

មហិស បុំ. [មហិ+សី+អ] (សត្វ) ដេកលើផែនដី (ក្របី), **មហិយំ សេតីតិ> មហិសោ** ។ ចុះនិគ្គហិត ជា មហីសោ ក៏មាន ។

មហិស្សាស បុំ. [មហន្ត+ឥស្សាស] អ្នកបាញ់ទៅនូវកូនសរដ៏ប្រសើរ (ខ្មាន់ធ្នូដ៏ប្រសើរ) ។ ឥស្សាស<ឧសុ+អស+ណ, ឧ>ឥ = វិ. **ឧសុំ អសតិ ខិបតីតិ> ឥស្សាសោ** ។ -កុមារ បុំ. កុមារឈ្មោះមហិស្សាសៈ ។

មហិឡាមុខ អ.ន. ដំរីឈ្មោះមហិឡាមុខៈ ។ -ជាតក នបុំ. ជាតកដែលបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយដំរីឈ្មោះមហិឡាមុខៈ ។

មហី ឥ. [មហ+អ, ចុះឦ] ផែនដី (វិ. **មហតីតិ> មហី**) ។

មហុស្សាហ គុ. [មហន្ត+ឧស្សាហ] អ្នកមានសេចក្ដីឧស្សាហ៍ដ៏ធំ; វិ. **មហន្តោ ឧស្សាហោ យស្ស សោ> មហុស្សាហោ** ។

មហេសក្ខ គុ. [មហន្ត+សក្ខ] អ្នកមានស័ក្ដិធំ, អ្នកមានសក្ដាដ៏ធំ ។

មហេសី គុ. [មហន្ត+ឥស ឬ ឯស+ណី] អ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ, អ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំមានសីលគុណជាដើម; វិ. **មហន្តេ សីលាទិកេ ឯសតីតិ> មហេសី** ។

មហោឃ បុំ. [មហន្ត+ឱឃ] អន្លង់ដ៏ធំ, ជំនន់ដ៏ធំ, ទឹកជំនន់ដ៏ធំ ។ -បវត្តន នបុំ. កិ.ប្រព្រឹត្តិទៅនៃទឹកជំនន់ដ៏ធំ ។ -សទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយជំនន់ទឹកដ៏ធំ ។

មហោទធិ បុំ. [មហន្ត+ឧទធិ] សភាវៈទ្រទ្រង់នូវទឹកដ៏ធំ (មហាសមុទ្រ, សមុទ្រធំ, ទន្លេធំ) ។ ឧទធិ<ឧ+ធា+ឥ = វិ. **ឧទកំ ធាតីតិ> ឧទធិ** ។

មំស នបុំ. [មន+ស. ន>និគ្គហិត] វត្ថុដែល...គប្បីដឹង (សាច់) ; វិ. **មនិតព្វំ ញាតព្វន្តិ> មំសំ** ។ -កល្យាណ នបុំ. លំអនៃសាច់, សេចក្ដីល្អនៃសាច់, សាច់ល្អ ។ -ខណ្ឌ បុំ. ឬ នបុំ. ដុំនៃសាច់, ចំណែកនៃសាច់ ។ -បេសិ ឥ. ដុំនៃសាច់, ចម្រៀក ឬបន្ទះនៃសាច់ ។ -លោហិតលេបន នបុំ. មានកិ.លាបដោយសាច់និងឈាម, មានសាច់និងឈាមជាគ្រឿងលាប ។ -សញ្ញា ឥ. សេចក្ដីសំគាល់ថាសាច់ ។

មា និ. កុំ, ពុំ (បើប្រើរួមចូលជាមួយនឹងកិរិយាសព្ទដែលជាអជ្ជតនីវិភត្តិ ត្រូវប្រែថា កុំ...ឡើយ ឧ. មា ករិ « កុំធ្វើឡើយ » ; បើរួមចូលជាមួយនឹងបញ្ចមី វិភត្តិ ត្រូវប្រែថា ចូរកុំ...ឧ. មា ករោហិ ចូរកុំធ្វើ ។ល។

មាគណ្ឌិយ, -យា អ.ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះមាគណ្ឌិយៈ, ព្រាហ្មណីឈ្មោះមាគណ្ឌិយា ។ -ប្បមុខ គុ. មាននាងទេវីឈ្មោះមាគណ្ឌិយាជាប្រមុខ ។

មាណវ, -ក បុំ. [មនុ+វណ, ន>ណ] ជនជាពូជវង្សមនុ (មាណព, មនុស្សកម្លោះ); វិ. **មនុនោ អបច្ចំ> មាណវោ** ។ ចុះក.សកត្ថៈជា មាណវក ក៏មាន ។ -រូប នបុំ. រូបដូចជារូបនៃមាណពតូច ។ -វណ្ណ បុំ. ភេទដូចជាភេទនៃមាណពតូច ។

មាតង្គ ពុ. (មហន្ត+អង្គ, លុបហន្ត, អ>អា, ចុះត.អក.) មានអវយវៈគឺមានសរីរៈដ៏ធំ (ដំរី, ដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ); វិ. **មហន្តំ អង្គំ សរីរ-មេតស្សាតិ> មាតង្គោ** ។ -នាគ ពុ. ដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ។

មាតលី អ.ន. ទេវបុត្តឈ្មោះមាតលី (ទេវបុត្តជានាយសារថីរបស់ព្រះឥន្ទ្រ) ។ មាតលី<មា+តល+ណី = អ្នកចាត់ចែងនូវប្រយោជន៍និងសុខដល់សត្វទាំងឡាយដូចជាមាតា; វិ. **មា មាតា ឥវ សត្តានំ ហិតសុខំ តលតិ ឥធជាតីតិ> មាតលិ** ។ -សង្គាហក គុ. ទេវបុត្តអ្នកសង្គ្រោះឈ្មោះមាតលិ ។

មាតា ឥ. (មាន+រតុ) ស្ត្រីអ្នករាប់អាននូវកូន (មាតា, ម្ដាយ); វិ. **បុត្តំ មានេតីតិ> មាតា** ។ ម្យ៉ាងទៀត (មា+រតុ, មា>ម) ស្ត្រីអ្នកថែរក្សានូវកូន; វិ. **បុត្តំ មាតីតិ> មាតា** ។ -បិតុ-ឧបដ្ឋានធម្ម ពុ. ធម៌គឺកិ.បម្រើនូវមាតានិងបិតា ។ -បិតុដ្ឋាន នបុំ. ទីនៃមាតានិងបិតា, ទីដូចជាទីនៃមាតានិងបិតា ។ -បេតិភរ គុ. អ្នកចិញ្ចឹមនូវមាតានិងបិតា ។

មាតាមហ ពុ. (មាតុ+អាមហ) បិតារបស់មាតា, ជីតាខាងមាតា, ជីតា ។ -កុល នបុំ. ត្រកូលនៃបិតារបស់មាតា, ត្រកូលនៃជីតា ។

មាតិកា ឥ. (មាតុ+ណិក, ចុះអា.ឥ.) ធម្មជាតិដូចមាតា, ធម្មជាតិឋិតនៅក្នុងទីដូចជាមាតា (ប្រឡាយ, ប្រឡាយទឹក, មាតិកាធម៌) ។

មាតិបក្ខ ឥ. (មាតុ+បក្ខ, ឧ>ឥ) ចំណែកនៃមាតា, ពួកនៃមាតា ។

មាតុកុច្ឆិ ឥ. (មាតុ+កុច្ឆិ) ផ្ទៃនៃមាតា ។ -គត គុ. ទៅក្នុងផ្ទៃនៃមាតា, នៅក្នុងផ្ទៃនៃមាតា ។

មាតុគាម ពុ. (មាតុ+គាម) ជនមានស្រុកដូចជាស្រុកនៃមាតា (ស្ត្រី, មាតុគ្រាម) ។ -រហិតដ្ឋាន នបុំ. ទីដែលប្រាសហើយចាកមាតុគ្រាម, ទីដែលវៀរហើយចាកមាតុគ្រាម ។

មាតុដ្ឋាន នបុំ. (មាតុ+ឋាន) ទីនៃមាតា, ទីដូចជាទីនៃមាតា ។

មាតុបដ្ឋាន នបុំ. (មាតុ+ឧបដ្ឋាន) កិ.បម្រើនូវមាតា, កិ.ទំនុកបម្រុងនូវមាតា; វិ. **ឧបដ្ឋហិយតេតិ> ឧបដ្ឋានំ, មាតុយា ឧប-ដ្ឋានំ> មាតុបដ្ឋានំ** ។

មាតុល ពុ. (មាតុ+ឧល) បុរសជាបងនៃមាតា (ឪពុកមា, ឪពុកធំ); វិ. **មាតុយា ភាតា> មាតុលោ** ។ -កុដុម្ពិក ពុ. កុដុម្ពិកៈជាឪពុកធំ ។ -ធីតា ឥ. ធីតានៃឪពុកមា ។ -បុត្ត ពុ. កូននៃឪពុកធំ ។

មាទិស គុ. (អម្ហ>ម>មា+ទិស+ក្វិ) ប្រាកដដូចជាអញ, ប្រាកដដូចជាយើង, ប្រាកដដូចជាតថាគត, វិ. **អហំ ឥវ ទិស្សតីតិ> មាទិសោ** ។ -ពុទ្ធប្បមុខ គុ. មានព្រះពុទ្ធប្រាកដដូចជាតថាគតជាប្រមុខ, -ជាប្រធាន ។

មាន ពុ. (មន+ណ) កិ.សំគាល់, កិ.ដឹងដោយអំណាចនៃហេតុមានហេតុថាអញប្រសើរជាងគេជាដើម (មានះ, សេចក្ដីប្រកាន់); វិ. **សេយ្យាទិវសេន មញ្ញនំ> មានោ** ។ -ជាតិក គុ. ប្រកបដោយជាតិនៃសត្វមានមានះ, មានជាតិនៃសត្វមានមានះ ។

-ថទ្ធ គុ. អ្នកមានមានះរឹងត្អឹង; ឧ. **មានោ ថទ្ធោ យស្ស សោ> មានថទ្ធោ** ។ -**ថទ្ធតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានមានះរឹងត្អឹង ។ -**នទ្ធ** គុ. មានះដូចជាបបុស, មានះដូចជាដើមបបុស ។ -**និស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវមានះ ។

មានស ន. ឬ គុ. [មន+ស-សកត្ថ.] ចិត្ត (មនោ ឯវ>មានសំ) ។ <មន+ណ, ចុះស.អា. = ឆន្ទៈមានក្នុងចិត្ត, សេចក្តីប្រាថ្នាមានក្នុងចិត្ត, ឧ. **មនសិ ភវោ (ឆន្ទោ)> មានសោ** ។

មានិត គុ. [មាន+ឥ-អា.+ត] ដែលជនរាប់អានហើយ, -បូជាហើយ, -កោតក្រែងហើយ ។

មានុស ចុំ. [មនុស្ស+ណ] ប្រជុំនៃមនុស្ស, ពួកនៃមនុស្ស; ឧ. **មនុស្សានំ សមូហោ> មានុសោ** ។ ឥ. **មានុសី** ចុះឦ សម្រាប់ឥត្ថីលិង្គ ។

មានុសក ន. ឬ គុ. [មនុស្ស+កណ] ប្រជុំនៃមនុស្ស, ពួកនៃមនុស្ស; ឧ. **មនុស្សានំ សមូហោ> មានុសកោ** ។ ជារបស់នៃមនុស្ស; ឧ. **មនុស្សានំ សន្តកំ> មានុសកំ** ។

មានេត្វា អ. [មាន+អ ឬ ណេ+ត្វា] រាប់អានហើយ, រាប់រកហើយ, បូជាហើយ, កោតក្រែងហើយ ។

មាបមាទកន្ទរ ចុំ. ឬឥ. [មាបមាទ+កន្ទរ] ជ្រោះភ្នំឈ្មោះមាបមាទៈ ។ អ្នកដំណើរកាលបើដល់ជ្រោះភ្នំនេះ គេតែងស្រែកប្រាប់គ្នាថា « កុំប្រហែស ១ » ។

មាបេត្វា អ. [មាប+ណេ+ត្វា] កហើយ, កសាងហើយ, សាងហើយ, និម្មិតហើយ ។

មាបេសិ កិ. [មាប+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស.អា.] (ប្រែដូច មាបេត្វា) ។

មាយា ឥ. [មា+យ+អា-ឥ.] មាយា, កល, កិច្ចកល, កិ.លាក់ពុត ។

មារ ចុំ. [មរ+ណ] អ្នកសម្លាប់នូវកុសលធម៌; ឧ. **កុសលធម្មេ មារេតីតិ> មារោ** ។ -**វត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃមារ ។

មារកាយិក គុ. [មារកាយ+ណិក] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកនៃមារ; ឧ. **មារកាយេ ចរន្តីតិ> មារកាយិកា** ។

មារជាល នចុំ. [មារ+ជាល] បណ្តាញនៃមារ, បណ្តាញគឺមារ (ជាលស័ព្ទនេះប្រែបានច្រើនយ៉ាងទៀតថាជាល, សំណាញ់, មង, បន្ទឹង, បង្កាត់) ។

មារណត្ថ ចុំ. [មារណ+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ញុំាង...ឱ្យស្លាប់, -ដល់កិ.សម្លាប់ ។

មារធេយ្យ គុ. [មារ+ធា+ឯយ្យ ឬណេយ្យ] ជាទីតាំងនៃមារ, ជាទីនៅនៃមារ, ជាទីគឺមារគប្បីទ្រទ្រង់ទុក ។ -**សំខាត** គុ. គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាកិលេសវដ្តៈជាទីទ្រទ្រង់នៃមារ, ពោលគឺទីជាទីតាំងនៃមារ, ... ។

មារពន្ធន នចុំ. [មារ+ពន្ធន] ចំណងគឺមារ, វត្ថុជាគ្រឿងចងគឺមារ, ចំណងនៃមារ, វត្ថុជាគ្រឿងចងនៃមារ ។ -**សំខាត** គុ. ពោលគឺចំណងនៃមារ... ។

មារពល នថុំ. [មារ+ពល] ពលនៃមារ ឬមារនិងពលនៃមារ ។

មារភាវ ថុំ. [មារ+ភាវ] ភាវៈនៃ... នោះជាមារ ។

មារមោហន នថុំ. [មារ+មោហន] ជាគ្រឿងវង្វេងនៃមារ, ជាគ្រឿងញុំាងមារឱ្យវង្វេង ។

មារវញ្ចន នថុំ. [មារ+វញ្ចន] ជាគ្រឿងលលួងនៃមារ, ជាគ្រឿងបញ្ឆោតនៃមារ ។

មារវិជយ ថុំ. [មារ+វិជយ] កិ.ផ្ចាញ់នូវមារ, កិ.ឈ្នះវិសេសនូវមារ ។

មារសេនប្បមោហន នថុំ. [មារសេន+បមោហន] ជាគ្រឿងញុំាងមារនិងសេនានៃមារឱ្យវង្វេងទូទៅ ។ បមោហន<ប+មុហ+យុ ។

មារាបនបណ្ឌ នថុំ. [មារាបន+បណ្ឌ] សំបុត្រជាគ្រឿងញុំាងខ្លួនឱ្យស្លាប់ ។ មារាបន<មរ+ណាបេ+យុ = វិ. **មារេតិ ឯកេនាតិ> មារាបនំ** ។

មារាបិត គុ. [មរ+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ញុំាង...ឱ្យញុំាង...ឱ្យស្លាប់ហើយ ។ . ត្តា ព្រោះភាវៈនៃ...ជា អ្នកគឺ...ញុំាង...ញុំាងឱ្យ...ឱ្យស្លាប់ហើយ ។

មារាបេស្សតិ កិ. [មរ+ណាបេ+ស្សតិ.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យស្លាប់, នឹងសម្លាប់ ។

មារាវដ្ដន នថុំ. [មារ+អា+វដ្ដ+យុ] កិ.គឺមារឱ្យវិលទូទៅ, កិ.បង្វិលនៃ

មារ, កិ.វិលទូទៅព្រោះមារ ។

មារិត គុ. [មរ+ណេ+ត] គឺ...ឱ្យស្លាប់ហើយ, គឺ...ញុំាង...ឱ្យស្លាប់ហើយ, គឺ...សម្លាប់ហើយ ។ . កាល ថុំ. កាលនៃ...គឺ...ឱ្យស្លាប់ហើយ ។ . ភាវ ថុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...ឱ្យស្លាប់ហើយ, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...សម្លាប់ហើយ ។

មារិយមាន គុ. [មរ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យស្លាប់, គឺ...កាលញុំាង...ឱ្យស្លាប់ ។

មារិស អា.ន. ម្នាលអ្នកប្រាកដដូចជាយើង, ម្នាលអ្នកឥតទុក្ខ, នៃអ្នកនិរទុក្ខ (ពាក្យនេះសម្រាប់ហៅរកនូវមនុស្សជាមិត្រស្រឡាញ់) ។

មារេតិ កិ. [មរ+ណេ+តិ.វ.] រមែងញុំាង...ឱ្យស្លាប់, រមែងសម្លាប់ ។

មារេថ កិ. [មរ+ណេ+ថ.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យស្លាប់, ចូរសម្លាប់ ។

មារេមិ កិ. [មរ+ណេ+មិ.វ.] រមែងញុំាង...ឱ្យស្លាប់, រមែងសម្លាប់ ។

មារេយ្យំ កិ. [មរ+ណេ+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យស្លាប់, គប្បីសម្លាប់ ។

មារេសិ កិ. [មរ+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យស្លាប់ហើយ, សម្លាប់ហើយ ។

មាលកសីមា ឥ. [មាលក+សីមា] ដែននៃរោង, ព្រំដែននៃរោង ។

មាលា ឥ. [មា+ល] កម្រងផ្កា, ផ្កាកម្រង, ភួងផ្កា, របៀប (វិ. **មិយតិ បរិមិយតីតិ> មាលា**) ។ <លស+ក្រិ. = វិ. **មាភមរា លសន្តិ កីឡន្តិ អភិរមន្តិ ឯត្ថ ឋិតេនេនាតិ>**

មាលា ។ - **កចវន្តរ** នថុំ. ចន្លោះនៃសម្រាមពីផ្កាកម្រង, ខាងក្នុងនៃសម្រាមនៃផ្កាកម្រង ។ - **ការ** ចុំ. អ្នកធ្វើនូវផ្កាកម្រង, ជាងផ្កាកម្រង, នាយមាលាការ; វិ. **មាលាយោ ករោតីតិ> មាលាការោ** ។ - **គន្ធវិលេបនតប្បុរកដុកផលាទីនិ** នថុំ. (វត្ថុ.) មានផ្កាកម្រង និងគ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងលាប និងកប្ពុំរ និង គ្រឿងទេសជាដើម, មានផ្កាកម្រង និងវត្ថុមានក្លិន និងវត្ថុជាគ្រឿងលាប និងកប្ពុំរ និងផ្លែមានរសហឹរជាដើម ។ - **គុណ** ចុំ. ចង្កោមនៃផ្កាកម្រង, សំណុំនៃ..., ភួងនៃ... ។ - **គុឡ** ចុំ. ដុំនៃផ្កាកម្រង, ចង្កោមនៃ..., សំណុំនៃ... ។ - **ចុម្ពដក** ចុំ. ឈ្នួតជាវិការៈនៃផ្កាកម្រង ។ - **បដិច្ឆាទន** នថុំ. វត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំងជាវិការៈនៃផ្កាកម្រង, កិ.បិទបាំងដោយផ្កាកម្រង ។ - **បុប្ផទាម** នថុំ. ផ្កាកម្រង និងចង្កោមនៃផ្កា, ភួងផ្កានិងសំណុំនៃផ្កា ។ - **បូជា** ឥ. កិ.បូជាដោយផ្កាកម្រង ។ - **បូដ** ចុំ. កញ្ចប់នៃផ្កាកម្រង ។ - **ភារី** គុ. មានភារៈគឺផ្កាកម្រង, មានផ្កាកម្រងជាភារៈ ។ - **ភារីទេវបុត្ត** ចុំ. ទេវបុត្ត ឈ្មោះមាលាភារី ។ - **វច្ឆ** ចុំ. គុម្ពនៃផ្កា ។ - **វិកតិ** ឥ. មាលាវិកតិ, ផ្កាកម្រងគឺបុគ្គលធ្វើឱ្យវិសេស, -គឺបុគ្គលធ្វើឱ្យប្លែក, ផ្កាកម្រងប្លែកៗ ។

មាលុវ, -វា នថុំ. ឬ ឥ. ពួរជ្រៃ, ឫសជ្រៃ ។

មាស ចុំ. [មស+ណ] ខែ, សណ្ឋកមាសរាជហស វិ. **សត្តានំ អាយុំ មិនន្តោ ឥយ.ស៊ីយតិ អន្តំ ករោតីតិ> មាសោ** ។

មាសក ចុំ. [មស+ណុ] មាសក, ទ្រព្យមានមាសកជាប្រមាណ វិ.

មម ឥជន្តិ មសិយតិ អាមសិយតិ គណ្ហយតីតិ> មាសោ) ។

មាសទិវស ចុំ. ឬ នថុំ. [មាស+ទិវស] ខែនិងថ្ងៃ ។

មាសមត្ត គុ. [មាស+មត្ត] កាលត្រឹមតែមួយខែ, មានខែមួយជាប្រមាណ ។

មិគ ចុំ. [មរ+អ, រ>គ, អនៃម>ឥ ឬមិ+រ.] ម្រឹគ វិ. **មិយតិ ហិសិ-យតិ មំសំ ខាទិតុកាមេហិ មនុស្សេហិ សិហព្យគ្ឃា-ទីហិ ពលចមិគេហិ ចាតិ> មិគោ)** ។ - **ជាតិ** ឥ. ជាតិនៃម្រឹគ ។ - **ទាយ** ចុំ. ព្រៃឈ្មោះមិគទា, ប្រទេសជាទីឱ្យនូវអភ័យដល់ម្រឹគ ។ - **ធេនុ** ឥ. ម្រឹគជាមេដោះ, មេដោះនៃម្រឹគ (មេម្រឹគ) ។ - **មារណត្ថ** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ញុំាងម្រឹគឱ្យស្លាប់, -ដល់កិ.សម្លាប់នូវម្រឹគ ។ - **រាជ** បពិត្រម្រឹគជាស្តេច, បពិត្រស្តេចនៃម្រឹគ ។ - **លុទ្ទកកុល** នថុំ. ត្រកូលនៃព្រានម្រឹគ, ត្រកូលនៃព្រាននៃម្រឹគ ។

មិគារមាតា ន. ឈ្មោះមិគារមាតា, ឧបាសិកាជាមាតានៃសេដ្ឋីឈ្មោះមិគារៈ ។

មិគារមាតុប្បាសាទ ចុំ. [-+បាសាទ] ប្រាសាទនៃឧបាសិកាឈ្មោះមិគារមាតា ។

មិគារសេដ្ឋី ចុំ. [-+សេដ្ឋី] សេដ្ឋីឈ្មោះមិគារៈ ។

មិគី ឥ. មេម្រឹគ, ម្រឹគញី ។

មិច្ឆា និ. ខុស ។ . **គាហ** បុ. កិ.កាន់យកខុស, សេចក្ដីប្រកាន់ខុស ។ . **ឋបិត** គុ. គឺបុគ្គលតាំងទុកខុសហើយ ។ . **ឋបិតត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺបុគ្គលតម្កល់ទុកខុសហើយ ។ . **ទស្សន** នបុ. កិ.ឃើញខុស ។ . **បណិហិត** គុ. គឺបុគ្គលតំកល់ហើយខុស, គឺ...តាំងទុកខុសហើយ ។ . **វិតក្កឧទក** នបុ. ទឹកគឺមិច្ឆាវិតក្កៈ, ទឹកគឺសេចក្ដីត្រិះរិះខុស ។ . **វិតក្កឧទកភរិត** គុ. ពេញដោយទឹកគឺមិច្ឆាវិតក្កៈ ។ . **សង្កប្បគោចរ** គុ. អ្នកមានតម្រិះខុសជាទីចរទៅនៃឥន្ទ្រិយ, អ្នកមានសេចក្ដីត្រិះរិះខុសជាអារម្មណ៍ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឥ. [មិច្ឆា+ទិដ្ឋិ] កិ.ឃើញខុស, សេចក្ដីយល់ខុស (ទិដ្ឋិ< ទិស+តិ = វិ. **មិច្ឆា ទស្សនំ> មិច្ឆាទិដ្ឋិ** ។ . **គហណ** នបុ. កិ.កាន់យកនូវមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ . **តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...នោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ, .ជាអ្នកមានទិដ្ឋិខុស, .ជាអ្នកមានកិ.ឃើញខុស ។ . **សមាទាន** គុ. អ្នកកាន់យកព្រមនូវមិច្ឆាទិដ្ឋិ, អ្នកមានកិ.កាន់យកព្រមនូវទិដ្ឋិខុស, អ្នកប្រកាន់ខ្ជាប់នូវមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិក គុ. [មិច្ឆា+ទិដ្ឋិ+ក] អ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ, អ្នកឃើញខុស; វិ. **មិច្ឆា បស្សតីតិ> មិច្ឆាទិដ្ឋិ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឯវ> មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ** ។ អ្នកមានទិដ្ឋិខុស, អ្នកមានសេចក្ដីយល់ខុស; វិ. **មិច្ឆា ទិដ្ឋិ យស្ស សោ> មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ** ។ . **កុល** នបុ. ត្រកូលនៃជនជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ . **បុត្ត** បុ. កូននៃជនអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

មិតភាណី គុ. [មិត+ភណ+ណី] អ្នកពោលនូវពាក្យគឺបុគ្គលរាប់បាន, អ្នកពោលនូវពាក្យល្មមប្រមាណ, អ្នកពោលតិច; វិ. **មិតំ (វចនំ)**

ភណតីតិ> មិតភាណី ។ មិត<មា+ត = ប្រែថា រាប់, ប្រមាណ, តិច ។

មិត្ត បុ. [មិទ+ត] បុគ្គលអ្នកចងនូវជនដទៃចំពោះខ្លួន ឬអ្នករាប់អានគឺស្រឡាញ់នូវជនដទៃ, អ្នករាប់អានគ្នា (មិត្រ); វិ. **មិទតិ ពន្ធតិ អត្តនិ ឋានេ> មិត្តោ; មេជតិ ឋំ សិនេហតីតិ វា> មិត្តោ** ។ . **កុដុម្ពិក** បុ. កុដុម្ពីឈ្មោះមិត្តៈ ។ . **ធម្មគុណ** បុ. គុណគឺធម៌របស់មិត្រ ។ . **ទុព្ភិចោរ** បុ. ចោរអ្នកប្រទូស្តចំពោះមិត្រ ។

មិទ្ធី គុ. [មិទ្ធ+ណី] អ្នកមានកិ.ងុយដេក, អ្នកមានកិ.ងោកងក់; វិ. **មិទ្ធំ យស្ស អត្ថីតិ> មិទ្ធី** ។ មិទ្ធ<មិធ+ត = ប្រែថា ភាយមាយ, អណ្ដែតអណ្ដូង; វិ. **មិទ្ធនំ ចិត្តស្ស សតិចិហាននំ> មិទ្ធំ** ។

មិនន្ត គុ. [មា+នា+អន្ត] កាលរាប់, កាលវាល់, កាលកំណត់ ។

មិនាតិ កិ. [មា+នា+តិ_វ., ភាវនៃមា>ឥ] រាប់, វាល់, កំណត់ ។

មិនិត្វា អ. [មា+នា+ត្វា] រាប់ហើយ, វាល់ហើយ, កំណត់ហើយ ។

មិយ្យតិ កិ. [មរ+យ+តិ_វ., មរ>មិយ្យ] ស្លាប់ ។

មិលាត គុ. [មិលធ្វមិលេ+ត] ស្វិត, ស្រពោន, រញូម; ស្វិតហើយ, ស្រពោនហើយ ។ . **សរីរ** គុ. មានសរីរៈស្វិតហើយ ...

មិលាយតុ កិ. [មិល+លាយ+តុ_ប.] ចូរស្វិត, ចូរស្រពោន, ... ។

មិលាយិ កិ. [មិល+លាយ+ឦ_អជ្ជ.] ស្វិតហើយ, ស្រពោនហើយ ។

មិស្សកាហារ បុំ. [មិស្សក+អាហារ] អាហារដែលច្រឡុកច្របល់, -ច្រឡំបល់, -ច្រឡូកច្រឡំ ។

មីយតិ កិ. [មា+យ+តិ-វ., អាំនែម>ឦ] រាប់, វាល់ (បើជា មរធាតុ ប្រែថា « ស្លាប់ ») ។

មីយន្តិ កិ. (ដូច មីយតិ ប្លែកតែចុះអន្តិ) ។

មីឡ្ហ នបុំ. [មិហ+ល, ល>ឡ្ហ] លាមក, អាចម៍ (គូថ, ឧច្ចារ) ។

មុខ នបុំ. [មុខ+អ ឬ មុ+ខ] អវយវៈជាហេតុប្រព្រឹត្តទៅនៃប្រយោជន៍និងសុខ (មុខ, មាត់); វិ. **ហិតសុខំ មុខតិ បវត្តតិ ឯតេនាតិ> មុខំ** ។ **មុនន្តិ ពន្ធន្តិ ឯតេនាតិ ខា> មុខំ** ។ - **ឆិន្នតាលផល** នបុំ. ផ្លែនៃត្នោតដែលបុគ្គលកាត់ហើយត្រង់មុខ (ឬមាត់) ។ - **ធោវនឧទក** នបុំ. ទឹកសម្រាប់លាងនូវមុខ, -សម្រាប់លុបមុខ ។ - **ធោវនដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីលាងនូវមុខ ។ - **ធោវនាទិ** គុ. (កិច្ច) មានកិ.លាងនូវមុខជាដើម ។ - **និមិត្ត** នបុំ. និមិត្តនៃមុខ ។ - **តុណ្ឌក** នបុំ. ចំពុះនៃមាត់ ។ - **បូរ** គុ. ពេញក្នុងមាត់, ញុំាងមាត់ឱ្យពេញ ។ - **មត្ត** គុ. ពាក្យត្រឹមតែមាត់ ។ - **វដ្ដិ** ឥ. កណ្ដាប់នៃមាត់ ។ - **វណ្ណ** បុំ. សម្បុរនៃមុខ ។ - **វិវរនិគ្គត** គុ. ទៅហើយដោយមិនសល់វិសេសចាកប្រហោងនៃមាត់, ឃ្លាតចេញហើយចាកប្រហោងនៃមាត់ ។ - **សង្កោចនមត្ត** គុ. កម្មត្រឹមតែកិ.ស្វិតនៃមុខ, គ្រាន់តែកិ.ជូរនៃមុខ ។ - **សញ្ញត** គុ. អ្នកសង្រួមហើយនូវមាត់, អ្នកមានមាត់សង្រួមហើយ ។ - **សត្តិ** ឥ. លំពែងគឺមាត់ ។

មុខោទក នបុំ. [មុខ+ឧទក] ទឹកសម្រាប់លាងនូវមុខ, -លុបនូវមុខ, -ខ្ពុរនូវមាត់; វិ. **មុខធោវនំ ឧទកំ> មុខោទកំ** ។ - **ទន្តកដ្ឋ** នបុំ. ទឹកសម្រាប់លាងនូវមុខនិងឈើស្ទន់ ។ - **ទាយក** បុំ. អ្នកឱ្យនូវទឹកសម្រាប់លុបនូវមុខ ។

មុខោលោកន នបុំ. [មុខ+ឱលោកន] កិ.រមិលមើលនូវមុខ, កិ.យល់នូវមុខ ។ - **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចគឺកិ.រមិលមើលនូវមុខ ។

មុគ្គមត្ត គុ. [មុគ្គ+មត្ត] មានសណ្ដែកបាយជាប្រមាណ, ប៉ុនសណ្ដែកបាយ ។

មុគ្គមាស បុំ. [មុគ្គ+មាស] សណ្ដែកបាយនិងសណ្ដែករាជមាស ។

មុច្ចន នបុំ. [មុច+យ+យុ] កិ.រួច, កិ.ជ្រុះ (ភាវសាធនៈ) ។ ជាទីរួច, ជាទីជ្រុះ (អធិករណសាធនៈ) ។ ជាហេតុរួច (ករណសាធនៈ) ។ - **កាល** បុំ. កាលជាទីរួច ។

មុច្ចនកបុប្ផ បុំ. [មុច្ចនក+បុប្ផ] ផ្កាដែលជ្រុះ ។

មុច្ចនាការ បុំ. [មុច្ចន+អាការ] អាការគឺ កិ.រួច, អាការនៃកិ.រួច, អាការជាទីរួច ។

មុច្ចនុបាយ បុំ. [មុច្ចន+ឧបាយ] ឧបាយជាគ្រឿងរួច, ឧបាយនៃកិ.រួច, ឧបាយជាហេតុរួច ។

មុច្ចន្ត គុ. [មុច+យ+អន្ត] កាលរួច, កាលជ្រុះ, កាលហូរចេញ ។

មុច្ចន្តិ កិ. [មុច+យ+អន្តិ_វ.] រួច, របូត, ជ្រុះ ។

មុច្ចិតុំ អ. [មុច្ច+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីរួច, រីកិរួច,... ។

មុច្ចិស្សតិ កិ. [មុច្ច+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងរួច,... ។

មុច្ចេយ្យ កិ. [មុច+យ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីរួច,... ។

មុច្ឆិត គុ. [មុច្ឆ+ឥ_អា.+ត] ងប់ហើយ, ជ្រប់ហើយ, ស្លុតហើយ, ជ្រុលជ្រប់ហើយ ។

មុញ្ច កិ. [មុច+អ+ហិ_ប., ចុះនិ_អា., លុបហិ.] ចូរលះ, ចូរលែង, ចូរដោះ ។

មុញ្ចតិ កិ. [មុច+អ+តិ_វ., ចុះនិ_អា.] រំលែងលះ, រួច, លែង, ដោះ, របូត, ជ្រុះ, បញ្ចេញ, ហូរចេញ ។

មុញ្ចកេសិ អ.ន. ដំរីឈ្មោះមុញ្ចកេសិ ។

មុញ្ជបាទុកា ឥ. [មុញ្ជ+បាទុកា] ទ្រនាប់ជើងជាវិការៈនៃស្មៅយាប្លង, ទ្រនាប់ជើងដែលបុគ្គលធ្វើហើយអំពីស្មៅយាប្លង ។

មុដ្ឋស្សច្ច នបុំ. [មុដ្ឋស្សតិ+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានសតិភ្លេចហើយ, _វង្វេងហើយ; វិ. **មុដ្ឋា សតិ យស្ស សោ> មុដ្ឋស្សតិ, មុដ្ឋស្សតិនោ ភាវោ> មុដ្ឋស្សច្ចំ** ។ - **សំខាត** គុ. ពោលគឺភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានសតិភ្លេចហើយ ។

មុដ្ឋិវារក បុំ. [មុដ្ឋិ+វារក] ក្អមឬបំពង់មានសណ្ឋានដូចក្ដាប់ដៃ; បំពង់សម្រាប់ដៃ, ក្ដាប់នៃក្អម, _នៃបំពង់ ។

មុដ្ឋិសម្មជ្ជនី ឥ. [មុដ្ឋិ+សម្មជ្ជនី] ក្ដាប់នៃអំបោស, ក្ដាប់នៃអំបោសសម្រាប់បោស ។

មុណ្ឌ, មុណ្ឌក គុ. [មុណ្ឌ+អ] កាត់, រលីង, ត្រងិល, ត្រងោល ។ - **សមណ** បុំ. សមណៈត្រងោល, ស្រមណ៍ត្រងោល ។ - **បព្វតមត្ថក** បុំ. កំពូលនៃភ្នំត្រងិល ។ - **សិរ** គុ. មានក្បាលត្រងោល ។

មុត្ត នបុំ. [មុច+ត] មូត្រ, ទឹកមូត្រ, ទឹកនោម; (វិ. **មិហតិ សិញ្ចតីតិ> មុត្តំ**) ។ គុ. ឬ កិ. = រួច, ផុត, ជ្រុះ, ... ។ ឥ. = កែវមុក្តា ។ - **ករីសបុណ្ណ** គុ. ពេញដោយមូត្រនិងករីស ។ - **ចាគ** គុ. អ្នកមានចាគៈផុតហើយ, អ្នកមានការលះរួចហើយ ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃ...រួចហើយ, _ផុតហើយ ។ - **មត្តាវ** គុ. គ្រាន់តែរួចហើយភ្លាម ។

មុត្តា ឥ. [មុច+ត, ចុះអា_ឥ.] កែវមុក្តា ។ - **ទាមសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកម្រងនៃកែវមុក្តា, _ដោយចង្កោម (ឬភួង) នៃកែវមុក្តា ។ - **ធជ** បុំ. ទង់ជាវិការៈនៃកែវមុក្តា ។ - **យដ្ឋិ** ឥ. ដងជាវិការៈនៃកែវមុក្តា ។

មុត្តាហារ បុំ. [មុត្តា+ហារ] កែវមុក្តាហារ; កែវមុក្តានិងអង្កាំ ឬអង្កាំជាវិការៈនៃកែវមុក្តា ។

មុត្តិ ឥ. [មុច+តិ] កិរិយារួច; វិ. **មុច្ចនំ> មុត្តិ** ។

មុទិតមន គុ. [មុទិត+មន] មានចិត្តរីករាយហើយ, _ត្រេកអរហើយ; វិ.

មុធិកោ មនោ យស្ស សោ> មុធិកមនោ ។

មុទុ, មុទុក គុ. [មុទ+ឧ] ទន់, ទន់ល្មន់, ទន់ភ្លន់ ។ . **ចិត្តតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានចិត្តទន់ ។ . **ជាតិក** គុ. អ្នកមានជាតិដ៏ទន់ ។ . **តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...ទន់ ។ . **ហទយ** គុ. អ្នកមានហឫទ័យដ៏ទន់ ។

មុទ្ទិកា ឥ. [មុទ+ណ្ហ, ធុរៈអា.ឥ.] ចិញ្ចៀន, ចិញ្ចៀនមានត្បូង (បា. មោទន្តិ ឯតាយាតិ> មុទ្ទិកា) ។ នបុំ. ប្រែថា កូនសោ ។

មុទ្ធា ឥ. [មុទ+ធ,ធុរៈអា.ឥ.] ក្បាល, វរវៃងក្បាល, កំពូល, ប្រាជ្ញា ឈ្មោះមុទ្ធា (បា. មោទន្តិ ឯត្ថ ឧភាលយោតិ> មុទ្ធា) ។

មុនាតិ កិ. [មុ+នា+តិ.វ. ឬមុន+អ+តិ.វ.] ចង, ដឹង ។

មុនិ បុំ. [មុន+ឥ] អ្នកដឹងនូវធម៌ទាំងពួង (អ្នកប្រាជ្ញ) ; បា. សព្វធម្មេ មុនតិ ជានាតីតិ> មុនិ ។

មុយ្ហន្តិ កិ. [មុហ+យ+អន្តិ.វ.] វង្វេង, ងងឹត, ភាន់ភាំង, ស្រវាំង ។

មុសល បុំ. [មុស+អល] អង្រែ (បា. មុសតិ ឯតេនាតិ> មុសលោ) ។ . **សាលា** ឥ. រោងនៃអង្រែ, រោងជាទីទុកនូវអង្រែ ។

មុសា និ. ពាក្យកុហក, ពាក្យមិនពិត ។ . **កថា** ឥ. វាចាជាហេតុពោលនូវពាក្យកុហក ។ . **វាទ** បុំ. កិ.ពោលនូវពាក្យកុហក ។

មុសាវាទី បុំ. [មុសា+វទ+ណី] អ្នកពោលនូវពាក្យកុហក ឬអ្នកមានកិ. ពោលនូវពាក្យកុហកជាប្រក្រតី; បា. មុសា វទតីតិ> មុសាវាទី, មុសា វទិតុំ សីលមស្សាតិ វា> មុសាវាទី ។

មុហុត្ត និ. [ហុទ្ធ+ត, ធុរៈមុ.អា., លុបទ្ធ] មួយរំពេច, មួយស្របក់, មួយភ្លែត ។ . **មត្ត** គុ. កាលត្រឹមតែមួយរំពេច, ... ។ . **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកាលមួយរំពេច ។

មុឡ្ហ ឬ **មូឡ្ហ** គុ. [មុហ+ឡ្ហត] វង្វេង, វង្វេងហើយ ។ . **គព្ភ** គុ. មានគភ៌វង្វេងហើយ ។ . **រូប** គុ. មានសភាពវង្វេងហើយ, មានរូបនៃបុគ្គលវង្វេងហើយ ។

មូគ គុ. [មិគ+អ, ឥនៃមិ>ឧ, ឧ>ឩ ឬមុហ+គ, មុហ>មូ] គ, មនុស្សគ; បា. ចក្ខុមសក្កុណេយ្យត្តា មិគសទិសោតិ> មូគោ ។ មុយ្ហតីតិ វា> មូគោ ។

មូល នបុំ. [មូល+អ] ទីតម្កល់, ទីតាំង, ប្រទេសជាទីតាំង, ខាងដើម, ទីជិត, គល់, ឫស, តម្លៃ, ទ្រព្យជាដើមទុន, មើម ។ . **កម្មដ្ឋាន** នបុំ. កម្មដ្ឋានជាទីតាំង, កម្មដ្ឋានជាខាងដើម។ . **កម្មដ្ឋានមនសិការ** បុំ. កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវឫសកម្មដ្ឋាន ។ . **គន្ធ** បុំ. ក្លិននៃឫស ។ . **ឃច្ច** គុ. មានឫសសម្លាប់បង់ហើយ, ឱ្យជាទោសគឺខ្លួនកម្ចាត់បង់ហើយព្រមទាំងឫស, ឱ្យជាធម្មជាតមានឫសគឺ...សម្លាប់បង់ហើយ, មានឫសដកឡើងហើយ ។ . **ឃាត** គុ. មានឫសគឺ...សម្លាប់បង់ហើយ ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាហេតុជាទីតាំង ។

មូលកណ្ឌ បុំ. មើមនៃដំឡូង, មើមនៃត្រាវ ។

មូលកមុដ្ឋិ ឥ. [មូលក+មុដ្ឋិ] ក្តាប់នៃដំឡូង, ក្តាប់នៃមើមដំឡូង, .នៃ

ព្រាវ ។

មូសិក បុំ. [មុស+ណ្ហ ឬណិក] កណ្តុរ ឬកណ្តុរ (វិ. **មុសតិ ថេនេ-តីតិ> មូសិកោ**) ។ - **បោតក** បុំ. កូននៃកណ្តុរ ។

មេឃ បុំ. [មិហ+ឃ] មេឃ, ភ្លៀង (វិ. **មេហតិ សិញ្ចតិ លោកំ ចស្សធារាហីតិ> មេឃោ**) ។ - **ឧតុ** ធបុំ. រដូវនៃមេឃ ។

មេឃត្ថនិត គុ. [មេឃ+ថនិត] សម្លេងនៃមេឃ, កិ.គ្រហឹមនៃមេឃ, គឺមេឃគ្រហឹមហើយ, -កម្ទរហើយ ។

មេត្តចិត្ត នបុំ. [មេត្តា+ចិត្ត] ចិត្តប្រកបដោយមេត្តា, ចិត្តមានមេត្តា ។

មេត្តា ឥ. [មិទ+ត, ចុរាទិ-ឥ.] ធម្មជាតិដែលស្រឡាញ់, -រាប់រក, -រាប់អាន ។ - **កម្មដ្ឋាន** នបុំ. កម្មដ្ឋានមានមេត្តាជាអារម្មណ៍, កម្មដ្ឋានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយមេត្តា ។ - **ភាវនា** ឥ. កិ.ញ៉ាំងមេត្តាឱ្យចម្រើន, បញ្ញាជាគ្រឿងញ៉ាំងមេត្តាឱ្យចម្រើន ។ - **វិហារី** បុំ. អ្នកមានកិ.នៅដោយមេត្តាជាប្រក្រតី ។ - **សហគត** គុ. ប្រព្រឹត្តទៅដោយមេត្តា, ទៅមួយអន្លើដោយមេត្តា ។

មេធគ គុ. [មេធ+គម+ក្វិ] សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ឬកលហៈធរិជាគ្រឿងដល់នូវកិ.ធ្លាយ (កលហៈធមិកម្លាត់នូវនិស្ស័យនៃខ្លួននិងបុគ្គលដទៃ; វិ. **អត្តនោ និស្សយញ្ច បរញ្ច មេធហ៍នោ គច្ឆតីតិ> មេធគោ**) ។

មេធាវី គុ.. [មេធា+វី] អ្នកមានប្រាជ្ញា; វិ. **មេធា យស្ស អត្ថីតិ> មេធាវី** ។

មោក្ខន្តិ កិ. [មោក្ខ+អ+អន្តិ.វ.] រួច, ផុត, របូត, ដោះ ។

មោក្ខ បុំ. [មុច+អ] ធម៌ជាទីរួចចាកកិលេសមានរាគៈជាដើម ឬធម៌ជាគ្រឿងរួចចាកកិលេសមានរាគៈជាដើម; វិ. **មុច្ចន្តិ ឯត្ថ ឯតេន វា រាគាទីហីតិ> មោក្ខោ** ។ កិ.រួច វិ. **មុច្ចនំ> មោក្ខោ** ។ - **ធម្ម** បុំ. ធម៌ជាគ្រឿងរួច, ធម៌ជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឱ្យរួចចាកទុក្ខ ។ - **ធម្មទេសក** គុ. អ្នកសម្តែងនូវមោក្ខធម៌ វិ. **មោក្ខធម្មំ ទេសេតីតិ> មោក្ខធម្មទេសកោ** ។

មោគ្គល្លាន អ.ន. [មោគ្គល្លី+ណាន] ជនជាកូននៃព្រាហ្មណីឈ្មោះមោគ្គល្លី (នាមរបស់អគ្គសាវ័កទីពីរគឺព្រះថេរៈឈ្មោះមោគ្គល្លាន) វិ. **មោគ្គល្លិយា អបច្ចំ> មោគ្គល្លានោ** ។

មោឃ គុ. [មុហ+អ, ហ>ឃ] ឥត, ទទេ, សូន្យ, មោឃៈ ។ - **បុរស** បុំ. បុរសមោឃៈ, បុរសទទេ ។

មោចនវេលា ឥ. [មោចន+វេលា] វេលាជាទីរួច, -ជាទីដោះ, -ជាទីស្រាយ, -ជាទីអាន, ... ។

មោចយិស្សុ កិ. [មុច+ណយ+ឥំ-អជ្ជ.] រួចហើយ, ឱ្យរួចហើយ ។

មោចិត គុ. [មុច+ឥ-អា.+ត] គឺ...ដោះហើយ, -ស្រាយហើយ, ... ។

មោចេត្វា អ. [មុច+ណេ+ត្វា] ស្រាយហើយ, ដោះហើយ, អានហើយ, ... ។

មោចេស្សាមិ កិ. [មុច+ណេ+ស្សាមិ-ភ.] នឹងដោះ, នឹងអាន,... ។

មោទតិ កិ. [មុទ ឬ មោទ+អ+តិ.វ.] រមែងរីករាយ, ត្រេកអរ ។

មោទនដ្ឋាន នបុំ. [មោទន+ឋាន] ទីជាទីត្រេកអរ, ទីជាទីរីករាយ ។

មោនបថ បុំ. [មោន+បថ] ធម៌ជាផ្លូវនេះនៃមុនី, គន្លងនៃមុនី; គន្លងនៃបុគ្គលអ្នកស្ងៀម ។

មោនភាវ បុំ. [មោន+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាមុនី, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្ងៀម ។

មោនមគ្គ គុ. [មោន+មគ្គ] គ្រាន់តែកិ.ស្ងៀម, គ្រាន់តែជាវត្តនៃមុនី, ..នៃអ្នកស្ងៀម (មោន<មុនិ+ណ = វិ. មុនិនោ ភាវំ> មោនំ) ។

មោនេយ្យប្បដិបទា ឥ. [មោនេយ្យ+បដិបទា] សេចក្ដីប្រតិបត្តិជាប្រយោជន៍ដល់មុនី, ..នៃមុនី ។

មោរ បុំ. [មុរ+ណ] ក្ងោក ។ . **កលាបសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសំណុំកន្ទុយនៃក្ងោក ។

មោហ បុំ. [មុហ+ណ] សេចក្ដីវង្វេង, កិ.វង្វេង; វិ. មុយ្ហនំ> មោហោ ។ . **ទោស** គុ. មានមោហៈជាគ្រឿងប្រទូស្ត ។ . **សម្ពន្ធន** គុ. មានមោហៈជាគ្រឿងចងព្រម ។ . **សម** គុ. ស្មើដោយមោហៈ ។

មោហេស្សាមិ កិ. [មុហ+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យវង្វេង, ..ឱ្យងេងងោង ។

យ ស.ន. ណា, ឯណា ។

យក្ខ បុំ. [យក្ខ+អ.] បុគ្គលដែលគេតែងបូជា (យក្ស, ទេវតា); វិ. យក្ខិយតេ បូជិយតេតិ> យក្ខោ ។ . **គហអជគរគហកុម្ភិលគហាទិ** គុ. មានកិ.ចាប់នៃយក្ស និងកិ.ចាប់នៃថ្លាន់ និងកិ.ចាប់នៃក្រពើជាដើម ។ . **នាគសុបណ្ណ** បុំ. យក្សនិងនាគនិងគ្រុឌ ។

យក្ខិនី ឥ. [យក្ខ+ឥនិ] យក្ខិនី, នាងយក្ខិនី (យក្សស្រី) ។

យជន្តិ កិ. [យជ+អ+អន្តិ.វ.] បូជា, រមែងបូជា ។

យជិត្វា អ. [យជ+ឥ.អា.+ត្វា] បូជាហើយ ។

យញ្ញ បុំ. [យជ+ញ, ជ>ញ] កិ.បូជា, យញ្ញៈ; វិ. យជនំ> យញ្ញោ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិធីជាគ្រឿងបូជា; វិ. យជន្តិ អនេនាតិ> យញ្ញោ ។ . **ពុត្តក** នបុំ. អំពោះឬខ្សែអំពោះដើម្បីយញ្ញៈ ។ . **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញៈ ។

យដ្ឋិ ឥ. [យតក+តិ, តនៃយត>ដ, តនៃតិ>ឋ] ឈើច្រត់, ដង ។ . **កោដិ** ឥ. ចុងនៃឈើច្រត់ ។ . **កោដិគ្គាហណកិច្ច** នបុំ. កិច្ចដោយកិ.កាន់នូវចុងនៃឈើច្រត់ ។

យត្តកោ, ..កា, ..កំ គុ. មានប្រមាណត្រឹមណា, ..ប៉ុន្មាន; មានមានប្រមាណឯណា ។

យតោ អ.ស.ន. [យ+តោ] អំពី...ណា, ក្នុង...ណា ។

យត្រ អ.ស.ន. [យ+ត្រ] ក្នុង...ណា, ត្រង់...ណា ។

យត្ថកាម គុ. [យត្ថ+កាម] មានសេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងអារម្មណ៍ណា ។ . **និបាតិនំ** មានកិ.ធ្លាក់ចុះក្នុងកាមណានីមួយ, មានកិ.ធ្លាក់ចុះតាមតែប្រទះក្នុងកាម, មានកិ.ធ្លាក់ចុះដោយមិនសល់ក្នុងសេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងអារម្មណ៍ណាមួយ ។

យន្តនាឡិក នពុំ. [យន្ត+នាឡិក] ចំពួយនៃយន្ត, ... ។

យន្តិ កិ. [យា+អ+អន្តិ.វ.] ទៅ, ដល់ ។

យថា និ. [យ+ថា] ប្រការៈណា, ដោយប្រការៈណា, យ៉ាងណា ។ ល ។ . **អជ្ឈាសយំ** តាមអធ្យាស្រ័យ, គួរតាមអធ្យាស្រ័យ, គួរដល់អធ្យាស្រ័យ ។ . **ចិន្តិតំ** គុ. ដែលខ្លួនគិតហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនគិតហើយ ។ . **ឋានំ** នពុំ. ទីយ៉ាងណា, ទីដូចដែល, ទីដដែល ។ . **ឋិតា** គុ. ឈរនៅហើយយ៉ាងណា, ឈរនៅដដែល . **តំ** និ. ដោយប្រការណា, ដោយពិត ។ . **ធោតំ** គុ. ដែលខ្លួនលាងហើយយ៉ាងណា, ដូចជាគេលាងហើយ ។ . **និក្ខិត្តំ** គុ. ដែលខ្លួនទុកហើយយ៉ាងណា, ដែលខ្លួនកប់ទុកហើយយ៉ាងណា ។ . **និសិន្នំ** អង្គុយហើយយ៉ាងណា, អង្គុយដូចដែល ។ . **នុសិដ្ឋំ** គុ. ដែល...ប្រៀនប្រដៅហើយយ៉ាងណា, តាមឱវាទដែល...ប្រៀនប្រដៅហើយ ។ . **បសាទនំ** គុ. តាមសេចក្ដីជ្រះថ្លា ។ . **បត្ថិតំ** គុ. ដែលខ្លួនប្រាថ្នាហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនប្រាថ្នាហើយ ។ . **បូរិតំ** គុ. ពេញហើយយ៉ាងណា ។ . **ផាសុកដ្ឋានំ** ទីមានសេចក្ដីសប្បាយយ៉ាងណា, ទីគួរតាមសេចក្ដីសប្បាយ, ទីគួរតាមសេចក្ដីស្រួល ។ . **ពលំ** គ.វិ. តាមកម្លាំង, គួរតាមកម្លាំង, តាមគួរដល់កម្លាំង ។ . **ភិរន្តំ** តាមសេចក្ដីរីករាយ, តាមគួរដល់អធ្យាស្រ័យ ។ . **ភូតំ** តាមសេចក្ដីពិត ។ . **មនំ** គួរតាមចិត្ត ។ . **រុចិ** តាមសេចក្ដីគាប់ចិត្ត ។ . **រុចិតំ** ដែលខ្លួនគាប់ចិត្តហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនគាប់ចិត្ត ។ . **លទ្ធំ** ដែលខ្លួនបានហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនបានហើយ ។ . **វេគំ** តាមកម្លាំង, តាមសន្ទុះ, តាមល្បឿន ។ . **សភាវតោ** តាមសភាពដ៏គួរសម, គួរតាមសេចក្ដីពិត ។ . **សន្និហិតំ** ដែលខ្លួនតាត់តែងហើយយ៉ាងណា ។ . **សទ្ធំ** តាមសទ្ធា ។ . **សុខំ** តាមសេចក្ដីសុខ, តាមស្រួល ។ . **សុតំ** ដែលខ្លួន ឮហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនឮហើយ ។

យថិច្ឆិកំ គុ. [យថា+ឥច្ឆិកំ] តាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ។

យថិច្ឆិតំ គុ. [យថា+ឥច្ឆិតំ] ដែលខ្លួនប្រាថ្នាហើយយ៉ាងណា, តាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ។

យទា និ. [យ+ទា] ក្នុងកាលណា, កាលណា ។

យទិ និ. បើ, ថាបើ ។

យទ្ទុន និ. បើដូច្នោះ, បើដូច្នោះមានតែ, ដូចម្ដេចហ្ន,.... ។

យមកវគ្គវណ្ណនា ឥ. [-+វណ្ណ+យុ+អា.ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្ដីនៃយមកវគ្គ; រ៉ឺ. យមកវគ្គស្ស អត្ថ វណ្ណនា ឯកាយាតិ> យមកវគ្គវណ្ណនា ។

យមក គុ. [យម+ណ្ក] ជាគូគ្នា, របស់ជាគូគ្នា ។

យមកបាដិហារិយ នចុំ. [.+បាដិហារិយ] បាដិហារ្យមានភ្លើងនិងទឹកជាគូគ្នា, យមកបាដិហារ្យ ។ . សមាគម ចុំ. សមាគមនិមិត្តយមកបាដិហារ្យ, កិ.ជួបជុំនៃ... ។

យមកបាដិហិរ នចុំ. (ដូចយមកបាដិហារិយ) ។

យមទូត ចុំ. [.+ទូត] ទូតនៃស្តេចយមៈ, ទូតនៃយមរាជ, បម្រើនៃ... ។

យមាមសេ កិ. [យម+អ+ស្យាម.ក. ឬម.វ.] នឹងរឹបអូស, នឹងលំបាក, ត្រដាបត្រដួស ។

យស ចុំ. [យជ+អ, ជ>ស] យស វិ. យសកិ ឯកេនាកិ> យសោ ។ សព្វត្ថ យាកិកិ ថា> យសោ) ។ . សម្បត្តិ ន. កិ.ដល់ព្រមនៃយស, .ដោយយស ។

យសស្សី គុ. [យស+សី] អ្នកមានយស; វិ. យសោ យស្ស អត្ថិកិ> យសស្សី ។

យាគុ ន. [យា+គុ] បបរ, យាគូ (វិ. យាតិកិ> យាគុ) ។ . ខជ្ជក នចុំ. បបរនិងបង្អែម (ខជ្ជក<ខាទ+ក, ចុះ កសកត្ត = វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីទំពាស៊ី) ។ . តណ្ឌុល នចុំ. អង្ករដើម្បីបបរ ។ . ភត្តបូវ ចុំ. បបរនិងបាយនិងនំ ។ . ភត្តខាទនីយគម្ពុល-គន្ធមាលាបិលន្ធន នចុំ. បបរនិងបាយនិងបង្អែមនិងម្ហូបនិងគ្រឿងក្រអូបនិងកម្រងផ្កានិងគ្រឿងប្រដាប់ ។

យាចក ចុំ. [យាច+ណ្ក] អ្នកសូម, ស្មូម; វិ. យាចតីតិ> យាចកោ ។

យាចតិ កិ. [យាច+អ+តិ.វ.] សូម, អង្វរ ។

យាចនា ន. [យាច+យុ+អា.ន.] កិ. សូម, កិ. អង្វរ ។

យាចយោគ ចុំ. [យាច+យោគ] អ្នកគួរដល់កិ.សូម, អ្នកគួរដល់ស្មូម (យោគ<យុជ+ណ, ជ>គ = វិ. យុជ្ជតីតិ> យោគោ) ។

យាតិ កិ. [យា+អ+តិ.វ.] ទៅ, ដល់ ។

យាថ កិ. [យា+អ+ថ.ប] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

យាទិស គុ. [យ+ទិស+ក្វិ] ប្រាកដដូចជាឯណា, ដូចណា, បែបណា; វិ. យោ ឥវ ទិស្សតីតិ> យាទិសោ ។

យាន នចុំ. [យា+យុ] វាហនៈជាគ្រឿងទៅ (យាន); វិ. យាតិ ឯតេនាតិ> យានំ ។

យានក នចុំ. [យា+យុ+ក.សកត្ថ] យានឬយានតូច (ក.បច្ច័យ ឬ ក.សកត្ថនេះកាលបើចុះមកភ្ជាប់នៅចុងនាមស័ព្ទណា នាមស័ព្ទនោះត្រូវប្រែថាតូច ដូច បុត្តក កូនតូច, មញ្ចក គ្រែតូច មានប៉ុណ្ណោះជាដើម) ។ . អន្តរ នចុំ. ចន្លោះនៃយានតូច ។

យានានុឃាត នចុំ. ឬ គុ. [យាន+អនុឃាត] កិ. បៀតបៀនរឿយៗនៃយាន, កិ. ចង្កិចរឿយៗនៃយាន, កិ.ប៉ះចង្កិចរឿយៗនៃយាន ។

យាបនមត្ត គុ. [យាបន+មត្ត] អាហារគ្រាន់តែជាគ្រឿងញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ, អាហារត្រឹមតែមួយឆ្អែត (យាបន<យប+យុ = វិ. យាបេតិ ឯតេនាតិ> យាបនំ) ។

យាបនីយ គិ. ឬ គុ. [យប+អនីយ] ពី...គប្បីឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ, .គប្បីញុំាងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

យាបយិស្សុ គិ. [យប+ណយ+ខំ.អជ្ជ.] ញុំាងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

យាបេតិ គិ. [យប+ណេ+តិ.វ.] ញុំាងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

យាម ពុំ. [យា+ម] យាម, វ័យ, វេលា ឧ. **យាមេ គច្ឆតិ**> យា. (យោ) ។

យាវ និ. ត្រឹមណា, ដរាបណា ។

យាវកីវំ និ. កាលមានប្រមាណឯណា, មានកំណត់ត្រឹមណា, មានប្រមាណត្រឹមណា ។

យាវជរា [យាវ+ជរា] ដរាបដល់ជរា, ដរាបដល់ចាស់ ។

យាវជ្ជកាលោ [យាវ+អជ្ជ+កាល] ដរាបអំពីកាលក្នុងថ្ងៃនេះ ។

យាវជ្ជតនា [យាវ+អជ្ជ+តន] ដរាបអំពីកាលមានក្នុងថ្ងៃនេះ ។

យាវជីវំ កំណត់ត្រឹមណានៃជីវិត, កំណត់មានប្រមាណឯណានៃជីវិត; ឧ. **ជីវស្ស យត្តកោ បរិច្ឆេទោ**> **យាវជីវំ** ។

យាវតតិយំ ដរាបដល់គ្រាទី៣, កំណត់អស់វារៈជាគម្រប់៣ ។

យាវតាយុក [យាវតា+អាយុ+ក] កាលមានប្រមាណឯណានៃអាយុ, អស់កំណត់នៃអាយុ ។

យាវតិក [យាវតា+ណិក] មានប្រមាណត្រឹមណា, មានកំណត់ត្រឹមណា ។

យាវទត្ថ [យាវ+អត្ថ, ពុះទ.អា.] ប្រយោជន៍ប៉ុន្មាន, ដរាបដល់សេចក្តីត្រូវការ, មានប្រយោជន៍ត្រឹមណា (ដរាបដល់ឆ្អែត) ។

យាវមហន្ត [យាវ+មហន្ត] មានទំហំត្រឹមណា, មានទំហំប៉ុនណា ។

យាសិ គិ. [យា+អ+សិ.វ.] ទៅ, ដល់ ។

យាហិ គិ. [យា+អ ហិ.ប] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

យិដ្ឋ គុ. [យជ+ត] ពី...បូជាហើយ ។ _ **យាគ** ពុំ. យញ្ញៈដែលបុគ្គលបូជាហើយ, ការបូជាដែលបុគ្គលបូជាហើយ ។

យុគ នពុំ. [យុជ+អ] គូ, នឹម ។ _ **គ្គាហ** គិ. ឧ. កាន់យកនូវគូ, កាន់យកជាគូ ។ _ **នង្គលាទិ** គុ. មាននឹមនិងនង្គ័លជាដើម ។ _ **នង្គលត្ថ** ពុំ. ប្រយោជន៍ដល់នឹមនិងនង្គ័ល ។

យុជ្ជតិ គិ. [យុជ+យ+តិ.វ.] គួរ, ប្រកប ។

យុជ្ឈតិ គិ. [យុធ+យ+តិ.វ.] ច្បាំង, ជល់ ។

យុជ្ឈិតុកាម គុ. [យុជ្ឈិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីច្បាំង; ឧ. **យុជ្ឈិតុំ កាមេតីតិ**> **យុជ្ឈិតុកាមោ** ។

យុញ្ជតិ គិ. [យុជ+អ+តិ.វ., ចុះនិ.អា.] ប្រកប ។

យុត្ត គុ. [យុជ+ត] គួរ, ប្រកប, គួរហើយ, ប្រកបហើយ ។ _ **តរ** គុ. គួរជាង, គួរវិសេស ។ _ **រូប** គុ. មានសភាពគួរ, ដ៏គួរ ។

- បរិយុត្ត គុ. ប្រកបហើយខ្វល់ខ្វាយហើយ, អ្នកប្រកបហើយទាំងប្រកបមួរទៅហើយ ។

យុទ្ធ ន. ឬ កិ. [យុធ+ត] កិ.ច្បាំង, គឺ...ច្បាំងហើយ ។ - **សជ្ជ** គុ. អ្នកមានកិ.រៀបចំដើម្បីកិ.ច្បាំង, អ្នកត្រៀមដើម្បីកិ.ច្បាំង ។

យុវ បុំ. [យុ+អ, ឧនៃយុ>ឧវ] កម្លោះ, ប្រុសកម្លោះ, ក្មេង, ជំទង់ ។

យុវតី ឥ. [យុ+តិ, ចុះញ] ក្រមុំ, ស្រីក្រមុំ, ជំទង់ ។

យូថ បុំ. [យុ+ថ] ហ្វូង, មេខ្លោង ។ - **បតិ** បុំ. ម្ចាស់នៃហ្វូង ។

យេភុយ្យេន និ. [យេភុយ្យ+នា] ដោយច្រើន, ច្រើនតែ ។

យោគ បុំ. [យុជ+ណ] ព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកប, សេចក្តីព្យាយាម; វិ. **យុញ្ជតិ ឯតេនាតិ> យោគោ** ។ កិ.ប្រកប; វិ. **យុជនំ> យោគោ** ។ ព្យាយាមគឺបុគ្គលគប្បីប្រកប; វិ. **យុញ្ជិតព្វោតិ> យោគោ** ។

យោគាវចរ បុំ. [យោគ+អវ+ចរ+អ] អ្នកត្រាច់ចុះកាន់សេចក្តីព្យាយាម (ព្រះយោគាវចរ); វិ. **យោគំ វីរិយំ អវចរតិ ភជតីតិ> យោគាវចរោ** ។

យោជន នបុំ. [យុជ+យុ] កិ.ប្រកប, គ្រឿងប្រកប (យោជន៍ជាមាត្រាវាស់បុរាណដែលមាននិយាយក្នុងគម្ពីរបាលីចែកជាពីរគឺ ១. សម្រាប់វាស់ប្រវែងភូមិភាគ ឬចម្ងាយផ្លូវចំនួន៤គាវុតគឺ 400សិនជាមួយយោជន៍, ២. សម្រាប់វាស់កំពស់ដូចកំពស់ភ្នំ ឬដើមឈើកំណត់ត្រឹម៨យោត្តជាមួយយោជន៍) ។ - **សត** ច.សំ. រយនៃយោជន៍ ។ - **មត្ត** គុ. មានយោជន៍ជាប្រមាណ, ត្រឹមតែមួយយោជន៍ ។ - **សមុព្វេធ** គុ. ឬ ន. មានរយ នៃយោជន៍ជាចំណែកខ្ពស់, មានកំពស់រស់រយនៃយោជន៍ ។ - **សតិក** គុ. ប្រកបដោយរយនៃយោជន៍ ។ - **អព្ភន្តរ** គុ. ខាងក្នុងនៃយោជន៍ ។

យោជនិក គុ. [យោជន+ណិក] ប្រកបដោយយោជន៍ ។

យោជយិសុ កិ. [យុជ+ណយ+ឧំ.អជ្ជ.] ប្រកបហើយ ។

យោជាបេត្វា អ. [យុជ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យប្រកបហើយ, ញុំាង...ឱ្យប្រកបហើយ ។

យោជេតិ កិ. [យុជ+ណេ+តិ_វ.] ប្រកប, ឱ្យប្រកប ។

យោត្ត នបុំ. [យុជ+ត] វត្ថុជាគ្រឿងប្រកប (ខ្សែ); វិ. **យោជេន្តិ អនេនាតិ> យោត្តំ** ។ - **កោដិ** ឥ. ចុងនៃខ្សែ ។

យោធ បុំ. [យុធ+ណ] អ្នកច្បាំង (យោធា, ទាហាន); វិ. **យុជ្ឈតីតិ> យោធោ** ។

យោនិជ គុ. [យោនិ+ជាត] អ្នកកើតហើយអំពីកំណើត, -អំពីយោនី; វិ. **យោនិតោ ជាតោតិ> យោនិជោ** ។

យោនិមុខ នបុំ. [យោនិ+មុខ] មាត់នៃយោនី; -នៃកំណើត ។

យោនិសោ អ. ដោយឧបាយ, ដោយគន្លង, ដោយប្រាជ្ញា ។ - **មនសិការ** បុំ. កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ, កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ។

រក្ខ កិ. [រក្ខ+អ+ហិ.ប., លុបហិ.ប.] ចូររក្សា ។

រក្ខតិ កិ. [រក្ខ+អ+តិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខន្តិ កិ. [រក្ខ+អ+អន្តិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខាមិ កិ. [រក្ខ+អ+មិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខាហិ កិ. [រក្ខ+អ+ហិ.ប.] ចូររក្សា ។

រក្ខិស្សតិ កិ. [រក្ខ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងរក្សា ។

រក្ខេយ្យ កិ. [រក្ខ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីរក្សា ។

រក្ខិយមាន គុ. [រក្ខ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលរក្សា, គឺ...កំពុងរក្សា ។

រក្ខិត គុ. [រក្ខ+ឥ.អា.+ត] រក្សាហើយ, គឺ...រក្សាហើយ ។ . **វន-សណ្ឌ** បុំ. ដងនៃព្រៃគឺ...រក្សាហើយ, ដងនៃព្រៃឈ្មោះ... ។

រក្ខិត្វា អ. [រក្ខ+ឥ.អា.+ត្វា] រក្សាហើយ ។

រក្ខិតព្វ កិ. [រក្ខ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីរក្សា ។ . **យុត្តក** គុ. គួរគឺ... គប្បីរក្សា ។

រក្ខា ឥ. [រក្ខ+អ+អា.ឥ.] គិ.រក្សា ។

រក្ខណ, រក្ខន នបុំ. [រក្ខ+យុ] គិ.រក្សា; វិ. **រក្ខិយតេតិ> រក្ខណំ** ។ . **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចគឺគិ.រក្សា ។ . **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយគិ. រក្សា ។

រក្ខសបរិគ្គហិត គុ. [រក្ខស+បរិគ្គហិត] គឺរាក្សសឹកហួងហែងហើយ,

គឺខ្មោចទឹករក្សាហើយ ។ **រក្ខស**<រក្ខ+ស = យក្សជាដែនរក្សានូវខ្លួន; វិ. **រក្ខតិ អត្តានំ ឯតស្មាតិ> រក្ខសោ** ។ ឥ. **រក្ខសី** ចុះឦបច្ច័យ ។

រង្គមជ្ឈ នបុំ. [រង្គ+មជ្ឈ] កណ្ដាលនៃរោង, ..នៃរោងរាំ; កណ្ដាលនៃប្រទេសជាទីរីករាយ (រង្គ<រជ+អំ, ចុះនិ.អា. = វិ. **រញ្ជតិ ឯត្ថាតិ> រង្គោ** ។

រជ បុំ. ធូលី (វិ. **រតិយា ហាយតីតិ> រជោ**) ។ លុប តិ ។

រជ្ជ នបុំ. [រាជ+ណ្យ] ភាវៈនៃខ្លួនជាស្ដេច (រាជ្យ); វិ. **រញ្ញោ** (អត្តនោ) **ភាវោ> រជ្ជំ** ។

រជ្ជន្តុ កិ. [រជ+យ+អន្តុ.ប.] ចូរជ្រលក់, ចូររីករាយ ។

រជ្ជមាន គុ. [រជ+យ+មាន] កាលរីករាយ, កាលត្រេកអរ ។

រជ្ជសិរី ឥ. [រជ្ជ+សិរី] សិរីគឺភាវៈនៃបុគ្គលជាស្ដេច ។ . **ទាយិកា** ឥ. អ្នកឱ្យនូវសិរីគឺភាវៈនៃខ្លួនជាស្ដេច ។ . **សុខ** នបុំ. សុខគឺ... ។

រជ្ជុ ឥ. [រុធ+ជុ, ឧទាតុ>អ] ខ្សែ (វិ. **រុន្ធតិ ឯតាយាតិ> រជ្ជុ**) ។ . **កោដិ** ឥ. ចុងឬទីបំផុតនៃខ្សែ ។ . **គាហ** បុំ. អ្នកកាន់នូវខ្សែ (នាយសារថី) ។ . **វដ្ដិ** ឥ. ខ្នាញ់នៃខ្សែ ។

រជត នបុំ. [រជ+ត] វត្ថុជាទីរីករាយ (ប្រាក់); វិ. **រញ្ជន្តិ ឯត្ថាតិ> រជតំ** ។ . **ខចិត** គុ. វិចិត្រដោយប្រាក់ ។ . **បដ្ដបរិក្ខិត្ត** គុ. គឺផ្ទាំងនៃប្រាក់បិទពាំងហើយ, គឺដំបារនៃប្រាក់ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។ . **បូរ** គុ. ពេញដោយប្រាក់ ។ . **មុត្តាបវាឡវជិរាទិ** គុ. (រតនៈ) មាន

រក្ខ កិ. [រក្ខ+អ+ហិ.ប., លុបហិ.ប.] ចូររក្សា ។

រក្ខតិ កិ. [រក្ខ+អ+តិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខន្តិ កិ. [រក្ខ+អ+អន្តិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខាមិ កិ. [រក្ខ+អ+មិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខាហិ កិ. [រក្ខ+អ+ហិ.ប.] ចូររក្សា ។

រក្ខិស្សតិ កិ. [រក្ខ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងរក្សា ។

រក្ខេយ្យ កិ. [រក្ខ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីរក្សា ។

រក្ខិយមាន គុ. [រក្ខ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលរក្សា, គឺ...កំពុងរក្សា ។

រក្ខិត គុ. [រក្ខ+ឥ.អា.+ត] រក្សាហើយ, គឺ...រក្សាហើយ ។ . **វន-សណ្ឌ** ចុំ. ដងនៃព្រៃគឺ...រក្សាហើយ, ដងនៃព្រៃឈ្មោះ... ។

រក្ខិត្វា អ. [រក្ខ+ឥ.អា.+ត្វា] រក្សាហើយ ។

រក្ខិតព្វ កិ. [រក្ខ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីរក្សា ។ . **យុត្តក** គុ. គួរគឺ... គប្បីរក្សា ។

រក្ខា ឥ. [រក្ខ+អ+អា.ឥ.] កិ.រក្សា ។

រក្ខណ, រក្ខន នបុំ. [រក្ខ+យុ] កិ.រក្សា; វិ. **រក្ខិយតេតិ> រក្ខណំ** ។ . **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចគឺកិ.រក្សា ។ . **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកិ.រក្សា ។

រក្ខសបរិត្តបរិត គុ. [រក្ខស+បរិត្តបរិត] គឺរការក្សទឹកហ្លួងហែងហើយ,

គឺខ្មោចទឹករក្សាហើយ ។ រក្ខស<រក្ខ+ស = យក្សជាដែនរក្សានូវខ្លួន; វិ. **រក្ខតិ អត្តានំ ឯតស្មាតិ> រក្ខសោ** ។ ឥ. **រក្ខសី** ចុះឦបច្ច័យ ។

រង្គមជ្ឈ នបុំ. [រង្គ+មជ្ឈ] កណ្ដាលនៃរោង, .នៃរោងរាំ; កណ្ដាលនៃប្រទេសជាទីរីករាយ (រង្គ<ជ+អំ, ចុះនិ.អក. = វិ. **រញ្ជតិ ឯត្ថាតិ> រង្គោ** ។

រជ ចុំ. ធុលី (វិ. **រញ្ជតិ ឯតាយតិ> រជោ**) ។ លុប តិ ។

រជ្ជ នបុំ. [រាជ+ណ្យ] ភាវៈនៃខ្លួនជាស្ដេច (រាជ្យ); វិ. **រញ្ញោ (អត្តនោ) ភាវោ> រជ្ជំ** ។

រជ្ជន្តុ កិ. [រជ+យ+អន្តុ.ប.] ចូរត្រេកអរ, ចូររីករាយ ។

រជ្ជមាន គុ. [រជ+យ+មាន] កាលរីករាយ, កាលត្រេកអរ ។

រជ្ជសិរី ឥ. [រជ្ជ+សិរី] សិរីគឺភាវៈនៃបុគ្គលជាស្ដេច ។ . **ទាយិកា** ឥ. អ្នកឱ្យនូវសិរីគឺភាវៈនៃខ្លួនជាស្ដេច ។ . **សុខ** នបុំ. សុខគឺ... ។

រជ្ជុ ឥ. [រុធ+ជុ, ធបើរុ>រ] ខ្សែ (វិ. **រុន្ធន្តិ ឯតាយាតិ> រជ្ជុ**) ។ . **កោដិ** ឥ. ចុងឬទីបំផុតនៃខ្សែ ។ . **គាហ** ចុំ. អ្នកកាន់នូវខ្សែ (នាយសារថិ) ។ . **វដ្ដិ** ឥ. ខ្នាញ់នៃខ្សែ ។

រជត នបុំ. [រញ្ជ+ត] វត្ថុជាទីរីករាយ (ប្រាក់); វិ. **រញ្ជន្តិ ឯត្ថាតិ> រជតំ** ។ . **ខចិត** គុ. វិចិត្រដោយប្រាក់ ។ . **បដ្ដបរិក្ខិត្ត** គុ. គឺផ្ទាំងនៃប្រាក់បិទពាំងហើយ, គឺដំបារនៃប្រាក់ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។ . **បូរ** គុ. ពេញដោយប្រាក់ ។ . **មុត្តាបវាឡវេឡុរិយាទិ** គុ. (រតនៈ) មាន

ប្រាក់និងកែវមុក្តា និងកែវប្រពាឡ និងពេជ្រជាដើម ។ - វិជិសកា ឥ. សង្វារជាវិការៈនៃប្រាក់ ។ - សោបាណា ចុំ. ជណ្តើរជាវិការៈនៃប្រាក់ ។ - សោបាណាសីស នបុំ. ក្បាលនៃជណ្តើរជាវិការៈនៃប្រាក់ ។

រជន នបុំ. [រជ+យុ] កិ.ជ្រលក់, ទឹកជ្រលក់, ទឹកសម្រាប់ជ្រលក់; វិ. រជិយតេតិ> រជនំ, រជតិ ឯតេនាតិ> រជនំ ។

រជមិស្សក គុ. [រជ+មិស្សក] ដ៏ច្រឡំដោយធូលី, ច្រឡូកច្រឡំដោយធូលី ។

រជស្សិរ គុ. [រជ+សិរ] មានធូលីឰដ៏ក្បាល; វិ. រជោ សិរស្មឹ យស្ស សោ> រជស្សិរោ ។

រជិត្វា អ. [រជ+ឥ.អា.+ត្វា] ជ្រលក់ហើយ ។

រជោជល្ល នបុំ. [រជ+ជល្ល] ភាវៈនៃបុគ្គលមានកាយប្រឡាក់ដោយធូលី, កិ.ប្រឡាក់ដោយធូលី ។

រជោហរណ នបុំ. [រជ+ហរណ] កិ.នាំបង់នូវធូលី, សំពត់សម្រាប់ជូតនូវធូលី ។ - ចណ្ឌាលកុមារកមេទកថាលិកោបមា គុ. មានឧបមា (សេចក្តីប្រៀប) ដោយសំពត់សម្រាប់ជូតនូវធូលី និងកុមារនៃមនុស្សចណ្ឌាល និងភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវខ្លាញ់, មានសំពត់សម្រាប់ជូតនូវធូលី និងក្មេងនៃជនចណ្ឌាល និងភាជនៈដាក់នូវខ្លាញ់ជាឧបមា ។

រញ្ជិយន្តិ កិ. [រញ្ជ+ឥ.អា.+យ+អន្តិ.វ.] រមែងត្រេកអរ, រីករាយ ។

រដ្ឋ នបុំ. [រឋ+ត=ប្រែថា" ទៅ"] ដែន (វិ. រឋន្តិ ឯត្ថ នាគរាណ យោតិ> រដ្ឋំ) ។ - បិណ្ឌ ចុំ. ដុំបាយនៃអ្នកដែន, ដុំបាយជារបស់នៃអ្នកដែន ។ - វាសី ចុំ. អ្នកនៅក្នុងដែន, អ្នកមានកិ.នៅក្នុងដែនជាប្រក្រតី ។

រត គុ. ឬ កិ. [រម+ត] ត្រេកអរហើយ, រីករាយហើយ ។

រត្ត គុ. [រញ្ជ+ត] ក្រហម, ពណ៌ក្រហម ។ - កម្ពល ចុំ. សំពត់កម្ពលមានពណ៌ក្រហម ។ - កម្ពលសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយសំពត់កម្ពលមានពណ៌ក្រហម ។ - កម្ពលសាណិ ឥ. រនាំង (វាំងនន) ជាវិការៈនៃសំពត់កម្ពលមានពណ៌ក្រហម ។ - ចន្ទន នបុំ. ចន្ទន៍ក្រហម ។ - វណ្ណកាយ ព្រោះភាវៈនៃជើងជាអវយវៈមានពណ៌ក្រហម ។ - វត្ថ នបុំ. សំពត់មានពណ៌ក្រហម ។ - វត្ថនិវត្ថ គុ. ស្លៀកនូវសំពត់មានពណ៌ក្រហម, ឱ្យជាស្រីស្លៀកនូវ... ។ - សាខាវុក្ខ ចុំ. ដើមឈើមានមែកក្រហម ។ - សុវណ្ណនាវា ឥ. ទូកជាវិការៈនៃមាសឆ្អិន, នៃមាសមានពណ៌ក្រហម ។

រត្ត គុ. ឬ កិ. [រញ្ជ+ត] ត្រេកអរហើយ, រីករាយហើយ ។

រតិ ឥ. [រម+តិ] សេចក្តីត្រេកអរ; វិ. រមណំ> រតិ ។

រត្តិ ឥ. [រញ្ជ+តិ] រាត្រី, យប់ (វិ. រញ្ជន្តិ ឯត្ថាតិ> រត្តិ) ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីនៅក្នុងរាត្រី, ទីជាទីនៅក្នុងវេលាយប់ ។ - ដ្ឋានទិវាដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីនៅក្នុងវេលាយប់និងទីជាទីនៅក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ - ភាគ ចុំ. ចំណែកនៃរាត្រី ។

រត្តិន្ទិវ បុំ. [រត្តិ+ទិវ, ផ្លាស់ទិត្ថបរិភជា ន>រត្តិន្ទិវ] យប់និងថ្ងៃ ។ . **បុព្វណ្ហាទិ** គុ. (កាល) មានយប់និងថ្ងៃ និងកាលជាខាងដើមនៃថ្ងៃជាដើម, មានយប់និងថ្ងៃ និងពេលព្រឹកជាដើម ។

រតន នបុំ. [រម+តន, លុប ម] វត្ថុជាទីត្រេកអរនៃជន (កែវ); វិ. **រមន្តិ ឯត្ថាតិ> រតនំ** ។ (<រតិ+តន+ណ, លុបតិ) ធម្មជាតិផ្សាយនូវសេចក្តីត្រេកអរ; វិ. **រតិំ តនោតីតិ> រតនំ** ។ <តិ+ជន+ណ = ធម្មជាតិញ៉ាំងសេចក្តីត្រេកអរឱ្យកើត; វិ. **រតិំ ជនេតីតិ> រតនំ** ។ . **អគ្ឃិយកាញ្ចនគ្ឃិយសមិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿងបូជាជាវិការៈនៃកែវ និងគ្រឿងបូជាជាវិការៈនៃមាស ។ អគ្ឃិយ<អគ្ឃ+ណ្យ ឬឥយបច្ច័យ = ប្រែថា បូជា, តម្លៃ; វិ. **អគ្ឃនំ បូជនំ> អគ្ឃិយំ** ។ . **មកុល** នបុំ. បាត្តក្រពុំ, មួយតក់ ។ . **មណ្ឌប** បុំ. មណ្ឌប (បារាំ) ជាវិការៈនៃកែវ ។ . **រាសិ** បុំ. គំនរនៃកែវ ។ . **វស្ស** នបុំ. ភ្លៀងគឺកែវ ។ . **វិមាន** នបុំ. វិមានជាវិការៈនៃកែវ, វិមានគឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយកែវ ។

រតនមយ គុ. [រតន+មយ] ជាវិការៈនៃកែវ, សម្រេចហើយដោយកែវ ។

រថ បុំ. [រម+ថ] រថ, រទេះ វិ. **រមេតេ ភិញ្ញតេ អនេនាតិ> រថោ** ។ . **ចក្ក** នបុំ. កង់នៃរថ ។ . **ធុរ** នបុំ. ទូកនៃរថ ។ . **បញ្ជរ** បុំ. ផ្ទះនៃរថ, រាងនៃរថ ។ . **សីស** នបុំ. ក្បាលនៃរថ, ចន្ទោលនៃរថ ។

រន្ធ នបុំ. [រមប្បណោ+ធ] រន្ធ, ប្រហោង, ទោស វិ. **រមន្តិ ឯត្ថ សប្បានយោតិ> រន្ធំ** ។ . **គវេសក** គុ. អ្នកស្វែងរកនូវទោស; វិ. **រន្ធំ គវេសតីតិ> រន្ធគវេសកោ** ។

រមណីយ គិ. [រម+អនីយ, ន>ណ] គឺបុគ្គលគប្បីត្រេកអរ; វិ. **រមិតព្វន្តិ> រមណីយំ** ។ ប្រើជា **រម្មណីយំ** ក៏មាន ។

រមន នបុំ. [រម+យុ] សេចក្តីត្រេកអរ, សេចក្តីរីករាយ; វិ. **រមិយតេតិ> រមនំ** ។

រមាបេត្វា អ. [រម+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យត្រេកអរហើយ,.... ។

រមិស្សន្តិ គិ. [រម+អ+ឥ.អា.+ស្សន្តិ.ភ.] នឹងត្រេកអរ, នឹងរីករាយ ។

រវន្ត គុ. [រវ+អន្ត] កាលស្រែក, កំពុងស្រែក, កាលរងាវ ។

រវិ គិ. [រវ+អ+ឦ.អជ្ជ] ស្រែកហើយ, រងាវហើយ ។

រវិត្វា អ. [រវ+ឥ.អា.+ត្វា] ស្រែកហើយ, រងាវហើយ ។

រស បុំ. [រស+អ] (អាហារ) ជាទីត្រេកអរនៃសត្វ (រស); វិ. **រសន្តិ តំ សត្តា អស្សាទេន្តីតិ> រសោ** ។ . **ជាននត្ថំ** ដើម្បីកិ.ដឹងនូវរស ។ . **តណ្ហា** ឥ. តណ្ហាក្នុងរស, តណ្ហាអាស្រ័យនូវរស ។ . **បិណ្ឌបាត** បុំ. បិណ្ឌបាតប្រកបដោយរស ។ . **បិណ្ឌបាតទាននិស្សន្ទ** បុំ. វិបាកជាគ្រឿងហូរចេញនៃកិ.ឱ្យនូវបិណ្ឌបាតប្រកបដោយរស, អានិសង្សនៃកិ.ឱ្យនូវ... ។ . **ភោជន** នបុំ. ភោជនប្រកបដោយរស ។ . **លោភ** បុំ. សេចក្តីលោភក្នុងរស,

សេចក្ដីជាប់ជំពាក់ក្នុងរស ។

រសោជា ឥ. [រស+ឱជា] ឱជាដែលកើតអំពីរស ។

រស្មិ ឥ. [រស+មិ] រស្មី, ខ្សែ (ជាគ្រឿងត្រេកអរ, ជាគ្រឿងចង; វិ. **រសន្តិ សត្តា ឯតាយាតិ> រស្មិ**) ។

រហទ បុំ. [រហ+ទ] អន្លង់, អន្លង់ទឹក ។

រហស្សកម្ម នបុំ. [រហស្ស+កម្ម] កម្មមានក្នុងទីស្ងាត់, ទីកំបាំង; អំពើស្ងាត់កំបាំង ។ រហស្សប្រែថា " មានក្នុងទីស្ងាត់ "; វិ. **រហសិ ភវំ កម្មំ> រហស្សំ** ។

រហិត គុ. [រហ+ឥ.រក.+ត] ប្រាសហើយ, វៀរហើយ ។

រហោ និ. កំបាំង, ស្ងាត់; ក្នុងទីកំបាំង, ក្នុងទីស្ងាត់ ។ - **គត** គុ. ទៅហើយក្នុងទីស្ងាត់, ទៅហើយក្នុងទីស្ងាត់ ។

រាគ បុំ. [រញ្ជ+ណ] សេចក្ដីត្រេកអរ, តម្រេក, រាគៈ; វិ. **រញ្ជនំ> រាគោ** ។ - **កទ្ទមាទិ** គុ. (ភក់) មានភក់គឺរាគៈជាដើម ។ - **កន្តារាទិ** គុ. (កន្តារៈ) មានកន្តារៈគឺរាគៈជាដើម ។ - **អគ្គិ** បុំ. ភ្លើងគឺរាគៈ ។ - **តណ្ហា** ឥ. តណ្ហាដ៏សម្បយុត្តដោយរាគៈ ។ - **ទរថ** បុំ. សេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយគឺរាគៈ, សេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយដោយអំណាចនៃរាគៈ ។ - **ទោសមោហពន្ធន** នបុំ. ចំណងគឺ..., គ្រឿងចងគឺ... ។ - **ទោសមោហមានទិដ្ឋិសង្គ** បុំ. ធម៌ជាគ្រឿងជំពាក់គឺ... ។ - **បដិឃាត** គុ. គឺ.បន្ទោបង់នូវរាគៈ, គឺ.កម្ចាត់បង់នូវ... ។ - **រជាទិ** គុ. (ធូលី) មានធូលីគឺរាគៈជា

ដើម ។ - **សង្គាទិ** គុ. (កិលេសជាគ្រឿងជំពាក់) មានកិលេសជាគ្រឿងជំពាក់គឺរាគៈជាដើម ។

រាគាទិ គុ. [រាគ+អាទិ] មានរាគៈជាដើម ។ - **កិលេសគហណ** នបុំ. គឺ.ស្មុគ្រស្មាញដោយកិលេសមានរាគៈជាដើម ។ - **និមិត្ត** នបុំ. និមិត្តមានរាគៈជាដើម ។ - **បណិធិ** បុំ. កិលេសជាគ្រឿងតាំងទៅមានរាគៈជាដើម ។ - **ភេទ** គុ. ផ្សេងដោយកិលេសមានរាគៈជាដើម ។ - **វិគមន** នបុំ. ជាទីទៅប្រាសនៃកិលេសមានរាគៈជាដើម ។

រាគាភិភូត គុ. [រាគ+អភិភូត] គឺរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ ។

រាជ បុំ. [រាជ+អ ឬ រញ្ជ+ណេ] អ្នករុងរឿងដោយសម្បត្តិផ្សេងៗឬអ្នកញុំាងមហាជនឱ្យត្រេកអរចំពោះខ្លួនដោយសង្គហវត្ថុ៤យ៉ាង (ព្រះរាជា, ស្ដេច); វិ. **នានាសម្បត្តីហិ រាជតិ ទិព្វតិ វិរោចតីតិ> រាជា, ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ អត្តនិ មហាជនំ រញ្ជេតីតិ វា> រាជា** ។ - **កកុធភណ្ឌ** នបុំ. ភណ្ឌៈដ៏ឧត្តមសមគួរដល់ព្រះរាជា, កកុធភ័ណ្ឌសម្រាប់ព្រះរាជា ។ - **កោដ្ឋាគារ** បុំ. ឃ្លាំងនៃព្រះរាជា ។ - **អង្គណ** នបុំ. ព្រះលាននៃព្រះរាជា ។ - **និវេសន** នបុំ. ព្រះរាជនិវេសន៍, ដំណាក់នៃព្រះរាជា ។ - **បរិវត្តិ** ឥ. គឺ.វិលទៅជុំវិញនៃព្រះរាជា (វង្សនៃព្រះរាជា) ។ - **បីឡ** នបុំ. គឺ.បៀតបៀននៃព្រះរាជា, គឺ.រឹបជាន់អំពីព្រះរាជា ។ - **ភដ** បុំ. ជនដែលព្រះរាជាចិញ្ចឹមហើយ, អាមាត្យនៃព្រះរាជា ។ - **ភារ** បុំ. ភារៈនៃ...ជាព្រះរាជា ។ - **មហាមត្ត** បុំ.

មហាមាត្យនៃព្រះរាជា, អាមាត្យធំនៃព្រះរាជា ។ . **មាន** ន. គ្រឿងរាចនៃព្រះរាជា, រង្វាស់នៃព្រះរាជា ។ . **មុទ្ទា** ឥ. ត្រានៃព្រះរាជា (ព្រះរាជលញ្ចករ) ។ . **មុទ្ទិកា** ឥ. ព្រះទំរង់នៃព្រះរាជា, ចិញ្ចៀននៃព្រះរាជា ។ . **យុវរាជសេនាបតិរាទិ** គុ. (ឥស្សរជន) ភេទព្រះរាជានិងព្រះយុវរាជនិងសេនាបតីជាដើម ។ . **ហំស** បុំ. រាជហង្ស, ស្តេចហង្ស ។

រាជាណា ឥ. [រាជ+អាណា] អាជ្ញានៃព្រះរាជា, អំណាចនៃព្រះរាជា ។

រាជាធិបតី បុំ. [រាជ+អធិបតី] ព្រះរាជាទ្រង់ជាអធិបតី, ព្រះរាជាជាធំ ។

រាជាមច្ច បុំ. [រាជ+អមច្ច] អមាត្យនៃព្រះរាជា ។

រាជារហ គុ. [រាជ+អរហ] គួរដល់ព្រះរាជា ។

រាជិនី ឥ. [រាជ+ឥនី] ព្រះរាជិនី, ស្តេចស្រី ។

រាជុបដ្ឋាន នបុំ. [រាជ+ឧបដ្ឋាន] ទីជាទីបម្រើនូវព្រះរាជា, ទីជាទីគាល់នូវព្រះរាជា ។

រាសិ បុំ. [រស+ឥ] គំនរ ។ . **មត្ថក** បុំ. ទីបំផុតនៃគំនរ ។

រាហុគ្គហិត គុ. [រាហុ+គហិត] គឺរាហូចាប់ហើយ ។

រាហុល អ.ន. ព្រះរាជកុមារឈ្មោះរាហុល ។ . **មាតា** ឥ. មាតានៃព្រះរាហុល ។

រិត្ត គុ. [រិច+ត] សូន្យ, ទទេ ។

រុក្ខ បុំ. [រុហ+ខ, ហ>ក] ឈើ, ដើមឈើ (វិ. រុហតីតិ> រុក្ខោ) ។

- **ក្ខន្ធ** បុំ. ដើមនៃឈើ, គំនរនៃឈើ ។ - **ចេតិយានិ** នបុំ. ដើមឈើជាចេតិយ ។ - **ឆាយា** ឥ. ម្លប់នៃឈើ, ស្រមោលនៃឈើ ។ - **តចាទិ** គុ. រុក្ខាវយវៈមានសំបកនៃឈើជាដើម ។ - **ទេវតា** ឥ. ទេវតាអ្នកស្ថិតនៅឰដីដើមឈើ ។ - **បណ្ណ** នបុំ. ស្លឹកនៃឈើ ។ - **បទរ** នបុំ. រនាបជាវិការនៃឈើ (រនាបឈើ) ។ - **មូល** នបុំ. គល់ឈើ, ទីជិតនៃឈើ ។ - **សាខា** ឥ. មែកនៃឈើ ។ - **សុសិរ** បុំ. ប្រហោងនៃឈើ ។

រុក្ខាឡុក បុំ. [រុក្ខ+អាឡុក] ឃ្នាបជាវិការៈនៃឈើ, ឃ្នាបឈើ ។

រុច្ចតិ កិ. [រុច+យ+តិ.វ.] គាប់ចិត្ត, ពេញចិត្ត; គឺ... គាប់ចិត្ត,... ។

រុច្ចន នបុំ. [រុច+យ+យុ] ជាទីគាប់ចិត្ត (សេចក្តីគាប់ចិត្ត, វិ. រុចិយតេតិ> រុច្ចនំ) ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីគាប់ចិត្ត ។

រុចិ កិ. [រុច+អ+ឥ-អជ្ជ.] គាប់ចិត្តហើយ, ពេញចិត្តហើយ ។ ន.ឥ. សេចក្តីគាប់ចិត្ត, សេចក្តីពេញចិត្ត; វិ. រុច្ចនំ> រុចិ ។ ប្រែថា ពន្លឺ, រស្មី ក៏បាន ។

រុចិរ គុ. [រុច+ឥរ] ល្អ, រុងរឿង (វិ. រោចតីតិ> រុចិរោ) ។

រុជ្ជតិ កិ. [រុជ+យ+តិ.វ.] ចាក់, ចាក់ដោត, ឈឺចាប់ ។

រុជនក គុ. [រុជ+យុ+ក.សកត្ថ] ចាក់ដោត, ឈឺចាប់ ។

រុទំ គុ. [រុទន្ត+សិ.វិ., ន្ត+សិ.វិ>អំ] កាលយំ, កំពុងយំ ។

រុទន្ត គុ. [រុទ+អន្ត] កាលយំ, កំពុងយំ ។

រុទមាន គុ. [រុទ+មាន] កាលយំ, កំពុងយំ ។

រុហតិ កិ. [រុហ+អ+តិ.វ.] ដុះ, ដុះឡើង,... ។

រុហិរុប្បាទកម្ម នបុំ. [រុហិរ+ឧប្បាទ+កម្ម] កម្មគឺកិ.ញុំាងព្រះលោហិតឱ្យកើតឡើង ។

រូប នបុំ. [រូប+អ] ធម្មជាតតែងវិនាស (រូប); វិ. **រុប្បតីតិ> រូបំ** ។ . **ក្ខន្ធ** បុំ. កងនៃរូប, គំនរនៃរូប ។ . **គត** គុ. ដល់ហើយនូវរូប ។ . **គរុក** គុ. អ្នកធ្ងន់ក្នុងរូប ។ . **តណ្ហា** ឥ. តណ្ហាអាស្រ័យនូវរូប ។ . **ប្បមាណិក** គុ. អ្នកមានប្រមាណក្នុងរូប, ... ។ . **មទនិម្មទន** នបុំ. កិ.ញាំញីនូវសេចក្តីស្រវឹងក្នុងរូប ។ . **មទមត្តភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្រវឹងហើយដោយ សេចក្តីស្រវឹងក្នុងរូប ។ . **សម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិនៃរូប, កិ.ដល់ព្រមដោយរូប ។ . **សម្បន្ន** គុ. សម្បូណ៌ដោយរូប, ពេញព្រមដោយរូប ។ . **សិរី** ឥ. សិរីនៃរូប ។ . **សោភគ្គប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវភាវៈនៃ...ជាស្រីមានចំណែកល្អដោយរូប, ដល់ហើយនូវលំអនៃរូបដ៏លើស, ..ដ៏ប្រសើរ ។

រូបក នបុំ. [រូប+ក] រូបតូច, រូបប្រៀប ។

រូបី គុ. [រូប+ឦ] មានរូប; វិ. **រូបំ យស្ស អត្ថីតិ> រូបី** ។

រេ និ. រេ, រេយ, អាកំហូច, មេកំហូច, អាចង្រៃ, មេចង្រៃ, ហ៊ឺយអានេះ, ហ៊ឺយមេនេះ,... ។

រេណុ បុំ. ឬ នបុំ. [រិ+ណុ, ឥ នៃរិ>ឯ] លំអង, ធូលី (វិ. **រេតិ បសទំ**

តីតិ> រេណុ) ។

រោគ បុំ. [រុជ+ណ, ជ>គ] សភាវៈតែងចាក់ដោត, ..ឈឺចាប់ (រោគៈ); វិ. **រុជតីតិ> រោគោ** ។ . **តិកិច្ឆន** នបុំ. កិ.រក្សានូវរោគ, កិ.ព្យាបាលនូវរោគ ។ . **និទ្ទ** គុ. លំនៅនៃរោគ, ជាលំនៅនៃរោគ ។ . **ភយ** នបុំ. ភ័យគឺរោគ, ភ័យអំពីរោគ ។

រោចេសិ កិ. [រុច+ណេ+សិ.វ.] គាប់ចិត្ត, ពេញចិត្ត ។

រោទតិ កិ. [រុទ+អ+តិ.វ.] យំ, ទួញយំ ។

រោទាមិ កិ. [រុទ+អ+មិ.វ.] យំ, ទួញយំ ។

រោទន្ត គុ. [រុទ+អន្ត] កាលយំ, កំពុងយំ ។

រោទន្តី គុ. [រុទ+អន្ត,ទុះញ្ញ.ឥ.] កាលយំ, កំពុងយំ ។

រោទន នបុំ. [រុទ+យុ] កិ.យំ; វិ. **រុទិយតេតិ> រោទនំ** ។ . **ប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវកិ.យំ ។ . **បរាយន** គុ. មានកិ.យំជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ; វិ. **រោទតិ ឯត្ថាតិ> រោទនំ; រោទនំ បរាយនំ អស្សាតិ> រោទនបរាយណោ** ។

រោបេតិ កិ. [រុប+ណេ+តិ.វ.] ដាំ, បណ្តុះ ។

រោបាបេន្តិ កិ. [រុប+ណាបេ+អន្តិ.វ.] ឱ្យដាំ, ឱ្យបណ្តុះ ។

រោបេត្វា អ. [រុប+ណេ+ត្វា] ដាំហើយ, បណ្តុះហើយ ។

រោបិត កិ. [រុប+ឥ.អា.+ត] គឺ...ដាំហើយ, ..បណ្តុះហើយ ។ . **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃព្រៃយនោះជាឈើគឺ...ដាំហើយ ។

រោសេន្ត គុ. [រុស+ណេ+អន្ត] កាលខឹង, កាលក្រោធ,... ។

រោហិតមច្ឆ បុំ. [រោហិត+មច្ឆ] ត្រីឆ្កិន ។ **រសទាន** នបុំ. កិ.ឱ្យនូវរសនៃត្រីឆ្កិន ។ - **រសភោជន** នបុំ. ភោជនដ៏លាយដោយរសនៃត្រីឆ្កិន, ភោជនប្រកបដោយរសនៃត្រីឆ្កិន ។

លក្ខ នបុំ. [លក្ខ+អ] វត្ថុជាគ្រឿងកំណត់ (ខ្នាច់, គ្រឿងសម្គាល់, ស្លាម, គំនូស); វិ. **លក្ខ្យតេ ឯតេនាតិ> លក្ខំ** ។ - **យោគ្គ** នបុំ. កិ.ប្រកបនូវខ្នាច់ (យោគ្គ ប្រែថា យាន ក៏បាន) ។

លក្ខណ នបុំ. [លក្ខ+យុ] ធម្មជាតជាគ្រឿងកំណត់ (គ្រឿងសំគាល់, ស្លាប, គំនូស, លក្ខណៈ); វិ. **លក្ខ្យតេ អនេនាតិ> លក្ខណំ** ។ - **មន្ត** បុំ. មន្តសម្រាប់ទាយនូវលក្ខណៈ ។ - **មន្តកុសលតាយ** ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាស្រីឈ្លាសក្នុងមន្តសម្រាប់ទាយនូវលក្ខណៈ ។ - **វិចិត្ត** វិចិត្រដោយលក្ខណៈ ។ - **សម្បន្នវចនបត្ត** គុ. អកភាវៈត្រឹមតែពាក្យដែលដល់ព្រមហើយដោយលក្ខណៈ ។

លក្ខណានុព្យញ្ជនប្បដិមណ្ឌិត គុ. [លក្ខណានុព្យញ្ជន+បដិមណ្ឌិត] ប្រដាប់ហើយ ដោយលក្ខណៈនិងអនុព្យញ្ជនៈ ។

លក្ខណាហត គុ. [លក្ខណ+អាហត] មានគ្រឿងសម្គាល់គឺបុគ្គលបៀតបៀននូវទៅហើយ, មានគ្រឿងសម្គាល់ព្រាទុកហើយ, -ដោទុកហើយ ។ **អាហត**<អា+ហន+ត ។

លក្ខណូបនិជ្ឈាន នបុំ. [លក្ខណ+ឧបនិជ្ឈាន] កិ.ចូលទៅសម្លឹងនូវលក្ខណៈ ។

លកុណ្ដក គុ. [លកុដិ+អ, ធុះក-សកត្ថ] តឿ ។ - **ភទ្ទិយត្ថេរ** បុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះលកុណ្ដកភទ្ទិយៈ, ព្រះថេរៈឈ្មោះភទ្ទិយៈតឿ ។

លគ្គ គុ. [លគ្គ+អ] ជាប់, ចំពាក់, ទើរ ។ - **ចិត្ត** គុ. មានចិត្តជាប់

ហើយ ។ - មានស គុ. មានចិត្តជាប់នៅហើយ ។

លគ្គតុ កិ. [លគ្គ+អ+តុ.ប] ចូរជាប់, ចូរមើរ,... ។

លគ្គន្តិ កិ. [លគ្គ+អ+អន្តិ.វ.] ជាប់, រមែងជាប់ ។

លគ្គាបេយ្យ កិ. [លគ្គ+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យជាប់, គប្បីឱ្យជាប់ចំពាក់ ។

លគ្គិ កិ. [លគ្គ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ជាប់ហើយ, មើរហើយ ។

លគ្គិត្វា អ. [លគ្គ+ឥ.អា. +ត្វា] ជាប់ហើយ, មើរហើយ,... ។

លច្ឆសិ កិ. [លភ+អ+សិ.វ., ភ>ច្ឆ] បាន ។

លច្ឆាមិ កិ. [លភ+អ+ស្សាមិ.ភ., ភ>ច្ឆ, លុបស្ស] នឹងបាន ។

លជ្ជតិ កិ. [លជ្ជ+អឬលជ+យ+តិ.វ.] អៀន, ខ្មាស ។

លជ្ជា ឥ. [លជ្ជ+អ+អា.ឥ.] សេចក្ដីអៀន, សេចក្ដីខ្មាស ។

លជ្ជាបិត គុ. [លជ្ជ+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] ឱ្យខ្មាសហើយ, គឺ...ឱ្យខ្មាសហើយ ។

លជ្ជាបេសិ កិ. [លជ្ជ+ណាបេ+សិ.វ.] ឱ្យខ្មាស, ញុំាង...ឱ្យខ្មាស ។

លជ្ជិត គុ. [លជ្ជ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ខ្មាសហើយ, អៀនហើយ ។

លជ្ជិត្វា អ. [លជ្ជ+ឥ.អា.+ត្វា] ខ្មាសហើយ,អៀនហើយ ។

លជ្ជិតព្វ កិ. [លជ្ជ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីខ្មាស, ... ។

លជ្ជី គុ. [លជ្ជា+ឦ] អ្នកមានសេចក្ដីខ្មាស; វិ. លជ្ជា យស្ស អត្ថីតិ> លជ្ជី ។ ឥត្ថីលិង្គ លជ្ជិនី ។

លញ្ជ នបុំ. [លញ្ជ+អ] សំណូក, កិ.សូក ។ - ការសទិស គុ. ព្រោកឥស្មើដោយកិ.ធ្វើនូវសំណូក ។

លញ្ជន្ត គុ. [លញ្ជ+អន្ត] កាលប្រថាប់ (កាលបោះត្រា) ។

លញ្ជាបេត្វា អ. [លញ្ជ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាងរាជបុត្រឱ្យប្រថាប់ហើយ, -ឱ្យបោះត្រាហើយ ។

លដ្ឋិវនុយ្យាន នបុំ. [លដ្ឋិ+វន+ឧយ្យាន] ឧទ្យានឈ្មោះលដ្ឋីវន, ឧទ្យានប្រកបដោយព្រៃដែរដាសដោយដើមត្នោតជំទង់, ត្នោតសាវ (សួនដែព្រៃត្នោតជំទង់ ។

លដ្ឋិមធុក នបុំ. [លដ្ឋិ+មធុ+ក] ឈើអែម, ឈើរអែមល្អិ (បាលីខ្លះថា យដ្ឋិមធុក) ។

លដុកិកា ឥ. សត្វចៀបកប្បាល, សត្វប្រចៀច ។ - ជាតក នបុំ. ជាតកគឺបណ្ដិតកំណត់ហើយដោយសត្វចៀបកប្បាល ។

លណ្ឌ នបុំ. គូថ, លាមក, អាចម៍ ។

លតា ឥ. [លក+ត, ហេ>ល, ធុរអា.ឥ.] វល្លិ ។

លទ្ធ កិ. [លភ+ត] គឺ...បានហើយ ។ - កហាបណ បុំ. កហាបណៈដែលខ្លួនបានហើយ ។ - កាល បុំ. កាលនៃ...ដែលខ្លួនបានហើយ ។ - គព្ភបរិហារ គុ. មានបច្ច័យជាគ្រឿងរក្សានូវគភ៌

បានហើយ ។ - ចីវរសាដក បុំ. សាដកដើម្បីចីវរគឺ...បានហើយ ។ ល ។

លទ្ធព្វ កិ. [លភ+តព្វ] គឺ...គប្បីបាន ។ ល ។

លទ្ធាន អ. [លភ+ត្វា, ភ+ត្វា>ឍ>ទ្ធាន] បានហើយ ។ លទ្ធា, លទ្ធាយ ចុះត្វាបច្ច័យដូចគ្នា ។

លទ្ធិ ឥ. [លភ+តិ] ដូចមិទ្ធិ (វិ. លភនំ ឋានំ> លទ្ធិ) ។

លទ្ធុំ អ. [លភ+តុំ, តុំ>ទ្ធុំ, លុប ភ] ដើម្បីបាន, កិ.បាន ។

លទ្ធូបសម្បទ គុ. [លទ្ធ+ឧបសម្បទ] អ្នកបានឧបសម្បទាបានហើយ ឬអ្នកមានឧបសម្ប័ទបានហើយ; វិ. លទ្ធា ឧបសម្បទា យេន សោ> លទ្ធូបសម្បទោ ។

លបន្តិ កិ. [លប+អ+អន្តិ.វ.] ពោល, និយាយ, ហៅរក ។

លបាបេន្តិ កិ. [លប+ណាបេ+អន្តិ.វ.] ឱ្យពោល, .ឱ្យនិយាយ, ... ។

លភតិ កិ. [លភ+អ+តិ.វ.] បាន ។

លព្ភតិ កិ. [លភ+យ+តិ.វ.] គឺ...បាន, .សំរេច, .សង្កេតយក ។

លព្ភា កិ. [លភ+យ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបាន, គឺ... គប្បីបាន ។

លភន្ត គុ. [លភ+អន្ត] កាលបាន, កំពុងបាន ។

លភន នបុំ. [លភ+យុ] កិ. បាន; វិ. លភិយតេតិ> លភនំ ។ ជាទីបាន; លភតិ ឯត្ថាតិ> លភនំ ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទី

បាន ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈគឺកិ.បាន, ភាវៈនៃកិ.បាន ។

លភិតព្វ កិ. [លភ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីបាន, .ត្រូវបាន ។

លភិតព្វាលភិតព្វ គុ. [លភិតព្វ+អលភិតព្វ] គឺ... គប្បីបាននិងមិនគប្បីបាន ។ - យុត្តាយុត្តដ្ឋាន នបុំ. ទីដែលខ្លួនគប្បីនិងទីដែលខ្លួនមិនគប្បីបាន និងទីគួរនិងទីមិនគួរ ។

លភិតុំ អ. [លភ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីបាន, រីកិ.បាន ។

លភិស្សតិ កិ. [លភ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងបាន ។

លភេថ កិ. [លភ+អ+ឯថ.ស.] គប្បីបាន ។

លលាដ នបុំ. ថ្ងាស ។

លសី ឥ. ខួរក្នុងសន្លាក់ ។

លហុ, លហុំ គុ. ឬ កិ.វិ. ស្រាល, រហ័ស, ឆាប់ ។ - ចិត្ត គុ. អ្នកមានចិត្តរហ័ស ។ - បរិវត្តក គុ. ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស, ប្រែប្រួលរហ័ស ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់រហ័ស ។

លាជ បុំ. [លាជ+អ] លាជ ។ - បញ្ចម គុ. មានលាជជាគម្រប់ប្រាំ ។ - បញ្ចមកបុប្ផ នបុំ. ផ្កាមានលាជជាគម្រប់ប្រាំ ។

លាបេស្សាមិ កិ. [លុ+ណាបេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងឱ្យច្រូត, .ឱ្យកាត់ ។

លាពុ, លាពុក, លាវុក នបុំ. [លម្ព+ឧ] ឃ្លោក, ផ្លែឃ្លោក ។

លាភ បុំ. [លភ+ណ] ទ្រព្យធមិដែលបុគ្គលតែងបាន (លាភ); វិ.

លព្ភតីតិ> លាភោ ។ កិ.បាន; វិ. លភនំ> លាភោ ។ . អគ្គប្បត្ត គុ. ដល់ហើយនូវលាភដ៏លើស, មានលាភដ៏លើសដល់ហើយ, ដល់ហើយនូវភាវៈជាអ្នកលើសដោយលាភ ។ . អគ្គយសគ្គប្បត្ត ដល់ហើយនូវលាភដ៏លើសនិងយសដ៏លើស, មានលាភដ៏លើសនិងយសដ៏លើសដល់ហើយ, ដល់ហើយនូវភាវៈជាអ្នកលើសដោយលាភនិងភាវៈជាអ្នកលើសដោយយស ។ . តណ្ហា ឥ. សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងលាភ, តណ្ហាអាស្រ័យនូវលាភ ។ . សក្ការ បុំ. លាភនិងសក្ការៈ (សក្ការ< ស+ករ+ណ = បច្ច័យដែលបុគ្គលធ្វើដោយប្រពៃ; វិ. សុដ្ឋុ ករិយតីតិ> សក្ការោ) ។ . សក្ការាទិសុខ នបុំ. សុខដែលកើតអំពីវត្ថុមានលាភនិងសក្ការៈជាដើម ។ . សក្ការាភិភូត គុ. គឺលាភនិងសក្ការៈគ្របសង្កត់ហើយ ។ . សក្ការនិស្សិត គុ. អាស្រ័យហើយនូវ... ។ . សក្ការហត្ថ គុ. មានលាភនិងសក្ការៈក្នុងដៃ; វិ. លាភសក្ការា ហត្ថេសុ យស្ស សោ> លាភសក្ការហត្ថោ ។

លាភាលាភ នបុំ. [លាភ+អលាភ] លាភនិងមិនមានលាភ ។

លាភុប្បាទក គុ. [លាភ+ឧ+បទ+ណ្វុ] អ្នកញុំាងលាភឱ្យកើតឡើង; វិ. លាភំ ឧប្បាទេតីតិ> លាភុប្បាទកោ ។

លាភុប្បាទនប្បដិបទា ឥ. [លាភ+ឧប្បាទន+បដិបទា] បដិបទាជាហេតុញុំាងលាភឱ្យកើតឡើង ។

លាភូបនិសា ឥ. [លាភ+ឧបនិសា] បដិបទាជាបច្ច័យចូលទៅអាស្រ័យនូវលាភ, បដិបទាដែលចូលទៅអាស្រ័យនូវលាភ, មានលាភជាដែនចូលទៅអាស្រ័យ ។

លាមក គុ. [លា+មក ឬលម+ណ្វុ] លាមក, ថោកទាប, អាក្រក់ ; វិ. លាតិ គណ្ហាតិ ហីនភាវន្តិ> លាមកោ ។ . តរ គុ. លាមកជាង, លាមកវិសេស ។ . ធម្ម បុំ. ធម៌ដ៏លាមក; គុ. មានធម៌ដ៏លាមក ។

លាយន នបុំ. [លុ+យុ] កិ.ច្រូត, កិ.កាត់, កាលជាទីច្រូត, កាលជាទីកាត់ ។

លាយនត្ថ គុ. [លាយន+អត្ថ] មានជាចំណែកគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីច្រូត, មានដ៏ប្រសើរគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីច្រូត ។

លាយាបេស្សាមិ កិ. [លុ+ណាបេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យច្រូត ។

លាលា ឥ. [លល+អ, ធុ.អា.ឥ.] ទឹកមាត់ ។

លិក្ខាបេត្វា ឬ លិខាបេត្វា អ. [លិក្ខ ឬលិខ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង... ឱ្យសរសេរហើយ, ..ឱ្យឆ្លាក់ហើយ ។

លិក្ខិត្វា ឬ លិខិត្វា អ. [លិក្ខឬលិខ+ឥ.អា.+ត្វា] សរសេរហើយ, ឆ្លាក់ហើយ ។

លិច្ឆវី អ.ន. ស្ដេចលិច្ឆវី, ព្រះចៅលិច្ឆវី (ពួកជនដែលមានស្បែកជិតស្និទ្ធល្អព្រោះភាពជាអ្នកមានសម្បុរថ្ងៃដ៏ល្អិត, វិ. សុខុមច្ឆវិកាយ លីនា អបាភតា ឆវិយោ យេសំ តេ> លិច្ឆវី)

លិម្បតិ ឬ លិប្បតិ កិ. [លិប+អ+តិ.វ., ធុ.និ.ភ.] លាប, បូក, ជាប់, ថើរ ។

លិម្បាបេសិ កិ. [លិប+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះនិ.-អា, +ស-អា.] ឱ្យលាបហើយ, ឱ្យប្ញូកហើយ,... ។

លិម្បិត្វា អ. [លិប+ឥ-អា.+ត្វា, ចុះនិ.អា.] លាបហើយ, ប្ញូកហើយ,... ។

លិទ្ធា ឬលីទ្ធា ឥ. កិ.ឃោងឃាស, កិ.កែក្រាយ, លំនាំ (វេវ. លិលា) ។

លុញ្ចន្ត គុ. [លុញ្ច+អន្ត] កាលដក, កាលបោច ។

លុញ្ចាបេតុំ អ. [លុញ្ច+ណាបេ+តុំ] កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យដក, ... ។

លុញ្ចិត្វា អ. [លុញ្ច+ឥ-អា+ត្វា] ដកហើយ,... ។

លុញ្ចីសុ កិ. [លុញ្ច+អ+ឦំ-អជ្ជ.] ដកហើយ,... ។

លុទ្ទក ពុំ. [លុធ+ទ, ធ>ទ, ចុះក.ស.] អ្នកបៀតបៀន, ព្រាន, ពាយព្រាន ។ - **និវាសនដ្ឋាន** នពុំ. ទីជាទីនៅនៃព្រាន ។

លុទ្ធ ពុំ., នពុំ. [លុភ+ត] អ្នកជាប់ជំពាក់, អ្នកល្មោភ, រំពើរអាក្រក់ ។

លូខ គុ. សៅហ្មង (អាក្រក់, ត្រដាបត្រដួស) ។ - **ជីវិត** នពុំ. ជីវិតដ៏សៅហ្មង, កិ.រស់នៅដ៏សៅហ្មង ។ - **ទាន** នពុំ. ទានដ៏សៅហ្មង ។ - **ប្បសន្ន** គុ. អ្នកជ្រះថ្លាហើយក្នុងវត្ថុដ៏សៅហ្មង ។ - **ប្បមាណិក** គុ. អ្នកមានប្រមាណក្នុងសេចក្ដីសៅហ្មង, ប្រកបដោយប្រមាណក្នុងវត្ថុដ៏សៅហ្មង ។ - **បាវុរណ** គុ. មានសំពត់សម្រាប់ដណ្ដប់ដ៏សៅហ្មង ។

លេឌ្ឌុ ពុំ. [លេឌ្ឌ+ឧ] ដុំដី ។ - **ទណ្ឌាទិ** គុ. (បហារណវត្ថុ) មានដុំដីនិងកំណាត់ឈើ (ឬដំបង) ជាដើម ។

លេណ ឬ លេន នពុំ. [លិ+យុ] (ទី) ជាទីពួន, ជាទីជ្រកកោន, លេណដ្ឋាន, គុហា; វិ. **និលីយន្តិ អស្មិន្តិ> លេណំ** ។ - **ទ្វារ** នពុំ. ទ្វារនៃគុហា ។ - **បព្ភារ** ពុំ. ញកនៃគុហា ។

លោក ពុំ. [លុជ+ណ, ជ>ក] សភាវៈតែងវិនាស (លោក); វិ. **លុជ្ជតីតិ> លោកោ** ។ - **ខាណុ** នពុំ. ជង្គត់នៃលោក ។ - **គរុ** ពុំ. អ្នកធ្ងន់ក្នុងលោក ។ - **ជេដ្ឋ** គុ. ទ្រង់ប្រសើរបំផុតក្នុងលោក, ជាចម្បងក្នុងលោក ។ - **អត្ថចរិយា** ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តិជាប្រយោជន៍ដល់លោក ។ - **ធម្ម** ពុំ. ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវលោក, លោកធម៌ ។ - **អន្តទស្សី** គុ. អ្នកមានកិ. ឃើញនូវទីបំផុតនៃលោកជាប្រក្រតី; វិ. **លោកស្ស អន្តំ បស្សិតុំ សីលមស្សាតិ> លោកន្តទស្សី** ។ - **នាថ** គុ. ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងនៃលោក ។ - **និស្សរណសំខាត** គុ. ពោលគឺធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញចាកលោក ។ - **និស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវលោក ។ - **បាល** ពុំ. អ្នករក្សានូវលោក ។ - **វឌ្ឍន** គុ. អ្នកញ៉ាំងលោកឱ្យចម្រើន ។ - **វោលោកន** នពុំ. កិ.រមិលមើលនូវលោក, កិ.ក្រឡេកនូវលោក ។

លោកានុកម្បក គុ. [លោក+អនុកម្បក] អ្នកអនុគ្រោះនូវលោក, ដល់សត្វលោក ។

លោកាមិស ពុំ. [លោក+អាមិស] អាមិសៈក្នុងលោក ។

លោកិយ គុ. [លោក+ឥយ] កើតក្នុងលោក, មានក្នុងលោក, លោកិយ; វិ. **លោកេ ជាតោ> លោកិយោ, លោកេ ភវោ**

ថា> លោកិយោ ។ - អភិញ្ញា ឥ. អភិញ្ញាជាលោកិយ ។ - កុដុម្ព នបុំ. សម្បត្តិ (ទ្រព្យ) ជាលោកិយ ។ - កុដុម្ពស្សាមិនី គុ. ជាម្ចាស់នៃសម្បត្តិជាលោកិយ ។ - លោកុត្តរសម្បន្ន គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយប្រាជ្ញាជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ - លោកុត្តរវិសេស បុ. គុណវិសេសជាលោកិយៈ និង លោកុត្តរៈ ។

លោកុត្តរ គុ. [លោក+ឧ+តរ+រ, ត>ត្ត] (ធម៌) ឆ្លងឡើងចាកលោក ឬ ឆ្លងឡើងហើយចាកលោក; វិ. លោកតោ ឧត្តរតីតិ> លោកុត្តរោ, លោកតោ ឧត្តិណ្ណោតិ ថា> លោកុត្តរោ ។ - ទាយជ្ជ នបុំ. ទ្រព្យជាមត៌កជាលោកុត្តរៈ, ភាវៈនៃ...ជាទាយាទនៃទ្រព្យជាលោកុត្តរៈ (ទាយជ្ជ<ទាយាទ+ណ្យ = ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យជាមត៌ក, ភាវៈនៃអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យដែលមាតានិងបិតាគប្បីឱ្យ; វិ. ទាយំ អាទទាតីតិ> ទាយាទោ, ទាយាទស្ស ភាវោ> ទាយជ្ជំ) ។

លោណ នបុំ. [លុ+យុ] អំបិល, វត្ថុមានរសប្រៃ វិ. លុនាតិ ឆិកសេភាវំ ឆិនាសេតិ សុរសភាវំ ករោតីតិ> លោណំ) ។ - សក្ខរា ឥ. ដុំនៃអំបិល ។ - អម្ពិលសេវនត្ថ បុ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.សេពនូវវត្ថុមានរសប្រៃនិងវត្ថុមានរសជូរ ។

លោណកាទិភេទ នបុំ. [លោណកាទិ+ភេទ] ផ្សេងដោយវត្ថុមានវត្ថុមានរសប្រៃជាដើម; វិ. លោណកំ អាទិ យស្ស តំ លោណកាទិ (វត្ថុ) ។

លោភ បុ. [លុភ+ណ] កិ.ជាប់, កិ.ជំពាក់, លោភ; វិ. លុព្ភនំ> លោភោ ។ - ចោរ បុ. ចោរគឺសេចក្ដីលោភ ។ - ធម្ម បុ. ធម៌គឺសេចក្ដីលោភ ។

លោភាទិក្កិលេសជយ បុ. [លោភ+អាទិ+កិលេស+ជយ] កិ.ឈ្នះនូវកិលេសមានលោភៈជាដើម ។

លោម បុ. ឬ នបុំ. [លុ+ម] រោម វិ. ចឡូមានានំ លូយតេតិ> លោមោ) ។ - គណនា ឥ. កិ.រាប់នូវរោម ។ - ហដ្ឋជាត គុ. មានកិ.ព្រឺនៃរោមកើតហើយ ។ - ហំស បុ. កិ.ព្រឺនៃរោម ។

លោហ នបុំ. [លុ+ហ] លោហៈ (ជាតិដែកជាដើម) វិ. លុនាតិ ឯកេនាតិ> លោហំ ។ - កុម្ភី ឥ. ឆ្នាំងឬខ្ទះជាវិការៈនៃលោហៈ, នរកឈ្មោះលោហកុម្ភី ។ - គុឡ បុ. ដុំនៃលោហៈ ។ - ជាល នបុំ. បណ្ដាញជាវិការៈនៃលោហៈ, បណ្ដាញគឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយលោហៈ ។ - នាឡិ ឥ. នាឡិឬចំពួយជាវិការៈនៃលោហៈ ។ - ភាជនសទ្ទ បុ. សូរនៃភាជនៈជាវិការៈនៃលោហៈ ។

លោហមយ គុ. [លោហ+មយ] ជាវិការៈនៃលោហៈ, គឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយលោហៈ ។

លោហិត ន. ឬ គុ. [រុហ+ឥ.អា.+ត, រ>ល] ឈាម, ក្រហម វិ. រុហតិ សរីរេ ព្យាបនវសេនាតិ> លោហិតំ) ។ - គន្ធ បុ. ក្លិននៃឈាម ។ - ចន្ទន នបុំ. ចន្ទន៍ក្រហម ។ - ធារា ឥ. ចនៃឈាម ។ - នទី បុ. បេទឹក (ស្ទឹង) គឺឈាម, ឈាមដូចជាស្ទឹង ។ - បក្ខន្ទិកាពាធ បុ. អាពាធប្រកបដោយកិ.ស្ទុះទៅនៃ

ឈាម (អាពាធធ្លាក់ឈាម ឬចុះឈាម) ។ - ភក្ខ គុ. មានឈាមជាចំណី, ជាភក្សាហារ ។ - មក្ខិត គុ. ប្រឡាក់ហើយដោយឈាម ។

លោហិតក គុ. [លោហិត+ក] ពណ៌ក្រហម, មានពណ៌ក្រហម ។

លោឡុទាយី អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះលោឡុទាយី ។ - **ថេរវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈលោឡុទាយី ។

វ និ. ពិត, មែន, តែប៉ុណ្ណោះ, គ្រាន់តែ, ត្រឹមតែ, ជាដែល, ដូចដែល, តែម្យ៉ាង, ភ្លាម ។

វក្ក នបុំ. តម្រងបស្សាវៈ (តាមទម្លាប់ថា ៣៦) ។

វក្កលិ អ.ន. ភិក្ខុឈ្មោះវក្កលិ ។

វក្តិ កិ. [វច+អ+តិ.វ., ច>ក] ពោល, និយាយ, ស្តី ។

វក្ខាមិ កិ. [វច+អ+ស្សាមិ.ភ., ច>ក, ស្សាមិ>ខាមិ] នឹងពោល, នឹងនិយាយ, នឹងស្តី ។

វគ្គ បុ. [វជ+ក] វគ្គ, ពួក, ក្រុម វិ. វជតិ សមូហត្តំ គច្ឆតីតិ> វគ្គោ ។

វគ្គុ គុ. [វគ+អន្តុ] ការរបើក, ការលកព្រៀវ ។

វគ្គពន្ធន នបុំ. [វគ្គ+ពន្ធន] កិ.ចងភ្ជាប់ជាពួក, កិ.ចងនូវពួក ។

វគ្គុសរ គុ. [វគ្គុ+សរ] មានវាចាដ៏ពីរោះ, ព្រះអង្គមានព្រះវាចាដ៏ពីរោះ ។

វគ្គុមុទាតីរិយ គុ. [វគ្គុមុទា+តីរ+ឥយ] អ្នកនៅទៀបឆ្នេរនៃស្ទឹងឈ្មោះវគ្គុមុទា, វិ. វគ្គុមុទាតីរេ វសន្តីតិ> វគ្គុមុទាតីរិយា ។

វគ្គុលិវត្ត គុ. [វគ្គុលិ+វត្ត] អ្នកមានវត្តដូចជាសត្វប្រជៀវ, អ្នកមានវត្តដូចជាវត្តនៃសត្វប្រជៀវ ។

វង្ក គុ. [វង្ក+អ] វៀច, កោង វិ. វង្កតីតិ> វង្កោ ។ - **តោបានសិរិន្ទ** គុ. ចងព្រំប្រទល់ដោយបង្គង់ផ្ទះដីវៀច, ធរិត ដោយ... ។ - **សណ្ឋាន** នបុំ. សណ្ឋានដ៏វៀច, ទ្រង់ទ្រាយដ៏

វេច ។

វង្គន្ត អ.ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវង្គន្តៈ ។

វង្គីស អ.ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវង្គីសៈ ។

វច្ចកុដិ ឥ. [វច្ច+កុដិ] កុដិសម្រាប់បន្ទោនូវវច្ចៈ (លាមក, អាចម៍), បង្គន់ ។

វច្ចកូប បុ. [‑+កូប] រណ្ដៅនៃវច្ចៈ, បង្គន់ ។

វច្ឆ បុ. កូនគោ ។

វច្ឆតរ បុ. កូនគោឈ្មោល ។

វច្ឆតរី ឥ. កូនគោញី ។

វចន នបុ. [វច+យុ] ពាក្យ, សព្ទ (វិ. វុច្ចតេតិ> វចនំ, វុច្ចតិ ឯតេនាតិ> វចនំ, វត្តព្វន្តិ> វចនំ) ។ ‑ **ក្កម** បុ. លំដាប់នៃពាក្យ ។ ‑ **ក្ខម** បុ. គិ.អត់ធន់នូវពាក្យ ។ ‑ **ការក** ឥ. អ្នកធ្វើនូវពាក្យ, អ្នកធ្វើតាមពាក្យ ។ ‑ **បដិវចន** នបុ. ពាក្យនិងពាក្យតប, ពាក្យតបនូវពាក្យ ។ ‑ **មត្ត** គុ. ហេតុគ្រាន់តែពាក្យ, ‑ត្រឹមតែពាក្យ ។ ‑ **សមនន្តរ** គុ. កាលជាលំដាប់ស្មើនៃពាក្យ ។

វចនាវសាន នបុ. [វចន+អវសាន] កាលជាទីបំផុតចុះនៃពាក្យ, ‑ជាទីចប់នៃពាក្យ, កាលជាទីអវសាននៃពាក្យ ។

វចី ឥ. [វច+អ+ឦ.ឥ.] វាចាជាហេតុគឺបុគ្គលពោល (វាចា, ពាក្យ, សំដី); វិ. វុច្ចតិ ឯតាយាតិ> វចី ។ ‑ **ករណមត្ត** គុ. ហេតុគ្រាន់តែគិ.ធ្វើនូវវាចា, ‑នូវសំដី ។ ‑ **ទុច្ចរិត** នបុ. គិ. ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយវាចា ។ ‑ **បកោប** បុ. គិ. កម្រើកដោយវាចា ។ ‑ **សច្ច** នបុ. សេចក្ដីពិតដោយវាចា ។ ‑ **សុចរិត** នបុ. គិ. ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ។

វចោ ន. [វច+អ.វិ.>វចោ] នូវពាក្យ, នូវសំដី(បែបនេះមានប្រើដោយតិច) ។

វជ បុ. [វជ+អ] ប្រទេសជាទីទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់គិ.នៅអាស្រ័យនៃគោ (ក្រោល); វិ. វជន្តិ យំ គាវោ និវាស.នត្ថាយាតិ> វជោ ។ ‑ **ទ្វារ** បុ. ទ្វារនៃក្រោល ។ ‑ **ទ្វារ.មជ្ឈ** គុ. កណ្ដាលនៃទ្វារនៃក្រោល ។

វជន្តិ គិ. [វជ+អ+អន្តិ.វ.] ទៅ, ដល់ ។

វជាមិ គិ. [វជ+អ+មិ.វ.] ទៅ, ដល់ ។

វជាហិ គិ. [វជ+អ+ហិ.ត.] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

វជ្ជ នបុ. ឬ បុ. [វជ្ជ+អ] អកុសលធម៌គឺបុគ្គលគប្បីវៀរ(ទោស), វិ. វជ្ជេតព្វាតិ> វជ្ជំ ។ វជ្ជ<វទ+អ, វទ>វជ្ជ = ប្រែថា «ពោល, និយាយ» វិ. វទិយតេតិ> វជ្ជំ ។ ‑ **ទស្សី** គុ. អ្នកមានគិ.ឃើញនូវទោសជាប្រក្រតី, វិ. វជ្ជំ ទស្សិតុំ សីលមស្សាតិ > វជ្ជទស្សី ។ ‑ **មតី** គុ. អ្នកមានគិ. ដឹងនូវទោស, អ្នកមានគិ.ដឹងថាមានទោស ។

វជ្ជន្តិ គិ. [វទ+អ+អន្តិ.វ., វទ>វជ្ជ] ពោល, និយាយ ។

វជ្ជានុរូប គុ. [វជ្ជ+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់ទោស ។

វជ្ជាហិ កិ. [វទ+អ+ហិ.ប., វទ>វជ្ជ] ចូរពោល, ចូរនិយាយ ។

វជ្ជី អ.ន. ជនវជ្ជី, ដែនវជ្ជី ។ - បុត្តក នបុំ. កូននៃជនវជ្ជី ។ - រដ្ឋ នបុំ. ដែនវជ្ជី ។

វជ្ជេត្វា អ. [វជ្ជ+អ+ត្វា] វៀរហើយ, ចៀសវាងហើយ ។

វជ្ជេតព្វ កិ. [វជ្ជ+អ+តព្វ] គឺ...គប្បីវៀរ,... ។ - យុត្តក គុ. គួរគឺ... គប្បីវៀរ ។

វជ្ឈប្បត្ត គុ. [វជ្ឈ+បត្ត] ដល់ហើយនូវកិ. សម្លាប់, ដល់ហើយនូវទោស គឺបុគ្គលគប្បីសម្លាប់ (វជ្ឈ<ហន+ណ្យ, ហន>វធ, ធ>ឈ = វិ. **ហន្តព្វោតិ> វជ្ឈោ**) ។

វជិរ នបុំ. ឬ បុំ. [វជ+ឥរ] (រតនៈ) មានដំណើរគឺអ្វីនីមួយកម្ចាត់មិនបាន (ពេជ្រ); វិ. **វជេ ន បដិហញ្ញតេ យស្ស គមនំ តេនាតិ> វជិរំ** ។ - **អគ្គតិខិណញ្ញាណ** គុ. មានញាណដ៏មុតដូចជាចុងនៃពេជ្រ ។ - **នាឡិ** ឥ. នាឡិនៃពេជ្រ ។ - **ផាល** បុំ. ផាលជាវិការៈនៃពេជ្រ ។ - **ហត្ថ** គុ. មានពេជ្រក្នុងដៃ, វិ. **វជិរំ ហត្ថេ យស្ស សោ> វជិរហត្ថោ** ។

វញ្ចនចិត្ត នបុំ. [វញ្ចន+ចិត្ត] ចិត្តជាគ្រឿងលលួង, -ជាគ្រឿងបញ្ឆោត ។

វញ្ចិត គុ. [វញ្ច+ឥ.អា.+ត] បញ្ឆោតហើយ, លួងលោមហើយ ។

វញ្ចិយមាន គុ. [វញ្ច+ឥ.អា. +យ+មាន] គឺ...កាលបញ្ឆោត,... ។

វញ្ចេត្វា អ. [វញ្ច+អ+ត្វា] បញ្ឆោតហើយ,... ។

វញ្ចេស្សាមិ កិ. [វញ្ច+អ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងបញ្ឆោត,... ។

វញ្ឈា ឥ. [ហន+អ+អា.ឥ., ហន>វធ, ធ>ឈ+និ.អា.] អារ, ស្រីអារ ស្រីឥតកូន ។

វញ្ឈិត្ថី ឥ. [វញ្ឈា+ឥត្ថី] ស្រីអារ ។

វដ្ដ នបុំ. [វត្ត+អ, ត្ត>ដ្ដ] ធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅ (វិល, មូល, សៀង, ចំណែក, ចានកាចំណែក, ជ្រៃ, ឬជ្រៃក្រឹប, (វដ្ដៈ)); វិ. **វត្តតីតិ> វដ្ដំ** ។ - **អទ្ធា** ផ្លូវវែងគឺវដ្ដៈ, ផ្លូវឆ្ងាយគឺវដ្ដៈ ។ - **ទុក្ខ** នបុំ. ទុក្ខក្នុងវដ្ដៈ ។ - **មូលក** គុ. មានវដ្ដៈជាមូល ។ - **រុក្ខ** បុំ. ដើមជ្រៃក្រឹប ។ - **សន្ធិ** ឥ. ទីត គឺវដ្ដ, តំណ គឺវដ្ដៈ ។

វដ្ដកា ឥ. [វដ្ដ+ណ្វុ+អា.ឥ.] សត្វចាប, សត្វក្រួច ។

វដ្ដានុគត គុ. [វដ្ដ+អនុគត] ទៅតាមហើយនូវវដ្ដៈ ។

វដ្ដិ ឥ. [វដ្ដ+ឥ.] ប្រឆេះ, កណ្តាប់, ខ្នាញ់ ។

វដ្ដេតិ កិ. [វដ្ដ+ណេ+តិ.វ.] ការ, បូរ, ឡើល ។

វដ្ដេត្វា អ. [វដ្ដ+ណេ+ត្វា] ការហើយ, បូរហើយ, ឡើលហើយ,... ។

វឌ្ឍកី [វឌ្ឍ+ក+ឦ] ជាងឈើ (វិ. **វឌ្ឍយតិ ឆិន្ទតីតិ> វឌ្ឍកី**) ។

វឌ្ឍតិ កិ. [វឌ្ឍ+អ+តិ.វ.] ចម្រើន, រុងរឿង ។

វឌ្ឍមាន គុ. [វឌ្ឍ+មាន] កាលចម្រើន, កំពុងចម្រើន ។ . **កច្ឆាយាយ** ក្នុងវេលាមានស្រមោលកំពុងចម្រើន ។

វឌ្ឍយិសុ កិ. [វឌ្ឍ+ណយ+ទំ.អជ្ជ.] ចម្រើនហើយ, ឱ្យចម្រើនហើយ ។

វឌ្ឍិត គុ. [វឌ្ឍ+ឥ.អា.+ត] ចម្រើនហើយ, គឺ....ចម្រើនហើយ ។ . **អត្តានំ** គុ. មានខ្លួនចម្រើនហើយ, មានខ្លួនរបរ់ហើយ ។ . **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃការកនោះជាអ្នកចម្រើនហើយ, ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកចម្រើនហើយ ។

វឌ្ឍេត្វា អ. [វឌ្ឍ+ណេ+ត្វា] ចម្រើនហើយ, ឱ្យចម្រើនហើយ ។

វឌ្ឍេយ្យ កិ. [វឌ្ឍ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីចម្រើន, គប្បីឱ្យចម្រើន ។

វណ ពុំ. [វណ+អ] ដំបៅ; ឧ. **សរីរំ វណយតិ វិចុណ្ណតិ និច្ចាចច្ចិច្ឆំ ករោតីតិ> វណោ)** ។ . **បដិកម្មត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើគបន្លូវដំបៅ, .ដល់កិ.បំបាត់នូវដំបៅ ។

វណកាទិ គុ. [វណក+អាទិ] (ទោស) មានប្រព្រួយជាដើម ។

វណ្ដ ឬ **វណ្ដក** នពុំ. [វដិ+ក, លុបក, ក្មុង.អា.] ទង, សណ្ដូង, ដង ឧ. **ពន្ធីយតេ អនេនាតិ> វណ្ដំ** ។ . **មាលាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយផ្កាមានផ្កាកម្រងប្រកបដោយទងជាដើម ។

វណ្ណ ពុំ. [វណ្ណ+អ] ពណ៌, សម្បុរ, គុណគឺបុគ្គលគប្បីសរសើរ, .គប្បីពណ៌នា, រស្មី, ភេទ, ត្រកូល, ជាតិ, អក្សរ ។ . **គន្ធ** ពុំ. ពណ៌និងក្លិន ។ . **គន្ធសម្បន្ន** គុ. ដល់ព្រមហើយដោយពណ៌និងក្លិន ។ . **ធាតុ** ឥ. ធាតុគឺរស្មី ។ . **បោក្ខរតាយ** ដោយភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសម្បុរដូចជាផ្កាឈូក, ដោយភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសរីរៈប្រកបដោយវណ្ណៈ ។ . **ភណនអវណ្ណភណនវស** ពុំ. អំណាចនៃកិ.ពោលនូវគុណគឺបុគ្គលគប្បីពណ៌នា និងកិ.ពោលនូវទោសគឺបុគ្គលមិនគប្បីពណ៌នា ។ . **ភេទ** ពុំ. ប្រភេទនៃពណ៌, សេចក្ដីផ្សេងនៃពណ៌ ។ . **សណ្ឋានសម្បន្នអគន្ធកបុប្ផសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្កាមិនមានក្លិនដែលបរិបូណ៌ដោយពណ៌និងទ្រង់ទ្រាយ ។

វណ្ណយន្តិ កិ. [វណ្ណ+ណយ+អន្តិ.វ.] ពណ៌នា, សរសើរ ។

វណ្ណវន្តុ គុ. [វណ្ណ+វន្តុ] មានពណ៌, វិ. **វណ្ណោ យស្ស អត្ថីតិ> វណ្ណវន្តុ** ។

វណ្ណាទិ [វណ្ណ+អាទិ] ធមិមានវណ្ណៈជាដើម, វិ. **វណ្ណោ អាទិ យស្ស សោ> វណ្ណាទិ (ធម្មោ)** ។ ពហុ. វិ. **វណ្ណោ អាទិ យេសំ តេ> វណ្ណាទយោ (ធម្មា)** ។

វណ្ណេត្វា អ. [វណ្ណ+ណេ+ត្វា] ពណ៌នាហើយ, រៀបរាប់ហើយ, សរសើរហើយ ។

វណ្ណេន្តិ កិ. [វណ្ណ+អ ឬណេ+អន្តិ.វ.] ពណ៌នា, សរសើរ ។

វណិជ្ជា ឥ. [វណិជ+ណ្យ+អា.ឥ.] កម្ម ឬ ការងាររបស់ពាណិជ (ជំនួញ, កិ.ជួញ), វិ. **វាណិជានំ កម្មំ> វណិជ្ជា** ។

វត ពា. ឱ, ហ្ន៎, ឱហ្ន៎, ហ៎ី, ហ៎ីអើ, ចេតើ,... ។

វត្ត នពុំ. [វត+ណ ឬវត្ត+អ] កិច្ច ឬសេចក្ដីប្រតិប័ទដែលបុគ្គលគប្បី

ប្រព្រឹត្ត (វត្ត), វិ. វត្តិតព្វន្តិ> វត្តំ (បដិបជ្ជនំ)។ . ករណកាល ចុំ. កាលជាទីធ្វើនូវវត្ត ។ . ប្បដិវត្តករណយុត្ត គុ. គុណត្រឹមតែកិ.ធ្វើនូវវត្តនិងវត្តតប, -នូវវត្តនិងវត្តអាស្រ័យ, -នូវវត្តនិងវត្តដ៏សមគួរ ។ . ប្បដិការក គុ. អ្នកធ្វើនូវ... ។ . ប្បដិវត្តបរិយត្តិមនសិការ គុ. កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវវត្តនិងវត្តតបនិងបរិយត្តិ, វត្តនិងវត្តតបនិងបរិយត្តិ និងកិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ។ . បទ នបុំ. កុសលជាផ្លូវនៃវត្ត, បទនៃវត្ត, វត្តបទ ។ . សម្បន្ន គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយវត្ត, អ្នកបរិបូណ៌ហើយដោយវត្ត, អ្នកមានវត្តដល់ព្រមហើយ; វិ. វត្តេន សម្បន្នោ> វត្តសម្បន្នោ, វត្តំ សម្បន្នំ យស្ស សោ> វត្តសម្បន្នោ ។

វត្តព្វ កិ. [វទ+តព្វ, ទ>ត] គឺ... គប្បីពោល ។

វត្តព្វតា គុ. [វត្តព្វ+តា] ភាវៈនៃ...គឺ...គប្បីពោល; វិ. វត្តព្វស្ស ភាវោ> វត្តព្វតា ។

វត្តសិ កិ. [វត្ត+អ+សិ.វ.] ប្រព្រឹត្ត ។

វត្វា អ. [វទ+ត្វា] ពោលហើយ ។

វត្តាមិ កិ. [វត្ត+អ+មិ.វ., អ>អា] រមែងប្រព្រឹត្ត ។

វត្តារោ គុ. [វត្តុ+យោ.វិ, ឧ>អារ, យោ>ឱ] រីជនអ្នកពោលទាំងឡាយ ។

វត្តិតុំ អ. [វត្ត+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីប្រព្រឹត្ត, វិកិ.ប្រព្រឹត្តិ ។

វត្តុំ អ. [វទ+តុំ, ទ>ត] ដើម្បីពោល ។

វត្តុកាម គុ. [វត្តុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីពោល, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីពោល, វិ. វត្តុំ កាមេតីតិ> វត្តុកាមោ ។

វត្តេត្វា អ. [វត្ត+ណេ+ត្វា] ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

វត្តេតុំ អ. [វត្ត+ណេ+តុំ] ដើម្បីប្រព្រឹត្ត, ដើម្បីប្រព្រឹត្តទៅ ។

វត្តេយ្យ កិ. [វត្ត+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីប្រព្រឹត្ត, គប្បីប្រព្រឹត្តទៅ ។

វត្ថ នបុំ. [វស+ថ, ស>ត] វត្ថុដែលបុគ្គលរមែងបិទបាំង ឬស្លៀកដណ្តប់ (សំពត់); វិ. វសន្តេ អច្ឆាទិយន្តេតិ> វត្ថំ ។ . ច្ឆាទនពិឡន្ធសុវណ្ណាទិ គុ. (វត្ថុ) មានវត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំងគឺសំពត់និងប្រាក់និងមាសជាដើម, មានវត្ថុជាគ្រឿងស្លៀកពាក់គឺសំពត់និងប្រាក់និងមាសជាដើម ។ . ច្ឆុម្ពដក នបុំ. ឈ្នួតជាវិការៈនៃសំពត់ ។ . តេលមធុផាណិតាទិ គុ. មានសំពត់និងប្រេងនិងទឹកឃ្មុំនិងទឹកអំពៅជាដើម ។ . ទស នបុំ. ជាយនៃសំពត់ ។ . បុប្ផគន្ធាភរណ នបុំ. សំពត់និងផ្កា និងគ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងអាភរណៈ, គ្រឿងប្រដាប់គឺសំពត់និងផ្កានិងគ្រឿងក្រអូប ។ . ភេសជ្ជបានកាទិ គុ. មានសំពត់និងភេសជ្ជៈនិងទឹកបានជាដើម, មានសំពត់និងភេសជ្ជៈ និងទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកជាដើម ។ . ភេសជ្ជាទិហត្ថ គុ. មានវត្ថុមានសំពត់និងភេសជ្ជៈជាដើមក្នុងដៃ, វិ. វត្ថភេសជ្ជំ អាទិ យស្ស តំ> វត្ថភេសជ្ជាទិ (វត្ថុ), វត្ថភេសជ្ជាទិ ហត្ថេសុ យេសំ តេ> វត្ថភេសជ្ជាទិហត្ថា (មនុស្សា) ។ . ភោគ ចុំ. កិ.បរិភោគ (ប្រើប្រាស់) នូវសំពត់ ។ . យានច្ឆត្ត នបុំ. សំពត់និងយាន និង

ឆត្រ ។

វត្ថាភរណ នបុំ. [វត្ថ+អាភរណ] សំពត់និងគ្រឿងអាភរណៈ, គ្រឿងអាភរណៈគឺសំពត់, គ្រឿងប្រដាប់គឺសំពត់ ។ . **បដិមណ្ឌិត** គុ. ប្រដាប់ហើយដោយសំពត់និងគ្រឿងអាភរណៈ ។ . **មាលា. លង្ការាទិ** គុ. មានគ្រឿងអាភរណៈគឺសំពត់និងគ្រឿងអលង្ការគឺផ្កាកម្រងជាដើម ។

វត្ថុ នបុំ. [វស+ត្ថុ] (ធី) ជាទីនៅ (ទីភូមិ, លំនៅ, រឿង, និទាន), វិ. **វសន្តិ ឯត្ថាតិ> វត្ថុ** ។ **ខេត្តវត្ថុ** កុំប្រែថា «ស្រែនិងចំការ», ត្រូវប្រែថា «ស្រែនិងទីភូមិ» ព្រោះចំការក៏សង្គ្រោះចូលក្នុងខេត្តដែរ ។

វត្ថុកាមក្កិលេសកាម បុំ. [វត្ថុកាម+កិលេសកាម] វត្ថុកាមនិងកិលេសកាម ។

វតិ ឥ. របង ។

វទ កិ. [វទ+អ+ហិ.ប., លុបហិ] ចូរពោល, ចូរនិយាយ ។

វទញ្ញូ គុ. [វទ+ញា+រូ] អ្នកដឹងនូវពាក្យរបស់ស្មូម, អ្នកដឹងនូវពាក្យពោល; វិ. **យាចកានំ វទំ វចនំ ជានាតីតិ> វទញ្ញូ** ។

វទតិ កិ. [វទ+អ+តិ.វ.] ពោល, និយាយ, ស្តី, ថា ។

វទន្តុ កិ. [វទ+អ+អន្តុ.ប.] ចូរពោល, ចូរនិយាយ, ចូរស្តី ។

វទ្ទលិកា ឥ. ភ្លៀងរលឹម, ភ្លៀងជ្រាំ ។

វទាបេតុំ អ. [វទ+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាងបុគ្គលឱ្យពោល, .ឱ្យហៅ ។

វទិត្វា អ. [វទ+ឥ.អា.+ត្វា] ពោលហើយ ។

វទេតិ កិ. [វទ+ណេ ចុរ+តិ.វ.] ពោល ។

វទេយ្យាថ កិ. [វទ+អ+ឯយ្យាថ.ស.] គប្បីពោល ។

វធ បុំ. [ហន+ណ, ហន>វធ] កិ.បៀតបៀន, កិ.សម្លាប់ ។ . **ពន្ធន** កិ.សម្លាប់ និងកិ.ចង ។

វធក បុំ. [ហន+ណ្វុ, ហន>វធ, ណ្វុ>អក] អ្នកបៀតបៀន, អ្នកសម្លាប់ (ពេជ្ឈឃាត); វិ. **ហនតីតិ> វធកោ** ។

វធិត្វា អ. [ហន+ឥ.អា+ត្វា, ហន>វធ] សម្លាប់ហើយ ។

វធិស្សាមិ កិ. [ហន+អ+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ភ.] នឹងសម្លាប់ ។

វន នបុំ. [វន+អ] (ធី) ជាទីគប់រកនៃសត្វមានក្ងោកនិងតាវ៉ៅជាដើម (ព្រៃ), វិ. **វនន្តិ តំ ភជន្តិ មយូរកោកិលាទយោ សត្តាតិ> វនំ** ។ . **កម្មិកបុរិសវេស** បុំ. ភេទនៃបុរសអ្នកធ្វើនូវការងារក្នុងព្រៃ ។ . **កុសុម** នបុំ. ផ្កាឈើក្នុងព្រៃ ។ . **គហន** នបុំ. ស្បាតនៃព្រៃ, ទីញៀវស្បាតនៃព្រៃ ។ . **ចរក** គុ. បុគ្គលអ្នកត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ (ព្រានព្រៃ); វិ. **វនេ ចរតីតិ> វនចរកោ** ។ . **ប្បតិ** បុំ. ដើមឈើជាម្ចាស់នៃព្រៃ, ដើមឈើជាធំក្នុងព្រៃ ។ . **មជ្ឈ** គុ. កណ្តាលនៃព្រៃ ។ . **មុត្ត** គុ. ផុតហើយចាកព្រៃ ។ . **មូលផលាផល** នបុំ. ឫសនិងផ្លែនិងផ្លែដ៏ចម្រើនក្នុងព្រៃ, ឫសឈើនិងផ្លែធំផ្លែតូចក្នុងព្រៃ (មូលសព្ទក្នុងទីនេះ ប្រែថា «មើម» ក៏បាន) ។ . **វណ្ណ** គិ. វិ. ពណ៌នានូវព្រៃ ។

វនាធិមុត្ត គុ. [វន+អធិមុត្ត] បង្អោនចិត្តទៅហើយក្នុងព្រៃ, ត្រាច់ព្រៃ ។

វន្ត គុ. [វម+ត, ម>ន] ក្អួតហើយ, ខ្ជាក់ហើយ, ខ្ជាក់ចោលហើយ ។ . **កាសាវ** គុ. មានទឹកចត់ខ្ជាក់ចោលហើយ, មានទឹកចត់គឺកិលេសខ្ជាក់ចោលហើយ ។ . **ទោស** គុ. មានទោសៈខ្ជាក់ចោលហើយ ។ . **មល** គុ. មានមន្ទិលខ្ជាក់ចោលហើយ ។ . **លោកាមិស** គុ. មានអាមិសៈក្នុងលោកខ្ជាក់ចោលហើយ ។

វន្តាស គុ. [វន្ត+អាសា] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាខ្ជាក់ចោលហើយ, វិ. វន្តា អាសា យេន សោ> វន្តាសោ ។

វនថ, វនដ្ឋ គុ. [វន+ឋា+អ ឬវន+ថ] កិលេសដូចជាព្រៃកើតនៅក្នុងព្រៃ, ដូកឈើដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃ, តណ្ហា ។

វន្ទតិ កិ. [វន្ទ+អ+តិ.វ.] សំពះ, ថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទន គុ. [វន្ទ+អន] ការសំពះ, ការថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទន នបុំ. [វន្ទ+យុ] កិ.សំពះ, កិ.ថ្វាយបង្គំ, វិ. វន្ទិយតេតិ> វន្ទនំ ។ . **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចគឺកិ.ថ្វាយបង្គំ ។ . **កាល** បុ. កាលជាទីថ្វាយបង្គំ ។ . **ភាវ** បុ. ភាវៈគឺកិ.ថ្វាយបង្គំ, ភាវៈនៃកិ.ថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទាបនកាល បុ. [វន្ទាបន+កាល] កាលជាទីញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទាបិត គុ. [វន្ទ+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យថ្វាយបង្គំហើយ ។

វន្ទាបេសិ កិ. [វន្ទ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យថ្វាយបង្គំហើយ ។

វន្ទាមិ កិ. [វន្ទ+អ+មិ.វ. ឧត្ត.] ថ្វាយបង្គំ, សូមថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទិតវន្ទិតកាល បុ. [វន្ទិត+វន្ទិត+កាល] កាលនៃ...គឺ...ថ្វាយបង្គំហើយៗ ។

វន្ទិ កិ. [វន្ទ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ថ្វាយបង្គំហើយ ។

វន្ទិត្វា អ. [វន្ទ+ឥ.អា.+ត្វា] ថ្វាយបង្គំហើយ ។

វបនការក បុ. [វបន+ការក] អ្នកធ្វើដើម្បីកិ.ព្រោះ, . ដាំ, . សាប ។

វប្បមង្គល នបុំ. [វប្ប+មង្គល] មង្គលក្នុងកិ.ព្រោះ, មង្គលដើម្បីកិ.ព្រោះ ។ . **កាល** បុ. កាលជាទីធ្វើនូវវប្បមង្គល, កាលជាទីធ្វើនូវមង្គលដើម្បីកិ.ព្រោះ ។

វបាបេសុំ កិ. [វប+ណាបេ+ឧំ.អជ្ជ.] ឱ្យព្រោះហើយ, ឱ្យសាបហើយ, ឱ្យដាំហើយ ។

វបិត្វា អ. [វប+ឥ.អា.+ត្វា] ព្រោះហើយ, សាបហើយ, ដាំហើយ ។

វម្មិក បុ. [វម+ណ្ហុ+ឥ.អា.] ប្រទេសដែលខ្ទួកកញ្ចៀរខ្ជាក់ហើយ ។ (ដំបូក). វិ. ឧបចិកាហិ វន្តោតិ> វម្មិកោ ។

វយ បុ. [វយ+អ.] វ័យ, ជំនាន់, វិ. វយតិ បរិហានិ គច្ឆតីតិ> វយោ ។ . **បត្តិកាល** បុ. កាលនៃជីការមោះដល់ហើយនូវវ័យ។ . **កល្យាណ** នបុំ. លក្ខណៈគឺបណ្ឌិតគប្បីរាប់នៃវ័យ, វ័យល្អ, សំរស់នៃវ័យ ។ . **ប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវវ័យ, កាន់វ័យដល់

ហើយ ។ – ប្បទេស បុំ. វៃរនិងប្រទេស ។

វេយ្យាន្តរ គុ. [វេយ+អន្តរ] ដីសចគួរដលើយ ។

វេយាគត គុ. [វេយ+គត, អទេយ>ឱ] ដល់ហើយនូវកិ.សូន្យ ។

វរកចោរក នបុំ. [វរក+ចោរក] ស្ពួយនិងពោត ។

វរ បុំ. [វរ+អ] ពរ, គុ. ប្រសើរ ។ – បំសំ នបុំ. សាច់ប្រសើរ ។ – វារណោ បុំ. ដំរីប្រសើរ ។

វរតរ គុ. [វរ+តរ] ប្រសើរជាង, ប្រសើរវិសេស ។

វរត្ត នបុំ. [វរ+អ, អ>ត>ត្ត] ខ្សែជាគ្រឿងចង (ព្រ័ត្រ), ឱ. **វរតិ អនេនាតិ> វរត្តំ (យោត្តំ)** ។

វរុណកដ្ឋ នបុំ. [វរុណ+កដ្ឋ] ឈើធ្លាន់, ដើមធ្លាន់ ។

វលញ្ជេតព្វាមិ គិ. [វលញ្ជ+អ+ឯ អា.+តព្វ កិ.] នឹងប្រើប្រាស់ ។

វល្លភ គុ. [វល្លុ+អភ] ស្និទ្ធស្នាល, ជាទីស្រឡាញ់ ឱ. **វល្លតិ សំវរតីតិ> វល្លភោ** ។ – ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្និទ្ធស្នាល ។ – តរុណ បុំ. ក្មេងជំទង់ស្និទ្ធស្នាល, ស្ទួនជាទីស្និទ្ធស្នាល ។

វល្លី ឥ. [វល្លុ+ឦ] វល្លិ (ដូច លតា) ។

វលាហក បុំ. [វារិ+វហ+ណ្វុ, វារិ>វ, វហ>វាហ, វាឧវហ>លះ] អ្នកនាំនូវទឹក, វលាហកៈ, ភ្លៀង (ឈ្មោះទេវតាអ្នកបង្អុរភ្លៀង); ឱ. **វារិ វហតីតិ> វលាហកោ** ។ – ទេព បុំ. កិ.ទៅប្រាកនៃវលាហក, កិ.ហ៊ាំងនៃភ្លៀង។ – **អស្សរាជកុល** នបុំ. ត្រកូលនៃសេះ

ជាស្ដេចឈ្មោះវលាហក, ត្រកូលនៃស្ដេចនៃសេះឈ្មោះវលាហក ។ – អន្តរ នបុំ. ចន្លោះ ឬវាងនៃវលាហក ។

វលិត្តច គុ. [វលិ+តច] មានស្បែកជ្រួញជ្រីវ, មានស្បែករយីករយាក; ឱ. **វលិ សិថិលំ ចម្មំ តចោ យស្ស សោ> វលិត្តចោ** ។

វវត្ថបេតិ គិ. [វិ+អវ+ឋា+ណេ+តិ.វ.] កំណត់, កំណត់ចុះ, ស្ទង់, ឱ្យកំណត់ ។

វវត្ថបេត្វា អ. [វិ+អវ+ឋា+ណេ+ត្វា] កំណត់ហើយ, ឱ្យកំណត់ហើយ ។

វវត្ថាបិយមាន គុ. [វិ+អវ+ឋា+ណេ+យ+មាន] គឺ...ភាពកំណត់ចុះ, គឺបណ្ឌិតកាលឱ្យកំណត់ចុះ, គឺ...កាលស្ទង់ ។

វស បុំ. [វស+អ] អំណាច ។ ឥ. វសា ខ្លាញ់ ។

វស គិ. [វស+អ+បរ.ប., ឧត្តមបុ.ឯ.] ចូរនៅ ។

វសតិ គិ. [វស+អ+តិ.វ.] នៅ, រមែងនៅ ។

វសន នបុំ [វស+យុ] (ទី) ជាទីនៅ, ឱ. **វសន្តិ ឯត្ថាតិ> វសនំ** ។ – ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីនៅ ។ – កិច្ច នបុំ. កិច្ចដោយកិ.នៅ ។ – គព្ភ បុំ. បន្ទប់ជាទីនៅ ។ – ភាវ បុំ. ភាវៈនៃកិ.នៅ, ភាវៈគឺកិ.នៅ ។

វសមាន គុ. [វស+មាន] កាលនៅ, កំពុងនៅ ។

វសលវាទ បុំ. [វសល+វាទ] វាទៈថាជាមនុស្សថោកទាប, .មនុស្សចង្រៃ, កិ.ពោលថា ជាមនុស្សថោកទាប ។

វសវត្តី [វស+វត្ត+ណី] អ្នកញុំាងគេឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចដោយ

ប្រក្រតី, មារឈ្មោះវសវត្តី; វិ. វសេ វត្តេតិ សីលេនាតិ > វសវត្តី ។

វសានុគ គុ. [វស+អនុ+គម+ក្វិ] ទៅតាមនូវអំណាច; វិ. វសំ ឧបគច្ឆតីតិ > វសានុគោ ។

វសាបេត្វា អ. [វស+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យនៅហើយ, ញុំាង...ឱ្យនៅហើយ ។

វសាបេន្តិ កិ. [វស+ណាបេ+អន្តិ.វ.] ឱ្យនៅ, ញុំាង...ឱ្យនៅ ។

វសិ កិ. [វស+អ+ឦ.អជ្ជ.] នៅហើយ ។

វសិត គុ. ឬ កិ. [វស+ឥ.អា.+ត.] ដែលនៅហើយ ។

វសិតុកាម គុ. [វសិតុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីនៅ (ពិ. ដូចវត្តុកាម)។

វសិតុំ អ. [វស+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីនៅ, វិកិ.នៅ ។

វសិស្សថ កិ. [វស+អ+ឥ.អា.+ស្សថ.ភ.] នឹងនៅ ។

វសីភូត កិ. [វសី+ភូត] មានសេចក្ដីស្ទាត់, មានសេចក្ដីជំនាញ, មានសេចក្ដីស្ទាត់កើតហើយ ។

វសុត្តម គុ. [វសុ+ឧត្តម] ជាជាកែវដ៏ឧត្តម, ជាជាកែវដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ (វសុ< វស+ឧ = ប្រែថា វត្ថុជាគ្រឿងនៅជាសុខ (កែវ); វិ. សុខំ វសន្តិ ឯត្ថាតិ > វសុ ។

វសេយ្យំ កិ. [វស+អ+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីនៅ ។

វស្ស នបុំ. [វស្ស+អ] ភ្លៀង, រដូវភ្លៀង, ឆ្នាំ វិ. វស្សតិ សិញ្ច-

តីតិ > វស្សំ) ។ ចំពោះ វស្ស ប្រើជា បុំ. ប្រែថា «ឆ្នាំ» វិ. វសន្តិ ឯត្ថាតិ > វស្សោ (ការណោ) ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃភ្លៀង ។ - **វត្ត** ចំណែកនៃឆ្នាំ, នៃវស្សា ។ - **វុឌ្ឍិ** ឥ. គ្រាប់នៃភ្លៀង ។ - **សតមត្ត** គុ. មានរយនៃឆ្នាំជាប្រមាណ, ត្រឹមតែរយនៃឆ្នាំ ។ - **បរិមាណ** នបុំ. ប្រមាណនៃឆ្នាំ ។ - **វលាហក** ទេវបុត្រឈ្មោះវលាហកៈអ្នកបង្អុរនូវភ្លៀង, ទេវបុត្រឈ្មោះវលាហកៈ ។

វស្សតិ កិ. [វស+ច-តិ.វ, ស+យ>ស្ស] ស្រែក, រងារ ។

វស្សន្ត គុ. [វស្ស+អន្ត] កាលបង្អុរចុះ, កាលធ្លាក់ចុះ ។

វស្សាទីនិ គុ. [វស្សាទិ+យោ.វិ.] (រដូវទាំងឡាយ) មានរដូវភ្លៀងជាដើម; វិ. វស្សំ អាទិ យេសំ តានិ > វស្សាទីនិ (ឧតូនិ)។

វស្សាបយិស្សុ កិ. [វស្ស+ណាបយ+ឥំសុ.អជ្ជ.] ឱ្យធ្លាក់ចុះហើយ, ឱ្យបង្អុរចុះហើយ ។

វស្សាវុត្ត គុ. [វស្ស+វុត្ត] សម័យនៃភូមិភាគពីភ្លៀងឱ្យជោគជាំហើយ, សម័យមានភ្លៀងជោគជាំហើយ (វុត្ត<វស+វុ+ត) ។

វស្សាបេតុំ អ. [វស្ស+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីបង្អុរចុះ, ដើម្បីញុំាងភ្លៀងឱ្យធ្លាក់ចុះ ។

វស្សាវាស បុំ. [វស្ស+វស+ណ, អនៃវស្ស>អា, វនៃវស>វា, ខ្លះថាវស្ស+អា+វស+ណ] (សម័យឬកាល) ជាទីនៅចាំវស្សា; វិ. វស្សំ វសតិ ឯត្ថាតិ > វស្សាវាសោ, វស្សំ អាវសតិ ឯត្ថាតិ វា

> វស្សាវាសោ ។

វស្សាវាសិក គុ. [វស្ស+វាស+ណិក] ភិក្ខុអ្នកនៅចាំវស្សា, វិ. **វស្សំ វសតីតិ> វស្សាវាសិកោ** ។ - **សាដក** ថុ. សាដកដែលបុគ្គលគប្បីឱ្យដល់ភិក្ខុអ្នកនៅចាំវស្សា, វិ. **វស្សាវាសិកស្ស ទាតព្វោ សាដកោ> វស្សាវាសិកសាដកោ** ។ - **លាភ** ថុ. លាភរបស់ភិក្ខុអ្នកនៅចាំវស្សា ។

វស្សិក គុ. [វស្ស+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរដូវភ្លៀង, វិ. **វស្សេ វត្ត. តីតិ> វស្សិកោ** (កាលោ) ។

វស្សិកី, វស្សិកា ឥ. [វស្សិក+ឦ ឥ.] ម្លិះ, ផ្កាម្លិះ ។

វស្សិ ក. [វស្ស+អ+ឦ អជ្ជ.] បង្អុរចុះហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

វស្សិត្វា អ. [វស្ស+ឥ អា.+ត្វា] បង្អុរចុះហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

វស្សិស្សតិ ក. [វស្ស+អ+ឥ អា.+ស្សតិ ភ.] នឹងបង្អុរចុះ...។

វស្សូបគត គុ. [វស្ស+ឧប+គម+ត] ចូលទៅដល់នូវវស្សា, នៅចាំវស្សា, វិ. **វស្សំ ឧបគច្ឆតីតិ> វស្សូបគតោ** ។

វស្សូបគមន នថុ. [វស្ស+ឧបគមន] កិ.ចូលទៅកាន់វស្សា, កិ.នៅចាំវស្សា ។

វស្សូបនាយិកាទិវស ថុ. [វស្សូបនាយិកា+ទិវស] ថ្ងៃគឺតិថីជាទីចង្អោនចូលទៅជិតកាន់វស្សា, កាន់រដូវភ្លៀង, វិ. **វស្សំ ឧប. នេតិ ឯត្ថាតិ> វស្សូបនាយិកា** (តិថី) ។

វហតិ ក. [វហ+អ+តិ ក.] នាំទៅ, ទាញទៅ, អូសទៅ ។

វហតោ [វហន្ត+ស.វិ., ន្ត+សិ.វិ>តោ] កាលនាំទៅ,...។

វហិតុំ អ. [វហ+ឥ អា.+តុំ] ដើម្បីនាំទៅ ។

វហិស្សាមិ ក. [វហ+អ+ឥ អា+ស្សាមិ ភ.] នឹងនាំទៅ ។

វឡវ ថុ. សេះ, សេះល្អោល, សេះល្មោល ។ ឥ. **វឡវា** សេះញី ទេសេក ។

វា និ. ឬ, ក្តី, ខ្លះ,... ។

វាក្យ នថុ. [វច+ណ្យ] ពាក្យគឺបុគ្គលគប្បីពោល (ពាក្យ); វិ. **វត្តព្វន្តិ> វាក្យំ** ។ - **ករណមត្ត** គុ. ហេតុត្រឹមតែកិ.ធ្វើនូវពាក្យ, ហេតុគ្រាន់តែកិ.ធ្វើនូវពាក្យ ។

វាក ន. ព្រៃ, ផ្ទៃ, សំបកឈើ ។

វាចសិក គុ. [វចសិ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាចា, វិ. **វចសិ វត្ត. តីតិ> វាចសិកំ** ។

វាចា ឥ. [វច+អ+អា ឥ.] ធម្មជាតិដែលបុគ្គលតែងពោល (វាចា, សម្តី), វិ. **វុច្ចតេតិ> វាចា** ។ ធម្មជាតិជាហេតុពោលនៃជន, វិ. **វចតិ ឯតាយាតិ> វាចា** ។ - **កម្ម** នថុ. កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយវាចា ។ - **សញ្ញត** គុ. អ្នកសង្រួមដោយវាចា, អ្នកបានវាចាសង្រួមហើយ ។

វាចានុវត្តិ គុ. [វាចា+អនុ+វត្ត+ណី] អ្នកប្រព្រឹត្តតាមនូវវាចា; វិ. **វាចំ**

អនុវត្តិកិកិ> ចាចានុវត្តិ ។

វាចេត្វា ក. [វច+ណេ+ត្វា] ពោលហើយ, អានហើយ ។

វាចេតិ កិ. [វច+ណេ+ត.ឋ.] ចូរពោល, ចូរបង្រៀន ។

វាចេន្ត គុ. [វច+ណេ+អន្ត] កាលពោល, កាលបង្រៀន ។

វាណិជ, វាណិជក ចុំ. [វណ+ឥជ, ក.សក្ត] ឈ្មួញ, អ្នកជួញ, ពាណិជ ។

វាត ចុំ. [វា+ត] វាយោធាតុដែលបក់ផ្សាយទៅ (ខ្យល់); វិ. វាយតីតិ> វាតោ ។

វាតបាន នចុំ. [វាត+បា+យុ] (ចិ) ជាទីផ្លូវខ្យល់(បង្អួច), វិ. វាតំ បិវតិ ឯត្ថាតិ> វាតបានំ ។

វាតភក្ខ គុ. [វាត+ភក្ខ] មានខ្យល់ជាចំណី, ជាភក្សាហារ ។

វាតមិគ ចុំ. [វាត+មិគ] ប្រើសក្ដាន់ វិ. គមនេន វាតសមោ មិគោ> វាតមិគោ ។

វាតវុឌ្ឍិវេគ ចុំ. [វាត+វុឌ្ឍិ+វេគ] កម្លាំងនៃខ្យល់និងភ្លៀង, សន្ទុះនៃ..., ល្បឿននៃ...។

វាតវេគ ចុំ. [វាត+វេគ] កម្លាំងនៃខ្យល់ ។

វាតាតប ចុំ. [វាត+អាតប] ខ្យល់និងកម្ដៅថ្ងៃ ។ . **កិលន្ត** គុ. លំបាកហើយដោយខ្យល់ និងកម្ដៅថ្ងៃ, ទៀបបាត់ហើយព្រោះខ្យល់ និងកម្ដៅថ្ងៃ ។

វាតាហតតាលបណ្ណ នចុំ. [វាតាហត+តាលបណ្ណ] ស្លឹកនៃត្នោតដែលខ្យល់បៀតបៀនទៅហើយ, ដែលខ្យល់ប៉ះត្រូវហើយ ។

វាទ ចុំ. [វទ+ណ] ពាក្យជាគ្រឿងពោល, កិ.ពោល, វាទៈ; វិ. វទន្តិ ឯតាយាតិ> វាទោ (លទ្ធិ) ។ . **ក្ខិត្ត** គុ. អ្នកមានវាទៈបោះចោលហើយ, អ្នកបោះចោលហើយនូវវាទៈ ។ . **បដិវាទវស** ចុំ. អំណាចនៃកិ.ពោល និងកិ.ពោលតប, អំណាចនៃវាទៈតបនូវវាទៈ ។ . **វិមោចនត្ថំ** ដើម្បីកិ.ផុតស្រឡះចាកវាទៈ, ដើម្បីកិ.ដោះស្រាយនូវវាទៈ ។

វាទិត កិ. ឬ គុ. [វទ+ណេ.ក.+ត] ដែលបុគ្គលប្រគំហើយ ។

វាទិវរ គុ. [វាទី+វរ] អ្នកមានវាទៈដ៏ប្រសើរ,...។

វានរ ចុំ. ពានរ, ស្វា វិ. វនេ ចរតីតិ> វានរោ ។

វាម គុ. [វា+ម] ឆ្វេង, ខាងឆ្វេង ។ . **អក្ខិ** នចុំ. ភ្នែកខាងឆ្វេង ។ . **កណ្ណសោត** នចុំ. ប្រហោងនៃព្រះកាណ៌ (ត្រចៀក) ខាងឆ្វេង ។ . **នាសិកសោត** នចុំ. ប្រហោងនៃព្រះនាសិក (ច្រមុះ) ខាងឆ្វេង ។ . **បស្ស** នចុំ. ខាងឆ្វេង ឬចំហៀងខាងឆ្វេង ។ . **បាទតល** នចុំ. ផ្ទៃនៃជើងខាងឆ្វេង ។ . **ពាហុ** ចុំ ឬ ឥ. ដើមដៃខាងឆ្វេង ។ . **ហត្ថតល** នចុំ. ផ្ទៃនៃដៃខាងឆ្វេង ។ . **វិស-ក្ខធិ** ចុំ. ចង្អួយនៃស្មាខាងឆ្វេង ។ . **ឩរុ** នចុំ. ភ្លៅខាងឆ្វេង ។

វាយតិ កិ. [វា+យ+តិ.ឋ.] បក់ទៅ, ផ្សាយទៅ ។

វាយមតិ កិ. [វាយម+អ+តិ.ឋ., សុទ្ធកិ.ប.] ចូរព្យាយាម, ចូរប្រឹង

ប្រែង ។

វាយមន្ត កិ. [វាយម+អន្ត] កាលព្យាយាម, កាលប្រឹងប្រែង ។

វាយមាន គុ. [វាយម+អ+មាន.វិ.] ព្យាយាម, ប្រឹងប្រែង ។

វាយិ កិ. [វាយម+អ+ឦ.អជ្ជ.] ព្យាយាមហើយ, ប្រឹងប្រែងហើយ ។

វាយមិតុំ អ. [វាយម+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីព្យាយាម, ដើម្បីប្រឹងប្រែង ។

វាយស ពុ. [វាយ>វាយ+អ-ស.សព្ទ] ក្អែក; វិ. **វាយតិ គច្ឆតីតិ> វាយសោ** ។

វាយាម ពុ. [វាយម+ណ] វិរិយភាពជាគ្រឿងប្រឹងប្រែង, ព្យាយាម, សេចក្តីព្យាយាម; វិ. **វាយន្តិ អនេនាតិ> វាយាមោ** ។

វាយាមេសិ កិ. [វិ+យាមេ+ឦ.អជ្ជ., ចុរាទិ.ភា.] ឲ្យព្យាយាមហើយ, ញុំាង...ឲ្យព្យាយាមហើយ ។

វាយាមេត្វា អ. [វិ+យាមេ+ត្វា] ឲ្យព្យាយាមហើយ, ញុំាង...ឲ្យព្យាយាមហើយ ។

វារក ពុ. [វារ+ណ្វុ] ដប, ខ្នង, ក្អម ។

វារណាបេក្ខ ត. [វារណ+អបេក្ខ] កំ.យោងយាសដែងដី, កំ.កែក្រយា ដ៏... ។ វារណ<វារ+យុ ប្រែថា «ការឃាត់ឃាំងនៃរបស់ទៃ» វិ. **វារេតិ បរពលន្តិ> វារណោ** ។

វារប្បត្ត គុ. [វារ+បត្ត] អ្នកដល់ហើយនូវវារៈ, ...នូវវេន ។

វារាបេស្សាមិ កិ. [វារ+ណាបេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងឲ្យហាម, នឹងឲ្យឃាត់,

នឹងឲ្យប្រាថ្នា ។

វារិ នបុំ. [វារ+ឥ] ធម្មជាតិហាត់នូវសេចក្តីស្រេក (ទឹក); វិ. **វារេ- យតិ បិបាសន្តិ> វារិ** ។

វារិជ ពុ. [វារិ+ជន+ក្វិ] សត្វដែលកើតក្នុងទឹក (ត្រី); វិ. **វារិម្ហិ ជា- យតីតិ> វារិជោ** ។ នបុំ. ឈូក, ផ្កាឈូក ។

វារិយមាន គុ. [វារ+ឥ.ណយ.+យ+មាន] ដ៏...កាលហាម, កាលឃាត់ ។

វារេត្វា អ. [វារ+ណេ+ត្វា] ស្ទះហើយ, ប្រាថ្នាហើយ, ដណ្តើមហើយ ។

វារេតិ ? [វារ+ណេ+តិ.វ.] ហាម, ឃាត់ ។

វារេតុំ អ. [វារ+ណេ+តុំ] ដើម្បីហាម, ដើម្បីឃាត់ ។

វារេថ កិ. [វារ+ណេ+ថ.វ.] ចូរហាម, ចូរឃាត់ ។

វារេស្សាមិ កិ. [វារ+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងហាម, នឹងឃាត់ ។

វាលគ្គមត្ត ពុ. [វាល+អគ្គ+មត្ត] មានចុងនៃរោមទ្រាយជាប្រមាណ, មានចុងនៃសក់មួយជាប្រមាណ, ប៉ុនចុងនៃ... ។

វាលិក ពុ. [វាល+ណិក] ត្រីគកាទ, ត្រីគសាគោ ។ **- ជ្ជាន** នបុំ. មិជា មិនមែនត្រីគកាហាគ ។ **- បរិបន្ធនិវារណត្ថំ** ដើម្បីរារាំង (ហាម, ឃាត់, ការពារ) នូវអន្តរាយដែលកើតអំពីត្រីគសាគោ ។

វាលេវិជ្ជនគោធក ពុ [វាល+វិជ្ជន+គោធក] ត្រូវដល់កំ.ពាញ់នូវសក់ ក្នុងមួយ ។

វាលេវេធី ត. [វាល+វេធី] ធ្នូដែលបុគ្គលធ្វើហើយដោយសក់ក្នុង

(ធ្វើតោមលក្ខ) ។

វាលិកា ន. [សំ.+បា.+ក.ន.] ខ្សាច់, ដីខ្សាច់ ។ . រាសិ ពុ. គំនរនៃដីខ្សាច់ ។ . បុលិន នពុ. គំនូរនៃដីខ្សាច់, ផ្ទុកនៃ... ។

វាលុកា, វាលុក ន. [សំ.+បា.+ក.ន.] ដូច. និង វាលិកា ។ . ភូមិ ពុ. ភូមិពេញដោយដីខ្សាច់ ។ . ក្រុវី ពុ. កញ្ចប់នៃដីខ្សាច់, ភូមិពេញដោយខ្សាច់... ។ . ពិដ្ឋ នពុ. ខ្នងនៃដីខ្សាច់ ។ . វាលិ-អភិមុខ គុ. ដែលមុខឆ្ពោះទៅកាន់គំនរនៃដីខ្សាច់ ។ . វាលិ-មណ្ឌក ពុ. ពំពុកនៃគំនរនៃដីខ្សាច់ ។

វាលោមក នពុ. [វាល+លោម] ពិធីដែលបុគ្គលត្រូវនៃភិក្ខុ សម្បុរក្រៅ (មិនក្រាប, មិនកាង); ឧ. មគ្គដ្ឋានលោម ជំសួទ ទិកំ ឧជកំ> ជានលោមកំ ។ . បំពាក់ នពុ. ជាការពិធីស្លៀកពាក់ហើយ ដោយមិនដែលបុគ្គលត្រូវធ្វើដោយសម្បុរក្រៅ, ដោយបើកបពង់ ។

វាស ពុ. [សំ.+បា.] គ្រឿងអប់, គ.អប់, គ.លាប ។ . ចុណ្ណ ពុ. ម្សៅនៃគ្រឿងអប់ ។

វាសយិតុំ គ. [សំ.+បាលា+ធំ.អជ្ជ.] ឱ្យនៅហើយ ។

វាសវី ឥ.ន. បរិត្រព្រះវាសវៈ, បរិត្រព្រះឥន្ទ, (គេហៅកាត់ព្រះឥន្ទ); ឧ. បុរិមត្តភាវេ អាវាសទានបរិហារេន ជាតិ ឋបគ្គហិតិ> ជាសវោ ។

វាសាបេត្វា ក. [សំ.+ណ.កាល+ត្វា] ឱ្យនៅហើយ, ញុំាង...ឱ្យនៅ

ហើយ ។

វាសិ, វាសី ន. [សំ.+បា.] កាំបិត (កាំបិតតូចសម្រាប់កាត់ក្រចក ឬកាំបិតកោរ); ឧ. ចសកិ និន្នកិ ឯកាយាកិ> ចាសិ ។ . កណ្ណ ពុ. សៀងនៃកាំបិត, ចុងនៃកាំបិត ។

វាសិក គុ. [សំ.+បា.+ក] អ្នកនៅ; ឧ. ចសតិកិ> ចាសិ, ចាសិ ឯច> ចាសិកោ ។

វាសិត គុ. [សំ.+ធ.ភា.+ត] អប់ហើយ, ដែលអប់ហើយ ។

វាសិផរសុ ពុ. [វាសិ+ផរសុ] កាំបិតនិងពូថៅ ។ . រក្ខាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កាំបិតនិងពូថៅ ។

វាសិយមាន គុ. [សំ.+ណេ+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យនៅ ។

វាសេតុំ គ. [សំ.+ណេ+ធំ.អជ្ជ.] ឱ្យនៅហើយ, ញុំាង...ឱ្យនៅហើយ ។

វាហន, . ណក នពុ. [វាហ ឬ វហ+យុ] វាហនៈ ឬពាហនៈ; ឧ. ទាហន្តិ សត្តាហាធិសុ កិច្ចេ ឧប្បន្នេ បយគន្តិ ទិរយំ កហេន្តិ ឯតេនាតិ> ជាហនំ ។

វាហិតបាប គុ. [វាហិត+បាប] មានបាបបន្សាត់ចោលហើយ, បណ្តេញចោលហើយ; ឧ. ជាហិតំ បាបំ យេន សោ> ចាហិតបាបោ ។

វាហេត្វា ក. [វហ ឬ វាហ+ណេ+ត្វា] បន្សាត់ចោលហើយ, បណ្តេញ

ហើយ ។

វិក្កមបោរិស នាម. (វិក្កម+បោរិស) ភាវៈនៃបុរសអ្នករង់រាទ, ភាវៈនៃបុរសអ្នកប្រកបដោយសេចក្ដីព្យាយាម (ប. **ចិក្កម** <វិ+កម+អ (ដំរើរ) ប្រែថា) សេចក្ដីព្យាយាម, សេចក្ដីរង់អាន: វ. **ចិក្កមនំ> ចិក្កមោ** ។ **បោរិស** . ស្យ<បុរិស+ណ្យ = ភាវៈនៃបុរស វ. **បុរិសស្ស ភាវោ> បោរិសំ ឬ បោរិស្សំ**) ។

វិក្កាយិកកណ្ណិកា ស. (..+កណ្ណិកា) គោលរាងអំបុក្ខលគប្បីលក់ ។

វិក្កីណាតិ កិ. (វិ+កី+នា+តិ.វ.) លក់, រំលែងលក់ ។

វិក្កីណាវសេស ន. (វិក្កីណ+អវសេស) ដំណែលនៃ... ឬដែលសេសសល់អំពី សត្វដែល...លក់ហើយ ។

វិក្កីណិត្វា អ. (វិ+កី+ណា+ត្វា) លក់ហើយ, ដូរហើយ ។

វិក្កីណិយ គុ. (វិ+កី−ណា+ណ្យ, ឬ តព្វ.) (វត្ថុ) ដែលគួរគប្បីលក់; វ. **ចិក្កីណិតព្វន្តិ> ចិក្កីណិយំ** ។ . **ភណ្ឌ** នាម. ភណ្ឌៈគឺបុគ្គល គប្បីលក់ ។ . **មំស** នាម. សាច់គឺ...គប្បីលក់ ។

វិក្ខម្ភនវិមុត្តិ ស. (..+វិមុត្តិ) កិ.ផុតស្រឡះដោយកំណាត់នៃកិ.សង្កត់ទុក, កិ.រួចស្រឡះដោយកំណាច់នៃកិ.ឃ្លាត់ ។

វិក្ខម្ភិត កិ. (វិ+ខម្ភ+អ+ឥ.អដ្ឋ., ឬ ឥត.ភ.) សង្កត់ហើយ, បង្ក្រាបសង្កិនហើយ, ឃ្លាត់ហើយ ។

វិក្ខាលេត្វា អ. (វិ+ខល+ណេ+ត្វា) ខ្ពុរហើយ, ខ្ពុរមាត់ហើយ, ឱ្យខ្ពុរ

ហើយ, លាងហើយ, ជម្រះហើយ ។

វិក្ខិត្ត គុ. (វិ+ខិប+ត) រាយមាយហើយ, ចាលទៅហើយ, ក្រឡុកចិត្តហើយ,... ។ . **ចិត្តតា** ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានចិត្តរាយមាយហើយ,... ។

វិក្ខេប ពុ. (វិ+ខិប+ណ) កិ.រាយមាយ, សេចក្ដីរាយមាយ, កិ.ចាលចិត្ត; វ. **ចិក្ខិបនំ> ចិក្ខេបោ** ។

វិកត្ថន គុ. (វិ+កត្ថ+អន) ការអួត, ការនិយាយអួត, ការសរសើរ ។

វិកត្ថេយ្យ កិ. (វិ+កត្ថ+អ+ឯយ្យ.ស.) គប្បីអួត, គប្បីពោលអួត ។

វិកល នាម. (វិ+កល+អ) សេចក្ដីខ្វះខាត ។ . **ចក្ខុ** នាម. ភ្នែកខ្វះខាត, ភ្នែកព្រាលស្រលៀង ។ គុ. មានភ្នែកស្រលៀង ។

វិកសិត គុ. (វិ+កស+ឥ.អា.+ត) ដែលរីកហើយ ។ . **បទុមសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្កាឈូកដែលរីកហើយ ។

វិការ ពុ. (វិ+ករ+ណ) កិ.ធ្វើឱ្យប្លែក; វ. **ចិករណំ> ចិការោ** ។

វិកាល ពុ. (វិកាល) កាលដែលឈានកន្លងហើយ, កាលខុស; វ. **ចិគ្គតោ កាលោ> ចិកាលោ** ។

វិកិណ្ណ គុ. (វិ+កិរ+ត) ការរាយមាយ, ..ក់រាយ, ..ក្លះកញ្ចាយ ។

វិកិរ កិ. (វិ+កិរ+អ+ញ្ញ.អដ្ឋ.) រាយមាយហើយ,... ។

វិកិរិត្វា អ. (វិ+កិរ+ឥ.អា.+ត្វា) រោយរាយហើយ, បាចសាចហើយ ។

វិកិរិតុំ អ. (វិ+កិរ+ឥ.អា.+តុំ) ដើម្បីរោយរាយ, ដើម្បីផ្ទល់ផិច ។

វិកិរិស្សតិ កិ. [វិ+កិរ+អ+ឥ.អ.+ស្សតិ.ភ.] នឹងរោយរាយ,... ។

វិគ្គហ បុំ. [វិ+គហ+អ] កិ.កាន់យកខុស, កិ.ប្រកាន់ខុស ។

វិគច្ឆតិ កិ. [វិ+គម+អ+តិ.វ., ម>ច្ឆ] ទៅប្រាស, ទៅបាត់, រាំង ។

វិគត គុ. [វិ+គម+ត] ទៅប្រាសហើយ, ទៅបាត់ហើយ, រាំងហើយ ។ - ទុក្ខតាយ ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានទុក្ខទៅប្រាសហើយ ។ - បដិឃតាយ ព្រោះភាវៈនៃ... ជាអ្នកមានបដិឃៈទៅប្រាសហើយ ។ - មលមច្ឆេរ គុ. មានសេចក្តីកំណាញ់ជាមន្ទិលទៅប្រាសហើយ ។ - វលី គុ. មានជ្រួញទៅប្រាសហើយ ។

វិគតិច្ឆ គុ. [វិគត+ឥច្ឆា] មានសេចក្តីប្រាថ្នាទៅប្រាសហើយ; វិ. វិគតា ឥច្ឆា យស្ស សោ> វិគតិច្ឆោ ។

វិគម បុំ. [វិ+គម+អ] កិ.ទៅប្រាស, កិ.ទៅបាត់, កិ.រាំង ។

វិគរហិត្វា អ. [វិ+គរហ+ឥ.អ.+ត្វា] តិះដៀលហើយ ។

វិឃាត គុ. ឬ បុំ. [វិ+ហន+ណ, ហន>ឃាត] កិ.ខ្ទាំងខ្ទប់, កិ.ចង្អៀតចង្អល់, កិ.ប៉ះទង្គិច ។

វិឃាសាទ បុំ. [វិឃាស+អទ+ណ] អ្នកស៊ីនូវភោជនជាដែន, អ្នកស៊ីនូវវត្ថុជាបេសដែន; វិ. វិឃាសំ អទតីតិ> វិឃាសាទោ ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...អ្នកស៊ីនូវវត្ថុជាបេសដែន ។

វិចក្ខណ គុ. [វិ+ចក្ខ+យុ] អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងឃើញច្បាស់, អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា ។

វិចរណ នបុំ. [វិ+ចរ+យុ] កិ.ត្រាច់ទៅ, ជាទីត្រាច់ទៅ; វិ. វិចរិយតេតិ> វិចរណំ, វិចរតិ ឯត្ថាតិ វា> វិចរណំ ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីត្រាច់ទៅ ។ - ការណ នបុំ. ហេតុនៃកិ.ត្រាច់ទៅ, ជាហេតុនៃ... ។ - កាល បុំ. កាលជាទីត្រាច់ទៅ ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈនៃកិ.ត្រាច់..., ភាវៈនៃ... ។ - មគ្គ បុំ. ផ្លូវជាទីត្រាច់ទៅ ។

វិចរណាការ បុំ. [វិចរណ+អាការ] អាការគឺកិ.ត្រាច់ទៅ, អាការជាទីត្រាច់ទៅ ។

វិចរតិ កិ. [វិ+ចរ+អ+តិ.វ.] ត្រាច់ទៅ, ដើរទៅ, ប្រព្រឹត្តទៅ, ប្រព្រឹត្តទៅផ្សេងៗ ។

វិចរន្ត គុ. [វិ+ចរ+អ+អន្ត] កាលត្រាច់ទៅ,... ។

វិចរន្តុ កិ. [វិ+ចរ+អ+អន្តុ.ប.] ចូរត្រាច់ទៅ,... ។

វិចរិ កិ. [វិ+ចរ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ត្រាច់ទៅហើយ,... ។

វិចរិត គុ. [វិ+ចរ+ឥ.អ.+ត] ដែល...ត្រាច់ទៅហើយ, ...ដើរទៅហើយ ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីដែល...ត្រាច់ទៅហើយ ។ - មគ្គ បុំ. ផ្លូវដែលខ្លួនត្រាច់ទៅហើយ ។

វិចរិតុំ អ. [វិ+ចរ+ឥ.អ.+តុំ] ដើម្បីត្រាច់ទៅ, រីកិ.ត្រាច់ទៅ, ... ។

វិចរិស្សតិ កិ. [វិ+ចរ+អ+ឥ.អ.+ស្សតិ.ភ.] នឹងត្រាច់ទៅ, នឹងប្រព្រឹត្ត, ... ។

វិចរី គុ. (វិ+ចរ+អ+តិ.អជ្ជ.) ត្រាច់ទៅហើយ,... ។

វិចារណត្ថ ពុំ. (វិចារណ+អត្ថ) ប្រយោជន៍ដល់កិ.ចាត់ចែង, ដល់កិ. វែលក ។

វិចារយិត្វា គុ. (វិ+ចរ+ណយ+ត្វា.អជ្ជ.) ពិចារណាហើយ, ចាត់ចែងហើយ, វែលកហើយ, ត្រួតត្រាហើយ ។

វិចារេត្វា អ. (វិ+ចរ+ណេ+ត្វា) ពិចារណាហើយ, ចាត់ចែងហើយ, ឲ្យត្រាច់ទៅហើយ, កៀងទៅហើយ ។

វិចារេថ គិ. (វិ+ចរ+ណេ+ថ.ក.) ចូរត្រួតត្រា, ចូរចាត់ចែង,... ។

វិចារេន្ត ពុ. (វិ+ចរ+ណេ+អន្ត) កាលត្រាច់ទៅ, កាលត្រួតត្រា, កាលកៀងទៅ ។

វិចារេស្សាមិ គិ. (វិ+ចរ+ណេ+ស្សាមិ.ក.) នឹងពិចារណា, នឹងចាត់ចែង, នឹងវែលក ។

វិចិកិច្ឆានីវរណ នពុំ. (..+នីវរណ) ធម្មជាតជាគ្រឿងរាំងនៃវិចិកិច្ឆា ។ វិចិកិច្ឆា<វិ+ចិកិច្ឆ = ធម្មជាតមានសេចក្តីកំណត់ ឬមានសេចក្តីប្រាថ្នាទៅប្រាសហើយ (សេចក្តីសង្ស័យ); វិ. **វិគតា ចិកិច្ឆា ញាណប្បតិការោ ឯតាយាតិ> វិចិកិច្ឆា** ។ <វិចិ+កិត+ឆ+អ.ក.ឥ., ត>ច = ធម្មជាតិពារយោគលំបាកជ្រើសរើសនូវសភាពគឺសេចក្តីពិត (សេចក្តីសង្ស័យ, សេចក្តីឆ្ងល់); វិ. **សភាវំ វិចិ. នន្តោ កាយ កិច្ឆតិ កិលមតីតិ វា> វិចិកិច្ឆា** ។

វិចិត្ត, វិចិត្រ ពុ. (វិ+ចិ+ត) វិចិត្ត, រចនា, ភ្លៃ ។ - **បញ្ចុត្តរណ្ឌប**-

ធាន នពុំ. កិ.ចូលទៅតាំងមុខនូវកម្រាលដ៏វិចិត្រ ។ - **តាណិ** ឥ. អាំងដ៏វិចិត្រ, រាំងរនដ៏វិចិត្រ ។

វិចិន្តេតិ គិ. (វិ+ចិន្ត+អ+តិ.វ.) គិតមូល, រំពឹងគិតមុត ។

វិចិនន្ត ពុ. (វិ+ចិ+នា+អន្ត) កាលជ្រើសរើស, កាលវែលក, កាលរេះ ។

វិចិនថ គិ. (វិ+ចិ+នា+ថ.ក.) ចូរជ្រើសរើស, ចូរតន់រក, ចូរវែលក, ចូរពិនិត្យមើល, ចូរតែករើស, ចូររិះរក, ចូររិះរេ ។

វិចិនាតិ គិ. (វិ+ចិ+នា+តិ វ.) ជ្រើសរក, តន់រក, វែលក, ...។

វិចិនិស្សតិ គិ. (វិ+ចិ+នា+ស្សតិ ក.) នឹងជ្រើសរើស, នឹងពិចារណា, នឹងវែលក ។

វិចុណ្ណិត ពុ. (វិ+ចុណ្ណ+ណ.អ.+ត) ឲ្យល្អិតហើយ, ឲ្យល្អិតខ្ទេចហើយ, ឲ្យខ្ទេចខ្ទីហើយ ។

វិចេយ្យ អ. (វិ+ចិ+ត្វា) ជ្រើសរើសហើយ, វែលកហើយ, ពិចារណាហើយ ។

វិជ្ជតិ គិ. (វិទ+យ+តិ.វ.) មាន, ដឹង ។

វិជ្ជមាន ពុ. (វិទ+យ+មាន) កាលមាន, កាលដឹង ។ - **ធន** នពុំ. ទ្រព្យកាលមាន, ទ្រព្យកំពុងមាន ។

វិជ្ជា ឥ. (វិទ+ញ+អ.ក.ឥ.) ធម្មជាតិដែលដឹងច្បាស់, ដែលដឹង (ចំណេះ, វិជ្ជា) វិ. **វិន្ទតិ ជានាតីតិ> វិជ្ជា** ។

វិជ្ជាធរ គុ. [វិជ្ជា+ធរ+អ] អ្នកទ្រទ្រង់នូវវិជ្ជា, អ្នកចេះចាំនូវវិជ្ជា; វិ. **វិជ្ជំ ធារេតីតិ> វិជ្ជាធរោ** ។

វិជ្ជុលតា ឥ. [វិជ្ជុ+លតា] ផ្លេកបន្ទោរ ។

វិច្ឆេទកាល ពុ. [វិច្ឆេទ+កាល] កាលនៃកិ.ដាច់, កាលជាទីដាច់, -ចំលុះ, -ពាញ់, -មុត ។ វិច្ឆេទ<វិ+ឆិទ+យុ ។

វិច្ឆិន្ន គុ. [វិ+ឆិទ+អន្ន] កាលដាច់, -ដោះ, -ចំលុះ, -ពាញ់, -មុត ។

វិច្ឆិន្ទិ គ. [វិ+ឆិទ+អន្ទិ.ក] ដាច់, ដោះ, ចំលុះ, ពាញ់ ។

វិច្ឆាបេតុ គ. [វិ+ឆិទ+ណេ+ឋុំ.អជ្ជ.] ស្លះដាច់ហើយ...។

វិច្ឆិ គ. [វិ+ឆិទ+ឦ.អជ្ជ.] ដាច់ហើយ, ដោះហើយ, មុតហើយ, ...។

វិច្ឆិត្វា អ. [វិ+ឆិទ+ត.កក.+ត្វា] ដាច់ហើយ,...។

វិច្ឆិយមាន គុ. [វិ+ឆិទ+ត.កក.+យ+មាន] ដ៏...កាលដាច់,...។

វិជដេត្វា អ. [វិ+ជដ+អ+ត្វា] ស្រាយដោះហើយ,...។

វិជម្ភតិ គ. [វិ+ជភ+អ+តិ.ក.+និ.ភក.] មិតពត់, ពត់ខ្លួន ។

វិជម្ភិត្វា អ. [វិ+ជភ+ត.កក.+ត្វា+និ.ភក.] មិតពត់ហើយ, ពត់ខ្លួនហើយ ។

វិជហាតិ គ. [វិ+ហា.ហក+អ+តិ.ក., ផ្លាស់ហៅនៃអក្សរ>ជ, វេស្សរកានៃ អក្សរ>អ, វេស្សរកនៃធាតុ>អ, ពុទ្ធអភ្យាស] លះ, លះបង់ ។

វិជហិត្វា អ. [វិ+ហា.ហា+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

វិជាត គុ. [វិ+ជន+ត, ជន>ជា] កើតហើយ, បង្កើតហើយ, សម្រាល ហើយ, សម្រាលកូនហើយ ។ . **ទិវស** ពុ. ឬចុ. ថ្ងៃនៃ... សម្រាលហើយ ។ . **មាតុយោ** ឥ. នៃមាតាបង្កើត, នៃម្ដាយ បង្កើត ។ . **វណ្ណ** ចុ. ភេទនៃស្ត្រីសម្រាលកូនហើយ, ភេទដូចជា ភេទនៃស្ត្រីសម្រាលកូនហើយ ។ . **វិជាតកាល** ពុ. កាលនៃ... សម្រាលកូនហើយ ។

វិជានំ គុ. [វិ+ជានន្ត+នំ.វិ., ន្ត+នំ.វិ>នំ] កាលដឹងច្បាស់, កាលដឹង ជាក់ ។

វិជានាតិ គ. [វិ+ញា+នា+តិ.ក.] ដឹងច្បាស់, រមែងដឹងច្បាស់ ។

វិជានេយ្យ គ. [វិ+ញា+នា+ឯយ្យ.ក.] គប្បីដឹងច្បាស់ ។

វិជាយិ គ. [វិ+ជន+យ+ឦ.អជ្ជ., ជន>ជា] កើតហើយ, សម្រាល ហើយ ។

វិជាយិនី ឥ. [វិ+ជន+យ+ណី, ចុះឥនិ] ស្ត្រីអ្នកសម្រាលកូន, ស្ត្រីអ្នក ញុំាងកូនឲ្យកើត; វិ. **វិជាយតីតិ> វិជាយិនី** ។

វិជិត គុ. [វិ+ជិ+ត] ដ៏...ឈ្នះវិសេសហើយ, -ផ្ចាញ់ហើយ, ដែន ។ . **ភូមិប្បទេស** ចុ. ប្រទេសនៃដែនដីដែល...ឈ្នះហើយ, -ដែលឈ្នះវិសេសហើយ ។

វិជិតាវី គុ. អ្នកឈ្នះ, អ្នកមានកិ.ឈ្នះជាប្រក្រតី ។

វិជេស្សតិ គ. [វិ+ញា+អ+ស្សតិ.ក.] នឹងដឹងច្បាស់,...។

វិញ្ញត្តិ ន. [វិ+ញា+តិ] កិ.ញុំាងបុគ្គលដទៃឲ្យដឹងច្បាស់, កិ.សូម; វិ. វិជ្ញាបនំ > វិជ្ញប្តិ ។ វាចាជាហេតុញុំាងបុគ្គលដទៃឲ្យដឹងច្បាស់; វិ. វិជ្ញាបេតិ ឯតាយាតិ > វិជ្ញប្តិ ។

វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ន. [វិញ្ញាណ+ឋិតិ] កិ.តាំងនៅនៃវិញ្ញាណ, ភូមិជាទីតាំងនៃវិញ្ញាណ ។

វិញ្ញាត កិ. ឬ គុ. [វិ+ញា+ត] គឺ...ដឹងច្បាស់ហើយ ។

វិញ្ញាបនី គុ. [វិ+ញា+ណាបេ+ណី] អ្នកញុំាងបុគ្គលឲ្យដឹងច្បាស់ ។

វិញ្ញាបេត្វា អ. [វិ+ញា+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឲ្យដឹងច្បាស់ហើយ, ឲ្យស្គាល់ហើយ ។

វិញ្ញាយ អ. [វិ+ញា+យ] ដឹងច្បាស់ហើយ ។

វិញ្ញូ គុ. [វិ+ញា+រូ] អ្នកដឹងវិសេស, អ្នកដឹងច្បាស់ (អ្នកប្រាជ្ញ); វិ. វិជានាតីតិ > វិញ្ញូ ។

វិដបន្តរ នពុំ. [វិដប+អន្តរ] ចន្លោះនៃប្រគាប ។

វិឌូឌភ អ.ន. កុមារឈ្មោះវិឌូឌភៈ ។

វិតក្ក ពុំ. [វិ+តក្ក+អ] ធម៌ដែលត្រិះរិះនូវអារម្មណ៍ (វិតក្កៈ); វិ. អារម្មណំ វិតក្កេតីតិ > វិតក្កោ ។ សេចក្តីត្រិះរិះ, សេចក្តីគិត; វិ. វិតក្កនំ > វិតក្កោ ។ ‑ បរេត គុ. គឺវិតក្កៈញាំញីហើយ ។

វិតក្កុបសម ពុំ. [វិតក្ក+ឧប+សម+អ] ធម៌ជាទីស្ងប់រម្ងាប់នូវវិតក្កៈ ។

វិតក្កេស្សតិ កិ. [វិ+តក្ក+អ+ស្សតិ.ភ.] នឹងត្រិះរិះ, នឹងរិះរក ។

វិត្ត នពុំ. [វិទ+ត] វត្ថុជាគ្រឿងបាននូវបីតិនៃជន (ទ្រព្យ, សម្បត្តិ); វិ. វិន្ទតិ បីតី ឯតេនាតិ > វិត្តំ ។

វិតត គុ. ឬ កិ. [វិ+ថរ+ ឬតនុ+ត] ផ្សាយទៅហើយ, បណ្តោយ ។

វិត្ថារ ពុំ. [វិ+ថរ+ណ] កិ.ផ្សាយទៅផ្សេងៗ, សេចក្តីពិស្តារ; វិ. វិត្ថរណំ > វិត្ថារោ ។ ‑ កថា អ. វាចាជាគ្រឿងពោលដោយពិស្តារ ។

វិត្ថារិត គុ. [វិ+ថរ+ណេ+ត] គឺ...ឲ្យពិស្តារហើយ ។

វិត្ថារេត្វា អ. [វិ+ថរ+ណេ+ត្វា] ឲ្យពិស្តារហើយ ។

វិតាន នពុំ. [វិ+តន+ ឬតនុ+ណ] វត្ថុដែលគេព្រដាងក្នុងទីមានកំដៅថ្ងៃដីកាច (ពិតាន); វិ. ចណ្ឌាតបេ វិតន្យតេតិ > វិតានំ ។ វិតនោត្យចយនេតិ ចា > វិតានំ ។

វិតិណ្ណ គុ. [វិ+តរ+ត, ត>ឥណ្ណ, ណ្ណ] ឆ្លងផុតហើយ, កន្លងហើយ, កន្លងបង់ហើយ ។ ‑ កង្ខ គុ. មានសេចក្តីសង្ស័យកន្លងបង់ហើយ ។ ‑ បរលោក គុ. មានបរលោកកន្លងបង់ហើយ ។

វិតុរំ គុ. [វិតុន្ន+សិ.វិ, ន្ន+សិ.វិ>រំ] កាលចោះ, កាលចំលុះ ។

វិទត្ថិប្បមាណ, វិទត្ថិមត្ត គុ. [វិទត្ថិ+បមាណ] មានចំអាមជាប្រមាណ, មានប្រមាណប្រហែលចំអាម ។

វិទូភាវ ពុំ. [វិទូ+ភាវ] ភាវៈនៃ...គឺសាមុតហើយ ។ វិទ្ធ<វិធ+ត ។

វិទ្ធំសេត្វា អ. (វិ+ធំស+ណេ+ត្វា) កំចាត់ហើយ, កំចាយហើយ, កំចាត់កំចាយហើយ, បោចរោយហើយ ។

វិទ្ធំសេតិ កិ. (វិ+ធំស+ណេ, ឬ អ+តិ.វ.) កំចាត់, កំចាយ, កំចាត់កំចាយ, កំចាត់បង់ ។

វិទ្ធំសេតុំ អ. (វិ+ធំស+ណេ+តុំ) ដើម្បីកំចាត់, កំចាត់បង់, ដើម្បីកំចាយ ។

វិទលមញ្ចក ពុ. (វិទល+មញ្ចក) គ្រែដែលពុក្កលចាក់ហើយដោយផ្តៅ, គ្រែផ្តៅ ។

វិទាលិត គុ. ឬ កិ. (វិ+ទល+ឥ.រក.+ត) គឺដីរំលាយហើយ, -ធាន់កំទេចហើយ, -បំបែកហើយ ។

វិទិត្វា អ. (វិទ+ឥ.រក.+ត្វា) ដឹងហើយ, ជ្រាបហើយ ។

វិទិត គុ. (វិទ+ឥ.រក.+ត) គឺ...ដឹងហើយ ។ - **សព្វចតុភូមិកធម្ម** គុ. មានធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ៤ទាំងពួងដឹងហើយ ។

វិទេស ពុ. (វិ+ទេស) ប្រទេសផ្សេង ។

វិធមនត្ថ ពុ. (វិធមន+អត្ថ) ប្រយោជន៍ដល់កិ.កំចាត់បង់, ត្រូវការដល់កិ.កំចាត់បង់ ។ (វិធមន<វិ+ធម+យុ) ។

វិធមិត្វា អ. (វិ+ធម+ឥ.រក.+ត្វា) កំចាត់បង់ហើយ ។

វិទ្ធស្តចម្ម គុ. (វិទ្ធស្ត+ចម្ម) មានស្បែករបករបោចហើយ, មានស្បែករបើកចេញហើយ ។

វិន្ទតិ កិ. (វិទ+អ+តិ.វ., ចុរាទិ.រក.) បាន, ប្រសព្វ, ប្រទះ ។

វិន្ទាមិ កិ. (វិទ+អ+មិ.វ., ចុរាទិ.រក.) បាន, ប្រសព្វ, ប្រទះ ។

វិនមតិ កិ. (វិ+នម+អ+តិ.វ.) បង្អោនទៅផ្សេងៗ, ពត់ខ្លួន, បង្អោនខ្លួន ។

វិនយ ពុ. (វិ+នី+អ) ទូន្មាន, ដឹកនាំនូវកាយនិងវាចា (វិន័យ, ច្បាប់); វិ. កាយញ្ច វាចញ្ច វិនេតីតិ> វិនយោ ។ - **កថា** ឥ. កថាប្រារព្ធនូវវិន័យ ។

វិនយធរ ពុ. (វិនយ+ធរ+អ) អ្នកទ្រទ្រង់នូវវិន័យ (វិន័យធរ); វិ. វិនយំ ធារេតីតិ> វិនយធរោ ។ - **បមុខ** គុ. មានភិក្ខុជាវិន័យធរជាតំរប់ជ ។

វិនស្សតិ កិ. (វិ+នស+យ+តិ.វ., ស+យ>ស្ស) វិនាស, ខូច, បាត់, លាញ ។

វិនស្សេយ្យ កិ. (វិ+នស+យ+ឯយ្យ.ស.) គប្បីវិនាស, -បាត់, -ខូច, -បាត់, -លាញ ។

វិនា និ. វៀរ, វៀរលែង, លើកលែង ។

វិនាសនត្ថ ពុ. (វិនាសន+អត្ថ) អត្ថថា កិ.ញុំាងសត្វឱ្យវិនាស ។

វិនាសយិត្ត កិ. (វិ+នស+ណយ+ឥ.រក.+ត្ត.អជ្ជ.) ឱ្យវិនាសហើយ ។

វិនាស ពុ. (វិ+នស+ណ) សេចក្តីវិនាស, សេចក្តីខូច, សេចក្តីអន្តរាយ; វិ. វិនស្សនំ> វិនាសោ ។

វិនាសាហរណ នពុ. (វិនាស+អាហរណ) គឺ.នាំមកនូវសេចក្តីវិនាស ។

វិនាសេតិ កិ. [វិ+នស+ណេ+តិ.វ.] ឲ្យវិនាស, ឲ្យខូច, ឲ្យបាត់ ។

វិនាសេស្សតិ កិ. [វិ+នស+ណេ+ស្សតិ.ភ.] នឹងឲ្យវិនាស,...។

វិនិច្ឆយ ពុំ. [វិនិ+ចិ+អ, ឥនៃ>ចិ>ឆ, ឆ>អយ, ច>ឆ, តទ្រូតទេណិ] សេចក្តីដែលបុគ្គលវិនិច្ឆ័យ, សេចក្តីវិនិច្ឆ័យ; វិ. **វិនិច្ឆយតេ អវធារិយតេតិ> វិនិច្ឆយោ** ។ _ **កាល** ពុំ. កាលនៃវិ. វិនិច្ឆ័យ ។ _ **ធម្ម** ពុំ. ធម៌ជាគ្រឿងវិនិច្ឆ័យ ។ _ **មហាមត្ត** ពុំ. មហាមាត្យអ្នកធ្វើនូវកិច្ចវិនិច្ឆ័យ, ចៅក្រមអ្នកវិនិច្ឆ័យ ។ _ **សាលា** ឥ. សាលាជាទីវិនិច្ឆ័យ ។

វិនិច្ឆិតព្វ កិ. [វិនិ+ចិ+តព្វ] គឺ...គប្បីវិនិច្ឆ័យ ។

វិនិច្ឆិនថ កិ. [វិនិ+ចិ+នា+ថ.ប.] ចូរវិនិច្ឆ័យ, ចូរកាត់សេចក្តី ។

វិនិច្ឆិត ន. ឬ គុ. [វិនិ+ចិ+ត] គឺវិនិច្ឆ័យ, គឺ...វិនិច្ឆ័យហើយ ។

វិនិច្ឆេយ្យ កិ. [វិនិ+ចិ+អ+ឯយ្យ.សត.] គប្បីវិនិច្ឆ័យ, គប្បីកាត់សេចក្តី ។

វិនិបាតេន្ត គុ. [វិ+និ+បត+ណេ+អន្ត] កាលឲ្យធ្លាក់ចុះដោយមិនសល់, កាលឲ្យវិនាស, កាលផ្តាច់បង់ ។

វិនិម្មុសេ កិ. [វិ+និ+អ+មុស.ហិ.] ពាំទៅហើយ, ប្លន់ហើយ ។

វិនិវត្តិត្វា អ. [វិ+និ+វត្ត+ឥ.វក.+ត្វា] វិលត្រឡប់ហើយ, ត្រឡប់វិញហើយ ។

វិនិវត្តេន្ត គុ. [វិ+និ+វត្ត+ណេ+អន្ត] កាលផ្លាស់ប្តូរ, កាលឲ្យវិលត្រឡប់ ។

វិនិវិជ្ឈតិ កិ. [វិ+និ+វិធ+យ+តិ.វ.] ទម្លុះ, ចាក់ធ្លុះមិនសល់ដោយវិសេស ។

វិនិវិជ្ឈិត្វា អ. [វិ+និ+វិធ+យ+ឥ.វក.+ត្វា] ទម្លុះហើយ, ចាក់ធ្លុះហើយ ។

វិនីត គុ. [វិ+និ+ត] គឺ...នាំទៅឲ្យវិសេសហើយ, ទូន្មានហើយ ។

វិនេសិ កិ. [វិ+និ+អ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ដឹកនាំហើយ, ទូន្មានហើយ ។

វិនោទេត្វា អ. [វិ+នុទ+ណេ+ត្វា] បន្ទោបង់ហើយ ។

វិនោទេតិ កិ. [វិ+នុទ+ណេ+តិ.វ.] បន្ទោបង់, រមែងបន្ទោបង់ ។

វិបក្ខសេវក គុ. [វិបក្ខ+សេវ+ណ្វុ] អ្នកសេពគប់នូវភិក្ខុអ្នកមានចំណែកខុស, អ្នកគប់រកនូវភិក្ខុមានពួកផ្សេង, _នូវពួកផ្សេង (វិបក្ខ<វិរុទ្ធ+បក្ខ>វិបក្ខ) ។

វិបច្ចតិ កិ. [វិ+បច+យ+តិ.វ.] រមែងឆ្អិនវិសេស, រមែងឲ្យផល ។

វិបច្ចមាន គុ. [វិ+បច+យ+មាន] កាលឆ្អិនវិសេស, កាលឆេះ, កាលឲ្យផល ។

វិបច្ចិស្សតិ កិ. [វិ+បច+យ+ឥ.វក.+ស្សតិ.ភ.] នឹងឆ្អិនវិសេស, នឹងឆេះ នឹងឲ្យផល ។

វិបជ្ជិំសុ កិ. [វិ+បទ+យ+ឥំសុ.អជ្ជ.] ដល់ហើយនូវសេចក្តីវិនាស, ខូចហើយ, វិនាសហើយ ។

វិបញ្ញាណតា ឥ. [វិបញ្ញាណ+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានញាណវិបត្តិ

ហើយ, ‑មានញាណដល់ហើយនូវសេចក្ដីនាស; វិ. **វិបន្នំ ញាណំ យស្ស សោ> វិបន្នញាណោ, តស្ស ភាវោ> វិបន្នញាណតា** ។

វិបន្នទិដ្ឋិក គុ. [វិបន្ន+ទិដ្ឋិ+ក] អ្នកមានទិដ្ឋិវិបត្តិហើយ, អ្នកមានទិដ្ឋិដល់ហើយនូវសេចក្ដីនាស; វិ. **វិបន្នា ទិដ្ឋិ យេសំ តេ> វិបន្នទិដ្ឋិកា** ។

វិប្បកត គុ. [វិ+ប+ករ+ត] កិ...ធ្វើឱ្យប្លែកហើយ, ‑បញ្ឈប់, ‑ផ្អាកហើយ ។

វិប្បការ ពុ. [វិ+បការ] បការៈប្លែក, បការៈដ៏បណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម ។ ‑ ប្បកត គុ. ដល់ហើយនូវវិប្បការៈ, ‑នូវបការៈប្លែក, ‑នូវបការៈដ៏បណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម ។

វិប្បកិណ្ណ គុ. [វិ+ប+កិរ+ត,>ណ្ណ, ណុយ] រោយរាយហើយ, រាត់រាយហើយ, កញ្ចះកញ្ចាយហើយ, ពាចសាចហើយ ។ ‑ តា ឥ. ភាវៈនៃ...រោយរាយហើយ ។ ‑ ភាវ ពុ. ភាវៈនៃ...រោយរាយហើយ ។

វិប្បកិរិ ក. [វិ+ប+កិរ+អ+ឥ.អជ្ជ.] រោយរាយហើយ, រាត់រាយហើយ, ខ្ចាត់ខ្ចាយហើយ, កញ្ចះកញ្ចាយហើយ, ពាចសាចហើយ ។

វិប្បជហិត្វា អ. [វិ+ប+ជហ_ហា+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

វិប្បហាយ អ. [វិ+ប+ហា+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

វិប្បដិបជ្ជិ ក. [វិ+បដិ+បទ+យ+ឥ.អជ្ជ.] ប្រតិបត្តិខុសហើយ ។

វិប្បដិសារ ពុ. [វិ+បដិ+សរ+ណ] សេចក្ដីរលឹកអាស្រ័យនូវកម្មដ៏បណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម, សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ, សេចក្ដីស្ដាយក្រោយ ។

វិប្បដិសារី គុ. [វិប្បដិសារ+ឦ] អ្នកមានកិរិយារលឹកអាស្រ័យនូវកម្មដ៏បណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម, អ្នកមានសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ, អ្នកមានសេចក្ដីស្ដាយក្រោយ; វិ. **វិប្បដិសារោ យស្ស អត្ថិ> វិប្បដិសារី** ។

វិប្បជហេយ្យ ក. [វិ+ប+ជហ_ហា+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីលះ, គប្បីលះបង់ ។

វិប្បមុត្ត គុ. [វិ+ប+មុច+ត] ផុតស្រឡះហើយ, រួចស្រឡះហើយ ។

វិប្បលបតិ ក. [វិ+ប+លប+អ+តិ.វ.] ត្អូញត្អែរ, រវើរវាយ ។

វិប្បវាស ពុ. [វិ+ប+វស+ណ] កិ.នៅប្រាស, កិ.នៅព្រាត់ប្រាស ។

វិប្បសន្ន គុ. [វិ+ប+សទ+ត] ជ្រះថ្លាហើយ, ដែលជ្រះថ្លាហើយ, ថ្លា; វិ. **វិប្បសីទតីតិ> វិប្បសន្នោ, ‑សន្នា, ‑សន្នំ** ។ ‑ ចិត្ត គុ. មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ ។

វិប្បសីទតិ ក. [វិ+ប+សទ+អ+តិ.វ., សទ>សីទ] ជ្រះថ្លា, ថ្លា ។

វិប្ផន្ទតិ ក. [វិ+ផន្ទ+អ+តិ.វ., ធុ.និ.ភ.] ញាប់ញ័រ, អន្ទះសា ។

វិប្ផន្ទមាន គុ. [វិ+ផន្ទ+មាន, ធុ.និ.ភ.] កាលញាប់ញ័រ, កាលអន្ទះសា ។

វិបរីត គុ. [វិ+បរិ+ឥ+ត] វិបរីត, ខុស, ផ្ទុយ ។

វិបស្សតិ កិ. (វិ+ទិស+អ+តិ.វ., ទិស>បស្ស) ឃើញច្បាស់, ពិចារណា ។

វិបស្សនា ន. (វិ+ទិស+យុ+អា.ន., ទិស>បស្ស) បញ្ញាជាគ្រឿងឃើញច្បាស់, វិបស្សនា; វិ. **វិបស្សតិ ឯតាយាតិ> វិបស្សនា** ។ - **ចិត្ត** នពុំ. ចិត្តដ៏សម្បយុត្តដោយវិបស្សនា ។ - **ធុរ** នពុំ. វិបស្សនាធុរៈ, ធុរៈគឺវិបស្សនា ។ - **បរិវាសត្ថ** ពុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិរិយាប់រំនូវវិបស្សនា ។ - **អត្ថផលសំភាគ** គុ. ពោលគឺវិបស្សនា និងពត្តនិងផល ។

វិបស្សនាបយ គុ. (-+បយ) សម្រេចហើយដោយវិបស្សនា ។

វិបាក ពុំ. (វិ+បច+ណ, ច>ក, អ>អា) កិ.ក្តៅដោយវិសេស, វិបាក, ផល; វិ. **វិបច្ចនំ> វិបាកោ** ។ - **ពេប្បន** នពុំ. កិ.ក្តៅព្រោះវិបាក ។ - **ទាយក** គុ. ដែលឲ្យនូវវិបាក ។ - **ទានដ្ឋាន** ទីជាទីឲ្យនូវវិបាក ។ - **ទុក្ខវេទ** ពុំ. វិបាកនៃទុក្ខជាវិបាក ។ - **និន្ទន** នពុំ. សេចក្ដីក្រោករព្រោះវិបាក ។ - **ផុសនា** ន. កិ.ពាល់ត្រូវដោយវិបាក ។ - **សោចន** នពុំ. សេចក្ដីសោកព្រោះវិបាក ។

វិបាកាវសេស ពុំ. (វិបាក+អវសេស) កិ.សេសចុះនៃវិបាក, កិ.សេសសល់នៃវិបាក, វិបាកជាចំណែកដ៏សេសចុះ ។

វិបាតយំ គុ. (វិបាតយន្ត+សិ.វិ., ន្ត+សិ.វិ>អំ) កាលឲ្យធ្លាក់ចុះ, កាលបំផ្លាញ ។

វិបុល គុ. (វិ+បុល+អ) ធំដោយវិសេស (ធំ, ទូលាយ, ដ៏ទូលំទូលាយ) វិ. **វិសេសេន បុលតីតិ> វិបុលំ** ។

វិព្ភន្តក គុ. (វិ+ភម+ត+កសកត្ត) អ្នកវិលទៅខុស, អ្នកសឹកហើយ, ដែលសឹកហើយ ។

វិព្ភមិត្វា អ. (វិ+ភម+ឥ.អា.+ត្វា) វិលខុសហើយ, សឹកហើយ ។

វិព្ភមិតុំ អ. (វិ+ភម+ឥ.អា.+តុំ) ដើម្បីសឹក ។

វិភជន្ត គុ. (វិ+ភជ+អន្ត) កាលចែក, កាលរំលែក ។

វិភជិត្វា អ. (វិ+ភជ+ឥ.អា.+ត្វា) ចែកហើយ, រំលែកហើយ ។

វិភវ ពុំ. (វិ+ភូ+អ) ភោគៈជាគ្រឿងសោយនៃជន ឬភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយ(សម្បត្តិ); វិ. **វិភវន្តិ ឯតេន អនេនាតិ> វិភវោ** ។ - **ជាត** នពុំ. សម្បត្តិ, សម្បត្តិគឺបុគ្គលគប្បីសោយ (ជាត ចុះមកជាសេចក្ដៈ ពីពាក្យប្រែក៏បាន) ។ **វិភវ** ស័ព្ទនេះប្រែថា សេចក្ដីវិនាស, សេចក្ដីសាបសូន្យក៏បាន ។

វិភាត គុ. (វិ+ភា+ត) ភ្លឺហើយ, ភ្លឺច្បាស់ហើយ, ស្វាងហើយ ។ - **រត្តិ** ពុំ. រវាងនៃរាត្រីភ្លឺហើយ, ភ្លឺច្បាស់ហើយ ។

វិភាវិត កិ. (វិ+ភូ+ឥ.អា.+ត) សម្ដែងហើយ, គឺ...សម្ដែងហើយ, ប្រកាសហើយ ។

វិភាវេត្វា អ. (វិ+ភូ+ណេ+ត្វា) សម្ដែងហើយ ។

វិភូសិត គុ ឬកិ. (វិ+ភូស+ឥ អា.+ត) ប្រដាប់ហើយ, ស្អិតស្អាងហើយ ។

វិមល គុ. (វិគត+មល) មានមន្ទិលទៅប្រាសហើយ, មិនមានមន្ទិល ។ - **ចន្ទមណ្ឌល** នពុំ. មណ្ឌលនៃព្រះចន្ទមានមន្ទិលទៅប្រាស

ហើយ ។ - **សលិលសម្បន្ន** គុ. ដល់ព្រមហើយដោយទឹកមាន បន្ទិលទៅព្រោសហើយ ។

វិមាន នបុំ. (វិ+មា+យុ) វិមាន ។ - **សាមិក** គុ. ម្ចាស់នៃវិមាន ។

វិមុច្ចិំសុ កិ. (វិ+មុច+យ+អុំ.អជ្ជ.) ផុតវិសេសហើយ, ផុតស្រឡះហើយ ។

វិមុត្ត គុ. ឬ កិ. (វិ+មុច+ត) ផុតវិសេសហើយ, ផុតស្រឡះហើយ, រួចស្រឡះហើយ ។ - **ចិត្តតា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានចិត្ត ផុតស្រឡះហើយ ។ - **មានស** គុ. មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។

វិមុត្តិ ឥ. (វិ+មុច+តិ) កិ.រួចស្រឡះ; វិ. **វិមុច្ចនំ> វិមុត្តិ** ។ ធម៌ ជាតិជាហេតុរួចស្រឡះ; វិ. **វិមុច្ចតិ ឯតាយាតិ> វិមុត្តិ** ។ - **សារ** បុំ. ធម៌ជាសារៈគឺវិមុត្តិ ។ - **សុខ** នបុំ. សុខកើតអំពី វិមុត្តិ ។

វិមោក្ខ បុំ. (វិ+មោក្ខ+អ ឬ វិ+មុច+ណ) ធម៌ជាគ្រឿងរួចស្រឡះចាក កិលេស (កិ.រួចស្រឡះចាកកិលេស, វិមោក្ខ); វិ. **កិលេសេហិ វិមុច្ចតិ ឯតេនាតិ> វិមោក្ខោ** ។

វិមោចនត្ថ បុំ. (វិមោចន+អត្ថ) ប្រយោជន៍ដល់កិ.ផុតស្រឡះ, រួចស្រឡះ ។

វិយ និ. ដូចជា, បីដូច, បីដូចជា ។

វិយុត្ត គុ. (វិ+យុជ+ត) ប្រាសព្រាត់ហើយ, មិនប្រកបហើយ ។

វិយូហិត្វា អ. (វិ+យូហ+ឥ.អា.+ត្វា) គាស់ហើយ ។

វិយោគ បុំ. (វិ+យុជ+ណ) កិ.ព្រាត់ប្រាស; វិ. **វិយុជ្ជនំ> វិយោគោ** ។

វិយោជិតុំ អ. (វិ+យុជ+ឥ.អា.+តុំ) ដើម្បីព្រាត់ប្រាស ។

វិរជ គុ. (វិគត+រជ) មានធូលីទៅប្រាសហើយ ។

វិរជ្ជមាន គុ. (វិ+រជ+យ+មាន) កាលនឿយណាយ, កាលធុញទ្រាន់ ។

វិរជ្ជិ កិ. (វិ+រជ+យ+ឦ.អជ្ជ.) នឿយណាយហើយ, រសាយហើយ ។

វិរជ្ជិត្វា អ. (វិ+រជ+យ+ឥ.អា.+ត្វា) ធុញហើយ, ខ្ពើមហើយ ។

វិរត្ត គុ. (វិ+រជ+ត) នឿយណាយហើយ, ធុញទ្រាន់ ។ - **ចិត្ត** គុ. មានចិត្តនឿយណាយហើយ ។

វិរបស្សុ កិ. (វិ+រប+អ+ស្សុ.ប.) ចូរវៀវ ។

វិរឡ្ហច្ឆន្ទ គុ. (វិរឡ្ហ+ឆន្ទ) គឺបុគ្គលប្រកាន់រឡើលហើយ ។

វិវដ្ដ គុ. (វិ+វ+អដ្ដ) កាលរំស្រាក, កាលកញ្ជ្រៀវ ។

វិវិ កិ. (វិ+វ+អ+ឦ.អជ្ជ.) រំស្រាកហើយ, កញ្ជ្រៀវហើយ ។

វិវិត គុ. (វិ+វិច+ឥ.អា.+ត) ស្ងប់ហើយ, ប្រាសហើយ ។

វិរាគ បុំ. (វិ+រជ+ណ) កិ.នឿយណាយ, សេចក្ដីនឿយណាយ, កិ. ប្រាសចាកតម្រេក; វិ. **វិរជ្ជនំ> វិរាគោ** ។ ធម៌ជាគ្រឿង ប្រាសចាកតម្រេក, ធម៌ជាគ្រឿងនឿយណាយ; វិ. **វិរជ្ជតិ ឯតេនាតិ> វិរាគោ** ។

វិរាជេត្វា អ. [វិ+រជ+ណេ+ត្វា] ឱ្យណាយហើយ, ឱ្យនឿយណាយហើយ, ឱ្យរសាកហើយ ។

វិរុជ្ឈតិ គិ. [វិ+រុធ+យ+តិ.វ.] ទឹង, ក្រោធ, ខុស ។

វិរុទ្ធ គុ. [វិ+រុធ+ត] បុគ្គលអ្នកក្រោធហើយ, -ទឹងហើយ, ខុស ។

វិរុហន្ត គុ. [វិ+រុហ+អន្ត] កាលដុះ, កាលដុះឡើង, -លូត, -លាស់ ។

វិរុឡ្ហ គុ. [វិ+រុហ+ត] ដុះហើយ ។ - ពិណ៍ គុ. កេនស្មៅដុះហើយ ។

វិរោចតិ គិ. [វិ+រុច+អ+តិ.វ.] រុងរឿង ។

វិរោចនា ឥ. [វិ+រុច+យុ+អាឥ.] កិ.រុងរឿង ។

វិរោចមាន គុ. [វិ+រុច+មាន] កាលរុងរឿង ។

វិលជ្ជតិ គិ. [វិ+លជ្ជ+យ+តិ.វ.] ខ្មាស, ខ្មាសអៀន ។

វិលបន្ត គុ. [វិ+លប+អន្ត] កាលត្អូញត្អែរ, កាលរើរវាយ ។

វិលបតិ គិ. [វិ+លប+អ+តិ.វ.] ត្អូញត្អែរ, រើរវាយ ។

វិលម្ពមាន គុ. [វិ+លពិ ឬលម្ព+មាន, ធុ.និ.ភ.] កាលគង់ហើយ, កាលគយគន់, កាលព្យួរហើយ ។

វិលយ នបុំ. [វិ+លី+អ] កិ.រលួយ, កិ.រលាយ ។

វិលសតិ គិ. [វិ+លស+អ+តិ.វ.] រីករាយ, ភ្លឺថ្លា ។

វិលសិត ន. ឬ គុ. [វិ+លស+ឥ.អា+ត] កិ.រីករាយ, ... ។

វិលោមតិ គិ. [វិ+លោម+អ+តិ.វ.] ខុស, ខុសរាស ។

វិលោមន្ត គុ. [វិ+លោម+អន្ត] កាលខុស, កាលខុសរាស ។

វិលោមេតុំ អ. [វិ+លោម+ឥ.អា.+តុំ, ធុ.និ.ភ.] គប្បីលោប, -ក្លូក ។

វិលោមេស្សាមិ គិ. [វិ+លោម+អ+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ក., ធុ.និ.ភ.] នឹងលោប, នឹងក្លូក ។

វិលីនសុវណ្ណ នបុំ. [វិលីន+សុវណ្ណ] មាសដែលរលាយ ។

វិលីយន្តិ គិ. [វិលី+យ+អន្តិ.វ.] រលាយ, រលួយ ។

វិលុម្បន្ត គុ. [វិ+លុម្ប+អន្ត, ធុ.និ.ភ.] កាលដណ្តើម, កាលប្លន់ ។

វិលុម្បិត្វា អ. [វិ+លុម្ប+ឥ.អា.+ត្វា, ធុ.និ.ភ.] ដណ្តើមហើយ, ប្លន់ហើយ ។

វិលុម្បិំសុ គិ. [វិ+លុម្ប+អ+ឥំ.អជ្ជ., ធុ.និ.ភ.] ដណ្តើមគ្នាហើយ, ប្លន់ហើយ, ដណ្តើមហើយ ។

វិលុម្បិស្សាមិ គិ. [វិ+លុម្ប+អ+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ក., ធុ.និ.ភ.] នឹងដណ្តើម, នឹងប្លន់ ។

វិលោមិត គុ. [វិ+លោម+ឥ.អា.+ត] តិ...ខុសហើយ, -ដោយហើយ ។

វិលេបន នបុំ. [វិ+លិប+យុ] កិ.លាប, គ្រឿងលាប; វិ. **ចិលេបិយ. គតិ> ចិលេបនំ** ។

វិលោកេត្វា អ. [វិ+លោក+ណេ+ត្វា] ក្រឡេកមើលហើយ, សម្លឹងមើល

ហើយ ។

វិលោម គុ. (វិ+លោម) ពាក្យមានលេខទៅក្រោយហើយ, ពាក្យច្រាស, ពាក្យរាក្រត់, ពាក្យជាហេតុកាត់ផ្លូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ។

វិវជ្ជិត គុ. (វិ+វជ្ជ+ឥ.បក.+ត) គឺ...វៀរហើយ, ...ចៀសវាងហើយ ។

វិវជ្ជេត្វា អ. (វិ+វជ្ជ+ណេ+ត្វា) វៀរហើយ, ...វៀរស្រឡះហើយ ។

វិវដ គុ. (វិ+វរ+ត, ត>ដ, ពុទ្ធ) គឺ...បើកហើយ, របើកហើយ, ច្រាល, ហា; វ. ចិចារិយតាកិ> ចិចដ៏ ។ . ឆ្ទ គុ. មានកិលេស ដូចជាឧបករណ៍បើកហើយ, មានកិលេសដូចជាគ្រឿងប្រក់បើកហើយ ។ . ទ្វារ នពុំ. មានទ្វារបើកហើយ ។ . នក្ខត្ត នពុំ. នក្ខត្តឫក្សបើកហើយ ។ . នក្ខត្តទិវស ពុំ. ឬ នពុំ. ថ្ងៃមាននក្ខត្តឫក្សបើកហើយ ។ . បត្ត គុ. ត្រាំងដែល...បើកហើយ ។ . មុខភាជន នពុំ. ភាជនៈមានមាត់ដែលបុគ្គលបើកហើយ, ភាជនៈមានមាត់បើកហើយ, ...មានមាត់ទ្រា ។

វិវដ្ដ គុ. (វិ+វដ្ដ) (ពិ.ពុទ្ធ) មានវដ្ដៈទៅប្រាសហើយ, មានរង្វង់វិលទៅប្រាសហើយ ។

វិវទ គិ. (វិ+វទ+អ+ធ.ក.) ទូលជជែក, ទូលទាស់ទែង ។

វិវទន្តិ គិ. (វិ+វទ+អ+អន្តិ.វ.) ជជែក, ទាស់ទែងគ្នា, ប្រកែកគ្នា ។

វិវទិត្វា អ. (វិ+វទ+ឥ.បក.+ត្វា) ជជែកហើយ, ទាស់ទែងហើយ ។

វិវរ នពុំ. (វិ+វរ+អ) ប្រហោង, ចោល, កំហុស (វ. ចិតុគោ ចចោ

ចារណាមស្វាកិ> ចិចា) ។ . ទស្សី គុ. អ្នកមានកិ.ឃើញផ្លូវពាលជាប្រក្រតី; វ. ចិចាំ មសៀកុំ សិលមស្វាកិ> ចិចារធស្វិ ។

វិវរមាន គុ. (វិ+វរ+មាន) កាលបើក ។

វិវរាបេត្វា អ. (វិ+វរ+អាបេ+ត្វា) ញ៉ាំង...ឲ្យបើកហើយ ។

វិវរិត្វា អ. (វិ+វរ+ឥ.បក.+ត្វា) បើកហើយ ។

វិវរិតុ គ. (វិ+វរ+អ+ឥ.អជ្ជ) បើកហើយ ។

វិវរេសុំ គ. (វិ+វរ+អ+ឥំ.អជ្ជ., ពុះស.ក.) វែងហើយ, វែងចែកហើយ ។

វិវាទ ពុំ. (វិ+វទ+ណ) ការវិវាទ, គឺ.ជជែក, គឺ.ទាស់ទែង, គឺ.ឈ្លោះគ្នា; វ. ចិចាធន៌> ចិចាធោ ។ វាទៈជាគ្រឿងទាស់ទែង; វ. ចិចធន្តិ ឯកេនាកិ> ចិចាធោ ។

វិវាទាបន្ន គុ. (វិវាទ+អាបន្ន) ដល់ហើយនូវកិ.ជជែកគ្នា, ...នូវកិ.ទាស់ទែងគ្នា, ...នូវកិ.ឈ្លោះគ្នា ។

វិវាហទិវស ន. (វិវាហ+ទិវស) ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវវិវាហៈ, ...នូវវិវាហមង្គល ។

វិវិច្ច អ. (វិ+វិច+ច) ស្ងាត់ហើយ ។

វិវិត្ត គុ. (វិ+វិច ឬ ជរ+ត) ស្ងាត់, ដែលស្ងាត់ហើយ ។ . **វនសណ្ឌ** ពុំ. ដងនៃព្រៃដ៏ស្ងាត់ ។ . **សយន** នពុំ. ទីជាទីដេកដ៏ស្ងាត់ ។

វិវិត្តោកាស ពុំ. (វិវិត្ត+ឱកាស) ឱកាសដ៏ស្ងាត់ ។

វិវិធ គុ. (វិ+វិធ) មានប្រការផ្សេងៗ, មានយ៉ាងផ្សេងៗ; វិ. វិវិធា បការា យស្ស តំ> វិវិធំ ។

វិវេក ពុ. [វិ+វិច+ណ, ច>ក] សេចក្ដីស្ងាត់, កិ.ស្ងាត់, កិ.ស្ងប់ស្ងាត់ ។

វិស្សជ្ជន, -នា នពុ. ឬ ឥ. (វិ+សជ្ជ+ណ+យុ) កិ.លះ, កិ.លះបង់, កិ.ដោះស្រាយ; វិ. វិស្សជ្ជីយតេតិ> វិស្សជ្ជនំ ។

វិស្សជ្ជមត្ត គុ. [វិស្សជ្ជ+មត្ត] ប្រមាណត្រឹមកិ.លះបង់ ។

វិស្សជ្ជាបេសិ កិ. (វិ+សជ្ជ+ណ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ.ពុរិស..ឯក.) ឱ្យលះហើយ, ឱ្យលះបង់ហើយ, ឱ្យលែងហើយ ។

វិស្សជ្ជិ កិ. [វិ+សជ្ជ+ណ+ឦ.អជ្ជ] លះហើយ, លែងហើយ, ចួយចោលហើយ, បាញ់ហើយ ។

វិស្សជ្ជិត គុ. [វិ+សជ្ជ+ណ+ឥ.អា.+ត] ដែល...លះបង់ហើយ, លែងចោលហើយ, ចួយចោលហើយ ។

វិស្សជ្ជេត្វា អ. (វិ+សជ្ជ+ណ+អេ+ត្វា) ដោះស្រាយហើយ, លះបង់ហើយ, ចួយចោលហើយ ។

វិស្សជ្ជេសិ កិ. (វិ+សជ្ជ+ណ+អេ+ឦ.អជ្ជ, ពុរិស..ឯក.) លះហើយ, លះបង់ហើយ, លែងហើយ, ដោះស្រាយហើយ ។

វិស្សជ្ជេន្តិ កិ. (វិ+សជ្ជ+ណ+អេ+អន្តិ..វ.) លះបង់, ដោះស្រាយ ។

វិស្សដ្ឋ គុ. (វិ+សជ្ជ+ត) ដែល...លះបង់ហើយ, ស្អិតស្អាង ។ - កម្មដ្ឋាន គុ. មានកម្មដ្ឋានលះបង់ហើយ ។ - បរលោក គុ. មានបរលោកលះបង់ហើយ ។

វិសត្តាបនតា ឥ. [វិសត្តាបន+តា] ភាវៈនៃកិ. ញុំាង...ឱ្យផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ។

វិសត្តិក គុ. (វិ+សជ+តិ+កសកត្ថ) ផ្សាយទៅ, ផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ (វិ. សព្វត្រ វិសតា បត្ថជាតិ> វិសត្តិកា) ។

វិសត្តិតា ឥ. [វិសត្តិ+តា] ភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ។

វិស នពុ. [វិស+អ] ពិស ។ - បក្ខិបនបាបកម្ម នពុ. បាបកម្មគឺកិ. បង់នូវថ្នាំពិស ។ - បរិភោគតាយ ព្រោះភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិដូចជាគ្រឿងបរិភោគដែលលាយដោយថ្នាំពិស ។ - បានក នពុ. ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកដែលលាយដោយថ្នាំពិស ។ - បីត គុ. គឺថ្នាំពិសផឹកហើយ, លាយដោយថ្នាំពិស ។ - ផលតាយ ព្រោះភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិដូចជាផ្លែឈើដែលលាយដោយថ្នាំពិស ។

វិសភាគ គុ. [វិសម+ភាគ] មានចំណែកស្មើព្រាស, មានចំណែកមិនស្មើគ្នា ។

វិសមចក្ខុក គុ. [វិសម+ចក្ខុ+ក] មានចក្ខុមិនស្មើគ្នា, មានភ្នែកស្រលៀង ។

វិសមដ្ឋានចារ ពុ. [វិសមដ្ឋាន+ចរ+ណ] កិ.ត្រាច់ទៅកាន់ទីមិនស្មើ ។

វិសមូល គុ. [វិស+មូល] មានពិសជាឫស ។

វិសយ ពុ. (វិ+សិ+អ) វិស័យ, អារម្មណ៍; (វិ. វិសិនោតិ ពន្ធតិ

ឥន្ទ្រិយានីតិ> វិសយោ) ។

វិសប្បតា ន. [វិសប្ប+តា] ភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិដូចជាថ្នាំពិស សាយដោយថ្នាំពិស ។

វិស្សមនសាលា ន. [វិស្សមន+សាលា] សាលា (រោង) ជាទីសម្រាក, សាលាសម្រាប់សម្រាក ។

វិស្សមិត្វា អ. [វិ+សម+ឥ.អ.ក.+ត្វា] សម្រាកហើយ ។

វិស្សសេ កិ. [វិ+សស+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីស្និទ្ធស្នាល ។

វិស្សាស បុំ. [វិ+សស+ណ] សេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល, សេចក្ដីជិតស្និទ្ធ ។ -**បរម** គុ. មានសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាលជាយ៉ាងក្រៃលែង ។ -**មត្ត** គុ. ត្រឹមតែសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល ។ -**សរិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល ។

វិស្សាសិ កិ. [វិ+សស+អ+ឦ.អជ្ជ.] ស្និទ្ធស្នាលហើយ ។

វិស្សាសិក គុ. [វិស្សាស+ណិក] មានសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល, ប្រកបដោយសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល ។ -**ដ្ឋាន** នបុំ. ទីមានសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល, ទីប្រកបដោយសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាល ។

វិសោសិ កិ. [វិ+សុស+អ+ឦ.អជ្ជ.] រាចហើយ, ហួតហើយ ។

វិសំខត គុ. [វិ+សំ+ករ+ត] គឺ...កម្ចាត់ចេញហើយ ។

វិសង្ខារ គុ. [វិ+សង្ខារ] ធម៌មានសង្ខារទៅប្រាសហើយ, និព្វានមានសង្ខារទៅប្រាសហើយ ។

វិសំយុត្ត គុ. [វិ+សំ+យុជ+ត] ប្រកបព្រមប្រាសហើយ, មិនប្រកបព្រមហើយ ។

វិសាខ, -ខា ន.ន. ឧបាសកឈ្មោះវិសាខៈ, ឧបាសិកាឈ្មោះវិសាខា, ខែពិសាខ ។ -**បុណ្ណមីទិវស** នបុំ. ថ្ងៃគឺតិថីមានព្រះចន្ទពេញវង់ប្រកបដោយវិសាខឫក្ស, ថ្ងៃពេញបូណ៌មីនៃខែពិសាខ ។

វិសាណ បុំ. [វិស+ណ] ស្នែង (ដូច សិង្គ) ។

វិសាយការតា ន. [វិសាយការ+តា] ភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិដូចជាអាហារ សាយដោយថ្នាំពិស ។

វិសារទ បុំ. [វិគត+សារទ] មានសេចក្ដីវៀរាទៅប្រាសហើយ, មានសេចក្ដីឆ្ងល់ទៅប្រាសហើយ (ក្លៀវក្លា, សេចក្ដីក្លៀវក្លា); វិ. វិគតោ សារទោ ឯតស្មាតិ> វិសារទោ ។

វិសិព្វេតុកាម គុ. [វិសិព្វេតុំ+កម+យ] ប្រាថ្នាដើម្បីអាំង, ចង់ដើម្បីអាំង; វិ. វិសិព្វេតុំ កាមេតីតិ> វិសិព្វេតុកាមោ ។

វិសិព្វេត្វា អ. [វិ+សិវ+ណេ+ត្វា] អាំងហើយ, ឆ្អើរហើយ ។

វិសីមន្តិ កិ. [វិ+សម+អ+អន្តិ.វ., សម>សីម] លិចចុះ ។

វិសុំ និ. ផ្សេងគ្នា, មួយផ្នែក, ដោយឡែក ។

វិសិដ្ឋ គុ. [វិ+សិស+ត] វិសេសបំផុត, ប្រសើរបំផុត ។

វិសុទ្ធ គុ. [វិ+សុធ+ត] ស្អាតវិសេស, ហ្មត់ចត់វិសេស, បរិសុទ្ធ ។ -**ត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេចក្ដីស្អាតវិសេស ។

វិសុជ្ឈតិ កិ. [វិ+សុធ+យ+តិ.វ.] ស្អាតវិសេស, ហ្មត់ចត់វិសេស, បរិសុទ្ធ ។

វិសុទ្ធិ ឥ. [វិ+សុធ+តិ] សេចក្ដីហ្មត់ចត់, សេចក្ដីស្អាត ។

វិសេស គុ. ឬ ពុំ. [វិ+សិស+ណ] វិសេស, ប្លែក, គុណវិសេស ។ . **ការណ** ឥពុំ. ហេតុនៃសេចក្ដីប្លែកគ្នា ។

វិសេសាធិគម ពុំ. [វិសេស+អធិគម] គឺ.ល្មះនូវគុណវិសេស, គឺ.បាននូវ..., គឺ.ត្រាស់ដឹង...។

វិសេសេត្វា អ. [វិ+សេស+ណេ+ត្វា] ឱ្យវិសេសហើយ, ឱ្យប្លែកហើយ ។

វិសោក គុ. [វិគត+សោក] មានសេចក្ដីសោកទៅប្រាសហើយ; វិ. **វិគតោ សោកោ ឯតស្មាតិ> វិសោកោ** ។

វិសោធយិ កិ. [វិ+សុធ+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] ហ្មត់ចត់ហើយ, ឱ្យស្អាតហើយ, ជម្រះហើយ ។

វិសោធេត្វា អ. [វិ+សុធ+ណេ+ត្វា] ឱ្យស្អាតវិសេសហើយ, ជម្រះហើយ ។

វិសោធេតិ កិ. [វិ+សុធ+ណេ+តិ.វ.] ឱ្យស្អាតវិសេស, ឱ្យហ្មត់ចត់, ជម្រះ, សម្អាត ។

វិសោធយេ កិ. [វិ+សុធ+ណយ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឱ្យហ្មត់ចត់វិសេស, គប្បីជម្រះ, គប្បីសម្អាត ។

វិហដការណុកណ្ដក គុ. [វិហដ+ការណកណ្ដក] ឱ្យមានដង្កត់និងបន្លាដែលបុគ្គលនាំទៅប្រាសហើយ ។ **វិហដ**<វិ+ហរ+ត ។

វិហញ្ញតិ កិ. [វិ+ហន+យ+តិ.វ.] បៀតបៀន, ខ្ទាំងខ្ទប់, ក្ដៅក្រហាយ, លំបាក ។

វិហតត្ថាម គុ. [វិហត+ថាម] មានកម្លាំងគឺជាកម្លាត់បង់ហើយ ។

វិហរតិ កិ. [វិ+ហរ+អ+តិ.វ.] នៅ (នៅអាស្រ័យ) ។

វិហរិំសុ កិ. [វិ+ហរ+អ+ឥំសុ.អជ្ជ.] នៅហើយ, សម្រាកហើយ ។

វិហារ ពុំ. [វិ+ហរ+ណ] ប្រទេសជាទីនៅនៃបព្វជិត (អាវាស ឬ វត្តទាំងមូលក្ដីកុដិធំក្ដីហៅថា វិហារ ដូចគ្នា); វិ. **វិហរន្តិ ឯត្ថាតិ> វិហារោ** ។ . **បោក្ខរណីតីរ** ឥពុំ. ឆ្នេរនៃស្រះបោក្ខរណីក្នុងវត្ត, .ជិតវត្ត ។ . **មជ្ឈគត** គុ. ដែលទៅហើយត្រង់កណ្ដាលនៃវិហារ ។ . **ចារ** ឥ. គឺ.ឆ្លងនូវវិហារ ។ . **បដិជគ្គក** គុ. អ្នកថែទាំនូវវិហារ, អ្នកសម្អាតនូវវិហារ, អ្នកទំនុកបម្រុងនូវវិហារ ។ . **បរិយន្ត** ពុំ. ទីបំផុតជុំវិញនៃវិហារ ។ . **ចារិក** ឥពុំ. ទីជាទីត្រាច់ទៅក្នុងវិហារ, ចារិកនៃវិហារ ។ ធម៌ជាគ្រឿងនៅ; វិ. **វិហរន្តិ ឯតេនាតិ> វិហារោ** ។

វិហាសិ កិ. [វិ+ហរ+អ+ឦ.អជ្ជ., ធុះស.ក.] នៅហើយ ។

វិហេឋយមាន គុ. [វិ+ហិឋ+ឥ.ក.+អយ+មាន] គឺ...កាលបៀតបៀន ។

វិហេឋេត្វា អ. [វិ+ហិឋ+ណេ+ត្វា] បៀតបៀនហើយ ។

វិហេឋន ន. [វិ+ហិឋ+យុ] សេចក្ដីលំបាក ។

វីជតិ កិ. [វីជ+អ+តិ.វ.] បក់, រមែងបក់ ។

វីជន្តី ឥ. [វីជ+អន្ត+ឦ.ឥ.] កាលបក់, កំពុងបក់ ។

វីជមាន គុ. [វីជ+មាន] កាលបក់, កំពុងបក់ ។

វីជនី ឥ. [វីជ+យុ+ឦ.ឥ.] ផ្លិត (វិ. វីជន្តិ វាយុនា យោជយន្តិ យាយ សា> វីជនី) ។ - បត្តក នបុ. ស្លាបផ្លិត ។

វីជភត្ត នបុ. [វីជ+ភត្ត] ភត្ត (បាយ) ជាពូជ ។

វីជិ កិ. [វីជ+អ+ឦ.អជ្ជ.] បក់ហើយ ។

វីជិយមាន គុ. [វីជ+យ.កម្ម.+អ+មាន] គឺ...កាលបក់ ។

វីជុទ្ធរណ នបុ. [វីជ+ឧទ្ធរណ] កិ.រើរឿងពូជ, កិ.ដករឿងពូជ ។

វីណា ឥ. [វិ+ន+អា.ឥ., ន>ណ, ឥ>ឦ] ពិណ (វិ. វីយតីតិ> វីណា) ។ - ឆិទ្ទ នបុ. ប្រហោងនៃពិណ ។

វីត គុ. [វិ+ឥ+ត] ទៅប្រាសហើយ ។ - អច្ចិតង្គារ គុ. មានរណ្ដាតភ្លើងនិងរងើកភ្លើងទៅប្រាសហើយ, មានរងើកភ្លើង ប្រកបដោយរណ្ដាតភ្លើងទៅប្រាសហើយ ។ - តណ្ហា គុ. មានតណ្ហាទៅប្រាសហើយ ។ - ទ្ធរ គុ. មានសេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយទៅប្រាសហើយ ។ - ទោស គុ. មានទោសៈទៅប្រាសហើយ ។

-វចន នបុ. [វីតិក្កម+វចន] ពាក្យឈានកន្លង, ពាក្យប្រព្រឹត្តកន្លង, ពាក្យល្មើស (វីតិក្កម<វិ+អតិ+កម+ណ) ។

-តិក្កមិតុំ អ. [វិ+អតិ+កម+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីឈានកន្លង, -ប្រព្រឹត្តកន្លង ។

វីតិនាមេត្វា អ. [វិ+អតិ+នម+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបង្ហោនទៅហើយ, -ឱ្យនីនទៅហើយ, ឱ្យប្រព្រឹត្តកន្លងទៅហើយ ។

វីតិនាមេសិ កិ. [វិ+អតិ+នម+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ចុរស.វក.] ញុំាង...ឱ្យបង្ហោនទៅហើយ, -ឱ្យប្រព្រឹត្តកន្លងទៅហើយ ។

វីតិនាមេស្សាម កិ. [វិ+អតិ+នម+ណេ+ស្សាម.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យបង្ហោនទៅ, -ឱ្យប្រព្រឹត្តកន្លងទៅ ។

វីតិបតន្តិ កិ. [វិ+អតិ+បត+អ+អន្តិ.វ.] រមែងធ្លាក់ចុះកន្លង ។

វីតិវត្ត គុ. [វិ+អតិ+វត្ត+អ] ប្រព្រឹត្តកន្លងហើយ, ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅហើយ ។

វីតិវត្តស្សុ កិ. [វិ+អតិ+វត្ត+អ+ស្សុ.ប.] ចូរប្រព្រឹត្តកន្លង ។

វីថិ ឥ. [វិ+ថិ] ទីជាទីដើរទៅនៃជន (ថ្នល់, វិថី); (វិ. ឥតិ គច្ឆតិ ឯត្ថាតិ> វីថិ) ។ - ចតុក្កសិង្ឃាដកសម្បន្ន គុ. ដល់ព្រមហើយដោយថ្នល់និងផ្លូវបែកមានប្រមាណ៤, ឱ្យជាគនរបរិបូណ៌ដោយ... ។ - សិង្ឃាដកាទិ គុ. (ក៏) មានថ្នល់និងផ្លូវបែក (ផ្លូវត្រឡែងកែង) ជាដើម ។

វិមំសនត្ថ នបុ. [វិមំសន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ល្បងមើល, .ដល់កិ. ពិចារណា ។

វិមំសន្ត គុ. [ធា.មាន+ស+អន្ត, មនៃអក្ខរៈ>វ, អានៃអក្ខរៈ>ី ឬ អ្វ, មាន>ំ] កាលពិចារណា, កាលល្បង ។ ប្រើជា **វិមំសន្តោ** ក៏មាន ។

វិមំសិត្វា កិ. [ធា.មាន+ឥ.អា.+ត្វា] ពិចារណាហើយ, ល្បងហើយ ។

វិមំសិតុកាម គុ. [វិមំសិតុំ+កម+ណ] ប្រាថ្នាដើម្បីពិចារណា, .ល្បងមើល ។

វីរ អា.ន. បពិត្រព្រះអង្គអ្នកក្លៀវក្លា, បពិត្រព្រះអង្គអ្នកមានព្យាយាម ។

វីរក បុ. ក្អែកឈ្មោះវីរកៈ, ក្អែកទឹក ។

វីរណ នបុ. ស្បូវរណ្ដាស ។ **.ត្ថម្ភក** អា.ន. ហៅវីរណត្ថម្ភកៈ ។ **.តិណ** នបុ. ស្មៅគឺស្បូវរណ្ដាស ។

វីរិយ នបុ. [វីរ+ណិយ] ភាវៈនៃសេចក្ដីអង់អាច, ភាវៈនៃសេចក្ដីខ្មីឃ្មាត (ព្យាយាម, សេចក្ដីព្យាយាម); វិ. **វីរស្ស ភាវោ> វីរិយំ** ។ **.ករណវីរហិត** គុ. ដែលប្រាសហើយចាកកិ.ធ្វើនូវសេចក្ដីព្យាយាម ។ **.សម្បត្តិ** ឥ. កិ.ដល់ព្រមដោយសេចក្ដីព្យាយាម ។ **.សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមដោយសេចក្ដីព្យា.យាម ។ ប្រើជា **វីរិយ** ក៏មាន ។

វីសតិ, វីស ប.សំ. [វីស+តិ] ម្ភៃ (២០) ។ **.ឧសភដ្ឋាន** នបុ. ទីមានឧសភ ២០ ជាប្រមាណ ។ **.យោជនសតិកមគ្គ** បុ. ផ្លូវ

មានរយនៃយោជន៍ក្រៃលែងដោយយោជន៍ ២០ ជាប្រមាណ ។ **.វស្សសតិក** គុ. មានរយនៃឆ្នាំដ៏ក្រៃលែងដោយ ២០ ជាប្រ.មាណ, ប្រកបដោយរយនៃឆ្នាំដ៏ក្រៃលែងដោយ២០ ។ **.វស្សុ.ទ្ទេសិក** គុ. ប្រកបដោយកិ.សម្ដែងឡើងថាមានឆ្នាំ ១៦ ។ **.សហស្សខីណាសវបរិវុត** គុ. គឺព្រះខីណាស្រពមានពាន់ម្ភៃជាប្រមាណចោមរោមហើយ ។ **.សហស្សភិក្ខុបរិវារ** គុ. មានភិក្ខុមានពាន់ម្ភៃជាប្រមាណជាបរិវារ ។

វីហិ បុ. [វហ+ឥ, អនៃវ>ឥ>ឦ] ស្រូវ (វិ. **វហតិ ព្រហេតិ សត្តានំ ជីវិតន្តិ> វីហិ**) ។ **.ប្បហរណកាល** បុ. កាលជាទីបុកនូវស្រូវ, ។ **.បិដក** នបុ. ល្អីនៃស្រូវ, ល្អីដាក់នូវស្រូវ, ល្អីដ៏ពេញដោយស្រូវ ។

វុច្ចតិ កិ. [វច+យ+តិ.វ., អនៃវ>ឧ, ច+យ>ច្ច] គឺ...ពោល, .ហៅ, ស្ដី,.និយាយ, .ថា ។

វុច្ចន្តិ កិ. [វច+យ+អន្តិ.វ.] (ពាក្យប្រែដូច វុច្ចតិ) ។

វុច្ចរេ កិ. [វច+យ+តិ ឬអន្តិ.វ., ផ្លាស់តិ ឬអន្តិ>រេ] (ពាក្យប្រែដូច វុច្ចតិ) ។

វុច្ចមាន គុ. [វច+យ+មាន] គឺ...កាលពោល,..។

វុដ្ឋ កិ. ឬ គុ. [វស្ស+ត, អនៃវ>ឧ, ស្ស+ត>ដ្ឋ] គឺភ្លៀងបង្អុរចុះហើយ ។ **.ការណ** នបុ. ហេតុនៃភ្លៀងធ្លាក់ចុះហើយ, .បង្អុរចុះហើយ ។

វុដ្ឋ កិ. ឬ គុ. [វស+ត] គឺ...នៅហើយ, ចេញហើយ ។ **.ដ្ឋាន** នបុ.

ទីនៃ...ទៅហើយ ។

វុដ្ឋហិ កិ. [វិ+ឧ+ឋា+ឦ.អជ្ជ., ធុ.វេ.ក.] ក្រោកឡើងហើយ, ចេញហើយ ។

វុដ្ឋហិស្សន្តិ កិ. [វិ+ឧ+ឋា+អ+ឥ.អា.+ស្សន្តិ.ភ., ធុ.វេ.អា.] នឹងក្រោកឡើង, នឹងចេញ ។

វុដ្ឋាតព្វដ្ឋាន នបុំ. [វុដ្ឋាតព្វ+ឋាន] ទីដែលខ្លួនគប្បីក្រោកឡើង ។

វុដ្ឋាបេសុំ កិ. [វិ+ឧ+ឋា+ណាបេ+ឧំ.អជ្ជ., ធុ.វេ.ក.] ឱ្យក្រោកឡើងហើយ ។

វុដ្ឋាយ អ. [វិ+ឧ+ឋា+ត្វា] ក្រោកឡើងហើយ, ចេញហើយ ។

វុដ្ឋិត គុ. [វិ+ឧ+ឋា+ត] ក្រោកហើយ, ចេញហើយ ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ចេញហើយ ។ . **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែចេញហើយ ។

វុដ្ឋិ ឥ. [វស្ស+តិ] កិ.បង្អុរចុះ, កិ.ធ្លាក់ចុះ (ភ្លៀង); វិ. **វស្សនំ> វុដ្ឋិ** ។

វុឌ្ឍ គុ. [វឌ្ឍ+ត, អនៃវ>ឧ] ចម្រើនហើយ ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃវ័យនោះជាសភាពចម្រើនហើយ ។

វុឌ្ឍិ ឥ. [វឌ្ឍ+តិ, អនៃវ>ឧ] សេចក្ដីចម្រើន; វិ. **វឌ្ឍនំ> វុឌ្ឍិ** ។ . **កាមតា** បុំ. ភាវៈនៃបុគ្គលជាអ្នកប្រាថ្នានូវសេចក្ដីចម្រើន ។ . **ប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវសេចក្ដីចម្រើន ។

វុត្ត គុ. [វច+ត, អនៃវ>ឧ] គឺ...ពោលហើយ; វិ. **វុច្ចិត្ថាតិ> វុត្តោ** ។ . **និយាម** បុំ. ចំនងគឺ...ពោលហើយ, និយាមគឺ...ពោលហើយ ។

. **បដិបាដិ** បុំ. លំដាប់នៃគឺ...ពោលហើយ ។ . **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែគឺ...ពោលហើយ ។ ល ។

វុត្តានុក្កម បុំ. [វុត្ត+អនុក្កម] លំដាប់នៃពាក្យដែល...ពោលហើយ ។

វុត្តានុសារ បុំ. [វុត្ត+អនុសារ] កិ.ទៅតាមនូវពាក្យដែល...ពោលហើយ, លំនាំនៃពាក្យគឺ...ពោលហើយ ។

វុត្ថ កិ. [វស+ត, អនៃវ>ឧ] នៅហើយ, គឺ...នៅហើយ ។ . **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកនៅហើយ ។ . **បុព្វគាម** បុំ. ស្រុកដែលព្រះថេរៈធ្លាប់នៅហើយ ។ . **វស្ស** គុ. មានវស្សានៅរួចហើយ; វិ. **វុត្ថំ វស្សំ យេន សោ> វុត្ថវស្សោ** ។ ល ។

វុយ្ហតិ កិ. [វហ+យ+តិ.វ., អនៃវ>ឧ] គឺទឹកបន្សាត់ហើយ, គឺ...បណ្ដែតទៅ ។

វុយ្ហតុ កិ. [វហ+យ+តុ.ប., អនៃវ>ឧ] គឺ...ចូរបន្សាត់ទៅ ។

វុសិត កិ. [វស+ឥ.អា.+ត, អនៃវ>ឧ] នៅហើយ, គឺ...នៅហើយ ។ . **វោសាន** គុ. ព្រហ្មចរិយៈជាគ្រឿងនៅនៅហើយ, -នៅចប់ហើយ ។

វុឡ្ហ គុ. [វហ+ត, អនៃវ>ឧ] គឺ...បន្សាត់ទៅហើយ, -បណ្ដែតហើយ ។

វូបកដ្ឋ គុ. [វិ+ឧប+កណ្ឌ ធុកស+ណ, កណ្ឌ>កដ្ឋ] ចៀសចេញហើយ, គេចចេញហើយ ។ . **កាយ** គុ. មានកាយចៀសចេញហើយ ។

វូបសន្ត គុ. [វិ+ឧប+សម+ត] ចូលទៅរម្ងាប់ហើយ, ស្ងប់ហើយ, ស្ងប់ស្ងាត់ហើយ ។

វូបសម ពុំ. [វិ+ឧប+សម+អ] កិ.ចូលទៅរម្ងាប់; វិ. **វូបសមនំ> វូបសមោ** ។

វូបសមន នពុំ. [វិ+ឧប+សម+យុ] កិ.ចូលទៅរម្ងាប់, ជាទីចូលទៅរម្ងាប់; វិ. **វូបសមីយតេតិ> វូបសមនំ, វូបសម្មតិ ឯត្ថាតិ> វូបសមនំ** ។

វូបសម្មតិ គិ. [វិ+ឧប+សម+ម+តិ.វ.] ចូលទៅរម្ងាប់, ស្ងប់, ស្ងប់ស្ងាត់ ។

វូបសមមាន គុ. [វិ+ឧប+សម+មាន] កាលចូលទៅរម្ងាប់,...។

វូបសមិ គិ. [វិ+ឧប+សម+អ+ឦ.អជ្ជ.] ចូលទៅរម្ងាប់ហើយ,...។

វូបសមិស្សតិ គិ. [វិ+ឧប+សម+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងចូលទៅរម្ងាប់ ។

វូបសមេត្វា អ. [វិ+ឧប+សម+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅរម្ងាប់ហើយ, ឱ្យរម្ងាប់ស្ងាត់ហើយ ។

វេ និ. ពិត, ដោយពិត (កន្លែងខ្លះគ្រាន់តែចុះមកជា «បទបូរណបំពេញបទ» មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។

វេកល្ល នពុំ. [វិកល+ណ្យ] ភាវៈនៃសេចក្ដីខ្វះខាត, ភាវៈនៃវិកល (សេចក្ដីខ្វះខាត, កិ.វិកល); វិ. **វិកលស្ស ភាវោ> វេ. កល្លំ** ។

វេគ ពុំ. [វជ+អ, អនៃវ>ឯ, ជ>គ] កម្លាំងជាគ្រឿងដល់នូវទីដែលខ្លួនប្រាថ្នា (សន្ទុះ, កម្លាំង, ល្បឿន, ប្រញាប់, ប្រញាប់ប្រញាល់,

ញាប់); វិ. **ឥច្ឆិតដ្ឋានំ វជតិ បាបុណាតិ ឯតេនាតិ> វេគោ** ។

វេជ្ជ ពុំ. [វិទ+ណ] អ្នកដឹងនូវវិជ្ជាពោលគឺវេទនៃអាយុ (ពេទ្យ); វិ. **អាយុព្វេទសង្ខាតំ វិជ្ជំ ជានាតីតិ> វេជ្ជោ** ។ ម្យ៉ាងទៀត (វិទ+ណ្យ = អ្នកដឹង, អ្នកចូលចិត្ត; វិ. **វិន្ទតីតិ> វេ. ជ្ជោ**) ។ - **កម្ម** នពុំ. ការងាររបស់ពេទ្យ ។ - **កម្មាទិវិស** ពុំ. អំណោចនៃកម្មមានវេជ្ជកម្មជាដើម ។

វេជយន្ត អ.ន. ឈ្មោះវេជយន្ត ។ - **រថ** ពុំ. រថឈ្មោះវេជយន្ត ។

វេដ្ឋទីបក អ.ន. ឈ្មោះវេដ្ឋទីបកៈ ។ - **រដ្ឋ** នពុំ. ដែនឈ្មោះវេដ្ឋទីបកៈ ។

វេឋន នពុំ. [វេឋ+យុ] សំពត់សំរាប់រុំ, ជួត, ឈ្នួត, សំពត់ឈ្នួត; វិ. **វេឋេតិ ឯតេនាតិ> វេឋនំ** ។

វេឋនាលង្ការវិរហិត គុ. [វេឋន+អលង្ការ+វិរហិត] វៀរហើយចាកសំពត់ឈ្នួតនិងគ្រឿងអលង្ការ ។ - **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកប្រាសហើយចាកសំពត់ឈ្នួតនិងគ្រឿងអលង្ការ ។

វេឋេត្វា អ. [វេឋ+ណេ+ត្វា] រុំហើយ, ព័ទ្ធហើយ, ព័ន្ធព័ទ្ធហើយ ត្របែងហើយ ។

វេឋេន្ត គុ. [វេឋ+ណេ+អន្ត] កាលរុំ, កាលចង,...។

វេឋេតុំ អ. [វេឋ+ណេ+តុំ] ដើម្បីរុំ, ដើម្បីព័ទ្ធ,...។

វេណិករណ នពុំ. [វេណិ+ករណ] កិ.ធ្វើនូវចំណង, - នូវខ្ចូច, - នូវ

ផ្ទងលក់ ។

វេណិត្ត គុ. [វេណិ+អត្ត] មានជាតិរំលោភគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីធ្វើនូវចំណាង, មានដីប្រសើរគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីធ្វើនូវខ្ទួច ។

វេណុ នថុំ. [វី+ឧ, គុះឧ.អា., ឧ>ណ] ឫស្សី, ដើមឫស្សី, (វិ. វេតិ បចក្កតិតិ> វេណុ) ។ - គុម្ព ថុំ. គុម្ពនៃឫស្សី ។

វេតន នថុំ. [វី+តន] វត្ថុជាគ្រឿងប្រព្រឹត្តទៅ (ការឈ្នួល,ថ្លៃឈ្នួល), វិ. វេតិ បចក្កតិ ឯតេនាតិ> វេតនំ ។

វេទនា ឥ. [វិទ+យុ+អា.ឥ.] ធម្មជាតិតែងដឹងគឺតែងសោយនូវរសនៃអារម្មណ៍ (វេទនា); វិ. វេទយតិ អារម្មណរសំ អនុភវតីតិ> វេទនា ។ - ខន្ធ ថុំ. ខន្ធគឺវេទនា ។ - បត្ត គុ. អ្នកដល់ហើយនូវវេទនា ។ - បរិគ្គហកម្មដ្ឋាន នថុំ. កម្មដ្ឋានមានកិ. កំណត់យកនូវវេទនាជាអារម្មណ៍ ។

វេទនានុវត្តី គុ. [វេទនា+អនុ+វត្ត+ណី] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវវេទនា ។

វេទនាភិភូត គុ. [វេទនា+អភិភូត] គឺវេទនាគ្របសង្កត់ហើយ ។

វេទយន្តិ កិ. [វិទ+ណយ+អន្តិ.វ.] ដឹង, សោយ ។

វេទយិត នថុំ. [វិទ+ណយ+ឥ.អា.+ត] កិ.ដឹង, កិ.សោយ (នូវអារម្មណ៍), វិ. វេទនា អារម្មណស្ស អនុភវនំ> វេទយិតំ ។

វេទយិ កិ. [វិទ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ដឹងហើយ, សោយហើយ ។

វេទិតព្វ កិ. [វិទ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីដឹង, .គប្បីជ្រាប ។

វេធតិ កិ. [វេធ+អ+តិ.វ.] ញាប់ញ័រ,...។

វេនេយ្យពន្ធវ ថុំ. [វេនេយ្យ+ពន្ធុ] សត្វជាផៅពង្សនៃសត្វដែលព្រះអង្គគប្បីទូន្មាន (វេនេយ្យ<វិ+នី+ណេយ្យ = វិ. វិនិតព្វោ-តិ> វេនេយ្យោ) ។

វេបចិត្តិ អ.ន. អសុរឈ្មោះវេបចិត្តិ ។

វេភារគិរិក គុ. [វេភារ+គិរិ+ក] មានភ្នំឈ្មោះវេភារៈជាដើម ។

វេមកោដិ ឥ. [វេម+កោដិ] ទីបំផុតនៃផ្ទៃ, ចុងនៃផ្ទៃ (វេម<វេ+មគ្រឿងត្បាញ, វិ. វយន្តិ ឯតេនាតិ> វេមោ) ។

វេមតិក គុ. [វិមតិ+ណិក] អ្នកមានសេចក្ដីដឹងខុស, .យល់ខុស, មានសេចក្ដីសង្ស័យ ។

វេយ្យគ្ឃបញ្ចម គុ. [វេយ្យគ្ឃ+បញ្ចម] (និវរណបញ្ចកៈ) មានវិចិ-កិច្ឆានីវរណៈ ដូចជាផ្លូវ គឺខ្លាធំត្រាច់ទៅតាមជាគំរប់៥ ។

វេយ្យាវច្ច នថុំ. [វេយ្យាវដ+ណ្យ] ភារៈនៃកិ.ខ្វល់ខ្វាយ, ភារៈនៃកិ. បម្រើ; វិ. វេយ្យាវដស្ស ភាវោ> វេយ្យាវច្ចំ ។ - ករ ថុំ. អ្នកធ្វើនូវភារៈនៃកិ.បម្រើ, វេយ្យាវច្ចករ ។

វេរញ្ជ ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវេរញ្ជៈ, ព្រាហ្មណ៍នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះវេរញ្ជ ។

វេរម្ភវាត ថុំ. [វេរម្ភ+វាត] ខ្យល់កំបុតត្បូង ។

វេរ នថុំ. [វិរ ឬវេរ+អ] កម្មរមែងប្រព្រឹត្តទៅដោយសភាពដ៏ព្រៃក (ពៀរ);

វិ. **ចិរេន អរតិ គច្ឆតិ> វេរំ** ។ ‒ **វេរប្បសមនសំខាត** គុ. ពោលគឺកិ.ចូលទៅរម្ងាប់នូវពៀរ ។ ‒ **វេរគ្គសមុស្សាបិត** គុ. គឺកម្លាំងនៃពៀរឱ្យប្រើងព្រៃងព្រួចហើយ ។ ‒ **មណីសិក្ខាបទ** នថុំ. សិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុបណ្ដេញនូវពៀរ, សិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរ ។ ‒ **បដិវេរ** នថុំ. ពៀរនិងពៀរតប, ពៀរតបនូវពៀរ ។ ‒ **វចន** នថុំ. ពាក្យជាពៀរ ។ ‒ **សំសគ្គសំសដ្ឋ** គុ. ច្រឡូកច្រឡំហើយដោយកិ.ច្រឡូកច្រឡំដោយពៀរ, ច្រឡំបល់ដោយកិ.ជាប់ជំពាក់ដោយពៀរ ។

វេរឃរ នថុំ. [វេរី+ឃរ] ផ្ទះនៃបុគ្គលអ្នកមានពៀរ ។

វេរិដ្ឋាន នថុំ. [វេរី+ឋាន] ទីនៃបុគ្គលអ្នកមានពៀរ ។

វេរី គុ. [វេរ+ឦ] អ្នកមានពៀរ; វិ. **វេរំ យស្ស អត្ថិ> វេរី** ។

វេលា ឥ. [វិ+ហេ+ក្វិ] វេលា, ពេល, ព្រំ (វិ. **ចិនាសំ លាតិ> វេលា**) ។

វេលាមកាល បុំ. [វេលាម+កាល] កាលនៃតថាគតជាព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវេលាមៈ ។

វេស បុំ. [វិស+ណ] ភេទ ។

វេសាលិក គុ. [វេសាលី+ណិក] អ្នកនៅក្នុងក្រុងវេសាលី; វិ. **វេសាលិយំ វសន្តីតិ> វេសាលិកា** ។

វេសាលី ឥ.ន. ក្រុងឈ្មោះវេសាលី (**តិក្ខត្តុំ ចិសាលីភូតត្តា> វេសាលី** ឈ្មោះថាក្រុងវេសាលី ព្រោះភាវៈនៃទីនោះជារាជធានីដ៏ទូលំទូលាយអស់វារៈ៣លើក) ។ ‒ **គមន** នថុំ. កិ.ទៅកាន់ក្រុងឈ្មោះវេសាលី ។

វេសិយា ឥ. [វិ+ឥស+ណ្យ] ស្ត្រីដែលបុរសតែងស្វែងរកដោយវិសេស (ស្រីពេស្យា); វិ. **ចិសេសេន ឯសិយតេតិ> វេសិយា** ។ ‒ **គោចរាទិភេទ** បុំ. ផ្សេងដោយអគោចរមានវេសិយាគោចរជាដើម ។

វេហាស បុំ. [វិ+ហេត+ណ, យ>ស] ប្រទេសជាទីទៅក្នុងទីចាំងពួងដោយវិសេស (អាកាស); វិ. **ចិសេសេន ហយតិ គច្ឆតិ សព្វត្ថេតិ> វេហាសោ** ។

វេឡុបរម្បរា ឥ. [វេឡុ+បរម្បរា] កិ.តពនៃដើមឫស្សី ។

វេឡុរិយាមយ គុ. [វេឡុរិយា+មយ] សម្រេចហើយដោយកែវពៃទូរ្យ ។

វេឡុវន នថុំ. [វេឡុ+វន] ព្រៃឫស្សី, វិហារឈ្មោះវេឡុវ័ន ។ ‒ **វណ្ណប្បដិសំយុត្ត** គុ. ប្រកបព្រមចំពោះហើយដោយកិ.ពណ៌នានូវឧទ្យានឈ្មោះវេឡុវន, ‒នូវវត្តវេឡុវន ។

វោទាបន នថុំ. [វិ+អវ+ទា+ណាបេ+យុ] កិ.ញុំាង...ឱ្យផូរផង់ ។

វោទានត្ថ បុំ. [វោទាន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ផូរផង់, ប្រយោជន៍ដល់កិ.ញុំាង...ឱ្យផូរផង់ ។

វោទាបេតព្វ តិ. [វិ+អវ+ទា+ណាបេ+តព្វ-ស.] គប្បីឱ្យផូរផង់ ។

វោរោបនដ្ឋាន នថុំ. [វោរោបន+ឋាន] ទីជាទីដាក់ចុះ, ទីជាទីធ្វើឱ្យ

វិនាស, មិនមិកោរ ។

វោរោបិយមាន គុ. [វិ+អវ+រុប+ធ.ភ.+យ+មាន] គឺ...កាលដាក់ចុះ, កាលផ្តាច់ផ្តិល ។

វោរោបេស្សាមិ កិ. [វិ+អវ+រុប+ណេ+ស្សាមិ.ក.] នឹងដាក់ចុះ, នឹងឱ្យវិនាស, នឹងផ្តាច់ផ្តិល ។

វោរោបេសិ កិ. [វិ+អវ+រុប+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.ភ.] ដាក់ចុះហើយ, ឱ្យវិនាសហើយ, ផ្តាច់ផ្តិលហើយ ។

វោលោកេន្ត គុ. [វិ+អវ+លោក+ឯ+អន្ត] កាលសម្លឹងមើល, កាលក្រឡេកមើល, កាលរមិលមើល, កាលប្រមើលមើល ។

វោស្សគ្គ ពុំ. [វិ+អវ+សជ+ណ ឬឱ+សជ+ណ+វ.ភ.] កិ.លះ, កិ.លះបង់, កិ.រលាស់ចោល ។ -រតិ គុ. ត្រេកអរហើយក្នុងកិ.លះបង់, ក្នុងកិ.រលាស់ចោល ។

វោសាន នពុំ. [វិ+អវ+សា+យុ] សេចក្តីរសាយចិត្ត, កិ.រសាយព្យាយាម, សេចក្តីរាយមាយ ។

វោសិត គុ. [វស+ធ.ភ.+ត, អផ្លែវ>ឧ] នៅរួចហើយ, មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ ។

វោហរេយ្យ កិ. [វិ+អវ+ហរ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីពោល, គប្បីថ្លែង ។

វោហារ ពុំ. [វិ+អវ+ហរ+ណ] កិ.ពោល, កិ.ថ្លែង, វោហារ; វិ. **វោហារិយតេតិ> វោហារោ** ។

វោហារូបជីវី គុ. [វោហារ+ឧប+ជីវ+ណី] អ្នកមានកិ.ចូលមោជិតរស់នៅដោយវោហារជាប្រក្រតី, អ្នកមានកិ.រស់នៅចូលមោរាស្រ័យដោយការលក់ដូរជាប្រក្រតី (អ្នកជំនួញ); វិ. **វោហារេន ឧបជីវិតុំ សីលមស្សាតិ> វោហារូបជីវី** ។

វំសមត្តក ពុំ. ឬ នពុំ. [វំស+មត្តក] ទីបំផុតនៃព្រំព្រ, -នៃត្សូរ ។

វំសានុវត្តក គុ. [វំស+អនុ+វត្ត+ណុ] អ្នកព្យាពាចខ្លួនវង្ស; វិ. **វំសំ អនុវត្តតីតិ> វំសានុវត្តកោ** ។

វំសាលង្ការភូត គុ. [វំស+អលង្ការ+ភូត] ជាគ្រឿងប្រដាប់នៃវង្ស, ជាគ្រឿងអលង្ការនៃវង្សកើតហើយ (ភូតសព្ទនេះ មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។

សឧត្តរិភង្គ គុ. [សហ+ឧត្តរិភង្គ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសម្ល ឈ្មោះឧត្តរិភង្គៈ, ដោយសម្លកាចបង្អែមទុកសម្រាប់ក្រែពេង (មើល ឧត្តរិភង្គ ភាគ១); វ. សហ ឧត្តរិភង្គេន យោ វត្តតីតិ> សឧត្តរិភង្គោ ។

សក ន. ឬ គុ. [ស+ក] ខ្លួន, របស់ខ្លួន, ជារបស់ខ្លួន (វ. សស្ស អត្តនោ ឥទំ> សកំ) ។ (ពាក្យនេះជា ផ្លាស់ អត្ត>ស ឬ សក) ។ – **សកដ្ឋាន** នាម. ទីជារបស់ខ្លួនរបស់ខ្លួន ។ – **និវេសន** នាម. ផ្ទះជាទីនៅអាស្រ័យនៃខ្លួន, លំនៅនៃខ្លួន ។

សកដ នាម. [សក+អដ] គ្រឿងបើកជៀសភារៈ (រទេះ); វ. សក្កោតិ ភារំ វហិតុន្តិ> សកដំ ។ – **ធុរ** នាម. មុខរទេះ, ធ្នឹមរទេះ ។ – **ពេជ្ជិក** គុ. ជនជាគ្រូក្នុងរទេះ (អាយរទេះ)។ – **ព្យូហ** នាម. ទីជាទីតតែរទេះ, ទីជាទីតាំងនៃរទេះ ។ – **បរិវដ្ដន** នាម. កិ. ត្រឡប់នៃរទេះ, កិ.ចង្វិលនៃរទេះ ។ ល ។

សកល គុ. [សក+អល] ទាំងអស់, ទាំងមូល, ទាំងគ្រប់ ។ – **កប្ប** នាម. កប្បទាំងអស់ ។ – **វិហារ** ពុ. វិហារទាំងមូល ។ – **អរញ្ញ** នាម. វិហារដែលឈ្មោះអរញ្ញទាំងមូល ។ល។

សក្ក ន.ន. ទេវរាជឈ្មោះសក្កៈ (អាចរបស់ព្រះឥន្ទ្រ មានន័យថាថ្វាំប្រែបាន ត្រើនយ៉ាងទៅតាមជំនើរការណ៍ដែលព្រះឥន្ទ្របានធ្វើ ប៉ុន្តែ ក្នុងទីនេះលើកយកតែពាក្យបកប្រែមកជាគ្រួយ៉ាង); វ. **សក្កច្ចំ ទានំ អទាសីតិ> សក្កោ** ។ – **ការិយ** នាម. ធម៌ជាគ្រឿងធ្វើនូវភាវៈនៃខ្លួនជាទេវរាជឈ្មោះសក្កៈ, កិ.ធ្វើខ្លួនជាព្រះឥន្ទ្រ ។

ប្បដិរូបក គុ. ជារូបប្រៀបនៃព្រះឥន្ទ្រ, មានរូបដូចជារូបប្រៀប នៃព្រះឥន្ទ្រ ។

សក្កច្ចំ និ. [ស+ករ+ត, រ+ត>ច្ច, ក>ក្ក] គោរព, ដោយគោរព, ដោយហ្មត់ចត់ ។

សក្ករោតិ កិ. [ស+ករ+ឱ+អតិ.វ.] ធ្វើគោរព, ធ្វើល្អ, ធ្វើដោយប្រពៃ ។

សក្កា អ. គឺ...អាច, ...បាន ។

សក្កាយ ពុ. [ស+កាយ] កាយកាលមាន, ឬកាយនៃខ្លួន; វ. **សន្តោ កាយោ> សក្កាយោ, អត្តនោ វា កាយោ> សក្កាយោ** ។ – **ទិដ្ឋិ** នាម. ត្រើយតិសក្កាយទិដ្ឋិ ។

សក្ការ ពុ. [ស+ករ+ណ] (បូជាវិសេស) ដែលបុគ្គលធ្វើដោយប្រពៃ (សក្ការៈ, គ្រឿងសក្ការៈ); វ. **សុដ្ឋុ ករិយតីតិ> សក្ការោ (បូជាវិសេសោ)** ។ – **សម្មាន** ន. សក្ការៈនិងសេចក្ដីរាប់អាន ។

សក្កុណេយ្យ គិ. [សក ឬ សក្ក+ឧណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីអាច, គប្បីបាន ។

សក្កោតិ គិ. [សក+ ឬ សក្ក+ឱ+តិ.វ.] អាច, បាន ។

សក្ខរ ពុ. ឬ ស. [ស+ខរ+អ] ក្រួស, ស្ករ, ដុំ (វ. **សហ ខរេន វត្តតីតិ> សក្ខរោ**) ។ – **បានក** នាម. គ្រឿងផឹកពីបុគ្គលធ្វើដោយស្ករ, ទឹកពីបុគ្គលគប្បីផឹកដែលគេធ្វើដោយស្ករ ។

- ពហុល គុ. ច្រើនដោយត្រកូល, មានត្រកូលច្រើន ។ - វង្ស ចុំ. ពូជនៃត្រកូល ។

សក្ខិស្សតិ ក. [សក+ខ+ឥ.អ.+ស្សតិ.ក.] នឹងអាច, នឹងបាន ។

សក្ខី គុ. [សក្ខ+ឦ] ជាសាក្សី, ជាបន្ទាល់ ។

សកទាគាមិមគ្គ ចុំ. [-+មគ្គ] សកទាគាមិមគ្គ ។

សកទាគាមី ចុំ. [សកិំ+អា+គម+ណី, ធុ.ម.អ., ត>ត] អរិយបុគ្គល អ្នកមក (កាន់ភពនេះ) មួយដងទៀត; វិ. សកិំ អាគច្ឆតីតិ> សកទាគាមី ។

សកលាភ ចុំ. [សក+លាភ] លាភរបស់ខ្លួន ។

សកសមយ ចុំ. [សក+សមយ] លទ្ធិរបស់ខ្លួន ។ - សមយន្តរគហនវិគាហណសមត្ថ គុ. អ្នកអាចក្នុងកិ.សោធចុះកាន់សេចក្តីប្រកាន់នូវលទ្ធិរបស់ខ្លួននិងលទ្ធិដទៃ, អ្នកអាចលោកចុះស៊ប់ក្នុងសេចក្តីដ៏ល្អត្រឹមត្រូវពីលទ្ធិរបស់ខ្លួននិងលទ្ធិដទៃ ។

សកាលសេវំ និ. [សកាលសេវ+អំ] អំពីសម័យប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកាលមែនពិត, អំពីព្រឹកមែនពិត, អំពីព្រលប់មែនពិត ។

សកាល គុ. [សហ+កាល] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកាល, ប្រកបដោយកាល ។

សកិច្ចប្បសុតតា ឥ. [សកិច្ចប្បសុត+តា] ភាពនៃខ្លួនជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

សកិញ្ចន គុ. [សហ+កិញ្ចន] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកិលេសជាគ្រឿងកង្វល់ ។

សកិំ និ. អស់វារៈមួយដង, មួយគ្រា, មួយលើក ។

សកិំវិជាត គុ. [សកិំ+វិជាត] សម្រាលហើយអស់វារៈមួយដង, សម្រាលកូនហើយអស់វារៈមួយលើក ។ វិជាត<វិ+ជន+ត ។

សកុណ ចុំ. [សក+ឧន, ន>ណ] សត្វស្លាប, សត្វបក្សី; វិ. សក្កោតិ ឧទ្ធំ គន្តុំ បជ្ជានេហា ច មាតេតុន្តិ> សកុណោ ។ - លុទ្ទក ចុំ. ព្រានសត្វស្លាប ។ - ឆាប ចុំ. កូននៃសត្វស្លាប ។ - អណ្ឌក ចុំ. ពងនៃសត្វស្លាប ។ ឥ. សកុណិកា មេសត្វស្លាប ។

សខិលសល្លាប គុ. [សខិល+សល្លាប] វាចាជាគ្រឿងពោលនាំមកនូវភាពជាសំឡាញ់ ។ អ្នកមានវាចាជាគ្រឿងពោលនាំមកនូវភាពនៃបុគ្គលជាសំឡាញ់ ។

សគ្គ ចុំ. [សុដ្ឋុ+អគ្គ] សួគ៌, ឋានសួគ៌; វិ. រូបាទិហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សុដ្ឋុ អគ្គោតិ> សគ្គោ ។ - មគ្គ ចុំ. ផ្លូវនៃសួគ៌, ផ្លូវជាទីទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ - គាមី គុ. អ្នកទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

សគន្ធក គុ. [សហ+គន្ធ+ក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយក្លិន ។

សគារវ គុ. [សហ+គារវ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសេចក្តីគោរព; វិ. សហ គារវេន វត្តតីតិ> សគារវោ ។

សង្កប្ប ពុ. [សំ+កប្ប+ណ] សេចក្ដីត្រិះរិះព្រម, សេចក្ដីត្រិះរិះ, តម្រិះ ។

សង្កប្បិត គុ. ឬ កិ. [សំ+កប្ប+ឥ.អា.+ត] គឺ...ត្រិះរិះព្រមហើយ, ...ប្រាថ្នាហើយ ។

សង្ការ ពុ. [សំ+ករ+ណ] សម្រាម (វិ. នានាវិធេហិ គិលានធាហិ សំករិយតេ មិស្សីករិយតេតិ> សង្ការោ) ។ . **កូដ** ពុ. គំនរនៃសម្រាម, កំពូលនៃ... ។ . **ដ្ឋាន** នពុ. ទីជាទីតាំងនៃសម្រាម ។ . **ធានី** ន. ទីជាទីតម្កល់នៃសម្រាម, គំនរនៃសម្រាម ។ . **ភូត** គុ. ដូចជាគំនរនៃសម្រាម, ដូចជាសម្រាមកើតហើយ ។

សង្កុ ពុ. [សង្ក+ឧ] កង្វល់ (វិ. សង្កិយតីតិ> សង្កុ) ។

សង្កោបិតបុព្វ គុ. [សង្កោបិត+បុព្វ] គឺ...ធ្លាប់ឲ្យកម្រើកព្រមហើយ ។

សង្ខបណាមិសទ្ធ ពុ. [សង្ខបណាមិ+សទ្ធ] ... ស្ថូលជាដើម, ...កេនស័ង្ខនិងអាគតជាដើម ។

សង្ខារ ពុ. [សំ+ករ+ណ, ករ>ខរ] ធម៌ដែលបច្ច័យតាក់តែង (សង្ខារ); វិ. សង្ខរិយតីតិ> សង្ខារោ ។

សង្ខិបិត្វា អ. [សំ+ខិប+ឥ.អា.+ត្វា] បំព្រួញហើយ, បង្រួញហើយ ។

សង្ខុភិ គ. [សំ+ខុភ+អ+ឰ.អដ្ឋ.] កម្រើកហើយ, កម្រើករំពើកហើយ ។

សង្ខុភិត្វា អ. [សំ+ខុភ+ឥ.អា.+ត្វា] កម្រើកហើយ, កម្រើករំពើកហើយ ។

សង្គរ នពុ. គឺ.បណ្ដោះបណ្ដោ, គឺ.គត្ត ។

សង្គហ ពុ. [សំ+គហ+អ] គឺ.សង្គ្រោះ, សេចក្ដីសង្គ្រោះ ។ . **ការណ** នពុ. ហេតុនៃសេចក្ដីសង្គ្រោះ ។

សង្គហេស្សាមិ គ. [សំ+គហ+ណ្ហ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងសង្គ្រោះ, នឹងគាំពារ, នឹងគ្រួតគ្រង ។

សង្គ ពុ. [សជ ឬសញ្ជ+ណ] កិលេសជាគ្រឿងជាប់, ...ជាគ្រឿងជំពាក់; វិ. សជ្ជតិ ឯតេនាតិ> សង្គោ ។

សង្គាតីត គុ. [សង្គ+អតីត] ប្រព្រឹត្តកន្លងហើយនូវធម៌ជាគ្រឿងជំពាក់ ។

សង្គាម ពុ. [សង្គាម+អ ឬសំ+គម+ណ] គឺ.ច្បាំង, សង្គ្រាម ។ . **សីសយោធ** ពុ. យោធាជាប្រធានក្នុងសង្គ្រាម, ទាហានជាកំពូលក្នុងសង្គ្រាម ។ . **ជុត្តម** គុ. អ្នកខ្ពស់បំផុតជាងជនអ្នកឈ្នះនូវសង្គ្រាម ។

សង្ឃ ពុ. [សំ+ហន+អ, ហន>ឃ] សង្ឃ, ពួក, ក្រុម, បន; (វិ. សីលទិដ្ឋិសាមញ្ញេន សំហតោ យតិ> សង្ឃោ, សមូហេន កិលេសេ ហនតីតិ វា> សង្ឃោ) ។ . **ករណីយ** គុ. (កិច្ច) គឺសង្ឃគប្បីធ្វើ ។ . **កម្ម** នពុ. សង្ឃកម្ម, កម្មរបស់សង្ឃ ។ . **គត** គុ. ទៅហើយក្នុងសង្ឃ, តម្កល់នៅក្នុងសង្ឃ ។ . **ត្ថេរកោដិ** ន. ទីបំផុតនៃ... ។ . **នវកោដិ** ទីបំផុតនៃភិក្ខុថ្មីក្នុងសង្ឃ, ខាងចុងនៃភិក្ខុថ្មីក្នុងសង្ឃ ។ . **នវក** គុ.

ថ្មីក្នុងសង្ឃ, ភិក្ខុថ្មីក្នុងសង្ឃ ។ -ភត្ត ន.ពុ. ភត្តដើម្បីសង្ឃ ។ -ភេទ កិ.ចំណាយនូវសង្ឃ កិ.បំបែកនូវសង្ឃ ។ -មាមក គុ. អ្នកប្រកាន់នូវព្រះសង្ឃ; វិ. **សង្ឃំ មមាយតីតិ> សង្ឃមាមកោ** ។

សង្ឃាដិ ឥ. សង្ឃាដី (សំពត់ក្រាប) ។ -**កណ្ណ** ពុ. មុមនៃសង្ឃាដី (កណ្ណ ស័ព្ទ នេះប្រែថា ជ្រុង ក៏បាន) ។ -**បត្តចីវរធរ** គុ. អ្នកទ្រទ្រង់នូវសង្ឃាដីនិងបាត្រនិងចីវរ ។

សង្ឃានុស្សតិ ឥ. [សង្ឃ+អនុស្សតិ] កិ.រឭករឿយៗនូវព្រះសង្ឃ, កម្មដ្ឋានឈ្មោះសង្ឃានុស្សតិជាអារម្មណ៍ ។ **អនុស្សតិ**<អនុ+សរ+តិ = វិ. **អនុស្សរណំ> អនុស្សតិ** ។

សង្ឃិក គុ. [សង្ឃ+ណិក] ជារបស់នៃសង្ឃ; វិ. **សង្ឃស្ស សន្តកំ> សង្ឃិកំ** ។

សង្ឃុដ្ឋ គុ. [សំ+ឃុស+ត] គឺ...ឱ្យឮកងរំពងហើយ, -ឃោសនាហើយ, -ប្រកាសព្រាចហើយ ។

សចក្ខុក គុ. [សហ+ចក្ខុ+ក] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមអន្លើដោយចក្ខុ; វិ. **សហ ចក្ខុនា វត្តតីតិ> សចក្ខុកោ** ។

សចក្ខុកាល ពុ. [សចក្ខុ+កាល] កាលដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តទៅព្រមអន្លើដោយចក្ខុ ។

សច្ចវាច គុ. [សច្ច+វាចា] អ្នកមានវាចាពិត, អ្នកមានសំដីពិត; វិ. **សច្ចំ វាចា យស្ស សោ> សច្ចវាចោ** ។

សច្ចកិរិយា ឥ. [សច្ច+កិរិយា] កិ.ធ្វើនូវសេចក្ដីពិត ។

សច្ឆិករោតិ កិ. [សច្ឆិ+ករ+ឱ+តិ.វ.] ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់, រមែងធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ។

សច្ឆិកាតព្វ កិ. [សច្ឆិ+ករ+តព្វ] គឺ...គប្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ។

សច្ឆិកតនិព្វាន [សច្ឆិកត+និព្វាន] មាននិព្វានគឺ...ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ, មាននិព្វានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

សច្ឆិកតត្តា ឥ. [សច្ឆិកត+ត្តា] ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺ...ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

សច្ឆិកត្វា អ. [សច្ឆិ+ករ+ត្វា] ធ្វើឱ្យច្បាស់, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

សចិត្តក គុ. [សហ+ចិត្ត+ក] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមអន្លើដោយចិត្ត; វិ. **សហ ចិត្តេន វត្តតីតិ> សចិត្តកំ** ។

សចេ និ. បើ, បើថា, ប្រសិនបើ, បើទុកជា ។

សជ្ជ ន [សជ្ជ+អ] កិ.តាក់តែង, កិ.ត្រៀម, កិ.រៀបចំ, អ្នកតាក់តែង ។

សជ្ជយិតុ កិ. [សជ្ជ+ណាយ+ឥ-អជ្ជ.] តាក់តែងហើយ, រៀបចំហើយ, ប្រុងប្រៀបហើយ, ពាក់ហើយ ។

សជ្ជិតា កិ. [សជ្ជ+អ+ឥត-អជ្ជ., ចុរាទិ.គ.] តាក់តែងហើយ, រៀបចំហើយ ។

សជ្ជិត កិ. [សជ្ជ+ឥ.អ.+ត] គឺ...តាក់តែងហើយ, រៀបចំហើយ,

ត្រៀមហើយ ។

សជ្ជិតា ន. [សជ្ជ+ណោ+តា] តាក់តែងហើយ, រៀបចំហើយ, ប្រុងប្រៀបហើយ ។

សជ្ជាបេត្វា ន. [សជ្ជ+ណាបេ+ត្វា] ឲ្យតាក់តែងហើយ, ឲ្យរៀបចំហើយ, ឲ្យត្រៀមហើយ ។

សជ្ជុខីរ នបុំ. [សជ្ជុ+ខីរ] ទឹកដោះដែលបុគ្គលរីតហើយក្នុងថ្ងៃនោះ, ទឹកដោះបានក្នុងថ្ងៃនោះ(ទឹកដោះស្រស់) ។

សជ្ឈាយកម្មដ្ឋានមនសិការាទិ គុ. [សជ្ឈាយ+កម្មដ្ឋាន+មនសិការ+អាទិ] (កិច្ច) មានកិ.ស្វាធ្យាយនិងកិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវកម្មដ្ឋានជាដើម ។

សជ្ឈាយតិ កិ. [សំ+អធិ+ឥ+អ+តិ.វ., បុរេធិ., អធិ>អជ្ឈ, ឥ>ឯ>អាយ> អាយ] ស្វាធ្យាយ, សិក្សា, រៀន, សូត្រ ។

សជីវកក្កុដ ពុំ. [សជីវក+កុក្កុដ] មាន់ប្រុសដែលនៅមានជីវិត, មាន់ទាំងរស់ ។

សញ្ចុណ្ណិត គុ. [សំ+ចុណ្ណ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ឲ្យល្អិតព្រមហើយ, ..ឲ្យល្អិតខ្ទេចខ្ទីហើយ, ..ឲ្យល្អិតល្អន់ហើយ ។

សញ្ឆន្ន គុ. [សំ+ឆទ+ត] ដេរដាសហើយ, ក្រោងក្រាតហើយ ។

សញ្ឆិន្ទិស្សាមិ កិ. [សំ+ឆិទ+អ+ឥ.អា., ឥស្សាមិ..អា] នឹងកាត់ព្រម, នឹងផ្តាច់បង់ ។

សញ្ជយ ន.ន. បរិព្វាជកឈ្មោះសញ្ជយៈ ។

សញ្ជាត គុ. [សំ+ជន+ត] កើតព្រមហើយ ។ - **សំវេគ** គុ. មានសេចក្តីសង្វេគកើតព្រមហើយ ។ - **អាតង្ក** គុ. មានទុក្ខសេចក្តីឈ្លានកើតព្រមហើយ ។ - **ពលវទោមនស្ស** គុ. មានទោមនស្សមានកម្លាំងកើតព្រមហើយ ។ - **សិនេហ** គុ. មានសេចក្តីស្រឡាញ់កើតព្រមហើយ, មានសេចក្តីស្នេហាកើតព្រមហើយ ។ - **តណ្ហ** គុ. មានតណ្ហាកើតព្រមហើយ ។

សញ្ជានិ កិ. [សំ+ញា+នា+ឦ-អជ្ជ., ញា>ជា] ស្គាល់ច្បាស់ហើយ, ស្គាល់ជាក់ហើយ, ចាំបានហើយ ។

សញ្ជានិត្វា អ. [សំ+ញា+នា+ត្វា] ស្គាល់ច្បាស់ហើយ, ចាំបានហើយ ។

សញ្ញត គុ. [សំ+យម+ត] សង្រួមហើយ, ប្រយ័ត្នហើយ ។ - **ចារី** គុ. អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តសង្រួមជាប្រក្រតី ។ - **អត្តម** គុ. មានខ្លួនសង្រួមហើយ ។ - **អត្តភាវ** គុ. មានអត្តភាពសង្រួមហើយ ។

សញ្ញម ពុំ. [សំ+យម+អ] កិ.សង្រួម, កិ.រវាំង ។

សញ្ញមេស្សន្តិ កិ. [សំ+យម+ណេ+ស្សន្តិ-ភ.] នឹងសង្រួម, ... ។

សញ្ញា ឥ. [សំ+ញា+ក្វិ] កិ.ដឹងព្រម, កិ.ចាំបាន; វិ. **សញ្ជានាតិ> សញ្ញា** ។ ធម្មជាតិជាគ្រឿងចាំបាន; វិ. **សញ្ជានាតិ ឯតាយាតិ> សញ្ញា** ។

សញ្ញាបេត្វា អ. [សំ+ញា+ណាបេ+ត្វា] ឲ្យដឹងព្រមហើយ, ឲ្យយល់ព្រមហើយ, ឲ្យចាំបានហើយ, ឲ្យចូលចិត្តហើយ ។

សញ្ញាណ នបុ. [ស ឬស់+ញា+យុ] ញាណរបស់ខ្លួន, សេចក្ដីដឹងព្រម, គ្រឿងសម្គាល់, គ្រឿងចំណាំ ។

សញ្ញី គុ. [សញ្ញា+ឦ] មានសញ្ញា, មានសេចក្ដីសម្គាល់; វិ. **សញ្ញាយស្ស អត្ថីតិ> សញ្ញី** ។

សដ្ឋិ ប.សំ. ហុកសិប (៦០) ។ - **ឧទកបរិដ្ឋេទក** គុ. ចង្កូលនូវក្អមនៃទឹក៦០ (ចំណុះទឹក៦០ក្អម) ។ - **កហាប** នុ. ៣៤ ៦០ ។ - **កូដប្រេត** ពុ. សដ្ឋិកូដប្រេត, ប្រេតមានសីសៈញញួរ៦០ តំពងហើយ ។ - **យោជនាយាម** គុ. មានបណ្ដោយនៃយោជន៍៦០, មានយោជន៍៦០ជាចំណែកបណ្ដោយ ។ - **យោជនិក** ប្រកបដោយយោជន៍៦០ ។ - **សកដភារាលង្ការប្បដិមណ្ឌិត** គុ. ប្រដាប់ហើយដោយគ្រឿងអលង្ការមានភារៈនៃរទេះ៦០ជាប្រមាណ ។ ល ។

សឋ បុ. [សឋ+អ] អ្នកភូត, អ្នកពោលភូត, បុគ្គលអ្នកភូតកុហក ។

សណិកំ គ.វិ. តិចៗ, សន្សឹម, ស្រៀមៗ ។

សណ្ឋបេត្វា អ. [សំ+ឋប+ណេ+ត្វា] ឱ្យតាំងនៅព្រមហើយ, ទុកដាក់ហើយ, រៀបចំហើយ ។

សណ្ឋាគារ ន. [សណ្ឋ+អគារ] រោងជាទីតាំងព្រម, សណ្ឋាគារ (ផ្ទះទទួលភ្ញៀវ) ។

សណ្ឋាតិ គ. [សំ+ឋា+អ+តិ.វ.] តាំងនៅព្រម, ឋិតនៅព្រម, ថេរនៅ ។

សណ្ឋាន បុ. [សំ+ឋា+យុ] កិ.តាំងនៅព្រម, សណ្ឋាន, ទ្រង់ទ្រាយ ។

សណ្ឋាបេសិ គ. [សំ+ឋប+ណេ ឬឋា+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ធុះស.ភ.] ឱ្យតាំងនៅព្រមហើយ, ឱ្យតាំងទុកហើយ, ឱ្យកំណត់ទុកហើយ ។

សណ្ឋាបេត្វា អ. [សំ+ឋប+ណេ+ត្វា] ឱ្យតាំងនៅព្រមហើយ, ...។

សណ្ឋាតុំ អ. [សំ+ឋា+តុំ] ដើម្បីតាំងនៅព្រម,...។

សណ្ឋិត គុ. [សំ+ឋា+ត] តាំងនៅព្រមហើយ, តំកល់នៅហើយ, ឋិតនៅព្រមហើយ, សណ្ឋិតហើយ ។

សណ្ហច្ឆាយ គុ. [សណ្ហ+ឆាយា] មានម្លប់ដ៏ជិត, មានម្លប់ដ៏ជិតស្និទ្ធ, មានម្លប់សន្ទៃ ។

សណ្ហ គុ. [សស+ណ្ហ] ល្អិត, ឆ្មារ, ទន់, ផ្អែម (វិ. **សិយតិ តនុករិយតីតិ> សណ្ហោ**) ។ - **សុខុម** គុ. ដ៏ល្អិតទន់, ដ៏ល្អិតនិងសុខុម ។ - **វាច** គុ. មានវាចាដ៏ទន់, ដ៏ផ្អែម ។

សតត គ.ន. [សំ+តនុ+ត] ជាប់តគ្នា ឬដិតតគ្នាដោយជុំវិញ (រឿយៗ, ញយៗ); វិ. **សមន្តតោ តនោតីតិ> សតតំ** ។

សត្ត បុ. [សជ ឬសញ្ជ+ត] អ្នកជាប់នៅក្នុងអារម្មណ៍មានរូបារម្មណ៍ជាដើម (សត្វ); វិ. **រូបាទិសុ សជ្ជតីតិ> សត្តោ** ។

សត្ត ប.សំ. ប្រាំពីរ (៧) ។ - **យោជនមត្តក** ន. មិនបំផុតនៃយោជន៍ប្រាំពីរ ។ - **យោជនសតុព្វេធ** គុ. មានកំពស់មានរយនៃយោជន៍ប្រាំពីរជាប្រមាណ, មានរយនៃយោជន៍ប្រាំពីរជាចំណែក

ក្ដស់ ។ - ភូមិក គុ. ប្រកបដោយជាន់ប្រាំពីរ, មានជាន់ប្រាំពីរ ។ - វស្សក មានឆ្នាំប្រាំពីរ, ប្រកបដោយឆ្នាំប្រាំពីរ ។ - វស្សិក-កាល ថុ. កាលនៃខ្លួនមានឆ្នាំប្រាំពីរ ។ - វស្សន្តរ នបុ. ចន្លោះនៃវស្សាប្រាំពីរ ។ - សតហេរណីកសហស្ស ព.សំ. ពាន់នៃសរសៃសម្រាប់ចូលនូវសប្រាំពីរ ។ - រតនបដ្ឋ ឥ. ដងជាវិការៈនៃរតនៈប្រាំពីរ ។ - រតនធជ ថុ. ទង់ជាវិការៈនៃកែវប្រាំពីរ ។ - រតនធន នបុ. ទ្រព្យគឺរតនៈប្រាំពីរ ។ - ទ្វារកោដ្ឋកយុត្ត គុ. ប្រកបហើយដោយក្លោងទ្វារប្រាំពីរ ។ - សវត្ថិយ គុ. ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកនៃភិក្ខុ ៧រូប ។ - សតភោជន នបុ. ភោជនមានរសប្រាំពីរ, -ប្រកបដោយរសប្រាំពីរ ។

សត្តវិធ គុ. (សត្ត+វិធ) មានប្រការៈប្រាំពីរ, មានប្រាំពីរយ៉ាង; វិ. សត្ត វិធា បការា យស្ស សោ> សត្តវិធោ ។ - វិរិយធន នបុ. វីរិយទ្រព្យមានប្រាំពីរយ៉ាង ។

សត្តធា (សត្ត+ធា) ដោយចំណែកប្រាំពីរ; វិ. សត្តហិ វិភា-គេហិ> សត្តធា ។

សត្តម ឬ.សំ. (សត្ត+ម) (ជន) ជាទីពេញនៃជនប្រាំពីរនាក់ (ទីប្រាំពីរ, គំរប់ប្រាំពីរ); វិ. សត្តន្នំ បូរណោ> សត្តមោ ។

សត្តសហស្សាធិក គុ. (សត្តសហស្ស+អធិក) ដ៏ក្រៃលែង, ឬដ៏លើសដោយពាន់ប្រាំពីរ (ប្រាំពីរពាន់) ។

សត្តាហ នបុ. (សត្ត+អហ) ថ្ងៃប្រាំពីរ, ប្រាំពីរថ្ងៃ, សប្ដាហៈ ឬ សប្ដាហ៍ ។

សត្តាធិវចន នបុ. (សត្ត+អធិវចន) ជាពាក្យជាគ្រឿងពោលសង្កត់នៃសត្វ, ជាឈ្មោះនៃសត្វ ។

សតិ ឥ. (សរ+តិ) ធម្មជាតិជាគ្រឿងរឭក; វិ. សរតិ ឯតាយាតិ> សតិ ។ សេចក្ដីរឭក; វិ. សរណំ> សតិ ។ - អវិប្បវាស ថុ. កិ.មិនទៅប្រាសចាកសតិ, កិ.មិនទៅប្រាសនៃសតិ ។ - ជាគ-រិយភាវ ថុ. កិ.មិនមាននៃធម៌ជាគ្រឿងភ្ញាក់រឭកគឺសតិ ។ - វេ-បុល្លប្បត្ត គុ. ដល់ហើយនូវភាវៈនៃកិ.ពេញលេញដោយសតិ ។ - វេបុល្លតាវិយ គុ. ធម៌ជាគ្រឿងភ្ញាក់គឺ...នៃកិ.ពេញលេញដោយសតិ ។ - វោស្សគ្គ ថុ. កិ.លះបង់ចោលសតិ, កិ.បណ្ដោយនូវសតិ ។

សតិមា គុ. (សតិ+មន្តុ) អ្នកមានសតិ; វិ. សតិ យស្ស អត្ថីតិ> សតិមា ។

សត្តិ ឥ. (សក្ក+តិ) គ្រឿងបៀតបៀន (លំពែង) ។ - ប្បហារ ថុ. កិ.ប្រហារដោយលំពែង ។

សត្តិ ឥ. (សក+តិ) សេចក្ដីអាច, សេចក្ដីអង់អាច ។

សទ្ទ ថុ. (សទ្ទ+អ) អារម្មណ៍ដែលបុគ្គលពោល (សំឡេង, សូរ); វិ. សទ្ទីយតិ កថីយតីតិ> សទ្ទោ ។

សទ្ទហតិ កិ. (សំ+ធា+អ+តិ.វ.) ជឿ ។

សទ្ទហាបេសិ កិ. (សំ+ធា+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះសៈអា.) ឲ្យជឿហើយ ។

សទ្ធម្ម ប៉ុ. [សន្ត+ធម្ម] ធម៌របស់សប្បុរស, ធម៌របស់បុគ្គលអ្នកស្ងប់, ព្រះសទ្ធម្ម; វិ. **សន្តំ ធម្មោ> សទ្ធម្មោ** ។ **-បជ្ជោត** ន. ឬ គុ. ប្រទីបដ៏ភ្លឺទៅគឺព្រះសទ្ធម្ម ។ **-ដ្ឋិតិកាម** គុ. អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីកិ.តាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ។ **-ដ្ឋិតិកាមតា** ឥ. ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីកិ.តាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម, -ដើម្បីកិ.ញ៉ាំងព្រះសទ្ធម្មឲ្យតាំងនៅ ។ **-ស្សវន** នប៉ុ. កិ.ស្ដាប់នូវព្រះសទ្ធម្ម; វិ. **សុយ្យតេតិ> សវនំ, សទ្ធម្មស្ស សវនំ> សទ្ធម្មស្សវនំ** ។

សទ្ធា ឥ. [សំ+ធា+អ] ធម្មជាតិជាហេតុជឿ; វិ. **សទ្ទហតិ ឯតាយាតិ> សទ្ធា** ។ **-បព្វជិត** គុ. ដែលបួសហើយដោយសទ្ធា ។ **-ទេយ្យ** នប៉ុ. វត្ថុដែលបុគ្គលគប្បីឲ្យដោយសទ្ធា ។

សទ្ធានុរូប គុ. [សទ្ធា+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់សទ្ធា, ប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវសទ្ធា ។

សទ្ធាធិមុត្ត គុ. [សទ្ធា+អធិមុត្ត] បង្អោនចិត្តទៅហើយដោយសទ្ធា ។

សទ្ធិចរ គុ. [សទ្ធិ+ចរ+អ] អ្នកត្រាច់ទៅជាមួយ ។

សទ្ធិវិហារិក ប៉ុ. [សទ្ធិ+វិ+ហរ+ណី+ក] អ្នកនៅជាមួយ; វិ. **សទ្ធិំ វិហរតីតិ> សទ្ធិវិហារី , សោ ឯវ> សទ្ធិវិហារិកោ** ។

សទ្ធឹ ន. រួមអន្លើ, ជាមួយ ។

សទា ន. [សព្វ+ទា] ក្នុងកាលទាំងពួង, សព្វកាល ។

សទិស គុ. [សមាន+ទិស+ក្វិ, សមាន>ស] ប្រាកដស្មើ, ប្រហែល, ដូច, ស្រដៀង ។ (វិ. **សមានំ កត្វា នំ បស្សតីតិ> សទិសោ**) ។

សទេវក គុ. [សហ+ទេវ+ក] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមអន្លើដោយទេវលោក, -ដោយទេវតា ។

សន្ត គុ. [សម+ត] ស្ងប់, រម្ងាប់, រម្ងាប់ហើយ ។

សន្តក គុ. [សហ+អន្ត+ក-ស.] របស់, ជារបស់ ។

សន្តិក គុ. [សហ+អន្ត+ឥក] ជិតដិត, សំណាក់ (វិ. **អន្តេន សមីបេន សហាតិ> សន្តិកំ**) ។

សន្តិកោដ្ឋាស ប៉ុ. [សន្តិ+កោដ្ឋាស] ចំណែកនៃធម៌ជាគ្រឿងស្ងប់ ។

សន្តិន្ទ្រិយ គុ. [សន្ត+ឥន្ទ្រិយ] មានឥន្ទ្រិយរម្ងាប់ហើយ ។

សន្តុដ្ឋ គុ. [សំ+តុស+ត] អ្នកត្រេកអរព្រមហើយ, អ្នកសន្តោសហើយ ។

សន្តុដ្ឋិ ឥ. [សំ+តុស+តិ] សេចក្ដីត្រេកអរដោយវត្ថុជារបស់ខ្លួន, សេចក្ដីត្រេកអរព្រម, សេចក្ដីសន្តោស ។

សន្តុស្សតិ កិ. [សំ+តុស+យ+តិ-វ.] ត្រេកអរព្រម ។

សន្តុសិត គុ. [សំ+តុស+ឥ-អា.+ត] ត្រេកអរព្រមហើយ ។

សន្ទិត្វា អ. [សំ+ចម្ព+ឥ-អា.+ត្វា] សង្កត់ហើយ,... ។

សន្ថត គុ. [សំ+ថរ+ត] គឺ...ក្រាលហើយ, រៀបហើយ, ...។

សន្ថរិត្វា អ. [សំ+ថរ+ឥ.អា.+ត្វា] លាតហើយ, រាយហើយ, ត្រដាងហើយ, ក្រាលហើយ ។

សន្ថវ បុ. [សំ+ថុ+ណ] សេចក្តីរីករាយ, សេចក្តីត្រេកអរ, សន្ថវៈ ។ **- ករណភយ** នបុ. សេចក្តីខ្លាចអំពីកិ.ធ្វើនូវសន្ថវៈ ។

សន្ទិដ្ឋ គុ. [សំ+ទិស+ត] បុគ្គលដែលគេធ្លាប់ឃើញគ្នាមួយដងមួយកាល (សន្ទិដ្ឋមិត្ត); វិ. **កញ្ចិ កាលំ ទិដ្ឋបុព្វោតិ> សន្ទិដ្ឋោ** ។ **- សម្ភត្ត** គុ. បុគ្គលដែលធ្លាប់ជួបគ្នាមួយដងមួយកាល និងបុគ្គលដែលធ្លាប់រាប់អានគ្នាមួយដងមួយកាល, សន្ទិដ្ឋមិត្តនិងសម្ភត្តមិត្ត ។ **សម្ភត្ត**<សំ+ភជ+ត ។

សន្ធិ គុ. [សម្មន្ត+សិ.វិ., ន្ត+ទិ.វិ>ធិ] ការតៈ, ការតបង្ខាត់ ។

សន្ធាត គុ. [សំ+ធា+ត] ប្រព្រង់ប្រួរហើយ, ចល់ប្រួ, ប្រមូក, តភ្ជា ។

សន្ធាន នបុ. [សំ+ធា+យុ] មិត, កិ.តភ្ជាប់, តំណ ។

សន្ធាយ អ. [សំ+ធា+ត្វា] អាស្រ័យហើយ, សំដៅហើយ ។

សន្ធារេត្វា អ. [សំ+ធរ+ណេ+ត្វា] ដើម្បីទ្រទ្រង់ព្រម, ទប់, ទប់ទល់ ។

សន្ធាវិ គ. [សំ+ធាវ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ស្ទុះទៅព្រមហើយ, សៀនទៅព្រមហើយ, អន្ទោលទៅហើយ ។

សន្ធាវិស្សំ គ. [សំ+ធាវ+អ+ឥ.អា+ស្សំ.កា.] នឹងស្ទុះទៅព្រមហើយ, នឹងអន្ទោលទៅហើយ ។

សន្ធិ បុ. [សំ+ធា+ឥ] មិត, កិ.ត, វិ. **សន្ធានំ> សន្ធិ** ។ **- ពន្ធ** គុ. មិតនិងគ្រឿងចង ។ **- ច្ឆេទបន្ថឃាតកមនុស្សឃាតក** គុ. អ្នកកាត់នូវមិត និងអ្នកសម្លាប់នូវជនក្នុងផ្លូវ និងអ្នកសម្លាប់នូវមនុស្ស ។ **- ច្ឆេទាទិកម្ម** នបុ. កម្មមានកិ.កាត់នូវមិតជាដើម ។ **- ច្ឆេទ** បុ. កិ.កាត់នូវមិត ។

សនន្តន គុ. [សនំ+តន] មានក្នុងកាលមុន, មានហើយក្នុងកាលមុន (ធ្លាប់មានមកហើយតាំងអំពីបុរាណ); វិ. **សនំ បុរេ ភវោ> សនន្តនោ** ។

សន្នទ្ធ គុ. [សំ+នហ+ត] ចងព្រមហើយ, មានគ្រឿងក្រោះសឹកស្លៀកហើយ, ទ្រង់គ្រឿងហើយ ។

សន្នយ្ហថ គ. [សំ+នហ+យ+ថ.ប.] ចូរចងព្រម, ចូរតែង, ចូរសឹកស្លៀក ។

សន្នយ្ហិត្វា អ. [សំ+នហ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ចងព្រមហើយ, តែងហើយ,...។

សន្នាហ បុ. [សំ+នហ+ណ] វត្ថុជាគ្រឿងចងព្រម, វត្ថុជាគ្រឿងសឹកស្លៀក ។

សន្និបតតិ គ. [សំ+និ+បត+អ+តិ.វ.] ប្រជុំ, ប្រជុំគ្នា, ជុំគ្នា ។

សន្និបាត បុ. [សំ+និ+បត+ណ] កិ.ប្រជុំ, កិ.ប្រជុំគ្នា, កិ.ជួបជុំ, សន្និបាត ។

សន្និចយ បុ. [សំ+និ+ចិ+អ] កិ.សន្សំ, ការសន្សំទុក ។

សន្និចិតរជ គុ. [សន្និចិត+រជ] មានធូលីសន្សំហើយ ។

សន្និធិការ ពុំ. [សន្និធិ+ករ+ណ] កិ.ធ្វើនូវសេចក្ដីសន្សំ, (សន្និធិ<សំ+និ+ធា+ឥ) ។

សន្និដ្ឋាន នពុំ. [សំ+និ+ឋា+យុ] សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន, សេចក្ដីចូលចិត្ត; វិ. សន្និដ្ឋីយតេតិ> សន្និដ្ឋានំ ។

សន្និវាស ពុំ. [សំ+និ+វស+ណ] កិ.នៅរួមគ្នា, កិ.នៅអាស្រ័យរួមគ្នា ។

សន្និសិន្ន គុ. [សំ+និ+សទ+ត, ត>ន្ន, ...] ប្រជុំគ្នាហើយ, អង្គុយប្រជុំគ្នាហើយ ។

សបជាបតិក គុ. [សហ+បជាបតិ+ក] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយប្រពន្ធ, - ដោយភរិយា ។

សបតិ ឬ **សបត្តិ** ឥ. ឬ គុ. [សហ+បតិ ឬ សហ+តិ] ស្រីប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយប្ដី, ស្រីមានប្ដី ។

សបទាន នពុំ. [សហ+អបទាន] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយកិ. ប្រាសចាកកិ.ដាច់, លំដាប់នៃផ្ទះ, លំដាប់នៃត្រកូល ។

សប្បញ្ញ គុ. [សហ+បញ្ញា] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយប្រាជ្ញា ។

សប្បដិភយ គុ. [សហ+បដិភយ] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយភ័យតប, - ដោយភ័យដ៏ព្រឺក ។

សប្ប ពុំ. [សប្ប+អ] ពស់ (វិ. សប្បតិ គច្ឆតីតិ> សប្បោ) ។

- **យោនិ** ឥ. កំណើតនៃពស់ ។

សប្បាយ [ស+អ+ឥ+អ] សប្បាយ, សេចក្ដីសប្បាយ, ជាទីសប្បាយ ។ - **ភោជន** នពុំ. ភោជនជាទីសប្បាយ ។ ល ។

សប្បិ នពុំ. [សប្ប+ឥ] ទឹកដោះថ្លា, សប្បិ; (វិ. យោ នំ បរិភុញ្ជតិ តស្ស ពលាយុវឌ្ឍនត្ថំ សប្បតិ គច្ឆតិ បវត្តតីតិ> សប្បិ ។ - **ករណ្ឌក** នពុំ. ខ្ចង់ដាក់នូវសប្បិ (ករណ្ឌក ប្រែបានច្រើនយ៉ាង, ខ្ចង, ដប, កំប៉ុង, កំសៀវ, ពាង, កំសួលមង) ។ - **ធាតិ** ឥ. ភាជនៈ (ឬពាង) ដ៏ពេញដោយទឹកដោះថ្លា ។ - **បូរ** គុ. ដ៏ពេញដោយទឹកដោះថ្លា ។ - **ទធិកដ្ឋុកភណ្ឌាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានសប្បិ និងទធិ (ទឹកដោះថ្លានិងទឹកដោះជូរ) និងភណ្ឌៈគឺគ្រឿងបរិភោគជាដើម ។ - **មធុសក្ខរាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានទឹកដោះថ្លា និងទឹកឃ្មុំ និងស្ករជាដើម ។ ល ។

សប្បុរិស ពុំ. [សន្ត+បុរិស] បុរសអ្នកស្ងប់, សប្បុរស; វិ. សន្តោ បុរិសោ> សប្បុរិសោ ។

សបរិវារ គុ. [សហ+បរិវារ] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយបរិវារ; វិ. សហ បរិវារេន យោ វត្តតីតិ> សបរិវារោ ។

សបុត្តទារ គុ. [សហ+បុត្តទារ] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយកូននិងប្រពន្ធ (ពិគ្រោះដូច **សបរិវារ**) ។

សម្ផុសិតុំ អ. [សំ+ផុស+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីពាល់ត្រូវព្រម, ដើម្បីប៉ះពាល់ ។

សព្វ បាឡ. ទាំងពួង, ទាំងអស់, ទាំងស្រុង, ទាំងមូល ។ -**កាមទទ** គុ. ដែលឱ្យនូវសេចក្ដីប្រាថ្នាទាំងពួង, ដែលឱ្យនូវសម្បត្តិដែលបុគ្គលគប្បីប្រាថ្នាទាំងពួង ។ -**កាមសមិទ្ធ** អ្នកញុំាំងសម្បត្តិដែលបុគ្គលគប្បីប្រាថ្នាទាំងពួងឱ្យសម្រេច, អ្នកញុំាំងកាមទាំងពួងឱ្យសម្រេច, អ្នកសម្រេចនូវកាមទាំងពួង ។ -**កិច្ចសម្បន្ន** គុ. ជាអ្នកអាចក្នុងកិច្ចទាំងពួង ។ -**គុណាករ** នបុ. អាករគុណទាំងពួង ។ -**គោប្ដា** បុ. អ្នកគ្រប់គ្រងទាំងពួង ។ -**គន្ថប្បហីន** អ្នកមានកិលេសជាគ្រឿងដោតក្រងទាំងពួងលះបង់ហើយ ។ -**គន្ថ** នបុ. គន្ថៈទាំងពួង, កិលេសជាគ្រឿងដោតក្រងទាំងពួង ។ -**ចតុក្ក** គុ. មានប្រមាណ៤នៃវត្ថុទាំងពួង ។ -**ញ្ញូ** គុ. អ្នកដែលដឹងនូវធម៌ទាំងពួង ។ -**ញ្ញុតញ្ញាណបដិវេធ** បុ. កិ.ចាក់ធ្លុះចំពោះនូវសព្វញ្ញុតញ្ញាណ, កិ.ត្រាស់ដឹងនូវ... ។ -**អដ្ឋក** គុ. ប្រមាណ៨នៃវត្ថុទាំងពួង ។ -**អត្ថកបរិណាយក** បុ. អាមាត្យធំអ្នកញុំាំងរាជកិច្ចទាំងពួងឱ្យសម្រេច ។ -**អត្ថក** គុ. ជាប្រយោជន៍ក្នុងទីទាំងពួង ។ -**ថាម** នបុ. កម្លាំងទាំងពួង ។ -**ទុព្វល** គុ. មានកម្លាំងថយជាង...ទាំងពួង, មានកម្លាំងតិចជាងបុរសស្ត្រីដទៃជាង...ទាំងពួង ។ -**នវក** គុ. ថ្មីជាង...ទាំងពួង ។ -**បច្ឆតោ** ខាងក្រោយនៃវត្ថុទាំងពួង ។ -**បច្ឆិមក** គុ. មានក្នុងខាងក្រោយនៃពួកជនទាំងពួង ។ -**បច្ឆា** និ. ក្នុងខាងក្រោយនៃគេទាំងពួង ។ -**បបញ្ច** គុ. ធម៌ជាគ្រឿងញុំាំងសត្វឱ្យយឺតយូរទាំងពួង, ធម៌ដ៏ញុំាំងសត្វឱ្យយឺតយូរទាំងពួង ។ -**បឋម** គុ. វិ. មុនជាង...ទាំងពួង ។ -**បរិឡាហ** បុ. សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយទាំងពួង, សេចក្ដីរោលរាលទាំង

ពួង ។ -**លោកាភិភូ** គុ. អ្នកគ្របសង្កត់នូវលោកទាំងពួង ។ -**វិទូ** គុ. អ្នកដឹងនូវធម៌ទាំងពួង ។ -**វោសិតវោសាន** គុ. អ្នកមានព្រហ្មចរិយៈជាគ្រឿងនៅចប់ហើយទាំងពួង ។ -**សំយោជនក្ខយ** បុ. ធម៌ជាទីអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួង ។ -**សង្គាហក** គុ. អ្នកសង្គ្រោះនូវជនទាំងពួង, អ្នកធ្វើនូវសេចក្ដីសង្គ្រោះដល់ជនទាំងពួង ។ -**សិប្បិក** គុ. អ្នកមានសិល្បៈទាំងពួង, អ្នកប្រកបដោយសិល្បៈទាំងពួង, អ្នកចេះនូវសិល្បៈទាំងពួង ។ -**សេត** គុ. មានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ស, ដ៏សសុទ្ធ ។ -**សោឡសក** គុ. ប្រមាណ ១៦នៃវត្ថុទាំងពួង ។

សព្វទា និ. (សព្វ+ទា) ក្នុងកាលទាំងពួង សព្វកាល ។

សព្វាសា ឥ. (សព្វ+អាសា) សេចក្ដីប្រាថ្នាទាំងពួង, ចំណង់ទាំងពួង ។

សព្ភិ និ. (សន្ត+ភិ.., សន្ត>ស, ហិ>ភិ) ដោយសប្បុរសទាំងឡាយ ដោយបុគ្គលអ្នកស្ងប់ទាំងឡាយ ។

សភាវ បុ. (ស+ភាវ) ភាពនៃខ្លួន, សភាវៈ, សភាព, ធម្មតា ។ វិ. ភវនំ> ភាវោ, សស្ស អត្តនោ ភាវោ> សភាវោ ។ -**សណ្ឋិត** គុ. អ្នកតាំងនៅព្រមដោយភាពនៃខ្លួន, អ្នកឋិតនៅព្រមដោយធម្មតា ។

សមគ្គសំវាស បុ. (សមគ្គ+សំវាស) កិ.នៅរួមដោយសេចក្ដីព្រមព្រៀងគ្នា, ការនៅរួមព្រមព្រៀងគ្នា ។

សមចារី គុ. (សម+ចរ+ណី) អ្នកប្រព្រឹត្តស្មើ, អ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ស្មើ,

អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏ស្មើដោយប្រក្រតី ។ កត្តុរូប., កត្តុរូប. ឥស្សិល ។

សមចិត្ត គុ. [សម+ចិត្ត] អ្នកមានចិត្តស្មើគ្នា ។ ពហុព្វីហិ. ។

សមជ្ជា ឥ. [សំ+អជ+រ+អា.ឥ.] មហោស្រព (វិ. **សមជ្ជន្តិ សំគច្ឆន្តិ មិលន្ទស្សន្តិ> សមជ្ជា**) ។

សមជាតិក គុ. [សម+ជាតិ+ក] មានជាតិស្មើគ្នា ។ ពហុព្វីហិ. ។

សមណ បុំ. [សម+យុ] អ្នករម្ងាប់, អ្នកស្ងប់, សមណៈ, វិ. **សមេតីតិ> សមណោ** ។ - **បាប** គុ. ជាសមណៈលាមក, ជាសមណៈបាប ។ - **ភាវ** គុ. ភាវៈ...នៃ...ជាសមណៈ ។

សមត្ត គុ. [សំ+អស+ត] ចប់ហើយ, បរិបូណ៌ហើយ ។

សមត្ថ គុ. [សមត្ថ+អ] អាច, អ្នកអាច, ដែលអាច; វិ. **សមត្ថេតីតិ> សមត្ថោ** ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកអាច ។

សមផល នបុំ. [សម+ផល] ផ្លែស្មើ ។ គុ. មានផ្លែស្មើ ។

សមតិវិជ្ឈតិ កិ. [សំ+អតិ+វិធ+យ+តិ.វ.] ចាក់ធ្លុះកន្លងព្រម, លិចត្រោច, ... ។

សមតឹស ប.សំ. សាមសិប (៣០) ។

សមថ បុំ. [សម+ថ] ធម៌រម្ងាប់នូវកាមច្ឆន្ទៈ (សាមថៈ); វិ. **កាមច្ឆន្ទំ សមេតីតិ> សមថោ** ។

សមន្ត, សមន្តា និ. ជុំវិញ, ដោយជុំវិញ, ជិតខាង ។

សមន្នាគត គុ. [សំ+អនុ+អា+គម+ត] មកតាមព្រមហើយ, ប្រកបហើយ ។

សមន្វេសតិ កិ. [សំ+អនុ+ឥស+ ឬឯស+អ+តិ.វ.] ស្វែងរក, ស្វះស្វែងរក, តាមស្វែងរក ។

សមនុបស្សតិ កិ. [សំ+អនុ+ទិស+អ+តិ.វ.] ឃើញច្បាស់, ពិចារណាឃើញច្បាស់ ។

សម្បជ្ជតិ កិ. [សំ+បទ+យ+តិ.វ.] ដល់ព្រម, សម្រេច ។

សម្បជ្ជលិត គុ. [សំ+ប+ជល+ឥ.អា.+ត] ឱ្យរុងរឿងទូទៅព្រមហើយ, ឱ្យរុងរឿងព្រមហើយ, ឱ្យសន្ធោសន្ធៅហើយ ។

សម្បជាន គុ. [សំ+ប+ញា+យុ] អ្នកដឹងច្បាស់ ។

សម្បដិច្ឆតិ កិ. [សំ+បដិ+ឥសុ+អ+តិ.វ.] ទទួលព្រម ។

សម្បត្ត គុ. [សំ+បទ+ត] ដល់ព្រមហើយ, ដែលដល់ព្រមហើយ, ប្រជុំគ្នាហើយ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកដល់ព្រមហើយ ។

សម្បត្តិ ឥ. [សំ+បទ+តិ] កិ.ដល់ព្រម, ធម្មជាតិជាហេតុដល់ព្រម (សម្បត្តិ); វិ. **សម្បជ្ជនំ> សម្បត្តិ, សម្បជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្បត្តិ** ។

សម្បទា ឥ. [សំ+បទ+អ+អា.ឥ.] កិ.ដល់ព្រម, ធម្មជាតិជាហេតុដល់ព្រម (សម្បើម, សម្បទា); វិ. **សម្បជ្ជនំ> សម្បទា, សម្បជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្បទា** ។

សម្បន្ន គុ. [សំ+បទ+ត, ត>ន្ន, ល.ប.] ដល់ព្រមហើយ, ដែលដល់ព្រមហើយ, បរិបូណ៌ហើយ ។ - **សម្បន្នបទ** គុ. មានបទគឺព្រះសទ្ធម្មដល់ព្រមហើយ, មានពំនោកគឺព្រះសទ្ធម្មដល់ព្រមហើយ ។ - **វគ្គ** គុ. មានគឺ.វគ្គដល់ព្រមហើយ ។ - **វុត្តិតា** ន. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានគឺ.ប្រព្រឹត្តិដល់ព្រមហើយ ។

សម្បយាត គុ. [សំ+ប+យា+ត] ទៅព្រមហើយ, ត្រៀមព្រមហើយ, រៀបចំដំណើរនឹងទៅហើយ ។

សម្បរាយ ពុ. [សំ+បរ+ឥ+អ] សភាវៈដែលគេគប្បីទៅក្នុងខាងមុខ (បរលោក); វិ. សម្បរេតព្វោតិ> សម្បរាយោ ។

សម្បរាយិក គុ. [សម្បរាយ+ឥក] សភាវៈប្រព្រឹត្តទៅហើយក្នុងបរលោក, មានក្នុងបរលោក; វិ. សម្បរាយេ បវត្តោ> សម្បរាយិកោ ។

សម្បរិវត្តតិ ក. [សំ+បរិ+វត្ត+អ+តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តទៅព្រម, បម្រះនទ្វៀល, ប្រកាច់ ។

សម្បរិវត្តសាយី គុ. [សម្បរិវត្ត+សី+ណី] អ្នកដេកបម្រះនទ្វៀល, អ្នកមានគឺ.ដេកបម្រះនទ្វៀលជាប្រក្រតី ។

សម្បរិវត្តិត គុ. [សំ+បរិ+វត្ត+ឥ.អា+ត] ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅព្រមហើយ, វិប្រប្រួលហើយ,...។

សម្បស្សមាន គុ. [សំ+បិស+អ+មាន] កាលឃើញព្រម, កាលឃើញច្បាស់ ។

សម្បាបុណាតិ ក. [សំ+ប+អាប+ុណា+តិ.វ.] ដល់ព្រមហើយ, ទាន់ហើយ ។

សម្បាទិត គុ. [សំ+បទ+ណេ+ត] គឺ...ឲ្យដល់ព្រមហើយ, -ពាក់តែងហើយ ។

សម្បាទេថ ក. [សំ+បទ+ណេ+ថ.ព.] ចូរដល់ព្រម, ចូរពាក់តែង ។

សម្បិណ្ឌិតត្ត គុ. [សម្បិណ្ឌិត+អត្ត] មានគឺ.ប្រមូលមកជាអត្ត ។

សម្បិណ្ឌេតិ ក. [សំ+បិណ្ឌ+ណេ+តិ.វ.] ប្រមូល, ប្រមូលមក ។

សម្បិយាយមាន គុ. [សំ+បិយ+អាយ+មាន] កាលប្រព្រឹត្តស្រឡាញ់, កាលប្រព្រឹត្តស្រឡាញ់ព្រម ។

សម្ផុដ្ឋ គុ. [សំ+ផុស+ត] គឺ...ពាល់ត្រូវហើយ, -ពាល់ត្រូវព្រមហើយ ។ - **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែគឺ...ពាល់ត្រូវហើយភ្លាម ។

សម្ផុស្សតិ ក. [សំ+ផុស+យ+តិ.វ.] ពាល់ត្រូវ, ប៉ះពាល់ ។

សម្ពហុល គុ. [សំ+ព+ហុ+ល, ព>ម] ចំនួនច្រើន, ច្រើនគ្នា (វិ. **សំ. បហោតីតិ> សម្ពហុលំ**) ។

សម្ពន្ធ ពុ. [សំ+ពន្ធ+អ] កិ.ចងព្រម, កិ.ចងភ្ជាប់ ។

សម្ពន្ធិត្វា អ. [សំ+ពន្ធ+ឥ អា.+ត្វា] ចងព្រមហើយ, ចងភ្ជាប់ហើយ ។

សម្ពាធ ក. [សំ+ពាធ+អ] ជាទីបៀតបៀន, (ចង្អៀត, ទីដ៏ចង្អៀត)

វ. សម្ពាធកេ រស្មិន្តិ> សម្ពាធោ ។

សម្ពោហនាទិ ន. [សម្ពោហន+អាទិ] (ពិត្ត) ការកិ.ត្រាច់ជាដើម, ការកិ.ឆ្លុតជាដើម ។

សម្ពោហិត្វា អ. [សំ+ពាហ+ក.វា.+ត្វា] ត្រាច់ហើយ, ឆ្លុតហើយ ។

សម្ពោធិ ន. [សំ+ពុធ+ឥ] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងព្រម, សម្ពោធិ.ញ្ញាណ; វ. សម្ពុជ្ឈតិ ឯតាយាតិ> សម្ពោធិ ។

សម្ពុញ្ញនេន ន. [សំ+ភជ្ជកញ្ញ+អន] ការរំពាក់ព្រម, ការពាក់ព្រម ។

សម្ពោវៃ ធុ. [សំ+ភូ+អ] សេចក្ដីសរសើរ ។

សម្ពោត ធុ. [សំ+ភុជ+ណ, ជ>ត] កិ.បរិភោគព្រម, កិ.គប់រក ។

សម្ម ក.ន. ពាក្យសំឡាញ់, ពែសំឡាញ់ហៅគ្នាទៀត ។

សម្មជ្ជន ធុ. [សំ+មជ្ជ+អ] កិ.បោស, ជាំរំបោស; វ. សម្មជ្ជតិ ឯត្ថាតិ> សម្មជ្ជនំ ។ - ដ្ឋាន ន. ទីជាទីបោស ។

សម្មដ្ឋ ក. [សំ+មជ្ជ+អ+ឬ.មជ្ជ.] បោសហើយ ។

សម្មជ្ជនី ន.ឥ. [សំ+មជ្ជ+អ+ឬ.ឥ.] (វត្ថុ) ជាគ្រឿងបោស (អំបោស); វ. សម្មជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្មជ្ជនី ។ - សម្ម ធុ. ស្ទូវថែអំបោស ។ - ប្បហារ ធុ. កិ.ប្រហារដោយអំបោស ។

សម្មជ្ជិត ក. [សំ+មជ្ជ+អ+ត.វ.] បោស ។

សម្មតិ ក. [សម+ឃ+ត.វ., ម+ឃ>ត្ត] ស្ងប់, ស្ងាត់ ។

សម្មតិ ក. [សំមូលក្ប+មន+តិ] កិ.ដឹងព្រម, កិ.ដឹងដោយប្រពៃ, កិ.សន្មតិ, កិ.សន្មត ។ - សិទ្ធ ធុ. សេចក្ដីពិតដោយការសន្មតិ ។

សម្មទក្ខាត ន. [សម្មា+អក+អាខ្យា+ត, ទុ.ម.អ.] ដែល...ពោលហើយដោយល្អ, ដោយប្រពៃ ។

សម្មទញ្ញា អ. [សម្មា+អញ្ញា, ទុ.ម.អ.] ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ។

សម្មន្តន ធុ. [សំ+មន្ត+អ] កិ.ប្រឹក្សាគ្នា, កិ.ពិភាក្សាគ្នា ។ - មត្ត ន. អាការត្រឹមតែកិ.ប្រឹក្សាគ្នា ។

សម្មប្បជាន ន. [សម្មា+ប+ញា+អាន] ការដឹងដោយប្រពៃ ។

សម្មប្បធាន ធុ. [សម្មា+ប+ធា+អ] ព្យាយាមជាគ្រឿងតាំងទុកដោយប្រពៃ ។ - វីរិយ ធុ. ព្យាយាមជាគ្រឿងតាំងទុកដោយប្រពៃ ។

សម្មសតិ ក. [សំ+មស+អ+តិ.វ.] ពិចារណា ។

សម្មសិត្វា អ. [សំ+មស+ក.វា.+ត្វា] ពិចារណាហើយ ។

សម្មសន ធុ. [សំ+មស+អ] កិ.ពាល់ត្រង, កិ.គប់រក ។

សម្មាទស្សន ធុ. [សម្មា+ទិស+អ] កិ.ឃើញដោយប្រពៃ ។

សម្មាទិដ្ឋិ ឥ. [សម្មា+ទិស+តិ] កិ.ឃើញត្រូវ, កិ.ឃើញដោយប្រពៃ; វ. សម្មា បស្សតិ> សម្មាទិដ្ឋិ ។ - សមាទាន ន. ជាអ្នកកាន់យកព្រមនូវសម្មាទិដ្ឋិ ។

សម្មាទិដ្ឋិក ន. [សម្មា+ទិស+តិ+ក] បុគ្គលអ្នកឃើញដោយប្រពៃ,

ចា> លោកិយោ ។ . អភិញ្ញា ឥ. អភិញ្ញាជាលោកិយ ។ . កុដុម្ព នបុ. សម្បត្តិ (ទ្រព្យ) ជាលោកិយ ។ . កុដុម្ពសម្ពាមិនី គុ. ជាម្ចាស់នៃសម្បត្តិជាលោកិយ ។ . លោកុត្តរសម្បន្ន គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយគ្រឿងជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ . លោកុត្តរវិសេស បុ. គុណវិសេសជាលោកិយៈ និង លោកុត្តរៈ ។

លោកុត្តរ គុ. [លោក+ឧ+តរ+អ, ត>ត្ត] (ពលិ) ឆ្លងឡើងចាកលោក ឬ ឆ្លងឡើងហើយចាកលោក; វិ. លោកតោ ឧត្តរតីតិ> លោកុត្តរោ, លោកតោ ឧត្តិណ្ណោតិ ចា> លោកុត្តរោ ។ . ទាយជ្ជ នបុ. ទ្រព្យជាមត៌កជាលោកុត្តរៈ, ភាវៈនៃ...ជាទាយាទនៃទ្រព្យជាលោកុត្តរៈ (ទាយជ្ជ<ទាយាទ+ណ្យ = ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យជាមត៌ក, ភាវៈនៃអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យដែលមាតានិងបិតាគប្បីឱ្យ; វិ. ទាយំ អាទទាតីតិ> ទាយាទោ, ទាយាទស្ស ភាវោ> ទាយជ្ជំ) ។

លោណ នបុ. (លុ+យុ) អំបិល, វត្ថុមានរសប្រៃ វិ. លុនាតិ ចិករសភាវំ ចិនាសេតិ សុរសភាវំ ករោតីតិ> លោណំ ។ . សក្ខរា ឥ. ដុំអំបិល ។ . អម្ពិលលោណផល នបុ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវវត្ថុមានរសប្រៃនិងវត្ថុមានរសជូរ ។

លោណកាទិភេទ នបុ. (លោណកាទិ+ភេទ) ផ្សេងដោយវត្ថុមានវត្ថុមានរសប្រៃជាដើម; វិ. លោណកំ អាទិ យស្ស តំ> លោណកាទិ (វត្ថុ) ។

ភូត ស័ព្ទនេះប្រែក៏បាន ទេក៏បាន ។

សម្មុឡ្ហ គុ. [សំ+មុហ+ត+ពិ.ក.] វង្វេងព្រម, វេងវោង ។

សម្មោហនភាវ ន. [សម្មោហន+ភាវ] ភាវៈគឺកិ.វង្វេងព្រម (សម្មោហនៈ<សំ+មុហ+យុ) ។

សម្មោទមាន គុ. [សំ+មុទ+មាន] កាលរីករាយព្រម, កាលត្រេកអរព្រម ។

សមភាគិយ គុ. [សមភាគ+ឥយ] មានចំណែកស្មើ (អត្ថិតទ្ធិត) ។

សមយ បុ. [សំ+ឥ+អ] ការប្រព្រឹត្តទៅព្រមៗ (សម័យ); វិ. សំ មុខប្បន្នំ ឯតីតិ> សមយោ ។

សមវិបាកី គុ. [សមវិបាក+ឥ] មានវិបាកស្មើគ្នា (អត្ថិតទ្ធិត) ។

សមស្សាសេត្វា អ. [សំ+អ+សស+ណេ+ត្វា] ឱ្យដកដង្ហើមចេញស្រួលហើយ, ឱ្យធូរចិត្តហើយ, លួងលោមហើយ ។

សមាគញ្ឆិ កិ. [សំ+អា+គម+អ+ឦ.អជ្ជ.] មកព្រមហើយ, គប់រកហើយ ។

សមាគច្ឆេយ្យ កិ. [សំ+អា+គម+អ+ឯយ្យ.សត្ត.] គប្បីមកព្រម ។

សមាគម បុ. [សំ+អា+គម+អ] កិ.មកព្រម, កិ.ប្រជុំ, កិ.ជួបជុំ, ទីប្រជុំ, សមាគម ។

សមាចារិត គុ. [សមា+ចរ+ណេ+ត, ឥនៃត>ឥ] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមអន្ទើដោយមាតានិងបិតា ។

សមាទបក ពុំ. [សំ+អា+ទា+ណាបេ+ណ្វុ] អ្នកដឹកនាំ, អ្នកបបួល; វ. សមាទបេតីតិ> សមាទបកោ ។

សមាទបន នពុំ. [សំ+អា+ទា+ណាបេ+យុ] កិ.ដឹកនាំ, កិ.បបួល ។

សមាទបិត គុ. [សំ+អា+ទា+ណាបេ+ត] ដែល...ដឹកនាំហើយ, ...បបួលហើយ ។

សមាទបេតិ កិ. [សំ+អា+ទា+ណាបេ+តិ.វ.] ដឹកនាំ, បបួល ។

សមាទាយ អ. [សំ+អា+ទា+ត្វា] កាន់យកព្រមហើយ, សមាទានហើយ ។

សមាទិយឹសុ កិ. [សំ+អា+ទា+ណាយ+ឩំ.អជ្ជ.] កាន់យកព្រមហើយ, សមាទានហើយ ។

សមាធិ ពុំ. [សំ+អា+ធា+ឥ] កិ.តាំងចិត្តនឹងនួន, កិ.តម្កល់ចិត្តដោយប្រពៃ; វ. សំ សុដ្ឋុ អាធានំ> សមាធិ ។

សមាន គុ. [សម+អន] ស្មើ, ស្មើគ្នា ។ <អស+មាន, លុបអ = កាលមាន ។

សមាបជ្ជិ កិ. [សំ+អា+បទ+យ+ឦ.អជ្ជ.] ដល់ព្រមហើយ, ចូលហើយ ។

សមាបត្តិ ឥ. [សំ+អា+បទ+តិ] ធម្មជាតិដែល...គប្បីចូល (សមាបត្តិ); វ. សមាបជ្ជិតព្វាតិ> សមាបត្តិ ។ -វុដ្ឋិត គុ. ដែលចេញហើយចាកសមាបត្តិ, ...អំពីសមាបត្តិ ។

សមាបន្ន គុ. [សំ+អា+បទ+ត] ដល់ព្រមហើយ, ចូលហើយ ។

សមាហរថ កិ. [សំ+អា+ហរ+អ+ថ.ប.] ចូរនាំមកព្រម, ចូរប្រមូល, ចូរប្រជុំ ។

សមិជ្ឈតិ កិ. [សំ+ឥធ+យ+តិ.វ.] សម្រេច, រមែងសម្រេច ។

សមិជ្ឈន នពុំ. [សំ+ឥធ+យ+យុ] កិ.សម្រេច, សេចក្ដីសម្រេច ។

សមិទ្ធ គុ. [សំ+ឥធ+ត] ដែលសម្រេចហើយ ។

សមិទ្ធិ ឥ. [សំ+ឥធ+តិ] សេចក្ដីសម្រេច, កិ.សម្រេច; វ. សមិជ្ឈនំ> សមិទ្ធិ ។

សមិតត្ត នពុំ. [សមិត+ត្ត] កិ.ភាពនៃបុគ្គលអ្នករម្ងាប់ហើយ ។

សមិតិ ឥ. [សំ+ឥ+តិ] ទីប្រជុំ; វ. សមេយន្តិ ឯត្ថាតិ> សមិតិ ។

សមីប នពុំ. [សំ+អាប, អា>ឦ] ជិត, ជិតជិត ។

សមីរតិ កិ. [សំ+ឦរ+អ+តិ.វ.] រមៀល, រសាត់ ។

សមុគ្គម ពុំ. [សំ+ឧ+គមុ+ណ] កិ.តាំងឡើងព្រម, កិ.កាត់ផ្ដាច់ ។

សមុដ្ឋាយ អ. [សំ+ឧ+ឋា+ត្វា] តាំងឡើងព្រមហើយ, ក្រោកឡើងព្រមហើយ, កើតហើយ, ឆ្លុះឡើងហើយ ។

សមុដ្ឋាបេតុំ កិ. [សំ+ឧ+ឋា+ណាបេ+តុំ.អជ្ជ.] ឱ្យតាំងឡើងព្រមហើយ ។

សមុដ្ឋិត គុ. [សំ+ឧ+ឋា+ត.អា.+ត] តាំងឡើងព្រមហើយ ។

សមុទ្ទ ចុំ. [សម+ឧទ+ទ] សមុទ្រ, (វិ. **សមំ ឧទកេន លោឍំ ឯត្ថាតិ> សមុទ្ទោ**) ។

សមុទាចរតិ កិ. [សំ+ឧ+អា+ចរ+អ+តិ.វ., ចុរ៉ទ.អា.] ប្រព្រឹត្តឡើងព្រម, ហៅរក, ពុះពោរឡើង, ដាលឡើង ។

សមុទាចារ ចុំ. [សំ+ឧ+អា+ចរ+ណ, ចុរ៉ទ.អា.] កិ.ប្រព្រឹត្តិឡើងព្រម, កិ.ពុះពោរ, កិ.ហៅរក, កិ.ដាលឡើង ។

សមុស្សាហិតមានស គុ. [សមុស្សាហិត+មានស] មានចិត្តគឺ...ឱ្យឧស្សាហ៍ព្រមហើយ, ...ឱ្យប្រឹងប្រែងព្រមហើយ ។

សមុល្លបមាន គុ. [សំ+ឧ+លប+មាន] កាលចរចា, កាលនិយាយឆ្លើយឆ្លង ។

សមោធាន នចុំ. [សំ+អវ+ធា+យុ] កិ.ប្រជុំ ។

សមោធានេត្វា អ. [សំ+អវ+ធា+នា+ត្វា] ប្រជុំហើយ ។

សមោសរិត្វា អ. [សំ+អវ+សរ+ត.អា.+ត្វា] ប្រជុំហើយ, ប្រជុំគ្នាហើយ

សយតិ កិ. [សី+អ+តិ.វ.] ដេក, រមែងដេក ។

សយន នចុំ. [សី+យុ] កិ.ដេក, ជាទីដេក, សម្រាប់ដេក ។ - **គត** គុ. ទៅហើយកាន់ទីជាទីដេក ។ - **ដ្ឋាន** ន. ទីជាទីដេក ។ - **ឃរសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្ទះជាទីដេក ។ - **បិដ្ឋ** ន. បន្ទប់ជាទីដេក, ខាងក្រោយនៃទីជាទីដេក ។

សយំ និ. ខ្លួនឯង, ដោយខ្លួនឯង, ។ - **មតមច្ចក** ចុំ. ត្រីតូចដែលស្លាប់ខ្លួនឯង ។

សរ នចុំ. [សរ+អ] ស្រះ, ស្រះ, សំឡេង, ព្រួញ, សរ ។ - **តុណ្ឌ** ន. ចុងនៃព្រួញ, ចំពុះនៃព្រួញ ។ - **ទណ្ឌក** នចុំ. ដងនៃសរ ។ - **ភាណក** ន. កិ.ពោលដោយសំឡេង ។

សរណ នចុំ. [សរ+យុ] កិ.រលឹក, ជាទីរលឹក, ជាទីពឹង, ជាទីពុំនាក់ ។

សរភញ្ញ នចុំ. [សរ+ភណ+ណ្យ] កិ.ពោលដោយស្រះ, កិ.សូត្រដោយសំឡេង ។

សរន្ត គុ. [សរ+អន្ត] កាលរលឹក, កាលនឹកឃើញ ។

សរាជិក គុ. [សហ+រាជ+ក+ត.រក.] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមនឹងដោយព្រះរាជា ។

សរីរ នចុំ. [សរ+ឦរ] សរីរៈ (រាងកាយ); វិ. **សរតិ គច្ឆតីតិ> សរីរំ** ។ - **និក្ខេប** ចុំ. កិ.ដាក់ចុះនូវសរីរៈ, កិ.ដាក់នូវសរីរៈ ។ - **បដិជគ្គន** នចុំ. កិ.ជប្រះនូវសរីរៈ, កិ.ថែទាំនូវ... ។ - **ប្បភា** ឥ. រស្មីនៃសរីរៈ, ពន្លឺនៃ... ។ - **និប្ផត្តិ** ឥ. កិ.សម្រេចនៃសរីរៈ ។ - **វលញ្ជ** នចុំ. វលញ្ជៈ (លាមក) ក្នុងសរីរៈ ។ - **សណ្ឋាន** នចុំ. សណ្ឋាននៃសរីរៈ, ទ្រង់ទ្រាយនៃ... ។

សល្លក្ខេថ កិ. [សំ+លក្ខ+អ+ថ.ប.] ចូរកំណត់ព្រម, ចូរកំណត់ ។

សល្លកី ឥ. ដើមរំពៅព្រៃ ។

សល្លបេន្ទ គុ. (សំ+លប+ឯ+អន្ទ) ការពោលគ្នា, ការនិយាយឆ្លើយឆ្លង ។

សល្លហុក គុ. [សំ+លហុ+ក, ហ>ល, អស៊ំយោគ>ទ] ស្រាល, ស្រាលព្រម ។ - វុត្តិ ន. អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិស្រាល ។ - សរីរ គុ. អ្នកមានសរីរៈស្រាល ។

សល្លេសត្ថន នពុ. [សល្ល+សត្ថន] (ផ្ន) ជាបឹងកោសក៏តែសទ្ធសារ, ...ជាមិញមិញទ្រសារ ។

សវណកហេតុ ៥. [សវណក+ហេតុ] ហេតុ (ការ) ដែលគួរឲ្យដោយស្ដាប់ ។

សវន នពុ. [សុ+យុ] កិ.ស្តាប់, កិ.ឮ, ជាទីស្តាប់, ជាទីឮ ។

ស្វាក្ខាត គុ. [សុ+អា+ខា+ត] ដែល...ពោលហើយដោយប្រពៃ ។ - សាសនា ន. សាសនាដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ។

សវិតក្ក គុ. [សហ+វិតក្ក] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយវិតក្កៈ ចង្អៀតចង្អល់ ។

សវិញ្ញាណកាវិញ្ញាណក គុ. (សហ+វិញ្ញាណក+អវិញ្ញាណក) ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយទ្រព្យមានវិញ្ញាណនិងទ្រព្យមិនមានវិញ្ញាណ ។

សវិដ្ឋក ពុ. ផ្កាឈ្មោះសវិដ្ឋកៈ (ផ្កាកោក) ។

សស្ស នពុ. [សស+ស] សំទូង; វិ. សសន្តិ ជីវន្តិ ឯតេនាតិ> សស្សំ ។ - បរិបាកសម័យ ពុ. សម័យជាទីចាស់ទុំនៃ

សំទូង ។

សស្សត គុ. [សស្ស+ត] ទៀង, ទៀងទាត់, រឿយៗ វិ. សព្វទា សវន្តិ គច្ឆតីតិ> សស្សតោ ។

សសាវកសង្ឃ គុ. [សហ+សាវកសង្ឃ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសង្ឃជាសាវ័ក ។

សស្សាមិក គុ. [សហ+សាមិក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយស្វាមី, ...ដោយប្ដី ។

សស្សុរ ពុ. [សស+ឧរ] ឪពុកក្មេកឬពុកក្មេក វិ. សសតីតិ> សស្សុរោ ។

សស្សូ ៥. [សស+ឩ] ម្ដាយក្មេក ។

សហ ន. ដូច សទ្ធឹ ។

សហត្ថា ន. [សហ.ត្+អា ? , ន.វិ.>អា] ដោយដៃនៃខ្លួន ។

សហន នពុ. [សហ+យុ] កិ.អត់ធន់, សេចក្ដីអត់ទ្រាំ ។

សហាយក ឬសហាយ ពុ. (សហ+អយ+ណ) អ្នកប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នាក្នុងកិច្ច (សំឡាញ់); វិ. សហ អយតិ គច្ឆតីតិ> សហាយកោ ។ ៥. សហាយិកា ។

សហាយតា ន. [សហាយក+តា] ភាពនៃ...ជាសំឡាញ់, សហាយតាគុណ ។

សហស្ស ព.សំ. ពាន់ (១.០០០) ។ - រង្សី ន. ឈ្មោះសហស្សរង្សីៈ

(ឈ្មោះព្រះឥន្ទ្រ) មានភ្នែកច្រើន, មានភ្នែកមួយពាន់ ។ - ធារ-ធនុ នពុ. ធ្នូប្រដាប់នូវកម្លាំងនៃបុរសមួយពាន់នាក់ ។ - ធីកា ន. ផង់ដីពេញដោយពាន់នៃ... ។ - កូដាគារបរិវារ គុ. មានផ្ទះប្រកបដោយកំពូលមួយពាន់ជាបរិវារ ។

សហេសា ក. ដោយរហ័ស, ដោយប្រញាប់ ។

សហេសានុបវិត្ត គុ. [សហេសា+អនុបវិត្ត] ដែលកែងតាមបៀតបៀន ដោយរហ័ស (ឆ្លងកែង) ។

សហិត គុ. [សហ+ហិត] (ពុទ្ធ.) ប្រព្រឹត្តទៅព្រមរមៀលដោយ ប្រយោជន៍ ។

សា ពុ. [...] ដូច ... ឧ. សាមិកស្ស ចចនំ សុត្វា ... សា ។

សា សព្វ. ន. [ត>ស+អិ.រី.>សា] នោះ ។

សាក ពុ. [សក+ណ] របស់ដែលគេទំពារ (បន្លែបង្អែម); ឧ. សាយតិ មដិយតីតិ> សាកោ ។ សាកប្ប: ក៏បាន ។

សាកច្ឆា ន. [សហ+កថ+ឆ, ថ>ឆ, ត>ឆ] ក.សាកច្ឆា ឧ. សហ សម្មា ចា រធិរោចេន កថា> សាកច្ឆា ។

សាកដិក គុ. [សកដ+ណិក] អ្នកត្រាច់ទៅដោយរទេះ, អ្នកបររទេះ; ... រទេះ; ឧ. សកដេន ចរតីតិ> សាកដិកោ ។

សាកិយ, សាក្យ ន. សក្យ:, ជនសក្យ: ។

សាកុណិក គុ. [សកុណ+ណិក] អ្នកសម្លាប់នូវសត្វស្លាបហើយរស់ នៅ (ព្រានសត្វស្លាប); ឧ. សកុណេ ហន្ត្វា ជីវតីតិ> សាកុណិកោ ។

សាកេតវាសី គុ. [សាកេត+វស+ណី] អ្នកនៅក្នុងក្រុងសាកេត ។

សាខា ន. [សាខ+អ+អា.ន.] មែក, មែកឈើ ។ - ភង្គ ន. វត្ថុ ដែលគេបញ្ជីកាត់ពីមែកឈើ, មែកឈើកាត់ ។ - វិដប-បលាស នពុ. មែកនិងប្រគាបនិងស្លឹក ។

សាខានុសាខា ន. [សាខា+អនុសាខា] មែកតូចនិងមែកធំ, មែកនិង មែកជាហើយដាច់ ។

សាដកយុគ នពុ. [សាដក+យុគ] គូនៃសាដក ។

សាដ្ឋកថ គុ. [សហ+អដ្ឋកថា] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយអដ្ឋកថា ។

សាណ នពុ. [សណ+ណ] ធ្មៃ, សំពត់ធ្មៃ, សំពត់ដែលគេធ្វើដោយធ្មៃ ។

សាណិ ន. របាំង, វាំងនន ។ - កណ្ណ ពុ. ជាយនៃរាំង, មុខនៃ... ។ - បាការ ពុ. កំពែងគឺរបាំង ។

សាតច្ច នពុ. [សតត+ណ្យ] ភាពនៃសេចក្ដីព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅ រឿយៗ, ក.ប្រព្រឹត្តទៅរឿយៗ; ឧ. សតតស្ស ភាវោ> សាតច្ចំ, សតតំ ឯវ វា> សាតច្ចំ ។ - កិរិយាវស ពុ. អំណាចនៃកិ.ធ្វើនូវសេចក្ដីព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅរឿយៗ ។

សាតតិក គុ. [សតត+ណិក] មានព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅរឿយៗ ។

សាតសិត គុ. [សាត+សិត] អាស្រ័យរឿងសេចក្ដីត្រេកអរ, (សាត< សទ+អ, ទ>ត, ស>សា = បា. សាតិយតិ អស្សាទិយតីតិ> សាតំ ។

សាឋេយ្យ នាំ. [សឋ+ណេយ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកអួតអាង ។

សាទាន គុ. [សហ+អាទាន] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមអន្លើដោយសេចក្ដីប្រកាន់មាំ, ប្រកបដោយសេចក្ដីប្រកាន់ ។

សាទិយតិ ក. [សាទ+ឥ.ក.+យ+អតិ.វ.] ត្រេកអរ ។

សាធយតិ ក. [សាធ+ណយ+តិ.វ] ឲ្យសម្រេច, ធ្វើឲ្យសម្រេច ។

សាធារណ នាំ. [សហ+អា+ធរ+យុ, សហ>សា] ទូទៅ, សាធារណៈ, សាធារណ៍; (បា. សមំ សាធារយន្តិ គសិទ្ធិ> សាធារណំ) ។

សាធុ នាំ. [សាធ+ឧ] (ការ) ញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច; បា. អត្តំ សាធេតីតិ> សាធុ ។ គុ. ប្រពៃហើយ, ស្រួលហើយ, ល្អហើយ ។ ប្រើជា សាធុ៎, សាធុ៎ ក៏បាន ។ -ការ គុ. សំឡេងជាគ្រឿងធ្វើជា សាធុ, កិ.ធ្វើសំឡេងថាសាធុ ។ -រស គុ. រសល្អ, រសឆ្ងាញ់ ។ -រូប គុ. មានសភាពល្អ, មានសភាពញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច ។ -វិហារី គុ. អ្នកនៅដោយការញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេច, ពេលនិ.នៅស្រួលជាប្រក្រតី ។

សាធេយ្យ ក. [សាធ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឲ្យសម្រេច ។

សានិ គុ. [ស+អេកា.វិ.>សានិ] របស់ខ្លួន, ជារបស់ខ្លួន (អត្ត>ស) ។

សានុចរ គុ. [សហ+អនុចរ] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមអន្លើដោយបុរសអ្នកត្រាច់ទៅតាម, ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយ ទន្និភគៈដូចជាបុរសអ្នកដើរតាម ។

សាបតេយ្យ នាំ. [ស+បតិ+ណេយ្យ] ទ្រព្យជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាម្ចាស់នៃទ្រព្យ (ទ្រព្យ, សម្បត្តិ); បា. សស្ស ធនស្ស បតិ> សបតិ, សបតិនោ ហិតំ> សាបតេយ្យំ ។

សាប, សាបថ គុ. [សប+ណ] សម្បថ, សេចក្ដីសម្បថ, ពាក្យសម្បថ ។

សាមគ្គី ឥ. [សមគ្គ+ណី] ភាវៈនៃសេចក្ដីព្រមព្រៀង; បា. សមេ គច្ឆតិ បវត្តតីតិ> សមគ្គោ, សមគ្គស្ស ភាវោ> សាមគ្គី ។ គុណនាមក៏បាន ។

សាមញ្ញ នាំ. [សមណ+ណ្យ] ភាវៈនៃសមណៈ, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកស្ងប់, សាមញ្ញគុណ, ធម្មតា; បា. សមណស្ស ភាវោ> សាមញ្ញំ ។ មួយទៀត សមាន+ណ្យ = បា. សមានំ ឯវ> សាមញ្ញំ ។

សាមញ្ញតា ឥ. [សាមញ្ញ+តា] សេចក្ដីប្រតិបត្តិជាប្រយោជន៍ដល់សមណៈ; បា. សមណានំ ហិតា (បដិបត្តិ)> សាមញ្ញា, សាមញ្ញា ឯវ> សាមញ្ញតា ។

សាមន្ត, -តា គុ. [សំ+អន្ត, និគ្គហិត>ម, ស>សា] ជុំវិញ, ជិតខាង ។ **-រាជា** ន. ព្រះរាជាជិតខាង ។

សាមណេរ ពុ. [សមណ+ណេរ] បព្វជិតជាកូនចៅនៃសមណៈ (សាមណេរ); វិ. **សមណស្ស អបច្ចំ> សាមណេរោ** ។ ឥ. ធុះព្ទ > សាមណេរី ។

សាមំ និ. ឯង, ខ្លួនឯង ។ ន. ឆ្នាំ (ដូច **សំវច្ឆរ**) ។

សាមាកនីវារ ពុ. [សាមាក+នីវារ] ស្រងែនិងស្កួយ ឬស្រងែនិងស្កៅ ។

សាមាយិក គុ. [សមយ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសម័យ, កើតក្នុងសម័យ; វិ. **សមយេ ចក្កតិ> សាមាយិកោ (ករ-ណោ)** ។

សាមាវតីបមុខ គុ. [សាមាវតី+បមុខ] មានព្រះនាងសាមាវតីជាប្រមុខ, -ជាប្រធាន ។

សាមិ អា.ន. បពិត្រម្ចាស់, បពិត្រអ្នកជាម្ចាស់, បពិត្រស្វាមី ។

សាមិក ពុ. [សំ+អាមិ+ក.ស.] ម្ចាស់, ជនជាម្ចាស់, ស្វាមី, ប្ដី ។

សាមីចិមគ្គ គុ. [សាមីចិ+មគ្គ] (កម្ម ឬកិច្ច) ត្រឹមតែសេចក្ដីគោរពក្រែង ។

សាយ, សាយំ ន. ឬ និ. [សា+យ] (កាល) ជាទីញ៉ាំងថ្ងៃឱ្យអស់ (វេលាល្ងាច, ថ្ងៃល្ងាច, ថ្ងៃរសៀល); វិ. **សាយតិ ធនំ អេចសាយតិ ឯត្ថាតិ> សាយោ** ។ **-បាតំ** និ. ក្នុងវេលា

ល្ងាចនិងក្នុងវេលាព្រឹក, ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក ។

សាយណ្ហ ន. [សាយំ+អណ្ហ] កាលជាទីអស់ទៅនៃថ្ងៃ (វេលាល្ងាច, វេលារសៀល); វិ. **អហស្ស សាយោ> សាយណ្ហោ** ។ **-សម័យ** ពុ. សម័យជាទីអស់ទៅនៃថ្ងៃ, សម័យនៃថ្ងៃរសៀល ។

សាយមាស ន.ពុ. [សាយំ+អស+អ] ភោជនដែលបុគ្គលគប្បីបរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច; វិ. **សាយំ អសិតព្វន្តិ> សាយមាសំ** ។

សារគន្ធ ពុ. [សារ+គន្ធ] ក្លិនខ្លឹម ។ **សារ**<សរ+ណ ។

សារជីវិតតា ឥ. [សារជីវិត+តា] ភាវៈនៃ...មានជីវិតជាខ្លឹម ។

សារត្ត គុ. [សរ្ត+អញ្ច+ត] ត្រេកអរខ្លាំង, ដែលត្រេកអរខ្លាំង ។ **-វត្ត** គុ. អ្នកត្រេកអរដោយសេចក្ដីត្រេកអរខ្លាំង (អ្នកត្រេកអរខ្លាំងក្រៃលែង) ។

សារថិ ពុ. [សារ+ថិ, ស>សា] ជនអ្នកទៅព្រមដោយរថ (អ្នកបររថ); វិ. **រថេន សហ សរតិ គច្ឆតីតិ> សារថិ** ។ **សារេតីតិ វា> សារថិ** ។

សារទិក គុ. [សារទ+ណិក] ដែលកើតក្នុងសរទកាល (កាលជាទីត្រេកអរនៃកុមុទ); **សរទកាលេ និព្វត្តំ> សារទិកំ** ។

សារទិដ្ឋិ គុ. [សារ+ទិដ្ឋិ] អ្នកមានសេចក្ដីយល់ឃើញជាធម៌មានខ្លឹម ។

សាររតិ គុ. [សារ+រតិ] អ្នកមានសេចក្ដីចូលចិត្តជាធម៌មានខ្លឹម ។

សារម្ភ គុ. [សហ+អារម្ភ] វាចៈប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយអន្ទើដោយសេចក្តីប្រណាំងប្រជែង; វិ. សហ អារម្ភេន ចត្ថតីតិ> សារម្ភោ ។

សារាណីយ គុ. [សរ+អនីយ, ឧ>ណ] គឺ...គប្បីរលឹក; វិ. សរិ. តព្វន្តិ> សារាណីយំ ។

សារេត្វា អ. [សរ+ណេ+ត្វា] ឱ្យរលឹកហើយ, រំលឹកហើយ ។

សាលមហ ពុ. [សាលក+មហ] គឺ.ឆ្លងនូវសាលា, គឺ.បូជានូវសាលា ។

សាលវន នបុ. [សាល+វន] សាលវ័ន, ព្រៃដែលដេរដាសដោយសាលព្រឹក្ស, ព្រៃនៃសាលព្រឹក្ស ។

សាលិកពោតក ពុ. [សាលិក+ពោតក] កូនរបស់សត្វសាលិកា ។

សាលិ ពុ. ស្រូវសាលី ។ -**ក្ខេត្តបាលិកា** ឥ. អ្នករក្សានូវស្រែនៃស្រូវសាលី ។ -**គព្ភ** ពុ. គភ៌នៃស្រូវសាលី ។ -**តណ្ឌុលបុរ** គុ. ដ៏ពេញដោយអង្ករនៃស្រូវសាលី ។ -[illegible]**ភោជនសុខសមិត** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសុខដែលកើតអំពីកិ.បរិភោគនូវបាយសាលីនិងសាច់ ។ -**សីស** នបុ. ក្បាលនៃស្រូវសាលី ។

សាវក ពុ. [សុ+ណ្វុ] អ្នកស្តាប់, សាវ័ក; វិ. សុណាតីតិ> សាវកោ ។ -**ត្ត** នបុ. ភាវៈនៃ...ជាសាវក ។ -**យុគ** នបុ. គូនៃសាវ័ក ។ ឥ. **សាវិកា** ។

សាវជ្ជ គុ. [សហ+អវជ្ជ] ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដោយទោស, -ដោយ

ទោសដែលបុគ្គលគប្បីវៀរ; វិ. សហ អវជ្ជេន ចត្ថតីតិ> សាវជ្ជោ ។ អ. អាគម ។

សាវិត គុ. [សុ+ណេ+ត] គឺ...ឱ្យឮហើយ ។

សាវេតុំ អ. [សុ+ណេ+តុំ] ដើម្បីឱ្យឮ, ដើម្បីញុំាង...ឱ្យឮ ។

សាសន, -នា នបុ. ឬ ឥ. [សាស+យុ] ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅ (ពាក្យបណ្តាំ, សំបុត្រ, សាសនា); វិ. សាសតិ ឯតេនាតិ> សាសនំ ។

សាសប ពុ. [សាស+អប] គ្រាប់ស្ពៃ ។ -**ពីជ** នបុ. ពូជនៃគ្រាប់ស្ពៃ ។

សាហុ ន. ឬ និ. [សាធ+ឧ, ធ>ហ] ពាក្យប្រែដូចសាធុ ។

សាហស ន. [សហ+ណ, គុណស] រហ័ស, អំពើរំលោភ, ប្រញាប់ប្រញាល់, កំហែង ។

សាហសិក គុ. [សាហស+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅដោយរហ័ស, (ទាន់ហន់) ។

សិក្កា ឥ. [សក+អ+អា.ឥ., ក>ក្ក, អនៃស>ឥ] សង្រែក ។

សិក្ខតិ គិ. [សិក្ខ+អ+តិ_វ.] សិក្សា, រៀន ។

សិក្ខា [សិក្ខ+អ+អា.ឥ.] ធម្មជាតិដែលបុគ្គលគប្បីសិក្សា, -គប្បីរៀន (ការសិក្សា); វិ. សិក្ខិតព្វាតិ> សិក្ខា ។

សិក្ខាបេតិ គុ. [សិក្ខ+ណាបេ+តិ_វ.] ឱ្យសិក្សា, ញុំាង...ឱ្យរៀន ។

សិក្ខិតវត្ត គុ. [សិក្ខិត+វត្ត] អ្នកដែលសិក្សាហើយ ។

សិខរ នាម. [សិ+ខរ] កំពូល ។ _ **ចូឡិហោ** ន. ចុងនៃកំពូលទាំងឡាយ ។

សិខី ពុំ. [សិខា+ឦ] ក្ងោក, ភ្លើង បា. **សិខា អស្ស អត្ថីតិ> សិខី** ។

សិង្គធនុ នាម. [សិង្គ+ធនុ] ធ្នូដែលបុគ្គលធ្វើដោយស្នែង, ដោយភ្លុក ។

សិង្ឃាណ ឬ **សិង្ឃាណិ** ពុំ. ធកក ឬទឹកធកក ។

សិង្គិលសកុណ ពុំ. [សិង្គិល+សកុណ] សត្វស្លាបត្រចេះ ត្រចោង, សត្វត្រចេះត្រចោង ។

សិញ្ច គិ. [សិច+អ+ញ..., ...] ដួសស្រោច, ដួសបាច, ដួសស្តារ ។

សិត គុ. [សស+ត...+ត, ...] ញញឹម, កិ.ញញឹម ។ _ **ការណ** នាម. ហេតុនៃកិ.ញញឹម ។ _ **បាតុកម្ម** នាម. ធ្វើនូវកិ.ញញឹមឱ្យប្រាកដ, ធ្វើឱ្យប្រាកដនូវកិ.ញញឹម ។ សិតិ<សិ+ត = អាស្រ័យហើយ ។

សិតា ន. រាក់ពំណាំទាំងឡាយ ។

សិត្ត គុ. [សិច+ត] ដី...ស្តារហើយ,. បាចហើយ ។

សិត្តគណនា ន. [សិត្ត+គណនា] កិ.រាប់នូវគ្រាប់ ។

សិថិល គុ. ធូរ, នឹងធូរ ។ _ **ករណ** ពុំ. កិ.ចាប់ដឹងធូរ, កិ.កាន់យកដឹងធូរ ។

សិន្ធវ ពុំ. [សិន្ធុ+ណ] សេះ, សេះសិន្ធវៈ; សេះកើតក្នុងជនបទឈ្មោះសិន្ធុ បា. **សិន្ធូសុ អជានិយោ ជនបទោ> សិន្ធុ, តត្រ ភវោ> សិន្ធវោ** ។ _ **កុល** នាម. ត្រកូលនៃសេះសិន្ធវៈ ។ _ **រដ្ឋ** នាម. ដែនឈ្មោះសិន្ធុ ។

សិនិទ្ធ គុ. [សិនិហ+ត, ហ>ធ] ស្និទ្ធ, ស្និទ្ធជិត, ឆ្លាញ់ ។ _ **ឃាតុ** ន. បាយដីស្និទ្ធ, បាយគ្រឿង ។

សិនេរុ ស.ន. ភ្នំឈ្មោះសិនេរុ ។ _ **បាទ** ពុំ. ជើងនៃភ្នំឈ្មោះសិនេរុ ។ _ **មត្ថក** ន. កំពូលនៃភ្នំសិនេរុ ។

សិនេហ ពុំ. [សិនិហ+ណ] សេចក្តីស្រឡាញ់, សេចក្តីស្នេហា; វិ. **សិនិយ្ហតីតិ> សិនេហោ** ។ _ **បុព្វក** គុ. មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើតមុន ។ _ **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែសេចក្តីស្នេហា ។ _ **សត្ត** ពុំ សត្វមានសេចក្តីស្រឡាញ់, ជាប់ដោយ... ។

សិនេហិត គុ. [សិនេហ+ឥ+ត] ប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីស្នេហា, ដល់ហើយនូវសេចក្តីស្នេហា ។

សិប្ប នាម. [សិ+ប្ប] សិប្បៈ ឬសិល្បៈ បា. **អត្តនោ ហិត- មិច្ចន្តេហិ សេវិយតេតិ> សិប្បំ** ។ _ **ទស្សន** នាម. កិ. សម្តែងនូវសិល្បៈ ។

សិប្បិយ គុ. [សិប្ប+ឥយ] អ្នកមានសិល្បៈ; វិ. **សិប្បំ យស្ស អត្ថីតិ> សិប្បិយោ** ។

សិប្បូបជីវន នាម. [សិប្ប+ឧបជីវន] ជីវិកា, វុត្តិដែលគាសដោយដើម

រកា ។

សិយា គ. [អស+អ+ឯវច.ស.] គប្បីមាន, គប្បីជា.... ។

សិយុំ គ. [អស+អ+ឯវច.ស.] គប្បីមាន, គប្បីជា... ។

សិរី ឥ. [សិ+រ+ឦ] សិរី (វិ. **កតបុញ្ញេហិ សេវិយតេតិ> សិរី** ។ -**វិភវ** ចុំ. សម្បត្តិប្រកបដោយសិរី, ភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយព្រកបដោយ... ។ -**សយន** នចុំ. ទីជាទីដេកប្រកបដោយសិរី ។ -**សោភគ្គ** គុ. មានចំណែកដ៏ល្អប្រកបដោយសិរី, ដ៏លើសដោយលំអនៃសិរី, មានលំអនៃសិរីដ៏ប្រសើរ (សោភគ្គ <សោភន+អគ្គ) ។

សិរីគព្ភ ចុំ. [សិរី+គព្ភ] បន្ទប់ឬល្វែងប្រកបដោយសិរី ។

សិលា ឥ. [សិល+អ+អា.ឥ. ឬសិ+លេ] ថ្ម (វិ. **សេត្តេហិ សេវិយ.តីតិ > សិលា**) ។ -**ថម្ភ** ចុំ. សសរថ្ម, សសរជាវិការៈនៃថ្ម ។

សិលិដ្ឋក គុ. [សិលិស+ត+ក] ស្រឡះស្រឡៀ, ត្រួយ ។

សិលុច្ចយ ចុំ. [សិលា+ឧច្ចយ] ប្រទេសជាទីសន្សំនូវថ្ម, ភ្នំ ។

សិវិកា ឥ. [សិ+ណ្វុ, ឥុ.វ.ព., អនៃវ>ឥ] វ, អង្រឹងស្នែង, គ្រែស្នែង (វិ. **សុខត្ថិកេហិ សេវិយតេតិ> សិវិកា**) ។

សីឃ គុ. [សី+ឃ] ឆាប់, រហ័ស, លឿន, រួសរាន់ ។

សីឃស្ស ចុំ. [សីឃ+អស្ស] សេះលឿន ។

សីឃជវស្ស ចុំ. [សីឃ+ជវ+អស្ស] សេះពេញលក្ខណៈដ៏រហ័ស, សេះ

មានល្បឿនដ៏រហ័ស ។

សីត គុ. [សី+ត] ត្រជាក់, រងា ។ -**កាល** ចុំ. កាលនៃរដូវត្រជាក់ ។ -**បីឡិត** គុ. គឺត្រជាក់បៀតបៀនហើយ ។ -**វាតបរិត្តាណ** ចុំ. ជាគ្រឿងការពារត្រជាក់និងខ្យល់ ។

សីតល គុ. [សីត+លា+អ] ត្រជាក់, (វិ. **សីតំ គុណំ លាតីតិ> សីតលំ**) ។

សីតុណ្ហាទិវស ន. [សីតុណ្ហាទិ+វស] អំណាចនៃបច្ច័យមានត្រជាក់និងក្តៅជាដើម ។

សីតូទក នចុំ. [សីត+ឧទក] ទឹកត្រជាក់ ។

សីល នចុំ. [សិ+លេ ឬសីល+អ] សីល, ប្រក្រតី (វិ. **សិនោតិ ពន្ធតិ ចិត្តមេតេនាតិ> សីលំ**) ។ -**គន្ធ** ចុំ. ក្លិននៃសីល ។ -**តេជ** ចុំ. តេជៈនៃសីល ។ -**ព្វតបត្ត** គុ. រកការត្រឹមតែសីលនិងវត្ត ។ -**ភេទ** ចុំ. កិ.បែកនៃសីល, កិ.ធ្លាយនៃសីល ។ -**រក្ខិត** គុ. អ្នករក្សានូវសីល ។ -**សម្បន្ន** គុ. ដល់ព្រមហើយដោយសីល, បរិបូណ៌ដោយសីល ។

សីលវន្ត គុ. [សីល+វន្តុ] អ្នកមានសីល; វិ. **សីលំ យេសមត្ថីតិ> សីលវន្តោ** ។

សីលវា គុ. [សីល+វន្តុ] អ្នកមានសីល; វិ. **សីលំ យស្ស អត្ថីតិ> សីលវា** ។

សីលវតំ គុ. [សីលវន្តុ+នំ.វិ., ន្តុ+នំ>តំ] នៃបុគ្គលអ្នកមានសីលទាំង

ឡាយ ។

សីលាចារាជ្ជវមទ្ទវាទិគុណសម្បន្នសមុទិត គុ. [សីល+អាចារ+អាជ្ជវ+មទ្ទវ+អាទិ+គុណសម្បន្ន+សមុទិត] អ្នកមានគុណសម្បត្តិបានសីលនិងអាចារៈ និងភាវៈនៃអ្នកស្មោះត្រង់ និងភាវៈនៃអ្នកទន់ភ្លន់ជាដើមឲ្យកើតឡើងហើយ, ឲ្យតាំងឡើងហើយ ។

សីស ន.ប៉ុ. ឬ ប៉ុ. [សិរ ឬ សី+ស] សីសៈ, ក្បាល; បា. សិនាតិ ពន្ធតិ កេសេ ហោតិ ករណាទិសេន ឯត្ថាតិ> សីសំ, សយន្តិ ឯត្ថ ឩកាយោតិ> សីសំ ។ - វេទនា ន. គឺ.ចុកក្បាល ។ - ហត្ថអាទិ គុ. កិច្ចមានគឺ.ពាក់ខ្លួនក្បាលជាដើម ។ - ចុណ្ណនាទិបត្ត គុ. ពោត្រូវបែកគឺ.បើកនៃក្បាលជាដើម, គឺ.ត្រូវចោលនៃក្បាលជាដើម ។ - រោគាទិភេទ ប៉ុ. ផ្សេងដោយរោគមានរោគក្នុងក្បាលជាដើម ។ - វេឋន ឬ វេដ្ឋន ន.ប៉ុ. សំពត់សម្រាប់រុំក្បាល, ឈ្នួតនៃសីសៈ ។

សីហ ប៉ុ. [សហ្សុ+សូហ] សត្វដែលមានមាឌល្អប្រពៃ (សីហៈ); វ. ហិនតិ ហិំសតីតិ> សីហោ ។ - នាទ ប៉ុ. គឺ. សម្រែកនៃសត្វសីហៈ, សម្រែកជាគឺ.សម្រែកនៃសីហៈ, សីហនាទ ។ - បញ្ជរ ន.ប៉ុ. សីហបញ្ជរ, ភាពនៃសត្វសីហៈ, បង្អួចមានលម្អដូចជាភាពនៃសត្វសីហៈ, គឺ.ដេកនៃសីហៈ ។

សុអញ្ជនអក្ខិ ន.ប៉ុ. [សុ+អញ្ជន+អក្ខិ] ភ្នែកដែលបន្តក់ល្អហើយ, ដែលបន្តក់ដោយល្អ ។

សុកត គុ. [សុ+ករ+ត] ដែល...ធ្វើល្អហើយ; វ. សុដ្ឋុ ករីយតិ> សុកតោ ។ - កម្មវិនាសនលក្ខណ គុ. មានគឺ.ញ៉ាំងអំពើដែលបុគ្គលធ្វើល្អហើយឲ្យវិនាសជាលក្ខណៈ ។

សុករ គុ. [សុ+ករ+អ] គឺបុគ្គលធ្វើបានដោយងាយ, ដែលងាយធ្វើ; វ. សុខេន ករីយតេតិ> សុករំ ។

សុក្ក គុ. [សុច+រ, ច>ក>ក្ក] ស, ពណ៌ស ។

សុក្កំស ប៉ុ. [សុក្ក+អំស] ចំណែកនៃធម៌ស ។

សុកថិត គុ. [សុ+កថ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ពោលល្អហើយ ។

សុក្ខ គុ. [សុស+ត, ត>ខ, សុស្ស] ស្ងួត, ក្រៀម ។ - កដ្ឋខណ្ឌក ន.ប៉ុ. កំណាត់នៃឈើស្ងួត ។ - ទារុ ន.ប៉ុ. ឈើស្ងួត, ឧសស្ងួត ។

សុក្ខាបេតិ គុ. [សុស្ស+ណាបេ+ឥ ...] ឲ្យស្ងួតហើយ ។

សុខ ន.ប៉ុ. [សុ+ខន ...] សុខ, ស្រួល, ងាយ បា. សុដ្ឋុ ខនតីតិ> សុខំ, សុខេន ខមិយតីតិ> សុខំ ។ - កាមី គុ. អ្នកប្រាថ្នានូវសេចក្ដីសុខ ។ - ប្បត្ត គុ. អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីសុខ ។ - បរិយេសី គុ. អ្នកស្វែងរកនូវសុខ ។ - ភាគិក មានរូបជាសុខ, មានរូបនាំមកនូវសុខ ។ - សម្ពាស គុ. មានគឺ.ពោលនាំមកនូវសេចក្ដីសុខ, មានសេចក្ដីសប្បាយនាំមកនូវសេចក្ដីសុខ ។ - សេយ្យ ន. គឺ.ដេកជាសុខ, គឺ.ដេកនាំមកនូវសុខ ។

សុខានុភវនដ្ឋាន នថុំ. [សុខ+អនុភវន+ឋាន] ទីជាទីសោយនូវសេចក្ដីសុខ, ទីជាទីទទួលនូវ... ។

សុខាវហ គុ. [សុខ+អាវហ] នាំមកនូវ..., ជាទីនាំមកនូវ... ។

សុខិត គុ. [សុខ+ឥ+ត] ដល់ហើយនូវសេចក្ដីសុខ, ប្រព្រឹត្តទៅហើយដោយសេចក្ដីសុខ; វិ. **សុខំ សុខេន វា ឥតោ បត្តោតិ> សុខិតោ** ។

សុខុទ្រយ គុ. [សុខ+ឧទ្រយ] មានសុខជាកំរៃ, ចម្រើនដោយសុខ, ជាទីញ៉ាំងសុខឱ្យចម្រើន ។

សុខុម គុ. [សុខ+ឧម] សុខុម, ល្អិត, ឆ្មារ ។ - **វត្ថនិវត្ថ** គុ. ស្លៀកហើយនូវសំពត់មានសាច់ល្អិត ។

សុខេត្ត នថុំ. [សុ+ខេត្ត] ស្រែដ៏ល្អ ។

សុខេសី គុ. [សុខ+ឥស+ណី] អ្នកស្វែងរកនូវសេចក្ដីសុខ; វិ. **សុខំ ឯសតីតិ> សុខេសី** ។

សុគត គុ. [សុ+គម+ត] ទៅដោយល្អ, ព្រះសុគត ។ - **ប្បសត្ថ** គុ. ដែលព្រះសុគតសរសើរហើយ ។ - **មហាបំសុកូលចីវរ** នថុំ. មហាបង្សុកូលចីវររបស់ព្រះសុគត ។

សុគន្ធ គុ. [សុ+គន្ធ] មានក្លិនល្អ, មានក្លិនក្រអូប ។

សុគតិ ឥ. [សុ+គតិ] ដំណើរល្អ, កិ.ទៅដោយល្អ (គតិ<គម+តិ = វិ. **គមនំ> គតិ, សោភណា សុដ្ឋុ វា គតិ> សុគតិ**) ។

- **សំវត្តនិក** គុ. ប្រកបក្នុងកិ.ប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសុគតិ, ប្រកបក្នុងកិ.ញ៉ាំងសត្វឱ្យប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសុគតិ ។

សុគហិត គុ. [សុ+គហ+ឥ.អា.+ត] ដែលខ្លួនកាន់យកល្អហើយ,... ។

សុគោបិត គុ. [សុ+គុប+ឥ.អា.+ត] ដែលខ្លួនគ្រប់គ្រងល្អហើយ ។

សុង្ក ថុំ. [សុង្ក+អ] ស្ងួយ, អាករ វិ. **សុង្កតិ យេន សោ> សុង្កោ** ។

សុចិ ឥ. [សុច+ឥ] សេចក្ដីស្អាត, របស់ស្អាត ។ - **កម្ម** គុ. អ្នកមានការងារដ៏ស្អាត ។ - **គវេសី** គុ. អ្នកស្វែងរកនូវសេចក្ដីស្អាត ។ - **គន្ធ** មានក្លិនក្រអូប ។ - **មំសូបសេចន** ន. ដែលលាយដោយសាកដ៏ស្អាត ។

សុចិណ្ណ គុ. [សុ+ចរ+ត ត>ណ្ណ, លុប រ] គឺ...ប្រព្រឹត្តល្អហើយ ។ <សុ+ចិ+ត — គឺ...សន្សំល្អហើយ ។

សុឆន្ន គុ. [សុ+ឆទ+ត, ត>ន្ន, លុប ទ] ដែលបុគ្គលបិទបាំងល្អហើយ, ប្រក់ល្អហើយ ។

សុជម្បតិ ន.ប. ទេវរាជឈ្មោះសុជម្បតិ (ព្រោះព្រះឥន្ទជាប្ដីនៃនាងសុជា ឬសុជាតា) ។

សុជាត គុ. [សុ+ជន>ជា+ត] កើតល្អហើយ ។

សុជីវ ថុំ. [សុ+ជីវ] រស់នៅដោយងាយ, កិ.រស់នៅដោយស្រួល ។

សុញ្ញ គុ. [សុន+អ, ន+យ>ញ>ញ្ញ] សូន្យ, ស្ងាត់, ទទេ វិ. **សុនតិ**

កុច្ឆភាទំ គច្ឆតិ> សុញ្ញំ ។

សុញ្ញាគារ នាម. [សុញ្ញ+អគារ] ផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ។

សុដ្ឋុ និ. ដោយល្អ, ដោយស្រួល, ដោយប្រពៃ ។ - **តរ** គុ. ល្អជាង, ស្រួលជាង, ល្អដោយវិសេស ។ - **សមាហិត** គុ. មានចិត្តតាំងមាំហើយដោយល្អ ។

សុណាតិ កិ. [សុ+ណា+តិ.វ.] ស្តាប់, ឮ ។

សុណាបិត កិ. [សុ+ណាបេ+ត] គឺ...ឱ្យស្តាប់ហើយ, -ឱ្យឮហើយ ។

សុណិសា ឬ សុណ្ហា ឥ. [សុ+ណិស+អា.ឥ.] កូនប្រសាស្រី; វិ. សុណ្ហាគច្ឆតិ> សុណិសា ។

សុត កិ. ឬ គុ. [សុ+ត] គឺ...ឮហើយ, -ស្តាប់ហើយ; វិ. សុយ្យតេតិ> សុតោ ។ ន. កិ.ឮ, កិ.ស្តាប់ ។ - **កិច្ច** ន. កិច្ចគឺកិ. ស្តាប់, កិច្ចដោយពាក្យដែលខ្លួនស្តាប់ហើយ ។ - **គន្ធធារណ-គន្ធបដិបត្តិគន្ធ** ទ្វ. គន្ធគឺកិ.ស្តាប់ និងគន្ធគឺកិ.ទ្រទ្រង់ទុក និងគន្ធគឺសេចក្តីប្រតិបត្តិ, គន្ធគឺពុទ្ធវចនៈដែលខ្លួនស្តាប់ហើយ និងគន្ធគឺកិ.ទ្រទ្រង់ និងគន្ធគឺសេចក្តីប្រតិបត្តិ ។ - **បុព្វ** គុ. ដែល...ធ្លាប់ស្តាប់ហើយ ។

សុត្ត កិ. ឬ គុ. [សុប ឬ សូច+ត] ដែលដេកលក់ហើយ, ដោតក្រងហើយ ។ - **ប្បពុទ្ធោវិយ** ដូចជាបុគ្គលដេកលក់ហើយភ្ញាក់ឡើង ។ - **ប្បវត្តិ** ន. ភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកដេកលក់ហើយព្រអេចហើយ ។ - **វត្ថកោសេយ្យវត្ថ** គុ. ដ៏ពេញដោយសំពត់

អំបោះ និងសំពត់សូត្រ; ដ៏ពេញដោយសំពត់គឺបុគ្គលធ្វើដោយអំបោះ និងសំពត់គឺបុគ្គលធ្វើដោយសូត្រ ។

សុត្វា អ. [សុ+ត្វា] ឮហើយ, ស្តាប់ហើយ ។

សុទំ និ. ឮថា, បានឮថា (ដូចកិរ,ខលុ) ។

សុទឌ្ឍ គុ. [សុ+ទហ+ត] ដែលភ្លើងឆេះល្អ, -ឆេះសុសហើយ ។

សុទន្ត គុ. [សុ+ទម+ត] ទូន្មានល្អហើយ, បង្ហាត់ល្អហើយ ។

សុទស្ស គុ. [សុ+ទិស+អ] គឺបុគ្គលឃើញបានដោយងាយ ។

សុទិដ្ឋ គុ. [សុ+ទិស+ត] គឺបុគ្គលឃើញល្អហើយ, -សម្តែងល្អហើយ ។

សុទិន្ន គុ. [សុ+ទា+ត] ដែល...ឱ្យល្អហើយ ។ - **ទាន** នាម. ទានដែលបុគ្គលឱ្យល្អហើយ ។

សុទុត្តរ គុ. [សុ+ទុ+តរ+អ] ដែលបុគ្គលឆ្លងបានដោយលំបាកក្រៃលែង ។

សុទុទ្ទស គុ. [សុ+ទុ+ទិស+អ] ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយលំបាកក្រៃលែង ។

សុទេសិត កិ. [សុ+ទិស+ឥ.អា.+ត] ដែល...សម្តែងល្អហើយ, -សម្តែងហើយដោយល្អ ។

សុទ្ធ គុ. [សុធ+ត] ស្អាត, បរិសុទ្ធ, សុទ្ធ ។ - **សាលិតណ្ឌុល-នាឡិ** ន. នាឡិនៃអង្ករនៃស្រូវសាលីដ៏ស្អាត, -ដ៏សុទ្ធ ។

សុធម្មា អ.ន. នាងសុធម្មា ។ **ទេវសភាសុធម្ម** គុ. ក្រុកដស្មើ ដោយមេវសភាឈ្មោះសុធម្មា ។

សុធា ន. (សុធ+អ+អា_ឥ.) កំបោរ, បាយអរ; គុ. ស្អាត ។ **បរិកម្មកត** គុ. មានបរិកម្មដោយបាយអរធ្វើហើយ ។ **មត្តិកលេបន** ន. លាបឬបូកដោយបាយអរនិងដីស្អិត, បូកដោយបាយអរ ។ **ភោជនរស** ចុំ. រសនៃសុធាភោជន, រសនៃភោជនដ៏ស្អាត ។

សុធោត គុ. (សុ+ធុ+ត) ដែលបុគ្គលខាត់ល្អហើយ, លាងល្អហើយ ។ **មណិខណ្ឌមិវ** ន. ដូចជាដុំកែវមណីដែលបុគ្គលខាត់ល្អហើយ ។

សុនខ ចុំ. សុនខ, ឆ្កែ ។ **បរិវុត** គុ. គឺឆ្កែចោមរោមហើយ ។ **លុទ្ទក** ចុំ. ព្រានអ្នកបញ្ចើរនូវឆ្កែ, ព្រានអ្នកលែងនូវឆ្កែ, ព្រានឆ្កែ ។ ឥ. **សុនខី** ។

សុន្ទរ គុ. [សុ+ទរ+អ] ល្អ ។ **តរ** គុ. ល្អជាង, ល្អវិសេស ។

សុនិទ្ទិដ្ឋ គុ. [សុ+និ+ទិស+ត] ដែលព្រះអង្គសំដែងល្អហើយ ។

សុនិបុណ គុ. [សុ+និ+បុណ+អ] ល្អិតល្អ, ល្អិតផង, ល្អិតណាស់ ។

សុនិម្មល គុ. [សុ+និ+មល] មានមន្ទិលចេញហើយដោយល្អ, ប្រាសចាកមន្ទិលដោយល្អ ។

សុបគ្គហិត គុ. [សុ+ប+គហ+ឥ_អា.+ត] ដែលខ្លួនផ្គងល្អហើយ ។

សុបញ្ញត្ត គុ. [សុ+ប+ញប+ត] ដែល... តាក់តែងល្អហើយ, ក្រាលល្អហើយ ។

សុបដិជគ្គិត គុ. [សុ+បដិ+ជគ្គ+ឥ_អា.+ត] ដែល... ថែទាំល្អហើយ, ចិញ្ចឹមបម្រុងល្អហើយ, សម្អាតល្អហើយ, បោសសម្អាតល្អហើយ ។

សុបដិបន្ន គុ. [សុ+បដិ+បទ+ត] ប្រតិបត្តិល្អហើយ, ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃ ។

សុបណ្ណ ចុំ. គ្រុឌ (ដូច **សុវណ្ណ**, វេនតេយ្យ) ។

សុបតិ ? [សុប+អ+តិ_វ.] ដេក, ដេកលក់ ។

សុបន នចុំ. (សុប+យុ) កិ.ដេកលក់ ។

សុប្បពុទ្ធ គុ. [សុ+ប+ពុធ+ត] ភ្ញាក់ល្អហើយ, ភ្ញាក់ហើយដោយប្រពៃ ។ អ.ន. សាក្យៈឈ្មោះសុប្បពុទ្ធ ។ **កុដ្ឋី** គុ. បុរសមានរោគឃ្លង់ឈ្មោះសុប្បពុទ្ធ ។

សុប្បរូបលាភិ គុ. [សុប្ប+រូបលាភ+អាវិ] (គ្រឿងឧបករណ៍) មានចង្កេះនិងរវៃស្រួលជាដើម ។

សុបរិសំវុត គុ. [សុ+បរិ+សំ+វុ+ត] សង្រួមល្អហើយ ។

សុប្បសន្ន គុ. [សុ+ប+សទ+ត] ជ្រះថ្លាល្អហើយ ។

សុប្បារកបដ្ឋន នចុំ. [សុប្បារក+បដ្ឋន] កំពង់ឈ្មោះសុប្បារកៈ ។

សុបិន នចុំ. [សុប+ឥន] កិ.យល់សប្តិ, សេចក្តីយល់សប្តិ; រ៉. **សុបនំ**

> សុបិនំ, សុបិយកេតិ ចា> សុបិនំ ។

សុបិហិតទ្វារ គុ. [សុបិហិត+ទ្វារ] មានទ្វារបិទល្អហើយ ។

សុបុប្ផិត គុ. [សុ+បុប្ផ+ឥ.ភ.+ត] ដែលរីកល្អហើយ ។

សុបោថិត គុ. [សុ+ពោធ ឬ បុថ+ឥ.ភ.+ត] ដែល...វាយល្អហើយ, ...វាយខ្លាំងហើយ, ...វាយដំណំហើយ ។

សុផុស្សិត គុ. [សុ+ផុស+ឥ+ឥ.ភ.+ត] ដែលជិតល្អហើយ, ដែលស្និទ្ធជិត ។

សុពច គុ. [សុ+វច+អ] ដែលគេប្រដៅបានដោយងាយ, ដែលគេស្តីបានដោយងាយ; វិ. សុដ្ឋុ វុច្ចតីតិ> សុព្វចោ ឬ សុវ-ចោ ។

សុវុដ្ឋិ ឥ. [សុ+វុដ្ឋិ] ភ្លៀងស្រួល, ភ្លៀងល្អ ។ -**ទុវុដ្ឋិភាវ** ពុ. ភាវៈនៃភ្លៀងស្រួលនិងភ្លៀងមិនស្រួល ។

សុភ គុ. [សុភ+អ] ល្អ, ស្អាត ។

សុភានុបស្សី គុ. [សុភ+អនុ+ទិស+ណី] អ្នកមានតិ.ឃើញរឿយៗ នូវអារម្មណ៍ថាល្អជាប្រក្រតី; វិ. សុភំ អនុបស្សិតុំ សីលមស្សាតិ> សុភានុបស្សី ។

សុភាវិត គុ. [សុ+ភូ+ឥ.ភ.+ត] ដែល...ចម្រើនល្អហើយ, ...អប់រំល្អហើយ ។

សុភាសិត គុ. [សុ+ភាស+ឥ.ភ.+ត] ដែល...សម្តែងល្អហើយ ។

សុភិក្ខ ឥ. [សុ+ភិក្ខា] ភិក្ខា (បាយ) គឺបុគ្គលបានដោយងាយ; វិ. សុលភា ភិក្ខា> សុភិក្ខា ។ គុ. មានបាយគឺបុគ្គលបានដោយងាយ; វិ. សុលភា ភិក្ខា យេន សោ> សុភិក្ខោ ។

សុមនបុប្ផ នពុំ. [សុមន+បុប្ផ] ផ្កាម្លិះ ។

សុមនមកុល នពុំ. [សុមន+មកុល] ផ្កាម្លិះក្រពុំ, ផ្កាម្លិះនោប ។

សុយុត្ត គុ. [សុ+យុជ+ត] ដែលបុគ្គលប្រកបល្អហើយ ។

សុរ គុ. [សុ+រ] ក្លៀវក្លា, អង់អាច ។

សុរត្តទុបដ្ដ នពុំ. [សុរត្ត+ទុបដ្ដ] សំពត់មានជាន់ពីរដែលបុគ្គលជ្រលក់ល្អហើយ (សុរត្ត<សុ+រញ្ជ+ត) ។

សុរភិគន្ធវាសិត គុ. [សុរភិ+គន្ធ+វាសិត] ដែលបុគ្គលអប់ហើយដោយគ្រឿងមានក្លិនក្រអូប ។

សុរា ឥ. [សុ+រ+អា.ឥ.] សុរា, ស្រា ។ -**ឆណ** ពុ. មហោស្រព គឺបុគ្គលគប្បីលេងព្រោះសុរា ។ -**បានដ្ឋាន** នពុំ. ទីជាទីផឹកនូវសុរា ។ -**បុណ្ណ** គុ. ដ៏ពេញហើយដោយសុរា ។ -**មទមត្ត** គុ. អ្នកស្រវឹងហើយដោយសេចក្តីស្រវឹងព្រោះសុរា ។

សុរិយ ពុ. [សុរ+ឥយ] ព្រះអាទិត្យ (វិ. លោកានំ សុរភាវំ ជនេតីតិ> សុរិយោ) ។

សុរិយុគ្គមន នពុំ. [សុរិយ+ឧគ្គមន] កិ.រះឡើងនៃព្រះអាទិត្យ, ជាទីរះឡើងនៃព្រះអាទិត្យ ។

សុលទ្ធ គុ. [សុ+លភ+ត] គឺ...បានហើយដោយស្រួល ។

សុលភ គុ. [សុ+លភ+អ] ដែល...បានហើយដោយល្អ, ...គប្បីបានដោយស្រួល ។

សុរ, សុរីក ពុ. [សុ+អ, ឧបែសុ>ឧរ] សោក ឱ. **សុណាតីតិ> សុរោ** ។

សុវច គុ. [សុ+វច+អ] ដែលបុគ្គលប្រដៅបានដោយងាយ, ...ស្តីផាបានដោយងាយ; ឱ. **សុវច្ចំ ឧបុត្តីតិ> សុវចោ** ។

សុវណ្ណ នាម. [សុ+វណ្ណ] មាស; គុ. មានពណ៌ល្អ, មានសម្បុរល្អ ។ - **កដច្ឆុ** នាម. វែកដែលគេធ្វើដោយមាស, វែកមាស ។ - **ការ** ន. បុគ្គលអ្នកធ្វើនូវមាស, ជាងមាស ។ - **កេយូរ** ន. សង្វារជាវិការៈនៃមាស ។ - **កោសក** ន. ស្រោមជាវិការៈនៃមាស ។ - **យដ្ឋិ** ន. ដងជាវិការៈនៃមាស ។ - **វិចិត្រ** គុ. ដែលវិចិត្រដោយមាស ។ ល ។

សុវិភត្ត គុ. [សុ+វិ+ភជ+ត] ដែលបុគ្គលចែកល្អហើយ, ...ចែកហើយដោយល្អ ។

សុវិហីន គុ. [សុ+វិ+ហា+ត] សាបសូន្យហើយ, សូន្យហើយ ។

សុសញ្ញត គុ. [សុ+សំ+យម+ត] ដែល... សង្រួមល្អហើយ ។

សុសមារទ្ធ គុ. [សុ+សំ+អា+រភ+ត] ដែលប្រារព្ធល្អហើយ ។

សុសមាហិត គុ. [សុ+សំ+អា+ធា+ត] អ្នកមានចិត្តតាំងមាំហើយ តម្កល់មាំហើយ ។

សុសម្បវេទិយ គុ. [សុ+សុ+វេទិយ] គឺ...គប្បីល្អប់បានដោយងាយ ។

សុសំវិហិត គុ. [សុ+សំ+វិ+ធា+ត] ដែល...ចាត់ចែងល្អហើយ ។

សុសំវុត គុ. [សុ+សំ+វុ+ត] អ្នកសង្រួមល្អហើយ ។

សុសាន នាម. [ឆវ+សយន, ឆវ>សុ, សយន>សាន] ទីជាទីដេកនៃសព (ស្មសាន, ព្រៃស្មសាន) ។ - **គោបក** នាម. អ្នកគ្រប់គ្រងនូវព្រៃស្មសាន, អ្នកដែលរក្សានូវព្រៃស្មសាន ។ ឝ. **សុសានគោបិកា** ។ - **សាមន្ត** ន. ទីជិតនៃ... ។

សុសិក្ខិត គុ. [សុសុ+ឈ+ជ...+ក្ខ] ស្ងប់ហើយ, ស្ងៀមស្ងាត់ហើយ, ស្ងាត់ហើយ, ទំហើយ ។

សុសិរ គុ. [សុសិ+រ] ប្រហោងប្រហែង, ប្រហោង; ឱ. **សុសិ យស្ស អត្ថីតិ> សុសិរោ (វុក្ខោ)** ។

សុស្សូសា គុ. [សុសុ+សាស+អ] ការប្រព្រឹត្តនូវសំឡេងជាសុភ ។

សុស្សោណី ភា. ន. គុ. [សុ+សោណិ] (ស្ត្រី) អ្នកមានត្រគាកល្អ, អ្នកមានត្រគាកល្អ (មានត្រគាកពីគាត់ផ្ចិតដល់ត្រគាកទាំងសងខាង ឬស្ត្រីអ្នកមានត្រគាកពីកណ្ដាលក៏បាន); ឱ. **សុន្ទរា សោណិ យស្សា សា> សុស្សោណី** ។

សុហជ្ជ នាម. [សុហទយ+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានហឫទ័យល្អ (មិត្តសម្លាញ់); ឱ. **សុហទយស្ស ភាវោ> សុហជ្ជំ** ។

សុហិត គុ. បានប្រយោជន៍ដោយល្អ, ឆ្អែតហើយ, ស្កប់ស្កល់ហើយ ។

សុហុជ្ជុ គុ. [សុ+ឧជុ, ចុះប.រា.] អ្នកមានចិត្តត្រង់, អ្នកមានចិត្តស្លូតត្រង់ ។

សូករ ពុ. ជ្រូក ។ -**បោតក** ពុ. កូននៃជ្រូក ។ ឥ. -**បោតិកា** ។ -**រវ** ន. សម្រែកនៃជ្រូក, សម្រែកដូចជាសម្រែកនៃជ្រូក ។

សូករិក ន. [សូករ+ណិក] ព្រានជ្រូក (បា. សូករេ ហន្ត្វា ជីវតីតិ> សូករិកោ) ។

សូចិ ឥ. [សុច+ឥ] ម្ជុល (បា. សូចេតិ បកាសេតីតិ> សូចិ) ។ -**កម្ម** នពុ. កម្មគឺបុគ្គលធ្វើដោយម្ជុល ។ -**បាសក** ន. រន្ធនៃម្ជុល, ច្រមុះនៃម្ជុល ។

សូប ពុ. ឬ នពុ. [សុ+ប] ឈ្មោះស្លាបព្រាបាយដែលគេប្រើដីក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេចក្ដីសុខ (សម្លទឹក ឬម្ហូបទឹក); បា. សុខ-ភាយ បាតព្វោ> សូបោ, សរតិ រុចិ ជនេតីតិ> សូបោ ។ -**ព្យញ្ជន** នពុ. សម្លនិងសម្លគោក (សម្លណាគោកៗ ឬគ្រឿងគ្មានទឹកហៅថាព្យញ្ជនៈទាំងអស់) ។ -**វិកតិ** ឥ. គឺ.ធ្វើឱ្យប្លែកនៃសម្ល, សម្លដែលបុគ្គលធ្វើឱ្យប្លែក, សម្លប្លែកបែប ។

សូបេយ្យ នពុ. [សូប+ឯយ្យ ឬណេយ្យ] វត្ថុជាប្រយោជន៍ដល់សម្ល (គ្រឿងសម្ល); បា. សូបស្ស ហិតំ> សូបេយ្យំ ។

សូយិត្ត គុ. [សុ+ឈាយ+ឥ.រា.+ត្ត.អដ្ឋ.] ឆ្អិនហើយ ។

សូរ គុ. [សូរ+អ] ក្លៀវក្លា, អង់អាច ។ -**ភាព** ពុ. ភាពក្លៀវក្លា ។ -**ពជ្ជិត** គុ. ដែលមនុស្សក្លៀវក្លាតំរាបហើយ ។

សូល នពុ. [សូល+អ] ឈើអណ្ដោត, ដែកអណ្ដោត; ចម្រូង ឬចម្រូងដែក; ឈើស្នូល ឬឈើស្នូល ។ -**កោដិ** ឥ. ចុងនៃ... ។ -**អគ្គ** ចុងនៃ... ។

សេក្ខ ពុ. [សិក្ខ+ណ] អ្នកសិក្សានូវសិក្ខា ៣ (សេក្ខបុគ្គល); បា. តិស្សោ សិក្ខា សិក្ខន្តីតិ> សេក្ខា ។ ប្រើជា សេខ ក៏បាន ។

សេដ្ឋ គុ. [បសត្ថ+ឥដ្ឋ, បសត្ថ>ស] ប្រសើរ, ប្រសើរបំផុត; បា. អយមេតេសំ អតិសយេន បសត្ថោតិ> សេដ្ឋោ ។ -**ធម្ម** ន. ព្រះភាវៈនៃព្រះនិព្វាននោះជាធម្មជាតិប្រសើរ ។

សេដ្ឋី ពុ. សេដ្ឋី, មនុស្សអ្នកមានទ្រព្យ ។ -**ដ្ឋាន** នពុ. ទីនៃសេដ្ឋី, តំណែងនៃសេដ្ឋី ។

សេត ឬ **សេតក** គុ. ស, មានពណ៌ស ។ -**ឆត្ត** នពុ. ឆត្រស, ស្វេតឆត្រ ។

សេតិ កិ. [សី+អ+តិ.វ.] ដេក, រមែងដេក ។

សេតុ នពុ. [សិ+តុ] ស្ពាន (បា. សិនោតិ ពន្ធតិ បារិមតីរំ ឯតេនាតិ> សេតុ) ។ -**ឃាតវល** ពុ. កំណាត់នៃកិ.សម្លាប់នូវបាបធម៌ដោយស្ពានគឺអរិយមគ្គ ។

សេទ ពុ. [សិទ+ណ, ទ>ទ] ញើស (បា. សេទតិ បច្ចតីតិ> សេទោ) ។

- កិលិន្ន គុ. សើមស្រាំងហើយដោយញើស ។ - តិន្ត គុ. ទទឹកដោយញើស ។

សេន ពុ. [សី ឬ ស្យៃ+ន] សត្វខ្លែង ។

សេនាសន្តជ្ជី គុ. [សេន+អសន្តជ្ជ] អ្នកពិនព្រួតអរព្រួយហើយដោយរាំងសម្បត្តិជារបស់ខ្លួន ។ សេន<ស+នា.វិ. ។

សេនាសន ឧពុ. [សេន+អាសន] ទីជាទីដេកនិងទីជាទីអង្គុយ (សេន<សី+យុ = វិ. សេតិ ឯត្ថាតិ> សេនំ ។ អាសន <អាស+យុ = វិ. អាសតិ ឯត្ថាតិ> អាសនំ) ។

សេបណ្ណិ ឥ. ដើមធំបក់ ។

សេយ្យ គុ. [បសត្ថ+ឥយ, បសត្ថ>ស] ប្រសើរ, ប្រសើរលើសវិសេស (ឱ. ដូច សេដ្ឋោ) ។

សេយ្យថា និ. ដូចជា, ប្រៀបដូចជា, យ៉ាងណា, យ៉ាងណាមិញ,... ។

សេយ្យសិ គិ. [សេយ្យ+អ+សិ.វ.] ពោលចុះ,ផង្រួះ ។

សេយ្យា ឥ. [សី+យ] គឺ.ដេក, ពិដេក, ជាទីដេក (ឱ. សយន្តិ អស្សន្តិ> សេយ្យា) ។

សេល ពុ. [សិលា+ណ] តំបន់ថ្ម (ភ្នំ); វិ. សិលានំ រាសិ> សេលោ ។

សេវក គុ. [សេវ+ណ្វុ] អ្នកសេព, អ្នកសេពគប់; វិ. សេវតីតិ> សេវកោ ។

សេវិត្តិ គិ. [សេវ+អ+តិ.វ.] សេព, សេពគប់, គប់រក ។

សេវាល ពុ. [សី+អាល] សារាយ, ចាយហ (ឱ. ឧទកំ សេវតីតិ> សេវាលោ) ។ - បរិយោនទ្ធ គុ. គឺសារាយរួបរឹតហើយ, ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។

សេស គុ. [សិស+ណ] សេសៈ, សល់ ។ - ភាវ ន. ការដ៏សេស ។

សេសេត្វា អ. [សិស+ណេ+ត្វា] ឱ្យសេសសល់ហើយ, ឱ្យសល់ហើយ ។

សេហិ គិ. [សី+អ+ហិ.ក.] ចូរដេក ។

សោក ពុ. [សុច+ណ] សេចក្តីសោក, កិ.សោក; វិ. សុចនំ> សោកោ ។ - បរេត គុ. គឺសេចក្តីសោកគ្របសង្កត់ហើយ ។ បរេត<បរ+ឥ+ត = ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

សោចតិ គិ. [សុច+អ+តិ.វ.] សោក, សោយសោក, សៅសោក, សោកស្តាយ ។

សោចន ឧពុ. [សុច+យុ] កិ.សោក, ជាទីសោក, ជាទីសោយសោក ។

សោណ្ឌ ពុ. [សោណ្ឌ+ណ] អ្នកលេង, រោងស្រា, ប្រមោយដើរ ។

សោណ្ឌិ ឥ. [សោណ្ឌ+ឧ+ឥ] ត្រពាំង, ត្រពាំងថ្ម ។

សោត ឧពុ. [សុ+ត] អវយវៈជាគ្រឿងស្តាប់ (ត្រចៀក, ក្រវែល, ខ្សែ; វិ. សុណាតិ ឯតេនាតិ> សោតំ ។

សោតាបន្ន គុ. [សោត+អាបន្ន] អ្នកដល់ហើយនូវសោតៈ ។

សោត្ថិ ន. សួស្តី, សេចក្តីសួស្តី ។ . **ភាវ** ន. ភាវៈនៃសួស្តី, ..នៃអ្នកមានសួស្តី ។

សោធន នពុំ. [សុធ+យុ] កិ.ជម្រះ, កិ.សម្អាត ។

សោធិត គ. [សុធ+ណេ+អិត្ត.វ.] ជម្រះ, សម្អាត, ឱ្យស្អាត ។

សោបាណ ពុំ. ជណ្ដើរ ។ . **បាទមូល** ន. ប្រទេសជាទីតាំងនៃជើងនៃជណ្ដើរ, ទីជិតនៃជើងនៃជណ្ដើរ ។

សោភគ្គប្បត្ត គុ. [សោភគ្គ+បត្ត] ដល់ហើយនូវចំណែកដ៏ល្អ, ដល់ហើយនូវសិរីដ៏លើស, ..ដ៏ប្រសើរ ។

សោភតិ គ. [សុភ+អ+តិ.វ.] ល្អ, លម ។

សោមនស្ស នពុំ. [សុមន+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលមានចិត្តល្អ ឬភាវៈនៃចិត្តល្អ; វិ. **សុមនស្ស ភាវោ> សោមនស្សំ** ។ . **សហគត** គុ. ទៅព្រមរួមជាមួយសោមនស្ស, ប្រព្រឹត្តទៅព្រមរួមជាមួយ..., ប្រកបដោយ... ។

សោរត គុ. [សុ+រម+ត] ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងកម្មដ៏ល្អ, ជាអ្នកស្ងប់ ។

សោវណ្ណមយ គុ. [សុវណ្ណ+មយ] ជាវិការៈនៃមាស, គឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយមាស, សម្រេចហើយដោយមាស (វិការត្ថិត, បកតត្ថិត, និប្ផន្នត្ថិត) ។

សោស្សាម គ. [សុ+អ+ស្សាម.ភ.] នឹងស្ដាប់, នឹងឮ ។

សោសានិក គុ. [សុសាន+ណិក] អ្នកនៅក្នុងព្រៃស្មសាន; វិ. **សុសានេ វសតីតិ> សោសានិកោ** ។

សោឡស ប.សំ. ដប់ប្រាំមួយ (១៦) ។ . **អង្គុលិកណ្ណក** ន. មានបន្ទាមានធ្នាប់១៦ជាប្រមាណ, មានបន្ទាប្រកបដោយធ្នាប់១៦ ។

សំឃិក ឬ **សង្ឃិក** គុ. [សំឃ+ណិក] ជារបស់នៃសង្ឃ; វិ. **សំឃស្ស សន្តកំ> សំឃិកំ** ។

សំយោម គ. [សំ+យម+អ+ភិ.ប., ឧបមភិ.ប.] ចូរសង្រួម,... ។

សំយុត្ត គុ. [សំ+យុជ+ត] ប្រកបព្រមហើយ ។

សំយោគ ពុំ. [សំ+យុជ+ណ] កិលេសជាគ្រឿងប្រកបព្រម; វិ. **សំយោជេតិ ឯតេនាតិ> សំយោគោ** ។

សំយោជន នពុំ. [សំ+យុជ+យុ] កិលេសជាតជាគ្រឿងប្រកបព្រម; វិ. **សំយោជេតិ ឯតេនាតិ> សំយោជនំ** ។ . **សំសគ្គលគ្គ** គុ. អ្នកជាប់នៅហើយក្នុងសំយោជនធម៌និងសំសគ្គធម៌ ។

សំវច្ឆរ ពុំ. ឬ នពុំ. [សំ+វស+ឆរ] ឆ្នាំ (វិ. **សំវសន្តិ ឯត្ថាតិ> សំវច្ឆរោ**) ។

សំវឌ្ឍ គុ. [សំ+វឌ្ឍ+អ] ចម្រើនព្រមហើយ ។

សំវត្តតិ គ. [សំ+វត្ត+អ+តិ.វ.] ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ។

សំវរ ពុំ. [សំ+វរ+អ] កិ.សង្រួម, កិ.រាំង; វិ. **សំវរណំ>**

សំវរោ ។ - ករណ នបុ. កិ.ធ្វើនូវសេចក្ដីសង្រួម ។

សំវាស បុ. [សំ+វស+ណ] កិ.នៅរួម; ឱ. **សំវសនំ > សំវាសោ** ។

សំវិគ្គមានស គុ. [សំវិគ្គ+មានស] មានចិត្តស្លុតហើយ, មានចិត្តតក់ស្លុតហើយ (សំវិគ្គ<សំ+វិជ+ត) ។

សំវិជ្ជន្តិ កិ. [សំ+វិជ+យ+អន្តិ.វ.] ភេទព្រួយ, រំភើបភេទរួប ។

សំវិទហិ កិ. [សំ+វិ+ធា+អ+ហិ.អជ្ជ.] ចាត់ចែងហើយ ។

សំវិភាគ នបុ. [សំ+វិ+ភជ+ណ] កិ.បែងចែក, កិ.ចែករំលែក ។

សំវេគ បុ. [សំ+វិជ+ណ] សេចក្ដីសង្វេគ, សេចក្ដីតក់ស្លុត ។ - ជាត គុ. មានសេចក្ដីសង្វេគកើតហើយ ។

សំវេគី គុ. [សំវេគ+ឦ] អ្នកមានសេចក្ដីសង្វេគ ។

សំវេជេត្វា អ. [សំ+វិជ+ណេ+ត្វា] ឲ្យសង្វេគហើយ, ឲ្យតក់ស្លុតហើយ ។

សំសគ្គ នបុ. [សំ+សជ+អ] កិ.ជាប់ជំពាក់, កិលេសជាគ្រឿងជាប់ជំពាក់; ឱ. **សំសគ្គំ> សំសគ្គោ** ។

សំសដ្ឋ គុ. [សំ+សជ+ត] ច្រឡំហើយ, ច្រឡូកច្រឡំហើយ, ច្រឡំបល់ហើយ, លាយឡំហើយ ។

សំសរន្ត គុ. [សំ+សរ+អន្ត] កាលអន្ទោលទៅ ។

សំសរិត្វា អ. [សំ+សរ+ឥ.អា.+ត្វា] អន្ទោលទៅហើយ ។

សំសន្ទេត្វា អ. [សំ+សន្ទ+អ+ត្វា] សន្ទនាគ្នាហើយ, ប្រៀបធៀបហើយ, ផ្ទៀងផ្ទាត់ហើយ ។

សំសារ បុ. [សំ+សរ+ណ] លោកជាទីអន្ទោលទៅនៃសត្វ (សង្សារ); ឱ. **សំសារន្តិ ឯកាគេ> សំសារោ** ។ - **វដ្ដ** ន. វដ្ដៈគឺសង្សារ ។

សំសិព្វន្តិ កិ. [សំ+សិវុ+យ+អន្តិ.វ.] ដេរព្រម, ចាក់ស្រែះ ។

ហ

ហញ្ញតិ គិ. [ហន+អ+តិ.វ., ន+ត>ញ្ញ] បៀតបៀន, ក្តៅក្រហាយ ។

ហដ្ឋ គុ. [ហដ+ត] រីករាយហើយ ។ . ពហដ្ឋ គុ. រីករាយហើយ, ត្រេកអរហើយ ។

ហតចក្ខុ គុ. [ហត+ចក្ខុ] មានចក្ខុសាបសូន្យហើយ, មានចក្ខុគឺភ្នែក កំចាត់បង់ហើយ ។

ហត្ថកម្ម នបុំ. [ហត្ថ+កម្ម] កម្មគឺបុគ្គលគេប្រើធ្វើដោយដៃ, ហត្ថកម្ម ។ . មូល នបុំ. ជាតម្លៃនៃហត្ថកម្ម ។

ហត្ថកីឡាបនាទិ គុ. [ហត្ថ+កីឡាបន+អាទិ] (វិការៈ) មានកិ. ញុំាង...ឱ្យលេងដោយដៃជាដើម ។

ហត្ថគត គុ. [ហត្ថ+គត] ទៅហើយក្នុងដៃ, (នៅក្នុងដៃ, នៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃ) ។

ហត្ថាជានិយ ពុំ. [ហត្ថ+អាជានិយ] ដំរីអាជានេយ្យ (ប្រើជា ហត្ថាជានេយ្យ ក៏បាន) ។

ហត្ថី ពុំ. [ហត្ថ+ឦ] សត្វមានដៃ (ដំរី); វិ. ហត្ថោ យស្ស អត្ថីតិ> ហត្ថី ។ ឥ. ចុះឥនីបច្ច័យជា ហត្ថិនី ដំរីញី ឬ មេដំរី ។ . កន្តវីណា ឥ. ពិណជាទីត្រេកអរនៃដំរី, ពិណជាទីញុំាងដំរីឱ្យត្រេកអរ ។ . កលភ ពុំ. ដំរីស្ទាវ ។ . ក្ខន្ធវរគត គុ. ទៅហើយលើកនៃដំរីដ៏ប្រសើរ, ឋិតនៅលើកនៃ... ។ . ឆាប ពុំ. កូនដំរី ។ . ជេដ្ឋក គុ. ដំរីជាធំ, ដំរីពាលូង ។ . នាគ ពុំ. នាគគឺដំរី, ដំរីដ៏ប្រសើរ ។ . ពោតក ពុំ. កូននៃដំរី ។ . រូប នបុំ.

រូបនៃដំរី, រូបប្រៀបនៃដំរី ។ . លេណ្ឌ ន. គូថនៃដំរី, អាចម៍នៃដំរី ។ . លិង្គសកុណ ពុំ. សត្វស្លាបហត្ថិលិង្គ, សត្វស្លាបមានភេទដូចជាភេទនៃដំរី ។ . វាហន នបុំ. វាហនៈគឺដំរី ។

ហតាវកាស គុ. [ហត+អវកាស] អ្នកមានឱកាសសាបសូន្យហើយ,... ។

ហទយនិស្សិត គុ. [ហទយ+និស្សិត] អាស្រ័យហើយនូវហឫទ័យ ។

ហន្ត្វា អ. [ហន+ត្វា] សម្លាប់ហើយ ។

ហន្តិ គិ. [ហន+អ+តិ.វ.] បៀតបៀន, សម្លាប់ ។ ប្រើជា ហនតិ ក៏បាន ។

ហន្ទ និ. ណ៎, ហើយចុះ,... ។

ហនាបេយ្យ គិ. [ហន+ណាបេ+ឯយ្យ.ត.] គប្បីឱ្យបៀតបៀន, -ឱ្យសម្លាប់ ។

ហនុកដ្ឋិក ន. [ហនុក+អដ្ឋិ+ក] ឆ្អឹងនៃចង្កា ។

ហនេយ្យ គិ. [ហន+អ+ឯយ្យ.ត.] គប្បីបៀតបៀន, គប្បីសម្លាប់ ។

ហយ ពុំ. [ហយ+អ] សេះ វិ. ហយតិ សីឃំ គច្ឆតីតិ> ហយោ ។

ហរ គិ. [ហរ+អ+ហិ.ប., លុបហិ.ប.] ចូរនាំទៅ ។

ហរតិ គិ. [ហរ+អ+តិ.វ.] នាំទៅ, រមែងនាំទៅ ។

ហរាបេយ្យាសិ គិ. (ហរ+ណាបេ+ឯយ្យាសិ.គា.) គប្បីញុំាង...ឱ្យនាំទៅ, គប្បីបន្ទួយ ។

ហរាបេន្ត គុ. (ហរ+ណាប+អន្ត, ឯនៃបេ>អាប) កាលឱ្យនាំ ។

ហរាហិ គុ. (ហរ+អ+ហិ.ប.) ចូរនាំទៅ, ចូរបន្ទួយ, ចូរជញ្ជូនទៅ ។

ហរិចន្ទនុស្សទ គុ. (ហរិចន្ទន+ឧស្សទ) មានកិ.ព្រោះព្រំដោយខ្លឹមចន្ទន៍លឿង, មានខ្លួនព្រោះព្រំដោយ... ។ ហរិចន្ទន៍ នុ.គឺខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម, ចន្ទន៍ទេស ។

ហរិតបត្ត គុ. (ហរិត+បត្ត) មានស្លឹកខៀវ ។

ហរិត្វា អ. (ហរ+ធ.រក.+ត្វា) នាំទៅហើយ ។

ហរិតព្វ គិ. (ហរ+ធ.រក.+តព្វ) គឺ...គប្បីនាំទៅ ។ - ហរិតព្វក គុ. ខ្ញុំ គឺខ្លួនគប្បីនាំទៅ ។

ហរិតាលមនោសិលា ន. (ហរិតាល+មនោសិលា) ថ្មហរិតាលនិងមនោសិលា (ពាក្យទាំងពីរនេះជាឈ្មោះថ្មមានសាច់ទន់ផុយ មានពណ៌លឿង, ពណ៌ស្ពឺ) ។

ហរិតុបលិត្ត គុ. (ហរិត+ឧបលិត្ត) ដែលគួរលាបហើយដោយវត្ថុមានពណ៌ខៀវ ។ ឧបលិត្ត<ឧប+លិប+ត ។

ហរិយន្តិ គិ. (ហរ+ធ.រក.+យ+អន្តិ.វ.) គឺ...នាំទៅ ។

ហលាហល គុ. (ហាល+អហល) ក្លានិងក្លាដ៏ខ្លាំង, ដ៏ខ្លាំងក្លាក្រៃពេក, ដ៏សាហាវក្រៃលែង ។

ហវេ និ. ដោយពិត... ។ និបាតនេះច្រើនចុះមកជាបទបូរណៈមិនបាច់ប្រែក៏បាន ។

ហសនកេឡិ ន. (ហសន+កេឡិ) កិ.ចំអកដោយកិ.សើច ឬកិ.សើចនិងកិ.ចំអក, កិ.សើចចំអក ។

ហសន្តិ គិ. (ហស+អ+អន្តិ.វ.) សើច, ញញឹម ។

ហសិ គិ (ហស+អ+ឦ អជ្ជ.) សើចហើយ, ញញឹមហើយ ។

ហសិត គុ. (ហស+ធ.រក.+ត) កិ.សើចដ៏...សើចហើយ ។ - គីត-នច្ចាទិ គុ. មានកិ.សើច និងកិ.ច្រៀង និងកិ.រាំជាដើម ។ - មត្តការណា ន. ព្រោះហេតុត្រឹមតែកិ.សើច ។

ហានិ ឥ. (ហា+និ) សេចក្ដីសាបសូន្យ; វិ. ហាយតេតិ> ហានិ ។

ហាបយេ គិ. (ហា+ណាបយ+ឯយ្យ.ស.) គប្បីឱ្យសាបសូន្យ ។

ហាបេតព្វ គិ. (ហា+ណាបេ+តព្វ) គឺ...គប្បីឱ្យសាបសូន្យ ។

ហាបេតុ គិ (ហា+ណាបេ+តុ) ចូរសាបសូន្យ ។

ហារេត្វា អ. (ហរ+ណេ+ត្វា) ញុំាង...ឱ្យនាំទៅហើយ, ឱ្យបន្ទួយចេញហើយ ។

ហាស គុ. (ហស+ណ) កិ.សើច, កិ.រីករាយ; វិ. ហសនំ> ហាសោ ។

ហាសយេយ្យ គិ. (ហស+ណយ+ឯយ្យ.ប.) ចូរឱ្យរីករាយ ។

ហាសយោគិ ក. [ហស+ណយ+សុភូមិ_ភ.] នឹងឲ្យរីករាយ ។

ហាសយិត្វា អ. [ហស+ណយ+ឥ_អា.+ត្វា] ឲ្យរីករាយហើយ ។

ហាស្សំ ក. [ហរ+អ+ស្សំ_ភ.] នឹងនាំទៅ ។

ហាសេតិ ក. [ហស+ណេ+តិ_វ.] ឲ្យរីករាយ ។

ហិ និ. ពិត, មែនពិត,... ។

ហិត គុ. ឬ ន. [ហិ+ត] ផលដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមសប្បាយដល់ហេតុ (ប្រយោជន៍, សេចក្ដីធំទូលាយប្រសើរ, អប្បមាណ); ឧ. ការណា នាំមក ហិតានុគុណ បច្ចត្តគតិ> ហិតំ ។ _ ការី ន. កម្ពុជា ប្រយោជន៍ ។ _ កាម គុ. អ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ ។ _ សុខទ្ធិ គុ. ដែលញុំាងប្រយោជន៍ឲ្យដល់គ្រប់, _ឲ្យសម្រេច ។

ហិត្វា អ. [ហា+ត្វា, អាទេសហា>ឥ] លះបង់ហើយ ។

ហិមវន្ត ន. [ហិម+វន្ត] ព្រៃហិមវន្ត ឬហិមពាន្ត (ប្រទេស ឬភ្នំព្រៃ មិនសល់ឡើយ) ។

ហិយ្យោ ន. ថ្ងៃម្សិល, ក្នុងថ្ងៃម្សិល ។

ហិរញ្ញ នពុំ. [ហរ+អញ្ញ, ហរ>ហិរ] ប្រាក់ ឧ. ឧបមាគិ សព្វាន់ ហិតន្តិ> ហិរញ្ញំ ។

ហិរាហិរ គុ. [ហិរ+អហិរ] ឲ្យជាឥស្សរៀកតូចនិងឥស្សរៀកធំ, _បំណែក តូចនិងបំណែកធំ ។

ហិរិ ឥ. [ហិរិ+ឥ] សេចក្ដីខ្មាស, សេចក្ដីខ្មើម ឧ. កាយទុច្ចរិតា ធិហិ ហិរិយតិតិ> ហិរិ ។

ហិរិនិសេធ គុ. [ហិរិ+និសេធ] អ្នកឃាត់នូវអកុសលវិតក្កៈដោយ ហិរិ ។

ហិរិមា គុ. [ហិរិ+មន្តុ] អ្នកមានហិរិ, អ្នកមានសេចក្ដីខ្មាស; ឧ. ហិរិ យស្ស អត្ថិតិ> ហិរិមា ។

ហីន គុ. [ហា+ឥន, ឥ>ឦ ឬហិ+ន] ថោកទាប, ដែលថយថោក ។

ហីយោ និ. (ចូរមើល ហិយ្យោ) ។

ហីឡេតិ ក. [ហីឡ+ណេ+តិ_វ.] មើលងាយ, មើលណាយ ។

ហឹគុច្ចុណ្ណ នពុំ. [ហិគុ+ចុណ្ណ] លំអិតនៃដើមហិង្គុ, _នៃជាតិហិង្គុ ។

ហឹសមន ពុំ. [ហិស+មន] ចិត្តដែលបៀតបៀន ។

ហឹសតិ ក. [ហិស+អ+តិ_វ.] បៀតបៀន ។

ហឹសិត គុ. [ហិស+ឥ_អា.+ត] គឺ...បៀតបៀនហើយ ។

ហឹសេយ្យ ក. [ហិស+អ+ឯយ្យ_សរ.] គប្បីបៀតបៀន ។

ហុត្វា អ. [ហុ+ត្វា] មាន, ជា... ។

ហុត ក. ឬ គុ. [ហុ+ត] (យញ្ញៈ) ដែលបុគ្គលបូជាហើយ ។

ហុរំ និ. កាន់លោកដទៃ, ភពដទៃ ។

ហុរាហុរ៍ ន. [ហុរ+អហុរ] ការភពតូចនិងភពធំ ។

ហេដ្ឋា ន. ខាងក្រោម, ក្នុងខាងក្រោម ។ -**អបាយសម្បាបក** គុ. ដែលញ៉ាំងសត្វឱ្យដល់ព្រមនូវ អបាយក្នុងខាងក្រោម ។ -**ឱតរណកាល** ន. កាលដែលចុះក្នុងខាងក្រោម ។ -**បាសាទ** ន. ក្នុងខាងក្រោមនៃប្រាសាទ ។ -**ភាគ** ន. ចំណែកក្នុងខាងក្រោម ។

ហេដ្ឋាភិមុខ គុ. [ហេដ្ឋា+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅក្នុងខាងក្រោម ។

ហេដ្ឋិម គុ. [ហេដ្ឋា+ឥម] មានក្នុងខាងក្រោម ឬប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្រោម; វ. ហេដ្ឋា ភវោ បវត្តោ វា> ហេដ្ឋិមោ ។ -**កាយ** ន. កាយមានក្នុងខាងក្រោម ។

ហេតុ បុ. [ហិ+តុ] (សភាវៈ) ជាទីតាំងនៃផល ឬជាទីប្រព្រឹត្តទៅនៃផល (ហេតុ); វ. ហិនោតិ បតិដ្ឋា ផលមេត្ថាតិ> ហេតុ, ហិនោតិ បវត្តតិ ផលមេត្ថាតិ វា> ហេតុ ។ -**ប្បភវ** គុ. មានហេតុជាដែនកើតមុន ។ -**សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយហេតុ, អ្នកបរិបូណ៌ដោយហេតុ ។

ហោតព្វំ កិ. [ហុ+អ+តព្វ-ក., ឧ.ហុ>ឱ] គួរមាន, គួរជា... ។

ហោតិ កិ. [ហុ+អ+តិ-វ.] មាន, ជា... ។

ហោន្ត គុ. [ហុ+អន្ត] កាលមាន, កំពុងមាន, កាលជា... ។

ហំស បុ. [ហន+ស] សត្វហើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ (ហង្ស); វ. ហន្តិ

អទ្ធានន្តិ> ហំសោ ។ -**ឃាតក** គុ. អ្នកសម្លាប់នូវហង្ស (ឃាតក<ហន+ណ្វុ = វ. ហំសំ ហនតីតិ> ហំសឃាតកោ) ។ -**បោតក** បុ. កូននៃហង្ស ។